T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

FOVİZM'İN DOĞUŞU VE HENRİ MATİSSE

ÇİĞDEM SEÇER

TEZ DANIŞMANI

YRD.DOÇ.DR. ÖZKAN ERTUĞRUL

EDİRNE 2010

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇİĞDEM SEÇER tarafından hazırlanan **FOVİZM'İN DOĞUŞU VE HENRİ MATİSSE** Konulu **YÜKSEK LİSANS** Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12.-13. maddeleri uyarınca 04.01.2010 **Pazartesi** günü saat 13.00 'da yapılmış olup, tezin * Kabul edilmesine **OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof.Dr.Sümer Atasoy	Kabul edilmesine	
Yard.Doç.Dr. Özkan Ertuğrul (Danışman)	Kabul edilmesine	
Yard.Doç.Dr.Hüseyin Akıllı	Kabul edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C YÜKSEKÖĞRETİM KURULU TEZ MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No	**359968**
Yazar Adı / Soyadı	Çiğdem Seçer
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 54199219224
Telefon / Cep Telefonu / e-Posta	02884008048 05327138119 csecer@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Fovizm'in Doğuşu ve Henri Matisse
Tezin Tercümesi	The Birth of Fauvism and Henri Matisse
Konu Başlıkları	Sanat Tarihi
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Sanat Tarihi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Sanat Tarihi Bilim Dalı Sosyoloji Bölümü
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2010
Sayfa	823
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Özkan Ertuğrul Prof. Dr. Sümer Atasoy Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Akıllı
Dizin Terimleri	Fovizm=Fovism Modern sanat=Modern art
Önerilen Dizin Terimleri	Ecola Beaux Arts =Ecola Beaux Arts Gustave Moreau =Gustave Moreau Dekoratif=Decorative Henri Matisse= Henri Matisse Fovizm=Fauvism
Kısıtlama / Kısıt Süresi	Var 3 Yıl

b. Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının 31.01.2013 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra (a) maddesindeki koşulların geçerli olacağını kabul ve beyan ederim. (Erteleme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

01.02.2010

İmza:.....

Yazdır

TEŞEKKÜR

Öncelikle özveri gerektiren oldukça meşakkatli çalışmanın her aşamasında eşim Yenel Seçer ve kızım Buse Seçer'e sabırlarından ve varlıklarından dolayı teşekkür ederim.

Danışmanım Yrd. Doç.Dr. Özkan Ertuğrul'a Sanat Tarihçiliği bakışıma kattığı bir çok pencereyle, ufkumu genişleten ve son derece titiz çalışmasıyla model alabileceğim yaklaşımı için teşekkür ederim. Aynı zamanda Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr Engin Beksaç'a , Yar.Doç.Dr .Gülgün Yılmaz'a ve Arkeoloji Bölüm başkanı Prof. Dr. Sümer Atasoy'a teşekkür ederim.Tez kapsamında yürüttüğüm projeyi destekleyen Trakya Üniversitesi rektörlüğüne ve T.Ü.B.A.P yöneticisi ve çalışanlarına teşekkürü bir borç bilirim.Bunun yanı sıra , fotoğraf çekim tekniklerinde bilgisini esirgemeyen Sultan II.Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi müdürü Enver Şengül'e ve sanat tarihçisi Fırat Arapoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Tezin adı: Fovizm'in Doğuşu ve Henri Matisse
Hazırlayan: Çiğdem Seçer

ÖZET

20 yüzyıl sanatının ilk devrim hareketi olan Fovizm'e estetik ve entellektüel temeli veren Henri Matisse, canlı renklerin zekice oluşturulmuş zarafetinde 20. yüzyılın seminal çalışmalarını oluşturmuştur.

Modern sanatı yansıtan gerçekliğinin ilk ve en net ifadelerini ortaya koyduğu yapıtlarında atalarının kuşaklardır tekstilci olması, hocası Gustave Moreau'un rengin imgeye dönüşümünü yakalamaya çalışın, basitleştirilmiş resme doğru yönelin öğütleri yaşamı süresince yaptığı birçok seyahatin ve eski ustalara gözlemlerinin sonucunda mükemmelliğe basitlikle ulaşabileceğini kabul ederek fov kimliğini evrenselliğe kavuşturmuştur.

Anahtar kelimeler:

Henri Matisse

Fovizm

Ecola Beaux Arts

Gustave Moreau

Dekoratif

The title of the Dissertation:The Birth of Fauvism and Henri Matisse

Prepared by:Çiğdem Seçer

ABSTRACT

Henri Matisse, giving intellectual and aesthetic fondation to Fauve ,20th century art movement of the first revolution,composed of vibrant colors that create a subtle elegance that is formed in the 20 th century's seminal work.

Modern art reflecting reality, the first and most clear expressions reveal the work assigned in the generation of the textile are that teacher Gustave Moreau'un color image conversion to try to catch the simplified picture towards the grind of life during his many travels, and the old masters observations on the results of the excellence of simplicity, Henri Matisse , accepting Fauve identity ,has gained to universality.

Keywords:

Henri Matisse

Fauvism

Ecola Beaux Arts

Gustave Moreau

Decorative

A-Önsöz

B- Giriş

C-FOVİZM'İ HAZIRLAYAN NEDENLER

I-Fovizm öncesi dönemin sanat ortamı:……..…….…….……6-10

II- Proto-Fovizm …….…….....11-15

D-FOVİZM :…….…..……...……..16-19

E- HENRİ MATİSSE

I-Henri Matisse'in yaşamı :……... ……...…..…… 20-42

II-Henri Matisse'in sanat hayatı

a-Çocukluk Yılları :…….……..……..…. ..43

b-Gençlik Yılları :……..……...44

c-Sanat Hayatına İlk Adım:……...…….45-49

ç- Proto Fovizm ……..……50-64

d- Fovizm:…….……..65-71

e- Kuzey Afrika Deneyimi ve Dekoratif Yüzeyler:……..……..72-94

f-1914 Savaş Yılları.……..…….……..…….95-105

g-Nice Dönemi :……..…..……...106-123

h- 1930 ve 1940 Yılları Arası Doğrusal Çizgiler:……..… ….....……124-133

i-Kağıt Kesmeler

i.1-1937 Kağıt Kesmelere başlangıç:……...134-143

i.2-1943 sonrası Kağıt Kesmeler:…….……144-154

j- Vence,Rosaire Şapeli:……....……...…….155-159

k- Sanat Hayatının Son Yılları: ……..…..160-167

F-KATALOG

1. Yağlı Boya Eserleri:……...….168-460

2- Karakalem :……..... ..…461-623

3- Heykeller:…… ……..624-668

4- Taşbaskılar:…….669-682

5-. Linolyum Baskı:…….683-685

6-Gravürler:……...……686-690
7-Monotip Baskı:. ……...……..691-692
8-Aquatint:……..…...……693
9-Kağıt Kesmeler:...……...694-739
10-Kitap ve Dergi Tasarımı:..……....740-770
11-Seramik Panolar:……...……...…….771-776
12-Vitray:…..……777-780
13-Tekstil Ürünleri:…...…….....781-783
14-Aksesuarlar:……...……...784-785
G-SONUÇ:…….……..… 786-789
H-KAYNAKÇA:……..790-797
I- RESİMLER LİSTESİ
a- Henri Matisse'in özel hayatı resim listesi:...……..……798-799
b- Henri matisse'ın özel hayatı:……..……..…….800-815

B- GİRİŞ

20. yüzyıl sanat hareketleri içinde ilk devrimci faz olan Fovizm, sanat tarihinde artistiklik bir kişilik olan Henri Matisse liderliğinde ortaya konmuş deneysel ve spekülatif bir yaklaşımdır.Geçmişe muhaliflik ortamında doğsa da kökenini Cezanne,Van gogh,Seurat,Gauguin gibi sanat tarihinde ki artistiklik kişiliklere borçludur.

Henri Matisse,1869 yılında Bohain'de tekstil merkezinde doğar, ataları kuşaklardır tekstilcidir.Çocukluğunu tekstil atölyelerini,dokuma tezgahlarını gözlemleyerek geçirir.1890 yılı onun yaşamında bir dönüm noktası olur.Geçirdiği fıtık ameliyatı esnasında boyalarla yaptığı çalışmalarla sanatın yaşamındaki ayrılmaz bir bütünlük olduğunu fark ederek Paris' te aldığı hukuk eğitimini bırakır.1895 yılında Ecole-Beaux-Arts da hocası Gustave Moreau'nun öncülüğünde rengi imgeleştiren,yalınlık arayışında ,Louvre 'dan kopyaların yapıldığı demokratik bir eğitim alır.Ecole Beaux- Arts'ın öğrencileriyle 1905 yılında Salon d' Automme de açtıkları sergiyle Fov kimliklerini kazanarak seminal çalışmalar ortaya koyar.Bir akımdan çok bir görüş olan,sıkı arkadaşlık bağları üzerine kurulu bu grup 1908 yılından sonra dağılmaya başlamadan önce,Matisse 1907 yılında "Le luxe 1" eserini yaptığı yıl Fov'ların kralı ilan edilmiştir.1908 yıllarından sonra Fas 'a,Moskova'ya,Tahiti'ye ve daha bir çok farklı kültürlere yaptığı gezilerden elde ettiği deneyimlerle ve eski ustaların analizlerini yaparak zor elde edilebilen canlı renklerin zarefetliyle oluşturulmuş , ince bir zekanın ürünü mükemmeliyetçi çok sayıda farklı teknik ve ebatlarda eser ortaya koymuştur. 1941 yılında geçirdiği ciddi bir operasyon onu tekerlekli sandalyeye ve yatağa bağımlı kılar,bu dönemde kolları iyice güçsüzleşir.Bu onda bir enerji patlamasına dönüşür.İradeli ve azimli kişiliğiyle bir makas kullanarak geliştirdiği kendine özgü yöntemi kağıt kesmeleriyle sanat tarihine ölümsüz eserler kazandırır. Yaşamının sonuna kadar sıkı bir çalışma içinde olan Henri Matisse,hastalık döneminde ona bakan hemşiresinin ricasıyla Vence 'deki Rosaire Şapeli'yle sanatının amacına ulaşarak hayata gözlerini yumduğunda fov kimliğini evrenselleştirmiştir.

b.1 PROBLEM:

Modern sanatın temelini oluşturan "Kusursuzluk gerçeklik değildir" formülünü ilk ortaya koyan Fovizm ve kurucusu Henri Matisse kendinden sonra gelen birçok modern sanat akımına tetikleyici olmuştur. Şimdiye kadar Fovizm ve ismi geçen ressamla ilgili olarak sanat tarihinin kural ve esaslarına göre herhangi bir inceleme yapılıp tanıtılmamıştır. Çalışmada Fovizm ve ülkemizde yeterince tanınmamış olan ressam Henri Matisse'in tanıtılması hedeflenmektedir .

b.2 AMAÇ:

Yapılacak olan bu araştırma ile :

1. 19 yy sonunda Avrupa resminde yüzyılardır süre giden natüralist anlayışı yıkmaya başlayan, Fovizm'in ön koşulu olan, Post-Empresyonist ressamların sanat hareketlerinin tespitini yapmak.

2.Fovizm'in oluşum sürecinin tespitini yapmak

3.Fov tavrın uslup özelliklerini açıklamak

3.Fovizm'e estetik ve entelektüel temelini veren Henri Matisse'in yaşamı ve sanat hayatındaki yapıtlarının gelişim aşamalarının analizini yapmak.

4- Tespit edilen eserlerin fotoğraf ve belgelerle tanımlanıp, ayrıntılı olarak sahip oldukları özellikleri belirlememesidir.

b.3 ÖNEM:

Henri Matisse ve lideri olduğu Fov tavır , kendinden sonra gelen yirminci yüzyıl modern sanat hareketlerinin tetikleyicisi olmuştur.Yapılacak araştırma ile ülkemizde yeterince tanınmamış olan ressam Henri Matisse'in tanıtılması hedeflenmekte ve bundan sonraki Modern Sanat hakkında araştırma ve çalışma yapmak isteyenlere katkı sağlayacağından son derece önemlidir.Bunun dışında ressam hakkında araştırma yapmak isteyen kişilere Türkçe olarak hazırlanmış kaynak sunulacaktır.

b.4 SAYILTILAR:

Bu çalışmadaki sayıtlılar arasında;

1.Fov tavrı hazırlayan nedenlere değinmek ve Fovizm'in tanımlamasını yapmak.

2-Fov grubunun çekirdeğini oluşturan, Henri Matisse'in yaşamı ve sanat hayatı boyunca ortaya koyduğu ulaşılabilinen eserlerinin tespitini yaparak,dönemsel farklı yapıtlarının ayrıntılı analiziyle ,sanatın sanatçıyı da yansıtan bir ayna olduğu gerçeğiyle Henri Matisse'in yaşamının ayrıntılı bir tespitini yapmak.

b.5 SINIRLILIKLAR

1.Bu araştırmanın çerçevesinde diğer Fovizm'in kuruluşunda etkin rol oynayan sanatçıların, uslup özelliklerine kısaca değinilecek ve bunun dışında olan Fovist ressamlar tezin kapsamına dahil edilmeyecektir.

2. Fov grubunun çekirdeğini oluşturan, HenriMatisse'in elde edilebilinen kaynak,yayın ve arşiv belgelerinde elde edilebilinen yapıtlarının saptanmasını kapsamaktadır.

b.6 TANIMLAR

Açık Kompozisyon: Resim düzenlemi üzerinde betimlenen gerçekliğin,gerçekte resmin sınırları dışında sürüp giden doğal gerçekliğin bir parçası olduğu izlenimini verecek biçimde kompoze edilmesi.

Arabesk: Hemen hemen tüm İslam ülkelerinde görülen,birbirleiyle kesişen geometrik ve çizgisel öğelerden oluşan bir bezeme türü .

Dekoratif: Somut işlevinden çok bezemesel yönü ağır basan her türden öğenin niteliği.

Motif: Bezeme ve süslemede bütünü oluşturan parçalardan her birine verilen ad.

Modle: Üç boyutlu nesneleri iki boyutta betimleme amacıyla,nesnelerin üzerindeki kabarıklık ve girintileri veya iç bükey,dış bükey yüzeyleri resmetme tekniği ve ve bu teknik kullanılarak oluşturulmuş resimsel yüzey.

Şapel: Tek mekandan oluşan küçük kilise

b-7 ARAŞTIRMA YÖNTEMİ:

Araştırmada öncelikle kütüphane arşiv,internet ,görsel sunum çalışmalarıyla Fovizm ve Henri Matisse hakkındaki kaynak eserler tespit edilmiş,İngilizce ve Fransızca kaynakların çevirisi yapılarak ilgili bilgiler derlenmiştir.Daha sonra elde edilen kaynak ve kataologlarda mevcut olan Matisse'in sanat hayatı boyunca ortaya koyduğu farklı tekniklerdeki eserleri, taranarak veya fotoğrafları çekilerek belgelenmiş ve gerekli notlar alınmıştır.Araştırma ,yapılan çalışmalar ile kaynak ve yayınlardan elde edilen bilgilerden yola çıkarılarak,tez yazım kurallarına uygun bir şekilde metne dönüştürülmüştür.

Bu çalışmalarda, görsel materyale büyük önem verilmiş ve titiz bir fotoğraflama ,tarama tekniği uygulanmıştır.

a-Araştırma Modeli:

Bu araştırmada model olarak, Fovizm ve Henri Matisse ile ilgili araştırmalar ile, uygarlık tarihi,sanat sosyolojisi,felsefe ve genel tarih araştırmalarının yanı sıra bu güne kadar modern sanat konusunda yapılan çalışmalar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

b- Veriler ve Toplanması:

Bu konuda önemli belge ve bilgilerin bulunduğu Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Kütüphanesine, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Üniversitesi Kütüphanesine,İstanbul Modern Sanat Müzesi Kütüphanesine , Garanti Platform Sanat Merkezi Kütüphanesine ve bunun yanı sıra Sermet Çiftçi kütüphanesine gidilerek, Fovizm ve Henri Matisse hakkında kaynaklar ve görsel sunumlardan bilgiler elde edilmiştir.Bunun yanı sıra Fransa'daki Nice,Musee Matisse yetkileleriyle girilen irtibatta müzenin kataloğu incelenmiş,Henri Matisse hakkındaki tespiti yapılan kitaplarla inceleme ve araştırmalara devam edilmiştir. Yapılan kaynak çalışmalarıyla Fovizm ve Henri Matisse üzerinde bir çok bilgiye ulaşılmış ve Henri Matisse'in tespit edilen eserleri, fotoğraflanarak yada taranarak belgelenip bütün bu veriler derlenip değerlendirilerek sonuca varılmıştır.

c- Bulgular ve Yorum

Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, Fovizm'in nedenleri,Fovizm, Henri Matisse'in yaşamının yansıması olan yapıtları, her yönden tanıtılacak ve değerlendirilecektir. Ressamın kaynaklardan tespit edilen yapıtlarının uslub özelikleri ve çağı içersinde resim sanatına getirdiği yenilikler incelenecektir.Sonuç verileri Sanat Tarihi açısından yorumlanacaktır.

C- FOVİZM 'İ HAZIRLAYAN NEDENLER:

I-Fovizm Öncesi Sanat Ortamı :

Ondokuzcu yüzyılın ilk yarısında Fransız Devriminin "Özgürlük, Eşitlik ve Kardeşlik" [1]talepleri ile birlikte bir yanda Sanayi Devrimine eşlik eden toplumsal dönüşümle yaratılan kültürel ortam , Avrupa ve tüm dünyayı etkileyecek bir kabuk değişimi dönemine sokmuştu. İnsanlık tarihinin toplumsal bilimsel düşünsel ve sanatsal alanda hızlı bir gelişmeyle karşılaştığı bu süreç yepyeni bir uygarlığın belirtilerini ortaya koyuyordu.[2]Bilimsel araştırmalarla ulaşılan şaşırtıcı sonuçlar ve onunla birlikte hayata geçen teknik gelişmeler, bilime karşı duyulan sınırsız inancın yayıldığı ve Fransız devrimiyle eştözlü bir ilişkisi olan Romantiklerin duygusallığının reddedildiği bir ortam yaratmıştı .Bu Auguste Comte'un ortaya koyduğu pozitivizmin,Charles Darwin ve Herbert Spencer'ın evrimci teorilerinin,Karl Marx ve Friedrich Engels'in tarihsel materyalizmin çağıydı.[3] Sürekli olarak değer ölçülerinin gözden geçirildiği, yenilendiği bu süreçte , değişiklikler ilk önce sanat alanında kendini göstermişti.[4]Yeni bir uygarlığın doğum sancılarını ilk yaşayan ,ilk duyan sanatçılardı. Çünkü sanatçı daima gündelik olanı aşar. Sanatçı çeşitli deneylerle hayli zenginleşmiş, politik olaylardan büyük düşünce hareketlerinden bilimsel buluşlardan fazlasıyla etkilenmiş,kendinden önceki üç yüzyıldan çok daha derin olarak dünya görüşünü yenilemişti. [5] Bu dönemde Paris ,batı dünyasının sanat merkeziydi. [6] Delacroix, Courbet,Corot ve Manet gibi sanatçılarla Paris'te incelmiş bir sanat duyarlılığı uyanmış,subjektif bir natüralizm olan Empresyonizm'le sanatta gerçeklik son noktasına

---

[1] Afşar Timuçin,(1992):Düşünce Tarihi,Bds Yayınları,İstanbul: s.489.
[2] Ferid Edgü,(1979):*Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(8)Çağdaş sanat yolunu karşıtlıklar içinde arıyor,aşırılıklara yöneliyor*,Milliyet Sanat Dergisi,sayı:334,s.19.
[3]Francis Claudon,(1998):Romantizm Sanat Ansiklopedisi,İstanbul:17.;.Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.9
[4] Edgü,1979:19.
[5] Bahattin Akay,(1993):*Resim Sanatı*,Doğuş Matbaası,Ankara:s. 11-12.
[6] Crepaldi,2001:10.

varmıştı.[7] Güçlü rekabetçi canlı ve kültürel açıdan etkileyici olan bu ortamda yinede gelenek yanlıları ile amacı tanıttığı nesne olan Empresyonizm'le amaca ulaşma yöntemi konusunda bir çekişme içersine girmişlerdi.[8] Çağını aşan sanatçılar ise sanatın geldiği salt gerçeklik olgusundan büyük bir hoşnutsuzluk içersinde olup artık yapıtın dış dünyanın gerçeğini kabul etmediğini, sanatçının gerçekliği içinde Empresyonizm'e ve daha genelde Natüralizme bir başkaldırışla yeni estetiğin temellerini oluşturabileceklerine inanmaktaydılar.[9] Artık 19.yy ın objektiv-materyalist gerçeklik kavrayışı yerini sübjektivist bir gerçeklik anlayışına bırakmakta , Avrupa sanatında yüzyıldır egemen olan objenin yerini, çağın gerçeklik ve varlık yorumuna uygun olarak başka bir varlık olan suje almaktaydı.[10] Bu sorunun açıkça tüm özelliklerini gören Empresyonist ustalarla aynı kuşaktan olan Post-Empresyonist ressam Paul Cezanne'di.[11] 20 .yüzyılda önemli oluşumlara yol açan Cezanne, sanatçının gerçeği taklit etmekle sınırlandırılmaması,kendi gerçekliğini yaratması gerektiğini söyleyerek resmin işlevini kuramsal açıdan ele alan ilk kişiydi.[12] Cezanne, Poussin ve klasik heykel sanatına hayranlık duyan bir klasikçi aynı zamanda büyük Venedikli ustalara özellikle Veronese Rubens ve bunu yanı sıra Delocroix'a hayranlık duyan bir renk ustasıydı. Cezanne, akademik gelenekle duyusal tatlara önem tanıyan Venedikli ustaların geleneğini her ne kadar yapıtların da birleştirme çabasında olsada, bir yanıyla geleneğe bağlı, öte yandan yenilikçi ve devrimciydi. Empresyonistler gibi doğayı taklit etmeyi değil de doğaya paralel bir görüntü yaratmayı amaçlıyordu. Empresyonist palette doğada ışığın parıltısı içinde belirsizleşen dış hatlar ve renkli gölgeler resme bir dağınıklık verirken Cezanne dağınıklıktan nefret ediyordu. Ondokuzcu yüzyılın sonuna gelindiğinde artık Cezanne geleneksel resim yöntemlerini oldukları gibi kabul etmekten vazgeçmişti. 1887-1882 tarihli"Ölü Doğa" adlı natürmort çalışmasında masa, Avrupa sanatına uzun süredir hakim olan perspektifle bir akıl oyununa girmişti.Tablodaki meyve tabağı da gözün gördüğünden farklıydı. Amacı doğayı tam olarak çarpıtmak olmasa da istediği etkiyi vermek için bazı ufak ayrıntıları çarpıtmayı tercih etmişti.[13]Bugün modern sanatın babası olarak kabul edeceğimiz Cezanne [14]

---

[7] Nazan-Mazhar İpşiroğlu,(1993):*Sanatta Devrim*,Remzi Kitabevi,3.basım,İstanbul:s.26;İsmail Tunalı,(1983):Felsefenin Işığında Modern Resim,Remzi Kitapevi,İstanbul:s.135.
[8] Crepaldi,2001:10.
[9] Lionel Richard,(1991):Ekspresyonizm Sanat Ansiklopedisi,Remzi kitabevi,İstanbul:s. 9
[10]Tunalı,1983:135.
[11]E.H Gombrich ,(2007):Sanatın Öyküsü,Remzi Kitapevi,İstanbul:,s.536
[12]Crepaldi,2001:38.
[13]Gombrich ,2007:536-544.

Empresyonizm'in yöntemlerini bir düzen gereksinimiyle bağdaştırmayı amaçlarken, daha genç bir sanatçı Georges Seurat, bu yeni sorunu sanki bir matematik denklemiymiş gibi görerek, renk teorisini inceliyordu.[15]Empresyonizm'in bir anlık ve kısa süreli gerçekliğini yansıtmayan bir gerçekliğin ifadesi olarak resmin anatomisini oluşturmayı amaçlamış , rengi nesnenin boyunduruğundan kurtarmıştı. Seurat kendini şöyle ifade ediyordu:

> "Resim artık doğanın yenilenmesi değildir,çizgi ritim ve renk karşıtlığı ından doğup gelişerek kendi başına ayrı bir bütünlük oluşturan bir varlıktır.Sanatçı özgür bir değerlendirmeden geçtikten sonra resmin özelliğini saptar.Ressam kendisini saran yoğun duyguları,renk ve çizgiye dönüştürerek bir ozan ve yaratıcı olur."[16]

Bu süreçin en önemli özelliklerinden biride Avrupa dışındaki kültürlerin farkına varılmış olunmasıdır.Ondokuzuncu yüzyıldaki geniş çaplı sömürgecilik yoluyla daha önce hiç bilinmeyen yada çok az tanınan Afrika , Japonya, Pasifik adaları hatta Kolomb öncesi uygarlıklar ilgi çekmeye başlamıştı.[17] Daha 1870'tarihlerinde Japon tahta oymaları Avrupa'nın sanat biçimini etkilerken, İran ve Hint resmine duyulan ilgi de sanat üzerindeki denetimin gevşemesine katkıda bulunmuştu.[18]Denizciler ve sömürgeciler tarafından tanıtılan Afrika sanatı da bu yıllarda Paris'te de görülmeye başlamış, Emile Heymann sanatçıların sıkça ziyaret ettiği bir tür sanat galerisi açmıştı.[19]Bir çok sanatçının ziyaret ettiği bu yerde orijinal şekil ve formların doğallığı yeniden keşfedilirken alınan bu ilham Avrupa'nın kuru objektivizminden bir kurtuluş, onların sanatında eksik olan güçlü ifadenin uyanışını sağlamamıştı. Bu eğilim aynı zamanda batı toplumunda benimsenmiş sanat uslublarından ve kavramlarından Rousseau'cu bir uzaklaşma olarakta görülüyordu.[20] Aynı zamanda Nietzshe ve Bergson 'un var olan düzeni değiştirme isteği yaratıcı dürtülere öncelik veren bir kişilikle birleşince toplum için dinsel ve simgesel kavramlarla doldurulmuş anlam yüklü bir gerçek gerekliğinde evrensel bir insanlık gerçeği arayışı olarak da karşımıza çıkıyordu. Bu sıralar da Fransa'da yaşayan Post-Empresyonist ressam Paul Gauguin ise figürlü

---

[14]Tunalı,1983:137.
[15]Gombrich,2007: 544.
[16]Richard,1991:24.
[17]Crepaldi,2001:94.
[18]Norbert Lynton,(1982):Modern Sanatın Öyküsü,Remzi kitabevi,İstanbul:s.31
[19]Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.102-103
[20]Lynton,1982:16.

resimlerinde insan varlığının evrensel görüntüsü olarak yorumlanabilecek bir anlamı resim sanatına kazandırmaya çalışmıştı. Gauguin'in de resmin geldiği salt gerçeklik olgusundan rahatsızlık duyuyor, Empresyonistleri doğaya çok bağlı kalmaları konusunda eleştiriyordu ve Empresyonizm' in insan düşüncesindeki saklı anlamlara önem vermediklerini söyleyerek eleştirisini ortaya koyuyordu: "Onlar,düşüncedeki saklı anlamlara önem vermiyorlar.Sanat soyutlamadır.Doğadan resim yaparken hayal gücünüzün düşler dünyasına doğru uzaklaşmasına izin verin"[21] diyordu. Dönemi içinde Gauguin açıkca en ilkelci olan sanatçıydı.[22] Gauguin On dokuzuncu yüzyılda ki teknolojik gelişmelerin sonucunda makineleşmiş hayatı renklerle kışkırtıma çabasına girerek ilkelci bir grup kurduğu Bretanya'da ve daha sonra güney denizlerinde, dünyanın ilk zamanlarına özgü ilkel deneyimleri arama çabasına girmişti. [23] François Cachin ,Gauguin monografik incelemesinde Gauguin'i şöyle ifade ediyordu:
"toplumsal sürgün,kargışlanmış ressam,utanç verici ve soylu yaratıcı ,egzotik kahraman,modern sanatçılar döneminin ve Eiffel çağının ilkeli ve büyücüsü,efsanesini kendisi yaratanların ilki…."[24]

Gauguin gerçekçi bir dışavuruma ulaşmak için ilkel sanata ve halk bilgisiyle derinlemesine ilgilenip ve o sıralar da geçerli olan Japon tahta oymacılığıyla ilgilenmişti. Deneyimlerini betimlemek amacıyla iki boyutlu resimde üç boyut hissini veren göz aldatıcı teknikleri bırakarak dekoratif bir uslup geliştirdi.Renk iki boyutlu bir tabaka olarak imgenin kapladığı alanı örtecek biçimde sürülüyor ve kalın dış çizgilerle sınırlanıyordu.Resimde iki boyutluluk ve ritmik süsleyici bir çizim üslubunun en hareketli öğesiydi. Ressamın sanatını benzersiz yapan iç güdüleri kalbi ve aklıyla çelişen hiçbir şeye güvenmemeyi öğrenmiş olmanın sağladığı ayrıcalıktı. "Renklerin ve biçimlerin yalınlığı duygu ve düşünceyi doğrudan yansıtmanın ölçüsüydü Gauguin'de"[25] Gauguin'in renk üzerine deneyimleri natüralizmden vazgeçişi cesaretlendirmiş ve Gauguin'in fikirleri bütün kuşak içinde yayılmıştı. 1888 yıllarında Paris'teyken Empresyonizm' e tepki duyan bir başka ressam ise resimleri tamamiyle

[21] Richard,1991:17-18.
[22] Lynton,1982:19.
[23] Richard,1991:24-25.
[24] Kaya Özsezgin(1989*):"Paris' te Gauguin retrospektifi"yitik cennetin peşinde"* Milliyet sanat dergisi,sayı:212,s.32
[25] Özsezgin,1989:34.

fırtınalı bir ruhu[26] temsil eden Vincent Van Gogh 'du.Sanatçı, Seurat ve Gauguin'e 1886 yılında, Paris' te kardeşi Theo'nun işlettiği sanat galerisinde rastlayarak [27] saf rengin ve çizginin anlatım gücü konusunda ki temel bilgileri onlardan almış ve kendi kişisel sanat uslubunu oluşturmuştu. Fakat Van gogh'ta sanatın gerçekliği Seurat'ında uyguladığı gibi matematiksel bir denklem değil, varoluşcu bir gereksinime dayanıyordu.Van gogh için resim benliğini nesnelerle doğrudan bütünleşmeye açmanın bir yoluydu. Konuları manzara tek tek insanlar ev içi ve zaman zamanda nesneler olsa da heyecanlı ruh haliyle ışık ve renkleri taşırırken kullandığı renklerin eşyayla ilgisi yoktu bağımsızdı ve genellikle yapıtlar üç boyutlu değildi.[28]

Post-Empresyonist ressam grubunda kabul edilen bütün bu artistik karakterler ,yirminci yüzyıl sanatının şekillenmesine katkıda bulunmuş, bu yönde itici bir hareket ve onların sanatsal ifadeleri için zaruri bir araç olmuştu.

[26]Lynton,1982:21.
[27]Richard,1991:25-26.
[28]Muhsin Yazgaç,(1982):*Garip bir sanatçı Van Gogh*,Ankara Sanat Dergisi,sayı:190,s:9

II-Proto Fovizm:

1900'lü yılların başlarında ondokuzcu yüzyılın son yirmi yılında atılan sanatsal adımların mantıklı bir sonucu günümüz sanat anlayışını önceden haber veren yeni bir ressam grubu ortaya çıkmıştı.[29] Bu genç ressamlar Fransız ressam Henri Matisse'in öncülüğünde , 1905 yılında Salon de Autoume'de eleştirmen Lous Vauxcelles'in nükteli söylemiyle Fauve adını kazanmadan önce, bu gidişatın ip uçlarını beş on yıl öncesinden vermişlerdi. [30] Bağlayıcı bir estetik program geliştirmeyen bu ressam grubu, serginin öncesinde Ecola Beaux Arts'da ,Gustave Moreou 'nun öğrencisi olarak çalışmalarını sürdürmekteydiler.[31] Bu dönemde,Cézanne, Seurat, Van Gogh ve Gauguin bazı alıcılar ve eleştirmenlerin takdir ettiği ölçüde halk tarafından tanınan ressamlardı ve yirminci yüzyılın başlarında Empresyonist ressamlara hala şüpheyle bakılmaktaydı. Yenilikler muhalefet ortamında devam ederken modern sanatın ilk ve gerçek net ifadesini bulacağı Fovizm, gücünü daha önceki deneyimlerden uzaklaşma arzusundan bulmuştu.Buna paralelde diğer bütün devrim niteliğindeki hareketler gibi köklerini evvelden gelen sanatsal fenomenlere ve yüzyılın sanatsal çehresinde gördüğümüz artistik kişiliklerden almıştı. Fovistler , Seurat Cézanne Van Gogh ve Gauguin'in geleneğin ötesine geçen buluşlarıyla ifade tarzlarını temellendirirken,yüzyılın dönüm noktasındaki özelliklerden nasıl faydalanacaklarını ve aynı zamanda kendi hedefleri doğrultusunda nasıl yeni bir sanatsal dil yaratacaklarının farkındaydılar.Yirmici yüzyılın ilk devrim hareketi olan bu anlayış Fovistler hatta Matisse tarafından ortaya çıkarılmıştı. Çünkü Matisse bu harekete başka türlü ortaya çıkamayacak bir bağlılık vermişti. Birbirine çok yakın arkadaş olan ve sanat usluplarının da çok fazla etki altında olduğu Henri Matisse, Charles Camoin ve Albert Marquet Gustave Moreou'nun atölyesinde sık sık karşılaşarak [32] Fovizm'in yapı taşlarını yavaş yavaş örmeğe başlamışlardı. [33] Marquet ve Matisse ,Paris caddelerinde veya yakın kasabalarda gezintiler yaparak resim çalışmalarına devam ederken ,onların başlıca amaçları

[29] Renata Negri, (1975): Matisse and Fauves, Lamplight ,Newyork:s. 1-14
[30] Stefano Zuffi, Francesca Castria,(çev. Christopher Huw Evans) (1998):*Modern Painting: the impressionists - and the avant-garde of the twentieth century,* Barron's,New york:s.272-275
[31] Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm,*Thames and Hudson,2.Basım,London:s.7
[32] Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.22-23
[33] Whilderfield ,1996:14.

akademik ve Empresyonist düşüncelere karşı yeni biçimler yaratmaktı. [34] Moreou'un stüdyosunda aldıkları eğitimin ,Fovizm'in oluşumunda önemli katkıları vardı. Moreou, Delacroix' in romantik geleneğini devam ettiren, klasizim etkileri taşıyan, detayların bilimsel doğalcılığında ve renkçi olarak dikkate değer bir yeteneği olan bir sanatçıydı.[35] Öğrencilerine, Louvre Antik galeride çizimler yaptırarak[36] "eski ustalarda rengin imgeye dönüşümünü yakalamaya çalışın" [37] basitleştirilmiş resme yönelin". [38] "resimde yalnızca gerekli olana yer verin " [39]öğütlerini sıklıkla öğrencilerine tekrarlayarak kendi üslublarını ortaya koyabilecekleri demokrat bir eğitim vermekteydi. Bu tesirler altında 1897 yılında Van gogh' un eserlerini tanıma imkanı bulan Matisse 'in[40] paletindeki renkler aydınlanmış, fov anlayışı ifade eden natüralist olmayan canlı ve parlak renkler ipuçlarını göstermeye başlamıştı. Şubat 1898 tarihinde Matisse, Van gogh 'u izlemeye onun yolunda adım adım ilerlemeye karar vermişti.[41] Marquet, gençliğin verdiği bir cüretkarlıkla Matisse'i renklerde en maceracı denemeleri yapma konusunda izlemişti. Matisse gibi o da alışılmadık parlak renkler kullanıyordu. Böylelikle Matisse ve Marquet ,1898 yılına gelindiğinde ,doğada gördüklerinden farklı canlı geniş renk alanlarına sahip saf renkleri kullanmaya başlamışlardı. [42] Matisse renkleri ifadesinde daha güçlü sonuçlar için daha basit yolların temel taşlarını aramaya başlamış amaçlarına ulaşmak için hırslı bir biçimde çalışmış ve oldukça iyi sonuçlar almıştı.Bütün maddi zorluklarına rağmen 1899 yılında Cézanne'in " Bathers "adlı eserini satın almış [43]ve rengin alan ve hacim yaratabileceğini ve bu renk dönüşümlerinin kendi dengelerini resmin içinde bulmak zorunda olan güçler olduklarını, Cézanne sanatından öğrenmişti. Matisse 1900' lerde saf renklerin gücünü açıkça keşfetmiş fakat doğal yapılardan ve tonlardan soyutlamak için renkleri tam olarak nasıl kontrol edeceğini bilememekteydi. "Le compotier et la cruche de vere " adlı eserinde dekorun azalan perspektifiyle,

---

[34] Richard,1991:26.
[35] Crepaldi,2001:16.
[36] Whilderfield ,1996:11.
[37]Özkan Eroğlu, (1997): Resim Sanatı, Tarihsel Anahatlar, Terminoloji, Sanatçıları, F.Özsan Matbaacılık, Bursa:s.78
[38] Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.24
[39] Taluy Özdeş,(2005):*Henri Matisse'de insan figürü*,Antik Dekor,Antik yayınları,sayı:86,s.79
[40] Özsezgin,1979:19.
[41] Millet,2002:8.
[42] Ruhrberg,2005:39.
[43]Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.37

düzlemler neredeyse kaybolana kadar düzleştirilip, düzenli bir yapı içinde renklerin açıkça tanımlanmış alanlarından oluşturulmuştu. Kendisi için rengin işlevinin ışığı taklit etmek değil ışığı yaratmak olduğunu fark edip, Empresyonizm'den ayrılamayan düzensizlik ve olasılık öğesi neredeyse kaybolmuştu. Fovizm'i temellendiren tanımlayıcı renkten anlamlı renge geçişi güçlükle de olsa fark edelebiliyordu. Matisse'e göre saf rengin içinde sade ve doğal bir değer vardı ve Fovizm'i hazırlayan temel dürtü buydu. Fovizm' in kaynakları 1900 yılında tamamlanmıştı. [44] Matisse'in tüm duyarlılıklara açık bir döneminde, Freud'un ,"Günlük Yaşam Psikopatolojisi" adlı kitabı yayınlanmış,Van Gogh'un ayrıntılı bir sergisi düzenlenmişti.[45]

Fovizm'in şekillenmesinde etkin rol oynayan bir diğer ressamda,1880 yılında Chatou'nun bir köyünde dünyaya gelmiş ,Andre Derain'di. Fovist anlayışın yapı taşlarından biri olarak, kişisel katkılarının yanı sıra birbirinden tamamen farklı iki kişiliği ve hareketi de bir araya getirerek Fovizm'in oluşum sürecine ivme katmıştı.Bunlar, Henri Matisse ve Maurice de Vlaminck'ti. Yorulmak nedir bilmeyen bir deneme ve araştırma aşkına sahip Derain, genç yaşta resim çalışmalarına başlamış ve eğitimine Paris'teki Academie Carriére'de devam etmişti.[46] Afrikalı heykeltıraşların anlamlı yeteneğini ilk keşfeden Avrupalı ressam da Andre Derain 'di . Derain , modern sanata açılan yeni ve zor ulaşılır bir yolu açmıştı. [47] Matisse , Derain ve Vlaminck'i Chatou'daki atölyelerinde ziyaret etmiş ve Fovizm'in ocağı olarak ün yapacak olan bu atölye de Chatou ikilisinin çalışmalarını kendi çalışmalarına paralel bulduğunu belirtmişti. [48] İkiliyi 1903 yılında Salon des Independants'ta grubuyla birlikte sergiledikleri resimleri görmeye davet etmiş , sergiye gelen Derain ve Vlamick'de Matisse' in stilini kendilerine uygun bularak ,yoğun bir iletişim haline geçmişlerdi.[49] Bundan sonra birlikte çalışarak Seine vadisinde açtıkları sergi ve diğer sanatçı arkadaşlarının da buna katılımıyla Fovizm'e giden yolun taşları iyice belirginleştirmişlerdi. İlk başlarda arkadaşlığa dayanan buluşmalar kendini bir usluba bırakmaya başlamıştı. Artık Fovizim'in temelleri oluşturmuştu. Derain, askerlik

[44]Gowing,1993:27-28.
[45]Özsezgin,1978:18.
[46]Negri,1975:7-8.
[47]Ruhrberg,2005:42.
[48]Whilderfield ,1996:42.
[49]Herbert Read, (1997):*A Concise history of modern painting*,Thames and Hudson,6.Basım,London,s:49

hizmetini yerine getirmek için 1904 yılına kadar Chatou'dan uzaktayken ve Matisse ciddi maddi problemler yaşadığı ve saf renkleri bir kenara bıraktığı bir dönemde Vlaminck bir anlık Fovistlerin lideri rolünü takınmıştı. 1903 -1904 yıllarında Fovist üslubu peyzaj resimlerinde kullanan ilk ressam da Vlaminck olmuştu. [50] Fakat Fovizm'in kendi yapısını ve olgunluğunu, Matisse'in berrak anlayışı doğrultusunda bulacaktı. Fovistler için 1904 yılı belirleyici bir yıl olmuştu. Matisse ,son on yılın buluşlarını tartarak temkinli bir arayış içinde yeni açılımlar oluşturmaktaydı. [51] Yaptığı çalışmalar ilk bakışta Empresyonsit gibi algılansa da yaklaşımı Post-Empresyonizm'e en fazla yüzey zenginliğini vermekle sınırlanmıştı. Şüphelerinin üstesinden gelerek sonunda tatmin edici şekilde renk kullanımının ustası olmuştu. Bunu, Akdeniz kıyı şeridindeki Saint-Tropez'de Post-Empresyonist Paul Signac'la geçirdiği bir yaz sırasında farketmişti.[52]Divizisyonist ardılları için basit bir tekniğin ötesine geçerek gerçek bir vizyon oluşturmuş ve Fovizm'in doğuşu için temel açıklamaları yaratmıştı. Nitekim,Fovlara özgü niteliklerin ilk defa göründüğü eser onun "Luxe calme et volupte "adlı eseridir.[53] Askerlik görevi süresince daha da olgunlaşan Derain ise Matisse ve Vlaminck'in birbirine tamamen zıt duruşları arasında karar verme konusunda ikileme düşmüştü. Heyecan ve beklenti arasındaki hatta kültür ve içgüdü arasındaki imkansız tercihlerle boğuşarak eziyet çekmişti. Nihayet 1904 yılında Derain ilk resimlerini tamamen Fovist tarzda tamamlamayı başarmıştı. [54] " Old Tree "de natüralist olmayan mor ve yeşilin renkli etkileriyle doluydu. Matisse, 1905' yılının yaz aylarını ,Collioure'de yakın arkadaşı Derain'le birlikte geçirmiş ,Heykeltıraş Aristo Maillol ,Matisse ve Derain'i, Gauguin'in eski bir arkadaşı olan tablo koleksiyoncusu Daniel de Monfreid'in bitişiğindeki bir eve yerleştirmişti. Gauguin resimleriyle de burada tanışmışlardı.[55] Duyumsal kromatik alanlarıyla Gauguin'in parlak tuvalleri ,Matisse'e saf renklere ve kusursuz ritmik kompozisyonlara ulaşmanın en kolay yolunu göstermişti.En sonunda sanatını tam olarak kontrol edebildiğini hissetmişti. Geçici olarak Collioure'da kalması Matisse'in yaratıcı hayatında bir dönüm noktası olmuştu.[56]Matisse ve onunla birlikte bu gezide yer alan Derain, Empresyonizm'e karşıt

[50]Negri,1975:7-10.
[51]Gowing,1993:43.
[52]Negri,1975:14.
[53]Ampy Dempsey(çev.Osman Akınhay)(2007):Üsluplar,Ekoller,Hareketler,Akbank Sanat,İstanbul:s:66
[54]Negri,1975:7.
[55]Crepaldi ,2001:34.
[56]Essers,1993:14.

olarak Collioure'da Fovizm olarak bilinecek olan parlak renkleri özgür iradeleri ile boyamaya başlayacaklardır.[57] İlk başlarda arkadaşlığa dayanan buluşmalar kendini bir üsluba bırakmaya başlamış,Fovizm'in temellerini oluşturmuştu. Empresyonist lerin sanatsal yolundan ayrılmayı izleyip, resmin biçimini ve rengini özerk bir hale getirerek modernizme doğru yol almışlar ve 1905 yılında en yüksek noktaya ulaşacaklardı.

[57] Stefano Zuffi,v.d.,1998:272.

D- FOVİZM:

1905 yılında Salon d' Automne'de Matisse , Derain, Vlaminck, Marquet ,Camoin, Manguin ,Puy,Valtat, Friesz , Rouault ile birlikte bir sergi düzenlerler.[58] Sergiyi gezen eleştirmenler rengin bu kadar şiddetli ve cesur kullanımı karşısında hayret ve şaşkınlık içinde kalmışlardır. Parisli sanat eleştirmeni Louis Vauxcelles' eserlerini gördüğün de rengin bu kadar şiddetli ve cesur kullanımı karşısında hayrete düşerek, ani bir tepkiyle yabanil hayvanlar demiştir. Resimlerin sergilendiği odanın ortasında Albert Marquet'in Quattrocento heykellerinden esinlendiği bir bronz çocuk figürü bulunmaktadır.[59] Vauxcelles, serginin akşamında Gil Blas'ın dergisine yazdığı yazı da geleneksel dizgiden uzak, saf tonların cümbüşü içindeki eserlerin şaşırtıcılığından bahsedip ,"Yabanil hayvanlar arasına sıkışmış bir Donatello!."nükteli sözleriyle [60] Fransızca vahşi hayvanlar anlamına gelen "fauve" adını onlara kazandırmıştır.[61] L'Illustration dergisi Kasım ayı sayısında[62] bütün bir sayfayı Salon Automne'daki değerlendirmelere ve ikisi Matisse' ait olmak üzere yedi resmin fotoğraflarına ayırır. Geleneksel dizgiden uzak bu eserler yoğun bir ironiyle ele alınır. Yüzündeki yeşil çizgiyle Amelie Matisse'in portresi"Green Stripe" skandalın merkezi olur.Gelenek dışı sanatın anlaşılmaz ve karmaşık olduğu genel kanısına varılır.

Fov tavrın en bilinen temsilcileri; Henri Matisse ,Albert Marquet, Andre Derain, Maurice deVlaminck , Othon Friesz ,Raoul Dufy ,Van Dongen, Georges Rouault , Charles Camoin,Henri Charles, Henri Manguin,Jean Puy'dır.[63] Matisse, Derain ve Vlaminck Fovizm'in önde gelen temsilcileridir. La havre'li ressamlar Raul Dufy ve Othon Friesz'de 1906 yılında fov tavra katılmıştır.[64]Aynı yıl içersinde bu gruba katılan

[58]Crepaldi,2001:40.
[59]Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.53
[60]John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.75-76
[61]Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.6
[62]Whitfield,1996:83-84.
[63]Kınay,1993:227.
[64] Ruhrberg,2005:32.

son kişide Braque olmuştur.[65]Fovist tarzda resimlerini 1906 yılından 1907 ilkbaharına kadar görürüz ve yaklaşık kırk adettir. Bu dönemin genç deneysel sanatçıları özellikle Vlaminck ve Derain, Nietzsche ve Bergson'un sanat ve sanatçılar ile ilgili tanımlamalarını kendilerine yakın bulmuşlardır. [66]

Fovizm'i oluşturan kişiler arasında esnek bir kurumlaşma vardır . Fovizm her hangi bir sanatsal doktrinden çok sıkı arkadaşlık bağları üzerine kuruludur. Fovlar ne Post-Empresyonistler gibi grupları paylaşmışlar ne de Sürrealistler, Fütüristler gibi manifestolar yayınlayıp, ahlaki yönlendirmelerde bulunmuşlardır. Onların betimlediği arkadaşlık ,sürekli hayat boyu süren bir arkadaşlıktı. Başlangıçtan beri Henri Matisse Fovların arasında daha yaşlı bir ressam olması uzmanlığı, yetkisi,otoritesiyle birlikte diğer arkadaşlarından ayrılarak bu grubun lideri haline gelmişti. Bunda ikna edici karakterinin sanatsal yetkinliğininde etkisi çok büyüktü. Matisse aynı yolda yürüyen arkadaşlarının arasından haklı bir şekilde sıyrılmıştı. O sadece Fovizm'in bir lideri değil, o yüzyılın eleştirmenler ve gazeteciler tarafından en çok kutlanan tebrik edilen kişisiydi. Matisse'nin bu etkin pozisyonu istemeden diğer ressamların başarılarının azalmasına önderlik yapmıştı.Bu olaydan en çok etkilenen kurbanlardan biride Vlaminck olmuştur.Bu durum Fovizm'in tarihi üzerinde bir rahatsızlık getirip, büyük sorun haline gelmiş ve grup üyelerini olumsuz etkilemiştir.[67]

Fovistler her şeyi katışıksız renklerin düzenlemesiyle anlatmak eğilimindedir. Resmi oluşturan öğe, rengin gücüdür. Saf renklerle kaba fırça vuruşlarıyla geniş renk alanları yaratarak,biçimleri geniş kontur çizgileriyle sınırlandırıp en basit ifadelere indirgerler. Resim doğadan, aynanın gösterdiğinden farklıdır. Kontur çizgilerinde çoğunlukla kullanılan renk siyahtır.Siyah renk ışığın yerine kullanılır çünkü siyahın yanında her renk daha parlak görünür.[68]Bu yaklaşımlarıyla renkler daha çarpıcı bir sunuma kavuşur.Matisse "Fovizm bir tek rengi bile feda etmeden hepsinin onurlandırılmasını gerektiğini düşündüğümüz o kısa andır."[69]demiştir.Fovların çalışmalarında, yoğunlaşmış renge tahammül edemeyen derinlik ortadan kalkmıştır. Tasvirlerde perspektif modle ve valör'e itibar edilmeyip iki boyut tabloda tasvire

[65] Richard,1991:27.
[66] Smıth,2004:61.
[67] Whitfield,1996;7-14.
[68] Mazhar Aykut ,(1973):*Renk Üstüne*,Ankara Sanat Dergisi, ,sayı:83,s.10
[69] Crepaldi,2001:35.

yetmektedir.Çizim doğrusallığını terk edildiği bu nokta, dekoratif görünümü güçlendirir. İki boyutlu düzlemler Van gogh ve Gauguin hatırasıdır. Aynı zaman da Fovlar İran minyatürleriyle halılarına ve kuzey Afrika çinilerine merak sarmışlardır.[70] Fovizm 'de peyzaj, natürmort ve insan figürleri sanatçıların değerlendirdikleri tasvir konularıdır. Birbirini resimleme geleneği hareketin başından beri Fovistler arasında bir eğlence olmuştur. Fovlar, ressamlığı tuval üzerine duygularının şiddetini serbest bırakmanın bir yolu olarak görseler de nesnelere, figürlere olduğundan başka anlam verdikleri zaman bunu sırf duygusal ifade için değil dekoratif nedenler için yapmışlardır.[71]Ekspresyonizm'le aynı noktada hiçbir zaman buluşmamışlardır. Matisse'in fovizm'le ilgili yönü beklide dışavurumcu açıdan değerlendirildiğinde en yumuşak kalanıdır. [72] Fovizm her ne kadar geçmişe muhaliflik ortamında doğmuş olsa da derinden muhafazakar bir yönü de vardı.Tabloları vahşi görünse de güdüleri serinkanlı ,sistematiktir ve yakın geçmişe olan sorumluluk hissi özellikle Fovist çalışmaların tipik bir özelliğiydi.Sarah Whilderfld 'a göre Fovizm 'in başarısı geçmişe dayalı çalışmalar yapmasından kaynaklanmaktadır.[73]

Fovistler kendi aralarında fikir birliğine varmış homojen bir grup değillerdi. Öyle olsalar bile bu çok kısa sürmüştü. İşbirliği ,devamlı fikir ve tavsiye alışverişi sadece her birinin vazgeçmek istemediği kendi kimliğini belirlemesine yol açıyordu.Dolayısıyla gruptaki bütün sanatçılar için Fovist tecrübe etkileyici ve geçici karakterlerini etkileyebilmek için ihtiyaç duyduğu bir araştırma olarak görülmüştü.[74] Aslında Fovizm yaratıcılıklarının belli bir noktasında akademik gelenekleri kırmakla ilgili benzer fikirlere sahip bireylerin, buluşma noktası olmuştur. Bu kaygısızlık ve temel doktrinlerden yoksunluk Fovizm'in kısa süren ömrünü ve bu fikri benimseyenlerin daha sonra neden tamamen farklı yollara yöneldiklerini açıklayabilir. Modern sanata kesin ve belirli kazançlar sağladıktan sonra her biri 1908 yılından başlayarak değişik doğrultularda gelişmeler gösterirler.[75] Raoul Dufy,Andre Derain,Maurıce de Vlaminck, ,Henri Manguin,Charles Comain ve Jean Puy gibi ressamların çoğu Kübizm ve Dışavurumcu akımlara ,Rouault ve Jawlensky gibi bazı

[70] İpşiroğlu,1993:30.
[71] Ruhrberg,2005:38.
[72] Eroğlu,1999:40.
[73]Whitfield,1996:14.
[74]Crepaldi,2001:42.
[75]Lynton,1982:26.

sanatçılar Alman Ekspresyonizim'inden etkilenirken, Puy, Derain ve Valtat'ta sonraları kendi çalışmalarını bağımsız olarak ve çok farklı sonuçlar yaratacak şekilde devam ettirmişlerdir. [76] Braque'un 1909' dan sonra yaptığı eserlere de Analitik Kübizm adı verilir. Fovizm'e estetik ve entelektüel temelini veren Matisse ise Fovizm'in tek temsilcisi olarak resim üretmeye devam etmiş ve evrensel kimliğiyle fov tavrın kalıcılığa kavuşmasını sağlamıştır. [77]

Fovlar, birçok çağdaş sanatçıya gelenekleri aşmaları konusunda öncülük edip,daha önceki düşüncelerin anlaşılmasına, özümsenmesine ve aşılmasına yardımcı olmuşlar, yeni düşünceleri kökten irdeleme yöntemleriyle sanatsal özgürlük ve özgünlük konusunda ısrarlı tutumlarıyla ve rengi özgür kılışlarıyla modern sanatın önünü açmış ve sonraki kuşakların daha ileriye taşıyabilecekleri güçlü bir sanat mirası bırakmışlardır. Henri Matisse'in dediği gibi," Fovizm her şey değildir, ama her şeyin temelidir". [78]

[76] Mine Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon dergisi ,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s:144;Crepaldi,2001;42.
[77] Haydaroğlu,1992:144.; Eroğlu,1999:40.
[78] Whitfield,1996:14.

E-HENRİ MATİSSE

I-Henri Matisse'in yaşamı:

Henri Matisse 31 Aralık 1869 tarihinde Kuzey Fransa da Belçika hudutuna yakın Le Cateau-Cambrésis'de büyükanne ve büyük babasının evinde doğmuştu.[79]Doğduğu şehir eski kuşakların yaşamlarını tezgah başında kazandıkları dokuma ensdüstrisiyle ünlenmişti. 1870 yılında Prusya savaşından sonra hız kazanan tekstil endüstirisi, Matisse'in büyük büyükbabası gibi insanların yaratıcı gücü ile canlanmıştı. Ataları kuşaklardır dokumacıydı.[80] Emile Henri Matisse, 3 Ocak 1870 'de Cateau-Cambrésis belediyesine kaydedilmiş ,[81]babası Emile Matisse ve annesi Héloise (neé Gérard) oğullarının doğumundan sekiz gün sonra Bohain-en-Vermandois'temki kendi evlerine geri dönmüşlerdi.[82]Matisse ' de Bohain'de dokumacıların ve işlemecilerin atölyeleriyle kuşatılmış bir mahallede büyümüştü. [83] Kuzey Fransa'nın kasvetli havasında, bir çoçuğun henüz olgunlaşmamış imgelemi için tek görsel kurtuluş , dokuma atölyelerinde üretilen görkemli rengarenk ve ışıltılı ipek dokumalardı. Matisse bu endüstriyi ve dokuma tezgâhlarının sesini sevmiş,çocukluğunu bu sesler arasında geçirmişti.

Matisse'in babası tahıl ambarı ve nalbur dükkanı işiyle uğraşıyordu,artistiklik eğilimleri olan annesi de bu dükkanda pigment hazırlayarak , şapka ve porselen boyama işiyle uğraşıyor[84] ve boş zamanlarında resim çalışmaları yapıyordu. [85] Annesinin bu özellikleri Matisse 'in zaman içinde dekorasyona karşı olan aşkını da keskinleştirmişti.[86] Matisse ailede iki erkek çoçuğunun en büyüğü olup, 9 temmuz 1872 tarihinde ilk erkek kardeşi Emile-Auguste doğsa da 4 Nisan 1874 tarihinde ölmüş aynı

[79]Essers,1993:7.
[80]Özpınar,2007:128.
[81]Crepladi,2001;10.
[82]Spurling,2000:4-5.
[83]Özpınar,2007:128.
[84]Greenberg,1953:1.
[85]Essers,1993:7.; Greenberg,1953:18.
[86]Millet,2001:56.

yılın 19 Haziran'nın da diğer erkek kardeşi Auguste-Emile dünyaya gelmişti. [87] Çocukluğu oldukça disiplinli bir aile hayatı içinde geçmişti. Matisse, çocukluğunu geçirdiği bu karanlık puslu şehirleri o gün olduğu gibi daha sonradan da bir türlü sevememişti. Sanatçı orta öğretimini 1882-1887 yılları arasında Collegé de Saint-Quentin ve Lycée Henri-Martin,St Quentin 'de gramer okulunda tamamlamış, Saint-Quentin gramer okulundayken kemana ilgi duyarak amatör olarak keman çalmaya başlamıştı. [88] Bu dönemde bağlandığı keman hayatının sonuna kadar ilgi duyacağı ve çalacağı bir müzik aleti olacaktı. 1887 yılında babası Henri'yi aile işlerinin başına geçebilecek mükemmel bir varis olarak görmesine rağmen ailesinden ayrılarak Paris' te hukuk okumasına müsaade etmiş ,Matisse 1888 yılında ilk hukuk sınavını geçerek Saint-quentin'de ,Derieu adında bir avukatın yanında 1888 -1889 yılını kapsayan dönemde hukuk yardımcısı olarak çalışmıştı. [89] Daha sonra itiraf edeceği gibi bu dönemde yaptığı işin kendisi için faydasız olduğunu düşünmekte ve kendini yaptığı işe vermekte oldukça zorlanmaktaydı.İşinde beklenenin aksine bir düşüş söz konusuydu,işi ile ilgili kayıt sayfalarını La Fontaine'in fablarıyla dolduruyordu. [90] Aynı zamanda Matisse,1889 yılının Temmuz ayında,sağlık sorunları nedeniyle askeri görevinden de muaf tutulmuştu.[91]

1890 yılı Matisse'in yaşamımda bir dönüm noktası olacaktı. 1890'da fıtık ameliyatı geçiren Matisse ,iyileşme sürecini Bohain'de ailesinin yanında geçirirmiş, nekahat döneminde annesinin getirdiği boyalarla resim yapmaya başlamıştı.[92]Bu onun için yeni ve heyecanlı bir sürecin başlangıcıydı. Matisse sanatın yaşamında ayrılamayacağı bir bütünlük olduğunu fark etmiş, ilerleyen yıllarda sanatla ilişkisinin başlar da onu korkuttuğunu fakat şiddetli bir gerçekliğin farkına vararak sanattan uzaklaşmak için geç kaldığını söylemişti. [93]Ona yabancı gelen, günlük sıradan insanların yaşamıydı. 1891' de hukuk alanındaki kariyerini bırakıp resim eğitimi almak için Paris'e gitmeye karar verince , ailesi bu karara ilk başta karşı çıkmış ,Paris'e gitmekten

[87]Greenberg,1953;1.; Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.225
[88]Flam,1995:225.
[89] Millet,200:7. ; Crepaldi,2001:10.
[90]Greenberg,1953;Crepaldi,2001:10.
[91]Flam,1995:226.
[92]Crepaldi,2001:10.
[93]Greenberg,1953:2.

vazgeçirebilmek umuduyla 100 frank aylık bağlamışlardı. [94]Fakat inatçı ve her zaman ne istediğini bilen bir kişiliğe sahip olan Matisse, sonunda zor da olsa ailesini ikna edip hukuk alanındaki kariyerini bırakarak ,ciddi bir resim öğrenimi görebilmek için Saint-Quentin'li bir ressamdan aldığı refereansla Paris'e gidip Notre-Dame yakınlarında ilk evi olan-19 Quai Saint-Michel 'e yerleşmişti. Sanat eğitimin başlangıcında , Ocak 1891 'tarihinde, Adolphe-William Bouquareau yönetilen Académie Julian 'a kaydolsa da yaratıcılıktan çok uzak bulduğu akademiden ayrılıp Ecole des Arts Décoratifs'in akşam kurslarına başlamıştı. Gustave Moreau'un eğitim verdiği Ecole Beaux Arts 'ın sınavlarına hazırlanırken ,atölye arkadaşı Marquet ile ömür boyu sürecek dostluklarının ilk adımlarını atmışlardı. Marquet çok utangaç bir kişiliğe sahipti, aralarında çok fazla konuşmuyorlardı fakat birbirlerini çok iyi anlıyorlardı. Matisse bu durumu konuşmadan anlaşmak olarak adlandırıyordu. "hiç konuşmadan da birbirimize çok yakın olabilirdik."[95] diyordu.Matisse , yaşamı boyunca tüm arkadaşlık bağlarına çok önem vermiş ve sıkı dostluklar geliştirmişti. Bu dönemde bir yıldır birlikte yaşadıkları Caroline Jaclop 'tan 3 Eylül 1894 tarihinde ilk çoçuğu Marguerite Emilienne doğmuş ,bu sırada Matisse , Marguerite'in annesi Caroline Jabloud 'la ile evli değildi.[96] 1895'in Mart'ında tekrar tekrar girip başarı sağlayamadığı Ecole Beaux Arts' ın resmi öğrencisi olduktan sonra ,19 quai Saint-Michel 'de beşinci katta yeni bir apartmana taşınıp burada 1908 yılına kadar ikamet etmişti.[97] Yaşamı boyunca kuzeyin kasvetli renklerinden ve karanlığından kaçmaya çalışan Matisse, 1895 yılı yaz ayları boyunca İngiltere'de Belle Ile bölgesine kısa süreli seyahetleri olmuş ve bu seyahetleri birkaç kere yinelemişti. 1897 yılının sonunda Caroline'yle olan ilişkisi sonlanınca ,aynı dönemde kızı Marguerite' nin verasetini yasal olarak üzerine almıştı.[98] Matisse için bu yıllar oldukça buhranlı geçmekteydi.[99]Matisse'in bu dönemde yaptığı yenilikçi çalışmalar bazı çevrelerden tepki almamaya başlamış, sınıf arkadaşı Henri Evenepol babasına 2 Şubat 1897 tarihinde yazdığı bir mektupla onun çalışmaları hakkındaki olumsuz düşüncelerini bildirmiş[100]aynı zamanda basının da genç sanatçının kariyeri ile ilgili kaygılarının iyice artmasıyla, Matisse kendisini çok zor bir periyodun içinde

[94]Read,1997:34.; Crepaldi,2001:11.
[95]Whitfield,1996:14.
[96]Spurling,2000:3-9.
[97]Whitfield,1996:14; Klein,2001: 44.
[98]Klein,2001:66.
[99]Millet,2001:9.
[100]Whitfield,1996:15.

bulmuştu.Bu yaşananların akabinde babası ile ilişkileri çok fırtınalı bir döneme girmişti.

Matisse, 8 Ocak 1898 tarihinde Toulouse yakınlarında ki Beauzelle'de Amélie-Noémi-Alexandrine adlı Toulouse 'lu bir kadınla evlenmişti. [101] Amélie'nin babası Armand Antonin Théodore ,öğretmen gazete yazı işleri yönetmeni ve radikal bir reformcuydu.Kız kardeşi Berthe Parayre 'de Fransa 'sanın en prestijli ve en ünlü bilim adamlarının filozoflarının ders verdiği öğrenim kurumu olan Ecole Normale 'de yöneticiydi[102] Amelia bu aile yapısıyla yoğrulmuş kişiliğiyle , Matisse 'in sanat hayatının ilk dönemlerinde radikal kararlarının büyük destekçisi olacaktı. Balaylarını Londra'da geçirip oradan Korsika'ya geçmişler , Paris'e döndükten sonra Toulouse le Fenouillet'de Amelie'in ailesinin yanında 10 Ocak 1899 tarihinde ilk oğulları Jean Gerard doğmuş ve akabinde ,aynı yılın Şubat ayında , Academie Julian günlerinde yaşadığı Quai Saint Michel'de yaşamaya başlamışlardı. Moreau'nun ölümüyle resmi salonlarda yer bulmayan genç sanatçı ve ailesi 1904 yılına kadar sürecek bir dizi ekonomik problemler yaşamışlardı. Bütün maddi zorluklarına rağmen sanatçı,1889 yılında Vollard'tan Cezanne'in "Bathers" adlı tablosunu satın almıştı.[103] Bayan Matisse yıl sonuna doğru ailesine ekonomik destek olmak amacıyla eski işi olan tuhafiye işine tekrardan başlamış, Matisse'de geçimini sağlayabilmek için Marquet'le birlikte ,1900 senesindeki ,büyük sergi için yapılacak Grand Palais'in dekorasyon işlerini yapmayı başlamıştı.Sürekli takım elbiseyle dolaşan ve ciddi ve kibar tavrıyla tanınan Matisse , Palais'de yaptığı çalışmalar sırasında arkadaşlarının arasında Proföser lakabını kazanmıştı. [104] 13 Haziran1900 tarihinde ikinci oğlu Pierre Bohain' de doğmuş,1901 yılının başlarında, şiddetli bir bronşit rahatsızlığına tutulan sanatçı Palais 'teki işi bırakarak iyileşme sürecini İsviçre'deki Villars-sur-Ollon'a geçirmişti.[105] Bu dönemde Bayan Matisse'in sağlığı da oldukça zayıflamış ve tuhafiye dükkanın bırakmak zorunda kalmıştı. Matisse'in kariyerindeki gelişmelerden memnun olmayan babası da parasal desteğini sonlandırınca Matisse neredeyse yaptığı çalışmalardan feragat edebilecek duruma gelmişti.[106] 1902 yılında karısı ve üç çocuğuyla birlikte

[101] Klein,2001: 66.
[102] Spurling,2000:40-41.
[103] Flam,a,2003 :5.
[104] Millet,2002:9. ; Creapaldi,2001: 24-25.
[105] John Russell,(1999):*Matisse,Father&Son,* Harry N.Abrams,New york:s.8; Flam,1995:227.
[106] Millet,2002:9.

içinde bulundukları ve bir sonraki kışı geçirmek üzere Bohain'a ailesinin yanına gitmişler ,Matisse 1903 yılını yoksulluk ve depresyon içinde geçirmişti. Tam olarak bir bocalama içindeydi ve bu çelişkiyi Manguin'e anlatmak için şunları yazmıştı:

> "Tam olarak zihnimle çalışamamanın sıkıntısını yaşıyorum. İşler bir süre yolunda gidiyor fakat sonra bunun çok sınırlı olduğunu fark ediyorum, hislerim kontrolü ele alıyor fakat ne yazık ki ben resmi bitirmeden önce beni terk ediyorlar, bu da elimdekilerin iyi olmadığı anlamına geliyor. Bütün çabam beni, itibarımı daha ve daha sesli olarak haykırmaya itiyor."[107]

Matisse 1904 yılında ilk kişisel sergisini Ambroise Vollard'ın galerisinde açmış, sergi çok para getirmese de Matisse' in daha iyi tanınmasını sağlamıştı.[108] Yaşamı boyunca kuzeyin kasvetli renklerinden ve karanlığından kaçmaya [109]çalışan Matisse ,bir yıl önce tanıştığı , Signac'a bir mektup yazarak St. Tropez'de ona ucuz ikamet edeceği bir yer ayarlamasını istemiş , yalnızca yanına sağlığındaki problemlere iyi geleceğini düşünerek oğlu Pierre'i almıştı.[110]St. Tropez'den sonra 1905 yılının yaz ayında küçük sessiz bir balıkçı kasabası olan ve atmosferini çok sevdiği Collioure'de ailesi ve yakın arkadaşı Derain' le birlikte geçirmişti.[111]Aynı zamanda Derain'in karısı ve Amelie çok iyi arkadaştı. 1905'de yılında Salon d'Auomme 'de Ecole- Beaux Arts'ın öğrencileriyle birlikte eleştirmenleri hayrete düşüren canlı renkli tablolarıyla yabanıl hayvanlar adını kazanarak Fov kimliğini kazanan Matisse'e bu adı severek benimsemiş ve Matisse, Picasso ile ilk kez ,1906 senesinde ,Fovizm'in gerçek bir bildirisi olan "Joy of Living" sergileneceği Salon des Indépendats'ta karşılaşmışlardı. Onları tanıştıran Gertrude Stein'di ve kardeşi tarafından bir sonbaharda verilen bir akşam yemeğinde Matisse, Picasso'yu Afrika sanatıyla tanıştıracaktı. [112] Matisse 1906 yılında çölü görmek ve Delacroix' in deneyimlerini yeniden yaşamak için ilk kez Kuzey Afrika , Cezayir' de bulunan Biskra'ya gitmiş, burada gördüğü seramik, çini ve kumaşların büyüsüne kapılmıştı. Biskra'dan kişisel beğenisini yansıtan resimlerinde sıkça kullandığı seramikler, kumaşlar ve diğer nesnelerle döndü. [113] Sanatını farklı

[107] Whitfield,1996:40-41.
[108] Crepaldi ,2001: 24.
[109] Özpınar,2007:128.
[110] Spurling ,2000: 279.
[111] Klein,2001:70
[112] Millet,2002: 95-96.
[113] Essers,1996:20-23.

deneyimlerle zenginleştirmeye çalışan Matisse 1907 yılında da karısıyla hem iş hem de eğlence için İtalya'da uzun bir yolculuğa çıkmış, Padua Florence Arezzo ve Siena'yı ziyaret etmişti. Floransa da sıkı ilişkilerde bulunduğu Steins'lerin Rue de Fleorus deki villalarında konuk olarak kalmışlardı.[114] 1907 yılında Fovistlerin Kralı ilan edilen Matisse'in , 1908 yılının Ocak ayında, Micheal Stein'in karısı Sarah Stein tarafından desteklenen sanat okulu, Académie Matisse açılmış fakat Matisse 'e öğretmenlik zaman içinde ağır bir yük olmaya başlamış iki yıl sonrada bu işi tamamen bırakmıştı. Paris'in kışından sonra dinlenmek ve enerji depolamak amacıyla 1909 senesinin Şubat ayında sahil kasabası olan Cassis' e gitmiş ve küçük bir otelde kalmıştı.Bu seyahatine karısı Amelie katılmamış , bu ayrılık karısıyla evlendikten yedi yıl sonra ilk uzun ayrılığıydı.Bu döneme kadar karısıyla hep bir aradaydılar.Yaşamlarının merkezi stüdyoları idi.Birlikte çalışıyorlardı.Ekonomik durumları pek iyi değildi.Fakat bu dönemlerde aile bir çatı altında mutlu bir süreç geçiriyordu. Karısı stüdyo işlerinde aynı zamanda yardımcısı idi ve ona poz veriyordu. Marguerite'te sürekli stüdyo da annesine yardım etmekteydi. Matisse stüdyo da çalışırken herkes onun rahatsız olmaması için elinden geleni yapıyordu. Kızı Marguerite, altı yaşında geçirdiği rahatsızlık nedeniyle boğazında bir tüp ile yaşamını sürdürüyordu. Bu durumu giydiği boğazlı elbiselerle veya kadife bir kurdele ile sürekli saklıyordu.Ailesi de onu gözlerinin önünden ayırmıyordu[115]Bu dönemde okulunda çalışmalar devam etmekte bir çok değişik ülkeden öğrencileri bulunmaktaydı.Olga Merson okulun en önde gelen öğrencilerinden biriydi.[116] Matisse ve ailesi 1909 yılında,Paris'ten ayrılıp 1 Temmuz'da Issy-les-Moulineaux' dan bir ev kiralayıp Paris'in güney batısında şehir dışında ikamet etmeye başlamışlar ve burada büyük bir stüdyo ve Clamart bahçeleri gibi büyük bir bahçe oluşturmuşlardı. Bu onların sahip olduğu ilk ve tek evleriydi. Evin kirası oldukça yüksekti ve bu yıllarda ekonomik açıdan pekte rahat değillerdi. Matisse haftanın üç günü stüdyosunda, iki gün Paris'te ders veriyor iki günde gelen ziyaretçiler ve arkadaşları ile günlerini geçiriyordu. Özellikle yakın arkadaşları Marquet ve Mangun'in sürekli ziyaretçileri idi.[117] Matisse evdeki zamanının büyük bir bölümünü bahçenin ucundaki stüdyoda çalışarak geçirirdi.Bu dönemde ziyaretçilerin bir çoğu yabancı olup ,Amelie bunların dillerinden anlamıyordu.Gelen konukların gözünde silik sessiz bir ev

[114] Crepaldi,2001:48.
[115] Spurling,2006 ; 9-11.
[116] Spurling 2006;16-17.
[117] Spurling,2006: 39-40.

kadını gibi görünmek onun alışık olmadığı ve istemediği bir şeydi.Bu durum onu iyice boğmaya, psikolojik olarak yıpratmaya başlamıştı.Matisse hem karısının bu durumu hem de uzunca bir süredir üzerinde çalıştığı "Dance" ve " Musıc" eserinin ilk halk gösterisine çıkacak olması nedeniyle artık büyük baskı altındaydı.[118]Aynı zamanda Matisse'in babası , 5 Ekim 1910 tarihinde, ani bir kalp krizi sonrası gözlerini hayata yummuştu. Matisse bu sırada Münih 'teydi ve cenaze için acilen Bohain 'a döndü. Babası ile son yılları pek iyi geçmemişti.Babasının son yılları yoksulluk açlık ve özlemle geçmişti.Matisse 'e karşı bir öfkede duyuyordu.Komşularının Matisse hakkında sürekli olumsuz ve alaycı tavırlarla, kendisine sataşmalarına maruz kalmıştı.Matisse tüm bu olumsuz duygular ve koşullar içinde cenazede cesur bir şekilde babasının yanında yürümek zorunda idi.Kendisinin iki oğlu da büyümüştü.Onlar da tıpkı kendisi gibi inatçı dik kafalı gururlu haşin bir yapıya sahipti.Bu nedenle babasının duygularını şimdi daha iyi anlıyordu.Annesini de yanlarına alıp, Issy' e dönmüşlerdi.[119] Matisse tükenmiş bir şekilde ,Kasım ayının ortalarında, İspanya 'ya gitti,ilk ayları oldukça zor geçmiş psikolojik ve fiziksel açıdan bir çöküntü içindeydi. Seville'de arkadaşı Breal ile buluşmuş , onun sayesinde İspanyol kültürü ve flemengo hakkında birçok bilgi sahibi olmuştu.Ağır bir gribe yakalandığında istirahat etmesi gereksede buna pek umursamıyordu. Hastalığı süresince Breal' in doktoru tarafından bakılırken, arkadaşının evinde kalmıştı. Dinlenmesi gerekmekteydi, karısı da dinlenmesi için ısrar etse de, karısına her sanatçının hayatında böyle kötü dönemler olabileceğini fakat kendisinin biraz abarttığını,eserlerinin belki de bu yüzden daha değerli olduğunu söylüyordu. Kimseyi dinlemeyerek buradan ayrılmış , Granada'ya da bir ponsiyona geçip çalışmalarına devam edip tekrardan Sevilla'ya dönmüştü. Sevilla'da yaşadığı fiziksel ve psikolojik sorunlarla ilgili sürekli karısına mektup yazıyordu.Onu özlediğini yanında olup yardım edebilmesini arzuladığını söylüyordu. Amelie ise bir an önce ilgisiz bıraktığı yere Issy 'e dönmesini istiyordu. Matisse'in İspanya da kalışı, karısı ile ilk kez aralarında sorunların başlamasına neden olmuştu. Amelie'e Issy 'de yalnız ve canı sıkkındı. Her ne kadar Matisse 'e mektuplarında duyduğu özleme sıkça yer versede onları ikinci plana ittiğini düşünüyor ve seksüel hayatıyla ilgili yersiz kuşkulara kapılıyordu. İlişkilerinde belirgin bir soğukluk başlamış ,bir çok arkadaşı ve Sarah Stein gün boyu stüdyoda çalıştığını söylemesine rağmen Amelie'yi ikna

[118] Spurling,2006:53.
[119] Spurling,2006: 54-55.

edememişlerdi. Amelie kendini istenmeyen dışlanmış pasivize hissetmekte, Matisse onu her ne kadar telkin etmeye çalışsa da kötü reaksiyon gösteriyordu. Karısı sanatçının Issy'e dönmesini beklese de Matisse Sevilla' da bir ay daha kalıp sıkı bir çalışmam temposuna girmeye karar vermişti. Bunun üzerine Emile hiçbir şey söylemeden Issy' den ayrılmıştı. Matisse kızından ,annesinin kardeşinin yanına gittiğini öğrenmiş ,karısına yazdığı mektupta seksual hayatıyla ilgili hiçbir şey yaşamadığını ve bunun burada mümkün olmadığını anlamasını istemişti. Berthe onu ne kadar ikna etmeye çalışsa da Amelie'nin gözünde evliliği değer kaybetmeye başlamıştı.Anlamıştı ki kocasının ihtiyaçları şu an kendisinden eskiden yaşadıkları aile içindeki yaşamdan biraz daha fazlaydı. Matisse ise ne sanattan nede ailesinden kopamayacağını anlamış ve iş için çıktığı seyahetlere karısını da dahil etmeye karar vermişti. Ama Amelie yine de çok öfkeliydi.Araya kız kardeşi ve babası girse de onu ikna edememişlerdi. Matisse, Marguerite'ye mektup yazarak , Seville'de annesini beklediğini yazmıştı. Matisse, hotel odasında yalnız Schukin'in istediği eserleri tamamlamaya çalışırken , karısından hala mektup bekliyordu. Fakat cevap alamamıştı.[120] Amelie İspanya'ya gelmemiş , bu durum adeta bir ültimaton gibiydi.Sonucunda Matisse geçte olsa 1911'yılının Ocak ayında Fransa'ya dönmeye karar vermiş, ailesiyle bir araya gelmişti. Bu arada Matisse'in akademi öğrencilerinden olan Olga Merson, Issy' de onları sık sık ziyaret etmeye başlamıştı.Olga ,sanatçıya olan özel ilgisini ilk zamanlardan beri gizlememişti.Bu dönemde aralarında kısa da olsa özel bir ilişki başlamış , Olga Merson' un ayrılması ile çok büyümeden atlatılan bu olay , karısının yoğun şüphelerine rağmen, evliliklerini yıkacak boyuta gelmemişti.[121] Kasım ayında da Schukin daveti üzerine Rusya'ya giden Matisse, St.Petersburg' da kısa bir süre kaldıktan sonra şehri görmek müzeleri gezmek ve diğer sanatçılarla tanışmak için iki hafta Schukin'in Moskova'da ki evinde kalmış ve Schukin'in müzeye dönüştürülen evinde resimlerin yanı sıra kilimler ve diğer oryantel eşyalara hayran kalmıştı.[122] Matisse için dekoratif eşyalar her zaman için vazgeçilmez bir tutkuydu ama en büyük tutkusu sanat çalışmalarıydı.Sanat her zaman cesaretle arkasından gidilen tek şey olmuştu. 1911 yılının kışında , Amelie'in yanından ayrılarak , sanatında yeni deneyimler kazanmak için ilk kez Fas'a gitmişti.[123]Burada bir ay kalmayı planlasa da iki hafta sonra ne çizip ne yazacak hale

[120] Spurling ,2006:59-69.
[121] Spurling,2006:74-78.
[122] Crepaldi,2001:60-61.
[123] Essers,1993:93.

gelmişti. Karısına en kısa sürede Paris'e dönmek istediğini orada ailesi ile sakin huzurlu yaşamak istediğini yazmıştı.[124] 1912 yılının Ocak ayında tekrardan Fas'a gittiğinde bu sefer Amelie'de yanındaydı. Bu ziyaret bozulan ilişkilerinin tamiri için bir fırsat olmuştu. Kısa bir süre de olsa evliliklerinin ilk yıllarında ki gibi birlikte ve yalnız çalışma fırsatı bulmuşlardı.Matisse burada günün mutlaka bir bölümünü kumsalda ve sabahları at binerek geçirmiş ,boş zamanlarında Charles Dickens'in kitaplarını okumuştu. [125]1913 yılının bahar ayında Tanca'dan döndüklerin de de , ilk kez hayata atıldığı bir olgun olarak yaşamaya başladığı Notre Dame karşısında Seine bankasının solunda eski püskü gürültülü kalabalık ve yaşayan Paris'in kalbinde olan, 19 quai Saint-Michel 'deki dairesine taşınmışlardı. Sanatçının kırkdördüncü doğum günününü de burada kutlamışlar ve buraya birkaç değerli resmini Matisse'in vazgeçilmez tutkusu olan keman ve piyonosunu da götürmüşlerdi.Matisse için keman çalmak bir tutkuydu ve bir gün gelip resim yapamasa keman çalarak ailesini geçindirebileceğini söylerdi.[126] Matisse yıllar sonra aslında başladığı yere dönmüştü. Matisse bu stüdyo da Isyy 'de olduğundan daha çok kendini evinde gibi hissediyordu.İki ay sonra annesine burada daha sıkı çalışma yapabildiğini ve uyku düzeninin daha iyi olduğunu yazmıştı.[127]

.

28 Haziran 1914 tarihinde Birinci Dünya savaşını patlak vermesiyle Matisse ve Marquet gönüllü askerlik için başvursalar da reddedilmişlerdi.Alman birlikleri Paris'e yaklaşınca Matisse ailesiyle birlikte önce Toulouse'a daha sonra Collioure'deki villarına taşınmıştı.Burada Margueti bulmuş ve Madridli sanatçı Juan Gris ile tanışmış aynı zamanda Henri Bergson'un felsefesini keşfetmişti.[128] Savaşın başlamasıyla annesi ve erkek kardeşinin yaşadığı Le Cateau' da genel seferberlik ilan edilmişti.[129]Bu durum Matisse daha da kaygılandırıyordu. Yedek subay olan erkek kardeşi tutuklanıp Heidelberg' e götürülmüş, daha sonra iki oğlu askere çağrılmıştı. Derain'e yazdığı bir yazıda ,sürekli olarak savaştaki gelişmeleri beklemekten duyduğu acıyı itiraf etmişti.[130] Savaşın başlangıç döneminde resim çalışmaları ikinci planda olsa da evde daha önceden olduğu gibi belirli kurallar işlemeye devam ediyordu.Evin ana merkezi

[124] Spurling,2006: 66.
[125] Spurling ,2006:104-105.
[126] Suat Özyürek,(1970):*Matisse'in bir Çağa vurduğu damga*,Ankara Sanat dergisi,sayı:55,s.16
[127] Spurling ,2006:145.
[128] Crepaldi,2001:70.
[129] Flam,1995:230.
[130] Crepaldi,2001:76.

stüdyoydu ve Matisse'in çalışmaları sırasında sessizlik ana kuraldı.[131]Bu dönemde daha çok ailevi sorunlara vaktini ve enerjisini harcamıştı. Özellikle çocukların eğitim sorunları oldukça başını ağırtmıştı. Jean ve Pierre okuldan ayrılmışlar, Marguerite ise sağlık problemleri nedeniyle yıllardır evde ders görmekteydi. Bu dönemde ilk normal okul denemesini yaşamış ve başarısız olmuştu. Bu süre zarfında kızının yaşadığı psikolojik yıkımlar da Matisse ona moral vermeye çalışmış, kızının kendisine benzediğini olaylar kötüye gittiğinde bunların düzelebileceği konusunda umudunu kolayca yitirdiğini,fakat ona güvendiğini ve onu cesur bulduğunu söylemekteydi. Marguerite tıpkı babası gibi memnun edilmesi güç inatçı bir kişi olmuştu. Bu sıkıntılı dönemde ailenin gerginliğini atmak ve ilgilerini dağıtmak için Matisse, dinlenme zamanlarında onlara keman çalıyordu. Aynı dönemde oğlu Pierre ve kendisi için Belçikalı kemancı Armand Parent'ten ders ayarlamıştı. Matisse'de Parent'e çizim dersi verecekti.[132]Savaş zamanı Matisse'in evi, tüm arkadaşlarının komşularının evsiz sanatçıların buluşma noktası ve sığınağı haline gelmişti. Evinde birçok kişi misafir oluyor ,Matisse ailesiyle birlikte Issy'deki evinde onlara yiyecek ve barınak konusunda tüm imkanları sunuyordu.[133]Birinci dünya savaşı devam ederken Matisse 20 Aralık 1917 [134]tarihinde ilk defa yalnız başına Nice gitmişti. Promenade des Anglais'teki denize nazır Hotel Beau-Rivage 'da kalmış, süre giden savaşa rağmen yumuşak iklimi ve rahatlatıcı sakin ortamı ,Matisse'in yaratıcılığına yeni bir hız kazandırmıştı ve bu tarihten sonra Paris'e yazın ya da işiyle ilgili konular sebebiyle sadece kısa dönemler için gidecekti.Bu arada ilk arabasını satın almış ve böylece manzara resmi yapmak istediği zaman bütün malzemesini kolayca yanında taşıyabilmekteydi.[135] Bu dönemde erken kalkıyor, sabahları çalıştığı gibi öğlen yemeklerinden sonrada bir dönem çalışıp arkasından keman çalıyor arkasından sade bir akşama yemeği yiyordu. Sebze çorbası, iki tane iyi pişmiş yumurta, salata ve bir bardak şarap sürekli olarak akşam yemeklerinde tercih ettiği şeylerdi ve çok erkenden uyuyordu.[136] Arkadaşlarının ifadesine göre otel yetkilileri, keman çalışmalarıyla diğer müşteriler rahatsız olmasın diye Matisse'e arka taraflardan bir oda vermişti.[137] Müttefiklerin geri adım atması ve

[131] Spurling, 2006 : 176-180.
[132] Spurling,2006;167.
[133] Spurling ,2006:188.
[134] Flam,1995:230.
[135] Crepaldi,2001:80.
[136] Spurling ,2006: 206.
[137] Özyürek,1970:16.

Paris'teki yaşanan panik havasının sönmesiyle halalarının yanında Toulouse'da kalan Pierre ve Marguerite Nice'e gelmiş, sanatçının kaldığı hotele bitişik 105 nolu apartmana yerleşmişlerdi. Paris'in hareketli ortamının seven Marguerite, sıkılarak buradan ayrılsa da Matisse ve oğlu Villa des Alliés'de ikinci katta bir daire kiralamışlardı. Pencereden Cagnes sahillerinin panoramik manzarası ve dağın eteklerindeki eski kasaba görülüyordu.Matisse her sabah yüzüne vuran güneşle uyanıyordu. Bu durumdan çok hoşnuttu. Burada kendini yeniden kişiliğine kavuşmuş hissediyordu. Bu evde sade öğrenci hayatı gibi bir hayat yaşıyorlar resim çalışmalarının yanı sıra sürekli keman çalıyorlardı. Aynı dönemde karısıyla da sürekli yazışmakta, karısının Paris' te tehlike altında olmasından kaygı duymaktaydı[138]Bir süre sonrada müttefik İngiliz kuvvetleri Bohain'a girince ,Matisse 'de şehre ilk giren sivillerden biri olmuş,gördüğü manzara karşısında dehşete düşmüştü.Büyüdüğü yer memleketi harabeye dönmüştü. [139]Annesini Issy'e getirmek istese de bunu başaramamıştı. Matisse'in annesi de, tıpkı kızı ve eşi gibi boyun eğmeyen bir yapıya sahipti. Hayatındaki bu üç kişi tüm yaşamına şekil vermişti. Yıllar sonra Picasso 'nun sevgilisi Francoise Gilot' un Matisse'in mezarındaki sütunda karısı ve kızının Matisse' in hayatındaki önemini anlatan yazısı da bu tespiti destekleyecektir.[140]Sonraki yıl Amerikan ordusu tarafından resmen çağrılan Matisse, yine Nice gitmiş ama bu kez Beau-Rivage'de kalmayıp, 1921 yılına kadar üç sezon kalacağı Hotel Mediterraneé'yi tercih etmişti. [141]Nice'daki gelişmekte olan film endüstrisiyle ilgilenip , düzenli bir sinema izleyicisi olmuştu.[142] Bu dönemde onu en çok etkileyen olaylardan biri de eski arkadaşı ve resimlerinin en büyük alıcısı Schukin ile ilişkilerinin bozulmasıdır. Rus devriminden sonra ilişkileri asla eskisi gibi olmamıştı.[143] Nice'da ailesini çok özlüyor , onlardan mektuplar aracılığıyla haber alıyordu. Annesi genç bakıcısıyla birlikte bir süreliğine Issy'e gelmişti ve Marguerite boğazındaki sorun nedeniyle riskli bir ameliyat geçirmek zorunda kalmıştı.[144]Bunların üzerine 1919 yılının bahar ayı sonlarında Nice' tan ayrılıp Issy-Les Moulineaux 'da ki aile evine geri döndü. [145] Ayrılıktan sonra evine

[138] Spurling, 2006 : 210-212.
[139] Spurling,2006: 209-214.
[140] Spurling ,2006:215.
[141] Crepaldi ,2001: 80.
[142] Özpınar,2007:134.
[143] Spurling ,2006:223.
[144] Spurling,2006:226-227.
[145] Hamılton Vivien,(2002): *Millet to Matisse* , New Haven and London :s.122

dönmesi onu çok mutlu etmişti.".Ben dünyanın en mutlu insanıyım" [146] diyordu. Fakat annesi 25 Ocak 1920 tarihinde Bohain'de ölmüş,[147] bu ölüm onu derinden etkilemişti. Annesinin renklere olan aşkının onu ressam yaptığını düşünmekteydi. Sanırım ki Matisse'in en büyük gönül borcu annesine olmuştu. Aile yaşamına gösterdiği itibarda aslında annesine duyduğu bir bağımlılıktı. Annesinin Bohain'deki evi satılınca da ,Matisse bir daha asla Bohain' a ve doğduğu yer olan Le Cateau 'ya gitmemişti. Nice'a geri döndüğünde bu kez çok sıkılmaktaydı. Yalnız olduğunu sürekli ailesini düşündüğünü ve bu ayrılığın son olmasını dilediğini yazmıştı.[148] Bu dönemde karısı sıkıntılar içinde patlama noktasına gelmişti. Marguerite, annesinin halinin perişan olduğunu buna biraz da kendi sağlık durumunun neden olduğunu mektuplarında söylüyordu.[149] Matisse' in Nice' de çalışmaları devam ederken, Pierre Jean ve Marguerite, Saint Michel' de bir dairede birlikte yaşamaya başlamışlar,Jean ordudan ayrılmış iş ararken, Pierre ise ilk işi olan askerlik kapsamında tekniker olarak çalışmaktaydı.Marguerite ise kardeşlerinin ve evin tüm ihtiyaçlarını karşılamaktaydı.Bahar ve kış aylarında Amelie,Issy ve çocukların evi arasında gidip gelmekte, Matisse ,Nice' ta çalışmakta ve tüm aile yaz aylarında Issy'de buluşmaktadır.Bu ailenin son bir araya geldiği dönemdi. Matisse özellikle eşinden her ayrılışında , kendini umutsuz ve kederli hissediyordu. Matisse işindeki ve hayatındaki tüm konuları ailesi ile özellikle de kızıyla mutlaka paylaşırdı. Matisse kızının yaşadığı sıkıntılar sırasında onun dikkatini başka yönlere çekmek, onu mutlu etmek için bu dönemler de sürekli kızına karşı değişik aktivitelerde bulunmuştu. Marguerite'in Nice de yanına geldiği bir dönemde odasını kırmızı güllerle süslemiş duvarlarına yeni bir çok tablo asmıştı. Kızına araba sürme dersleri vermekte, değişik arkadaşlarına ve yerlere onunla birlikte ziyaretlerde bulunmaktaydı. Daha önce hiç denemesi olmamasına rağmen kızıyla birlikte, Casino'da dans etmişti. Marguerite, bu dönemde babasının dansını çok başarılı bulmasa da , babasının her şeyi onun sıkılmaması eğlenmesi için yaptığının farkındaydı.[150] Eşi tekrardan seyahetlerine katılmış, Nice'da dört yıl boyunca mütevazi hotel odalarında yaşadıktan sonra , Eylül 1921 tarihinde,Nice'ın eski kısımında bulunan Place Charles-Felix'de üçüncü katta iki odalı bir apartman

[146] Spurling,2006: 227.
[147] Flam ,2003:230.
[148] Spurling,2006: 235.
[149] Spurling ,2006:237.
[150] Spurling,2006: 235- 242.

dairesine taşınmışlardı ve bu daireyi 1928 yılına kadar elinde tutacaklardır.[151]Nice'da gelişmekte olan flim endüstrisiyle ilgilenen Matisse , bir sinema çekimini izlemiş ve bundan oldukça etkilenmişti.[152] Evin içerisini neredeyse film seti sayılabilecek bir yere çevirerek ,dökümlü kumaşlar kostümler perdeler kilimler ve duvar kumaşlarıyla doldurmuştu. Ev sahibesinin eski moda ,süslü duvar kağıdı bile bunların arasında canlanmaya başlamıştı.[153] Matisse Nice'da, pazar günleri dahil, sabahtan akşama kadar yoğun bir çalışma dönemine girmişti. Bu dönemdeki modeli Henriette aileden biri gibi olmuş,birçok kez karısıyla birlikte araba ile gezerken opera izlemeye veya alışverişe giderken onuda yanlarında götürmüşlerdi.[154] 10 Aralık 1923 tarihinde kızı Marguerite, Bizans ve Modern Sanat yazarı , Georges Duthuit' le evlenirken [155] Şubat 1924 tarihinde Pierre,halasının öğrencilerinden biri olan Clorinde Peretti ile evlenmiş ancak farklı dünya görüşleri ve yaşam tarzları nedeniyle anlaşamayarak iki ay sonra ayrılacaklardı.[156]Pierre, bu olaydan sonra Matisse 'in uyarılarına rağmen onu dinlemeyerek Amerika'ya gitmişti.[157] Matisse, Nice'dayken oyalanmak için Ghika adında bir dişi köpek edinmiş,[158] karısı ve köpeğiyle geçirdiği süreçte sağlık problemleri yaşamaya başlamıştı. Hareketsizlik yüzünden fazla kilo almış ve güçsüz düşmüştü. Bu nedenle acilen sigarayı bırakmış ve eksersizlere başlamıştı. Haftada iki gün öğretmen eşliğinde jimnastik yapıyor, bazen yüzüyor ya da Gramofon eşliğinde Foxtrot dansı yapıyordu. Gün batımında yürüyüşlere çıkıyordu.[159]Matisse hayatının her alanında büyük bir mücadeleye girmişti. İşi , ailesi ve sağlık problemleri arasında sıkışıp kalmıştı. Kendini aşırı yorması sonucunda tansiyon problemi yaşıyor , şişmiş ayaklar sinirsel titremeler mide problemleri bel ve omurga ağrıları içinde geçen bir dönemde ailesine yeterli ilgiyi gösteremediğini ailesinin onun ilgisine ve yol göstericiliğine daha çok ihtiyacı olduğunu düşünüyordu.[160] İçinde sürekli bir heyecan vardı ve sürekli baş ağrısı çekip sık sık depresyona giriyordu. Bu dönemde birçok gözlemci Matisse' in yaşamı kişiliği ve onun çalışmalarındaki sırrı çözmeye

[151] Flam,2003: 231.
[152] Spurling 2006: 247.
[153]Özpınar,2007:134.
[154] Spurling ,2006:251.
[155] Spurling ,2006:260.
[156] Spurling ,2006:266.
[157] Spurling,2006: 267.
[158] Spurling,2006: 276.
[159] Spurling, 2006:277.
[160] Spurling ,2006:278.

çalışmıştı.[161] Matisse Issy' de ki evi satmayı ve Paris'in merkezinden yeni apartmanda yaşamayı düşünmeye başlamış fakat karısı buna karşı çıkmıştı. [162]Bunun üzerine 1926 yılında Place Charles-Felix 'taki dördüncü katıda kiralamışlardı. Burada bir çok tadilat yapmışlar, mükemmel bir ev haline getirmişlerdi ve 1938 yılına kadar burayı ellerinde tutacaklardı.[163]Aynı zamanda ünlü oyuncu Charlie Chaplin in 1928 yılında ünlü filmi "Sirk" gösterime girmiş,Matisse bu filmi iki kez izlemiş ve çok etkilenmişti. Filmi baştan sona koltuğa yapışmış şekilde izlediğini, filmdeki akıcılığa merak edilen beğenilmeyen hiçbir şey kalmayacak kadar özenli ayrıca gereksiz hiçbir detayın işlenmediği yapısına hayran kaldığını söylemişti. Kendi eserlerinde de aslında aradığı şey buydu.[164] Bu dönemde büyük bir tutkuyla boat showlara ilgi duymuş, kürek çekmek ve kayıklar son iki yıldır hayatındaki en büyük zevk haline gelmişti. Karısına bu sporun kendinse çok uygun olduğunu söylüyordu.[165] Amelie buraya taşındıkları için pek mutlu olmasa da ilerleyen zamanlarda alışmaya ve hayatı eğlenceli olmaya başlamıştı. Matisse, ona bir daktilo almıştı. Gramofonda ona sürekli Jazz ve Tango parçalar dinletmekte ve aynı zamanda ona şapkalı smokiniyle tango dansı yapmaktaydı. [166] Bu mutlu süreç içinde ,Matisse 1930 yılının başında ,ani bir kararla Tahiti'ye gitmeye karar vermişti. Bu ani kararın en önemli nedeni özellikle resim yaptığı taraftaki omzundaki ağrıların artması üzerine doktorların bir süre fırçaları unutup, dinlenmesi gerektiğini söylemesiydi. Bekli de onun için en önemlisi Pasifik sahillerinde yeni renkler ve ışıklar keşfetmek içindi.[167] Çünkü son dönemlerde yaratıcılığını yitirmiş ve ne yapmak istediğinden pek emin değildi.Yeni orijinal fikirler için Tahiti' ye oradan Amerika'ya dönüşte de Panama kanalına uğramak niyetindeydi.[168] Matisse, bu gezilerinde bayan Matisse'in belinden geçirdiği bir rahatsızlık dolayısıyla yatağa bağımlı kalması nedeniyle yalnız olmuştu. Bu dönemde Pierre, Amerika'da yeni biriyle evlenmiş fakat ailesi yeni eşi ile hiç tanışamayacaktır.[169] Matisse öncelikle 25 Şubat 1930 tarihinde Amerika'ya giderek bu yolculuklarına başlamıştı. Burada Newyork ,Broadway California ve Chicago da birçok yeri görme fırsatı olmuştu. Harlem tiyatrosu

[161] Spurling ,2006:279.
[162] Spurling,2006: 289.
[163] Spurling,2006: 289.
[164] Spurling,2006: 296.
[165] Spurling, 2006:297.
[166] Spurling ,2006:299.
[167] Spurling ,2006:299.
[168] Spurling,2006 :302.
[169] Spurling,2006 :303.

,gezdiği galeriler ,ilk dondurmalı sodası ,trafik sistemi ,yoğun ışıklı binalar ve caddeler oldukça ilgisini çekmişti.Amerikanın tıpkı bir okyanus gibi büyük ve görkemli yeni bir dünya olduğunu yazmıştı.Tekrar gençliğine dönebilse, Amerika'da yaşamak istediğini söylemişti.Buraya geç gelmekle en az yirmi yıl kaybettiğini düşünmekteydi.Californiya çöllerindeki renk ve ışık çeşitliliğini daha önce hiç görmemişti.Amerika'dan ayrılıp Tahiti'ye dönerken, onu limandan kalabalık ve hüzünlü bir kalabalık uğurlamıştı.[170] Geçirdiği bu on günlük süre içinde onu en fazla etkileyen ve hayatı boyunca unutmayacağı an ,ekvatora yaklaştıkları zaman okyanusun koyu mavi ışık saçan görüntüsüydü. Bu gerçekten koyu ve zengin maviye hayran kalmış, Morpho kelebeğindeki maviye benzettiği bu rengi ve yaşadığı bu tılsımlı anı hayatı boyunca unutmamıştı.[171]Matisse, Tahiti'de de bütün kasaba halkı tarafından limanda karşılanmıştı. Burada onu karşılaması ve ilgilenmesi için bir şirket tarafından seçilen kişi Pauline Chadourne adında bir bayandır.[172]Birçok değişik yerleşim yeri ve adaya geziler yapmıştı. Özellikle Polinezya adasına yaptığı gezi onu çok etkilemişti. Burada gördüğü volkanik dağları, eski köprüleri, nehirleri ya çizmiş ya da fotoğraflamıştı.[173]Kendisi birçok kez gözlükle su altına dalarak incelemelerde bulunmuş, denizin altıyla birlikte gökyüzü ve deniz onun ilham kaynağı olmuştu. Buradan edindiği dekoratif öğeler ile birlikte 15 Haziran tarihinde adadan ayrılınca[174]eve döneceğine dair telgraf geldiğinde, Amelie aylar sonra yatağından sevinçle kalkmıştı. Matisse ,Ağustos ayında tekrardan Nice 'a dönmüş aynı dönemde daha önce ödülünü kazandığı Carnegie Prize' de jüri üyeliği davetini kabul ederek[175] bir süre daha Amerika' da kalacaktı. Amerika'da Matisse çok tanınan ve sevilen aynı zamanda eserleri ve yaşamı çok merak edilen bir kişi olmuştu. Birçok sergisi olmuş ve üniversitelere konuşmacı olarak katılmıştı. Aynı dönemde Time dergisine kapak olmuş ve dergide söyleşisi yayınlanmıştır.[176]Ekim ayında Paris'e dönen[177] Matisse'in modeli Lisette'yle beraber , oldukça zorlu bir çalışma temposuna girmiş fakat daha zor bir dönemden geçen kişi yine karısı olmuştu.[178] Doktorlar Amelie'nin yatak istirahatini

[170] Spurling,2006: 307.
[171] Spuling ,2006:307.
[172] Spurling ,2006;309.
[173] Spurling,2006: 309.
[174] Spurling,2006: 321.
[175] Spurling, 2006 :322-323.
[176] Spurling,2006:325.
[177] Spurling,2006: 326.
[178] Spurling ,2006:328.

devam ettirmekteydi.Tüm ümidini ve moralini kaybetmişti. Kocası ısrarlı resim çalışmaları ve seyahatleri nedeniyle kendisinden çok uzaktı.[179] Sanatçı 1931 yılında Barnes Vakfı için çalışmalarına başlamış, üç yıl süreyle bu çalışmaları sürdürmüştü.[180] Yaptığı çalışmada özellikle çıplak figürler, tutucu genç ressamlardan büyük eleştiriler almıştı. Bu dönemde aile bireyleri de Matisse' in bu çalışmasından dolayı tüm saygınlığını yitirebileceğini düşünmekteydi.Ama Matisse ısrarla risk alarak çalışmasını sürdürmüştü.[181]Bu yoğun çalışma döneminin sonunda bir kalp krizi geçirmişti. Doktorlar bir süre dinlenmesini söylemiş bunun üzerine Amelie ile birlikte Ferrat' ta iki aylığına bir villa kiralamışlardı. Bu sayede dört yıl sonra Amelie, sürekli olarak yattığı odasından ilk kez başka bir yere ayrılmıştı ve daha sonra doktorların tavsiyesiyle bir spa merkezinde kaldı.Matisse'in "Dance(Merion) "çalışması süresince evliliği de büyük baskı altındaydı.Amelie sürekli Matisse' in yokluğundan şikayetçiydi çünkü Matisse'in ilk aşkı her zaman resimleri olmuştu.Bu dönemin ardından Charles Felix'te tekrar bir araya gelmişler, Matisse çok fazla sarstığı ve karısına iyi gelmediği için arabasını değiştirmiş ve süspansiyonu daha iyi bir araba satın almıştı.Burada alt kattaki stüdyosunda çalışırken karısı merdiven inemediği için sık sık yukarı karısının yanına çıkıp yatağının baş ucunda ona bilgi vermekteydi.Bu arada uzun bir süredir kendisine asistanlık yapan Lisette' yi karısının ısrarı üzerine kovmuştu.[182] Yeni asistanları 1935 yılından önceki yıllar da eşiyle ilgilenen Lydia Delectorskaya olacaktı. Lydia Delectorskaya Matisse'in bundan sonraki hayatının en önemli modeli ve yaşamı boyunca ondan ilgisini esirgemeyecek bir yol arkadaşı olacaktı.[183]Lydia, genç ve güzel olmasının yanında diğer modellerden çok farklıydı. Sorumluluk sahibi, becerikli aynı zamanda problemleri çözme konusunda da doğal bir yeteneği vardı.[184] İşe başladığı ilk günlerde Matisse' den avans istemesi ,sanatçının ilk baştan ona şüpheyle yaklaşmasına neden olmuştu. Matisse onun parayı alıp bir daha dönmeyeceğini düşünüyordu. Fakat Lydia kısa bir süre sonra parayı geri ödemeye başlayınca Matisse 'in yeniden güvenini kazanmıştı.[185]1934 yılında Matisse aile bireylerinin hayatında olumsuzlukların yaşam sıkıntılarının olduğunu görüyordu. Pierre, henüz kendi ayakları üzerinde duramıyor

[179] Spurling ,2006:329.
[180] Spurling,2006: 334.
[181] Spurling, 2006:336-337.
[182] Spurling ,2006:345.
[183] Spurling ,2006: 345.
[184] Spurling,2006: 345.
[185] Spurling,2006: 346.

yeteri kadar kazanamıyordu. Geleceği belirsizdi.Aynı şekilde kızının ve Jean' ın durumu da pek iç açıcı değildi.Onlarda sanatla uğraşmaya ısrar ediyorlardı.Matisse hepsinin sanat ile uğraşmasının tıpkı kendisinde olduğu gibi sıkıntılı bir hayata yol açtığını düşünüyordu.Sanat sadece iyi bir dünya görüşü sağlıyor fakat ekonomik sorunlarını çözemiyordu.[186]1934 yılının ilkbaharında Amelie, Nice' tan ayrılıp kardeşinin yanına Beuzelle 'ye gitmiş ve Paris'te yaşayan Marguerite'nin sağlık problemleri devam etmişti. Aynı dönemde Amelia' da Beuzella' da hastalanmış ve Matisse her ikisinin de sağlık sorunlarıyla uğraşıyordu.[187] Karısı hala yürüyemeyecek kadar güçsüzdü. Marguerite, küçük oğluyla birlikte hayatını yeniden kurmak için Paris'ten ayrılmış ve büyüklerinin yanına Nice'a taşınmıştı.[188]Bu dönemde torunları Claude ve Paul'un onlarla birlikte kalması ,Matisse ve karısı için neşe kaynağı olmuştu. Matisse özellikle Claude' yi Pierre' in küçüklüğüne benzetiyor, onu komik ve espirili buluyordu.[189] 1936 yılı başlarında Matisse karısı Lydia ve torunu Claude'le birlikte altı haftaya yakın Alplerin eteğinde bir hotelde kalmışlar ve buranın havası ve manzarası Amelie'nin sağlığına oldukça iyi gelmişti. Lydia ve Claude oynarken Matisse etrafı inceliyor ve yeni makinesi ile fotoğraf çekiyordu.[190]Bu dönemde sanatçı kuşlara da ilgi duymaya başlamış ve çoğu zaman en az beş altı tane değişik kuş beslemeye başlamıştı. Kuşların renklerinden şekillerinden tüylerinden ve söyledikleri şarkılardan çok hoşlanıyordu. Aynı dönemde kelebeklerle de yakından ilgileniyordu.Aynı şekilde onların şekillerine ve renklerine hayrandı. Matisse 1937 yılının Eylül ayında ağır bir gribe yakalanmış ve hastalığı bronşite dönüşmüştü.Bu şimdiye kadar yaşadığı en ağır hastalığıydı.Önce Paris'te hastaneye yatırılmış ve bundan sonra Ekim ortasında Nice dönmüş,[191] 1938 yılının Ocak ayında da şehre hakim tepede kayalıkların üzerinde deniz manzaralı, eski lüks bir hotel olan Excelsior-ReginaPalace'.tan bitişik iki daire satın almıştı.[192]Şubat ayına kadar burada dinlenip tam olarak iyileşmese de çok kötü olmadığı bir dönemde ağzında oluşan bir iltihap nedeniyle Lydia ile birlikte Paris'e doktora giderek burada iki haftalık süren bir tedaviye başlamışlardı.[193] 1939 yılının Ocak ayında Nice'tan ayrılarak Paris'te ki yeni evlerine taşınmışlar, tüm aile çocuklar ve

[186] Spurling,2006: 347.
[187] Spurling ,2006:352.
[188] Spurling,2006: 354-355.
[189] Spurling,2006:361.
[190] Spurling ,2006:362.
[191] Spurling,2006: 378.
[192] Spurling ,2006: 379.
[193] Spurling,2006:379.

torunlar ile birlikte yaz aylarında bir süre burada bir araya gelmeye başlamıştı.[194] Bu dönemde Matisse ailesinin onun kendisine ,üretimlerine karşı inançlarını ve güvenlerini yitirdiğini hissediyor bu durum onu çok sinirlendiriyor , gururlu ve inatçı tavırları onu yanına yaklaşılmaz derecede kırıcı yapıyordu.[195]Matisse, Lydia' yı bir ressam olarak ihtiyaçlarını karşılama ve onu anlama konusunda ailesinden kendisine daha yakın buluyordu. Fakat aynı dönemde karısı, Lydia'nın ayrılması için Matisse 'e ısrar etmeye başlamıştı. İkisinin arasında bir tercih yapmasını istiyordu. Matisse ise Lydia olmadan çalışamayacağını söylüyordu.[196] Bu dönemde Matisse'in kalp problemi yeniden başlamış karısının Lydia konusundaki restinden sonra iyice fenalaşmıştı. Matisse bunu anlamsız buluyordu.Sanatı ve karısı arasında bir seçim yapmak, bir tarafı tamamen yıkmak demekti. Ailenin ve tüm yakınlarının çabalarına rağmen Şubat 1939 da karısının avukatları boşanma işlemlerini başlatmışlardı. Tüm resimler,çizimler,gravürler heykeller ve diğer varlıklar karı koca arasında eşit bölünecekti.[197]Amelie Paris'te bilinmeyen bir yere ayrılmıştı. Matisse, kendisini büyük bir kasırga yemiş gibi hissediyordu. Çocuklar ve Berthe'de de evlerine dönmüşlerdi. Matisse çift daireli boş evde kendini çok yalnız hissediyordu. Ağustos'un sonlarına doğru Geneva' ya seyahat etmiş fakat İkinci Dünya Savaşının patlak vermesiyle , Fransa'ya geri dönmüştü.[198]Lydia bu sırada Paris'in varoşlarında yaşayan halasının yanına sığınmıştı. Matisse onu tekrar yanına çağırmış,Lydia'da insanların genç ve güzel bir bayanla zengin ve yaşlı bir adamın bir arada yaşaması konusunda vereceği tepkilere aldırmayarak, bu daveti kabul etmişti. Nice' ta ki evi ve stüdyoyu yeni baştan düzenlemişlerdi.[199]Tekrar stüdyoda çalışmaya başladıklarında, Avrupa'da savaş yoğun şekilde devam ederken Matisse sürekli radyodan haberleri dinliyordu.[200]Bu dönemde Lydia ve Matisse' in ailesi onların metres hayatı yaşadığını düşünmüş, karısı ve çocukları sanatçıyı ailenin adını lekelemekle suçlamışlardı.[201] 1940 yılının bahar aylarında, Matisse 'in Paris'te olduğu sırada Almanlar Fransa'ya girince, Lydia ile birlikte, önce Rosenborgun davetini kabul ederek ,Bordeux'a gidip orada bir gece

[194] Spurling,2006: 380.
[195] Spurling ,2006:381.
[196] Spurling ,2006:382-383.
[197] Spurling, 2006 :384.
[198] Spurling,2006 :388
[199] Spurling ,2006:388-390.
[200] Spurling,2006:388-390.
[201] Spurling,2006: 390.

kaldıktan sonra İspanya sınırında St-Jean-de-Luz yakınlarında ki Ciboure gitmişlerdi.[202] Pierre Amerika'ya gelmesi konusunda ısrar etse de Matisse, Fransa'da bir çok yeri denedikten sonra Cote d'Azur'da kalmaya karar vermişti.1940 yılının Nisan ayında da Amelie'den yasal olarak ayrılmıştı. Kendini oldukça yaşlı ve sağlıksız hissediyordu. En kısa sürede yaşam biçimini değiştirmesi gerektiğini düşünüyordu.1940 yılının Mayıs ayında, Paris'te olduğu bir sırada sağlık problemleri ağrıları artmış ve Temmuz ayında dayanamayarak apar topar Nice dönmüştü.Doktorunun yanlış teşhisi üzerine, Kasım ayında kalp problemi tekrar yaşanınca, neredeyse ölümden son anda dönmüştü. Aralık ayında testler için bir kliniğe yatırılırmış, Lydia gizlice bir mektupla babasının durumunu Marguerite'e bildirmişti. Matisse bir türlü doktor nezaretinde, ciddi bir operasyona ve istirahate yanaşmamaktaydı. [203] 10 Ocak[204] 1941 tarihinde Camoin ve kızı Marquerite' in ısrarlarıyla, kızgın ve isteksiz bir şekilde Lyon'da bir hastaneye yatmış,profesör Leriche tarafından gerçekleştirilen operasyon sonucunda yaklaşık üç ay hastane de kalmıştı. Bu süre içinde oğlu Pierre iki önemli mektup yazmıştı. Birincisin de mirasını üç çocuğuna eşit olarak böldüğünü belirtmiş, ikincisin de geldiği noktada geçmişe dönük sanatı ve özel yaşamı üzerine muhakemede bulunmuştu. Karısı çocukları sanatı ve sağlık sorunları arasında yaşadığı sıkıntılar ile ilgili duygularını son derece objektif dürüstçe ve titizlikle tartarak açıklamıştı.Pierre'e çocuklarına kendisinin yaptığı hataları tekrarlamamasını öğütlüyordu.[205]Nisan ayında Lydia ile birlikte Paris'te kaldığı kliniğin yanında bir hotele yerleşmiş, Mayıs ayına kadar hiçbir şey yapmadan dinlenip , tekrardan Nice'a dönmüştü. [206] Ameliyattan sonra birkaç ayının kaldığını düşünülen Matisse, kendisini yeniden doğmuş gibi hissederek resim yapmaya başlamıştı. Courthion'a bu günleri şöyle ifade etmişti:" Bu tekrardan bir doğum gibi, operasyondan önceki süreçte yaptıklarımı daha iyi gözlemlediğimden dolayı şimdi çok daha dengeliyim."[207]

1942 yılında Hotel Régina,Cimiez de yeni stüdyosunu kurmuş ve Fransa'nın işgaline karşı mücadele eden ve ondan kitabı için birlikte bir önsöz hazırlamalarını rica

[202] Spurling ,2006:392.
[203] Spurling,2006 :398.
[204] Crepaldi,2001:108.
[205] Spurling ,2006:399.
[206] Essers,1993:95.
[207] Millet,2002:108-109.

eden ,şair arkadaşı Aragon ile bu dönemde sık sık görüşmüştü. [208] Yaşamının son yıllarına kadar dekoratif eşyalara ilgisi hiç azalmamış , 1942' in Nisan'ın da Aragon'a şunları yazmıştı: 'Bir yıldan uzun zamandır aradığım nesneyi buldum. Gümüş tonlarda cilalanmış bir barok Venedik sandalyesi. Emaye gibi… O'nu bir antikacıda gördüğümde şaşkına döndüm. Muhteşemdi, beni ele geçirdi.' [209] Bu sandalye bugün Nice müzesinde sanatçının favori eşyaları arasında yer almaktadır. Aynı dönemlerde işgal altındaki Fransa' da Vichy radyosuna iki röportaj vermiş ve bu dönemde safra kesesindeki problem nedeniyle iki ay boyunca yatağa bağımlı kalınca, bu durum Ağustos ayının ortalarına kadar çalışmasına mani olmuştu.[210]

1943 yılının Haziran ayında Nice'da Hotel Regina'ya dönüp çoğunlukla yatakta çalışmalarına devam ediyordu.[211]1943 yılında "Jazz" isimli kitap için ilk kağıt kesmelerini yaptığı dönemde, ressam artık tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuştu.[212] İyide iyiye bozulmaya yüz tutan sağlığı nedeniyle, artık fırçayı kullanmakta güçlük çekiyor, [213] makasla kestiği kağıtları yan yana getirip, raptiyelerle tutturuyor sonra yardımcıları bunları yapıştırıyordu. O dönemini bilenler şöyle anlatıyordu:

> "Yürüyemiyordu. Ama, kendinden geçmiş bir yarı doğruluşu vardı.Zaman zaman normalinden çok konuşan bu adam,büyük kompozisyonların üst taraflarını düzenleyen yardımcılarını aşağıdan koordine ederken konuşkan olurdu,hem kendi kendisiyle hem merdiven tepesindeki yardımcısıyla söyleşirdi,yaratı coşkusuna kendini tam kaptırmış, sandalyede ayaklanışı yaralı ama hala heybetli bir aslanın kükremesine benzerdi[214]

Oysa ki Matisse "İnsanlarla sohbet bana bir şey kazandırmıyor, zamanımı çalıyor;beni boşaltıyor.Yaşamda bir seçme yapmak gerekiyor;ya resim yapacaksın,yada insanlarla düşüp kalkacaksın.Bu ikisi bir arada yürümez.[215]diyordu.

---

[208] Flam,1995:234.
[209]Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.132
[210]Flam,1995:234.
[211]Esserrs,1993: 87.
[212] Millet,2002:61.
[213]Özsezgin,1979:21.
[214]Erhan Karaesmen,(1993):*Yüzyılımızın kilometre taşları*,Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi,sayı:153,s.104
[215]Eroğlu,1999:43.

Bu unutulmaz azim ve iradeyi Matisse ile birlikte çalışan ve onun asistanlığını yapan, Jacqueline Duhame yıllar sonra şöyle anlatacaktı:

> "Kolaj yapılıyor bazı yüzey parçalarına.Onları bürüm bürcük sandalyesinde kendisi kesiyor.Yukarı tırmanıp yerleştiriyorum.Beğenmiyor,söyleniyor.Yine kesiyor birazını ben kesiyorum.Yine yukarıdayım,biraz sağa it,sol aşağı indir.Oldu,olmadı.Sonunda oluyor.İnanılmaz bir mükemmeliyetçi.Ve da en az sözle en fazlasını ve en derinini anlatıyor."[216]

Jacqueline Duhéme aynı zamanda Matisse 'in kusursuz bir şekilde yerleştirilmiş objelerle birlikte olmayı çok sevdiğini, eşyalarının o nerede isterse orada durduğunu, mobilyanın üzerindeki bir vazo tozu alındıktan sonra tam olarak aynı yere yerleştirilmesi gerektiğini ve etrafında bulunan hiçbir şeyin düzenlenişinin rastlantısal olmadığınıda söylüyordu.[217]

Kuzey Afrika'da ki savaş , Fransa'ın güney kıyılarını da tehdit etmeye başlayınca Matisse iç kısımlara taşınması gerektiğine ikna olmuş ve bunun üzerine Vence' ye 1949 yılına kadar kalacağı ve hastalığına rağmen çalışmalarına devam edeceği Villa Le Reve'ye taşımıştı. [218] Bu yıllar savaşın yanı sıra aile ve sağlık problemleriyle birlikte en sıkıntılı yıllarıydı.Aynı zamanda en önemli eserlerinden birkaçını ortaya çıkardığı yoğun ve hareketli bir çalışma dönemiydi.Yaşamı boyunca hiçbir şekilde politikayla ilgilenmeyen Matisse'e Vichy hükümeti tarafından yaşı ve sağlık durumu da göz önünde bulundurularak rahatça çalışma izni verilmiş,[219] Toulouse 'da çalışan karısı ve kızı içinse durum farklı seyretmişti.[220] Amelie ve Marguerite tutuklu ve hükümlülere uygulanan cezalara karşı güçlü bir direnç göstermişti. [221]Bunun sonucunda Amélie hapishanede altı ay kalırken, Marguerite Almanya' da ki toplama kamplarına giden ölüm trenine bindirilmiş ama daha sonra serbest bırakılmıştı.[222] 1945 yılının Ocak ayında Matisse, kızı Marguerite'yi ziyaret ederek ,hapis cezasını paraya çevirmişti.Barış nihayet 1945 yılının sonunda ilan edildiğinde Londra'daki Victoria ve Albert

[216] Karaesmen ,1993;104.
[217] Crepaldi,2001:111.
[218] Flam,a.,2003: 234.
[219] Crepaldi,2001:108.
[220] Crepaldi,2002:108.
[221] Flam,1995:234.
[222] Crepaldi,2002:108.

Müzesi'nde Matisse ve Picasso'un eserlerinden oluşan büyük bir kutlama sergisi düzenlenmişti. 1946 yılında Cote d'Azur 'da yirmi yıl boyunca kalması sonucunda Bonnard' la beraber Unıon'un başkanlığına atanan Matisse ve aynı yıl içersinde iki belgesele de konu olmuştu.Birincisi olan L'Art Retrouvée'de küçük bir rol oynamış ama "Matisse" adlı ikinci belgesel tamamen sanatçıya ve resimlerine ayrılmıştı.[223] Bu, François Campaux tarafından çalışmalarının ve resimlerini konu alan bir belgeseldi. 1947 yılında I.Napolyan döneminden beri verilmeye başlayan Legion d'Honneur onur nişanınıda almış, bu dönemi artık sıklıkla Vence' de geçirmeye başlamıştı.[224]Matisse'in Vence'de ki Rosaire Şapeli'ne ilgi duyması bu yıllarda olmuştu. Matisse, dini inancı olmayan bir kişiydi. Dini bir projeyle ilgilenmesi kısa zamanda sanat çevreleri tarafından duyulmuş, basında yazılar çıkmaya başlamıştı .Başta Pablo Picasso ve Louis Aragon olmak üzere dostları agnostik düşüncelerinden dolayı böyle bir projeye ilgi duyduğu için onu eleştiriyorlardı.[225]Vence'de ki çalışmalarından duyduğu kaygıyla kardeşi, Rayssiguier'de Aralık ayında Matisse'yi ziyaret etmiş fakat burada Matisse'in sadece ışıkla ilgilendiğini memnuniyetle fark edecekti.[226] Matisse'in bu projeye ilgi duymasından en önemli etken ise o sıralarda Dominikan kilisesinde görevli, Rahibe Jacques sayesinde olmuştu.1941 yılında geçirdiği hastalık sırasında Matisse'e hemşirelik yapan Monique adlı genç kız aslında Rahibe Jacques'den başkası değildi.[227]Bir yangın sırasında hasar görmüş şapelin vitary tasarımlarını üstlenen Rahibe Jacques ,sanatçının görüşlerini almak için sık sık sanatçıyla görüşmüş [228]ve Matisse Monique'nin ricasını kıramayarak , 1947 yılında projeyi üstlenmişti. [229] Bir bakıma Matisse ,eski hemşiresi Monique gönül borcunu ödemekteydi. Nice' da Hotel Regina da şapel için çalışmalarına devam ederken ,Ocak 1949 tarihinde Vence'den ayrılıp , onun için hazırlanmış iki odada rahatça çalışma olanağı bulduğu Hotel Regina'ya geri dönmüş ve sekseninci doğum gününüde burada kutlamıştı.[230] 1951 yılına gelindiğinde ise sağlık durumu iyice bozulmuş ,nefes darlığı terleme sol kolunda şiddetli bir sancı yaşasa da Haziran ayından başlayarak Vence Şapeli'nde çalışıp, kendini buraya

---

[223] Crepaldi,2001:114.
[224] Flam,1995:235.
[225] Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s:64
[226] Millet,2002:37.
[227]Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.128
[228] Çil,2001: 64
[229]Crepaldi,2002:129.
[230] Crepaldi,2001:114.

adamıştı. 25 Haziran 1951 tarihinde açılan şapelinin açılışında rahatsızlığı nedeniyle yer alamamış, Matisse'i oğlu eşi ve kızı temsil etmişti.[231] Ölümünden iki yıl önce doğduğu yer olan Le Cateau-Cambrésis''de, doğum gününe denk gelecek biçimde, kendi adına bir müzede açılmıştı. [232] Henri Matisse, sağken kendi eserlerinden meydana gelmiş bir müzenin açılışına şahit olmuş nadir sanatçılardandır. Matisse'e bu dönemden sonrada gücü yettiğince çalışmaya devam etmiş , 1953 yılında arkadaşına yazdığı mektup da "çalışmak her derdin çaresidir." [233] diyordu. 1954 yılında, Alberto Giacometti tarafından Hotel Régina 'da ziyaret edilmiş ve rahatsızlığı iyice artarken ölümünden kısa bir süre önce uzun bir bambu değneğinin ucuna bir karakalem tutturarak tavanına torunun gülen yüzlerini çizmişti.[234] 3 Kasım 1954 tarihinde, geçirdiği kalp krizi sonucunda , 85 yaşında ,Nice'ta ki odasında ölmüş, beş gün sonrada Cimize'deki mezarlığına gömülmüş,[235] daha sonra mezarı Nice'a taşınmıştır.[236] Gömüldüğü yer Cimiez' de ki bahçesine yakındır.[237]Yaşamı boyunca hemen daima günde oniki saat çalışmış kendisinin dümdüz bir taşra hayatı yaşadığını belirtirken , metodik ve ciddi bir hayatında onun tek çılgınlığı sabrının yanı sıra zekasını ve azmini her şeyini söyleyen yapıtlarıdır.[238]

[231] Flam,1995:237.
[232] Eroğlu,1999:39;Özsezgin,1979;21.
[233] Lynton,1982:211.
[234] Crepaldi,2001:127.
[235] Crepaldi,2001:126.
[236] Flam,1995:236.
[237] Berggruen,v.d.,2006:167.
[238] Özyürek,1970:14.

II- Henri Matisse'in Sanat Hayatı:

a-Çocukluk Yılları

Henri Matisse 31 Aralık 1869 tarihinde , Kuzey Fransa da endüstirinin can damarı olan eski kuşakların yaşamlarını tezgah başında kazandıkları Le Cateau-Cambrésis'de doğmuş ve gösterişli kumaşlarıyla ünlenen Bohain'de dokumacıların , işlemecilerin atölyeleriyle kuşatılmış bir mahallede büyümüştür. [239] Matisse bu tezgahları ve atölyeleri sevmiş, Kuzey Fransa'nın kasvetli atmosferininde herhangi bir galeri müze sanat koleksiyonu veya bir kamusal heykel bile yokken, henüz olgunlaşmamış çocuk imgelemi için tek görsel kurtuluşu dokuma atölyelerinde üretilen görkemli rengarenk ve ışıltılı ipek dokumalar olmuştu.Babası Bohain'de tahıl ambarı işletmekte ve boya satmakta , annesi de bu dükkan da pigment hazırlıyıp , şapka ve porselen boyaması işiyle uğraşmaktaydı. [240] Matisse' in ilk resim bilgilerini boş zamanlarında resim çalışması yapan annesinden aldığı düşünülebilir. Tekstil endüstrisi onun hayal gücünü beslemiş ve annesi Anna'dan kalan dekorasyon aşkını keskinleştirmiştir.[241] Orta öğretimini tamamladığı St.Quentin ise dantel endüstrisyle ünlenmişti.Pek çok sanatçının aksine yaşamının ilk başlarında sanat onu pek ilgilendirmiyor gibi gözükse de Matisse'in izleyeceği yol daha çocukken çizilmiş sanat adına eşi benzeri olmayan bir eğitim almıştı.

---

[239] Essers,1993:7.;Özpınar,2007:128.
[240] Essers,1993:7. ; Özsezgin,1979:18.; Greenberg,1953:1.
[241] Millet,2002:56.

2- Gençlik Yılları :

1887 yılında Paris'e hukuk eğitimi almak için giden Matisse ,1889 yılında Saint-quentin'de bir hukuk yardımcısı olarak çalışırken , erken sabah saatlerinde St.Ouentin de Ecole quentin de la tour'da çizim kurslarına katılır. [242]Ecole Quentin de la Tour'da güzel sanatların kuralları burada katı bir şekilde uygulanmakta,öğrenciler röpredüksüyonları mekanik bir kusursuzlukla kopya edip, renkten uzak çalışmalar yaparken, canlı model kullanmıyorlardı. Bohain deki ustaların, yerel dokumacıların radikal ve özgürlükçü yaklaşımını ve kusursuzluk ilkesini doğuştan özümsemiş genç Matisse, okulda ki arkadaşlarının çalışmalarını görünce" kendimi farklı bir dilin konuşulduğu bir ülkeye gelen biri gibi hissediyorum" [243]demişti.Ona göre bu mekanik çalışmalar memleketinde gördüğü yaratıcılıktan çok uzaktı. Oysaki bireysellik St.Quentin'deki ve Bohain'deki tekstil fabrikalarında çok önemliydi.Matisse'in burada aldığı eğitimin kuşkusuz ki eşi benzeri yoktu. Bu ortamda büyüyen Matisse 'e akademik yaklaşım tamamiyle ters düşüyordu . Genç Matisse1890 yılında "Iris"(resim no:347) adlı desen çalışmasını Saint-Quentin 'de ki sanat okuluna gittiği süreçte yapmıştır.Tasarım, profesyonel bir motif tasarımcısı olan Israel Tavernier'den kopyalanmıştır.[244]

[242] Millet,2002:7.
[243] Özpınar,2007:131.
[244] Spurling,2000:52.

c-Sanat Hayatına İlk Adım:

Matisse için 1890 yılı büyük bir dönüm noktası olmuştu.[245]1890'da fıtık ameliyatı için hastaneye yattığı zaman nekahat döneminde annesinin getirdiği bir kutu yağlı boya ile renkler üzerine yaptığı çalışmalar, bir yandan Goupil'in "Resim Üzerine" adlı kitabını okuması onda resim ilgilerinin kökleşmesi sonucununu doğurmuştu. [246] İyileştikten sonra amcası Emile Gérard'ın Cateaau-Cambrésis'teki evini dekore edip,İsviçre manzaraları ve diğer sanatçıların resimlerini kopye etmeye başlamış, Matisse'in "Benim İlk Resmim" olarak adlandırdığı "Still Life with Books-I" (resim no:1) adlı ilk orijinal resmiyle de hukuğu bırakmaya karar vermişti . [247] Aynı süreçte yapılan "Still Life with Books-II " (resim no:2) ilk orijinal resmine benzer bir teknikte olup ,Matisse'in Flaman geleneğine sadakatinin bir kanıtıydı. Böylelikle yirmi bir yaşındaki genç Matisse için heyecanlı bir süreç başlamış ve Ocak 1891 tarihinde ciddi bir sanat eğitimi görebilmek için Saint-Quentinli bir ressamdan aldığı refereansla ,Paris'e giderek, Académie Juliana kayıt olmuştu. [248] Académie Juliana , Adolphe-William Bouquareau ve Gabriel Ferrier tarafından yönetilmekte ,akademik bir yaklaşımla eğitim vermekteydi.Ataları kuşaklardır tekstilci olan Matisse, buradaki eğitimi rahatsız edici bulmuş , Bouguereau'ın öğretimdeki hayal kırıklığı ile Academi Julian 'dan kendisini çekerek, Gustave Moreau tarafından yönetilen ve Gerome ve Bonnard'ın eğitim verdiği Ecole Beaux-Arts' ın sınavlarına girmeye karar vermişti. [249] 1892 yılının Şubat ayında girdiği ilk sınavda ," Standing Nude II"(resim no:349) desen çalışması yeterli görülmeyerek başarısız olmuşsa da , iradeli bir kişilik yapısına sahip genç Matisse Ecole Beaux Arts'da eğitim alma hayalinden vazgeçmemiş , Cuours Yvon'da Ecole des Beaux-Arts 'da alçı çalışmalar yapmaya devam etmişti. [250] Burada yaptığı çalışmalar Gustave Moreau'un dikkatini cezp etmiş ve Ecole Beaux- Arts'ın gayri resmi öğrencisi olarak çalışmalarına devam etmiştir. Atölye çalışmaları esnasında

[245]Gilles Neret,(çev.Josephine Bacon)(1996):*Matisse*,Taschen,Köln: s.27
[246]Özsezgin,1979:18.
[247]Crepaldi,2001:10; Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.2;Crepaldi,2001;10. ;Crepaldi,2001;10.
[248]Read ,1997;34. ;Essers,1993:7-8.
[249]Özpınar,2007;131.;Whitfield,1996;198. ;Whitfield,1996;13.; Essers,1993;7-8 .
[250]Whitfield,1996;198.; Spurling ,2000,70.;Flam,1995;225-226.

içlerinde yakın bir zamanda Fovistler olarak tanımlayacağımız; Georges Desvalliéres, André Rouveyre, Georges Rouault, Simon Bussy,Henri Evenepoél ve Henri Manguin ve Camoin gibi genç resamlarla tanışmış , bir yandan da Ecole des Arts Décoratifs'in akşam sınıfına sanat öğretmeni olmak amacıyla tasarı geometri dersleri alan Matisse, Fovizm'in en önemli yapı taşlarından biri olacak Marquete'yle de burada tanışmıştı. [251]Genç sanatçıya ilk heykelcilik dersini Georges Lorgeoux 1892 yılında Gustave Moreau'nun atölyesinde vermişti. [252]Demokrat yapısıyla tanınan Moreau, Ecole-Beaux Art' da öğrencilerine kendilerini gerçekleştirmelerini sağlayan bir eğitim vermiş , bütün öğrencileri onun sanatsal kişiliğini keşfetmeyi görev bilip, taklitten ziyade onu algılamaya çalışmışlardı. Öğrencilerine sıklıkla şunları öğütlemişti : "eski ustalarda rengin imgeye dönüşümünü yakalamaya çalışın" [253] "resimde yalnızca gerekli olana yer verin " [254] Resminlerinde gerçekten gerekli olmayan her şeyi çıkartıp, yalınlaştırmalarını istemişti. Aynı zamanda Moreau , Matisse'in ilerde resmi yalınlaştıracağı ve bu yolda önemli adımlar atacağı konusunda kesin inançlara sahipti ve onu eski ustaların sanatlarındaki etkileyici gizi kavramaya yöneltiyordu.[255]Genç Matisse, 1893 yılının Nisan ayında Moreau 'un cesaretlendirilmesiyle Louvre' dan kopyalar yapmaya başladığında on altıncı ve onyedinci yüzyıl Felemenk ressamları Poussin,Watteau,Fragonard ve Chardin, Raphael,David baş yapıtlarını kopya ederek saatler geçirmişti. [256] Sanatçının 1893 tarihli "Matisse's Copy of The Heem "(resim no:4) eseri Jan Davidsz. De Heem "Le Desserte " eserinin kopyası olup, sanatçının gençlik yıllarında kuzey Fransa 'da Lille 'deki müzeleri gözlemlediği kuzey resimleriyle güçlü bir bağlantısı vardı. Yıllar sonra Matisse , Louvre 'da ki ziyaretlerin tekrarı mümkün olmayan, çağı içinde devrim niteliğindeki çalışmalar olacağını belirtecektir.[257] Matisse'in yaptığı ilk heykel de , alçak kabartma, " Profile of a Woman "(resim no:658) Rönesans madalyonlarının betimlemelerine benzer bir şekilde oluşturmuştu.Matisse resim çalışmalarına devam etmekte ve 1894 yılında Flaman geleneğine sadakatini kanıtlayan paletindeki kahverengi tonlarıyla ,Moreau'nun öğretilerinin izinde her türlü aşırılıktan uzak , Nabiler'in şiirsel nesnelliğine yakın

[251]Whitfield,1996:13.
[252]Millet,2002:108.
[253]Eroğlu,1997:78.
[254]Taluy Özdeş,(2005):*Henri Matisse'de insan figürü*,Antik Dekor,Antik yayınları,sayı:86,s.79.
[255]Özsezgin,1979:19.
[256]Flam ,1995: 226.;Crepaldi,2001:14.
[257]Percheron, v.d,2004: 221.

görebileceğimiz,[258] "Woman in Reading"(resim no:5) eserini gerçekleştirmişti.Nabis ressam Bonnard'ın o süreçte Ecole Beaux Art's ' ın proföserlerindendi.Tablo, 1896 yılında Salon de la Societé Nationale' da Matisse'in dört tablosununda yer aldığı karma bir sergide yer almıştı.Bu sadelik ılımlı ve sabırlı yaklaşım ,sanatçıya ilk başarısını getirecek "Woman in Reading" Fransız Hükümeti tarafından satın alınacaktı,eser devletin resmi olarak Matisse' den aldığı ikinci tablo olup,[259] 9 Temmuz 1896 tarihli kuzenine yazmış olduğu bir mektupta Matisse, ironiyle karışık bir gururla şöyle söyleyemiştir:

"8 gün önce devlet benden bir enteryör resim satın aldı,sırtı dönük bir kadın kitap okurken görülüyor.Sen bu resme geçen yaz başladığımı gördün ve bu kış da bitirdiğime şahit oldun- 800 franka…..görüyorsun ya dostum resim var kazandırıyor."[260]

.

1895 yılınında, 19 Quai-Saint-Michel'de beşinci kata yerleşen Matisse, Bonnard'ın öğrencisi ,Empresyonist ressam Emile Wery'le komşu olmuş ve Şubat ayında Ecole Beaux Arts' ın sınavlarına tekrar girerek Bonnard ve Gerome'ninde seçici kurulda görevli olduğu sınavda , seksen altı kişiden kırkikinci kişi olarak bir başarı sağlamış , 1 Nisan 1895 tarihinde de Ecole des Beaux-Arts'da resmi olarak öğrencisi olmuştu.[261] Çalışmalarında Moreau' nun atölyesinde bir gelenek haline gelen[262] " Nude Male Seated on a Stool "(resim no:350)desen çalışmasında da görebileceğimiz gibi bir tabure üzerine oturmuş, elinde bir direk tutan çıplak modeller üzerinde yoğunlaşmış aynı tarihli "Bouquet of Daisies"(resim no:6) tablosunda "Woman in Reading"(resim no:5) eserinde de olduğu gibi aynı sabırlı ve ılımlı yaklaşımını devam ettirmişti. 1895 yılında Corot'un sergisini gezen Matisse,[263] sanat hayatının ilk yıllarında gözlemlerine devam etmekte ve ilk yapıtlarında Flaman geleneğine sadakatiyle , paletinde sadece toprak renklerini kullanmaktaydı. Empresyonist ressam Wery ile o yaz aylarında Britanya'ya gitmiş, bu gezi ve Wery'in çalışmaları onu derinden etkilemiş, "Benim paletimde sadece toprak renklerinin olduğu bir dönemde,Wery Empresyonist bir palete sahipti."

---

[258]Özsezgin,1979:19.
[259] Mine,Haydaroğlu(1992)*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s:142
[260]Isabelle Monod-Fontine,(y.y):*Matisse ceuvres de Henri Matisse(1869-1954)* ,Verve,Paris:s.22
[261]Read,1997:34.;Whitfield,1996;13. ;Crepaldi,2001;14.;Essers,1993;92.
[262]Kosinki,v.d.2007:31.
[263]Flam,1995:226.

[264] demişti. Matisse böylelikle ilk kez Empresyonizm'le tanışmış, Britanya'dan dönüşlerinde Wery'le girdiği tartışmaların neticesinde artık paleti prizmatik renkler hevesiyle dolu olacaktı. 1895 yılında gerçekleştirdiği erken tamamlanmış bir eseri olarak kabul edeceğimiz "Camille with Lemons and Blue Jug"(resim no:7) düzenlemesinde her ne kadar Flemen geleneği hissedilse de figürün elbisesinde ki canlı kırmızı çiçekler ,sol tarafta yer alan canlı sarı limon ilk bakışta Wery'in etkisini yansıttığını düşündürmekte olup ,şüphesiz ki Matisse'e sanat hayatının ilk yıllarından son yıllarına kadar en çok katkısı olan kendi çalışmaları olacaktır, ön fovist bir deneme kabul edilebilinir. Bu süreçte Ambroise Vollard'ın galerisinde Cezanne'in sergisini de gezen genç Matisse Cezanne'yi tam çözümleyecek yeterliliği sahip değildi. Arayışlarını sürdürmekte "Bretanya' da Bir Köy " (resim no:13)tablosunda Corot'un tekniklerini yorumlamaya çalışarak dingin bir günlük yaşam duygusu yaratabilmek için neredeyse şeffaf gri gölgeler kullanmıştı.Çarpıcı renk alanları eklediği "Still Life with Self Portrait I", Interior with Top Hat " (resim:9-10) ve "Schıedam Şişesi "(resim no:12) gibi natürmortlar ortaya koyarken,aynı zamanda Breton bölgesel basımın izinde sadelik saflıkla oluşturulan ,Breton karakterlerinden farklı olarak bir dışavurumu gözleyebileceğimiz, "Young Breton Girl Little Breton Girl "(resim no:11)de resimlemişti. Genç sanatçının 1896 yılının Mayıs ayında sembolistlerin gazetesi La Plume organize ettiği Salon des cent de ki halk sergisinde çalışmalaları yer almış ve sonraki ay beş resmi salon de la Sociéte Nationale des Beaux-Arts sergilenerek , büyük beğeni kazanmıştı. [265] Simeon Chardin'in bir hayranı olan Matisse , Chardin'in 'Skate" adlı eserinde kullanılan canlı ve cansız varlıkların bir arada kullanılmasını çok sevmiş ve bu eserinin de bir kopyasını da 1896 yılında yapmıştı.Aynı yıl içersinde Belle-ile 'ye ikinci ziyaretinde Avusturalya'lı John Russell ile tanışmış, bu seyahatler ve karşılaşma sanat hayatının ilk yıllarının şekillenmesine güçlü bir ivme katmıştı.[266]Matisse dışarıda resim yapmaya başlamış " Belle-Ile" ve " Belle-Ile-Fın De Saıson"(resim no:15-16) tablolarında John Peter Russell'ın" Red Sails" canlı renkleriyle ve benzer kompozisyon düzenlemesinde yayvan, dağınık hafif fırça vuruşları Empresyonizm'den izler taşıyan renk seçimindeki belirgin toprak renklerin hakimiyetinde , geçiş dönemi olarak adlandıracağımız çalışmalar ortaya koymuştu. Matisse'in sanatında önemli bir tema olacak iç mekanla dış mekanın bütünselleşmesi de

[264]Essers,1993;8.; Crepaldi,2001;14.
[265] Flam ,1995;226.;Haydaroğlu,1992;142.
[266] Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.119

ilk kez, 1896 senesinin yaz aylarında, Kervilahouen'de yapılan " Open Door"(resim no:14), karşımıza çıkacaktır. Matisse'in pencere resimlerinin öncüsü olan bu tablonun ilhamı pencerelerin ressamı olan Vellazquez' den almış olup, [267] geleneksel bir tarz içermeyen oldukça cesaretli yaklaşımıyla aydınlık çalışmasına yol açan bir alan tasarısı için kullanmıştı. 1896 yılında Societe Nationale başkanı olan Puvis de Chavennes'in Matisse'i her sene jürinin onayını almadan bir çok eserini sergilemesi için aday göstermesi ve adaylığına karşı gelinmeyip çabucak kabul edilmesi ,sanatçıyı daha ileri gitmeye cesaretlendirmiş sonraki oniki ay boyunca hala en hareketli tartışılan boyama tekniği olan Empresyonizm hakkında sert çalışmalar ortaya koymasına vesile olmuştu. [268] Matisse "Breton Serving Girl" yaptıktan sonra Ekim'de Paris'e dönüp "Dinner Table"adlı eserini çalışacaktır.

1897 yıllarında , Matisse'in resimleri genellikle kasvetli ve sıkıntılıydı sonraki çalışmalarında parlaklığı ele alıp kendi yüreğinin içinden gelenleri resmedecekti. Açık mavi, mavi,zümrüt ve kızıl kök boyası ve sonra Fovizm'in bilinen biçimini alacaktı.1896-97 yılına tarihlenen " Belle-Ile-II" (resim no:18)adlı tablosu içinde Matisse'e has özelliklerin ip uçlarının sezildiği Empresyonist palette yakın bir çalışmaydı.

[267] Neret,1996:50.
[268] Whitfield,1996:14-15.

ç-Proto-Fovizm

Matisse'in 1897 yılında Musee du Luxembourg'da izlenimcileri keşfetmesi,onun sanat hayatı açısından önemli bir dönüm noktası olmuştu. Matisse eski ustaları bir çok kere iyi bir analiz ettikten sonra ,Socie 'te Nationale deu Beaux Arts tarafından düzenlenen sergi için bilinen ilk "Dining Table" tablosununu 1897 senesinin ilkbaharında yapmıştı.[269] Kurulu olan masa ile birlikte oda manzarası düzenlemesinde Hollandalı ressam Jan Davidsz De Heem 'den esinlenmiş fakat "Dinning Table"(resim no:19) bulunduğu zamanda şok edici unsurları içinde barındırmasıyla ,Matisse 'in sanatında yeni bir dönemin başladığının ilanıydı. Tablo da şok edici unsurlar Empresyonizm'den gelen dokunuşlar , perspektif imajını küçültmekte tereddüt etmeyen bir komposizyon ve bunların üstünde Fovizm olarak adlandırılacak renklerin kendi özgürlüğüne kavuşturma eğiliminde masanın üzerindeki sürahi de yansımaların gerçeklikle alakası yoktu. Aslında "Dinning Table" Empresyonizim'e temkinli bir denemeydi. Eser de 1870 'ler de Monet'in otantik Empresyonizim'inden ziyade Fantin-Latour'ın yarı akademik Empresyonizm'ine yaklaşmış, iç mekan çiziminde, Bonnard ve Vulliard gibi Nabis ressamlarının veya hatta bazı Neo- Empresyonist çizimine yakın bir etki barındırırken taklitten uzak, orjinalliği ve gücü Matisse'in ilk bilinçli modern çalışmayı yaratma fikrinden gelmişti.Modern çalışma sadece iç mekan seçiminde değil Empresyonist resmin yüzeyini kuvvetlendiren fırça darbelerinin yayılım ve düzenlenmesi anlamında da moderndi. Matisse ;

> "Bir Empresyonist gibi çalıştım, doğadan ilham aldım ve ne zaman ki çizgilerde ve renkte bu kadar açık bir yoğunluk ve etkileyicilik ifadesini aradım o zaman materyal, alan derinliği ve ayrıntı zenginliği gibi diğer değerleri feda etmek zorunda kaldım." [270] demiştir.

1897 yılının güç atmosferinde "Dinning Table" Empresyonist resim olarak algılanmış ve Matisse'in akademik destekliyicileri onunla ilgili olarak hayal kırıklığına

[269] Millet,2002:51.
[270] Millet,2002:51.

uğramıştı.[271]Eser de Empresyonist paleti ve tekniğini mütevazi ve kısıtlı bir şekilde kullanmasına rağmen, bir sene önceki kazandığı serbest eser sergileme onayına kaybeden Matisse'i sadece Gustave Moreau inançla ve cesaretle savunmuştu. "Bırakın yapsın"[272] "onun sürahilerinin mükemmel bir şekilde dik durması mesele değil,şapkamı onların tıpasına asabilirim,gerekli olan şey bu."[273]Hocası Moreau göre, bu resim, akademik çizgide bir resimdi.[274]Matisse tüm tepkilere rağmen 1897 tarihlenen "Rocks and The Sea"(resim no:21) adlı eserinde Monet'in Britanya kıyılarındaki çalışmaların itiatkar bir reprodüksiyonu yapıp ,"Bussy Drawing in Matisse's Studio" (resim no:20)da Empresyonist paleti uygulamaktan vazgeçmemişti.Kendi sanatsal kimliğini ortaya koyma yolunda arayışlarına devam eden Matisse ,yazın Belle- Ile 'ye üçüncü seyahetinide yapmış ve Empresyonist ressamların arkadaşı John Russell elindeki Emile Bernard ve Van gogh eserlerini tanıma imkanınıda bulmuştu.On yıl kadar Van gogh'la birlikte çalışan Russell, sanatçıya Van-gogh'un iki çizim çalışmasını da vermişti. [275]Bu deneyimler sonucunda Matisse'in sanatı çok rahat ve özgür bir boyut kazanmış oldu. Paleti aydınlandı , renkleri göz alıcı bir uyuma ulaştı. Russell aynı zamanda Matisse'i Rodin ve Pissaro'yla tanıştırmış, Pissora Matisse'i beyazı aşırı derecede kullanmanın tehlikeleri karşısında uyarmış ,az sonra yöneleceği heykellerinde de Rodin'den esinlenip sağlam ve anlatımcı bir görselliğe yapıtlarında varmıştı. 1898 yılında balayını Londra'da geçiriren Matisse, Pissorro'nun tavsiyesiyle Turner' in resimlerini incelemiş ve derinden etkilenerek Korsika 'da [276] pek çok küçük resim ve birkaç yağlıboya yapmıştı. Korsika peyzajları, izlenimci paralelde ve Pissaro'nun etkisiyle yapılmış olup, Van Gogh etkileriyle karışık güçlü bir işçiliği yansıtmıştı. "Korsika Manzarası" "Corsican Landcape-I", "Corsıan Landscape-II" " Olive Tree**"** ve "Değirmen Avlusu"(resim no:23-27) onda silinmez izler bırakan Akdeniz ışığının etkileriyle oluşturulmuş olup ,Matisse'in sonradan göstereceği en şaşırtıcı değişmelerin çekingen çizgileri bu resimlerde görülmektedir. Kuşkusuzki Matisse'e en çok yol gösteren kendi çalışmaları olmuş,bu dönemde karısının hamilelik sürecinde Toulouse'ya geçen sanatçı [277] "Invalid(Amelie Matisse) Sıck Woman"(resim no:29)

[271] Gowing,1993:8-9.
[272] Millet,2002:51.
[273] Durozoi,1989:46.
[274] Akın,1984:23.
[275] Özsezgin,1979:19.;Spurling,2000:120.
[276] Crepaldi,2001:18.
[277]Spurling,2000:117.

eserinde Amelie' yi renkçi bir anlayışla yatağında dinlenirken resimlemiş fakat Empresyonist paletin sevmediği siyah rengi, ışığın yerine kullanarak ön fovist bir eser ortaya koymuştu.Eserde Empresyonizm'deki düzensizlik öğesi kaybolmuştu.Matisse bunu ilk defa Cezanne'in sanatından öğrenmişti.Aynı tutum içindeki " Reading Woman in Violet Dress"(resim no:22) de, komposizyonun merkezindeki masa örtüsünün beyazca dondurulmuş hacmi ve düzenlemedeki natüralist olmayan canlı renkler ön fovist olup, aynı tarihli "Natürmort" (resim no:28) çalışmasında bir kaç basit ve yerinde renk dokunuşuyla alan yaratma başarısını Matisse, Cezanne'ın sanatına borçluydu.Bu süreçte gerçekleştirdiği desen çalışmalarında "Self Portrait-II" ve "Self Portrait with Pipe "(resim no:351-352) Empresyonist uçuşan çizgilerinde adeta netliği ararken 1899 tarihli " Mme Matısse"(resim no:354) desenindeki topuzdaki ve elbisedeki siyah sert çizgiler Empresyonizm'i sert konturlar içine hapsetmişti.Çağı içinde anlaşılmayan bir resim tekniğine doğru ilerleyen Matisse'in bir dizi ekonomik problemler yaşamasına rağmen temkinli adımlarla, hatta cesur kabul edebiliriz, resimleri ve iç mekan peyzajları netleşmiş ve renk paleti daha bir parlaklık kazanmıştı. Fovizm'in yapı taşlarından olan Marquet'le aynı zamanda 1898 öncesinde saf renklerle çalışmaya başlamıştır artık.[278] Saf renk bundan sonraki süreçte Matisse'in sanatında temel içtepisi olacaktı.Aynı yıl içersinde yayınlanan Signac ın " Delacroix ' den Yeni İzlenimcilere " yazısını hevesle okuyan Matisse , renkli tuşlarla geleneksel uyum sorunu da derin bir ilgi göstermişti.[279] 1899 tarihli eseri"First Orange Still Life"(resim no:31) da noktasal vuruşlu kabul edebileceğimiz canlı renkler Fovizm'i müjdelerken , objeler Empresyonizm'e zıt bir şekilde hacminlerini kaybetmemiş ve "Notre Dame"(resim no:32) da oldukça gelenek dışı uygulanan renkleri ve siyahın belirgin tonlarıyla netleştirip renklerin ışığını yakalamaya çalışırken, ön fovist bir çalışma ortaya koymuştu.Bu süreçte Matisse'in tüm maddi zorluklarına rağmen Vollard'an 1899 yılında satın aldığı Cézanne'in "Bathers" adlı eseri [280] meslek hayatında belirleyici bir faktör olmuş,rengin alan ve hacim yaratabileceğini ve bu renk dönüşümlerinin kendi dengelerini resmin içinde bulmak zorunda olan güçler olduklarını Cézanne'nın sanatından öğrenmişti. Matisse'in sonraki çalışmalarında vücutta anıtsal bir görkem görülmeye başladığında, Cézanne'nın "Bathers" isimli eserinin duruşunu anımsayabiliriz. 1899 tarihli, "Nude in The Studio " (resim no:30)çıplak figürün anıtsal

[278] Ruhrberg,2005:40.
[279] Özsezgin,1979:20.
[280] Essers,1993:12.

duruşu, yer yer kullanılan belirgin siyah konturlarla güçlendirilip subjektif bir natüralizm olan Empresyonizmin uçuşan renklerini hapsetmişti. Aynı yıl içersinde Henri de Rochefort'dan Rodin'den bir büstünü, Gauguin bir erkek başı resmini ve Van goh'ın çizimlerinide almıştı.[281] Moreau'un ölümüyle Ecole Beaux Art's varisinin Cormon olması, Matisse' in ayrılık söylentilerini çıkarmış ve süreçte resmi salonlarda yer bulamayan sanatçı heykeli sanatının bir parçası yapma konusunda kırılma noktası olan " Jaguar Devouring a Hare "(resim no:659)adlı eserini Louvre' da Antonie-Louis Barye'nin eserinin üzerinden çalışarak, iki yılını bu esere adayacaktı. [282] "Copy after Bayre's Jaguar Devouring a Hare"resmin amacının ötesinde bir tür gücü düşündürmekte, Cézanne'in eserlerine benzer bir amaca bütünsellik hissiyle hizmet etmekteydi. Çalışma, Cezanne'in litografilerinden biri "Victor Chocquet"e benzeyen kibar bir taslağına da kaynak olmuştu. Moreau ölümüyle 1899 yılında Academie Carrier 'de eğitimine devam eden Matisse, Fovist anlayışın yapı taşlarından biri olarak kişisel katkılarının yanı sıra, birbirinden tamamen farklı iki kişiliği ve hareketi de bir araya getirerek, Fovizm'in oluşum sürecine ivme katan Andre Derain'le aynı zamanda Jean Biette Jean Puy ,Pierre Laprade,Auguste Chabaud' la tanışmıştı. [283] Yaptığı yenilikçi çalışmalarla babasından ve sanat çevresinden oldukça ağır tepkiler almış ve Salon des Indépendants'ta bir sergi açsada sadece birkaç resmi satılabilmişti. Maddi problemlerini oldukça büyüyen Matisse, ekonomik problemlerini çözmek için Marquet'le birlikte Büyük sergi, Grand Palais in dekorasyonu için komisyon karşılığı anlaşsada , bronşite yakalanmış ve kışı İsviçre'de Geneva Gölünde geçirmek zorunda kalmıştı.[284] Çektiği bütün maddi zorluklarına rağmen çalışmaya devam ederken," Male Singer at The Cafe-Concert" ve " Femalesinger at The Cafe-Concert" (resim no:363-364)desenlerini Cafe Procope' de sadece bir bardak kahve içip, kahvenin parasıyla, bütün gece oturup , şarkıcıların çizimini yapmaya devam ediyordu.[285] İlk gravür çalışmalarınıda 1900 tarihinde başlamış , geçmişe bağlılık hissini her zaman koruyan ve koruyacak olan Matisse , Rembrant'ın anısına " Self Portrait-XXVIII"(resim no:719) "Self Portrait-III", "Four Self Portrait's" ,"Self Portrait IV"(resim no:355,356,357) desen çalışmalarını yapmıştı.Mürekkeple yaptığı desenlerinde ise tıpkı erken

[281] Percheron,v.d.,2004:332.
[282] Kosınkı,v.d.,2007:100-105.
[283] Essers,1993:93.; Negri,1975:5.;Flam,1995:227.
[284] Crepaldi,2001:24.
[285] Spurling,2000:197.

tamamlanmış Cafe Procope'deki çizimleri gibi hocası Gustave Moreau'nun izinden giderek yalın hatlarıyla" Self Portrait V" VI ve VII " Self Portrait,Skgravür"(resim no:358,359,362,361) desenlerini meydana getirmişti.Arayışlarıyla sanatını temellendirmeye çalışan ve Fovizm' e doğru yol alan Matisse, "Self Portarit –I" ve "Self Portrait at The Easel"(resim no:33,34) in düzenlemesinde de yüz ve cildin görünüşü alanın bütününden lokalize ederek çalışma bir oto portreden çok, renklerin tanınmasında bir araç olmuştu. Matisse sıklıkla kendi portresini çalışmakta , bunları yaparken ayna kullanmamıştır.[286] 1900 yılında kopya ettiği Barye'nin Jaguar'ından etkilenen Matisse " Serf "(resim no:660) adını verdiği bir adam heykeline başlayıp, ardından ideal öğretmen arayışına girmişti. Rodin'in atölyesini ziyaret etmiş fakat sonra çalışmalarını kendi amacına daha yakın gördüğü asistan Antonie Bourdelle'i tercih etmişti.[287] Bu verimli karşılaşma Matisse'i Serf'i şaşırtıcı bir şekilde bir otoportreye dönüştürmesine ve belirli bir primitivizmi ,özgürlüğün bir işareti olarak eserlerinde açığa vurmasına sebep olacaktı. Öncelikli desenlerinde "Study for The Serf" ," Standing Man,Seen from The Back" (resim no:373-374)modellemenin arayışı içindeyken ,Fovizm öncesi dönemde yaptığı bu heykelde pozu açısından Rodin'in etkisini yansıtırsa da bu yapıt artık Rodin'in izlenimciliğinden ayrı bir anlayış sunmaktaydı. Görünümü açısından Rodin'in "Walking Man" eserini anımsattığı aşikardır fakat yapıtta insan figürünün ayrıntılı gözlem anlayışı egemendir. Matisse'in Cezanne'dan öğrendiği fiziksel süjeninin bütünlüğüne olan ilgisi burada ağır basmıştı. [288]Matisse için bedenin bütünlüğü kendi içinde çok önemli olup ,muhteşem dekorasyonlara doğru kendi yolunu çizerken amacı çok açıktı: 1908 yılında 'Bizim tek gayemiz bütünlüktür.' [289] diyecekti. Matisse 1900 yılının başında, doğrudan Cézanne üzerinde modellen bir dizi çıplak modellerle yağlı boya ve desen çalışmaları yapmaya devam etmişti.1900 tarihli "Male Model-I"(resim:36) Rodin'in uzun adımlı figürlerine bir şeyler borçlu olsada burada yaylanan adımlarını kaybederek , Matisse'in Cézanne'den öğrendiği ilk ders olan tamamen yapay araçlar vasıtasıyla ifadeyi kuvvetlendirerek süslenmişti.Matisse'de nadiren erkek nü görülür ve bu tür resimler O'nun Cézanne ile ilgili en hevesli döneme yani 1899–1903 yılları arasında üretilir. Bu dönemde avant garde'ın başını çeken genç ressamlar bölünmeyle karşı karşıya kalmışlar bir kısmı Empresyonist tarzın onurunu

[286]Klein,2001: 44.
[287] Millet,2002:109.
[288] Gowing ,1993; 69-70.
[289] Gowing,1993:94.

kurtarmak isterken, Matisse ise buna fiziksel bütünlük fikriyle karşı çıkmış,Cezanne'in bütünsel beden anlayışı Rodin'e karşı Matisse'in tılsımı olmuştu. Esere yansıyıan, bir bütün olarak beden anlayışı konu kadar imgenin de bütünlük özelliğine aslında sanatın kendi özelliğine bir saygıydı. "Nude Study in Blue" ," Male Model-2" ,"Nude with Pink Shoes" (resim no:37,38,39)yağlı boya çalışmaları," Standing Nude", "Standing Nude Model" ,"Male Model" ,"Standing Figure"(resim no:366,367,369,370) desenlerinde de ön çalışma olarak aynı bütünsellik öğesini vurgulamıştı.

1900 yılında Matisse renklerin gücünü açıkça keşfetmiş fakat henüz amaçlarına ulaşmak için renkleri tam olarak nasıl kontrol edeceğini bilememişti. Daha güçlü sonuçlar için daha basit yolların temel taşlarını aramaya başlamış,amaçlarına ulaşmak için hırslı bir biçimde çalışmış ve doğanın dağınık bölgelerini düzenli bir yapı içinde renklerin açıkça tanımlanmış alanlarından oluşturmaya karar verip, konu odaklı olmayan ilk tablolarında ,dekorun azalan perspektifiyle , düzlemleri neredeyse kaybolana kadar düzleştirip, resmi ton farkları içeren ve bunları etkisiz hale getiren bilerek tasarlanmış uyum, düzenleme ve değişimlerin bir sistemi haline getirmişti. Sonunda kendisi için rengin işlevinin ışığı taklit etmek değil ışığı yaratmak olduğunu fark edip , 1900 tarihli ,"Pont St Michel"'(resim no:35)eserinde tek ışık renkten üretilen ışık olmuştu. Empresyonizmden ayrılamayan düzensizlik ve olasılık öğesi neredeyse kaybolmuş,"Pont St Michel" de gelişiminin dönüm noktasında ortaya çıkan sanatsal oluşumununa ilk bakıştı. Artık Matisse'in eserleri akranlarının yaptığı resimlere göre modern resmin cüretkârlığına ve resmin kendindeki gerekliliklere zorlayıcı ve plansız tepkisine daha fazla sahip olmuştu. Hayatının sonlarında, onu güdüleyen zihnin çerçevesini tarif etmiştir:

> " Doğru yolu bulduğumun farkında olmama rağmen, geri dönüşü olmadığını bildiğim için hislerimde beni korkutan bir şeyler vardı. Başım önde bedelini ödemek zorundaydım. İnsanlar acele etmem için başımın etini yiyip durdular. Şimdi onları sanki ilk kez duyuyorum, -ne olduğunu bilmediğim bir şey – bugün günlük hayatımda bana çok yabancı geldiğini düşündüğüm bir güç beni dürtüklüyor."[290]

[290] Gowing,1993:32.

Matisse saf rengin içinde sade ve doğal bir değer olduğunu fark etmiş ve yıllar sonra geri dönüp baktığında bunu Avrupa geleneklerinin dışından nasıl öğrendiğini de ifade etmiştir:

> "Japon desenlerini keşfetmek ne büyük bir zevkti! Renk kendi var oluşuna, kendine has bir güzelliğe sahip. Bu ilhamı bize veren Japon desenleridir. Sonra anladım ki insan zorunlu olarak tanımlayıcı olan değil anlamlı olan renklerle çalışabilir."[291]

Matisse her şeyde olduğu gibi Japon desenlerini kullanmakta gecikmiş ve bu dönemden sonra turuncu rengi kendi özel kullanımı haline getirerek ışığı alıp, tek bir doğrusallıkla yansıtmıştı.Daha önceki resimlerinde nadiren kullandığı bu renk onun öznesi olmuştu.1900 tarihli ,Matisse'in, sanat hayatının ilk döneminde zıt renkleri cesurca kullanımı, "Interior with Harmonium" ile doruk noktasına ulaşmış, Matisse 'in Quai St Michael'deki Sen Nehri manzaralı küçük apartman dairesinde resimlenen bu eser,[292] Korsika ve Toulouse'daki yumuşak ön çepheden bakışla yaptığı manzara resimlerinden ayrılan daha karmaşık ve yenilikçi çalışmalarından biri haline gelmişti. Kütleleri görüneni taklit etmeden kendi resimsel homojenliğini yaratan bir boşluğa yerleştirmişti. Tablodaki tepeden bakış açısı Van Gogh, Gauguin ve yine bazı Japon baskılarında görülebilen ortak bir özellikken, renklerin yumuşak uyumu Matisse'in Vollard'ın galerisinde gördüğü Cezanne 'in resimlerini hatırlatmaktadır. Böylelikle bu eser 1897 yılındaki "Dinner Table"da başladığı paradoksların önemini belirtmek için perspektifin etkilerini eserlerinde vurguladığı dönemi yansıtmaktadır. [293]" Japanase Lady"(resim no:47) de "Standing Nude-1" (resim no:46)figürler havada asılı bulanık bir alanda yer almakta , göz alıcı canlı renkleriyle "Vazo ve Meyve" (resim no:44) de ise düzlemler neredeyse teke indirgenmiş, "Swiss Interior-Jane Matisse" le Cezanne'nın sanatından öğrendiği renk alanlarıyla hacimsel bir mekan yaratmayı başarmış," Male Model-3"(resim no:43) de anıtsal figür kuşkusuz ki Cezanne'den alınan ilhamla oluşturulmuştu. Matisse 1901 tarihinde Marquet ile birlikte Lüksemburg Bahçelerinde o dönemin oldukça kaygılı ruh halini yansıtan gölgeli resimlerde yapmış ve Bern-

[291] Gowing,1993:32.
[292] Whitfield,1996:21.
[293] Gerard,1989:50.

heim-Jeune galerisinde ki Van gogh sergisinde Derain vasıtasıyla Vlaminck'le tanışınca Fovizm bilinç aşamasına girmişti. [294] Derain ve Vlaminck'in Chatou 'da yaptığı çalışmalar Matisse'e paralel gitmekteydi. [295]1901 tarihli Matisse'in büyük bir tutkusu olan kızı Marquerite'in ilk portre çalışması,(resim no:45) [296] karşımıza şaşırtcı bir şekilde ,biçimsel olarak, Ekspresyonist tarzda bir resim olarak çıkar. Kızı Marguerite'in süreklilik arz eden yaşamı boyunca bir dizi operasyon geçirmesine neden olan sağlık problemleri ve depresif ruh hali, sanatçıyı yaşamı boyunca yıpratan konulardan biri olmuş ve garip bir biçimde lastik gibi esnek fakat heyecan dolu ve unutulmaz bu portede vücudun denenen kırılganlığı ve direnen bir genç ruhun resminde renk ve biçim arayışının önüne geçen güçlü bir dışavurum gerçekleştirmiştir.

Heykel kolay olmasa da Matisse'e bu konuyla yakından ilgilenmiştir. Çünkü sanatın hem yapısı ve hem de fiziksel esası onun için değerlidir. Modelleyerek onların ne kadar ve hangi şekilde canlı tutulabildiklerini test etme imkânı bulmuştur. Matisse'in ikinci ve son hayvan modellemesi "Horse"(resim no:661) u yaptıktan sonra erken dönem heykel kompozisyonlarından biri olan "Madeleine I" (resim no: 662)'in tasarımı özellikle insan vücuduna odaklanması şeklinde olup ,femine bir duruş biçimlenmede birincil husus olmuştu. "Madeleine I""in heykelindeki belirgin ifade de ki vurgulu uyumu Matisse'in, belki Giovanni Bologna'nın bir heykelinin ya da zihninin gerilerindeki bir modelin abartılı bir prototipine sahip olduğu izlenimini uyandırır. Duruş bir çok taslak çalışmaya vesile olmuş, " Nude-I ", " Nude Seen from The Back"," Study for Madeleine I"(resim no:375,376,377)desenleri heykelin modellenmesine yardımcı olmuştu."Madeleine I, kaba ve daha az dalgalı yüzeyde figür " Serf"" yakın bir görünüm sergilemekte ve bu süreçte üç çocuk babası olan Matisse anatomik olarak çocukları inceleme şansında bulmuş "Jean" (resim no:378)adlı desen çalışmasında oğlunu farklı jestlerde çizip,"Madame Matisse Feeding Jean"(resim no:379) de anne Amelie'yi şevkatli halinde memnun bir şekilde çizmiştir çünkü Matisse eserlerinin geri dönüşümünden aldığı olumsuz tepkilerin geriliminde ve maddi zorluklar içinde aile hayatının dengesinde huzuru bulabilme çabasındadır. 1902 tarihli yağlı boya çalışmasındaki "Boıs De Boulogne" (resim no:50) sarı rengin güçlü psikolojik aktarımı, ressamın tabloyla kendisini özdeşleştirip, ağaçların koyu

[294] Gowing,1993,38.;Özsezgin,1979:20.
[295] Russell,1999:20-21.
[296] Klein,2001:37.

gölgelerinde yaşamda süre giden buhranlı günlerin bir dışavurumu olarak algılanabilir .Paletindeki natüralist anlayışa ters düşen renk dokunuşları, Fovizm'in ilk ışıklarıdır. Bunun yanı sıra, canlı rengin sevmediği derinlik duygusuna tezat olarak, ağaçlıklı yolun vurgusuyla natüralist bir tutarlılık aramaktadır." View of Notre-Dame" (resim no:49)de bu kaygılarla oluşturulmş ön fovist bir çalışmadır. Matisse , 1901 yılının Şubat ayında Berthe Weill Gallery' sinde Moreau'nun stüdyosundan beş arkadaşıyla birlikte ortak sergiye katılmış ve bir eserininin satılmasıyla eline çok az para geçince, ekonomik problemlerini çözememiş ,ailesinin yanına dönerek kışı Bohain' de geçirmek zorunda kalmış[297] ve yaptığı yenilikçi çalışmalardan feragat edecek durumada gelmişti.1902-1903 tarihli "Young Capella" (resim no:52)Flemen geleneğine sadakatiyle kahve tonlarında yapılmış, resim tutkusundan bir türlü vazgeçemeyen Matisse," Skein Winder from Picardy" ve " Little Masse" de ,babalarının oturduğu evin karşı komşusu yaşlı bayan Ms.Masse'nin kızı Lily'i çizmişti.[298] Bu süreçte bir bocalama içersine girmiş olup,1902-03 yıllarına tarihlenen eseri " Nude with White Towel" (resim no:51)saf renklerin ustaca organizasyonunda doğanın görüntüsünden değil, kendi zihninden açığa çıkmış erken tamamlanmış fovist bir eseri olarak oldukça şaşırtıcıydı.Tablo objeleri değil onların yarattığı etkiyi resimlemek gerektiğini savunan Mallaremé ninkine benzer bir fikirle oluşturulmuştu. Rengi renge karşı kullanmış, boşluktaki doğal ışığı ve bunların etkileşimlerini göstermişti. Kabul edilenin tam tersini yapmaya başlamış, figürleri modellemek yerine düzleştirerek dekoratif bir şekilde işlemeye başlamıştı.Matisse'in kuşkusuzki başarısı, cesaretiyle kaygılarından ve tereddütlerinden kendini sıyırarak kendi benliğinin ötesinde hiçbir yaptırımı kabul etmemesinden kaynaklanmakta ve kendi benliğini,sanatını ortaya koymak için arayışlarıyla birlikte yoluna devam etmektedir. 1903 yılının baharında Salon des Independants iki eserini sergileyen sanatçı , Pavillon de Marsan' da büyük bir İslami Sanat Sergisini Marquerite'yle birlikte gezmiş[299]ve İslami sanat on yıl boyunca hatta hayatının geri kalanında Matisse'e güç veren sanatsal kaynakları bütünlemişti. Sanatını ortaya koymak için ihtiyacı olan her şey, bütün fikir ve olanakları artık elindeydi. Fakat Matisse ,temkinli yaklaşımını hiçbir zaman bırakmayacaktı. Bu onun gücünün bir parçasıydı, yol tamamen açılana kadar asla ilerlememiş, sanat hayatı boyunca gelişimi bir ileri adım atıp bir durması şeklinde seyretmişti. Her bir adımın vakti geldiğinde onun

[297]Crepaldi,2001:48.
[298] Spurling,2000:253.
[299] Crepaldi,2001:24.;Whitfield,1996:119.

doğruluğuna ve güzelliğine tamamen ikna olup, bazı arkadaşlarına göre, konuyla ilgili ahkâm kesmeye bile fazlasıyla hazır olurdu.[300]" Still Life with Red Checked Tablecloth" (resim no:58)örneğinde olduğu gibi Cezanne'in etkisiyle natürmortlar yaparken "Lucıen Guıtry"(resim no:59) de sahne sanatçılarınıda model olarak kullanıp Salon ressamlarının kostümleriyle poz verdiriyordu.[301] Bu dönemde Bayan Matisse' in sağlığı bozulduğu için Lesquielles-Saint-Germain taşınarak dinlenme dönemine girmişler, "Path Beiıde The Stream" "Flowers in a Vase" Lesquielles-Saint-Germain " (resim no:55,56,57)ön fovist çalışmalar yapmaya devam etmiş ,1903 tarihli "Studio Under the Eaves" (resim no:48)de Flaman renklerinin hakim olduğu düzenlemende artık İslam sanatının etkisiyle düzlemler neredeyse erimişti. "La quitariste "Madam Matisse, ilk bakışta Empresyonizm'e benzer biçim göreneklerinde yerini alsada, Matisse'in amacı resimdeki geleneksel Empresyonist yaklaşıma en fazla yüzey zenginliğini vermekle sınırlanmıştı. Arka planda ise Matisse'e sanat hayatı boyunca modellik yapacak çocukluk hatırası tekstiller ,beyaz üzerine koyu mavi çicek yaprakları ve çicek sepetleri desenleriyle süslenmiş bir kumaşla karşımıza çıkmaktaydı.Matisse bu kumaşı 1903 yılında Paris' te otobüste giderken,bir ikinci el giysi dükkanının vitrininde görüp satın almış ,[302] "Guitariste"(resim no:60) ve pek çok resminde kullanmıştır.Tekstiller onun elinde üç boyutlu illüzyonun dengesini bozan ,yıkıcı bir güce dönüşmüştü.Bu süreçte resimlerindeki bütünsel öğe çalışmasına araç olarak gördüğü heykel çalışmalarına ağırlık vermiş" Copy after Puget's Ecorché" (resim no:663) heykelini Cezanne ' nin 1890 tarihli " "Sketch after Puget' s Milo of Craton" adlı deseninden esinlenerek oluşturulmuştu."Profile of a Child(Marguerite)" (resim no:664)de kızını Rönesans madalyanlarına benzer bir snumdayken, bir çok çizimle desteklenen "Madeline II" "Madeleine I"(resim no:665,662) le aynı pozun düz modellenmesine zıt bir şekilde hareketli ve kıvrımlı yüzeyiyle hayat dolu olup , Rodin ' in 1885 yılına tarihlenen " Meditation " eserinden izler taşımaktaydı ve Matisse'in bu döneme rastlayan eserleri bocaladığının işaretini veren eserlerdi. Asıl sorun nasıl çizeceğinden çok ne çizeceğiydi. İç mekanları bir anda kostümlü karakterlerle, bir rahip, dönen bir kadın, bir İspanyol gitaristle doldurulmuş ve hatta gösterişli bir nü çalışması olan 1903-04 yılları arasına tarihlenen "Carmelina" (resim no:61)da bile daha

[300]Gowing,1993:46.
[301] Spurling,2000:243.
[302] Özpınar,2007:133.

önceki eserlerin canlılığından yoksundu. Bu çelişkiyi Manguin'e anlatmak için şunları yazmıştır:

> "Tam olarak zihnimle çalışamamanın sıkıntısını yaşıyorum. İşler bir süre yolunda gidiyor fakat sonra bunun çok sınırlı olduğunu fark ediyorum, hislerim kontrolü ele alıyor fakat ne yazık ki ben resmi bitirmeden önce beni terk ediyorlar, bu da elimdekilerin iyi olmadığı anlamına geliyor. Bütün çabam beni, itibarımı daha ve daha sesli olarak haykırmaya itiyor."[303]

Matisse temkinli adımlarla yoluna devam etmiş, 1904 yılında ilk kişisel sergisini Ambroise Vollard ' ın galerisinde açmış , kırkbeş resmi ve bir çiziminin yer aldığı sergide satışlar iyi olmasada iyice tanınmıştı.[304] 1904 yılında yaptığı "Still Life Blue with Tablecloth" (resim no:62)da arka plandaki düzlem belirsiz kahve tonlarında yok sayılmışken, ön planda yer alan masanın düzenlenişinde yer yer kullanılan derinliği tahammülü olmayan canlı renklerle ,ön fovist kabul edebileceğimiz tablo, geleneksel değerlerinde korunduğu Cezanne'in natürmortlarını hatırlatırken " Pierre Matisse with Bıdouılle " de aynı unsurları barındırmaktadır. Fransız Primitiflerinin Pavillon Marsan da ve Bibliotheque Nationalede sergisini gördükten sonra, daima arayış içinde olan Matisse 1904 yılının yaz aylarını Signac ve Cross'un yaşadıkları Saint Tropez'e geçirmişti. [305] St .Tropez henüz keşfedilmemiş sanatçılar için oldukça uygun fiyatlı yaşanacak bir yer olup, yenilikçi genç sanatçılar burada güneş ışığının ve denizin parlaklığını naturalistik araçlar tarafından betimleyip, renkler üzerine matematiksel kurgular yapıyorlardı. [306]Matisse St. Tropez'de olmaktan son derece mutluydu." Saint-Tropez " adlı desenini mutlu bir ruh haliyle bir çırpıda çizivermişti bile. Matisse burada Fovizm'in şekillenmesine ivme katan , Divizyonist deneysel renkleri gözlemlerken, aklının bir köşesinde hala Cezanne vardı. Renklerin etkileşimleri üzerine düşünceleri , Signac'ın çalışmalarıyla derinleşmişti. Matisse'e çok uzak olmayan Cross bu dönüşüm sürecini anlatırken, Matisse yine temkinli ve yöntemseldi. Matisse, Divizyonist tesiri yavaşça benimsemiş ve Signac örneklerinin en geniş etkileri St Tropez'den ayrılana kadar görülmemişti. "Gate of Signac's Studio" ,"Terrace, St-Tropez" (resim no:64,65)ön fovist çalışmaları olup "Gulf of St-

[303]Whitfield,1996:42.
[304]Kosinki,v.d.,2007:50.
[305]Flam ,1995:227. ;Essers,1993:13-14.
[306]Ruhrberg,2005:38.

Tropez"(resim no:67) de Matisse'e St.Tropez koyunda ilk tablosunuda yapmıştı.[307] Buradaki düzenleme düşey ve yatay hatların yer değiştirmesiyle , 1904 tarihli ilk Divizyonist deneyimlerini ortaya koyduğu "Luxe Calme et Volupte"(resim no:68) tablosunda tekrarlanacaktı.Matisse'in ilk hayali komposizyonu olan bu eser ,1904 yılında, Quai-Saint Michel'deki stüdyosunda yapılmış, [308] resmettiği manzara şehrin mücevhere benzeyen görünümüyle Neo-Empresyonist analizlerinin çok başında bir berraklık sergileyip,doğal görünümü yaşamdan alınmamış resimlerinin ilki olup, divizyonist doktrinlere uygun yapılmıştı."Luxe Calme et Volupte" bütünleyici ışık haleleriyle Signac Seurat ve Cross'un izinde , tasarımda Sembolizm ve Cézanne ile benzerlikler taşımaktadır. Fakat bunların hepsinden bağımsız olarak sadece Matisse'e ait öğeleri de içinde barındırır. Matisse hiçbir zaman Pissoro'nun genelindeki Sembolizm'e itimat etmemiş, Sembolist usule uygun hiç konuşmamıştır. Bunu ifade etmesi oldukça önemlidir, çünkü renkleri kullanışı sıklıkla sembolik gibi açıklanmakta ,sükunet denge ve uyum altında renklerine sembolik anlamlar katılmaktadır.Oysaki Matisse objeleri tanımlamadaki gerçek varoluşunu renklerin fonksiyonunun türedilmesiyle sağlamaktaydı.[309] "Luxe Calme et Volupte" te parlak renklere yer verdiği paleti ve öznel,özgürce renk kullanışıyla betimleyici bir sahneden ziyade bir atmosfer ve dekoratif yüzey yaratmayı başarmıştı.Dekoratif görünümler Fovizm'in kurucusu Matisse'in sanat hayatı boyunca farklı varyasyonlarda vazgeçemediği bir öğe olacaktır. "Luxe Calme et Volupte"1905 Salon des Indépendants sergilenip, Signac tarafından beğenilerek satın alınmıştı.[310] Tablo da Matisse'in sanatını anlamlandırabilmemiz için önemli olan bir noktada karşımıza çıkıyordu. Bu da daha sonraki eserleri için çok önemli olacak , çıplak kadın sunumuna yaklaşımıydı. Akademik olmayan pozu resmi tabloların riyakarlığına karşı açıkça bir meydan okumaydı , çıplak figürleri cinsel bir kışkırtıcılık taşımıyor ve masum olan insanlığın mutluğuyla ilgilenen yeni alanında ortaya çıkıyordu."Luxe Calme et Volupte" duygu ve düşüncenin karşılıklı olarak birbirini beslediği efsanevi bir Altın Çağ'dı. [311]Matisse, ünlü yapıtı "Luxe Calme et Volupte " nin taslak çalışmalarına başlarken figür arayışına girmiş, heykellerini,resmi tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak tanımlamayan sanatçı, "Woman Leaning on

[307]Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.39
[308]Millet,2002:71.
[309]Read,1997:46.
[310]Essers,1996:12.
[311]Gerard,1989:52.

Her Hands " heykelini yapmıştı ki bu heykel Matisse ' in yalnızca iki tane ürettiği giysili heykellerinden birisiydi.

Matisse'in resim çalışmaları St.Tropez'de ki deneyimleriyle yeni bir versiyonla karşımıza çıkmaya başladığında, bu mozaik yönteminin yeni bir bütünlük yaratacağını umudunu kısa sürede kaybetmiş ve hayal kırıklığına uğramıştı. "Renkleri bölmek formun ve iskeletin de bölünmesine yol açıyor. Tamamen beligin bir yüzeyle baş başa kalıyorsunuz, yüzeyin ve iskeletin sakinliğini yıkan ve retinanızla dalga geçen bir durum" [312] demişti. Yeşil yapmak için mavi ve sarı rengi yan yana getirmek ona ters düşüyordu. Matisse'in eserlerinde Divizyonizm''in yapısal ahenginden ilk bakışta farklılık görünmüyordu fakat Seurat renklerin bütünlüğünü yok ettiği için renklerin canlılığınıda yok ediyordu oysa ki Cezanne 'e renkler bütünüğüyle kullanılmalı diyordu. Matisse'in istediği renklerin saflığını ortaya çıkarmaktı. Divizyonist uygulamada renkler griye dönüşme tehlikesiyle karşı karşıyaydı, renk ve bütünlükte aynı tutkuya ve hırsa sahip Cezanne ise Matisse için hala tek öncüydü.Sanat statik değil canlı olmalıydı, öncelikle katılıkta ısrar edip,yüzeysel renk hisleri yoğunlaşmalı ve bu duygu yoğunlaştırılması resmi oluşturmalıydı.[313] Bu tarihlerde yapılan ilk bakışta Divizyonist bir etki bırakan "Still Life with Purro II "(resim no:66) de sağ alt köşede yer alan kırmızı benekli beyaz bez parçasının katı konturları, Matisse'in Cezanne' dan aldığı ilhamla, , rengi feda etmeden ,geniş renk alanlarında hacmin varlığını korumanın köprüsüyle , düzenlemeyi Matisse'e ait öğeleri içinde barındırarak ön fovist bir çalışma yapmıştı."Nude-II "(resim no:385) desenide Cezanne'in 1898-99 yıllları arasına tarihlenen"Standing Female Nude" eserinden uyarlanmıştı.Fakat Matisse Cezanne'in sırf taklitçisi haline hiçbir zaman gelmedi.1904 yılında on üç resmide Salon d'Automne 'de sergilenen Matisse,[314] çoğunlukla bronz döküm kullandığı heykel çalışmalarana devam etmiş "Seated Nude with Arms on Head" ve ilk çocuğunun annesiyle başlayan ve kızı Marguerite'yle devam eden heykel dizisinin üçüncüsü oğlu Pierre'in büstünü yapmıştı. "Head of a Child" ,"Head of a Child(Pierre Matisse)"(resim no:667,668) göre dalgalı yüzeyiyle çok daha çarpıcı bir görüntüye sahiptir. 1904-1905 yılları arasına tarihlenen "Marguet Painting a Nude"(resim

[312]Essers,1996:14.
[313]Read,1997:39-40.
[314]Klein,2001:70

no:69)ta, Divizyonist fırça darbeleri uzun çizgilere dönüşmüş, çekingen de olsa canlı renkleri, realistik yaklaşımlı figürü, alanı saran renkli fırça darbelerinin ve zeminde yer alan halıyla neredeyse dekoratif kabul edebileceğimiz düzlemesiyle Fovizm'in bilinen biçiminine doğru ilerliyordu.Divizyonizm'in sofistike üslubu acemice örnek alınmış ve böylece Empresyonist yanılsama çözülerek sonraki yalınlaştırmalarına yol göstermişti. Arayışlarına devam eden Matisse, 1905 yılında Derain'le Collioure'ye kısa bir gezi yapmış ve küçük balıkçı kasabasının sessiz ve sakin atmosferini severek, divizyonist teorileri terk ettiği deneyimler ortaya koymuştu. Collioure'de heykeltıraş Maillol'un yönlendirmesiyle Gauguin'in eski bir arkadaşı olan tablo koleksiyoncusu Daniel de Monfreid'in bitişiğindeki bir eve yerleşmişler ve Matisse Fovizm'in şekillenmesinde önemli bir tamamlayacı olan Gauguin resimleriyle de ilk defa burada tanışmıştır.[315]Duyumsal kromatik alanlarıyla Gauguin'in parlak tuvalleri , saf renklere ve kusursuz ritmik kompozisyonlara ulaşmanın en kolay yolunu Matisse' e göstermiş, sanatını tam olarak nasıl kontrol edebildiğini hisseden Matisse özgür iradesiyle Fovizm olarak bilinecek parlak renklerle boyamaya başlamıştı. Resim artık ışığı renk içinde yakalamanın ortaya çıkardığı bir sonuç değil, ışığı üretmek için bir araç haline gelmiş, başka bir deyişle, resim ışık olmuştu. 1905 tarihli "Abail Limanı"(resim no:73)sanatçının Divizyonizm'e sadık kaldığı son eseri olacak [316] modern Sanat'ın imgesel sıçramalarından ilki olan Collioure'deki bu çalışmalarda artık canlı renkler çok daha geniş alanlarda uygulanmakta, natüralist bir yaklaşımla ele alınmamakta ve canlı rengin tahammül edemediği derinlik etkisi ortadan kalkarken, Matisse'in resimlerinde Gauguin'in etkisiyle yeni bir ilkelciliğinde açığa çıktığını da fark etmekde mümkündü. Temkinli adımlarını elden bırakmayan Matisse" Woman in a Japanese Robe Besıde the Water"(resim no:74)da canlı renklerin ayrı ayrı çizgisel fırça darbeleriyle dekoratif bir etki yaratmayı başarırken , mürekkepli kalemle yaptığı desenleri"Mme Matısse, Rocks" ve "Madame Matisse,Seated" eşini ,deniz ve kayaları bir motif gibi işleyerek dekoratif bir potada eritmiş" Collioure,Rue Du Soleil" ve " Beside The Sea" (resim no:70,71) ise Collioure'de yapılmış öncelikli eserlerinden olup,divizyonist doktrinden Fovizm'e geçişin zaten uyarısını vermiştir.Bu süreçte yapılan " Lanscape at Collioure" (resim no: 75)ise yirminci yüzyılın seminal çalışmalarından olan "Joy of Living"(resim no:86) in çıkış noktası olacaktır.1905

[315] Özsezgin,1979:20-21.
[316] Crepaldi,2001:29.

yılında Matisse'in yaptığı desen çalışmaları çıplak kadın figürü üzerine yoğunlaşmış olup,Collioure manzaraları gibi aynı amaça hizmet etmiştir. "Study for Woman Leaning on Her"" Standing Nude-III" "Reclining Nude,Back View" "Reclining Woman Leaning on Hands"(resim no:392-395) iki desen çalışmasındada figürlerin anıtsal ifadesi Cezanne'i anımsatmakta ve akademik çizgiye yakın uslupları yirminci yüzyılın başında Modern Sanat hareketlerini tetikleyicisi olacak Fov grubunun çekirdeğini oluşturan Henri Matisse'in geçmişe bağlılık hissinin kanıtıdır. Collioure'deki taslak defterlerinden gözümüze çarpan desenlerinde "Crouching Figüre"(resim no:397) ,muhtemelen Banyuls'taki Aristo Maillol'un stüdyosunda yapılmış olup[317]Maillol'un "La Mediterranee" heykelinin pozundadır." Deraiın Painting" ve "Derain Beneath his Beach Umbrella" (resim no:388,389) Collioure'deki arkadaşı Derain'i resim yaparken ,oldukça mutlu bir ruh halinde görülmekte aynı zamanda Collioure'deki teknelerde sık sık çizim konusu olmuşlardır. Matisse'in ilk fovist çalışmalarını yaptığı 1905 yılını yaz mevsimi,sanatında bir dönüm noktası olmuş,Collioure yağlı boyaları,güçlü bir konrast taşıyan parlak renkli,gölgenin ve çizginin neredeyse olmadığı yeni bir ışık kavramı için terk edilen Divizsyonist deneyimi göstermiştir.

[317] Spurling,2000:311.

d-Fovizm:

Matisse 1905 yılında Derain,Manguin,Marquet,Puy, Valvat, Vlaminck,Friesz ve Rouault ile birlikte Salon d' Automne'ye katılır.Rengin bu kadar şiddetli ve cesur bir şekilde kullanılmasına alışık olmayan eleştirmenler hayret ve şaşkınlık içinde kalmışlardır.L'IIIustration dergisi bütün bir sayfayı değerlendirmelere ve ikisi Matisse ait ,baş sayfada yer alan "Open Window"(resim no:80)ve "Woman in Hat" (resim no:82)olmak üzere yedi resmin fotoğraflarına ayırır.Resimlerin sergilendiği salonun ortasında Albert Marquet'nin onbeşinci yüzyıl İtalyan sanatından esinlendiği bir bronz çocuk figürüde bulunmaktadır.Gil Blas dergisindeki eleştirisinde Louis Vauxcelles üslup karşıtlıklarını belirtmiş ve "Ah,Donatello,yabani hayvanların arasında kalmış !"[318] demiştir. Bu genç ressamlar Fovizm ismini böylelikle kazanmış olup bu ad hızla yayılacak ve 1906 yılında herkes onlara Fauves,yani yabanil hayvanlar diyecektir. Matisse, bağlayıcı bir estetik program geliştirmeyen bu gruba , yetkinliği ve otoritesiyle zor ulaşılabilir bir bağ vermiş ve uzun bir kariyer boyunca fovun gelişimini sürdüren tek üyesi olarak sanat hayatın devam edecektir. Matisse'in liderliğinde ortaya çıkan Fovizm, modern sanat hareketlerinin bir tetikleyici olmuş, Matisse'in dediği gibi"Fovizm her şey değildi;ama her şeyin temeliydi."[319] Modern sanatın bütünündeki ,kusursuzluk gerçeklik değildir, tezini açıkça ilk formüle eden Fovistler[320] renkçi anlayışlarıyla Empresyonizm'in mirasçıları olup, ifade ve dekorasyon arasında bir denge kurmayı istemişler, saf rengi kullanmayı destekleyip , tamamen kendileri için değerlendirildikleri resimsel kaynaklara geri dönmek istemişlerdi. Matisse'e gelince, her zaman gibi kendi kombinasyonlarını oluşturabilmek için subjektif bir natüralizm olan Empresyonizm'den uzaklaşmanın yollarını aramıştı. Matisse ilk arayışlarından sonra kendi ifadesisini Fovizm'de bulmuş, analizci düşünce ve metodları bu patlamaya onu götürürken renk sayesinde dış dünyanın lezzetini,tadını, kokusunu daha görünebilir kılarken daha baştan çıkarıcı bir sunumda,sadece gözlere değil zekaya ve düşünceyede cevap veren renklerde kesin sonuca ulaşmıştı.[321] Artık resimleri, hem renkte hem de fırçada bir cüretkârlık örneği olup, renkler şimdi doğanın renkleri için herhangi bir

[318] Crepaldi,2001:40.
[319] Klein,2001:19.
[320] Read,1997: 44.
[321] Jean Cassou,(y.y):*Henri Matisse,Carnet de Dessıns*,Huguette Berés,Paris:s.14

geleneksel dizgiden uzak, derinlikten kaçınan boyanmış yüzeyde ısrarcıydı. Resimlerdeki ışık da canlı renklerin parlaklık veren titreşimlerdir. Artık Matisse rengin kendisiyle ilgilenmektedir. Salon d'Automne'de ki sergide skandalın merkezi olan "Woman in a Hat" Matisse'in bir döneminin sonununu bittiğini belirtiyordu, tablodaki kararsızlıklar dikkat çekiciydi. Matisse renk çözümlemesi ve düzenlemesine dayanan devrimci hareketle,gelenek arasında kararsızdı.Düzenlemede henüz Empersyonizm'in etkisinden kurtulmamış bir akışkanlık ,belirsiz bir içtenlik görülüyordu.[322] Fakat " Woman in Hat " Fovizm' i tanımlamamıza yardımcı olurken modern resmi anlamamızda önemli bir ad olmuştu. Bayan Matisse'in şapkası Van Gogh tarafından kullanılan mavi renklendirme ve fırça darbeleri ile oluşturulmuş ve portre çalışmasında dikkat çekiçi bir diğer noktada Paris'teki resmi sergilerde gösterilen akademik portreleri hicveder bir nitelikte olmasıydı."Woman in Hat" Matisse'in resmi burjuva statüsünden çıkarma ve resmi eserin gerçek konusu yapma yönündeki çabasının da simgesiydi. "Woman in Hat"(resim no:82) Matisse'in bir döneminin sonunu belirtirken "Green Stripe"(resim no:84) ise yeni bir dönemin başlangıçını teşkil etmiştir. [323] "Green Stripe" de St. Tropez'de resimlenen tuvallerin noktacı fırça darbeleri burada geniş alanları kaplayan düz renklerle değiştirilmiş, renkler boş alanı saran bir yapı halinde karşımıza çıkmaktadır. Gölgeler sinmiş ve onların yerine renkler kullanılmıştır. Asıl şaşırtıcılık, Van Gogh'tan alınmış olan renklerin baş döndürücü hatta şiddetli gösteriminden çıkar, bu görüntü kimi zaman transparan bölgelerin nezaketiyle çelişir. "Woman in a Hat "gibi bu eser de Matisse için renklerin dünyasını keşif olmuştur, Bayan Matisse bir imge olma yolunda ilerlemektedir. Bu durumu Matisse şöyle anlatır: "Kadınları, sunduğum gibi görmediğimi söyleyenlere cevap veriyorum, 'Eğer çizdiklerime benzer birilerini sokakta görürsem korkuyla kaçarım.' Bunun ötesinde, ben bir kadın yaratmıyorum, ben bir resim yaratıyorum." demiştir. Bir portreden çok bir tablo olan "Green Stripe" dekoratif simgenin uyanışı olup ,renge dayalı resimsel kurgu yönteminin imkanlarını göstermişti. Tablo adını Amelie'in yüzünü ortadan ikiye ayıran yeşil çizgiden almış ve Matisse kullandığı bu yeşil çizgiyle modern sanat hareketlerinin tetikleyicisi olmuştu. Aynı zamanda Afrika masklarını görmüş olmasıda resmedeceği yüzü okumasında ona yol göstermişti. Matisse, batının yalnız aklın üstünlüğünü kabul eden sert kurallarından daima yakınmış, bu yüzden insanın çevresindeki alemle olan münasebetini en iyi

[322]Lynton,1982:30-31.
[323] Greenberg,1953:9.

şekilde dile getiren doğu ülkelerinin ve ilkel toplumların sanatına derin ilgi göstermişti. Aynı tarihli " Henri Matisse,Portrait of Mme Matisse" "Woman in Hat " e benzer pozda Lavi tekniğiyle çalışılmış, arkadaşı Derain'in hayranlıkla uyandıran "André Derain" portresi gibi 'Interior at Collioure" "Collioure Çatıları" da ender rastlanır yaratıcı bir güce tanıklık ediyordu.1905 yılındaki sergide yer alan "Open Window "" da ise , açık pencere motifi ömrü boyunca kendisinde aralıklarla görülen paradoksal sihre dönüşecekti .Lacivert traversler, hem ton gerçekliğinin sonu hem de ani ve rastlantısal görünen koyu vurguların ve sonrasında resimdeki diğer renklere ışığın yansımasına benzer bir ışıltı veren canlı siyahın başlangıcı olmuştu.Matisse bu yolu hiç müdahale etmeden ömrünün sonuna kadar takip etmiştir. Rengi renge karşı kullanmış, boşluktaki doğal ışığı ve bunların etkileşimlerini göstermiştir. Matisse'in açık pencereleri, Rönesans'tan kalan hayali pencere özelliğini ortadan kaldırmış, dolayısıyla perspektifi sunmada bir araç haline gelmişti. Pierre Schneider bu durumu şöyle açıklar: "Pencereden gördüğünüz şey, açıkça bir resim." [324]Bu yüzden, " Open Window" da Collioure limanı sadece bir liman değil, bir resimdir. Matisse "Open Window" da bir bakıma sanatının amacınıda açıklamıştır.

> "kasvetli ve sıkıntılı konulardan uzak, dengenin, saflığın ve huzurun sanatı olmalı. Bu sanat iş adamı ya da yazar, herkese hitap edebilmeli, içinde fiziksel yorgunluktan arındığımız rahat bir koltuk gibi sakinleştirici, yatıştırıcı bir etkisi olmalı."[325]

Bu tanımlama 1908 yılında La Grande Revue basılan "Bir Ressamın Notları "adlı yazısında yer alacakken bu düşünce 1905 yılının yaz sonlarında, net bir şekilde ortaya çıkmıştı. Matisse resimlerinde ve heykellerinde, huzur ve uyum diye adlandırdığı arabeskin arayışındaydı. İyimser anlatımlar, yaşamı toz pembe gören, eşyayı güzel renkler altında gösteren anlayış onun sanatındaki işlevle de uyuşuyordu.Matisse mutluluğu ilginç göstermesini bilmiş bir sanatçıdır."Mevsim genellikle yaz ya da ilkbahardır,hava her zaman güzeldir,oda penceresi ondan hoşlanılsın zevk alınsın diye açıktır."[326]

---

[324] Millet,2002:113.
[325] Müller -Tamm(ed.), 2005: 18.
[326] Özsezgin,1979:23.

1905 yılının sonlarına doğru stüdyosunu Couvent des Oiseaux'a taşıyan Matisse tanınmış tablosu "Joy of Living" için çeşitli etüd ve eksizler çalıştı."Joy of Living" yeterli ölçüde yoğun renkli çizgiler üzerine henüz bir ölçüde uysal sayılacak ince bir arabesk,aydınlık fakat görece ölçülerle yalın bir palette pastorelde anlamını bulan ilk adımların habercisiydi. "Oıl Skecth for The Joy Life " (resim no:85)tablonunn hazırlık çalışmalarından biri olup Ingres' ten ,klasik mitolojiden ve İtalyan Rönesans'ından Mallarmé'nin şiirlerine kadar Matisse'in tematik ve üslupsal referanslarının beklide en başarılı sentezine doğru atılan bir adımdı.[327] "Joy of Living " in çalışmalarına devam ederken"Still Life with Vegetables"(resim no:87)adlı yağlı boya tablosu ise doğada bulunduğundan farklı ,göz alıcı renkleriyle oldukça çarpıcıydı. Fovist hareketin başından beri grup üyelerinin birbirini resimleme geleneği bir adet olmuş "Albert Marquet" (resim no:88) in portre çalışmasında geleneksel yaklaşımdan çok uzak renkçi bir düzenlemeyle karşımıza çıkmaktaydı.Arka plandaki bölümlenmiş iki yatay alanın tuğlaya benzer görüntüsünde,üst kısımdaki mavi gri ve koyu mavi arabesk motiflerle çerçevelenmiş,dekoratif bir etki bırakırken,Marquet'in yüz hatları ve ifadesi yalınlık arayışında ve renklerin gizeminde tolere edilmişti. "Promenada Among the Olive Trees" (resim no:89)tablosunda ise siyah renk ışık yerine kullanılmış, "Seated Nude,Reading"(resim no:402) deseni Matisse'in erken tamamlanmış bir çalışması olup dekoratif bir düzenlemede figür bir motif gibi ele alınmıştı. "Woman Standing in Tub"," Bath" " Woman at Her Toılet"(resim no:398,399,400) desenleri ise "Joy of Living" te ki figür arayışlarına yalın bir uslubla ortaya konmuş çözümdü. "Madame Matisse with her Fan" (resim no:405)da Amelie'in üzerindeki kimononun itinayla işlenmesi ise Matisse'in çocukluk hatırası tekstillerin uzantısından başka bir şey değildi.1906 'da ilk tahta kalıp baskılarını ve litografilerini yapan[328] Matisse," Large Nude" (resim no:720)adlı taş baskısında modellemedeki yalınlığın vardığı uç nokta, şaşırtıcı bir şekilde sanatçının 1940'tan sonra ağırlık kazanan kâğıt kesmelerinden pek de farklı değildir.Aynı yöntemle yaptığı" Front of Nude,Lookıng Down" ,"Idol" (resim no:721,722)de hocası Gustave Moreau'nun izinden giderek resimde fazla olan her şeye çıkarılmış yalınlaştırılmıştı.Tüm bu unsurları içinde barındırarak Matisse nihayet "Joy of Living" i tamamlanmış ve 1906 yılının Mart ayında, Salon des Independants'da

[327] Crepaldi,2001:54.
[328]Percheron,v.d2004:355.

Fovist deneyimin gerçek bir bildirisi olan "Joy of Living" sergilenmiş ve tablo Leo ve Gerture Stein tarafından satın alınmıştı. [329] Matisse, esere 1905 yılının Ekim ayında başlamış ve beş ayda büyük bir tutkuyla ortaya koymuştu. " Reclining Figure with Chemise" (resim no:675)heykeli tablonun figür arayışları içersinde yapılmış olup" Standing Nude,Arms on Head "(resim no:672) heykelide aynı amaça hizmet edip" Standing Nude,Version –I-II-III" "Standing Nude Undressıng" (resim no:406,407,408,412)desen çalışmalarıyla öncelikli desen çalışmaları yapılmıştı. Matisse için 1906 yılının en önemli çalışması karmaşık bir sembolizmle dolu büyük bir komposizyonu olan "Joy of Living"dir. Matisse'in sanat hayatında dönüm noktası olan bu eser Empresyonizm'i arkasında bıraktığı anlamına da gelip,Fovist deneyimin gerçek bir bildirisidir. Eser de güçlü renkler ağaçların, figürlerin doğal olarak etkilediği alanları elinde tutar. Figürler aynı anda sembolik ve dekoratiftir. Arka planda ki merkezi nokta da, Sardana yapan dansçıların oluşturduğu bir halka vardır. Bu küçük ayrıntı perspektif ve ebatla tamamen orantısız bir etki sağlamış, resmin yüzeyine yansıyan bir aydınlığı ifade etmişti. Öncesinde Sardana halk dansını Matisse ve Derain, fov tavrı oluşturdukları küçük bir balıkçı kasabası olan,Collioure'da izlemişlerdi. [330]Dans eden figürler Derain'"Golden Age" eserinden pek te farklı değildi. [331] Tablonun düzenlemesi, Puvis de Chavannes, Manet' in "Le Déjeuner sur I'Herbe" ve Titian'ın eserlerinden izler taşımakta aynı zamanda kompozisyonda Ingres vari bir şeyler olmasına rağmen bu tablodaki renk harmonisi Gauguin'in büyük etkisini gösteren bir örnektirde. Matisse'in geçmişe bağlılık hissi, bu olağanüstü orjinalitenin yükselişine neden olmuş,tualde, Seurat'ın "Sunday at La Grande Jatte"' eserinden de bir şeyler olmasına rağmen,Signac bu hareketi ihanet olarak düşünmüş ve arkadaşı Neo-Empresyonist Charles Angranda bu konuyla ilgili yazdığı 14 Ocak 1906 tarihli mektubunda şunları söylemiştir:

> "Şimdiye kadarki çalışmalarını beğendiğim Matisse bana mahvolmuş gibi görünüyor. İki buçuk metrelik bir tuvalin üzerini başparmağım kadar kalın çizgilerle çizilmiş tuhaf karakterlerle kaplamış. Sonra her şeyi – saf olsa da – iğrenç görünen çok belirgin düz tonlamalarla çevrelenmiş…ah! O pembemsi tonlamalar! Ranson'un Nabi dönemindeki en kötü, boyalı, vernikli ev eşyası tüccarlarının renkli vitrinleri gibi görünen en iğrenç türünü andırıyor.!'[332]

[329]Flam ,1995:228.
[330]Whitfield,1996:l 55.
[331]Whitfield,1996:l 47-148.
[332]Neret,1996:29.

Yirminci yüzyıl sanatının seminal çalışmaları arasında yer alan "Joy of Living"[333] Divizyonizmin 'e red olan bariz dekoratif özellikleriyle Signac'ı oldukça rahatsız etmişti.Oysa ki Fovlar, Divizyonizm' kuşkuyla bakmışlar, duygu ve içgüdü tarafından yönlendirilmeyi tercih ederek rengin dogmatik teorisinden hep çekinmişlerdi.Fov grubunun çekirdeğini oluşturan Matisse" Joy of Living" de bunu açık bir şekilde ortaya koymuştu. Signac'a itici gelen şey eserin pastoral konusu değil resmindeki düz alanlar ve kalın dış çizgilerle işleniş şekliydi. Renklerin donuk alanlarının ışığı yaymak için kullanılmış olması Signac'ın kabul etmekte zorlandığı noktaydı.Çünkü bu yirmi yıldır üzerinde çalıştığı her şeyi acımasızca inkar ediyordu. Matisse'e göre ise hayatının işi bu eserle başlamıştı. Matisse sanatında en mühim teması ,sevinç ve eğlence olmuştur.Bütün kariyerinde Matisse bu temayı kullanmıştır."Joy of Living"de kucaklaşmış insanlar,çalan müzik,dans,idealist kırsal manzara resmini anlatmıştır.Arka planda daire içinde dans eden altı insan,mecazen sosyal ve naturel uyumu belirtmektedir Matisse dans eden figürleri, tekrardan gözden geçirip değiştirerek daha sonraki çalışmalarında tıpkı bir natürmort gibi 1909 yılında "Dance"(resim no:133)ve "Nasturtıums with The Paıntıng's Dance"(resim no:152) tablosunda da uygulayacaktır."Dance" tablosununda çıkış noktası olacaktır.Aynı zamanda "Joy of Living" bir çekişmeyi de ateşlemişti. Matisse'i sık sık ziyaret eden Leo Stein resmin ,sonsuz aksilik, hissini verdiğini söylese de ,tablonun önemini fark ederek onu satın almış,aralarında düzenli bir ziyaretçi olan Picasso'nun da bulunduğu, avangarda değer veren herkes bu eseri Gertrude ve Leo Stein'in evinde görebiliyordu.[334] Picasso'un 1907 tarihli "Avingonlu Kızlar" tablosu "Joy of Living" 'e bir yanıtı olacaktı. Picasso ile ilk kez 1906'da daha "Joy of Living" in sergileneceği Salon des Indépendats'ta karşılaşmışlardır. Onları tanıştıran Gertrude Stein'dir ve kardeşi tarafından bir sonbaharda verilen bir akşam yemeğinde Matisse Picasso'yu Afrika sanatıylada tanıştıracaktır. 1908'deki " Notes from a Painter"' yazısında Matisse şunu yazmıştır:

> "Gertrude Stein'i Rue de Fleorus'daki evinde sık sık ziyaret ederdim ve bu ziyaretlerimde küçük bir antikacının önünden geçerdim. Bir gün camda küçük bir zenci kafası fark ettim, bu tahta heykel bana Louvre'daki Mısır koleksiyonlarının koyu kırmızı profil kafalarını hatırlattı. Bu yüzden onu birkaç franga satın aldım ve Gertrude Stein'e götürdüm. Orada Picasso ile karşılaştım.

[333]Neret,1996:29.
[334]Essers,1996:19.

> Bu küçük kafadan çok etkilenmişti. Uzun bir süre bunun hakkında konuştuk ve bu bizim Afrika sanatına müşterek ilgimizin başlangıcı oldu." [335]

Afrika sanatı Picasso'nun eserlerinde etkisini çok hızlı göstermiştir, Matisse'in tarafında ise etki daha yavaş ve incelikliydi. Şekilleri soyutluk içerisinde çözümlemesine yol gösteren yöntemleri heyecanlı bir biçimde kullanan Picasso ,Matisse'in sayesinde tanıdığı Afrika heykelleriyle Kübizm'i biçimlendirecekti. Matisse'in eserlerinde ilkel bir enerji ifadesini gözlemlemek mümkündür.Vücudunun parçalanmış ayrı kısımlarının saf renklerle belirlendiği "Gypsy Woman" (resim no:90)da Avrupa sanatına yüzyıllardır hakim olan kuru objektivizmden çok uzaktı. "Self-Portait in a Striped" ise" Green Stripe" eserinden hiç te uzak değildi. Bir yandan "Still Life with Ageranıum" ve " Flowers" (resim no:92,93)da canlı renkler yumuşak geçişlerle homojeni olurken derinlik hepten yok sayılıyordu, renkler objelerin önüne geçip bir motif örgüsü oluşturuyordu. Matisse'in 1906 yılında yaptığı "Standing Nude"(resim no:671) heykelinde Afrika sanatından izler taşımakta olup, bu süreçte Matisse "Torso with Head (La Vie) "(resim no:676)ve şaşırtıcı bir şekilde bir dışa vurum gerçekleştiren "Thorn Extractor" (resim no:670)heykellerinide yapmıştır.

Matisse her zaman kızı Marguerite'yle doğuştan gelen bir bağdaşlık kurmuş ve onun portrelerin de kendisini keşfetmiştir.[336]1906 yılında yapılan "Marguerite,Reading-I" ," Marguerite Reading-II" (resim no:96,97) taslağı olup, ikinci düzenlemede yalın hatlar ve geniş renk alanlarında okuma eylemi ön plana çıkarılmışken "Interior with a Young Girl"(resim no:98) ise canlı renkler dekoratif bir etki yaratmaktadır.1906 yılında yapılan "Marguerite"(resim no:674) heykeli de fonksiyonel olarak, "Marguerite Reading-I-II" tablolarının taslak çalışmasıdır.Sanatçının heykelleriyle,tabloları aynı paralellikte devam eder. Matisse, kendini bir heykeltıraş olarak kabul etmemekte, heykeli resmi tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak görmekteydi. 1906 yılının Nisan ve Mayıs aylarında ikinci tek kişilik sergisini Druet galerisinde açan Matisse , ellibeş resim üç heykel çizim ve gravürlerini sergileme imkanı bulmuştu.[337]

---

[335]Millet,2002:96.
[336]Klein, 2001:95.
[337] Flam,a.2003:25

e-Kuzey Afrika Deneyimi ve Dekoratif Yüzeyler:

Sanattaki arayışlarına hiçbir zaman nokta koymayan Matisse farklı deneyimlerle zenginleşmek istemiş, çölü görmek ve Delacroix'in deneyimlerini yeniden yaşamak için ilk kez , 1906 yılının Mayıs ayında Kuzey Afrika , Cezayir' de bulunan Beşar'a gitmişti.[338] Kuzey Afrika yolculuğundan ,Eugene Delacroix' den olduğu kadar Eugene Fromentin' den de etkilenmiş,Biskra'dan resimlerinde sıkça kullandığı seramikler, kumaşlar ve diğer nesnelerle dönmüştü. Matisse'in doğu sanatına bakışı gördüğü resimler ve el sanatlarıyla farklı bir boyut kazanmış ve İslami sanat bakış açısı ,sanatının ilerleyen noktalarında can alıcı noktayı oluştururken, bu tesirin öncesinde ,1893- 1894 yılları arasında ve özellikle,1903 yılında, Paris'teki Dekoratif Sanatlar Müzesinde İslami sanat sergilerini gözlemleme imkanı bulmuş ve Louvre'un geniş kapsamlı İslami koleksiyonunuda sıklıkla ziyaret etmişti. [339] İslami sanat , Matisse'e kendi çalışmalarında çok önemli olan temel kuralları vermiş ,renkler sade ve düz düzlemlerde uygulanmış, tasarımcılık arabesk çizgilere indirgenerek belirgin bir şekilde boyutsal alan düz bir şekilde anlatılmaya başlanmıştı.Dekoratif yüzeyler kıvrımlı hatlarıyla ön plana çıkacaktı. Fazlalık ve lüks tarzlar, dekoratif olarak ve hafifçe kullanıldıkları sürece uygun örülmüştü. Burada amaç en az çabayla en çok parlaklığa, şaşaya ulaşmaktı. Bunu yaparak Matisse ,sarmaşık benzeri arabesk bir süslemeyi tercih etme noktasına gelmişti. Matisse'in Kuzey Afrika'seyahati renklerin icrasında yeni bir yol açmış ve " Street in Biskra" bunun kuvvetli bir kanıtıdır. Kendiliğinden hareket edebilen yüzey Fovizm'in üstelendiğinden farklı bir anlamda manasını bulmuş,kültürün ışık farklılığı Avrupa'nın bakışına direnmekte ve desenin yansıması zorlayıcı bir dikkat gerektirmekteydi. Matisse'i doğu tarzı yaklaşıma yönelten şey sadece seramikler değildi. Halılar da oldukça önemliydi ve başka hiçbir modern ressam kendi çalışmasında halı ve kumaşa bu kadar temel bir rol vermemiştir. 1906 tarihli "Oriental Rugs"(resim no:100) Matisse'in dekoratif sanatının başlangıcının işaretini verir. Oryantal düzlük ve gerçekçi derinlik resimde çelişmektedir. Matisse'e göre dekorasyon duyguyu saf renklerle ,soyut arabeskle, düz boyutlarla ve ritimle

[338] Müller -Tamm(ed.),2005:25.
[339] Essers,1996:21.

açıklamanın bir yoludur. Dekoratif sanat onun düşünsel içeriğini yansıtmaz, bundan bir anlam çıkarmamızı ister.[340]"Oriental Rugs" da meyve tabağı fovist bir bütünlükteyken , diğer taraftan halı ;cepheden tasviri ya da düzlüğüyle sedirin kumaş kaplamaları katlı oyuklar ile perspektif içinde belirtilip ,resimde yanıltıcı bir alanı yeniden yaratmıştı.Fas deneyimi Matisse'de dekoratif etkileri çoğlatmış bir yandan da hocası Moreau'nun etkisinde, renkçi, yalın fov eserlerini de icra etmeye devam etmiştir. 1906 tarihli "Still Life with Plaster Figure" (resim no:101)natürmort çalışmasında ise "Standing Nude"heykeli .Afrika seyahatinde aldığı dekoratif bir kırmızı halının üzerinde yer almakta, düzenleme Matisse 'in sanatında gücünü aldığı Cezanne'in "Still Life with Plaster Cupid" 1895 tarihli eserinden etkiler taşırken, Fas dönüşünde Collioure'ye giden Matisse[341] "Pastorale "(resim no:95) de de Collioure"daki manzaralarının dans motifinin bırakarak, Monet'in "Kırda Öğle Yemeği" manzarasından esintilerle oluşturmuştu. Fov portre ressamlığının simgesinden oluşturulmuş "Young Saılor II"(resim no:99)ise Paris veya Collioure'de yapılmış olup , kontürlerin kesildiği, formların çok fazlasıyla belirlendiği,düz alanların canlı yeşil ,mavi ve pembe dekoratif stili Matisse'in benimsediği ilerlemeyi gösteriyordu. Matisse'in fırça stilini yok eden renk uygulaması, genç yüzün yanaklarında ki kurnaz ifadeyi vermek için ustaca kullanılmıştı. 1906 yılında Rus koleksiyoner Sergei Schukin'le tanışan Matisse[342] Collioure' ye ikinci gidişinde ise " Terastaki Kadın "(resim no:91) tablosunda fovist yaklaşım yeni deneyimleriyle yer yer dekoratif özeliklikler taşırken " Artist's Family,Collioure" (resim no:409)desenininde tüm aile bir arada yalın bir uslubla,karikatürüze edilmiş, bir şekilde çizilmişti.Bu süreçte oldukça keyifli olan Matisse'in, erken dönem heykel çalışmalarından olan "Head with Necklace",(resim no:677) kendiliğinden yapılan eğlenceli bir heykeldir.Matisse, 1907 yılında heykel çalışmalarına devam etmiş,"Small Head with Comb"' ve "Small Head with Upswept Hair "(resim no:678,679) yalın hatlarla şekillendirmişti.1906-07 tarihleri arasında yapılan "Marguerite" (resim no:103)in tablosunu ise eleştirmenler ,vurgulanan gözler sebebiyle Japon baskılarıyla da ilişkilendirmişlerdi.[343] Matisse 1907 yılının başlarında "Reclining Nude I(Aurora) "(resim no:680) heykelini yapmaya başlamış, yaptığı heykel kaza ile yere düşmüş fakat şans eseri zarar görmemiştir. Bu arada Matisse geniş bir tual

[340] Essers,1993:23-24.
[341] Kosinki,v.d ,2007:136.
[342] Spurling,2000:341.
[343] Crepaldi,2001:53.

alıp ,"Blue Nude- Souvenir of Briska"(resim no:108)yı yapmaya başlamıştı. [344] Tabloda modelin görüntüsü oldukça rahatsız ediciydi. Tam olarak sanatçının amacı heykelin biçiminin bütününü kaybetmemekti. Pozu; Cabanel'in eseri"Birth of Venüs" ya da Manet "Olympia" sını hatırlatsa da , her şeye rağmen bir farklılık söz konusuydu.Bu eser frontal vurgusu,deformasyonlar ve vücudundaki çizgilerle bir Afrika heykelin devasal enerjisine sahipti. Matisse Afrikalı heykeltraşlara kendi özgün eserlerini çıkardıkları için hayran kalmıştır. Fakat Afrika sanatında, eğer varsa, birkaç tane uzanan figür vardır. Matisse Doğu sanatının standart uzanan nü tarzını benimseyerek ve aynı türdeki heykellerin yardımıyla bu formu yeniden gözden geçirerek ,Cézanne'in manzara figürlerinin modern bir eşdeğerini bulabilmişti. Aynı zamanda Matisse'in bu rahatlamış pozu benimsemesi Doğu kültürünün sanatını, idolleştirmekten çok düşünmek için baktığının bir kanıtıydı. Eser de yerelliği sadece arka plandaki palmiye ağaçları simgelemekte ve Matisse vücuda gördükleriyle değil hisleriyle şekil vererek kavramsal bir sanata yönelmişti. [345] Matisse'in yapıtlarında her zaman batılı bir yön olacaktır.Nü, "Luxe calme et volupte"(resim no:68) ve" Joy of Living" (resim no:86)teki uzanan figürden türemişti. Matisse'in "Blue Nude, Souvenir of Briska" gibi eserlerde biçim bozukluğuna yol açan saf güzellik anlayışı sanatçının özgün tekniği, kağıt kesme fikrinin tohumlarını ekmiştir.[346] Reclining Nude heykeli ve Blue Nude, Nice sürecinde karşımıza çıkacak Odalıkların ve 1935 tarihli Pink Nude(resim no:287) serisinin çıkış noktası olacaktır. Şüphesiz ki Matisse en çok katkısı olan kendi çalışmalarıdır.Yapıtlarındaki tekrarlar onun için sadece bir tamamlanma ve sanatının öz varlığını ortaya koymaktı.

Matisse için önemli olan bir noktada insan figürüdür."Model sizi etkilemeli,sizde öyle bir his uyandırmalı ki,buna karşılık sizde onu ifade etme gereksinimi duyun"[347]derken figüre verdiği önemi vurgulamaktaydı.Ayrıca Matisse arkadaşı Albert Marquet'e Delacroix'in "Bir ressam bir evin dördüncü katından bile düşse,insan figürü çizebilmelidir." [348]sözünü hatırlatarak,özellikle insan figürüne verdiği önemi belirtmişti.Atölyesinde poz veren modeller onun için çok önemliydi,o Cezanne uslubuyla, bedenin öz gerçekliğini açığa çıkarmaya, zarafeti hacmin gücüne ve

[344] Whitfield,1996:182. ; Essers,1996:20.
[345] Whitfield,1996:181-185.
[346] Millet,2002:102-103.
[347] Özdeş,2005:79.
[348] Özdeş,2005:79.

düzenlemesine feda etmeye, insan bedenini tıpkı bir katedral gibi inşa etmeye yönelik bir bilince varmayı amaçlıyordu.Sanatçı, öğrencilerine şöyle diyordu.

> "Örneğin bu modelden yararlanmak için,önce nispeten daha dar olan omuzlara doğru yükselen ve güçlü butlarla ayaklara doğru inen şeyin bilinçine varmak gerekir;bunlar hacmi güzel bir yumurta biçimi izlenimi uyandırmakta……..baldır olmasaydı bu bacak daha uzun nispeten ince oval bir biçim sergilerdi.Eski zaman işlerindeki gibi figürün birliğini oluşturmak için bu biçim üzerinde ısrarla durmak gerekir."[349]

Matisse ,1907 senesinin yazında, iş ve gezi amaçlı, eşiyle İtalya 'ya gitmiş ve Venedik ve Padova'da ki Giotto' nun fresklerini inceleme imkanı bulmuş ve hayran kalmıştı. Giotto'nun resimleri ,gerçekçi bir alan yaratmak için perspektifi kullanarak, doğayı taklit eden Rönesans ressamları tarafından sunulan yeniliklerden çok uzaktı ve orta çağ ressamı Matisse'in yeniden yaratmayı istediği resimdeki gelişigüzel alanları iyileştirerek arzularının doruk noktasını ifade etmişti.[350]Floransa da Steins'lerin Fiesole'deki villarına konuk olan Matisse,Piero della Francesca' yı çalışmak üzere Arezzo'ya başta Duccio olmak üzere erken dönem Sienalı ressamları incelemeye de gitmiş "Study ,after Mıchelangelo "(resim no:415) deseni Floransa'daki San Lorenze Kilisesi'ni ziyareti sırasında Medici Şapeli'ndeki Michelangelo'nun heykellerini incelemesi sonucu oluşturulmuştu ve Collioure 'ye dönünce " Le Luxe I"çalışmaya başlamıştı.1907 yılında Matisse belirgin olarak kendi eserlerinden alıntılar yapmaya başlamış " Luxe I"(resim no:110)deki üç yıkanan kadın" Luxe calme et volupte"den alınmıştır.Bu eser ressamın Akdeniz'le bağlantısını gösterir. Matisse'nin böyle bir dünya yaratmaya girişmesi, geleneksel kültürel değerlere dönüş olarak görülebilir. Bu tablolarda renkler Fovizm'le bağdaşmıyor olabilir fakat ışığın pırıltısı Collioure çalışmalarındaki kadar tatmin edicidir."Le Luxe-I" de ki ayakta ya da eğilmiş figürlerin Yunan içki kaplarını akla getirmesi bir tesadüf değildi. Bunlar, uygarlığın eski idealine dönüşü simgelemektedirler. Apollinaire 1907 yılının Aralık ayında, yayınladığı makalesinde ;"Bütün insan ırklarının sanatsal gücünü öğrenme konusunda meraklı olan Henri Matisse ,Avrupa'nın güzellik bilincine kendini tamamen adamış gibi görünüyor."

---

[349] Özdeş,2005:80.
[350] Crepaldi,2001:48.

[351]diyerek beğenisini dile getirmişti. Sanatçının,1907 yılında, Salon d'Automne'a gönderdiği iki resim "Le Luxe-1" ve "Music(Sketch)"(resim no:109) Siena'dan oluşan ılıman bir paletle resimlenen kibarca şekillenmiş yapılar ve uzun geniş hatlar boyunca görülen bir değişikliği açığa çıkarırken, eleştirmenler Matisse'i çok beğenmiş ve onu Fovistlerin Kralı ilan etmişlerdi.[352] Küçük ebatlardaki "Three Bathers"(resim no:107) eseri yüksek düzeydeki basitleştirmelerle erken dönem İtalyan freskolarının güçlü etkisini yansıtırken çalışma, Sergei Schukın için yapılan dekoratif büyük duvar panolarına yol gösterici olacaktır.Aynı zamanda aynı tarihli "Woman at Their Toilet" (resim no:106)Mes Dodéles" Dergisi'nin 1905 yılının Ekim ayı sayısında yayımlanan "Study of Girls and Women" adlı fotoğraf çalışmasından etkilenilmiş olup ,çıplak figürde, vücudun diğer bölgelerine göre abartılı koldaki deformasyonlar, 1909 tarihli "Dance" adlı eserindeki el ele tutuşmuş figürlerin estetiğinin çıkış noktasını oluşturur." Standıng Nude " da aynı dergiden alınarak Cezanne'in anıtsal figürlerinde ifadesini bulmuştur. "Karısının portresi" Red Madras Headdress"(resim no:111) ise Vauxcelles'in 1905 yılındaki ilk lugatını hatırlatan bir irkiltiyle, eleştirmenler tarafından oldukça barbar bulunmuş, önemli eleştirmenler Matisse'in dikkatle gelişen ününün, bitmekte olduğunu ve resimde bazı gülünç noktalar olduğunu düşünmüşlerdir.Her ne kadar Matisse bunu dekoratif bir gerekçeyle yapmış olsa da portrenin basitleştirilmiş çizimi, soyutlandırılmış yüz hatları ve parlak renk alanları,kalın desenleriyle bir karikatürün çocuksuluğunda değerlendirilmiştir.[353] Oysaki bu eser gelecekten haber veren bir önseziyle oluşturulmuştur.1907 yılında Matisse, natürmortlerına devam etmiş canlı rengin sevmediği derinlikle ikili bir oyuna girerek" Still Life with Asphodels" , " Pink Onions" ," Blue Still Life" (resim no:112,113,114)ortaya koymuştur." Kulplu Vazo"(resim no:104) da ise göz alıcı çiçek buketi, arka plandaki ve zemindeki renk alanlarıyla, incelikli bir şekilde homojine edilirken ,tablonun bütünü bir motife dönüşmüştür.1907 yılının bahar aylarında, Matisse'in ilk seramik panolarından Karl Ernst Osthaus evi için tasarlanan [354] "Nymph and Satyr" Corregio'nun Louvre Müzesinde yer alan "Jupiter ve Antiope"adlı eserinden, esinlenilmiştir. Matisse'in resimleri çoklukla cüretkar olsa da , her zaman içten giden hesaplaşmalarında ,sanat mirasına duyduğu saygınlığını hep belleğinde

[351]Whitfield,1996:202.
[352] Crepaldi,2001:48.
[353] Klein,2001: 84.
[354] Çil,2001:63.

taşımıştır. 1907-1908 yılları arasında ise Matisse "Le Luxe II " (resim no:115)üzerine çalışmış," Luxe I" karşılaştırıldığında renklerinin dağılımı daha düz ve daha dekoratif bir görüntüyle karşımıza çıkar. Figürlerinin konturu belirgin olup ,sanatçının abidevi bir fauve çalışmasıdır.[355] Daha önceki çalışmalarının Neo-Empresyonizm'i yerini basitleştirilmiş renk ve çizgiye dayalı ışık,uzam,derinlik ve hareket yaratmak için etkisini birlikte gösteren ve Kübistlerin geliştireceği resimsel uzam türünü benimseyen daha yalın bir üsluba bırakmıştı.Şair Apollinaire'e daha sonra Fovizm'in bir tür Kübizm'e giriş olduğunu söyleten şey de işte bu resimler olacaktı.[356] "Le Luxe –II" Matisse'in kırk yaşından sonra ağırlık vereceği kağıt kesme yöntemine de bir ön sezişti. "Blue Still Life"(resim no:114) da , Gauguin etkisi iki boyutlu dekoratif düzenlemede meyveler ve sürahi, Cezanne'den aldığı ilhamla hacimlerinden bir şey kaybetmemiş ,Matisse ait öğeleri de barındırırken ,Fovizm'in kökenini oluşturan Neo-Empresyonist ressamların tüm etkilerini açıkça göstermişti. 1907-1908 arasına tarihlenen "Two Negresses" (resim no:681) Matisse'in iki figürü bir araya getirdiği tek heykel olarak dikkat çekmektedir. 1908 yılının başlarında, ressamın "Joy of Living" üzerine çalıştığı Couvent des Oiseaux'da Académia Matisse açılmış ,akademinin yaklaşık elli öğrenciyi kendine çekmesi büyük bir başarı olarak kabul edilmiş fakat öğretmenlik zaman içinde Matisse ağır bir yük olmaya başlayacak ve iki yıl sonra bu işi tamamen bırakmıştı.[357] Bu süreçte Matisse bir seri resme başlamış,"Bathers with a Turtle"(resim no:116) da Baignade'nin desen dengesindeki üçlü ölçüyü kullanırken, figürler birbirlerine yakınlaşsın diye varlıkların en az düzeyde canlandırılmasıyla oldukça tuhaf bir şekilde rasyonalize edilmişti."Game of Bowls"(resim no:117) da benzer bir düzenlemede olup her iki çalışma bir Matisse hayranı olan Schukin için tasarlayacağı "Dance"(resim no:133) ve "Music"(resim no:135) adlı eserlerinin çıkış noktası olacaktı.Figürler de ki katı duruş Matisse'i daha hırslı çalışmaya sevk etmiş,baharda Hans Purmann la birlikte Almanya ya giderek yurtdışındaki ilk sergisini açmış ve sergilerine New york,Londra ,Berlin ve Moskova'da devam etmişti.[358] Berlin'de insanlar onun son eserlerini budalaca, arsız, saçma sapan olarak değerlendirmişler. 1909 yılında Paris'e döndüğünde ise baş eserlerinden biri olan ve Almanya 'da tamamladığı "Harmony in Red" (resim no:118) Paul Cassires' in

[355] Çev.Suat Özyürek,(1970):*Matisse'in bir çağa vurduğu damga,*Ankara sanat,sayı:55 ,s:14
[356] Dempsey,2007:69.
[357]Percheron,v.d.,2004: 50.
[358] Crepaldi,2001:56.

galerisininin duvarında asılı kalmıştı.[359]Rusya'nın tekstil imparotorluğunun başında bulunan Moskovalı koleksiyoncu Sergei Schukin, eseri yerinde görmeye gitmiş ve "Harmony in Red" çok beğenmişti. [360] Paris sanat ortamının tersine ,Matisse' in çocukluğundan beri aşina olduğu ve yıllar içinde geliştirip zenginleştirdiği tekstil ve süsleme sözlüğünü derinlemesine bilmekteydi.[361] Sanata gönül vermiş Schukin , Paris sanat çevresiyle yakın ilişkide olup başta Matisse olmak üzere o dönemin önde gelen sanatçılarıyla ilişkileri süreklilik göstermiş, aynı zamanda Matisse'i Ivon Morosov'la da tanıştırmıştı. Schukin bir Matisse hayranıydı ve 1906 yılında kendisiyle tanıştıktan sonra yedi yıl içinde otuzyedi tablosunu derleyecekti. [362]Matisse'in Kuzey Afrika seyahatinin yansıması olan ünlü eseri "Harmony in Red"yoğun renklerin ötesinde , Matisse'in sonraki çalışmaların temel özelliği olacak dekoratif unsurların öne çıktığı ilk çalışmalardan biri olup,bir başka deyişle bu eser onun doğu sanatına ve dekoratif unsurlara verdiği önemin bir sonucuydu. Resim " Mavi Uyum " olarak 1907 de Salon de Automme ' de sergilenip Schukin 'in tarafından satın alınmış, ama teslimattan önce ressam yeniden fikrini değiştirmiş ve onu parlak, göz kamaştırıcı bir kırmızı ile yeniden boyamıştı. [363]Mükemmeliyetçi Matisse ' in 'Harmony in Red" de yaptığı bu değişiklikler bazı kişiler tarafından eleştirilmişti. Matisse " Burada bir farklılık yok, o bir birlik gücü , benim düşüncem ve bir dengenin gücüdür." diyerek eleştirilere yanıt vermiş, eserde izlenilen yolun uzun bir zihinsel tasarımının sınır çizgisini teşkil ettiğini belirtmişti. Eserde zengin bir ailenin yemek masası Matisse'in vazgeçilmezi Van Gough etkileri taşıyan sarı bir sandalye ve bir manzara tablosu yer almaktadır. Matisse'in düzenlemelerinde sıklıkla gördüğümüz ve göreceğimiz sandalyeler geçmişe saygıyla sunulan bir davet gibidir . Tıpkı pencereler gibi perspektif duygusunun varlığını korumak için orada vardırlar. Düzenlemedeki bir burjuvanın duvarına asılı duran bu manzara resmi ile sanatçı gözümüze resmin içine doğru bir akış ve derinlik hissi vermeye çalışmış, sanatçının bu resmini " Duyguların Perspektifi" olarak adlandırılması da bu yüzdendir. Bunun yanı sıra , eserde ki iki boyutluluk yadsınamaz bir gerçektir. Tabloda renkler saf ve parlak olup masanın üzerindeki motif arka planda ki duvara yayılır. Mavi motif örgüsünün soğukluğunda, siyah kalın dış kontur çizgileri ile kırmızı

[359] Spurling,2006: 6.
[360]Percheron,v.d.,2004: 6.
[361]Özpınar,2007:133.
[362] Nüzhet İslimyeli,(1981):*Ünlü koleksiyoncular Schuhkın ve Morosov*,Ankara sanat,sayı:185,s:22-23
[363] Gowing,1993:108.; Crepaldi,2001:60.

daha parlak hale getirilmiş,tabloda yer alan bayanın kıyafetinin üst kısmı siyah alt kısmı ise beyaz resmedilmiştir.Sanatçı,bir tabloyu oluştururken dengeyi sağlayabilmek için siyah ve beyazın yüzeydeki yerlerinin iyi seçilmesi gerektiğini bilmektedir. Siyahın yanında her renk daha canlı görülür, beyazın yanında da renkler solar. İlerleyen yıllarda Genç Matisse' in resimlerini gördüğünde ihtiyar Renoir şöyle diyecektir: "Doğrusu bugüne değin gösterdiğiniz resimlere baktıkça sizin ressam olmadığınızı düşünüyordum.Ama bugün getirdiğiniz resimlerde siyah rengi öylesine kullanmışsınız ki bunu ancak bir ressam başarabilir.Evet,evet ressamsınız siz" [364]

Matisse'in 1908 Aralık ayında "Notes of painter " adlı yazısı Grande Reveue 'de yayınlanmış, Greta Moll tarafından Almancaya çevrilen[365] bu yazıda Matisse kendisini aşağıdaki cümlelerle ifade etmiştir:

> "her şeyden önce ifadenin peşindeyim…hayatla ilgili duygularımla,onları ifade ediş şeklim arasında fark göremiyorum…bence ifade,bir insan yüzüne yansıyan tutkunun veya şiddetli bir hareketin açığa çıkarılması değildir.Resmimin tüm düzlemesinde ifadeci yaklaşım hakimdir.Nesnelerle veya figürlerle dolu yerler,etrafındaki boş mekanlar,oranlar,her şeyin bir rolü var.Komposizyon sanatçının duygularını ifade etmede kullandığı,elindeki çeşitli imkanları dekoratif bir şekilde düzenleme sanatıdır."[366]

Aynı zamanda " Notes from a Painter"'da natürmorta olan duyarlılığını vurgulamıştır: "Natürmortta nesneleri oldukları gibi kopya etmek bir şey değildir, onları canlandıran his onlara verilmelidir. Bütün görüntünün hissi, nesneleri birbirleriyle ilişkilendirme yolu – ki bu onların diğerleriyle kurdukları ilişkileri şekillendirir – bütün bu anlatılanlar bir ip ya da bir yılan gibi sarmaşmıştır." Aynı zamanda, bir natürmort ressamın deneyimlerinin temel alanını oluşturur. "Notes of Painter" da Matisse sanatın bireysel ve öznel olduğunu ileri sürerek şöyle diyordu:"Her şeyin üstünde kendime dışavurum için yol arıyorum."[367]Bu söylem , yazının genelinde Alman ressamlarının amaçlarına oldukça ters düşen başka önergeleride barındırmasına rağmen,Ekspresyonizm teriminin oluşumununa katkıda bulunmuş aynı zamanda

[364]Ferid Edgü,(2008):*Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.55
[365]Klein,2001:157.
[366]Özdeş,2005:79.
[367]Richard,1991:9.

Matisse,Braque'ın yeni resimlerini Vauxcelles 'e açıklamak için bir kağıda küpler çizerken küp deyimini kullanarak Vauxcelles 'in Kübizm sözcüğünü türetmesine etken olmuştur.[368]

1908 yılından sonra Raoul Dufy, Andre Derain, Maurice de Vlaminck,Georges Rouault,Henri Manguin,Charles Comain ve Jean Puy gibi ressamların çoğu Kübizm gibi dışavurumcu akımlara yönelirken Matisse fovist akımın tek temsilcisi olarak yoluna devam etmişti.[369] 1908 tarihli "Nude Female Figure" (resim no:417)Cezanne'in figürlerini hatırlatırken, alçak kabartma Back serisinin çıkış noktası olacaktı." Nude"(resim no:418) desenin de insan vücudunun kendi varlık yapısını tablolarındaki yalınlaştırmalarındaki bütünselliğe hizmet etmek için yapmış ve sıklıkla resimlerinde heykellerine yer veren Matisse, "Statuette and Vase on an Orıental Carpet "(resim no:119) da Andre Metthey tarafından yapılan ve Matisse tarafından dekore edilen kavanoz yanında[370] " Madeline I "heykelini, "Sculptre and Persian Vase"(resim no:120)tablosunda ise "Recling Nude I (Auora)" (resim no:680) heykelini kişiselleştirmiştir. Heykelin resmin epeyce gerisinde kalması modern hareketin gelişimindeki tuhaflıklardan biridir. İlk önemli deneysel heykeller, aslında Matisse ile Picasso tarafından yapılmıştı.İki sanatçıda resimdeki formel sorunları gidermek için genelde küçük çaplı,üç boyutlu heykeller çalıştılar.[371] Matisse'in bu dönemde yaptığı küçük boyutlu heykeller den" Small Crouchıng Torso without Arms or Head-I"(resim no:683)ilk algıda bir kaya parçasına benzeyen heykel, ritmik bir salınım hissi uyandırırırken, " Small Crouchıng Torso without Arms or Head-II" (resim no:684) tek parçada ağır bir kütle olan figür ,yüz hatlarını çevreleyen, saçın gövdeyle girdiği ilişkide bütünselliği sağlanmıştır. "Seated Figure,Right Hand on Ground " (resim no:682)da, ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesi rahatlıkla gözlemlenebilinir. "Nono –Mmle Lebasque" (resim no:121)tablosundaki Helene ise, oğlu Pierre'in oyun arkadaşı olup, [372]Marguerite ve Pierre'in portreleriyle aynı ahengte yapılmıştı.Marguerite'in portresinde olduğu gibi direk portrenin üzerine adını yazmış fakat Nono takma adını ikiye bölmüştü.Adı portrede niye sadece No diye yazdığı bilinmemektedir.Matisse 1908'in sonlarında ise Greta Moll'un iki portresini yapmış"

[368] Nazan, İpşiroğlu,(1994):*Resimde Müziğin Etkisi*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.39
[369]Haydaroğlu,1992:144.
[370] Spurling,2006:387.
[371] Lucıe,2004:62.
[372] Klein,2001:127-128.

Portraıt of Greta Moll "(resim no:122) da arka planda , 1903 yılında öğrencilik yıllarında Paris'te otobüste giderken ikinci el bir giysi dükkanının vitrininde gördüğü ,beyaz üzerine koyu mavi çiçek yaprakları ve çiçek sepetleri desenleriyle süslenmiş kumaş tekrardan gözümüze çarpmakta ,[373] " Girl with Green Eyes"(resim no:123) da Moll ise dekoratif bir düzenlemede ,Matisse'in yansıtmak istediği gençliği,gözlerindeki parıltıda ön plan çıkmaktadır.

Matisse 1909 yılında Moskova' daki ikinci sergisini Salon of the Toison d'Or açmış, Schukin , 31 Mart 1909 tarihinde ,Matisse'e müzik ve dans alegorilerini konu alan ve bir sonraki yıl tamamlanacak olan iki büyük dekoratif pano sipariş etmişti. [374] Matisse'in erken tamamlanmış eserlerim diye tabir ettiği, renk ve biçimdeki yalınlığın somut ve tipik örneği olacak bu tablodaki figürler" Serpentine" ve "Torso without Arms or Head " (resim no:686) adlı insan bedenini tanıma fırsatı sağlayan heykel çalışmalarıyla gerçek kimliğini bulacaktı. 1909 tarihli "La serpentine" (resim no:687) heykelindeki metaforik beden yapısı sanatçıyı, hareketleri çok da işlevsel olmayan başlangıçlara yöneltmiş, "Back I" (resim no:688)de ki rölyefler imge beden tarafından şekillenen ilişkiyi çözümlemesine yardımcı olmuştu. Rölyefin pozu Cezanne'nin "Bathers" tablosunun etkisini taşımakta, deseni meydana getirmek için oluşturulan köşeli arka plan ise Gauguin ile kesin bir benzerlik göstermekteydi."Back- I" de Gustove Courbet 'in 1853 tarihli " Bathers " adlı yağlı boya çalışmasında etkilenmeler de olup," Back Study" "Study for Back I" ve " Study of a Model's Back"(resim no:420,421-422) rölyefin öncelikli desen çalışmaları ve dolayısıyla "Dance" ve "Music" tablolarının figür arayışına çözümleriydi.Aynı tarihte gerçekleştirilen "Nymph and Satyr "tablosunda ,vücutlar için pembe,göl için mavi , kırlar ve dağlar için yeşil bu üç renkte "Dance" nin geniş düzleminde de kullanılmak üzere aktarılmıştır. " Dance" tablosu için Matisse iki günden daha kısa bir sürede , hazırlayıcı nitelikteki sulu boya çalışmayı oluşturmuş, bu çalışma Rus alıcıları sonunda ikna etmişti. Çalışma oldukça canlıydı ve Matisse bunu " Danse I" olarak adlandırdı.[375] "Dance" ta Matisse'in asıl hedefi hareket değil, resmin fiziği ve rengi arasındaki uyuşma durumuydu. Öyle görünüyor ki onun sanatının yönünü değiştiren kararlı ve kesin adım pembeyi vücutlar için kullanmaya başlayıp bunu "Dance"(resim no:131) ın taslağında

[373]Özpınar,2007:133.
[374] Percheron,v.d.2004:22. ;Kosinki,v.d.,2007:160.
[375]Millet,2002:44-45.

kullandığında atılmıştır. Bu tablo için yapılmış çok sayıda eskiz ve büyük boy yağlı boya bir çalışma vardır. "Study for Dance " ,"Study for Dance(II)" (resim no:427,426)bunlar arasında gözümüze çarpan desen çalışmalarıdır. "Dance" ve "Music" teki renk seçimi on üçüncü yüzyıla kadar süslü yüzeyler oluşturmada kullanılan saf kırmızılar, yeşiller ve mavileri içeren İran seramikleri ve minyatürlerinin izini taşıyacaktı.[376]

> " Fikirlerin ve anlamların basitleştirilmesiyle sükûnete doğru gidiyoruz. Bizim tek hedefimiz bütünlüktür. Kendimizi bu çizgi ile anlatmayı öğrenmeli ve hatta yeniden öğrenmeliyiz. Plastik sanat, en basit anlamlarla, olabilecek en dolaysız ve kesin hislere ilham verecektir ……"Dance" 'in geniş düzlemi için üç renk; gökyüzü için mavi, vücutlar için pembe, tepeler için yeşil.'[377]

"Dance" tablosu 1910 yılında Salon d'Automne'da sergilendiği zaman büyük bir heyecan yaratır.[378] Tablo fov stilinin karakteristiğini yansıtmaktadır. Dans teması birkaç yıl önce Matisse'in zihnini kurcalamış, "Joy of Living" arka planındaki altı dansçıdan türemiştir. Matisse burada bir figürü çıkarmış,beş figürü komposizyonun resmin dikdörtgen formuna uyarlamıştır.En önemli farkı güçlü ve daha belirgin renklendirmedir ama asıl vurgu inanılmaz bir yaşam enerjisi etkisiyle betimlenen vücutların gerilimindedir. Eser de Rodin'in " La ronde" 'sinden, açıkça izler görülür. Bu dansçıların esin kaynağı, gerçek halk danslarıdır. Matisse ,sahne gösterilerine halk danslarını yeğ tutmakta,sanatında ilkel güce önem vermektedir. Eser de sanki kendi uygarlığımızdan tarih öncesi bir çağa gidip, en eski danslara ve müziğin başlangıcına tanıklık ediyormuşuz gibi bir duyguya kapılırız. Matisse fovizmin bilinç aşamasını oluşturduğu Collioure'da ki balıkçı kasabasında, geleneksel danslarını büyük bir keyifle izlemiş ve bu dansı çok sevmişti.Onda derin bir ilham uyandırmıştı.Sonraki yıllarda, Matisse dans temalarında nereden esinlendiğini Jean Charbonnier' şöyle anlatmıştır:

> "Moskova için bir dans oluşturmam gerektiğinde Moulin de la Galette'yi bir pazar günü öğleden sonra ziyaret ettim. Farandole dansçılarını izledim. Eve geldiğimde Moulin de la Galettte'de duyduğum şarkıyı söyleyerek dört metrelik bir yüzey üzerinde kendi dansımı oluşturdum; böylece kompozisyon ve bütün dansçılar aynı ritimde dans ederek bir araya geldiler." [379]

---

[376]Essers,1996:33.
[377]Gowing,1993:95.
[378]Lynton,1982:33.
[379] Millet,2002:44.

Yaklaşık yirmi yıl sonra Matisse , Dr. Barnes'in onu dekorasyonu için görevlendirdiği kemerli alanı oluştururken "Dance" den faydalanmış,tablo düzenleme ve biçimin sadeliğini arayış çabası olup , Matisse modern resmin ulaştığı yapı ve renklerin uyumu üzerine çalıştığı erken tamamlanmış bir eseriydi.Aynı zamanda Matisse'in resimleri,güçlü renkleri,en aza indirgenen biçimleri,yüzeyleşen mekanlarıyla müziğe yaklaşır."Dance" da müzikteki üçlü bir akor gibi üç renk kullanır.Yeşil ve mavi akorun alt ve üst sesleri,bu iki rengin üzerinde el ele çılgınca dönen beş kırmızı figür akorun üçlüsü olarak düşünülebilir.Ama bunun ötesinde bu resmi müziğe yaklaştıran çarpıcı bir şey daha vardır.Kompozisyon da ki kontrapunktal düzeni hem renk karşıtlıklarında hem figürlerin sıralanışında görürüz.[380]

Matisse'in sanata bir bağlamda da yaşamdan beklentilerini , yaşama bakışını "Dance" taki çıplak figürlerin ele alınışından yorumlayabiliriz. "Dance"'ta figürler çıplaktır fakat erotizm kaygısı taşımaz, ritüel bir resimdir. Figürleri iri yarı ama vücudu bir güç simgesi olarak gösteren bir faşist tavır içinde değildir. Yaşama sevincinin temeli vurgulanır. Matisse'in üstlendiği değerler ,sükûnet dinlenme ve rahatlamadır. Sanatçının eserlerinde yaşama bağlılık çok açıktır. Konuların da müzik ve müzik çalan kadınlar, dans, kadın erkek ayrımının sadece temel figür belirginliğinde ortaya konduğu birliktelik ön plana çıkar. Sergei Schukin "Dance" tan çok memnun kalmış, Matisse'i konusu müzik olan ikinci bir dekoratif duvar panosu için görevlendirmişti.[381] Matisse "Music" için" Study,Heads and a Figüre" desen çalışmasını " Musıc-I"adlı yağlı boya bir eskiz yapmış, tablonun bitmiş durumdaki yalın ve güçlü düzenlemeyi elde etmek için , resimde ki figürlerin yerlerini değiştirecek,bir köpek çicekler ve bir dizi manzara deseninden vazgeçmişti.Matisse ,çalışma sürecindeki arayışların sanatına getirdiği başarıyı ifade edecektir:

> " Her safhadaki tepkim benim için konu kadar önemlidir…bu süreç eser benimle uyumlu olana kadar devam eder. Her safhada bir dengeye, bir sonuca ulaşırım. Bir sonraki seferde eğer bütünlükte bir zayıflık sezersem resme tekrar dönüp bakarım ve kendimi zayıflık yoluyla resmin içinde yeniden bulurum – bu

[380] İpşiroğlu,1994:39-41.
[381] Millet,2002:86.

> kusura yeniden dönerim – ve resmin bütününü yeniden tasarlarım. Böylece her şey yeniden canlanır.'[382]

"Music"(resim no:135), figürlerin ilkelciliğe götüren yönü ve notalara benzeyen dizilişiyle oldukça çarpıcı bir eser olup, Matisse 1907 yılında Collioure'de yapmış olduğu taslağı gözden geçirmiş ve tabloda yer alan kemancı figürü dikkat çekici bir biçimde benzerdi. Düzenlemede, Manet'in 1862 yılında yaptığı " Old Musician" adlı eserinden esinlenilmiş , şekillendirmenin pozların ve canlandırmanın,özün tasarrufunda "Soyez Amoureuses, Vous Serez Heureuses" gibi Gauguin'in son tahta baskılarına yakındı. Eserde ele geçmez, kavranması zor tüm öğeleriyle bir soyutlama söz konusuduydu. Renkleri birleştirmesindeki tuhaf infantilizm hissi oldukça sert eleştiriler almıştı. Matisse saldırgan bir muhabire şu mesajı vermiştir: 'Amerikalılara, benim normal bir insan olduğumu, kendini ailesine adamış bir baba ve eş olduğumu ve üç çocuğum olduğunu söyleyin.'[383] Bu ilkel enerji ifadesi Matisse'in birçok eserinde karşımıza çıkmaktadır.

Üçüncü boyut yoktur Matisse'te.Süslemeci bir anlayışla ,konunu tüm ayrıntıları atılmış,sert renkler ve temiz konturlar tablonun yüzeyinde başlıca etken olmuştur.Dış çizgiler,eşyanın yada figürün biçimini belirler yalnızca,şöyle diyor bu konuda:

> "tual üzerine konan eşyayı ve mekanı,öyle doğal bir biçimde tasvir ediyorum ki,önümde yalnızca deniz ve gök,yani dünyanın en yaln iki şeyi varmış gibi….Bu nedenle benim resimlerimin birliğini gerçekleştirmek,benim için güç değildir.Oldukça karışık bile olsa güç değil,çünkü bana çok doğal geliyor.Kendi duyuş biçiminden başka bir şey düşünmüyorum.Çok kez bir sanatçının güçlülüğü,kendi duyarlılığın niteliklerini bilmemesinden ve kendi aklının kendi duygularını şaşırtmasına,yolunu değiştirmesine izin vermesinden ileri gelir.Oysa aklını ,yalnızca denetim için kullanması gerekir."[384]

Matisse 1909 yılının Temmuz ayında,Paris'in güney doğusunda objeler,resimler ve halılarla yaşayan bir müzeye dönüştürdüğü Issy-les-Moulineaux'taki evine taşınır. [385] Yazın Cavaliere de yapılan "Portrait of Pierre" Bizans ikonlarından izler taşımakta

---

[382] Gowing,1993:105.
[383]Gowing,1993:42-43.
[384] Özsezgin,1979:22.
[385]Crepaldi,2001:56.

düzenleme 1907 tarihli, "Red Madras Headdress" ve"Marquerite" eserlerini hatırlatırken ,resim aile üyelerinin üçlü bir grup gibi indirgendiği portre periyotuna aittir.Bir laboratuvar deneyi gibi yapılan portrelerde, ifadesiz bir bireysellik buluyoruz." Tefli İspanyol Kadın " canlı renkleriyle göz kamaştırıcıyken," Seated Young Girl" kırmızı ve yeşilin güçlü kontrastında ,modern resmin cüretkarlığına fazlasıyla sahiptir. "Yeşilli Kadın" ve " Seated Nude" canlı renklerden arınmış bir yalınlıkta olup "Algerian Woman "da tabloyu zıt şekillerin kullanımıyla yoğunlaştırıp, canlı kontular, aydınlık bir zemin ve ifadede daha kuvvetli bir etkiyle , Ernst Ludwig Kirchner ve Erich Heckel eserlerine biçimsel olarak yaklaşmıştı. 1909 yılında, Paris'teki Berhheim-Jeune galerisyle üç yıllık ilk kontratını yapan Matisse, Berlin' i ziyaret etmiş ,[386] aynı zamanda Altın Post grubuyla da ilişki kurmuştu. [387] 1909 tarihli "Composotion No:2"(resim no:423),sulu boya ve dolmakalemle yapılan desen çalışması ise Matisse'in ne kadar temkinli bir deneyci olduğunu gösteren ,yedi yıl sonra "Bathers by a River"(resim no:196) olarak adlandırılacak ve tamamlanacak olan eserin ilk taslak çizimiydi.

Matisse'in yapıtlarında insan figürü,kadınlar , vazgeçilmez bir öğeydi. "Seated Nude (Olga)"(resim no:689) heykelinde feminen bir kadın pozunu farklı bir duruşta inceliyordu. 1910 yılının Şubat ve Mart ayında ,sanatçının Bernheim-Jeune Galerisnde büyük bir retroskoptif olmuş,1893 yılından başlayan altmışbeş yağlı boya ve yirmibeş çizimini sergileme imkanı bulunca, Newyork' da 291 Galeride ikinci sergisini açıp üç karakalem resmini ,Metropolitan Sanat Müzesine bağışlayarak böylelikle ilk kez Amerika'da bir müzede yer almıştı. Matisse yaz sonunda, Marquet ve Purrmann ile birlikte ,Münih'te yer alan büyük bir İslam Sanatı sergisini görmeye gitmiş ve burada gördüğü halılar onda derin iz bırakmıştır. Matisse'in renk ve çizgilerde soyutlamaya gidişi, İslam sanatıyla ilişkisinin sonucudur. 1910 yılında "Dance" ve "Music" Salon d'Automne sergilendikten sonra sonbaharda İspanya'yı ziyaret etmiş, 1911'in başına kadar Seville, Granada, Cordoba, Madrid,Toledo yoğun bir şekilde resim çalışmları yapmıştı.[388] Matisse, Seville'de arkadaşı Breal'in bulduğu İspanyol dansçıları resmetmiş olup [389] "Joaquına " (resim no:139)bu dönemde yapılmış bir tablodur.

[386] Whitfield,1996:199.
[387] Flam ,1995:229. ;Özsezgin,1979:21.
[388] Flam,1995:229.
[389] Spurling,2006:63.

Tabloda ki başat öğe, yalınlıktır. 1910-11 tarihli " Seville Still Life"(resim no:140) düzenlemesinde ise sanatçının, çocukluk hatırası tekstiller, İslam sanatının pekiştirmeleriyle perspektifle bir akıl oyununa girilerek Matisse'e adeta poz vermişlerdir. Matisse, kumaşlara pek meraklıdır. Tablodaki modelleri, rengarenk kumaşlardır. 1910 tarihli " Woman with Closed Eyes"(resim no:429)deseninde ise Amelie'in topuzu, yüz hatları ve şalı bir motif gibi işlenmiş,Matisse'in sanatında başlayacak metoforların ipucunu vermiştir.Yüz ,sanatçının vazgeçilmezi ,dekoratif kumaşlara dönmüştür.Aynı tarihli "Pink Statuette and Jug on a Red Chest"(resim no:136)da ,Matisse'in beğenisini yansıtan ,üzerinde ince bir dekoratif süsün gözümüze çarptığı mobilyanın üzerinde yer alan "Recling Nude" heykeli ,onu saran sarmaşık bitkisinde ve beyaz fırça vuruşlarıyla düşsel bir atmosfer yaratarak, kişilik kazanmıştı. 1910'lardan başlayarak Matisse'in sanatında fovizm şiddetli renklerinden kaçınmaya başladığının ipuçlarını veren " Grill with Tulips"(resim no:137)-ki modelin yüzü ön plan da yer alan lalelerle metafor yapar. "Portrait with Black Cat" (resim no:138)fov stilde çalışmalar olsada,fovizmin canlı renklerini barındırmamaktaydı. 1910 tarihli "Girl with Tulips-II"(resim no:428) deseninde ise modellin üzeride ki bluzle bir florans yapmaya çalışmış fakat sonradan bunu daha yalın bir usluba dönüşen figürün bütününe yaymıştı. Matisse " Grill with Tulıps" de hocası Gustave Moreou'nun izinden gitmektedir. 1910-11 yılları arasına tarihlenen"Study of a Reclining Nude"(resim no:430) deseni ise tasarım halinde bırakılmış olup,Michelengelo 'yu anımsatan çıplak bir figürün geleneksel yaklaşımı ,Moreuo'nun etkisiyle ayrıntılardan arındırılmış çizgiler,arka planda ise yarım bırakılmış bir tasarımla, İslam sanatının etkisiyle , iki boyutlu bir etki bırakan, dekoratif düzenleme ataları kuşaklardır dokumacı olan Matisse'in sanatında hiçte şaşırtıcı unsurlar değildi.Matisse bu süreçte yeni bir heykel serisine başlamış "Jeannette-I" ve " Jeannette -II" büstünde "Girl with Tulıps" tablosu için poz veren modelle çalışılmış fakat Matisse kendini bir heykeltıraş olarak görmeyip ,heykel çalışmalarını resimlerindeki bütünsel öğe çalışmalarının destekleyicisi olarak kabul etmekteydi.

1911 yılının Ocak ayında İspanya'dan Fransa'ya dönen Matisse, karısına İspanya'dan hediye aldığı şalla,[390] bir İspanyol gibi, " Spanish Woman "(resim no:141) da resmetmişti. Amelie, burada oldukça ciddi hatta kızgın bir ruh halindedir.Matisse'in

[390]Spurling ,2006:72.

İspanya seyahati onda eşinin sadakati konusunda haklı olamayan kuşkular uyandırmış,çağrısına rağmen sanatçının Fransa'ya dönmemesi resmi bir ültimotona dönüştürmüştür.Aynı tarihli "Conversatıon"(resim no:142) adlı tabloda ise sanatçının pijamalı bir halde karısına günaydın dediği basit bir sahneyi betimlemekteydi.Sıklıkla karşımıza kendi betimlemelerinde takım elbiseyle çıkan Matisse -ki günlük hayatında da sürekli takım elbisesiyle dolaşmakta,az konuşan ciddi tavrıyla bilinmektedir- buradaki betimlemesindeki pijamalı hali , sohbet anındaki samimiyetinin simgesidirBuna rağmen,eserde bir ciddiyet ve kasvet vardı ve sohbetin yarıda kesildiği izlenmini uyandırıyordu.Her zaman aydınlığa açılan pencere ise karısıyla arasına bir duvar gibi giriyordu.Matisse burada evlilikteki problemlerin ve kötü duygusal olayların ressamı olarak görünmekteydi. Oysaki Matisse'in endişelerin ressamı olabileceğini tahmin etmek çok güçtür.Bu yıllarda Matisse aile problemlerinin yanı sıra bir dizi endişe, uykusuzluk çekiyordu.[391]Matisse'in yapıtlarında alışılmadık bir kasvete sahip bu tablo, Matisse hakkında en çok yazı yazılan eserlerinden biridir. [392]Bahar ayında Kübistlerin eserlerini kapsayan Salon des Independants 'da büyük bir sergi düzenlenmiş ve Kübizm gittikçe popülerleşecek ve avangard sanatçıların arasında Matisse'in itibarı düşecektir.[393] Fakat Matisse hiçbir zaman Kübizm'e itibar etmeyecek kendi duygusal doğallığına itibat etmediğini söylecekti.[394]Matisse'in muhteşem ev içi sahnelerine başlaması da 1911 yılına rastlar. Bu komposizyonların en önemlileri arasında yer alan üslubunu sadeleştirme konusunda ulaştığı merhaleyi gösteren, yeknesak renkli fon üzerine oturtulmuş yekpare bir şahıslar grubundan ibaret " Painter's Family" isimli tablosudur. Issy'de resimlenen "Painter's Family"(resim no:144) Matisse'in disiplinli aile hayatını anlatan dekoratif bir düzenlemededir. Matisse'in renk ve çizgilerde soyutlamaya gidişi,İslam sanatıyla ilişkisinin sonucuydu .Tablo üzerinde çalışırken Michael Stein'e şunları yazmıştı: "Her şey iyi gidiyor, fakat bitirene kadar hiçbir şey söyleyemem. Mantıksız gelebilir fakat başarılı olacağımdan emin değilim. Bu ya hep ya hiç denen durum beni yıpratıyor."[395]demişti. Bu aslında her şeyin ya da hiçbir şeyin, nesnelerin ayrılmalarının elimine edildiği ideal resimsel bütünlüğün sorunudur. Kübizm'e tarihsel bir antitezdir. Braque'un söylediği gibi,

[391]Durozoi,1989:78.
[392]Millet,2002:44.
[393]Flam,1995: 229.
[394]Millet;2002:42.
[395]Essers,1996:39.

"Renk ya içine alır ya da bir şeyin içine alınır." [396] Matisse'de renk her şeyi içine almıştı. Derinliğin illüzyonlarına karşı bir üstünlük sağlamış, resmin yüzeyindeki alanların uzamsal anıştırmalarını yapmıştı .Sanatın, farklı bölümlerin dikdörtgen parçalarını geniş bir alana yayılmış basit süs unsurlarını savunan resim anlayışı,batı perspektifini bir çizgide kırarak " Painter's Family" 'ye yansımıştı. Aynı tarihli " Red Studio"(resim no:143) ise atölye resmi , Matisse'in programını hatta Matisse'in kendisini anlatıyordu. Onu asıl ilgilendiren şey Kübizm'de bulamadığı ifadeydi. Aynı zamanda Matisse, Alman Ekspresyonistlerinin yoğunlaştırılmış duygusallığına zıt olarak , resmin kendi kendini ifade etmesini istemişti. Böylece resim kendi dünyasını yaratabilirdi. Matisse kendini aşağıdaki sözlerle ifade ediyordu:

> "Bana göre ifade bazı sert hareketlerin manzara ya da yüzlerinde görülebilen tutkuların sorusu değildir. Bu benim resmimin bütünlüğüne yerleştirilir: figürlerin yer aldığı pozisyonlar onların etrafındaki boş alanlar ebatlar hepsinin payı vardır. Kompozisyon sanatı, zevk veren bir şekilde bir ressamın kendi hislerini ifade edebilmesine olanak sağlayan çeşitli öğelerin kullanılmasını kapsar. Her bölüm resimde görünebilir olmalı , önemli ya da önemsiz kendine has bir rol oynamalı. Resim için gerekli olmayan herhangi bir şey bunu yerle bir edebilir. Bir eser tam bir uyumu kurmalı. Her türlü gereksiz ayrıntı izleyicide oluşan duygudan uzaklaştırılmalı."[397]

"Red Studio" da alan ve mobilyalar kırmızıyla doldurulmuş,sadece objeleri oldukları yerden ayıran önemsiz sınırları gösteren sarı kenar çizgileri vardır. Nesnelerin kimliği onlardan çekilmişti. Batı perspektifinin yok olduğu , basit ve hoş bir şekilde yine kendilerine ait dünyalarına yerleşmişlerdi. Matisse'in söylediği gibi ilham ona Doğu'dan gelmişti. [398] Aynı zamanda "Red Studio" ,natürmort geleneğinde sıklıkla göreceğimiz, akvaryum balığının sembolü için sebep olmuş, Madrid'ten satın aldığı [399]nar desenli, mavi ve krem renkli yatak örtüsünü de Schukin için yaptığı "Pink Studio" (resim no:146)da tualin ortasına yerleştirmişti.Benzer yaklaşımdaki " Interior with Aubergines"(resim no:147)da ise Matisse'in renk ve çizgilerde soyutlamaya gidişi,İslam sanatıyla ilişkisinin sonucuydu. Ustaca düzenlenmiş kompozisyonda ,canlı

[396]Gowing,1993:111-114.
[397]Essers,1996:36.
[398]Crepaldi,2001:60.
[399]Özpınar,2007:133.

rengin tahammül edemediği derinlik duygusu, tezatlıkla, ayna ve pencerede yer alırken, mekân düzenlemesinde koyu renkler tercih edilmişti.Matisse bu eserde, renk ve motif örgüsüyle ikili bir oyun oynamışken,Matisse'in tablolarında her zaman batılı bir yön bulunmaktadır.

1911 yazını Collioure'de geçiren Matisse ,Kasım ayında sanat koleksiyoncusu Schukin'in daveti üzerine Rusya' ya gitmiş,St. Petesburgda kısa bir süre kaldıktan sonra , şehri görmek, müzeleri gezmek ve diğer sanatçılarla tanışmak için iki hafta boyunca Schukin'in Moskova 'da bulunan evinde kalmıştı. Schukin''in müzeye dönüştürülen evinde, resimlerin yanı sıra kilimler ve diğer oryantel eşyalar Matisse'i derinden etkileyip , kompozisyonlarında derin izler bırakmıştı.Sanatçı burada gerçekten doğuyla ilişkli olduğunu anlamıştır ve 1947 yılında "İlham bana Doğu'dan geldi,ancak bu sanat bana dokunduktan sonra Moskova ikonlarının önünde Bizans resmini anladım" diye yazmıştır. [400]Bu yeni deneyim yeni renklerle paletini zenginleştirmiş ve sanatçı da yağlı boya tablolarını hiç güçlük çekmediği pek çok yeni etki ve düşünce oluşturmuştur. Aralık ayında da Issy'e dönmüştü.[401] Bu süreçte,1911 yılında Jeanette serisinin üçüncü versiyonunuda yapmış(resim no:692), yüz hatlarının ve saçların ayrı ayrı kavramsal yapılar olarak ortaya çıktığı üçüncü uyarlama oldukça yeni türlere alternatif çözümler üreten iki paralel sonucun kaynağını oluşturmuştu. Her zaman temkinli arayışlarına devam eden Matisse "Dance " heykelinde ise kadın figürünün feminen hatları ,ilk dönem heykellerini hatırlatmakta, 1911-12 arasına tarihlenen" Nasturtiums" (resim no:148)tablosunda sarmaşık bitkisinin yuvarlak hatlı yapraklarının oluşturduğu dizin, 1910'lu yıllarda Matisse'nin ilgisini çekmiş ve bir sonraki yıl "Dance "tablosunun yer aldığı natürmortlarda bir motiften farksız bir sunumda işlenecektir . (resim no:151)Matisse çok iyi farkındadır ki yaptıkları sadece bir resimdir. "Blue Window" (resim no:163)da ise alan tıpkı "Red Studio" da olduğu gibi tek bir renkle sarılmış, iç mekan ile dış mekan arasında pencere girintisi sadece siyah bir çizgi halinde belirtilmişti.Bu plan basitçe nesneleri soyutluk içinde algılamak için değil, onlar arasındaki ilişkiyi kavramak için nakledilir. [402]1912 başında Matisse ilk kez Fas'ı ziyaret etmiş ve "H.Matisse By Himself"(resim no:431) desen çalışmasında kendisini tualinin başında çizerken, yanında yöresel kıyafetleriyle bir kadın figürüde çizmişti.

[400]Crepaldi,2001:60.
[401]Flam,1995:229.
[402]Gerard,1989:84.

“Two Self-Portraits and a Moroccan Landscape”(resim no:432) da Fas’dan bir görüntüyle, iki otoportresinin yer aldığı bir desen çalışmasıdır. Resme tutku derecesinde bağlı Matisse ,hotel odasından” Bay of Tangier”(resim no:160) resmetmişti. Fas’ta ki gelenek göreneklerden dolayı model bulmakta zorlanmış bu yüzden hotel hizmetlisini model olarak kullanıp [403] “Moroccan Amido”(resim no:157) tablosunu yapmıştı. “Little Mulatto Woman” (resim no:159)da yine erkek bir model kullanarak, canlı renklerle dekoratif bir düzenlemeye doğru ilerlerken, bu küçük boyutlu çalışmanın arkasında yer alması planlanan dekoratif düzenleme , yarım bırakılmıştı. “Standing Riffian-Moroccan Green” (resim no:156)de de yöresel kıyafetleriyle erkek modelin ifadesi renklerin şiddetinde ve titreşiminde güçlendirilmiş bir tehditkarlıkta olup ,1912 tarihli “Zorah Standing” (resim no:158)de kullanılan kadın model, bir genelevde bulduğu Zorah’a aitti.Tabloda yeşil yöresel kıyafetiyle ,kırmızı monokram arka planla kontrast oluşturan figür ,hacimsel arayışların doğrultusunda ,sarının kırmızı içinde yoğunluğunun hissedildiği arka planın devamı olarak düzenlenmiş ,mekanda bir ışık halesine dönüşen sarı terlikleriyle ayakta durmaktadır. “Three Studies of Zorah “(resim no:435) da Zorah’ın farklı jestlerdeki karakalem portre çalışması olup, Fas ziyareti resimlerini biçimlendiren süslemeci öğelerin biraz daha öne çıkmasına yardım etmiş ve bu gezilerden resimlerinde faydalanacağı seramikler , kıyafetler ve diğer büyük yöresel nesneler ile geri dönmüştü. Nisan ayında Fransa’ ya dönen Matisse , Bernheim-Jeune de İtalyan Fütüristlerin sergisi görmüş ve Issy’ye döndüğünde “Goldfish” ve “Nasturtiums with The Painting”Dance I” ve” Nasturtimus And The Dance” üzerine çalışmıştı. [404] “Gold fish”, (resim no:145) Matisse’ in Fas’taki yolculuğundan aldığı ilhamla oluşturulmuştur. Matisse bu coğrafyanın, iklimin ve kültürün etkisiyle daha canlı ve ışıklı renkleri kullanmaya başlamıştı. Bu süreçten sonra Gold fish onun çizmekten zevk aldığı bir konu olacak ve bu motif Matisse’in bir çok çalışmasında karşımıza çıkacaktır. Bu kompozisyon ,Matisse’in natüralizmden çok , birincil ilgisi olan dekoratif süsleme ve renkli bağlantılara önemini açığa çıkarmıştı.Göz alıcı renkleri , dekoratif öğeler, Kuzey Afrika ve İslam sanatının etkilerini ve yirmici yüzyıl avant-garde sanatçıların etkisini taşımaktadır. Aynı zamanda Matisse, burada canlı ve cansız nesneleri bir araya getirmeyi amaçlamış ,tematik olarak Chardin’in çalışmalarıyla ilişkilendirmişti. Matisse sanat hayatı boyunca , bir çok meslektaşından çok şey

[403]Spurling,2006:101.
[404]Flam,1995:229.

öğrenmiştir ve sınırsız sayıda eser inceleyerek "Gold fish" de orijinal bir şekilde kendi tanımını ortaya koymuştu." Interior with Goldfish" ve " Gold Fish and Sculpture" (resim no:153,150)de akvaryum balığı büyük bir ihtişamla işlenmiş ,ışıklı canlı kırmızı balıklar sanatçının vekili olup,onun dünyaya baktığı gözlükleri temsil ediyordu. [405] Her iki tabloda "Recling Nude" heykeli gerçek bir kadına dönüşerek ,alanı saran tek renk uygulamasıyla, realistik bir tezatlık oluşturmuş ,Matisse geçmişe bağlılık hissiyle yapıtını , batılı kılmıştır.Bu bir bağlamda sanatın kendi öz yapısına bir saygıdır.Bu çalışmalar dekoratif unsurları kendi içinde barındırmasa da monokram arka plan dekoratif düzenlemeyle aynı tesiri verir.Realistik ve iki boyutlu düzenlemenin yarattığı gerilim , Matisse'in Nice süreçinde yapacağı odalık eserlerinin ipuçlarını vermekteydi.Sanatçı ,1912 yılında New york' ta ilk heykel sergisini düzenlenmiş, Haziran ayından Ekim' e kadar Musee des Arts Decoratifs 'de gördüğü Pers minyatürleri üzerine çalışmıştı.[406] Bu süreçte Rus koleksiyoncular Schukin ve Morosov' un ricalarından cesaret bularak ,tekrar Moskova'ya gittiğinde ," Portrait of Sergei Schukin" (resim no:433)adlı kömür kalemiyle yapılmış, aynı zamanda iyi bir arkadaşı olan Schukin''ni portresini çizerken, orada Marquet, Camoin ve Kanadalı ressam James W.Morrice' le de buluşmuştu.[407]Kışın tekrardan Tangier'e geçen Matisse, renklerini ısıtan ve tamamen yenileyen Afrika'nın ışığıyla pek çok çözüm deneyerek, bir o bölgeyi bir diğerini tercih ederek, resmindeki renk ilişkilerini çeşitlendirmeye yoğunlaşmıştı.Bazı resimlerinde her iki boyuttada olmak üzere dekoratif değerlerin artışı kadar ,derinliğin azalışıda belirginleşerek ortaya çıkar.Matisse'in yaşamı boyunca yapıtlarında yansıtmayı ilke edindiği ışığı burada bulabilmişti. Yurt dışında geçirdiği bu dönemlerin doğayla ilişkisini yenilediğini ve bu yeni etkilerin onu gençleştirdiğini ve kendisine enerji verdiğini idda etmiştir.En sonunda sanatında ihtiyaç duyduğu ivmeyi kazanmış ,resimlerinde birden bire yeni bir ışık parlamıştır. Tangier'den arkadaşı ressam Camoin'e şunları yazmıştır: "Bu çok zarif bir ışık, Akdeniz ışığından çok farklı."[408]Figüre verdiği ağırlık egzotik özelliklere sahip Kuzey Afrika Fas gezisi sonrasında iyice belirginleşecek ve Odalıklar serisi bu dönemin etkisiyle yapılacaktır. "Entrance to The Casbah "(resim no:154) Matisse'in ikinci Fas ziyareti sırasında yapılmış ,üç parçalı bir tablonun bir parçası olarak tasarlanmış olup diğer ikisi "Window

[405]Flam,a,2003:8.
[406]Klein,2001:91.
[407]Crepaldi,2001:64.
[408]Essers,1993:39-44.

at Tangier "(resim no:161) ile "Zorah on The Terrace " (resim no:155)dir.[409] Her üç resmin de ortak öğesi olan parlak ama ince mavi renk - bu renk " Conversation" da da kullanılmıştı- kompozisyonu oluşturur. "Palm Leaf,Tangier" (resim no:162)canlı renkleriyle soyutlamaya varan bir düzenlemede iken 1912-13 tarihli " Seated Riffian"(resim no:165), yüzyıllardır Avrupa sanatına hakim olan perspektifle incelikli girilen bir oyunla ve derinliğe tahammülü olmayan canlı renklerle resimlenmişti. ""Portal and Minaret,Casbah Mosque " deseninde de Casbah Camii'nin ana giriş kapısı ve minaresinin arabesk süslemeleri dantel gibi işlenmiş, 1913 tarihli "Mulatto Fatma" da yöresel kıyafet ,oya gibi işlenerek dekoratif öğeler figürün önüne geçmişti. 3 parçalı triptiğin bir parçası olan " Arab Cafe "(resim no:169) ise Fas periyodu resimlerinde doruğa ulaşmış bir çalışmaydı ve bu eser, Matisse'in erken tamamlanmış eserlerim olarak tabir ettiği,"Dance"(resim no:133) ve "Music"(resim no:135) eserleriyle ilişkiliydi. [410]Tanca ekolü, Matisse'in formlarını basitleştirmiş,tonları hafifletmiş,kalınlıkları eritmişti.Fas deneyimi 1930'dan sonraki yapıtlarını temellendirmesine yardımcı olmuş,tabloda strüktürün resimsel alanı ve takdim edilen komseptin alt alanında, soyutlamalarla herşey özet olarak ele alınmıştı.Aynı zamanda üst düzeydeki basitleştirmeler ,Matisse'in 1910'lu yıllarda Münih'te,İran minyatürlerini keşfinin esinleriydi. Huzurlu bir atmosferle birleşen " Arab Cafe "in esenliği ve mutluluğu belki de bir Fransız ifadesi suda ki bir balık gibi mutlu olmanın önemini ortaya çıkarıyordu. " Still Life with Orange " (resim no:166)da Matisse'in Fas' a ikinci ziyaretinde ortaya çıkmış, dekoratif bir masa örtüsünün üzerinde yer alan motiflerin yuvarlak hatları, portakalların biçiminde yinelemelerle aheng oluştururken,resme sertçe giren fovist meyveler,pencereyle girdiği ilişkide resmi kilitlemiştir. Düzenleme Matisse'in Cezanne'den aldığı ilhamla oluşturulmuş ve 1944 yılında Picasso, renk uyumsuzlukları olan bu resmi satın alacaktır . Matisse'in çalışmalarında, portakal genellikle rastlanan bir materyaldir .Bu Guillaume Apollinaire'nin dikkatini çekmiş, Apollinaire'e; "eğer Matisse'in çalışması bir şeyle kıyaslanacaksa bu portakal olmalı. Tıpkı portakal gibi Henri Matisse'in resimleri de parlak ışığın meyveleridir."[411]demiştir."Female Nude" (resim no:436)1912-13 tarihli desen çalışmasında,üslubununda ki değişiklerin işaretini veren, Back serisinin ikinci versiyonu için hazırlık çalışmasıdır. Aynı zamanda bu süreçte Danimarkalı Christian

[409]Crepaldi,2001:65.
[410] Millet,2002:28.
[411]Essers,1993:42-44.

Tetzen-Lund and Johannes Rump,Albert Barnes gibi koleksiyonerler sanatçının eserlerini toplamaya başlamış ,Rus koleksiyoncu Ivan Morosov'da ilk resmini almıştı.[412] Bu dönemde sanatçı Berheim-June da ki üç yıllık sözleşmesini yenilerken "Portrait of Olga Merson"(resim no:149) tablosunu çalışmaya başlamış ve sanatında yeni bir dönemin başlayacağının ilk ışıklarını veren, canlı renklerin yer almadığı düzenlemede, zihinsel kurguyla tasarım özgür bırakılmıştır. Aynı zamanda ,Albert Gleizes ve Jean Metzinger "Du Cubisme" yayınlamasıyla,[413]Kübizm'in tanınmaya başlaması,Matisse'in "Jeannette IV"(resim no:694) adlı eserinde,ayrı kavramsal yapıları daha belirginleştirerek, Kübizm'e ait öğeleri içinde barındırarak şekillendirmesine neden olmuştu.Sanatçı 1913 yılının bahar aylarında Tanca' dan dönmüş,Ajaccio,Menton'u ziyaret etmiş,Paris'te Fas resimlerini ve bazı heykellerini Bernheim-Jeune'de sergilemişti.[414]Fas deneyimiyle Issy'ye döndüğünde yeni bir gözle, "Portrait of Madame Matisse"(resim no:164) de Amélie'nin portresini yapmıştı.[415] 1912 yılında başlanan bu portre de yüz, cansız göz çukurlarıyla kaşların koyuluğuyla Afrika sanatından etkilenildiğini gösteren ağız ve burunla esrarengiz bir maske gibidir. Matisse'in eşinin son portresidir ve resmin anlayışı ve sınırları içinde kesinlikle en hareketlisidir.[416] Bu süreçte Matisse her ne kadar fov un kontrast ağırlıklı renkçiliğin ötesinde 1910'lara daha varmadan kendi renkçiliğinde ise de renkleri cıvıltısız ama hiç donuk değildi, kontrastlı fakat komşu ve türev renklerin sadeliğini taşıyordu ve en önemlisi olağanüstü bir akışkanlık içindeydi. Kendi çağdaşlarının hepsinin ötesinde bir renk aydınlık dengesi yakalamıştı . "Portrait of Madame Matisse" bunun en güzel örneklerinden biridir. Resim 1913 yılında Salon d'Automne'da sergilenmiş ve hala şövaledeyken resmi alan Schukin'e gitmeden önce Fransa'da dikkate değer bir etki bırakmış,resim Matisse'e kesin bir başarı getirmiş,bütün bu başarısına rağmen Matisse yinede tatmin olmamıştı. Matisse arkadaşlarına bunun ardında uzun süren ve zahmetli bir emeğin yattığını söylemişti.[417]Issy'e dönüşünde yaptığı diğer bir çalışma ise , Jeannette serisinden "Jeannette V"(resim no:695) de ,heykelin yapısı belirgin şekilde basitleştirilmiş ve böylece baş, varyasyonlar olarak ortaya çıkarılmıştı. Heykelin kaba

[412]Flam,1995: 229.; Essers,1996:93.
[413]Flam,1995:229.
[414]Whitfield,1996:200.
[415]Crepaldi,2001:64.
[416]Durozoi,1989:88.
[417]Gowing,1993:124.

görünüşü, Matisse'in büyük bir saygıyla ele aldığı Afrika figürlerini anımsatırken, bir yandan da Kübizmin deneysel ve liberal etkilerini taşıyordu. Kübist bir heykel olmasa da ayrı ayrı fakat birbirine bağlı parçalardan oluşan hacimin parçaları, ilk bakışta, bu etkiyi doğuruyordu. Matisse 'in bu buluşu sonraki yirmi yılı oldukça etkileyerek, otuzlu yıllarda yayılan biyomorfik soyutlama tarzı için kaynak olacaktır.Pablo Picasso'un 1931 tarihli "Head of a Woman"adlı eseride "Jeannette V" den alınan ilhamla oluşturulacaktır.1913 tarihli "Back II"(resim no:696) ise ritmik akışı ,senkopludur ve modelleme Kübist kesmelere ve keyfi çizgilere sahiptir, bunu bel ve kalçalarda görebiliriz. Matisse bu rölyefi, "Bathers in the River"' resimlerken çalışmıştı." Study for The Back II" rölyefin öncelikli desen çalışması olup "Harriet Lane Levy" ve" Portrait of Mrs Samuel Dennis Warren"(resim no:440,441) desenlerinde, adeta sihirli bir dokunuşlarla sanatçı, yeteneğinin büyüklüğünü ortaya koymuştu." Head Tilted Slightly to Left" de sanat eleştirmeni Maurice Raynal' ın karısı Gelanine Rayna[418], yarı çıplak vaziyette silik hatlarla resimde yer almakta,Matisse'in vazgeçilmezi yalınlık yine baş öğe olmuştu. 1913'ün sonuna gelindiğinde ise kış boyunca Paris'te çalıştığı "Flowers and Ceramic Plate" (resim no:168)de İlk Fas resimlerindeki bütünlük,canlı renkler burada görülmeyip,resim siyah gölgelerle daha koyu renklerden oluşuyordu. Matisse artık yeni bir döneme geçiyor ,Fovizm'in kendisinden değil ama şiddetinden uzaklaşıyordu.

[418] Klein,2001:239.

f- 1914 Savaş Yılları :

Matisse, 1914'in başlarında ,modelliğini Kübist eleştirmen Maurice Raynal'ın karısı Germaine Raynal'ın yaptığı ,fovizmin canlı renklerini barındırmayan,"Woman on a High Stool"(resim no:170) adlı eseriyle,ilk kübist çalışmalarından birini yapmıştı. "Woman on a High Stool"da kübist yaklaşım ,ortodoks tavrıyla ele alınmamış, geometrik şekiller sadece destekleyici bir rol oynamıştı.Matisse resmi kendi içinde sonlandırmayı şiddetle reddetmişti. Matisse , Kübizm hakkındaki düşüncelerini şöyle ifade ediyordu:

> "Benim için Kübizm'in başarılı olduğu dönem zor bir dönüm noktasıydı. Diğerlerinin yön verdiği deneyimlerin içinde yer almayan kişi sanırım bir tek bendim. Elbette Kübizm benim ilgimi çekiyordu, fakat benim duygusal doğallığıma hitap etmiyordu."[419]

1914 yılından sonra ailesi dışındaki modellerde sıklıkla çalışmaya başlayan Matisse, yirmi yaşında Brezilya'lı bir ailenin kız çocuğu Yvanne Landsberg poz vermeye başlamıştı.[420]1914 'te resimlediği" Mademoiselle Yvonne Landsberg "(resim no:177) le geleneklerden uzak bir eser ortaya koymuştu. Resim, zayıf ve çekingen genç bir kadının gerçekçi bir portresi olarak başlamış fakat son pozda ,Matisse,birden bire boyanın içinde V şeklindeki boyun görüntüsünden dışa doğru açılan derin kıvrımlar oymuş, dirsekler ile kalçaları birleştirmek ve şekillerini yansıtmak için zemine doğru kıvırmıştı. Figür ,çizgilerden bir koza örüp, resim kendi içinde sonlanıyordu. Sanatçının , daha önceki çalışmalarında hayatın kalıplarını açıkça ve kasıtlı bir şekilde bu kadar aşan şekillerin izleri görülmemişti. Bu durum aslında sanatında hizmet ettiği amaçtan hiçte farklı değildi. Matisse modeli gelmeden önce , manolya filizlerini çizmekte ve bu eğilim modele metaforik bir efloresans vermişti. Eserin dinamik karakteri dönemin özelliğiydi. Boccioni'nin kısmen heykelde de kullandığı, pratik ve teori çizgileri biraz daha kuvvetlendirmiş ve bu örnekler sanatçıyı harekete geçirmişti.Matisse güçlü çizgileri, resimde yavan ve soyutlanmış görünen imgeyi

[419]Millet,2002:43.
[420]Klein,2001:166.

genişletmiş, amacının figüre alan içinde açık bir şekilde derinlik ve genişlik vermek olduğunu açıklamıştı.[421] Bu kendine hâkim çizgisel örgü, Fütüristlerin cüretkar açıklamalarına bir antitez olmuştu. Öncelilkli desen çalışması "Yvonne Landsberg " (resim no:442)bluzun kolları florans yapan tablonun gerekçesini açıklamaya yeterlidir. "Yvonne Landsberg -II" deseni ,Matisse'in hiçbir zaman biçimsel anlamda avangard bir sanatçı olma yolunda ilerlemediğini gösterirken " Yvonne Landsberg-III" de figür metaforik bir yaklaşımla ele alınmıştı.Birinci Dünya Savaşının 28 Haziran 1914 tarihinde patlak vermesiyle,Alman birlikleri Paris'e yaklaşınca,Matisse ailesiyle birlikte önce Toulouse'a daha sonra Collioure'daki villarına taşınmış burada Marqueti bulmuş,Picasso ve Braque ile beraber Kübizm'in doğuşuna katkıda bulunan ,Madridli sanatçı Juan Gris ile tanışmıştı.Aynı zamanda Henri Bergson'un felsefesini keşfetmişti.[422]Ekspresyonist hareket, Die Brücke ve Vasily Kandinsky öncülüğünde kurulan , Blaue Reiter grububun sergilerini gezmiş, bu arada fütürist hareketin beş önemli isminden biri olan Gino Severini ile sık sık görüşmüştü. Sanat üzerine yaptıkları uzun tartışmaları Fas'a yaptığı iki gezide çoktan başlamış olan dönüşümünde etkili olmuş , Matisse'in resim uslubunuda radikal bir şekilde değiştirmişti. Aynı zamanda Birinci dünya savaşı bir çok sanatçının modern dünyaya duyduğu inancı sarmış ,batı uygarlığının yüz karası olan bu dönem düşünürleri,sanatçıları kendi içlerine dönmeyi kaçınılmaz olarak zorlamış,zaten içten hesaplaşarak giden Matisse 'de ışığın aydınlığın rengin tılsımını çözdükten sonra formların sessiz senfonik dünyasına tam dalıyordu. Tablolarınadaki canlı renkler yerini yeşiller,kahverengiler,siyahlar alıyordu. "Marguerite in a Leather Hat " (resim no:171)tablosunda kızını geometrik açılımlar yapan kostüm ve aksesuarları resmetmede araç olarak kullanmış,tablonun soğuk renklerinde şapkadaki boşluk alanları boğazından bir dizi operasyon geçirmekte olan ve depresif ruh hali ve inatçı kilişiliğiyle , öncelikle artık bir genç kadın olmuş ,Marguerite'in çözüm bekleyen sorunlarını simgelemekteydi. "Interior with Goldfish Bowl" (resim no:176) tablosu ise Matisse'in en gözde temalarını bir araya getirmiş, ilk kez 1910 yılında görülmeye başlayan akvaryum balığı teması ve pencere ile parmaklıklar bir natürmortta toplanmıştı. Fakat Birinci Dünya Savaşı' nın etkisiyle paletindeki renkler canlı değildi. Canlı renkler yerini siyaha,maviye koyu gölgelere bırakmıştı. Matisse yapıtlarında ki bu değişim Vural Yıldırım'ın şu sözlerini hatırlatır

[421]Gowing,1993:127.
[422] Crepaldi,2001:70.

;" Ressam içinde bulunduğu toplum yapısını nesne olarak kullanıp eserlerini üretir, her ressam bir sosyologtur."[423] "Goldfish and Palette" (resim no:175)aynı yaklaşım söz konusuydu. Alışıldık temalar işleniyor" Branch of Lilac" (resim no:172) natürmortunda sol alt köşede 1908 tarihli "Small Crouching Nude without an Arm" heykeli yer alırken, koyulaşan gri bir zeminde pembe çicekler yer alıp, aynı tarihli "Laleler" de kasvetli bir natürmorttu.Matisse hiçbir süreçte ,sanatında radikal,birdenbire değişimlere yer vermeyecektir. Birinci Dünya savaşı ,Matisse'in modern resme aslında modern yaşama duyduğu inancı sarmış ,Quai Saint-Michel, Paris ve Issy-les-Moulineaux' da siyah rengin baskın olduğu çalışmalar ortaya koymaya devam etmişti. " View of Notre-Dame "(resim no:174) Matisse'in Quai Saint-Michael'daki beşinci kattaki evinden yaptığı gözlemlerin son noktası olup[424] sanatçı sanki Quai Saint Michael'deki evinin penceresinden görülen, Notre Dame Katedrali'in geometrisindeki gerçek dünyadan kaçıp saklanacak bir sığınak arıyor gibiydi. Pencereden yapılmış bu tablo da , sağ pervaz resimde dikey olarak görünmekte, derinliği yansıtan çapraz köşelerle, dikey ve yatay çizgilerle birlikteliğinde, her şey mavi yüzeye soyut bir anlam katarken, bunun etkisi yeşille yoğunlaştırılmaktaydı. Yapının başarılı hatlarının görünür kılındığı bu tual, Matisse'in motifini sistemli bir şekilde geometrik olarak düzenleme arayışında olduğu ,eserlerinin arasında en gelişmiş olanıdır.Matisse sürecin ardı ardına gelen aşamalarını açıkta bırakarak , izleyiciye birbirinden ayrı zamanları yeniden yapılandırma fırsatı vermişti. Aynı tarihli " French Window at Collioure" (resim no:178)da da ,pencere tıpkı savaşın trajediye açıldığı gibi karanlığa açılmaktaydı. Bu örnekte Minimalizm Kübizm'e baskın çıkmış bir tarafta mavi çizgi, diğer tarafta yeşil sütunla çevrelenen doğanın belirsiz çağrışımı, siyahın genişliğini açan etkileyici merkez ,tükeniş duygusu tarafından yönetilen bilinmeyen bir dünya öne sürmüştür." French Window at Collioure "1966 yılında Amerika'da sergilendiğinde belirli Minimalist çalışmaların öncülü olarak karşılanacaktır.[425]

1914 yılında savaş sürerken, taşbaskı ve gravür çalışmalarına ağırlık veren Matisse, İspanyol kemancı Joan Massia'nın otururken oyma baskı üç portresini ve bir tane de güzel ve nazik monotip baskısını yapar. [426] "Massia with Flowerd Background"

---

[423] Vural Yıldırım,(2006): *Her Ressam Bir Sosyologtur*,,Art &Life Dergisi, Mayıs –Haziran s.52
[424]Essers,1993:44-46.
[425]Durozoi,1989:92.
[426]Klein,2001:133.

ve “ Massia with Anelongated Fate” (resim no:753,754)bu süreçte ortaya çıkarken “Yvonne Landsberg-IV”(resim no:752)dekoratif bir çerçeveyle sınırlanan ince çizgileriyle, soyut bir maske gibi olan düzenleme “Massia with Flowerd Background” le aynı olup,“ Matthew Prichard” (resim no:749)da benzer yaklaşımdadır.” Water Pach “ ve “ Marguerite Matisse-Utamaro” (resim no:750,751) adlı gravür çalışmaları da ,Matisse’in çizgisel uslubunun başarısını ve hocası Gustave Moreou’nun izinden giderek, yalınlığın dekoratif bir düzenlemede temel arayışı olduğunun ispatıdır. Matisse’in sanat hayatı boyunca gelişimi, oldukça temkinli olup , bir adım öne atıp sonra gerileyerek ya da duraksayarak zamanı geldiğinde fazlasıyla ahkam kesmeye hazır hale gelmesi şeklinde seyretmiştir.Matisse,sanat hayatı boyunca bir çok farklı teknikte eserler ortaya koymuş, monotype baskıda çalışmalarında,baskı türünün kristalize parlaklığını çok sevmişti.“Seated Nude with Bracelet II” (resim no:757) de çıplak kadın figürünün kıvrımları bir motifi andırmakta, koltuk altında ve cinsel organ üzerindeki tüyler itinayla işlenip ,göğüs uçları bir çiçek motifine dönüşmüştü.Matisse için kadın bedeni resmin sunumunda sadece bir araçtı .Aynı teknikle yapılmış “Painter Albert Marquet” de ise ,portre çalışması, Matisse’in konuşmadan anlaşmak olarak ilişkilerini tanımladığı yakın dostu,Fovizm’in kuruluşunda etkin rol oynayan Albert Marquet’e aitti.Yalınlık her iki komposizyonunda temel unsuruydu.1914-15 yılları arasına tarihlenen sanatçının alışılagelmiş canlı renklerinden uzak, “Marguerite” tablosunda ,kızının yüz hatları ,sonsuzluğa uzanan bir beşgenle geometrik bir motife dönüşmüştü. Marguerite, dikey çizgiler üstündeki karelerle , bir iskambil kağıdı kraliçesi kadar yabancıydı fakat gene de Marguerite ‘dir bu. Crepaldi bu eseri” Kübizm alanında kızının ilk eseridir ve tablo bu yönü ile değer taşımaktadır. “[427] diye yorumlamıştır. Oysa ki bu doğru bir yaklaşım değildir. Matisse hiçbir zaman kübist bir ressam olmamıştır. Portreyi kendi içinde sonlanmayı reddetmiş, bir motif haline sokmuştur. Kuşkusuz ki Matisse Picasso’yla birlikte Paris’ te ki öncü sanatın birbirine rakip iki önderinden biri olduğu için, Kübist usluba ilgisizde kalamazdı.Matisse’ in kendi bağımsız gelişimi onu açık ve belirgin düz renk komposizyonlarına yöneltmiş,bu yüzden Kübizm’in bazı yapısal eğilimlerini benimsemesi için fazla yön değiştirmesi gerekmemişti.Ressama bu yola yönelten ilk etkinin ,savaş yıllarında sık sık gördüğü Gris’ den geldiği anlaşılmaktadır. Aynı tarihler arasında yaptığı” Nude ,Seen From The

[427]Crepaldi,2001:74.

Back" (resim no:445)sırt bir dikdörtgene benzemekte,ayak parmaklarlı sıralı ,kaba bir oya gibi dikkat çekmektedir.

1915 yılında Matisse New york, Montras galerisinde ilk tek kişilik sergisini açmış , kış ayında Quai Saint-Michel'deki stüdyosundan alışıldık pencere ve akvaryum balığıyla "Interior with Gold Fish"(resim no:447) desenini çalışmış ve Issy-les-Mounlineax !da ki stüdyosuna taşınmıştı.Sonraki iki yıl sanatçıyı derinden etkileyen savaşın tesiri daha da öne plana çıkacak,yedek subay olan kardeşi tutuklanıp, Heidelberg'e götürülecek ve daha sonra iki oğluda askere çağrılacaktır. Derain 'e yazdığı bir yazıda,sürekli olarak savaştaki gelişmeleri beklemekten duyduğu acıyı ,itiraf etmiştir. [428] Büyük bir sabırla tekrar tekrar farklı uslup denemelerinde bulunarak, Kübizm üzerine çalışmakta,"L'esprit de géométrie" onun temel refereansı olup,dik çizgi dikey doğrultuyu belirleyerek karşıtı olan yatay çizgiyle birlikte ressamın yönünü belirlemişti.[429]Paletindeki renkler artık iyice koyulaşacaktı "Yellow Curtain"' resimlendiğinde Matisse'in tarzı değişmekteydi ve kısa bir süre sonra tamamen değişti. Onun çalışmasının baş etkeni olarak görünen, parlak renge duyulan ilgi sanki saklanmış gibi yirmi yıllığına bir kenara bırakılmıştı ve çizgileri gittikçe sertleşiyordu. Tabiatı abur cuburlarından ayıklayan, sunmak istediğini şaşırtıcı ve kendine özgü bir sadelik içinde vermesini bilen Matisse,1915 'li yıllarda soyut resmin yepyeni bir ufka yöneldiği sıralarda ,bu yolun bazı yönleri kendisi için çekici olmuş, sanatına bir bakımdan daha özgürlükde katmıştı.[430] "1915 tarihli "Yellow Curtain"' (resim no:180)ın çıkış noktası, öğesel formları en aza indiren Clamart'taki bahçeydi. Düzenlemede pencere motifi, Matisse'in en doymuş ve aynı zamanda en kuru pencere resimlerinden birinde son bulmuştu. Matisse'in söylediğine göre , sarıya herhangi bir şeyi anlatmak için değil gökyüzü ve ağaçların zıtlığından aldığı keyif ve heyecanı vurgulamak içi ihtiyacı vardır. Matisse eserle ilgili şunu yazmıştı: "Alanı ve nesneleri sanki benden önce sadece güneş ve gökyüzü varmış gibi dünya üzerindeki en sade nesneler olarak ifade ederim… Sadece duygularımı resmetmeyi düşünürüm.' [431] Sanatçı 1915 tarihli "Variation on a Still after David De Heem " (resim no:181)de Jan Davidsz de Heem'in 1893 tarihinde yaptığı kopyasını modern yapısal yöntemlere göre yeniden yorumlamıştı. Felemenk

[428]Flam,1995:230.;Crepaldi,2001:76.
[429]Crepaldi,2001:76.
[430]Arif Kaptan,(1970):Henri Matisse'in Yüzüncü Doğum Yılı,sayı:51,s. 6
[431]Gowing,1993:121.

ressamının sade,neredeyse monokrom yaklaşımı yeniden canlandırılmış ve Matisse'in çok sevdiği duyumsal etkiler ve sıcak renklerle yeni bir hayat verilmişti. Yemek masası temasının dördüncü önemli şekli olan ve aynı zamanda tarz bakımından" Luxe, calme et volupté " zamanında görülen Divizyonizm'e bağlılığı hatırlatan bu tual bir bakıma ,Matisse'in Kübizm'den aldıklarının üzerine yüklediği sınırlarıda ifade etmekteydi. Juan Gris ile Collioure'da yaptığı o uzun tartışmalara neticesinde [432]Kübizm' in bir eleştirisiydi. Geometrik şekiller nesneleri çevreleyen alan içinde verilmiş ve hiçbir şekilde nesnelerle ilişkili içinde değillerdi. Matisse Kübist yaklaşımı , Ortodoks tavrıyla her yönden incelenmektense, resmin izleyiciye normal bir şekilde görebileceği bir yüzey sunmayı amaçlamış ve Fas deneyimiyle tual, otantik bir his uyandırırken geometrik şekiller sadece destekleyici bir rol oynamıştı. Matisse resmi kendi içinde sonlandırmayı şiddetle reddetmişti.1915 yılında oyma baskılarına devam eden Matisse , Josette Gris'in, çeşitli jestlerde oyma baskısını yapmış, ikili çalışmada yarım bırakılan çizgiler tıpkı heykellerindeki gibi gözde tamamlanmaktadır." Ivy in Catalan Vase""Eva Mudocci" (resim no:449,450)desenlerinde çizgilerindeki sertleşen hatlar dikkat çekerken "Josette Gris"(resim no:451) ikinci desen çalışmasında aşamalı damıtma, modelin yüz hatlarını bir maske gibi soyutlamıştır.1915-16 arasına tarihlenen yağlı boya tablosu" Portrait of Greta Prozor" düzenlemesi de sert çizgilerle gerçekleştirilmiş, Birinci Dünya Savaşı'nın sanatçının üzerinde yarattığı olumsuz duygularla canlı renklerin yerini koyu sarı, toprak rengi ve laciverte bırakmıştı. Pozda, önde kenetlenmiş eller, yüzdeki donuk ifade, sarı arka fon dinsel bir atmosferi çağrıştırsa da tablo oldukça moderndi. Öncelikli desen çalışmalarındaki "Greta Prozor" (resim no:453)Matisse sanatında yeni bir dönüm noktasını belirleyecek ,sert çizgilerin tipik örneğiyken," Portrait of Greta Prozor" (resim no:456)kömür kalemiyle çalışılmış akademik bir uslup sergiler.Sanatçının tıpkı heykel çalışmaları gibi desenleride, resmi tamamlayan bütünsel öğe çalışmasında fonksiyoneldir. 1915-16 arasına tarihlenen"Stand of Trees,Estaque" " Bowl with Grapes"(resim no:454,455) ve 1915 tarihli "Marguerite" (resim no:448)desenlerinin akademik çizgisi başka nasıl açıklanabilinir.Karakalemle yapılmış ,"Portrait of Madame Matisse " de bayan Matisse'in portresi geometrik hatlara sahip olup belkide Matisse için verdiği son pozlardan biridir.[433]

[432]Crepaldi,2001:70.
[433]Spurling,2006:143.

1916 da yılında Matisse,Quai St.Michel ve Issy'de muazzam heybetli komposizyonlar resmetmiştir. Bu eserler sanatçıyı derinden etkileyen savaşın etkileriyle oluşturulmuştur. Bu dönemde Matisse'in iki oğlu askere çağrılmış; Pierre tank birliğine, Jean hava kuvvetlerinin destek hizmetlerinde olacaktır[434] ve bu süreçte eski yıllara duyduğu özlemle bir baş yapıtı olan "Piona Lesson"(resim no:190) u sert çizgiler ve soğuk renklerle ortaya koymuştu. Eserin konusu yıllar önce oğlu Pierre'in on yaşlarında olduğu yıllarda özlem duyulan aile hayatının hatıralarıdır .1916 yılında Pleyel piyonosunu çalmaya başlayan heveslenen Matisse'in oğlu tabloda daha genç görünmesine karşın resmin yapıldığı tarihte aslında onaltı yaşındaydı.[435]"Eleştirmenler yaratıcı süreçin karşıt unsurlarını, bir yanda duygusal ,mantıktan yoksun sezgi,diğer yanda kararlı bir akılcılık olarak tamamlamış ve resme sembolik anlamlar yüklemiştir."[436]1916 tarihli " Moroccans"(resim no:191) da ki mekan ise ,basitlik arzusu ile soyutlamanın huzurunu reddetme arasındaki kargaşanın mekânı oluvermiştir bile. Eserin oluşma fikri 1913 'ün baharında Fas'tan ikinci ziyaretinden döndükten sonra doğmuş olup, arkadaşlarıyla her zaman iyi ilişkiler içinde olan Matisse, Camoin'e yazdığı mektupta eserin oluşum safhasından bahsetmiştir:

> "Aklımda bir aydan uzun süredir Fas resimleri var. Önemle senin çok iyi bildiğin Casbah'taki küçük kafenin terasını çalışıyorum.Umarım kendi başıma ortaya koyabilirim.Fakat zahmetli bir yönü var.Henüz renkleri içime sindiremedim.Fakat yapabileceğimi ümit ediyorum." [437]

Çalışmayı 1916 yılında sonuçlandırdığında, Birinci Dünya Savaşının hemgameli ortamında ,bir yandan renkleri soğuklaşmış çizgileri sertleşmiş ve Kübizm'in artan popüleritesinden ister istemez, etkilenmeler içine girmişti. Fas'da yaptığı çalışmalar taslak defterlerinde olsa bile , hatıralarında kalanları , yeni hisleriyle oluşturmayı denemiş,eserde aşağıda ekşi elmaların resmedildiği bir tezgah ve karpuzlar, sağ bölümde tanınmış kafenin terasında oturan Faslıları resmetmişti.Tablo üç bölüme ayrılmıştı. Matisse'in çabası triptiği birleştirmekti. Bunun için siyah arka planı kullanmış ve derinliğe meydan okumuştur. Matisse'in manzaralarının biçimlerinde atmosferin eridiğini hissederiz. Fakat küresel parlaklığın kümelendiği , resmin

[434] Crepaldi;2001;76.
[435] Müller -Tamm(ed.),2005: 31.
[436] Crepaldi,2001;79.
[437] Millet,2002;82.

müzikselliğinin sağlandığı,aynı anda kesin dış çizgilerle enerjik bir titreşimi yukarıda sol köşede görebiliriz. Matisse aynı tarihli "Bather by River"(resim no:196) eserinde de primitizm ve Kübizmle oluşturduğu bağlantıda dekoratif bir ifadenin peşinden gitmiş, figürler Picasso'un 1907 tarihli"Demoisselles d'Avingon"'un daki oluşturulan biçimlere benzerken, "Matisse için kuraldışı olan özellik ise figürlerin komposizyonun kaynağı değil , tamamlayıcı öğeleri olmasıyla karşımıza çıkmaktadır.[438]Bu dönemde Matisse'in başarısını gölgeleyen Kübizm'in çok popüler olması , sanatında Kübist etkileri çoğaltmıştır.[439] Matisse hiçbir zaman kübist bir ressam olmamakla birlikte, kendi bağımsız gelişiminde açık ve belirgin düz renk komposizyonlarına yönelirken, Kübizm'in bazı yapısal eğilimlerini benimsememesi için fazla yön değiştirmesi gerekmemişti. Bu eser Matisse'in Moskova'daki devamlı müşterisi Sergie Schukin' in merdiven boşluğunda "Dance" ve "Music"'e eşlik eden üçüncü bir dekorasyon olarak tasarlanmış [440],"Piona Lesson" da görülen ve gittikçe Matisse'de yaygınlaşan suretlerin tanınmazlığı, vücutların heykelimsi taslağı ile mükemmelce uyan dramatik ve evrensel bir kalite ile doldurmuştu. Renklerin sakin yerleşimi savaş yıllarının dramatizasyonu gözler önüne sererken ,"Bathers by River" modern dünyanın düşüşünün kaçınılmaz dramıdır. [441]

Sanatçının Kübist eğilimleri kısa sürecek 1920'li yıllardan sonra çizgileri yeniden arabeske varan boyutlarda kıvrıklaşacaktır.[442] "Back –III"(resim no:697) heykelinde ise " Back I" ve " Back II" heykelleri ile benzer bir şekilde, belli bir anıtsal kaliteyi ve çıplağı soyut bir tavır içerisinde konu etme eğilimini çalışmış olup , rölyefte gövde, yapıyı dört ana bölüme ayıran uzun saç yardımıyla karelere bölünmüştü. Matisse farklı tekniklerde natürmort çalışmaları yapmaktan çekinmemiş,1916'ya tarihlenen monotype baskı "Still Life Plaster Figure"(resim no:759) de sevdiği objeleri sert çizgilerele resmederken , aynı teknikle yapılmış "Bitter Apples and Moroccan Plate"(resim no:760) sert çizgilerin içinden, Matisse için vazgeçilemez olan dekoratif düzenleme fışkırmak üzeredir. Fas deneyiminin anımsamasıdır. Matisse'in ,yaşamı boyunca, sanatsal ilerlemesi bir adım önde bir adım arkada duraksamalarla devam etmekteydi.Matisse 1916 yılında , 1905 tarihli "Woman in Hat" eserini tüm olumsuz

[438] Lynton,1982:75.
[439] Durozoi,(çev.Greaves),1989:106
[440] Gowing,1993:137
[441] Durozoi,1989:106.
[442]Tükel,1997:1183.

eleştirilere rağmen satın alan, avangard sanata meraklı, Michael Stein' ve Sarah Srein'in portre çalışmalarını yapmış ,"Portrait of Sarah Stein" ve" Micheal Stein" (resim no:184-185)portrelerinde, tuvali boydan boya saran ince boya katmanı ve dağınık fırça darbeleri, hızla yapılmış izlenimini verirken sert çizgiler ve mavi,yeşil,sarı kahve tonları kullanarak ,canlı renklerden uzaklaşmış, tipik bir 1914 dönemini yansıtan bir düzenleme ortaya koymuştu. Aynı tarihli Parisli işadamı, Fransız modern sanatının önemli koleksiyonerlerinden Auguste Pellerin'nin[443] portre çalışmasında, tuvale sarı yeşil toprak renkleri ve siyah hakimdir." Gray Nude with Bracelet" (resim no:187)adlı lavi çalışmasında, nü'nün kıvrımları gri tonların alanı sarmasıyla, ilk tesirde sert bir etki bırakmaktaydı. Ressam ,sık sık en sevdiği konulardan biri olan pencere konusuna geri dönmüş ve her seferinde konuyu farklı bir yaklaşımla ele almıştı. "Pencere İç Mekan" (resim no:195)da neredeyse hiç derinliği olmayan mekan, siyah çizgilerle ve beyaz ışıkla belirlenmişti.Fov grup üyeleri 1908 'den sonra her biri farklı akımlara doğru ilerlerken 1916 tarihli "Bowl of Apples on Table" (resim no:194)iki farklı düzlemin yer aldığı, tablonun düzenlenmesinde, fırça sürüşünün belli olmadığı fov sehpanın kırmızı ayaklığıyla sanatçı,Fovizm'i evrenselleştirmişti. "Still Life with Ivy" (resim no:186)de yer alan "Recling Nude" heykelide ,geniş bir ferahlıkla hafifçe pembeye boyanıp belirgin siyah konturlarıyla fovistti.

Matisse,1916 yılının Aralık ayında Loretta adında İtalyan bir modelle anlaşmış ve 1917 yılının bitimine kadar en az yirmibeş resmini Lourette'yi kullanarak gerçekleştirmişti.1916 tarihli " Italian Woman" (resim no:183)aynı tarihli Steins'lerin portre çalışmalarındaki benzer renk ve konturlarına sahip olup, Lorette ' nin ilk tasviriydi ve [444]resim kendi içinde doğurduğu çoklukla oldukça etkileyicidir. Matisse sıklıkla Loretta'yi tasvirlerin de uyanık bir vaziyette bir kanepeye uzanmış, egzotik bir kostüm veya başlıkla resmederken " Beyaz Türbanlı Loretta " (resim no:192)da da olduğu gibi, "Siyah Zeminde Yeşilli Loretta" (resim no:193)ise alışılagelmiş aksesuarlar dışında ,Loretta, kaba tüylü yumuşak bir terlik ve yeşil büyük hacimli bornozunun altında istirahat ederken farklı bir sunumda karşımıza çıkar. Model erken dönem Madonnalarını hatırlatmaktadır.Öncelikli desen çalışması 1915-16'ya tarihlenen öncelikli " Studıo- Quaı Saınt-Mıchel"(resim no:189) tablosunda da ,Matisse , içeride

[443] Klein,2001:176.
[444] Klein,2001:224.

uzanmış model Lorette' yı resmetme anını ,sandalyeye dayanmış tuvalle belirleyip ,karşısındaki boş sandalyede kendisini simgelemişti.Bu durumda sanatçı ,tablonun sadece bir resim olduğunu vurgulayan bir simgeleşmeyi tercih etmişti.Düzenleme, ayrıntılardan arındırılmış,canlı kırmızı dekoratif divan örtüsüyle ,fovist olup aynı zamanda kırmızı renk iç mekanın perspektifini fonksiyonel olarak kırmaktadır.1916-17 yılları arasına tarihlenen "Artist and his Model" (resim no:197)de de Loretta ,odanın köşesinde yeşil bornozuyla dinlenmekte, erken dönem Madonnalarını hatırlatan "Siyah Zeminde Yeşilli Loretta" ,zıt bir yaklaşımla, Matisse tuvalinin başında kendisini resmetmiş,bir bakıma sanata bakışının savunmasını yapmıştır.Tablodaki bir kadın değil sadece resimdir. 1917 yılında da Loretta'yı resimlemeye devam eden Matisse "Lorette Reclining " (resim no:198)de Quai Saint-Michel'deki stüdyosundaki iri papatyalı yatak örtüsünü bir doğa manzarası gibi kullanıp Loretta'ın iri kalçalı ,göğüslerinin ve göbeğinin kıvrımları belirli, kollarını yastık gibi kullanarak başına koymuş uyuyan çıplak pozunda Corot ve Courbet eserlerini anımsayarak, pastorel bir havada yapmıştı. "Oriental Meal" , "Laurette with a Coffee Cup" ve "Odalisque" (resim no:201,208,203)da oryantel bir atmosfer , batılı bir sunumla karşımıza çıkarken,"Laurette"(resim no:207) da ise yalın ve esrarengiz bir çalışma olup, kadının yüzü ürkütücü değişkenliğinde resmi doldurarak sihirli bir his uyandırır. Oryantel bir alanda resmedilmeyen diğer bir Lorettta çalışmasıda "Laurette in Green,in Pink Armchair"(resim no:202)dir. Burada renkler Fovizm'le bağdaşmıyor olabilir fakat renklerin parıltısındaki ışık yalnızca Fovizm'in şiddetinden uzak bir tatmin ediciliktedir. Aynı benzer yaklaşım " Sculptre and Vase with Ivy"(resim no:200) karşımıza çıkarken ışığı tutan , ağırlıklı mavi alanda, küçük bir büfenin üzerinde yer alan stilize Katalan vazosu, yeşil yapraklar, "Recling Nude I" (resim no:680)heykeli ve meyvelerle bir natürmort çalışmasıdır. Canlı sarı meyveler, vazonun sivri hatlarını yumuşatarak, göğüsle kurduğu ilişkide resmi kilitler. 1917 tarihli "Auguste Pellerin II"(resim no:204) ayrıntılardan arındırılmış, soyutlamaya doğru atılan bir adım olan bir düzenlemede olup, Parisli işadamı Auguste Pellerin'in , ilk portresinin uygulamasından memnun kalmayarak, ikinci şiparişini vermesi üzerine yapılmıştı. Fakat,Pellerin'i ikinci çalışmadanda memnun kalmamış, ilk uyarlamayı daha tatmin edici bulmuştu.[445] Çünkü tercih ettiği aydınlık, ikinci portrede yoktu .Bu dönemde Berheim-Jeune Galerisiyle üç yıllık kontarını yineleyen Matisse, savaş devam ederken yazı Issy'de

[445] Klein ,2001:176.

geçirmiş [446] "Musıc Lesson" la bir bakıma ailesinin final resmini yapmıştı. Tabloda tüm aile Issy'deki oturma odasında toplanmış, Pierre, Marugeritte'in yönetiminde nakış gibi işlenmiş piyonosunun başında,Jean sol tarafta yazın gideceği aileyi kaygılandıran askeri görevine hazırlanmakta, [447] Amelie ise bahçede çocuklardan ayrılmış sallanan sandalyede dikiş dikmekte, Matisse ise resmin içinde sanatının profesyonel yansımasıyla yer almaktadır .Sallanan sandalye ev yaşamının simgesidir Matisse'in çalışmalarında alışıla gelmeyen bir hızla yapılmış tablo, ailesini bir arada görmenin son dem hızıdır. Matisse'akrabalarının düşman hattında olmasından dolayı oldukça kaygılıdır.Matisse'in tüm bu kaygıları bahçenin bir noktasında işaretlenir.Devasal bir icrayla yaşamın renk tonu ve görünüşü arka planda yer alan "Recling Nude I" heykelidir.Karısıyla bozulan cinsel hayatlarının simgeside olabilir. 1917 yılında yeniden doğayı ifade etmeye başladığında, geometrik yapılandırmanın gerekliliklerinden vazgeçmiş de değildi "Sun's Ray"(resim no:206)de bunun açık bir kanıtıydı. Matisse'in bu resimde Fütüristlerin eserlerinden etkilendiği sanılır.[448] Biçimsizliğe bir kez daha sınır koymuş " French Window at Collioure"da olduğu gibi , ışığın ağaç yaprakları arasından sertçe patlaması ile bıraktığı gölge arasındaki göz alıcı zıtlıkla, rengin şiddetli müdahalesinde ve koyu geçişlerde bir parlaklık etmeyeyi başarmıştı.

[446] Flam,1995:31. ;Essers,1996;94.
[447] Klein ,2001:92.
[448] Durozoi,1989:110.

g-Nice Dönemi:

20 Aralık 1917 tarihinde Birinci Dünya savaşı devam ederken ,Nice ilk defa giden Matisse,Promenade des Anglais'teki denize nazır Hotel Beau-Rivage 'da kalmıştı. Pırıltılı güneşiyle bu sahil kasabası Matisse'in özel sevgisini kazanmış ve sanatında yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur.Nice 'teyken hayran olduğu ve birkaç resmini satın aldığı Renoir'i ziyaret etmiş ve yumuşak iklimi ve rahatlatıcı sakin ortamı , süre gelen savaşa rağmen ,Matisse'in yaratıcılığına yeni bir hız kazandırmıştı.[449] Nice'te ki günlük yaşamın sevimli cana yakın içtenliği,Matisse'in sanatını oluşturan başlıca etken olmuştu.Öğle ışığı palmiyeler ve akdeniz ortamının ışıklı peyzajı, Matisse 'in resimlerine hafif ve işlek bir devingenlik,temiz bir duyarlık kazandırmıştı.[450]Bu süreçten sonra Paris'e yazın işle ilgili kısa süreler için gidip gelecek ve çoğunlukla Nice'da kalıp canlı renklerle bezenmiş, kıvrımlı hatlarla bezeli iç mekanlarda, aydınlık çalışmalar yapacaktı. Sanatçı yeni aldığı arabayla resim malzemelerini kolayca taşıyabilmekte ve artık doğayı resmedilme arzusuyla küçük gezilere çıkmaktaydı. "Windshield ,on The Road to Villacoublay"(resim no:199) tablosunda, arabanın ön camından görülen ağaçlıklı yol resmedilmiştir. Ünlü Empresyonist Renoir öncesinden Matisse'in renk kullananımının Empresyonizm'in kutsal prensiplerini kirlettiğini söylemiş ,bu nedenle sanatçının yapıtlarını protesto edip,Matisse'in resminin doğayı doğrudan kopyalamakla alakası olmayan güçlerin uyumuyla kurulmuş boyalı bir uzam olduğunu ifade etmişti.[451]Doğrusu Matisse Birinci Dünya savaşı sırasında yaptığı yalın ve karanlık resim serisiyle ,soyutlamaya oldukça yaklaşmıştı.Şimdi ise ,Renoir'in modern ve neredeyse sinemasal duyarlılıkla uzlaşan kromatik sıcaklığı ve zenginliğine benzer bir şey istiyordu. Nice'in gelişmekte olan film endüstridiyle ilgilenmiş, çalışmaları bire bir yerinde takip edip,böylelikle atölyelere hiç benzemeyen bu yerlerde gerçekle illüzyon arasındaki sınırları keşfetmişti. Yine de bu yeni döneminde bir anda sert çizgileri ve koyu hatları bir anda bırakabilmesi beklenemezdi. Şüphesiz ki Matisse'in sanatında beslendiği en güçlü öğe, kendisiydi. 1918 tarihli " Georges

[449] Crepaldi,2001:80.
[450] Özsezgin,1979:21.
[451] Özpınar,2007:134.

Demotte"(resim no:210)in portresinde belirgin fırça darbeleri,resme bir devinim katarken 1916 yılında yaptığı Steins'lerin portre çalışmalarını hatırlatan sert çizgiler ve koyu renkler tuvale hakimdi.Yüzdeki kalın boya katmanında gözler silikleşmiş ve alnın vurgusuyla yüz aydınlanmıştı. Aynı tarihli " Self Portrait"(resim no:211) te Matisse sürekli olarak giydiği takım elbisesi ve az konuşmayı seven kişiliğiyle ciddi bir pozda olup, atölyede resim yaparken görülmekte, koyu tonların ve sertçe çizgilerin arasında kırmızı alt zeminin bir yansımasıyla - aydınlık bir ışık kazanan bu geçiş dönemi tablosunda - resmin gerçek hayattan alınan bir yansıma değil, yaptıklarının sadece bir resim olduğunun ispatıydı.1918 yılında Paris'te Paul Guillaume nin galerisinde ,Picasso'yla birleşik bir sergisi düzenlendikten sonra Mayıs ayında tekrardan Nice dönen Matisse ,bu sefer oğlu Pierre ve kızıyla Villa des Alliés'in ikinci katında kalmışlardı.[452]Marguerite sıkılarak Nice'dan ayrılmış ve "Mlle Matisse in a Scotch Plaid Coat "(resim no:213) tablosunda Matisse'in duyumsadığı şeklinde , kendine güvenen bir kadın olarak resmedilmişti. Tabloda babası tarafından kızının beğenisi, cazibesi ve büyüleyiciliği ortadan kaldırılmış,yüz belli belirsizken resmin teması resimdeki kumaş deseniydi.Artık Marguerite kiralanmış bir model gibi sıklıkla bu türden pozlar verecekti.Matisse ve Pierre bu evde yaşamaktan son derece mutluydular.Resim çalışmaları ve keman çalarak günlerini geçiriyorlardı. **"**Violinist at The Window " yine pencere temasını resimleyen Matisse, kendisini keman çalarken göstermiş, bir bakıma kemanın varlığı ressamı tanımlamıştı.Öncesinde yaptığı büyük boy "Violinst" adlı kömür kalemi çalışmasında da oğlu Pierre, ayakta durup aynı pozda keman çalıyordu. Matisse ,müzik aletlerini ve pencere görüntüsünü sıklıkla kendisinin gizli görüntüsünün semboli olarak kullanmaktaydı ,sanatçının tek başına birleşik hali Alman Romantizmi'ni hatırlatmaktadır. **"**Violinist at The Window " (resim no:212) ince bir zekanın ve estetik beğeninin ürünü olup, eser de siyah yine ışığın yerine kullanılmış , bize arkası dönük keman çalan figür aydınlık bir düzleme açılmaktaydı. Baklava dilimli kahve tonlarındaki zemin duvarın ve pencerenin uzantısı olan mavi hattıyla, figürün iki boyutlu düzleminde devasal bir görüntü oluşturuyordu. Baş da bulutlarla bir ritim duygusu verme yolunda arayışa girmiş ve Matisse kıvrımlı,dekoratif,ışıklı düzenlemlerde yakaladığı şaşırtıcı sadeliğe geri dönmüştü. Başlangıçtan beri Matisse'in tarzı abartıdan uzaktır, çok emek harcanmış, olağanüstü ve ılımlı ve doğaldır. Esas olarak Matisse, sistematik ve amaca yönelik bir düşünce sistemi

[452] Spurling ,2006:210.

üzerine eğilmiştir. Matisse, hukuk eğitiminin de etkisiyle analitik düşünce biçimine sahip olan bir sanatçıydı, düzen ve açıklılk ilkesi onun için son derece önemliydi. Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırmaydı, resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmekti. Figürlerini ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ayıklamakta ve özde yatan,asıl biçime doğru arayışını sürdürmekteydi. [453] Yazı başlarında Issy'de geçiren Matisse ,sonbaharda Nice' dönmüş ve bu kez Beau-Rivage'de kalmayıp 1921 yılına kadar üç sezon kalacağı Hotel Méditerran"e yi tercih etmişti.[454] Odasında ki estetik beğenisini yansıtan mobilyaları eşyaları çoçukluk hatırası vazgeçilmez tekstil ürünlerini model olarak kullanıp dış mekanla birleştirerek aydınlık alanlar yaratmaya başlamıştı."Nice, Black Notebook" (resim no:214)açık pencere ve iç mekan aydınlık birleşiminde siyah kitap bütünün uygulamasında fovist özellikleri direkt yansıtmaktaydı. Renkler, mavimsi-gri atmosferde erimiş, aheng içindeydi. Tablo da hiçbir şey tesadüfi değildi. Balkon parmaklıklarının yeşil gölgeleri kapının camında, duvar kâğıdındaki motifler ile aynanın çerçevesindeki hardal sarısı ayna da ki kırmızı kareli yansımada ve zeminde, masanın grisi balkon parmaklıklarında, siyah kitap çapraz karşısında yer alan siyah ağaçla, eşleşir. Aynı zamanda kitabın konumu komposizyonun açısını net kılmada fonksiyoneldir."Painting Session"(resim no:216) ise Matisse'nin alışıldık teması olan açık pencere kompozisyonun merkezinde yer alan aynada yansımasını bulmuş,aynadaki ışık, fotoğraf çekim tekniklerindeki contur-jour'u oluşturmuşcasına , düzenlemede siyah ve beyazın zıtlığını doğurmuştu. Empresyonist teknikteki pembe çiçekler Renoir'i anımsatırken, ince bir hesapla konumlandığı nokta da iki alanı birbirine kilitleyip, yine fov tabloda siyah ışığın yerine kullanılmıştı."İnterior with a Violin Case"(resim no:215) tablosunda da,Nice'te gelişmekte olan film endüstrisiyle ilgilenen Matisse, odasındaki eşyaların yerlerini değiştirerek tıpkı bir stüdyo gibi resmine materyal hazırlamıştı. Artık modelleri açık bir pencere ,dekoratif eşyalardı.Açık pencere teması ,Nice süreçinde çokça işleyeceği bir konu olacaktı. 1918 yılında yapılan "Figüre with Cushion " (resim no:698) heykelinin modlesi , ilk bakışta "Reclining Nude "serisini hatırlatıp, Matisse'in yeni dönemini müjdeler haldedir. Heykel de kadın figürünün abartılı kalça kıvrımları ,"Back-III" oldukça zıt , feminendir. Yıl sonuna doğru Loretta'ın yerine genç modeli Antoinette Arnoıux ona poz vermeye başlamış ve Rusya' da ki Ekim devrimi sonucunda

[453]Özdeş,2005:82.
[454]Crepaldi,2001:80.

Matisse'in en güçlü koleksiyonerleri Schukin ve Morosov'un koleksiyonlarına el konulmuştu.[455] Bu süreçte de sanat çalışmlarına devam eden Matisse için, insan vücudu vazgeçilmez bir konuydu ve heykellerini resimlerindeki bütünsellik arayışının tamamlayıcısı olarak görüyordu .1909 tarihli "Dance" tablosunda olduğu gibi ," Seated Nude Clasping Her Right Leg " ,"Crouchıng Venus"(resim no:699,700) heykellerinde, insan vücudunda arayışlarına devam ediyordu.

1919 yılı boyunca sabit modeli olacak [456] yeni modeli Antoinette Arnoux'la "White Plumus" serisine başladığında öncelikli desenleri " Plumed Hat-I" ve"Plumed Hat-II" (resim no:463,464)de klasik bir uslupla işlemeli elbise yakası ve gösterişli tüylü şapka itinayla işlenirken,"White Plumes" (resim no:225)tablosununda ,Matisse'in Arnoux'un özellikle ciddi yüzü ve açık ihtişamı ön plana çıkmıştı. Giysinin yalınlığı ve canlı kırmızı monokrom arka plan, ressamın özellikle bu resimde ağırlık verdiği geniş kenarlı şapkayı ön plana almaktadır.1919 yılında Sergey Diaghilev'in Rus balesi topluluğunun Paris operasında sahneye koyacağı "Bülbülün Şarkısı" oyununun sahne düzenleri ve kostümlerini hazırlayan Matisse[457] bu süreçte sahne düzenlemesi , gösterişili kostüm ve aksesuar hazırlığı ,onda bir keşfin heyecanını doğurmuş, "White Plumes" gücünü buradan almıştı. "Antoınette with Long Hair"(resim no:465) deseninde ise sert hatların yerini kıvrımlı hatlar ve dekoratif bir bluz almış , Renoir 'in 1907 tarihli"Gabrielle in Open Blouse" adlı eserine, benzer poz ve ifadedeydi. Aynı tarihli Nice sürecinde gerçekleşen"Self Portrait –IX" de pipo içerken akışkan sayılabilecek çizgilerle desteklenen sanatçı mutlu bir ruh halindedir artık. Mayıs ayında Berheim-Jeune Galerisinde 1913' den Nice 'da yaptığı çalışmalar sergilenirken , Lei cester galerisi Matisse İngiltere' de tutmak için bir hafta sürecek olan tek kişilik bir sergi planlamış, tablolar küçük ve anlaşılır eserler olduğu için satışlar Matisse için bir süprriz olmuş ve Venessa Bell Roger FRy mektubunda Matisse ' in eserlerinin sevecen ama bazı parçalarının önemsiz ve kaba taslak olduğunu tüm eserlerinin satıldığını bugüne göre bunun büyük bir başarı olduğunu, bunların çok önemli çalışmalar olmadığını fakat renklerin çok canlı ve göz alıcı olup bundan daha iyi işler yapabileceğini umduğunu yazmıştır. [458] 1919 yılı bahar ayının sonlarında

[455]Flam,1995:230.
[456]Greenberg,y.y: 9.
[457]Crepaldi,2001:96.
[458]Vivien,2002: 122.

Matisse,Nice' dan ayrılıp Paris dışındaki Issy-Les Moulineaux daki aile evine geri dönmüş ve "Young Woman in The Garden" ,"Tea"de (resim no:220-221)İssy' deki evinin bahçesinde modeli Antoniette Arnoux ve kızı Margurite'yi tanımlamamıza yardımcı olan, siyah kadife boyun bağıyla resmetmiştir.Canlı renkleriyle Marguerite'in elbisesindeki renk dokunuşları ve arka plandaki ağaçların yaprakları , dekoratif bir etki yaratırken,Renoir'in etkisiyle de Empresyonist dokunuşlarıda anımsatıyordu.Aynı zamanda , profesyonel modeli Antionette kendinden önceki diğer modeli Lorette gibi ressamın egzotik odalık resimler oluşturmasınada yardımcı olmuştu. 1919 tarihli oryantel düzenleme "Woman in Oriental Dress" (resim no:227)direkt olarak Matisse'in aynı tarihli "Black Table " (resim no:226) tablosu ile ilişkili olup ve sanatçının aydınlık ve havadar stüdyosunda yapılmıştı. Oryantel kostümü az çok Ortadoğu , Asya ve Kuzey Afrika esintileri taşırken, tablo Oryantal Sanatın önemli koleksiyonerlerinden olan Georges Eumorfopolous tarafından alınmıştır.[459] Tablonun,"Seated Odalısque " (resim no:461)adlı ön desen çalışmasında da ,akademik yaklaşımda ki desen, iki boyutlu zeminde, realistik üç boyutlu figürlerin çarpıcı etkisini yakalamak amacıyla yapılmıştır. Kostüm ve kahve fincanı oryantel, figür batılı bir hacim ve perspektiftedir. Kusursuz bir desen çalışması olup, sağ kol, muhtemelen masanın altında kalacağından, dış kontur çizgileriyle geçiştirilmiştir.

Matisse 1919 ve 1929 yılları arasında farklı pozlarda ve farklı arka planlar üzerinde betimlediği harem odalıklarını konu alan elli civarında yağlı boya yapmıştı. Çok sayıda hazırlık çalışmasıyla öncelenen bu çalışmalara,diğer benzer kadın figürleri Oryantal,İranlı,Hint yada Faslı kadınları konu alan resimler eşlik eder.1826 ve 1834 yılları arasında Delacroix in yaptığı,Ingres'in ve Renoir'in çalıştığı en az onlar kadar ünlü olan pek çok Odalık portresi Matisse' in esin kaynağı olmuştu.Matisse "mutlu bir nostaljinin hediyesi,sevimli ve canlı bir rüya olan odalıklar,en az Fas ikliminin günleri ve geceleri kadar büyüleyiciydi."[460]diye yazar. Her ne kadar burada figürler manzaraya değil neredeyse tamamen Avrupa objeleriyle dekore edilmiş iç mekanlara yerleştirilmiş olsalarda sanatçı "Luxe calme et Volupte" ve " Joy of Living" te olduğu gibi yaşama sevinci ve dingin bir duyarlılık hissi yaratmada başarılı olmuştu. Gül Çoşkun'un

[459]Hamılton ,2002: 122.
[460]Crepaldi,2001:88.

belirtiğine göre Matisse , Picasso'yla birlikte son oryantalistler arasında yer almaktadır.[461]

1919 sonunda Nice'da Hotel de la Mediterrannee geri döndüğünde yaptığı " "French Window at Nice " (resim no:228) Matisse'in Nice' ta ki çalışmalarında ışık ve renk kullanımında yeni arayışlar ve denemeleri yoğun bir şekilde ortaya koyması açısından Hilary Spurling'in tanımlamasıyla Nice sürecinin simgesidir.[462]Artık Kuzey'in kasvetli renkleri gri ve kahverengiden uzaklaşarak canlı renkleri kullanmaya başlamıştır. Matisse için sanat, canlı pırıltılı renkler de yaşamının düzenlemesidir.İç mekan düzenlemesinde devasal saydam tül ve mavi panjur ,kırmızı şalvarlı kitap okuyan kadın figürüyle çarpıcı bir tezatlık içindedir.Detaylarıyla gözü yoran fov panjurdaki açıklık Nice'ın pırıltısına açılır. "Nude with Spanish Comb,Seated by Window"(resim no:224) tablosunda ,alt zeminde yer alan göz alıcı kırmızı dekoratif halı, açık pencereden görülen Nice'ın pırıltısında renkler fovizm'in canlılığında olup, ışık renkten üretilen ışıktı. Tabloda ki oturan nü'de Matisse, insan vücudundaki güzelliği Arkaik sanatta aramış ve kendi uslubuyla yoğurmuştu. "Kneeling Nude" "Plaster Figure with Bouquet of Flowers" (resim no:222,223)bu amaç hizmet eden çalışmalardı. "Çıplak İspanyol Halısı" adlı tabloda da, nü benzer formlara sahipken , dekoratif ve renkli düzenleme savaş yıllarındaki ambiyansından çok uzaktı.1919-20 tarihleri arasına tarihlenen "Nice'ta Fırtına" (resim no:229)da sanatçı Baie des Anges'teki bir fırtınayı ,bekli de Renoir'in anısına , Empresyonist tarza dönüşü temsil eden bir uslupla ama aynı zamanda Corot ve Courbet'in ondokuzuncu yüzyıl manzara geleneğini canlandıran bir biçimde betimlemişti.1920 yılının Şubat ayından Haziran'nına kadar Nice'ta kalıp aydınlık dekoratif iç mekan düzenlemelerine devam ederken, 1920' de Stravinsky balesi kostümleri ve düzenlemesi için Londra'ya gitti ve hazırlıklar esnasında ilk kez 1940'lı yıllardan sonra sanatında özgün bir aşamayı oluşturacak kağıt kesmeler kullanmıştı.[463]Matisse, Rus balesinin kregriyafisesi ve dansçıların yöneticisi Leoni de Massine ile tanışmış , [464]Massine'nin kurşunkalemle beş tane çizimini yapmıştı.Çizimler, kusursuz bir tanımlama ve hacimle gerçekleştirilmiş olup "Leonide Massine" deseni bunların en güzel örneklerindendir.Haziran ayında

[461] Nabi,Özbek(1997):*Odalıklar İstanbul' geliyor*,Art Decor Dergisi,Haziran sayısı.
[462] Spurling,2006:
[463]Crepaldi,2001:122.
[464]Klein ,2001:136.

Covent Carden izleyiciye sunulan "Bülbülün Şarkısı" tiyatro oyununu izlemek için ilk kez Londra'ya seyahet etmiş[465] kısa bir süre kaldığı Sovey Hotel'de tek tek numaralandırdığı oto portrelerini yapmıştı." Self Portrait-XI"ve "Self Portrait-XII" (resim no:469,470)buna örnek olarak verilebilinir. Çizimler " Self Portrait-X" (resim no:468)de benzer yaklaşımda olup, otoportresinin yakınlaştırılmış detayında, sol gözü kesen gözlük çerçevesiyle desteklenen bakışlar keskin bir zekayı dışa vurur. Matisse 1920'lerin başlarında bir kostüm dolabı oluşturmaya başlamış,İspanyol şalları sonra Fas ile Lübnan' dan aldığı şalları ,yıpranmış kumaşları ve hatta ünlü moda tasarımcısı Paul Poiret'in kardeşi tasarımcı Germaine Bongard tarafından eşi ve kızı için her sezon yapılan giysilerin parçalarını eklemişti.Matisse tekstilleri bir arşiv yada alet kutusu gibi kullanıp tüm yaşamı boyunca Nice' la Paris atölyeleri arasında gidip gelirken yanında taşıyıp, giysi ve kilim dükkanlarından aldıklarıyla koleksiyonunu sürekli yenileyecekti. Tekstiller ona kendisini evinde gibi hissetiriyor ve bu ilgisi hemen hemen tüm Kuzeylilerin tekstillerin doku ve tasarımlarına doğuştan hayranlık duymasından kaynaklanıyordu.Kumaşların ne ağırlıkta olduklarını ve nasıl asılmaları gerektiğini anında anlıyordu.İğnelerle patronları nasıl kullanacağını biliyordu,makaslaysa adamakıllı dosttu. Sergey Diaghilev'in "Bülbülün Şarkısı" oyununun sahne düzenleri ve kostümleri için Paul Poiret'in dikiş atölyesi ayarladığında, kırmızı ipekli bir kadifeden imparatorun pelerini, bir makas alarak gözüyle ölçüp biçip ,tam iki günde işi bitirmişti.Makasın elinde bir kaleme ,hatta ondan bile duyarlı bir alete dönüştüğünü söylüyordu.[466] Matisse, 1920 'li yıllarda bir dizi ev içi görünümü yapmaya devam etmiş " İnterieur at Nice" (resim no:230) iç mekan düzenlemesine hem renge hemde çizgiye dekoratif nitelikler kazandırmış,ayrıca geleneksel perspektif anlayışıyla İran Minyatürlerinde izlenen düz mekan anlayışını birlikte kullanmıştı. Matisse , iç mekanlarında çoklukla oturan ya da uzanan figürlere yer vermekte ve figürlerdeki yer yer abartılı biçimler duruşu kavramamıza engel olmamaktaydı. Pozda ki netliğin ön koşulu sanatçının bütünsel öğe çalışması olarak gördüğü heykeller ve akademik çizgideki desen çalışmalarıydı. Bu durumun en güzel örneklerinden biri de 1920 tarihli"Nude at The Dressing Table"(resim no:467) adlı desen çalışmasıdır. " Breakfast"(resim no:231) da da açık kompozisyon düzenlemesinde figür, derinliğin tahammül edemediği kırmızı renkli masa örtüsü, büfede yer alan kırmızı çiçekler ve

[465] Crepaldi,2001: 96.
[466] Özpınar,2007:130-134

dekoratif kırmızı perde arasında çerçevelenmiş ,arka plan ve zemin gri saydam renkle kazandığı yüzeyinde iki boyutlu bir tesir bırakmaktaydı.Bu durum siyah kahvaltı tepsisi ve çaydanlığın etkileşiminde, realistik kırmızı çizgili masa örtüsünü daha da canlı kılıyordu. Dekoratif bir koltukta okuduğu kitaba ara vermiş kadın figürü, yalın biçimiyle, izleyicinin gözünü rahatlatmakta, Matisse canlı renklerle bezenmiş tablosunda hocası Gustave Moreou'un izinden gitmekteydi." Portrait of Marguerite a Sleep" (resim no:232)ise boğazından bir dizi operasyon geçirmiş ve yara izini saklamak için sürekli kadife bir boyun bağıyla dolaşan kızı Marguerite'in ,boynunun göründüğü ilk çalışma olması açısından önemlidir.Matisse'in dekoratif bezemelere duyduğu tutkuyu; arka planda ki sarı zemin üzerine sıralanmış beyaz papatyalar da , üst örtünün duvar kağıdıyla benzer biçimdeki kahverengi çiçeklerin de ,Marguerite'nin giysisinin zarif yaka ve kol ucu süslerinde görebiliriz. Marguerite'nin uyuyan görüntüsündeki huzur dolu ifade, iri yastığın kıvrımları beyaz yatak örtüsü , yaka süsünün mavisinde yüzde ağırlık kazanan beyaz fırça darbeleriyle hayat bulmuştur. 1920'li yılların sonlarına doğru Bernheim-Jeune galerisiyle üç yıllık bir kontrat tazeleyen Matisse, Eylül ayında Nice 'a dönüp, ailesiyle beraber ,bahara kadar orada kalmıştı. Matisse'e yakın bir yerde yaşamakta olan, sanatçının 1920' de bir flimde dansçı rolü oynadığı sırada tanıştığı, güçlü ama sevimli hatlarından etkilendiği Henriete Darricarrére'yi model olarak kullanmayada başlayacaktı. Henriette ,sanatçıya 1927 yılına kadar modellik yapacaktır. [467]

1920-21 arasına tarihlenen" Two Women in an Interior" (resim no:234), Nice periyodundaki iç mekan sahnelerinden biri olan bu tablo da , dekoratif örgüdeki iki boyutlu düzenleme, İran minyatürlerinden izler taşırken, mobilyalar ,uzanan figür ve açık pencere resmi batılı kılar.Matisse tablo da savaş yıllarının rehavetinden kurtulmuş, Fovizm'in canlı renklerine geri dönmüştü. Doğu ve batı senteziyle oluşturulan bu grift çalışma, şaşırtıcı bir yalınlıkta olup, gözü yormamaktadır. Matisse'in renkte ve biçimde sanatsal yeteneğinin kanıtıdır. Aynı tarihli "Woman on a Couch"(resim no:233) deki alışıldık iç mekan düzenlemesi de sanatçının yaşamındaki iniş ve çıkışların kontrollü mükemmeliyetçiliğindedir.

[467] Flam ,1995: 230.;Crepaldi,2001:96-97.

Matisse 1920'lerden sonra tam on yıl boyunca Nice'da şeffaf giysiler,ipek şalvarlara bürünmüş tek bir model Henriette'yi kullanarak odalık temasını işlemişti.Romantik ressamlardan ve Fas'a yaptığı seyahatten etkilenen Matisse, Nice 'da ki apartman dairesini zengin desenli duvar halıları ve doğuya özgü obje ve aksesuarlarla süsleyerek düşsel bir harem yaratmıştır.[468] "Reclining Odalısque in Turkish Pants "(resim no:471) adlı mürekkeple gerçekleştirilmiş desen çalışmasında, alanı saran dekoratif düzenleme ve şalvar itinayla işlenirken figür natüralist bir üslupta yer almıştır.Matisse, odalıklarında iki boyutlu ve realistik biçimleri bir arada kullanarak, Oryantel bir dekor da resmi batılı kılma arzusundadır.

> "Dekoratif ve gerçekçi görünümler Matisse 'in hayatı boyunca birbirini izlemiştir. Bir çalışması, gerçekçi uzamsallığı dışlayacak kadar soyut olabilirken bir diğeri son fırça darbesine kadar verilen gerçekliğin dikkatli bir incelemesi ile donatılır. Bu duygu çelişmesi içinde Matisse'de doğu ve batı estetiğinin bitmeyen ikilemini ya da eşit biçimde mizacında olan daha romantik ile daha aklı başında bilimsel yön arasında sanatçının içindeki ayrışmayı görebiliriz"[469]

Matisse,dört yıl boyunca Nice'da mütevazi odalarda yaşatıktan sonra sonunda , Eylül 1921 tarihinde,Nice'ın eski kısımında bulunan Place Charles-Felix'de iki odalı bir daire kiralamıştı.Burada istediği resmin bütün unsurlarını düzenleyebileceği ve sonra çok sayıda karakalem taslağını yaparak onların üstünde çalışabileceği ,bir çeşit sahne yaratma isteğini gerçekleştirme imkanı bulmuştu. [470] Mekanı ;dökümlü kumaşlar, kostümler ,perdeler, kilimler ve duvar kumaşlarıyla doldurarak, film seti sayılabilecek bir yere çevirmişti. Ev sahibesinin, eski moda ,süslü duvar kağıdı bile bunların arasında canlanmaya başlamış, genişleyen veya daralan tuallerde yeniden oluşmaya başlamıştı.Duvarlardan sarkan perdeler sanatçıya parçaları yan yan koyma ,üst üste bindirme ,bulanıklaştırma, büyütme, tekrar etme,odağı kaydırma,resimsel bir gerilim yaratma ve onu kontrol etme imkanı tanıdı.1921 yılında sinema yönetmeni olarak başarılı bir kariyer oluşturmaya başlayan Renoir'in oğlu Jean'ın düzenlediği her maskeli balodan sonra aldığı esinle ,doğaçlama kostümlerde tasarlıyordu. Bu kostümleri modellere giydirerek tuale aktarıyordu.Matisse başka komposizyonlar yaratmak için,

---

[468]Eroğlu,1999:44.
[469]Essers,1993:34.
[470]Crepaldi,2001:80-88.

Sergei Diaghilev'e gidip,Léon Bakst'ın Şehrazat balesinde kullandığı kostümlerindeki temel deseni ödünç almış, bundan sonra gardırobu , Fas ceketleri ve cüppeler,bluzlar ,bolerolar,takkeler ve eşarplarla dolup taşmaya başlamıştı. Matisse için tekstiller temelde soyut olan resimlerindeki realizmi taklit etmenin araçları haline gelmişti.[471] Matisse'in , ahşap platformlarla desteklediği oryantal alanın ilk örneklerinden "Moorish Screen "(resim no:237) adlı tabloda, tabloyu boylu boyunca saran renkli motif örgüsü düzenlemeyi iki boyutlu kılarken , renklerin ve motiflerin karmaşasında insanı hayrete düşüren sadelik, Matisse'in renk biçim ve alan düzenlemesindeki ustalığının kanıtıydı. 1921 yılında gerçekleştirdiği " Penceredeki Mandolinli Kadın" (resim no:235) tablosundaki figürün camdaki yansıması ise, ressamın 1950'li yıllarda kesme modelleriyle yapacağı siluetlerin habercisiydi.Bunun yanı sıra, "Reading Woman at Small Table" (resim no:236)de tuali boydan boya saran motif örgüsü içinde dansçı kostümüyle bir kadın, bacak bacak üstüne atmış kitap okumakta ,küçük masa ise zemini oluşturmada fonksiyonel olup ,yüzeyinin farklı düzlemi ve deformasyonu ondokuzuncu yüzyılın son yirmi yılında modern sanatın ilk belirtilerini eserlerinde gördüğümüz Cezanne'i anımsatmaktaydı." Festival of Flowers ,I-II ve III (resim no:239,240,241)de festivalin coşkusu, figürlerin rengarenk kostümleriyle desteklenirken, resme hakim olan diyagonal çizgiler Japon baskılarının bir özelliğiydi." Boudoır" da ise tablo da model, ne kadın ne de objelerdir. Model, Matisse'nin çocukluğundan beri aşina olduğu, tutkuyla bağlandığı dekoratif öğelerdir. Alışıldık bir şekilde açık pencereden Nice'ın pırıltısı görülür. "Woman with Parasol"(resim no:243) da ise sosyetik ve şık modelin yüz hatlarında detaylara rastlanmaz. Boş yüzler, Matisse'in çok sevdiği konulardan biridir. Ressam, yüzdeki detayları yalınlaşma yolunda ahengi bozan bir unsur olarak görmüştü. Boş yüzler 1906 da "Joy of Living" le ortaya çıkmış olup, Matisse'in resimleri arasında karakteristik bir özellik taşır.Sanatçının," Odalisque in Red Harem Pants" (resim no:244) adlı ,Charles Felix'de yapılmış bu eserin de ,Henriette,motif örgüsünün önünde oryantel kıyafetleriyle yer almaktadır. 1921 tarihli Matisse'in önemli yapıtları arasında yer alan "Odalisque with Red Trusers "(resim no:245) da ise, Henriette tabloda dikkatlice oluşturulmuş bir sakinlik görüntüsünde, kahverengi gözleri sıcak renkler ve egzotik bir dekorla karşımızdadır. Figürün çıplak vücudu kumaş desenleri içinde erimiş, arka plan divanın koyu bir perspektif ortaya çıkardığı düz yüzey içinde düzenlenmiş olup ,üç boyutluluk

[471] Özpınar,2007:134-135.

bacakların duruşuna bağlı olarak yarı ön cepheli ve kırmızı şalvarlı figürle oluşturulmuştu.Sol taraftaki duvarın sarısı üzerine kurulan bir ilişki ile de desteklenmişti.Böylelikle zeminin düzgünlüğü vücudun kıvrımlı hatları ve bölmelerde gördüğümüz tekrarlanan motiflerin etkisi artarken ,dekoratif öğeler de bedenin üç boyutlu özelliğini dengelemekteydi. Bu tual ressamın alan detaylandırma da ki ustalığını ve dekorasyon üzerindeki kontrolünü göz önüne serer. Kömür kalemiyle gerçekleştirilmiş "Reclining Nude,Table and Fruit"(resim no:472) tablonun öncelikli farklı bir açıdan desen çalışması olup , Gül Çoşkun'un tabiriyle Matisse ve Picasso son oryantalistler arasında yer almakta ve harem güzellerini tuvallerine"odalık"ismiyle egzotik ve erotik bir yorumlarla aktarmaktadırlar.[472]Matisse 'in eserlerinde erotizmin varlığı süre giden bir tartışmadır. Matisse kadın bedeni ile ilgili görüşlerini ise aşağıda yer alan cümlelerle açıklar:

> "Ben bir kadın bedeni resmettiğimde, figürüme öncelikle zerafet ve çekiçilik vermekle başlar,daha sonra bedenin anlamını yalnızca esas çizgilerle yoğunlaştırırım.İlk bakışta çekiçilik söz konusu değildir.Çekicilik yeni bir imge ile daha insansı bir şekilde karşımıza çıkar.Çekiçilik daha az belirgin olmakla birlikte,figürün ardındaki genel fikir ile karşılaştırıldığında daha az gerçek değildir.[473]

Matisse 'in erotizmi piramitlerde tasvir edilen tanrıçalardan, Antik Yunan 'ın ilahi Venüs'üne, Michelangelo ,Tiziona ve Rubens'in yalın formlarından Renoir ve Cezanne 'e kadar pek çok unsuru içinde barındırır.Matisse Batı geleneğinin klasik unsurlarına, Oryantal ikonografi ile primitif Afrika ve Okyanusya sanatından alınmış egzotik bir hava katarak yeni bir kuvvet ve enerji kazandırmıştı.Geleneksel olarak tasvir edilmiş olan ,ondokuzuncu yüzyıl çıplaklarını geride bırakmış ve bu dönemde pek çok sanatçı tarafından benimsenen kadına yeni bir bakışı gündeme getirmişti.Matisse' in odalıklarını da kapsayan çıplakları berrak ve neşeli bir duyumsallık taşımakta halinden memnun ve tasasız bir biçimde utanmadan aldatmayı yada baştan çıkarmayı düşünmeksizin sanki dünyaları,"Joy of Living" in bozulmamış doğası yada ressamın stüdyosunun ev hali gibi kendilerini sunarlar.[474]

---

[472]Özbek,1997:17.
[473]Özdeş,2005:81.
[474]Crepaldi,2001:112.

1922 yılının Şubat,Mart aylarında Bernheim-Jeune galerisinde Matisse'in Nice çalışmaları sergilenmiş "Odalısque with Red Culottes" ilk kez bir Fransız müzesi tarafından satın alınmış ve koleksiyoner Cabriel ve Etta Cone Matisse'in çalışmalarını ciddi bir şekilde takip etmeye başlamıştı. [475] 1922 yılının Ağustos ayında Nice tekrardan geri döndüğünde yaptığı eserlerden biri olan "Seated Qdalısque"(resim no:246) Jack Flam'ın tabiriyle; kusursuz bir resim örneği olup dipdiri elle dokunalabilecek memeleri, transparan pantolonuyla insanı heyecanlandıran, şüphesiz soluk kesici bir çalışmadır. [476] Oysa ki şüphesiz olan şu dur ki, eser analizleri ister istemez subjektif bir yan taşır .Matisse için erkek içgüdüleri yanında, arka plandaki motif örgüsünün güzelliği yüzün dingin umursamaz naifliği ,göğüslerin akademik çizgisinde, kadın salt bir cinsel obje değil, tablonun bütünündeki estetiğe duyulan hazla aynı potada erimişti. Matisse için tekstiller, temelde soyut olan resimlerindeki realizmi taklit etmenin araçları haline gelince ,form ve renk meselelerini hafifletecek bir insana gerek duymuştu. Figüre verdiği ağırlık, özellikle de o dönem için egzotik özelliklere sahip Kuzey Afrika ülkelerinden biri olan Fas gezisi sonrasında iyice belirginleşen Matisse Odalıklar serisini bu dönemin etkisiyle yapmıştı.[477] "Nice İnterior,The Nap (resim no:247) " de bir ılımlılık havası ve hafif devingenlik ,Renoir'in çalışmalarını hatırlatırken, renkli duvar kâğıdı halı ve koltuğun dekoratif düzeninde birbirini karşılayan renk tonları, açık pencereden görülen Nice'nin pırıltısı, kadının beyaz elbisesindeki düşselliğin pembemsi hacminde güzel bir vakti hissettirir." Woman Reading "(resim no:248) ise ,1910 tarihli "Girl with Tulips"(resim no:137) çalışmasına benzer yaklaşımla, güller, kadının vücudunda benzer renk ve biçimlerde tekrarlanırken ,okuyan kadın figürü Matisse'nin sevdiği temalardan birinin tekrarıydı. Eserlerinde sıklıkla yer verdiği akvaryum balığı motifide oryantel bir alanda "Nude with Goldfish" de karşımızdadır. Nice' da sürekli vakit geçirdiği dönemde Matisse, biçimlerin dolgunluğunu tekrardan anlamak için heykellerden esinlenerek çalışmalarda yapmıştır. Michelangelo'nun Aurora figürünün Lorenzo di Medici'nin uzanan çıplakları, yeni pozlar oluşturmasını cesaretlendirmiş , akıcı ve temiz kompleks yapısı üzerinde denemelerle "Large Seated Nude " heykeli üzerine çalışmaya başlamıştı." Day"(resim no:724) adlı taşbaskısın da da Michelengeleo'nun tesiri görülür. 1922-23 desen çalışması"Reclining Female Nude"da benzer poz devam ederken,"Reflection in the

[475]Flam,1995:231.
[476]Flam,a., 2003:120-130.
[477]Özdeş,200:81.

Mirror"(resim no:473) deseninde Matisse'in sanatsal yaklaşımında insan figürünün önemi bir kez daha açığa çıkar.Matisse hiçbir zaman avangard bir sanatçı olmamıştı.Eski ustalara gösterdiği saygı aslında sanatın kendi öz yapısına bir saygı olarak değerlendirilebilinir. 1923 yılının yaz aylarını, Issy' de geçiren Matisse,Bernheim -Jeune galerisiyle üç yıllık kontratını tekrarlayıp, Nice'a geri döndüğünde [478] " Pianist and Still Life" ve "Pianist and Checker Players"(resim no:257-258)üzerine çalışmış ,yine canlı renklerin düzenlemedeki dengesinde dekoratif bir alanda realistik yaklaşımlı obje ve figürlerle ,tablo batılı kılınmıştı."Pianist and Still Life" da, ön plandaki Cezanne'in sanatından izler taşıyan masa düzenlemesiyle, tablo üç farklı düzlem yaratır.Matisse"Nude with Blue Background" "Hindu Pozu" "Odalisque" "Odalısque with Magnolıas" (resim no:251,252,253,254) de oryantel alanlarda batılı yönü ağır basan eserler ortaya koymaya devam etmişti.Canlı rengin tahammül edemediği derinlik ortadan kalkarken ,sıklıkla figürleri Fas'ın esintilerinde bir kostümle Fransız burjuvasinde bir pozda resmetmekteydi."İnterior with a Phonograph "tablosunda, ön plandaki masa düzenlemesi yine Cezanne'yi anımsatırken, kumaşlarla ve perdelerle tıpkı bir film stüdyosu gibi oluşturulan iç mekan düzenlemesinde masa ," Reader Leaning at a Table,Before a Drawn –Up Curtain"(resim no:256) da gibi arkaya doğru uzunan perspektifi sertçe bir şekilde keser.1921-23 yılları arasına tarihlenen " Woman before an Aquarıum" (resim no:250)da Matisse, iç mekan düzenlemelerinde akvaryum balığı motifini ışık kaynağı olarak kullanırken, burada arka planda ki koyu mavi motif örgüsünün yansımasında, alışıldık canlı renklerini barındırmamaktadır.Tabloda ,düşünceli ruh haliyle yer alan kadın figürünü ön plana çıkarak ,alışılmadık bir dışavurum gerçekleştirmişti. "Portrait of Baroness"(resim no:259) de ise arka planda devam eden renk alanları yer alırken , açık pencereden görünen manzara ve göz alıcı renkleriyla masa örtüsünün içinde konu ,Baroness'in portre çalışması olup, aynadaki yansımasında ve portrenin pozunda onbeşinci ve onaltıncı yüzyıl Rönesans geleneğiyle ilişkiliydi. "Young Woman in Pink"(resim no:255)tablosunda dönemin modasını yansıtan elbisesi ve şapkasıyla bir kadın koltukta oturmakta,elbise yine resmin konusu olmaktaydı."Pink Table Clotch"(resim no:261)eserinde ise Matisse,görsel bir iletişimle duygu yoğunluğu sağlamak istemiş,izleyicinin günlük yaşam içinde bir rahatlık edinmesini arzulamıştı.Bazı eleştirmenler tarafından sırf süslemeci olmasından dolayı

[478]Flam,1995: 231.

eleştirilmesine rağmen Matisse, tabloda başarılı bir yol bulup üç boyutlu dünyayı iki boyutlu tablo üzerine aktararak ,gerçekçi biçim anlayışını yer yer kesin ,canlı renkler kullanarak görsel tarz yaratacak şekilde değiştirmeyi başarmıştı. 1923 ile 1925 tarihleri arasında, desen çalışmalarında yine" Reclining Model with a Flowered Robe"(resim no:475) de görüldüğü gibi, model, yine çiçekli eteklikken," Interior with Screen" (resim no:476)de oryantel alan düzenlemesiydi. "Arabesque"(resim no:730)de ise dekoratif arka planda işlemeli bir bluzla yer alan Henriette, motif örgüsünün sunumunda sadece bir araçtı. Matisse 1923 yılında kızı Marquerite'in evlendiği Bizans ve Modern Sanat yazarı Georges Duthuit'in [479]akademik çizgide bir portresini yaparken, 1924-25 arasına tarihlenen "Still Life" (resim no:479)ın komposizyon düzenlemesi, Cezanne'ı anımsatan unsurları içinde barındırıyordu.Matisse ,1923 yılında Henriette'nin modellik yaptığı bir dizi taşbaskı yapmaya başlamış ve odalık temasını farklı bir tekniğe uyarlamıştı. "Çizgili Pantolonlu Büyük Odalık" (resim no:721) anlatım gücü ve kendine has tekniğiyle ,en ünlü taş baskılarından biridir. Diğer taşbaskılarda ise, Henriette çıplak olarak yer alır. Yüzyıllardır kadın zevk ve yaşam kaynağı olarak yücelttikleri ya da kötü ve günahkar olmakla suçladıkları pozlarda resmedilirken , Matisse ise batı geleneğinin klasik unsurlarına yeni bir kuvvet ve enerji kazandırarak , pek çok sanatçı tarafından da benimsenen yeni bir bakışı gündeme getirmişti. Henriette ,halinden memnun ve tasasız bir biçimde utanmadan, aldatmayı ya da baştan çıkarmayı düşünmeksizin, ressamın stüdyosunun ev halinde gibiydi. " Turkish Blouse,Study of Legs" (resim no:732) aşamalı ilerleyen desen çalışmasında bacak ve sol kolun göğüs ile birleşerek oluşturduğu ayrı parçalar,sanatçının 1940 'lar dan sonra yoğunlaşacak kolaj çalışmalarının çıkış noktalarından birini teşkil etmekteydi ve yaptığı taşbaskılar 1927 yılında Berheim-June galerisi tarafından bir albüm haline getirilecekti.[480]

1925 yılında Matisse eşi ,kızı ve damatı Duthuit ile İtalya'ya gitmiş,Amsterdam'mı da ziyaret etikten sonra Nice dönüp yıl sonuna kadar orada kalmış ve "Large Seated Nude" heykelini çalıştığı yedi senelik dönemde Henriette Darricarrere'nin üç büstünü de yapmaya başlamıştı.[481]Her biri karakter açısından birbirinden farklı olacak ve 1925 yılında yapılan "Henriette I" (resim no:703) Darricarrere'nin neredeyse bire bir

[479]Spurling,2006: 260.
[480]Flam,1993:231.
[481]Kosınkı,v.d.,2007:208-215.

portresidir. Modelin güçlü ve yuvarlak hatları ile ifadedeki tanrısal sakinliği ,Large Seated Nude'dan tanıdıktır. Odalık resimlerine devam ederken" Odalık" (resim no:262)tablosu 1923 tarihli "Hindu pozu"(resim no:252) adlı eserine benzer unsurları barındırırken , renk kontrastlarının azlığı ve gölgeler odaya daha gerçekçi bir havayla karşımıza çıkarmaktadır. "Seated Nude Against Red Against Background" (resim no:264) tablosunda ise Henriette, çizgili bir koltukta, çıplak olarak oturmakta, pozu taş baskı çalışmalarını anımsatırken, ayrıntılardan arındırılaran tablo Matisse 'in sanatında 1930'lı yıllardan sonra başlayacak yalınlaşan uslubunun ön habercisidir."Nude Legs Crosed"(resim no:480) deseninde de çıkış noktası hocası Gustave Moreou'nun öğretilerinin izinde ,yalınlıktır.Yalın figür, çarpıcı biçim bozmalarında ,sol elin omuzla birleşimindeki yelpazeyi andıran biçimiyle dikkat çekerken , tek dekoratif düzenleme , elde yalınlığın içinde absorb olur.1925 tarihli "Renoır 'S Garden" (resim no:263)tablosu, klasik anlayıştan tam anlamıyla kopmamış ,renkçi anlayışıda en üst düzeyine taşımaktan çekinmemiş Renoir'in anısına yapılmış olup , Empresyonist teknikte Matisse'e ait öğeler taşımaktaydı.Matisse'in ünlü yapıtlarından ,öncelikli desen çalışmalarıyla desteklenen ,1925 tarihli "Decorative Figure on an Ornamental Background" (resim no:265) adlı eseri ise insan figürünün plastik boyut ve dekorasyon arasındaki ilişkinin çözümlenmesi bakımından , sanatçının en önemli çalışmalarından biridir. Matisse'in dekorasyona duyduğu hayranlık,1907 yılında "Harmony in Red-The Red Dining Table" ilk kez karşımıza net olarak çıkmış, şimdi ise tekrarı şiddetli ve oldukça tehditkardı.Büyük ahşap bir platformla, Nice 'taki stüdyosunda oluşturulmuş tual, dekoratif eşyaların ve motiflerin bir koleksiyonuydu.Bununla birlikte ayrı bir kimliği de elinde bulunduruyor,duvar kağıdı Fransız barok tarzının hatırlatması, halılar İran halısı, ayna Venedik Rokoko tarzı ,çiçek saksı askıları Uzakdoğudandı. "Dekoratif Figür" de ki çıplaklığın dikkat çekici ve şaşırtıcı yönü ise ,hacmin şiddetli yalınlığı ve süslemenin aşırı yoğunluğuyla kontrast oluşturmasından kaynaklanırken , üç boyutlu yalın çıplak figür ,Matisse'in isteği üzerine, ön plana çıkmıştı.Böylelikle dekoratif iki boyutlu , realistik üç boyutlu düzlemler resimde eşit olarak yer alırken ,göz kamaştırıcı görsel etkiden ayrı olarak iki istikamete ait çekim noktaları arasındaki bu değişimler,tabloyu tartışılamaz bir başyapıt yapan gerilimi oluşturuyordu. " Ne bundan önce ne de bundan sonra Matisse bir daha, heykelsi ve dekoratif öğelere böylesine belirgin bir şekilde karşı çıkmayacak ya da izleyicisinin perspektif tepkisine bu kadar

keskin meydan okumayacaktır."[482] 1925-26 tarihli " Odalısque with a Tambourıne" (resim no:266) tablosunda,parlak bir kırmızılık içinde sunduğu Henriette, sanatını son bir hamleyle zirveye ulaştıran Matisse'in başarılı geri dönüş devresine ait resimlerinden biridir.Tablo, arka planda zeminin kırmızı rengiyle gözde sürekli bir akış sağlayan teften adını alır ve kırmızı tef tabloda oluşturulmak istenen oryantal havayı destekler. Tablonun solunu boylu boyunca kaplayan siyah alan ve yeşille sarının yan yana kullanılmasıyla bir aheng içindeki koltuğu sonlandıran siyah gölgeler ışığın yerine kullanılmış ,yoğunlaştırılmış renge tahammül edemeyen derinlik duygusunu yok saymıştı. Bu eserle Matisse 1926 yılından sonra kendini toplayarak , yoğun renk gücüne ve kendi dehasından doğan diri şekillere yeniden kavuşmuştu. Matisse 1926 yılında Nice'da Charles-Felix'in dördüncü katınıda kiralamış ve 1938 yılına kadar da elinde tutmuştur.[483] Matisse burayı da oryantal bir mekan haline sokmuş, alçak divanlar , aynalar, dekoratif perdeler ve duvara asılmış bolca örneklerle, Fas'a ait bir iç mekanı anımsatan bir atmosfer yaratmıştır. 1927 tarihli, "Odalisque in Gray Harem Pants", "Reclining Odalisque (Harmony İn Red) " Odalisque with Green Sash", "Two Odalısque" ,"Odalısque with a Turkish Chair" (resim no:267,268,270,271,273)dekoratif eşyaların ve motiflerin bir koleksiyonu olup ,tıpkı "Decorativefigure on an Ornamental Background" olduğu gibi ayrı bir kimliği de elinde bulundurur. Figürlerin heykelimsi şiddetli yalınlığı, süslemenin aşırı yoğunluğuyla kontrast oluşturmakta, dekoratif iki boyutlu ve realistik üç boyutlu düzlemler resimde eşit olarak yer almaktaydı. Matisse 1926 yılından sonra kendini toplayarak , yoğun renk gücüne ve kendi dehasından doğan diri şekillere yeniden kavuşmuştu. 1926 tarihli "Seated Nude Left Arm on Head "(resim no:733)taş baskısında ise bundan sonraki süreçte sıklıkla karşımıza çıkacak, doruk noktasındaki çizgilere sahipti. Dekoratif bir fonda yer alan nü' nün gövdesi kol ve bacaklarına kıyasla daha iricedir. Havaya kalkık sol kolun,omuz çıkıntısında gövde ile yaptığı florans,motif örgüsünün merkezinde yer alan stilize çiçeğe benzer bir form almıştır.Figür kıvrımlı hatlarıyla dekoratif arka planla özdeşleşir.Matisse sanatında gittikçe arabesk hatlardan uzaklaşmaktaydı.1927 yılına gelindiğinde ise artık Matisse'in resimlerindeki bütünsel öğe çalışması olarak gördüğü heykelerinde ,yalınlık başat öğeydi. Matisse, Nice döneminin, dekoratif alanlardaki bol kıvrımlı çizgilerini bırakmaya başlamış , yalın çizgilerle ustaca düzenlenmiş renk kontrastlarında

[482] Essers,1993:64.
[483]Flam ,1995: 231.

sanatındaki en üst merhaleye ulaşmasına az kalmıştı. "Reclining Nude II"(resim no:706) uzanmış odalık figürüne geri döndüğünde, yirmili yaşlarında ilk keşfettiği 1907 tarihli "Reclining Nude" heykel çalışmasının tekrarı olsada model ayrıntıların elenişi ve güçlü dokusal etkilerle dile getirilmişti.Heykelin peş peşe gelen versiyonunda , bronz döküm kullanılmış ,ilk uyarlamaya göre modlesi çok daha sertti. "Reclining Nude III" (resim no:705)düz hatlardan uzaklaştırılarak daha seksapel bir akış çizgisindedir. Karnında kural dışı iki tane derin iz vardır. " Henriette II" (resim no:704)büstü ise "Henriette I"e göre profili ve burun yapısını tamamen değişmiş,saçta ayrı bir kavramsal yapı oluşturularak , sanatçının kağıt kesmelerine gidilen yolda atılan bir adımken ,heykelin yalınlığı Matisse'in bu heykeli bir mermer ya da bir granit parçası üzerinde sergilemeyi düşündüğünü gösterir. Bütün modelleri arasında sadece Henriette ressamın "sanatçının modeliyle kusursuz bütünleşmesi"diye tanımladığı şeyi başarmasını sağlamıştı."[484] ve 1927 yılında Matisse'e modellik yapmayı bırakmış, sanatçının çalışmalarındaki özgünlüğünü engellemek istememişti.[485]1927 tarihli "Peçeli Kadın" (resim no:269) ise Henriette'in veda portresi olup, çenedeki el dizdeki dirsek peçeyle kırılan yüz hatları modelin gizli saklı hüznünün ve sabit bakışlarındaki dalgınlığı dışa vurur."Still Life on Green Sideboard" (resim no:272) adlı natürmortunda ise,karşımıza çıkan kareli kumaşı bundan sonraki bir çok çalışmasında kullanacaktır.Böylelikle, tekstil mazlemelerine duyduğu vazgeçilmez merakı, daha yalın tasarımlarında uygulamasını bulacaktır. Tabloda algılanmaz bir perspektifle sunulmuş yeşil büfenin üzerindeki mavi kareli kumaş, donuk kıvrımlarla yer alır. 1927 yılında taş baskılar yapmaya devam eden Matisse'in "Balerin"(resim no:734) adlı çalışması, Diaghilev 'in Rus balesinden alınan ilhamla oluşturulmuş, " Sleeping Figure"(resim no:736) de nü, ayrıntılardan arındırılmış kıvrımlı çizgilerin bütünüyken, "Torse a I'aıguıere 'De" (resim no:735)Matisse'in vazgeçilmezi çocukluk hatırası tekstiller , ışık ve gölge oyunuyla daha güçlü ve kusursuz bir hal alarak, yoğunluk ve derinlik kazanmıştı ve toplam elli baskı yapılmıştı.[486]1929 tarihli "Gray Nude" çıplak figür artık oryantel bir aksesuarla ya da dekoratif bir alanda sunulmamış, arka fonda kareli alanın netliğinde, Matisse 'in yalınlık arayışında çizgiler sertleşmişti.1925' de başlanan Henriette büstlerinin1929 tarihli üçüncü uygulamasında , Matisse'in yaklaşımını

[484]Crepaldi ,2001:97.
[485]Kosınkı,v.d.,2007:208-210.
[486]Crepaldi,2001:103.

radikal bir değişim gösterir. “Study for Henriette II “(resim no:485) taslak çalışmasında bu değişiklik rahatlıkla gözlemlenirken bu heykeller doğal boyutlarından büyüktü ve özellikle üçüncü versiyon mimari yapısıyla anıtsal bir görünüm sergiliyordu. Gözler, ressamın o dönemdeki çizimlerinde uyguladığı doğrusal tarzı yansıtan ince ve şematik hatlarla belirginleştirilmişti. “Small Thin Torso” (resim no:708)heykelinin öncelikli desen çalışması “Studies of a Woman”(resim no:484) heykelin her yönden izlenebilme durumu, iki çizimini açıklarken, tors çalışması daha da yalınlaşarak, guaj dekupelerle gerçekleştirdiği 1947 tarihinde basımı gerçekleştirilen “Jazz” adlı kitabının dokuzuncu sayfasında yer alacaktır.“Small Torso”(resim no:709) tasarımda Roma torslarında ilham alınmış , kol ve bacağın küçük butları,yüzeyin pürüzsüzlüğüyle beraber yuvarlatılıp,heykel ayrıntılardan uzaklaşılarak soyut bir ifade almıştı.“Two Women,Open Window “ (resim no:486)kömür kaleminin farklı yoğunluğu ve çizgi yönünde,bir yağlı boya tablo gibi gerçekleştirilmiş, iki kadın Nice ’ın pırıltısını seyrederken, dekoratif bir örgü alanı sarmamıştı.Doğrusal bir tarzı yansıtıyordu.” Persian Woman” (resim no:487)ise akademik çizgide gerçekleştirilmiş bir figür olup ,İran kostümüyle model çekici duru yüz ifadesiyle, aralıklı ince gölgelendirmelerle desteklenerek oldukça zarifti. Baş örtüsü, nakış gibi işlenmiş, florans yapan koltuğun arayış çizgilerinin doğrusal hatları yalın ifadeye ayrı bir devinim katmıştı.“Resting in a Chair” (resim no:737)ise dekoratif bir arka planda Nice sürecinin etkisiyle, son resimlediği taşbaskılardan olup ,arka plandaki motif örgüsünün sıralı geomertrik hatları, yalınlaşacak çizgilerinin habercisiydi.Aynı teknikle yapılmış “Reversed Nude with Stove”(resim no:738) ta ise, Matisse sanatında çıplak kadın sunumunda vardığı noktayı ortaya koyan, erken tamamlanmış bir desen çizgisine sahipti. Çıplak figür, dekoratif kabul edebileceğimiz iç mekanda ,sarmal çizgileri devam ettiren bir pozda, mekanla bütünselleşirken adeta bir objeydi. Nünün feminen kıvrımlarının izleyiciye vereceği kışkırtıcı his , Matisse’in potasında erimişti.1929 tarihinin en çarpıcı çalışmasıda “Reclining Nude-II”(resim no:483) deseni olup yeni bir dönemin,daha doğrusu sanatındaki tamamlamaya doğru gidilen yolda atılacak son adımın, en gerçekçi habercisiydi.1920 ‘li yıllarda Birinci Dünya Savaşı’nın rehaveti atılsın diye Matisse’ in yumuşayan formları,1920’ li yıllarının sonuna gelindiğinde sertleşmeye başlamıştı.[487]

[487]Lynton,1982:210.

h-1930 ve 1940 Yılları Arası Doğrusal Çizgiler:

Matisse'in 1920' lerin sonlarında sertleşmeye başlayan çizgilerinin en güzel örneklerinden biri , bir dizi kabartma heykelinin dördüncüsü olan yaklaşık iki metre yüksekliğindeki "Back IV"(resim no:710) heykelidir. Öncelikli desen çalışması 1929-30 arasına tarihlenen "Seated Nude" da doğrusal hatlarla oluşturulmuş ,yalın kadın figürü de sanatındaki değişimin yakın bir habercisiydi."Back IV" te vücut üç ana bölmeye ayrılmış, kolonlardan oluşan bir görüntüye sahipti.İnsan sırtı, ancak uzun stilize bir saç lülesi yoluyla anlaşılabilmekte aynı zamanda "Back IV" ,mimaride rastladığımız büyük boy figür geleneğin bir uzantısı olup ,Matisse 'in yapıtlarının klasik geleneğe bağlılığını açıkça ortaya çıkarmaktaydı.Matisse'in klasik geleneğe bağlılığını ortaya çıkaran bir diğer heykel çalışmasıda , aynı tarihli deniz kabuğundaki bir Venüs heykeliydi."Venüs in aShell -I" (resim no:713)Helenistik dönem süs heykellerini yada evde bulundurulan kutsal eşyaları anımsatırken, insan vücudunun aşırı derecede yalın birer betimlemesiydi[488] ve tanrısal bir his uyandırıyordu. Matisse'in geçmişe duyduğu bağlılık hissi,gençlik yıllarındaki Ecole –Beaux-Arts'da Gustave Moreou'un yönlendirmesiyle Louvre'de yapılan çalışmalardan temelini almıştı .1930 tarihli "Standing Nude" (resim no:490)desen çalışmasıda nü, geometrik kabul edebileceğimiz sert hatlarla "Venüs in a Shell I " heykelinin arayış çizgilerini ortaya koyarken, sanatçı bacakları istiridye kabuğunun içine sokarak arayışının çözüm noktasında heykeli modelleyip, "Standing Nude,Seen From The Back(Lısette)" (resim no:495)desenide her iki heykel için Matisse'e yön vermiş yardımcı çizimlerdi. İnsan vücudu sert hatlarıyla adete şaşırtıcı bir şekilde motife dönüşmüş ,sembol alma yolunda ilerliyordu.Matisse'in erken tamamlanmış bu desen çalışması ,çocukluk hatırası tekstiller ve yine Moreau'un resiminizde sadece gerekli olana yer verin öğütünden gücünü almıştı.Yalınlık Matisse'in sanatında baş ilkesi , vazgeçilmezi dekoratif unsurlar tekstilerde, doğrusal hatlarla yalınlaşabilecek unsurlardı. Aynı zamanda Matisse , Albert Skira adında ki genç ve girişimci bir kitap severin 1928 yılında Lozan da aynı adı

[488] Lynton,1982:210.

taşıyan kurmuş olduğu matbada, tasarımını yaptığı ve resimleyeceği ilk kitabı Mallermé 'nin Şiirlerini basma görevini almış [489] çağın varlık yorumuna uygun, yalın hatlı çalışmalarında, üretimin her aşamasını aşırı titizlikle kontrol ederek, kitap tasarımlarındaki temel figürlerden biri haline gelecekti. 1930 yılında ,27 şubat ile 31 Haziran tarihleri arasında,Amerika ve Tahiti ve Tuamotu'ya kadar uzanan uzun bir yolculuğa çıkmış, ilk önce Amerika'ya giderek yolculuklarına başlamıştı.Burada ,Newyork,Broadway,California ve Chicago da birçok yeri görme fırsatı bulmuş, Amerika'dan ayrılıp Tahiti 'ye dönmüştü. [490] Geçirdiği bu on günlük süre içinde onu en fazla etkileyen ve hayatı boyunca unutmayacağı, ekvatora yaklaştıkları zaman okyanusun koyu mavi ışık saçan görüntüsü olmuştu.Koyu ve zengin maviye hayran kalmış,Morpho kelebeğindeki maviye benzettiği bu rengi,temkinli bir deneyci olan Matisse,1952 tarihinden sonra kağıt kesmelerle yaptığı bir dizi mavili kadın figürünü ,buradan aldığı esinle oluşturacaktı. Tahiti onun sadece Gauguin in yazdıklarından ve fotoğraflarından gördüğü bir yerdi . Palmiyeler,çiçekler,muz ağaçları,mango ağaçları,papayalar,avacodolar, sarı -yeşil meyvelerle ayrıca kadınların yöresel kıyafetleri,denizde ve sahilde inceleme fırsatı bulduğu bitkiler,gün batımları ve inanılmaz ışık sunumları sanatında aradığı yeniliği ve heyecanı ona verebilecek türdendi. Birçok değişik yerleşim yeri ve adaya geziler yapmış,gözlükle su altına dalarak denizin altıyla birlikte gökyüzü ve deniz onun ilham kaynağı olmuştu. Vazgeçilmezi dekoratif öğeler yeni bir ivme kazanmıştı.Arabesk kıvrımlar yerini doğrusal hatlarla yalınlığa bırakacaktı." Trees in Tahiti" ve "Pauline Chadourne" (resim no:491,492)desenleri Tahiti'de gerçekleştirilmiş olup , Chadourne'e sanatçıya Tahiti'de rehberlik yapan kişiydi.[491] "Tahitiennes" (resim no:493)deseninde ,Tahitili iki kadın figürünün saçları, çizgisel bir uslupta motif gibi işlenmişti. 15 Haziran tarihinde adadan ayrılmış,[492] 1930 tarihli "Tiari "(resim no:711) heykelinde Tahiti'ye yaptığı ziyaret sırasında hayran kaldığı tropikal bir çiçekten esinlenmiş, sadeleştirilmiş baş oval taç yaprağı ya da çiçek yaprağı gibi bir ağırlıkla anlatılmıştı. Fakat heykelin yüzeyi, Matisse için fazla pürüzsüz olup , Brancusi etkisini yansıtmaktadır ."Tiari" de Matisse ilk heykellerindeki bildik ölçülere geri dönmüş fakat şimdi saflığın doruğuna ulaşmıştır.Aynı tarihli " Tiari with Necklace" (resim no:712)heykelinde ise sanki

[489] Crepaldi,2001:104. ;Flam,1995:232.
[490]Crepaldi,2001:100. ;Spuling,2006:307.
[491] Spurling ,2006:307-309
[492] Spurling,2006: 321.

çiçeksi yapı ile insansı duygular arasındaki ve aynı zamanda soyutluk ve gerçeklik arasındaki oyunu vurgulamak istercesine, kompozisyona yeni bir kavis kazandıran, gerçek bir kolye eklemişti.Kolye, Matisse' in heykele eklediği gerçek ilk objedir. "Venus in a Shell II" (resim no: 713)ise ilk modellmesine göre Tahiti'de karşılaştığı dekoratif öğelerin coşkusuyla daha eğlenceli bir hal alıp , heykelin kaba saba görüntüsü oymalı yüzeyi kaba bir gücü anımsatan büyük keskilerinde tanrısallık ulaşılabilir bir sevimlilikte, " Seated Nude,Arm Raised " (resim no:715)heykelinde ise modelleme gücünü kesik kollar ve dalgalı yüzeyden almaktaydı.Matisse'e çağın varlık yorumuna uygun olarak izleyicinin algısını nasıl çoğaltacağının çok iyi farkındaydı.Tahiti dönüşünde 14 Eylül' den Ekim ayının başına kadar tekrar Amerika' da bulunmuş,müzeleri gezmiş ,önemli koleksiyoncularla ve Philadelphia yakınında bulunan Merion daki vakıf için bir duvar resmi yapmasını teklif eden Albert Barnes 'le görüşmüş, vakfın başkanı sanatçıdan 1910'da Schukin'e için yaptığı dans teması üzerine bir duvar resmi istemişti.[493] Matisse , aralıklı konulan 3 kemerle oluşturulmuş, büyük Fransız kapısının üzerine büyük devasal bir eser ortaya koyup tamamlamaya karar vermiş ve çalışmayı yapacağı odayı uzun süre inceledikten sonra şöyle demiştir:

> "Bu oda ,resim için uygundur,duvar süslemeleri için değil.Benim yaptığım dekorasyonu bir çeşit resim sanatı olarak görmek yanlış olacaktır.Benim amacım her zaman için resim sanatını mimariye aktarmak olmuştur.Örneğin,bir freski,bir taş,bir parça beton olarak kullanmak.Benim bu yaptığım artık günümüzde pek sık yapılmıyor.Bu günün duvar süslemecesi,duvar süslemesi yerine resimler yapıyor."[494]

1931 yılının Ocak ayında Fransa' ya döndüğünde Haziran ve Temmuz ayında Paris te Georges Petit galerisinde sergisi olmuş [495]ve Thannhauser galerisindeki Henri Matisse sergisinin katalog kapağı çalışmasını yapan Matisse , otoportresinde ayrıntıların çıkarılması ile soyutlanmış bir ifade ortaya koymuştu.Silik hatlara sahip portrenin üzerinde, Henri Matisse yazısının net ve koyu çizgileri dikkat çekerken, sanatçı bu dönemde tanıtımının yapıldığı bir çok kitap kapağında otoportresini resmedecektir.[496]Mallerme' in "Poesies" kitabı için çalışmalarına devam ederken[497]

---

[493]Percheron,v.d.2004: 28.; Özsezgin,1979:21.
[494]Robert Sowers(1962):,*Matisse and Chagall as Craftsmen,*Craft Horizons,January-February,Vol:22,s.29
[495]Kosinki,v.d.2007:68.
[496] Klein,2001:206-207.

aynı zamanda Barnes duvar resmi için büyük bir tuvalde çalışmalarına başlamış, Venice yakınlarında Abano Bagni yi kullandıktan sonra Padua 'da Giotto'nun fresklerini çalışıp Nice dönüp, eser için bir atölye kiralamıştı. [498] Duvar resminin bir çok öncelikli desen çalışmalarından olan " Barnes Dance-II"de, yalınlık ve akıcılık Matisse'in deyimiyle erken tamamlanmış eseri "Dance I" tesirinindeki muazzam yalınlığa sahip olup , figürler eğimli çizgilerin ve ince kromatik gölgelerin başarılı kullanımıyla soyut sembollere indirgenmişti." Study for Dance" " Barnes Dance Study,Left Panel,Second Version" benzer yaklaşımlarla karşımıza çıkarken,Matisse bu yapıtın hazırlık çalışmalarında, kesilmiş kağıtlardan yararlanmış, böylece sanatında özgün bir aşamayı oluşturan yeni bir tekniğin araştırmalarına başlamıştı. Matisse yeni buluşunda ve buna paralel olarak yeni tekniğinde daha önce hiç olmadığı kadar sağlam bir bütünlük ortaya çıkarmış ve bu yenilik geleceğe dair sanatında diğer bütün buluşlarından sanatçıya daha fazla olanak sunacaktı.1931 tarihli "Lisette in a Turkish Chair"(resim no:501) deseninde ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesinden oluşan figür, Matisse'nin sanatında 1940'lardan sonra yoğunlaşacak kağıt kesmelerini anımsatırken kostümün üzerindeki motif örgüsü, dekoratif sanat sevgisinin sanatçıdan ayrılmaz bir bütünlük olduğunu gösterir.1932 yılında uzun denemeler sürecinden sonra "Dance(Merion)" (resim no:280) da desen ve renk arasındaki kurmak istediği dengeyi yakalamış ve kompozisyonu tuale aktarmaya başladığında , halkaların ölçüsünde bir hata yapıldığını fark edip düzeltmektense yeni bir tanesine başlamıştı.Bu sırada sağlık problemleri yaşayan Matisse , ikinci uygulamasını 1933' yılında bitirecekti.Ekim ayında da Fransız şairi Stéphane Mallerme' nin Poésies kitabının basımı gerçekleşmiş,[499] resimler üstün bir çizgi mimarisi ve zengin bir ışık düzeni sayesinde kısa zamanda hakimiyetini ilan edeceği grafik alanındaki ilk denemeleri olmuştu.Geleneksel bir illüstrasyonla bu eserleri ortaya koymamış, bir mimar gibi metne ve görsel öğelerine oldukça önem vermişti.Kitapta yer alan "Nymph And Faun" baskısında , seksüel şiddeti ılımlı bir havada yansıtmayı tercih etmişti.1932 ve 1933 yılları arasını tamamını neredeyse Barnes Vakfı'nın duvar resimlerine ayıran Matisse, aynı zamanda yaşamının sonlarına değin sadık bir yardımcısı olacak Lydia Delectorskaya tanışmış ve birlikte Barnes çalışmalarını tamamlamışlardı.[500] 1933 tarihli "Lydia" adlı deseni Delectorskoya' ilk

---

[497] Crepladi,2001:118.
[498] Lynton,1982:211.
[499] Berggruen,v.d.,2006:45.
[500] Percheron,v.d.2004: 46.

resmi olup, üzerinde iş kıyafeti ,gülmeyen yüzü ve saçlarını arkasına toplamış bir pozdadır.1933'ün Mayıs ayında Barnes vakfı için yaptığı üç yıldır üzerinde çalıştığı ,"Dance(Merion)" duvar resmini bitirmiş , duvar resminin düzenlenmesini denetlemek için Merion'daki Barnes Vakfına gitmişti."Dance(Merion)" birinci versiyona göre bir çok değişikliklere uğramış ve çalışmasının temelinde kesilmiş kağıtlar kullanılmıştı.[501] Matisse çalışmasınının zorluğunu ifade etmiştir:"Üç yıldır on bir renk alanının yerini değiştirmekle meşguldüm, tıpkı dama taşları gibi. Renkler, kesilmiş kâğıtlardı ve beni tatmin edecek örgüyü oluşturmak çok zamanımı aldı."[502]

"Dance(Merion)" düzenlemesinde ,"Joy of Living" ve "Dance I" figürleri serbest bir küme içinde , arka zemindeki geometrik şekillere zıt olan arabesk bir desen dizisi oluşturulmuş, yalın figürler ,eğimli çizgilerin ve ince kromatik gölgelerin başarılı kullanımıyla soyut sembollere indirgenmişti. Bir bambu çubuğunun ucuna bağlanmış karakalemle oluşturulan ve direkt olarak tualin üzerinde oluşturulmuş bu eser,
[503] Vence 'de ki Rosaire Şapeli çalışmalarının bir habercisi gibi, sınırlı bir alan içersinde etkinin büyüklüğünü oluşturmayı başarmıştı. Matisse şunu belirtmişti: "Benim için en önemli şey sınırlanmış bir alanda, ölçülemez bir sınırsızlık ortaya çıkarmaktı."[504]Bu eserin Merion'da görülmesi Matisse için bir destek olmuş, çok sevinçli bir şekilde:

> "Dekorasyon, duruşta. Bu gerçekten olağanüstü – bunu görene kadar kabul edemiyorsunuz. Kemerlenmiş üst kısım ışık yayıyor ve bunun etkisi zemine kadar genişliyor. Fazlasıyla yorgunum fakat çok da memnunum. Resmin başarısını görünce onunla bağlantımın kesildiğini hissediyorum. Bu, yapının bir parçası oldu ve ben artık geçmişi düşünmüyorum. Bu, kendi bağımsızlığını kazandı. Bu gerçek bir doğuş ve anne kendini geçmişin acılarından arındırdı." [505]

Dance(Merion)" da figürler bir bakıma dekoratif tarza dönüşün de habercisi olmuştu. Bundan sonraki yıllarda Matisse duvar halıları çalışacağı gibi, tıpkı bir heykeltraş yada mimar gibi kitap illüstrasyonları üzerine çalışacaktı. **M**atisse"Dance(Merion)" üzerindeki yorucu çalışmalarından sonra İtalya'ya ya gidip

[501]Lynton,1982:211.
[502] Essers,1993:68.
[503] Millet,2002:78-79.
[504] Essers,1993:69.
[505] Essers,1993:69.

Abano'da tedavi görmüş ve bu sırada Giotto'nun duvar resimlerini bir kez daha görebilmek için Padua'yı tekrardan ziyaret etmişti.[506] 1930-33 yılları arasına tarihlenen desen çalışmasında ,"Nude with Raised Arms" (resim no:500),sol dizinin üzerine çökmüş nü, kolları havada saçlarını toplamaktaydı.Vücutta ki abartılı deformasyonlar, kafada görülmeyip, bütününde yalın bir çalışmadır. 1933-34 yıları arasına tarihlenen "Dr.Claribel Cone"(resim no.503) desen çalışması ise kardeşi Etta Cone'nin ricası üzerine yapılmış,Etta'nın Matisse'ye verdiği fotoğraftan çalışılan figür[507] sert çizgiler ve ayrıntılardan arındırılan yüz hatlarıyla dikkat çekmektedir. 1934 tarihli yağlı boya tablosu "Interior with a Dog"(resim no:281) iki boyutlu dekoratif düzenlemede ,arabesk kıvrımların doğrusal çizgilerinde oldukça yalındı. Aynı teknikle yapılmış "Tıtıne Trovato in a Dress and Hat"(resim no:282), şapkalı kadının heybetli görüntüsünde ,Matisse'in sanat hayatının başından beri aradığı yalınlığın muhteşem örneklerinden biri ortaya konmuş,1935 tarihli" Reflection"(resim no:283) da da algıda ilk planda olan doğrusal çizgilerle oluşturulmuş yalınlık ,tablonun temel özelliğiydi.İnce bir zekanın ürünü olan düzenlemede, mükemmellik tabloyu erişilmez kılmaktadır. "Young Girl in Black,in Yellow Armchair"(resim no:288) da ise siyah elbiseli kadının yüz hatları, yalınlığa gidilen yolda yok sayılmıştı.Matisse'in 1934 yılında oyma baskısıyla resimlemeye başladığı[508] , James Joyce'un "Ulysses" kitabı 1935 yılında yayınlanırken" Self Portrait XIV",(resim no:506) kendi tanıtımı için yayınlanan birçok kitaba yaptığı portre çalışmalarını hatırlatmaktadır.Detay görüntüde göz bebekleri sonraki desenlerinde sıkça karşımıza çıkan zigzaglı çizgilere sahipti. 1935 yılının Şubat ayında karısı Amelie'ya ya iyileşme döneminde göz kulak olan Lydia Delectorskaya , Matisse tekrardan poz vermeye başlamış,bu dönemden sonra artık onun bir modeli olmak dışında hayatındaki önemli bir dostu,dayanağı olmuştu.[509] Sanatçıya kağıt kesmelerin de yardım edecek Lydia ,Matisse'in ünlü eseri "Pink Nude"(resim no:287) için modellik yapmış ve sanatçı 1935 Nisan' ayından Ocak ayına kadar bu eser üzerine yoğunlaşmıştı.[510] "Pink Nude in Progress –State I"(resim no:284) ,1935 ' in Ekim'inde tamamlanan "Pink Nude" eserinin, üç Mayıs'ta başlanan ilk düzenlemesi olup , Lydia akademik çizgiye yakın vücud formunda ayrıntılardan arındırılmıştı.Arka planda sandalye üzerinde çiçekli bir vazo yer alırken, dirsek ve

[506]Essers,1993,69.
[507]Klein ,2001:188-189.
[508]Klein,2001:137.
[509]Klein,2001:236.
[510]Millet,2002:97.

dizdeki kıvrımlar vurgulu değil,realistikti.Sol koldaki deformasyon Nü'yü daha da modern kılmış, 20 Mayıs tarihli, " Pink Nude in Progress –State V"(resim no:285) ilk uyarlamaya göre hantal bir deformasyona sahip olup , Matisse beş ay sonra aradığı biçimsel yalınlığı "Pink Nude in Progress –State XXI "(resim no:286) deseninde bulduğunu fark etmişti .Fakat daha çözemediği noktalar vardı.Devasal bir görüntü peşindeydi. Bel kıvrımı çözülmesi gereken bir konuydu.Yüz hatları ve arka planda yer alan çicek ve vazo yalınlığı bozmaktaydı ve duruşu güçlendirmeye karar vermişti.Matisse koleksiyoner Baltimore'yi eserin oluşumu safhasında ,arta arda gelen sahneler şeklinde fotoğraflandırmak için görevlendirmiş ,fotoğraflarla düşünülmüş süreçlerin geliştirilmesi planlanmıştı.[511] "Pink Nude" da ressam yakın çekim bir fotoğraf gibi modele yaklaşmış ve arka plan derinlikten uzak sade bir dekordan oluşturulmuştu. Tabloda arka plan sadece desendi ve Nü 'de insan vücudunun bir taslağı."PinkNude" da organik ve geometrik yapı , sade ve desenli yüzeyler , kıvrımlı ve düz çizgiler, sıcak ve soğuk renkler arasında bir denge kurulmuş , bütün tevazusuyla muazzamlık hissine ulaşmıştı. Üç kademeli arka planın son göstergesi olup , Matisse'in oryantal estetiğine son verdiğinide ortaya koyuyordu. Bu eser bizi sanatçının "Blue nude,Souvenir of Biskra "(resim no:108)da ki feminen fantezilerine uzanmış odalık figürlerine ve 1925 tarihli bronz heykelerine götürürken, aynı zamanda Michelangelo'nun " Night " adlı eseriden aldığı ilhamın etkisiylede yapılmıştı.Matisse kendisinden önceki resim geleneğini reddetmeden, onu tevazu ve saygıyla incelemiş,kendi kişisel bakışınıda katarak yorumlamıştı.Aynı zamanda kendi kültürüne yabancı unsurları inceleme fırsatı bulduğunda sadece birbirleriyle uyumlu unsurları seçmemiş,açık fikirliklikle yeni bir bütünde birleştirmişti. "Hercules and Antaeus" (resim no:513) desen çalışması,Antonio Pollaiuolo aynı adlı eserinin uyarlaması olup eser,Matisse'in kendini her yönden baskıda hissettiği bir dönemde yapılmıştı.[512]1935 tarihli Matisse'in ünlü yapıtlarından "Dream-I" (resim no:290)ın öncelikli yağlı boya çalışması "Blue Eyes "(resim no:289) doğrusal çizgileriyle dikkat çekerken, düzenlemde yüzün üçgeni ve kolların oluşturduğu daha büyük üçgen, renklendirmede pembenin maviye karşı romantik ilişkisinde, daha natüralist bir dayanağa sahipti.Mütevazi ölçülerine rağmen son derece şaşırtıcı devasal bir izlenim veren bu eserin arka planada ki kareli bir kumaşın sert hatları ,biçimsel bir tahminle ortaya

[511]Millet,2002:97.
[512]Spurling,2006:355.

konmuş,ön plan da ki derin bir uykuda Lydia'nın yüz ifadesi neredeyse duyabilir bir atmosfere sokulmuştu. Matisse, 1935 yıllarında desenlerinde insan bedenini yalınlaştırırken , bir motife dönüştürmek adına ya da bir adım ötesi sembole gidilen yolda, türlü pozlarda nüler çalışmıştı."Large Nude"(resim no:509) deseninde çıplak kadın figürü bir motif örgüsünün kıvrımlarına sahipken, sol köşede yer alan aynadaki yansımasında Matisse bu etkiyi neredeyse gerçekleştirmişti. "Nude with Necklace" (resim no:510)de ise çıplak figürde ,ellerin dudaklara dokunuşuyla artan şehvet, beğenilen zevk alınan bir obje kadar doğal olup ," Nude Reflected in a Mirror" (resim no:511)deseninde de Lydia'nın bir çiçeğin kıvrımlarını andıran vücudu, şehvetli bakışları, elleriyle vücuduna teması pozu oldukça davetkâr kılsada , cinsel organının üzerindeki tüylerin zigzaglı kıvrımları, aynada yansıması görülen sehpanın boğumlu ayaklarıyla eşleştirilebilecek kadar da doğaldı. "Reclining Nude,Small African Carpet"(resim no:512) da ki açık kompozisyon düzenlemesinde, nü üzerine uzandığı dekoratif örtünün köşeli hatlarıyla kıvraklık kazanırken , motif örgüsüyle bütünselleşmiş,aynı tarihli "Artist and Model Reflected in The Miror" (resim no:514)da ise cinselliğin yaşamın çoklu yanlarından alınan zevklere eş doğallığı, figürün bir kadın değil sadece bir resim olduğunu mesajını vermekte ve bu vurgu , desenin köşesinde yer alan ,ressamın elinin görüntüsüyle daha da ön plana çıkmıştı. "Artist and Model Reflected in The Mirror-II" (resim no:515) da da aynı yaklaşım sergilenirken ,Lydia Delectorskaya'ın dizi halinde yapılan bu desen çalışmaları,1936' da Cahiers d'Art da yayınlanacaktır.[513]Bir dizi nü çalışmaları arasında, "Still Life with Bunch of Anemones" (resim no:508)deseninde kompozisyonun merkezinde, iki kulplu vazoda bir demet Anemone çiçeği yer almakta ve arka planda yer alan tablolardan ,sağ köşedeki 1932 tarihli Malarme'nin kitabı için yapılan gravür çalışması"Nude for Cleveland " olup , vazonun yanında ,"Reading Chemies"heykeli yer almaktaydı.Aynı tarihli "Faun Charmıng a Sleeping Nymph" (resim no:507)deseninde, Nymph ve Faun, doğrusal çizgilerle oluşturulmuş dekoratif arka planın önünde, sert çizgilerin oluşturduğu yalın hatlarla betimlenmişti.Faun'un saçları arka plandaki doğa görüntüsüyle bütünselleşmiş ve temada Matisse, seksüel şiddetden kaçınıp, baştan çıkarıcılığı ve şefkati bir arada uygulamıştı. "Nymph in The Forest-I" (resim no:291)yağlı boya tablosunda ise resimlemekte kararsız kalıp ,resmi yarım bırakmıştır.1935-36 tarihli" Tahiti De Pencere Gobleni"(resim no:292) Marie Cutolli'in tavsiyesi ile bir halı şablonunu olarak

[513]Flam,2003:165.

çalışmış,Beauvois Ulusal El Sanatları atölyesine verilsede tasarım halıya dönüştürülmemiştir. [514]Aynı tarihler arasında yer alan"Oturan Pembe Çıplak" (resim no:293)düz çizgilerin hakimiyeti ve belirsiz renk dağılımıyla ,sanatçının özet ve en az dekoratif çalışmalarından biridir.

Matisse, 1936 yılında 1899 yılında yaşadığı tüm ekonomik zorluklara rağmen satın aldığı, sanatına yön veren , Cezanne'in "Three Bathers" adlı eserini Paris'teki Petit Palais Müzesine bağışlamış , kesme ve yapıştırma kağıtlar kullanarak "Cahiers d'Art dergisinin 3. ve 5.sayılarının kapakları (resim no:839)için kağıt dekupeler kullanmıştı. [515] Kapak dizaynında , kırmızı yeşil kontrastının güçlü etkisi, mavinin soğukluğuyla dengede olup, geometrik ve diyagonel hatlı renkli düzenlemede vurguyu ,boşluk alanı "Cahiers d'art" yazısı belirlemekte ve usta bir düzenlemeyle Minotuare Dergisi'nin 9 Ekim 1936 sayısının kapak tasarımında ,derginin adı kıvrımlı çizgilerle bir kadının yüz hatlarına serpiştirilmişti.Yağlı boya tablolarında ise arabesk hatlardan kurtulmuş " Green Blouse"(resim no:294) da yeşil bluzüyle Lydia Delectorskaya ,Tahiti Gobleni'nin önünde beyaz şapkasıyla poz verirken, doğrusal çizgilerin ustaca düzenlenişinde kavisli vücudu hayat bulmuş, "Woman in a Red Chair" (resim no:295)tablosunda ise ayrıntılardan ayıklanmış yüz hatları ,dönemin modasına uygun kostüm ve şapkasıyla kırmızı renkte çarpıcı fov sandalyede bir kadın otururken,elbisesindeki pembe beyaz akışkan motifler, abartılı deforme elleri ve elden sarkan mendilinin açıklamasıydı. "Şöminenin Önündeki Çıplak" tablosundaki kadın figürün renklendirilmesinde titreşim ise diğer cansız nesnelerin ele alınışıyla tezatlık oluştururken, aynı tarihli "Tahiti-II"(resim no:297) de Matisse sanat hayatının başından beri aradığı yalınlık arayışını sürdürdüğü ,kontrast canlı renklerle, Fovist bir düzenleme ortaya koymuştu.1936 yılında William Parley'in eşi Dorothy, Matisse'in Nice döneminde yaptığı iki resmini satın almış , Eylül ayı başlarında sanatçının Paris'teki stüdyosunu ziyaret ettiklerinde, sekiz tane küçük boyda çizimlerinide yapmıştı.Sanatçı "Dorothy Parley" (resim no:520)in portresinde numarası bilinemeyen bir mürekkeb kalemi kullanılmış ,"Recumbent Woman with Arms Raıised Above Her Head,Half Length" ve "Seated Woman" (resim no:521,522)desenlerinde kadın figürü Matisse için dekoratif bir öğe olmuşken , "Model Reflected in a Mirror" ve "Model

[514]Fontine,(y.y):22.
[515] Flam,1995: 233. ;Crepaldi,2001:122.

Reflected in a Mirror-I" (resim no:523,524)da sanatçının aynada yansıyan görüntüsü , çizimdeki Nü'ün bir kadın değil,sadece resim olduğunu doğrulamaktaydı.Desende cinsel his uyandıran kıvrımlar ,çıplak beden ,süre giden motif örgüsünün başkalaşımıydı.Matisse sanatındaki bu gerçekliğin algılanmasını istemiş , aynadaki yansıması;biçimlere duyulan beğeninin doğallığında resmetme arzusunun simgesi olmuştur.Aynı zamanda kendisini bir heykeltıraş olarak kabul etmeyen ,heykel çalışmalarını resimlerini bütünleyen bir öğe çalışması olarak gören ve her zaman temkinli bir deneyci olup sanatına vereceği yolda en çok kendinden beslenen Matisse'in, 1936 yılındaki eskiz defterlerinde "Jaguar Devouring a Hare " "Large Seated Nude"(resim no:517,518) heykel çalışmalarının taslak çizimlerine rastlamak mümkündür.

Matisse 1937 yılında ,Monte-Carlo'da Rus Balesi tarafından gerçekleştirilecek ve koreografisini Leonide Massine'in yaptığı ,"Kırmızı ve Siyah" ın dekor ve kostümlerini çizme görevini almış, çalışmalar esnasında beyaz büzgülü organdiden mavi balo elbisesi onu baştan çıkarmış [516]ve öncelikli desen çalışması "Study for "Blue Dress in Ocher Armchair" (resim no:525)ile birlikte " Blue Dress in Ocher Armchair" " Mavili Kadın" ve " Lady in Blue"(resim no:298,300,299) tablolarını yapmıştır."Lady in Blue"da , Lydia Delectorskaya gösterişli kostümüyle, kırmızı rengin siyahla pırıltısında , gösterişli bir koltukta oturmakta, sol el Matisse'nin sıkça tekrarladığı bir jestte olup,[517]sağ eldeki tesbih ise tabloya oryantal bir hava katmıştı. Matisse 1937 yılının Eylül ayında, ağır bir gribe yakalanmış ve hastalığı bronşite dönüşmüştü.Bu şimdiye kadar yaşadığı en ağır hastalığıydı.Önce Paris'te hastaneye yatırılmış ve bundan sonra Ekim ortasında Nice dönüp,1938 yılının Haziran ayına kadar burada kalmıştı.[518]Artık Matisse, altmış sekiz yaşındaydı ve Renoir gibi elleri fırça tutamaz hale gelmiş, tual çalışmaları onu oldukça zorlamaya başlamış ve böylelikle ilk kez ,sanat hayatında yeni bir aşamayı oluşturacak guajla boyadığı kağıtları kesip, yapıştırmaya başlamıştı. [519]

[516]Özsezgin,1979:21. ;Özpınar,2007:135.
[517]Cassou,(y.y):7.
[518]Spurling,2006: 378.
[519]Edgü,1995:32.

i-Kağıt Kesmeler :

i. 1- 1937 Kağıt Kesmelere başlangıç:

Matisse yaşı ve sağlık durumu nedeniyle,tual çalışmaları onu zorlamaya başladığında, ilk kez 1937 yılında ,makasla kestiği kağıtları guajla boyayıp, yapıştırmaya başladı.Böylelikle bir eksikliği,anlatım yolu olarak yeni bir tekniği keşfetmek ve denemek için bir fırsat olarak kullanmıştı.Kağıt kesmelerinde, yaklaşık olarak resim kompozisyonlarının biçim ve renklerini kullanıp,resimde ki, boyamada ki ve heykelde ki yeteneklerini birleştirip ,emsali olmayan bir sentez ortaya koymuştu.Birgün önce kestiği kağıtları yan yana getirip, raptiyelerle tutturuyor,sonra yardımcıları yapıştırıyordu bunları.Makasla çizmek diyordu ,Matisse, kesme değil, "Kesme ,rengin desenin ta kendisi." [520] Tuali boyamadan önce füzenle yada fırçayla çizilen desen,yerini rengin kendi içindeki desene bırakmıştı bu resimlerde. Bu teknik kendine özgü birer değeri olan o muhteşem kompozisyonlardaki kadar kayıtsız ama bir o kadar da ciddi kalabilmiş,yirminci yüzyılın tümüyle yeni ve ressamına ait bir türüdür.[521]

1937 tarihli guajla boyanan kağıt kesmelerine ilk örnek ,"Kırmızı ve Siyah" balesi için yapılan çalışmalar sırasında ortaya çıkan ,"Dancer" (resim no:762)çalışmasıydı. Kompozisyonda kağıt kesmeler kalın bir kartona raptiyelerle tutturulmuş, alan düzenlemesi için kullanılan kurşun kalem izleri düzenlemede netlikle fark edilmekteydi. "Maquette for The Stage Curtain for The Ballet Rouge Et Noir - II"(resim no:765) taslağı olan bu çalışma ,1938 tarihli düzenlemesinde makasla verilmiş biçimlerin , guaj boyalarla renklendirilen mavi ve canlı sarının verdiği enerjide ,lekesel figür sanki boşlukta uçar gibi dans etmekteydi. Matisse yaşamı boyunca aradığı desenle rengin bütünlüğüne ve yalınlığına bu kesme yapıştırma kağıtlarla ulaşmıştı.Kağıt kesmelerle yapılan "Small Dancer on Red Ground "(resim no:763)da "Kırmızı ve Siyah" balesi için yapılan çalışmalar sırasında ortaya çıkmış, bu süreçten sonra sanatçı

[520] Edgü,1995:34.
[521] Gowing,1993:185.

kağıt kesmelerle , kitap ve dergi kapağı tasarımlarıda yapacaktı. Verve 1 dergisi Aralık sayısı , kapak dizaynı olan çalışmasında,(resim no:840) iki yatay ve üç dikey renk düzlemininin kombinasyonunda adeta bir mimar, teknik ressam ,heykeltıraş gibi tasarımı gerçekleştirmiş ,kadın figürünün ritmik düzenlemesi, mavi ve siyah yatay alanların üzerine serpiştirilmiş etkisi veren, beyaz kıvrımlı şeritlerin ritmiyle hayat bulmuştu. Sol köşesinde yer alan Verve yazısı da, beyaz zemin üzerinde siyah doğrusal çizgilerle, gözün boşluk alanını oluşturup , kompozisyonun vurgusunu sağlamıştı. Otoportrelerini yapmaya devam eden Matisse ,bozulan sağlık durumundan olsa gerek kömür kalemiyle yaptığı desenlerinde depresif duyguları dışa vuruyordu. İfadenin sertliği gözlük çerçevesinin kestiği sol göz ile desteklenmekte, bu durum aynı zamanda keskin bir zekayıda dışa vurmaktadır. "Self Portraıt XV" "Self Portraıt XVI" ve "Self Portraıt XVII" (resim no:527,528,529) bu dönemde yapılmış otoportrelerdir . Matisse yağlı boya çalışmalarınada sıklıkla olmasa da devam etmekte, kağıt kesmeleriyle aynı düzenlemeleri kullanmaktaydı. 1938 tarihli " Conservatory(Composotıon)"(resim no:301) da iki kadın figürü ve arka planda yer alan bitkiler ,tablolar ve ön plandaki köpeğin resmedilişi , her biri ayrı değerde ki bir kolaj çalışmasına benzerken , çarpıcı renkleriyle bir diğer fovist tablosu "Conversatıon" (resim no:303)da da ayrı kavramsal yapıdaki kontrast renklerin dengesi, resme gücünü vermişti." İki Kadın"(resim no:304) tablosunda Fovist canlı renklerin şaşırtıcı zerafetini ortaya koyarken, kağıt kesmelerindeki yalınlığına ulaşmış, boş yüzlerin en güzel örneklerinden biri olup,7 Kasım 1995 'te New york'ta Christie's de 5.800.000 USD ye alıcı bulmuştu.[522]Aynı zamanda 1938 yılında Boétie Sokağı'ndaki sezon sonu satışından aldığı, altı özel tasarım giysiyi , birkaç yıl tuallerinin konusu yapacak muhteşem Fovist düzenlemeler ortaya koyacaktı.[523] Bu tabloların " Seated Woman,Study for Song" " Study for Song" " Study for Song-I""Study for Song-II" ve "Young Woman in Net Dress,Seated"(resim no:532,533,534,537,538)öncelikli desen çalışmaları olup "Arms"(resim no:302) da sanatçının modeli zengin renkleriyle bir elbiseydi.Uslubu kağıt kesmelerinden hiçte uzak değildi ya da kağıt kesmeleri Matisse'in yapıtlarından hiçte uzak değildi.Sanat hayatı boyunca türlü tekniklerde kendi uslubunu geliştirenMatisse'in Aragon'un dediği gibi bir çok çizgisi ama tek bir üslubu vardı.[524] 1938 yılının yaz aylarında, linolyum kesimle ilgilenmeye başlamış ve 1941 yılının Ağustos ayında Rouveyre 'ye yazdığı

[522]Crepaldi,2001:133.
[523]Özpınar,2007:135.
[524] Edgü ,2008:50.

mektupta, bu teknikte farklı bir şeyler bulduğunu , siyah ve beyazın bir kristal yada buzlu pırlantaya benzediğini söylemişti.[525]Bu teknikle yapılan "Bowl with Begonıas I" "Afternoon Nap" ve "Frigate"(resim no:745,746,747) yalın hatlarıyla biçimlerin ayrı kavramsal yapılar ortaya koyması, kağıt kesmeleriyle aynı yaklaşımdaydı.

Matisse 1938 sonunda Place Charles Felix ten ayrılarak, Cimiez tepelerindeki Hotel Excelsior Regina da kalmaya başlamış, 1938-39 yılları arasında " Kırmızı ve Siyah" balesinin sahne kostümleri için Massine ile birlikte çalışmaya devam ederken, [526] kağıt dekupeler olarakta adlandırabileceğimiz kağıt kesmelerine devam etmişti. Üslubunda dekoratif sanat merakı, doğrusal çizgilerle yer değiştirmiş ama resmin konusu olan herhangi bir şey, bir motife hatta sembole dönmeye hazır hale gelmişti.Sanatına uzun yıllar hakim olan arabesk kıvrımları bırakmıştı artık.1938 tarihli " Mulatto Woman"(resim no:535) ve "Reclining Nude" (resim no:536)desenlerinde bu değişimi rahatlıkla gözlemleyebiliriz. Verve dergisi,1938 yılı Kasım sayısı için yaptığı Fovist çalışma da ise ,Matisse'in ,benim erken tamamlanmış eserim ,olarak tabir ettiği ,1909 tarihli , "Dance-I" adlı çalışmanın bir başka versiyonunu olup,canlı renkleriyle göz alıcı tabloda siyah ışık yerine kullanılmış ,kağıt kesmelerle yaptığı "La Lance"(resim no:842) deki iki boyutlu düzenlemesinde , iki renk kullanarak çizgiyi bir renk lekesine dönüştürmüştü. Biçimin aldığı ritmik akış,sanatçının öteden beri aradığı yalınlığın sunumundaydı."La Lance ,"Matisse'in sanatında soyutla doğa arasındaki esnek bağıntıların, akıl ve duygu eşliğinde geleceğe uzanan sonsuz çözümüdür."[527]1939 yılında "Kırmızı ve Siyah" ın Monte Carlo' da ilk gösterimi olmuş ,Matisse yaz boyunca Paris 'te Hotel Lutetia da kalıp , Ağustos ayından sonra Geneva ve İspanya 'ya gitmiş ve 27 Ağustos tarihinde Fransa'ya dönmüştü. [528] 1 Eylül 1939 yılında İkinci Dünya savaşı patlak verdiğinde Paris'teydi ama Madrid 'de ki ulusal sanat galerisinindeki sergiyi görmek için Cenova' ya yaptığı kısa bir geziden sonra Cimize 'e gitmiş , Nice'in tepelerinde kendi tasarımına göre yapılmış geniş bir daire kiralayıp, resimlerinde kullandığı kostüm ve aksesuarları oluşturan tüm parçaları yerleştirebileceği özel bir odaya da yer vermişti. [529] 1939 tarihli fovist natürmort

[525]Percheron,v.d.,2004:93.
[526]Crepaldi:2001:100.
[527] Özsezgin,1979:21.
[528] Flam,1995:233.
[529] Crepaldi,2001:108. ;Özpınar,2007:135.

çalışması, Matisse'in sanatında kattediği aşamayı gözler önüne sermesiyle değerlidir. Sanatçı ilk yıllardan beri cansız nesneleri resminde tema olarak kullanmış ve dekoratif düzenlemeler içinde sunmuştu. Buradaki fovist düzenlemede ise kontrast renklerin çarpıcılığında yalınlık temel öğeydi. Artık Matisse,1895 yılında Ecole Beaux Arts'da ki hocası Gustave Moreau'un ,rengin imgeye dönüşümünü yakalamaya çalışın, resminizde sadece gerekli olan yer verin öğütlerini ustalıkla hayata geçirmişti." Reader on a Black Background" ise sanatçının 1914 yılında yaptığı "French Window at Collioure "eserini anımsatmakta ve sanki siyah bir boşluğa açılan bir pencerenin görkemiyle, oldukça çarpıcıydı. Siyah arka plan, ressamın eserleri ve ilham veren öğeleriyle süslenmişti ve okuyan genç bir kız teması kırk yıl sonra tekrardan işlenmişti. Bir başka fovist çalışması "Musıc III" (resim no:307) de ise , renklendirme ve çizimin muhteşem dengesini kurmuştu. Otuzların sonlarında Matisse sıklıkla oturan kadın figürüne geri dönmüş , fakat bu tabloda olağan dışı kullandığı şey köşeli formattı. Ne dikeylik ne de yataylık tercih edilmiş, bunun sonucunda ortaya sade bir uyum çıksa da ,aslında resim bol miktarda ,Matisse'in vazgeçilmezi ,süslü deseni barındırıyordu. "Musıc III" tablosunda dikkat çeken bir unsurda, ellerin aldığı biçimdi.Sarı elbiseli kadının aşağıya doğru uzanmış eli ,resmin arka planında yer alan bitki motifleriyle bir aheng içinde olup ,sanatçının resmi yalınlaştırma kaygısıyla silikleştirdiği ellerin süsleyici öğenin tamamlayıcısı olması yolunda aldığı yolu gösteriyordu. Tablonun bariz özgünlüğü ,şimdiye kadar ki en uzun uyum sürecini içerir ve desen tekrar tekrar beyaza boyanıp parlak renkte yeniden şekillenir. Çalışma süresince her aşama fotoğraflanmış ve fotoğraflar ,Eylül 1941 tarihinde Artnews Gazetesi'nde yayımlanmıştı. " Lydia Delectorskaya in a Hooded Cape" (resim no:309)yağlı boya çalışmasının, öncelikli desen çalışması "Woman in Hood",(resim no:543) Lydia'nın karakter özelliklerini yansıtmazken , Matisse portrede ayrıntıları ayıklayıp, oldukça yalınlaştırmış , Fovist düzenlemedeki "Portrait of Lydia Delectorskaya"(resim no:310) da ise portre, buğulu mavi gözleri elbisesi ve yeşil arka fonda, vurgulu boynun ve yüzün pembemsi tonunda ,mağrur bir sakinliği dışa vurmaktaydı. Sarı saçlarının siyah doğrusal çizgili bukleleri, resme bir hareket katarken, parlak kırmızı ruj Delectorskaya'nın gençliği ve güzelliğinin simgesi olup, portrenin tek gerçek yansımasıdır. Düzenlemedeki tesir rahatlıkla, kağıt kesmelere uygulanabilinir."Dancer Resting" tablosunda ise , iç mekan düzenlemesinde, figür dekoratif kabarık kollu bluz, iki yandan açıklıklı etek ve çıplak bacaklarıyla

kompozisyonun merkezindedir. Tekstillere düşkünlüğüyle bilinen Matisse, bluzu zevkle işlemiştir. Kollar süsün altında ezilir. Arka palnda yer alan tualde, 1935'yılına tarihlenen ve bugün Museé Matisse Nice'de bulunan," Nymph in Forest" yağlı boya çalışmasının taslak hali yer alır. Bitkilerin var olan doğrusal çizgili dekoratif biçimi ,Matisse'nin sevdiği bir konudur. Dansçı kostümüyle yer alan figürün bulunduğu alt zemindeki mavi yeşil geometrik düzenlemenin dekoratif etkisi , resimde üç düzlem oluşturur. Birincisi; geometrik zemin, ikincisi ;hacim duygusu askıda kalan ,ayaklarını uzatarak oturan figür, üçüncüsü de tuval , bitkiler ve muhtemel olan aynadır. Matisse Fovizm'i geliştirmekte ve Fovizmin üst noktalarına doğru ilerlerken ,öncelikli desen çalışmaları "Tamara in Persıon Gown" ve "Study for La Dormeuse" (resim no:539,540)olan , 1939 tarihli "Still Life with Sleeping Woman"(resim no:311) yağlı boya tablosunda, "Study for La Dormeuse"'deki masaya yaslanmış uyuyan figür, yoğun bir dekoratif bluz ve yeşil eteğiyle kompozisyonun merkezinde yer almaktadır.Masadan sarkan elin kıvrımları arka plandaki bitkilerin devamı gibidir. Bu süreçte ,kendi otoportlerinide desenlemeye devam eden sanatçı ,"Self Portrait XVIII" " Selfportrait-XIX" ve "Self-Portraıt-XX "(resim no:545,546,547) çizimlerine yalın hatlar hakimdir. 1939 yılında bir Romen sanatçısı olan arkadaşı Odor Pallady'in portresinide yapmış ve portrede ,fiziksel özellikler başarıyla resmedilmiştir.(resim no:541)

Matisse , 1940 yılında süre giden İkinci Dünya Savaşının yanı sıra karısıyla bozulan ilişkileri yüzünden sıkıntı içindeydi. Bu arada sağlığı da bozulmuş, oğlu Pierre'in Amerika'ya gelmesi konusunda ısrar etmesine rağmen ,Brezilya için vize alsa da Fransa'da kalmaya karar verip ,bir çok yeri denedikten sonra Cote d'azur da kalmaya karar vermişti.[530] 1940'yıllara yaklaşıldığında, Fovist düzenlemelerindeki en üst noktaya ulaşmış ,Matisse "Interior with an Etruscan Vase" "Interrior,Ciboure" ve "Still Life with Oysters"(resim no:312,313,314) de tablo ışığını renklerden alırken, aynı yaklaşımın yer aldığı 1940 tarihli "Romanian Blouse" (resim no:315) iddialı bir resimdir . Matisse,bu resmi "Roman Blouse" olarak adlandırarak resmin konusunu iki kez değiştirmiş ve onu tekrar dekoratif zenginliğinin maddeselliğinde, yalınlığa taşımıştı. Sanki gergin bir tual üzerine resimlenen bluzun kumaşı tuvalin dokusuna karışmış ve sunum resimle birleşmişti.Benzer bluzleri ,1937 ve 1940 yılları arasında ,

[530] Crepaldi,2001:108.

resimlerinde ana motif olarak kullanmış ve tablodaki bluz , büyük bir ihtimalle bir prensese ait olan eski bir Romen bluzuydü.[531] Tabloyu yaparken "Pink Nude"'da olduğu gibi eserinin nasıl geliştiğini göstermek için sık sık fotoğraflanmıştı. Sanatçı , çalışmalarını fotoğraflandırmasını şöyle açıklamıştı;

> "Ben duygudan etkileniyorum , kafamda kavramlar oluşmuş,ben onları hayata geçirmek istiyorum.Fotoğraflar resim çalışmalarımın uygulaması sırasında bana son kavramın diğerlerinden daha uygun olup olmadığını görmemi sağlıyor.İlerliyor muyum yoksa geriliyor mu?"[532]

Matisse 'in ,1940 yılında tamamladığı , yaklaşık bir yıl üzerinde çalıştığı " Dream II" (resim no:316)için ise sanatçıya poz veren model ,Nice 'a göç eden son Osmanlı padişahı II. Abdülhamid in büyük torunu ,Nermin Sultan'dı. İlginçtir ki Matisse' in resimleri arasında en az doğulu olanıydı .[533]Matisse'in modeliyle kendisi arasında yalnızca görsel bir ilişki olduğunu gösteren bu yaklaşım ,modelin yalnızca bir araç olduğunun kanıtıdır.Eser fov tavrın gelişmiş bir merhalesini yansıtırken, çarpıcı parlak renkler, dekoratif öğeler iki boyutlu bir düzenlemede oldukça çarpıcıydı.1940'ların sonlarına tarihlenen "Still Life with Shell" (resim no:317)in ise taslağı kâğıt kesmelerle (resim no:766)oluşturulmuş,sanat hayatı boyunca sıklıkla cansız varlıkları resmin konusu yapan Matisse'in olgunlaşmış yalın uslubunun en güzel örneklerinden biriydi. 1940 yılında kağıt kesmelerle yaptığı Verve dergisinde yayınlanan " Chromatic Symphony"(resim no:843) , mavi sarının tonları, yeşil pembe ve ışık yerine kullanılan siyah arka fonla oluşturulmuş olup ,balık motifine dönüşmüş beş biçiminin akış yönü gözümüzü "Verve" yazısına ustaca götürüyordu. 1940 yılında Matisse, eski yıllarda olduğu gibi yaşıt meslektaşlarının portrelerini yapmaya başlamış, Ecole Beaux Arts'dan tanıştığı , Theodor Pallady(resim no:549)[534] 'in portre çalışmasını kurşun kalemin sert çizgileriyle ortaya koymuştu. Aynı zamanda dokuz yaşındaki torunu Claude'in iki küçük taslak kitabını dolduracak biçimde çizimlerinide yapmıştı. [535] "Claude D."(resim no:550) in ise bu çalışmalar arasında önemli bir ayrıcalığı

[531]Crepaldi,2001;109.
[532]Fontine,(y.y):73.
[533]Edgü,2008:55.
[534]Klein,2001:137.
[535]Klein,2001:107.

vardır.Claude' nın yüz hatları tamamiyle değiştirilmişti.Olgunlaştırılmış ve sayfayı kelimeler gibi kaplayarak neredeyse yirmi yaşında çizilmişti.

1941 yılına gelindiğinde ise artık yetmiş iki yaşında olan Matisse'in gittikçe sağlığı bozulmaya başlamıştı. 10 Ocak 1941 tarihinde, Camoin'in ve kızı Marguerite' in ısrarlarıyla, kızgın ve isteksiz bir şekilde ,Lyon'da bir hastaneye yatarak Profösor Leriche tarafından gerçekleştirilen bir operasyon geçirmiş ve sonucunda yaklaşık üç ay hastane de kalmıştı. [536] Bu dönemde otoportrelerini yapmaya devam etmiş ve Matisse'in yapıtlarında görmeye alışık olmadığımız bir dışavurum gerçekleştirmişi. Kendi portrelerinde görmeye alıştığımız temkinli kontrollü yaklaşım, kendinden emin ciddi tavır, bu çalışmalarda yoktu. Yaşadığı yoğun depresif duygularla belki de en dışavurumcu yapıtlarını gerçekleştirmişti. Bu çizimler, bazen de düşle gerçek arasında gidip geliyor, portrelerin de ki abartılı deformasyonlar büyüyen burun ve gözlük küçülen yanaklar ve çene depresif bir ruh halini yansıtan halisünasyonlar gibiydi. (resim no:563,564,565,566)İçlerinden sadece bir tanesi daha dingin bir ruh halini barındırır "Self-Portrait with Straw Hat "(resim no:567)adlı otoportresidir. Nisan ayında, Lydia ile birlikte ,Paris'te kaldığı kliniğin yanında bir hotele yerleşir.Hala çalışmak için yeteri kadar güçlü olmayıp, Mayıs ayına kadar hiçbir şey yapmadan dinlenmiş, Nice geri döndüğünde ameliyattan sonra birkaç ayının kaldığını düşünülen Matisse ,kendisini yeniden doğmuş gibi hissederek resim yapmaya başlamıştı. [537] Tekerlekli sandalye ya da yatakta çalışmalarına devam etmekte , bu durumu Courthion'a şöyle açıklamaktadır: "Bu tekrardan bir doğum gibi, operasyondan önceki süreçte yaptıklarımı daha iyi gözlemlediğimden dolayı şimdi çok daha dengeliyim." [538] demiştir. Daha sonra ki dönemde de damar tıkanıklığı ve bağırsaklarındaki problemler devam etmiş, bazen sırtına ve koluna yayılan ağrılarıyla 1941-44 yılları arasında sıklıkla yatağa bağımlı olarak çalışmalarına devam etmişti. İkinci Dünya Savaşı süre giderken Vichy hükümeti tarafından,yaşı ve sağlık durumda göz önünde bulundurularak Matisse rahatça çalışma izni verilmiş, 1941 yılında Albert Skira ile birlikte, Ronsard'ın şiir kitabını resimleme görevini almıştı. [539] Nice' da yaptığı pek çok natürmortan biri olan "Still Life with Magnolias"(resim no:319) objelerin özenli düzeni ve renk dağılımıyla Matisse'in in en

[536]Crepaldi,2001:108. ;Spurling,2006:399.
[537] Essers,1993:95. ; Crepaldi,2001:109.
[538] Millet,2002:108.
[539]Crepaldi,2001:108.;Flam,1995:234.

kusursuz resimlerinden biri olup, Fovizm'in ulaştığı merhaleyi gözler önüne serer. Fovist düzenlemede güçlü parlak renkler, gölge yaratmadan ya da ışık gölge oyunu olmadan doğrudan ve bütünsel bir şekilde tablonun ışığını oluşturur. Matisse'in fiziksel gücünün oldukça az olduğu bu süreçte "Still Life with Magnolias da ki gibi enerjik bir etki yaratan ,kırmızı arka plan sonraki bir çok çalışmasında karşımıza çıkacaktır. Aynı yıl içersinde sanatçıya tekerlekli sandalyede veya yatakta yaptığı çalışmalarında asistanlık yapan ve direktiflerini harfiyen yerine getiren Lydia Delectorskaya'ın Matisse'in en kaliteli eseri olarak tanımladığı[540] " Still Life on Green Marble Table"(resim no:320) tablosunu yapmıştır bile.Aynı tarihli" Two Young Woman,Yellow Dress and Plaid Dress" (resim no:321)de ki Fovist düzenlemede, konu yine Matisse'ini vazgeçilmezi gösterişli elbiseler olup,modelleri Lydia Delectorskaya ve Prenses Nezy-Hamidé Chawkat 'dı [541] ve tablo Matisse'in olgunluk döneminde yapılmış Fovizm'in geldiği merhaleyi gösteren, canlı renklerle ayrıntılardan arındırılmış muazzam bir eserdir.Matisse'in kuşkusuz ki en büyük başarısı, canlı renk düzenlemelerindeki yakaladığı zarefettir. İkinci Dünya savaşının etkisiyle, anıtsal büyük ısmarlama işlerinin durması sonucunda, Matisse'in sanatında renk duyarlılığı kadar çizgi öğeside önemli bir yer almaya başlamıştı.1941-42 yıllarını içeren ve bir yıl sonra basılan"Konular ve Çeşitlemeler" adlı 158 deseni böyle bir anlayışın ürünüdür.[542]Bu süreçte başlayan, plansız ve kontrolsüz çizimlerini ve bundan sonra yapacağı çalışmaları toparlayarak, koleksiyon haline getirip ,"Themes and Variations"(resim no:553-561) başlığı altında yayınlamaya kararda vermişti.[543] "Theme H Varıatıon I" ve "Theme H Varıatıon VII" kadın figürü , sanki tek bir çizgide gerçekleştirilmiş bir akışkanlıkta yalın hatlarıyla sembole dönüşmeye hazır gibidirler. "Theme H Varıatıon VIII ve IX'da ise her bir ayrı kavramsal yapının bir araya gelmesiyle oluşmuş, balkabaklarıyla oluşturulmuştu." Still Life for Max Pellequer "(resim no:562) desen çalışmalarının da aynı yaklaşımı devam ettirirken "L.D At Work " deseninde ise Lydia Delectorskaya'a sanatçının direktiflerini yerine getirmekte " Recumbent Young Woman"(resim no:552) da da dekoratif öğeler yalın hatlarla karşımızdadır. Matisse 1941 yılında, Louis Aragon'la Nice'de tanışmış,André Rouveyre'ye Mart ayında yazdığı mektupta Aragon'un zeki duygusal gayretli ve samimi karakterine duyduğu

[540]Percheron,v.d,2004:112.
[541] Percheron,v.d,2004:86.
[542] Özsezgin,1979: 21.
[543] Percheron,2004:90.

tutkulu ilgisinden bahsetmişti.[544] "Portrait of Louis Aragon"(resim no:569) da şairin birçok otoportresini çizip kişisel özelliklerini başarıyla şekillendirilmişti. "Portrait of Louis Aragon-I "(resim no:570) de ise ellerinin narinliği duygusallığını, bakışlarındaki keskinlik zekasını, dudakların keskin hacmi gayretini, eğik başı da samimiyetini yansıtıyordu. "Portrait of Louis Aragon-II-III-IV" (resim no:571,572,573)de ise şairin kişisel özelliklerini te tek ele alıp yalın bir uslubla betimlemişti.1942 tarihli yağlı boya çalışması "Idol" (resim no:322)de de konu yine gösterişli bir elbise olup, fovist düzenlemede dekoratif arka plan düz çizgilere indirgenerek, Matisse aradığı yalın ifadeyi yakalamış ,öncelikli desen çalışmasında yer alan kadın, sanatçıya 1941 yılında gece hemşireliği yapan ve daha sonra da modellik yapmış Monique Bourgeois' di. "Dancer Black Rococo Arm Chair""(resim no:323) tablosunda, iki boyutlu düzenlemede , alanı saran siyah; ışık yerine kullanılmış , biçim bozmalarla oluşturulmuş figür ve koltuğun formu kadının vücudunu daha da şehvetli kılarken, tasarımda her çizgi ve renk resmin dengesinde fonksiyoneldi.Fov tablo,Matisse'in sanatındaki arayışlarının sonlanacağı bir noktada ifadesini bulmuştu. "Yellow and Blue Interior"(resim no:324) da da iki boyutlu bir düzenleme , siyah konturlarla ifadesini bulmuştu.Arka plandaki zikzak motifli kumaşın çapraz karşısında yer alan kuşbakışı masanın üzerindeki limonlar ise canlı renkleriyle göz alıcı olup, resme bir derinlik katmakta böylelikle ince bir hesapla oluşturulmuş tablodaki üç ayrı düzlemle ,Matisse sanatınının gerçek değerini ,Fovizm'de bulmuştu. "Sun-Striped Interior" (resim no:326) Matisse'in olgunlaşan sanatında , kıvrımlı dekoratif öğeler doğrusal bir çizgide yalınlaştırılarak sunulmuş ,sanatçı yıllardır peşinde olduğu yalınlığa kavuşmuş olmanın rahatlığındaydı.Aynı zamanda sanatçının en sevdiği objeler arasında yer alan ve bugün Matisse Müzesi Nice'ta görebileceğimiz Rokoko Sandalye, yağlı boya bir tabloda ,sanatçının silik fırça vuruşlarında kişiselleşmişti ve 1943 yılında "Vase with Flowers on Venetian Armchair" ve "Bouquet on Venetian Armchair" (resim no:584,585) adlı renkli desen çalışmalarınıda aynı sandalyeyi kullanmıştı.Matisse, "Themes and Variations" başlığı altında yayınlanacak çizimlerine devam ederken , çalışmalarında çoğunlukla kömür kalemi ve mürekkepli kalem kullanmış , çizgisel uslubunda ,yalınlık başat öğeydi. "Variation L 01" "Variation L 06" "Variation L 14" "Variation L 17" "Themes Et Variations Series 0" ve"Themes Et Variations Series 02" (resim no:575-580)de göze çarpan özellikler bunlardı.Fakat," Odalısque in Black

[544] Percheron,2004:88.

Armchaıir"(resim no:581) arabesk kıvrımlar eski bir anımsamayla karşımıza çıkmıştır. Matisse'nin taslak defterlerinden birinde "Le Florilége des Amours de Ronsard" ile ilgili otuz çizim detayı yer alırken [545],şairin adı kadının yüzü tarafından bir girdap gibi kuşatılmıştı ve saçları tıpkı bir çiçek yaprağını anımsatırken , adeta bir sembole dönmüştü. Pasiphae'nin basımında etkin rol oynayan Montherlant'ın portreside basım sürecinde yaşanan tartışmaları yansıtan bir profil sergileyerek taşbaskı tekniğinde resimlenmişti.

[545]Percheron,v.d.,2004:93.

i.2-1943 sonrası Kağıt Kesmeler:

1943 yılına gelindiğinde, Matisse'e yaşı ve bozulan sağlık durumu nedeniyle artık resim ve oyma baskı hazırlamak fazlasıyla zor ve yorucu gelmeye başlamış ve bu durumda, kağıt kesmelerine daha fazla ağırlık vermişti.Matisse, kağıt kesmelerinde,Picasso ve Kübistlerce kullanılan kolajlardan farklı olarak kağıtları kesip guaj boya ile kendisi boyamamaktaydı.[546] Matisse , "renkleri böyle kesmek bana heykel yontmayı anımsatıyor….benim eğiklerim çılgın değil."[547] diyordu. 1943 yılında Hotel Regina, Nice'da çoğunlukla yatakta çalışmalarına devam ederken, bir makas yardımıyla çizimlerini yapıyor, kompozisyonlarının düzenlenmesinde asistanları onun direktiflerini yerine getiriyordu. Kuzey Afrika'da ki savaş,Fransa'nın güney kıyılarınıda tehdit etmeye başlayınca, Cimiez üzerine yapılan birkaç hava saldırısından sonra Matisse iç kısımlara taşınması gerektiğine ikna olmuş ve 1949 da yılının başına kadar Vence'de Le Réve adını taşıyan villada kalmıştı.[548]1943 yılında, kağıt kesmelerle yaptığı,"Fall of Ikarus"(resim no:767) da uçaksavar bombalarının patlamalarıyla çevrelenmiş bir İkarus figürü yer almaktaydı.1945 yılınında, Verve dergisi tarafından yayınlanan bu eser büyük "Jazz" koleksiyonunun başlangıç noktası olacaktı.[549]Aynı yıl içersinde , kağıt kesmelerle ,Verve dergisinin kapak tasarımını da yapmış ,düzenlemede sağ tarafta sıklıkla Jazz 'ın portfolyelerinde göreceğimiz ,Matisse'in kendisine özgü lekesel figürü yer alırken , İkarus figürünün yıldızları alanı sarmıştı. Derginin adını resimsel bir dille çözmeye çalışmış , aynı karakteristiklik özellikleri gruplandırmıştı. Yunanlı yayımcı Emmanuel Tériade'in kağıt kesmelerini bir kitap altında toplama fikrine ilk önce tereddütle yaklaşmış , basım konusunda gösterilecek hassasiyetten emin olduktan sonra "Jazz" adı altında birleştirmeye karar verebilmişti. [550]"Jazz" ın basım aşamasına geçildiğinde ise Matisse'i ikna etmek oldukça zor olmuş, resimleri yeniden üretmenin tatmin edici bir yolunu bulunana kadar kitap Eylül 1947'ye kadar çıkarılamamıştı.[551] "Jazz" ın levhalarında Matisse'e özgü lekesel figürler, doğrusal

[546] Crepaldi,2001:122.
[547] Edgü,1995:33.
[548]Percheron,v.d2004:361.
[549] Crepaldi,2001:119.
[550] Essers,1993:79.
[551] Millet,2002:61.

çizgili dekoratif düzenlemelerde ,canlı kontrast renklerin ahenginde yer alırken, siyah yine ışık yerine kullanılmış, alan düzenlemesi kimi zaman geometrik kimi zaman diyogenel hatlarla bir mimar gibi düzenlenip yeri geldiğinde soyut çalışmalara yaklaşılırken ,yeri geldiğinde gerçeklikle bağlantısı olmayan ,sembolik anlamlarıda içinde barındırmaktaydı.Matisse ,çağdaş anlamda, grafik tasarımının en güzel örneklerini ortaya koymuş, kağıt kesmeler sanatçıya kariyeri boyunca denediği bütün teknikleri katalize eden yeni bir ifade yöntemi kazandırmıştı. Sanatçı kitaba "Jazz" adını , metin ve resimler arasındaki ritmik bağıntıyı vurgulamak için vermişti. [552] Yolculuklarından masallardan ve sirkten anılarını konu alarak işlemekte "Circus" ,"Clown","Monsıeur Loyal(III)", "Nightmare of The White Elephant", " Horse,Rider and Clown"" Wolf", "Heart(VII)" "Icarus-II", "Pıerrot's Funeral" ,"Codomas(XI)","Swimmer in The Tank" ,"Sword Swallower" ," Cowboy" Knife Thrower" "Destıny-XIV" "Lagoons" " Toboggan"(resim no:844-862) "Jazz"ın ilk yapılan levhalarıydı.Bu yıllarda yağlıboya tual resmi tarihe karışmamıştı ama ressamın belli başlı malzemesi olmaktan çıkmıştı.1943 yılına tarihlenen yok denecek kadar az yağlı boyaları arasında fovist düzenleme " Tulips and Oysters on Black"(resim no:327)da siyah ışık yerine kullanılmış ve düzenlemesi ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesinden oluşan kağıt kesmelerinden hiçte farklı değildi. Aragon dediği gibi " Matisse in birçok çizgisi ama bir tek üslubu var " [553]dı. 1943-44 arasına tarihlenen "Sarı Arka Planda Michaela" (resim no:328)tablosuna metafizik bir anlam yüklemek mümkün değilse bile, estetiği bir tarafa bırakırsak ,bu ikonoklastik çözümleme pek çok açıdan belirsizdir. Kağıt kesmelerle yapılan "Dragon"(resim no:768) da ejderha, kompozisyonun merkezinde yer alırken, düzenlemesi,Matisse'in Odalık serisinindeki iki boyutlu ve realistik sunumlarının tek potada eridiği çarpıcı eserlerini hatırlatmaktadır. İki boyutlu ejderha motifi, Tahiti hatırası pembe deniz yosunlarıyla bezeli olup, mavi arka planın sağ üst bölümünde yer alan, açık tondaki kağıt parçalarıyla derinlikli bir atmosferdedir. Matisse'in Henri de Montherlant'ın "Pasiphaé""si için 1941yılından başlayarak çizdiği desenler, 1944 yılının Mayıs'ında, on sekiz lino-baskı ve kitap kapağıyla basımı gerçekleşmiş[554], resimden ve diğer gravür biçimlerinden farklı bir üslub geliştirmesi gerektiğinin farkında olan sanatçı, yeni

[552] İpşiroğlu,1994:41.
[553]Edgü,2008:50.
[554] Özsezgin,1979:21. ;Crepaldi,2001:118.

bir teknik deneyince, çizimler sanatçının kendisine özgü çizim kalitesinde bir pırıltıya sahip olmuştu.Şüphesizki Matisse'in sanatında son yıllara doğru renk duyarlılığı kadar çizgi öğesi de önemli bir yer almaya başlamış olup, Pasiphae'e çizdiği desenler bu sürecin en güzel örneklerindendir.Matisse'in desen kabileyetini ortaya seren "Pasiphae-III" (resim no:866)de kristal parlaklığına sahip yıldızlarla çevrili iki figür aynı pırıltıda birbirine kenetlenmiştir. "Kırmızı Zemin Üstünde Beyazlı Genç Kadın" (resim no:329)yağlı boya tablosuda aynı pırıltıya sahiptir. Bir kadın beyaz elbisesiyle bir koltukta oturmakta, Fovist tablo canlı renklerin sağladığı ışığıyla, yalın dekoratif düzenlemede, muhteşem bir zerafeti barındırmaktadır. Matisse'in Nice sürecince yaptığı bir dizi odalık resimlerinden sonra gözlerimizi dinlendirir. Desen çalışmalarınıda devam eden Matisse, tıpkı heykelleri gibi, bu çalışmalarıda resmini tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak görmekte ,"Still Life with Turkish Pıtcher" , "Still Life" , "Fruit on Table" "Woman with Small Table" ve "Studio"(resim no:586,587,588,589)bu süreçte yapılmış desenler olup, yalınlık göze ilk çarpan öğedir. İkinci Dünya savaşı devam ederken Matisse, Temmuz ayında Vence ' de bir dizi kendi portresini yapmış,"Self Portrait-XXIV" (resim no:590) bu sürecin ilk çalışması olup ,Verve Dergisinin özel bir sayısında yayımlanan yedi çizimden birisidir.[555]Saf hatlarla gerçekleşen temiz çizgiler pek te akıcı değildir.Taşbaskı yöntemiyle de otoportrelerini yapmaya devam etmiş" Self Portrait-XV" (resim no:740)yuvarlakımsı kafa bir yumurtayı andırırken , çatık kaşlar ve kısık gözlerin daha sivri elipsiyle kontrast oluşturarak, vurguyu gözlere almış aynı teknikle yapılmış "Self Portrait –Masque-I"(resim no:741), sembolik olarak gerçekleştirilen yüz hatları bir maske gibidir.Dudaklarda hafif bir tebessüm ve gözlerde yaşamın gerçek pırıltısı vardır.Gözlerin pırıltısı sanatçının zekasını dışa vurur. Barış nihayet 1945 yılında ilan edilmiş ve Londra 'da ki Victoria ve Albert Müzesinde ,Matisse ve Picasso'nun eserlerinden oluşan büyük bir kutlama sergisi düzenlenmişti.[556] Sanatçı kendi portrelerini yalın bir uslupla yapmaya devam etmiş, "Self-Portrait with Straw Hat" (resim no:595)de ,ağzında piposu, başında hasır şapkasıyla oldukça neşeli bir ruh halinde görünmekteydi. "Self Portrait"Masque"-II" (resim no:592)de ise kendisini gece kıyafetiyle resmetmesi oldukça dikkat çekicidir. Sol alt köşede eski arkadaşı Marquet ' e çapraz olarak yazılmış bir not vardır. Matisse'in Marquerite'yle güçlü dostluk bağları,

[555]Klein,2001:212.
[556] Crepaldi,2001:114.

poza, pijamanın desteklediği bir samimiyet katar." Gerard Maske"(resim no:742) ta ki portre çalışması ilk bakışta akademik bir çizgide görülsede, sol yanaktaki abartılı form ve bekleneni vermeyen - tıpkı heykelleri gibi gözde tamamlanan -kulakla oldukça etkileyici donuk bir ifadeye sahiptir.Aynı tarihli "Study with Lemons" (resim no:599)tıpkı heykel gibi ,Matisse'in soyutlamalarında netliği yakalama kaygısıyla yapılmıştı.Bu çalışmasındaki limonların akademik çizgisi, sanatçıya kolajlarında ve az da olsa uyguladığı yağlı boyalarında , biçim bozmaların netliğini kazandırıyordu. 1945 tarihli "Blue Sketchbook"(resim no:330) adlı yağlı boya çalışmasındaki başarısıda buradan gelir.Kağıt kesmelerle yaptığı "Daisy"(resim no:769) de, çiçek kendi varlık durumunu tekrarıyla bir sembole dönüşmüş, kağıt kesmelerinde geri kalan kesik parçaları muhafaza edip kullanan Matisse ,"Red and Gold"(resim no:770) da turuncumsu sarı arka fonun üzerinde , kırmızı iki kare kağıttan kesilmiş dairelerin konturlarını alt alta dizerek statik bir yalınlığa kavuşturmuştu. Tablo, düzenlemesiyle , dönemi içersinde ,bireysel algı sürecinin tetikleyicisi ve ihtiyaç karşılayanıdır. Matisse'in kağıttan yaptığı iki boyutlu ürünler grafik sanatının en parlak ürünleri arasında sayılabilir.Kasım 1945 tarihinde, Verve dergisi kapak dizaynınıda yapan Matisse, İkarüs figüründe kullandığı uçak savar bombalarını , iki parçadan oluşan Verve yazısıyla ritmik bir ahenkte yaymıştır. Çalışmada ki ritmik gerilim ve hareket arka fonda kullanılan açık yeşil rengin bilinçli kullanımıyla dengelenmiştir. Matisse tasarımında , en sevdiği temalardan biri olan dans figürüyle , savaşın acımasızlığını bu süreçte yaşadığı aile sorunları adeta bir coşkuyla izole etme çabasındadır. 1945 yılında Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabının resimleme görevini alan Matisse 'in yalın bir uslubla neredeyse sembole dönen çizimleri, 1946 yılı Ekim ayında Andre Teriade tarafından "Letters Portugaises" (resim no:868-870,596-598)adıyla yayımlanmıştı[557] ve 1942 yılında "Themes et Variations" adı altında yayımlanan bir dizi desen çalışmasını anımsatmaktaydı. "Visages"(resim no:871) adlı çiziminde de Matisse 1946 yılında, editörlerin kralı Albert Skira'ya ithaf olanağı bulmuş , Pierre Reverdy'in on dört taşbaskıyla resimlenen Visages adlı kitabı buna olanak tanımıştı.[558]Kadın figürü Matisse'in kendine özgü resimsel yeteneğinde bir motife ,bir sembole dönüşmüştü.Bu arada gazeteci eleştimen Paul Leautaud 'in taşbaskısıyla bir portresini yaparken,(resim no:743) on iki tane yapılan litografinin

[557]Percheron,v.d.,2004:95.
[558]Crepaldi;2001:105.

tamamında,[559] konuya yeterli bilgisi olmayan zevksiz dar düşünceli bir ifadede resmedilmişti. 1946 -47 yılında yaptığı desenler, Ecole Beaux-Arts geleneğinden çok farklı olmayıp sıklıkla torunu Jackie ve Paul'ün portre çalışmaları şeklindedir. Çizimlerinde gereksiz olanı çıkarmış ve konuyu en özet haliyle alarak yalınlık sanatının başat öğesi olmuştu. Gözleri kapalı olarak çizimlerini yapmaya başlayan Matisse , figürü kendi kimliğinden bağımsızlaştırma ve sadece bir resim yapma kaygısındaydı." Paul " "Jackie-I " ve "Jackie-II (resim no:602,604,605) bu çizimlere örnek olup,"Jackie" (resim no:606) ise Jacqueline' in kömür kalemiyle oluşturulmuş, çocuksu çizimininden ibarettir. Konuyu özet niteliğinde alarak, kız torununu çizmiştir. 1947 tarihli " Window with Egyptıan Curtaıns" (resim no:607)deseninde yer alan Mısır işi perde, Matisse' in bundan sonraki bir çok iç mekan tablosunda yer alacaktır.Sanatçının dekoratif eşyalara duyduğu sevgi ,ondan ayrılamaz bir parçasıydı.

1946 ve 1947 yıllarında Matisse'in az da olsa yağlı boya çalışmalarında bir artış görülür ve sürekli perspektifsiz ifadeleri tercih etmiş olup, tabloların ortak özelliği Fovizm'in en üst geldiği merhaleyi ortaya koymalarıdır. Aynı zamanda Matisse , yaşı ve kötüye giden sağlık problemleri nedeniyle , fiziksel güçünde bir azalma hissetmekte ve çoğunluklu olarak tablolarında alanı saranVenedik kırmızısını kullanarak bir bakıma ihtiyaçı olan enerjiyi resmetmektedir. "Rocaille Armchair"(resim no:331) tablosunda ,1942 yılında ilk defa resimlenen deniz kabuğu biçimindeki sandalye ,görkemle donatılarak dört yıl sonra ressamın hayalinde oluşturulup motif abartılmışken , "Asya" (resim no:332)da ise tuvali boydan boya saran Venedik kırmızısında, siyah arabesk kıvrımlar dikkat çeker.Matisse'in bir sanatçının gerçekten yeteneklimi yoksa mütevazi bir zanaatkar mı olduğunu anlamanın gerçek yolu olarak kabul ettiği ellerde, eser de dikkat çekici bir noktadır. Matisse bu elleri ,burmalı el olarak adlandırmış,[560] "Music III"(resim no:307) le başlayan ellerin resimdeki kıvrımlarla ahengi burada en üst noktadada bir çözüme kavuşmuştur."Still Life,Interior in Venetian Red"(resim no:333) de iki boyutlu düzenlemede , tuali kaplayan Venedik kırmızısında ,kıvrımlı siyah çizgilerle hacmini bulan küçük masa üzerinde canlı renkleriyle kavun, dekoratif

[559]Klein,2001:141.
[560]Crepaldi,2001:117.

bir vazo ve örtüyle beraber küçük bir şamdan yer alır. Sağ üst köşede yer alan gri siyah manzara, resme bir derinlik katar.Matisse çağın algı süreçine uygun bir şekilde , yıllardır alışıldık temalarını işlerken , bu çalışmalar neredeyse bir afişi anımsatmakta " Small Interior in Blue" (resim no:334)açık pencerenin iç mekanla tek potada eridiği iki boyutlu bir düzenleme olup, sandalye ve masa realistik kaygılar taşımaktaydı." Pink Nude,Red Interior"(resim no:335) da biçim bozmalarla duruşu güçlenen pembe tonlarda ki Nü , ayrıntılardan arındırılarak devasallaşmıştı. Matisse'in tabloları en çok akla hitap ediyordu. Biçimler ve renkler zor ulaşılır bir güçte ve dengedeydi. Her çizgi ve renk tabloda fonksiyonel olup , sanatçı adeta bir resmi geçit gibi yıllardır aşina olduğumuz temalarını yinelerken , Fovizm'in ulaştığı en üst merhaleyi de ortaya koyuyordu." Red Interior,Still Life on a Table"(resim no:336)da düzenleme ilk bakışta 1907 tarihli "Harmony in Red"(resim no:118) hatırlatırken , iç mekanla dış mekanın bütünselleşmesinin en şiddetli örneklerinden biriydi ve arabesk kıvrımlar yerini doğrusal çizgilere bırakmıştı.İki boyutlu düzenlemelerde resmi batılı kılan realistik biçimler,siyahın ışık yerine kullanılması "Silence Dwelling on Houses" "Still Life with Grenadines Pomegranates" ve "Interıor with Black Fern" (resim no:337,339,340)tablolarının genel özellikleri olup, Matisse'in gerçek kimliğini bulmuş sanatında muhteşem bir zerafetle karşımızdadır.1947 tarihli "Portrait of Lydia Delectorskaya"(resim no:338) adlı portre çalışmasında , modelin yüzünün iki parçaya ayrılması ,karısının 1905 tarihinde modern sanatın ilk ve net ifadesini bulduğu"Green Stripe" eserini anımsatırken , sanki Matisse yaşamının sonlarına yaklaştıkça , geçmiş tecrübelerinin ona sunduğu yaratımı son bir gücüyle kutlarken ,evrensel kimliğiyle fov tavrın sağlıklı bir kalıcılığa kavuşmasını sağlamıştı. 1946-47 yılları arasında halı tasarımlarıda yapan Matisse 'in "Jazz "üzerindeki küçük çaplı çalışma deneyimi birçok problem için gözle görülür çözümler ortaya koymasına neden olmuş ve bu yeni prensiplerini "Polynesie, Le Ciel" ve "Polynesie, Le Mer" (resim no:771-772)adlı eserlerinde uygulamıştı. Desenlerin çoğu Polonez tarzı desenleri çağrıştırmakta olup, sonra bir kısmı halı motifleri olarakta kullanılmıştı. Matisse 1930 yılında Tahiti'ye gitmiş, bütün güney denizi adalarını,Polinezya'yı görmüş, bütünüyle kendine has bir teknikle gerçekleştirdiği kağıt kesmelerinde Tahiti'de yaşadıklarıma dair anılarını kullanmıştı. [561] Aynı teknikle yapılan "Ascher Square" (resim no:772) da beyaz

[561]Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23; Crepaldi,2001:123.

dikdörtgen kağıtlardan kesilen dil kulağı motifinden arta kalan dört parça ,çapraz konumlanmış karenin dört bir uçuna , alt ve sağ köşesine karşılıklı olarak yerleştirilmiş, Paris'te kaldığı evin bej renkli duvarlarında okyanus ,deniz ve gökyüzü adını verdiği kağıt kesmelerle komposizyonlar oluşturmuş,daha sonra bunları tual üstüne serigrafi tekniğiyle yansıtmıştı. Bu eserlerin adı " Ocenıa,Sky " ve "Ocenıa,Sea" (resim no:773,774)olup Matisse'in kâğıt kesmelerin de aşina olduğumuz canlı renkleri barındırmayan devasal bir çalışmaydı.Düzenleme enerjisini motiflerin tekrarından almaktaydı.Eserde iki boyutlu bir dünyada biçimler bir arada kendi dillerinden konuşuyorlar gibidirler.Kağıt konturunun bir çizgi olarak değerlendirildiği deniz canlıları ve kuşların tekrarlarındaki ahenk, kıvrımlı motiflerle çerçevelenmişken şaşırtıcı bir yalınlığa sahipti. Tablolara Matisse'in sanatında;"soyutla doğa arasındaki esnek bağıntıların,akıl ve duygu eşliğinde geleceğe doğru uzanan sonsuz çözümüdür.[562]" Matisse'in yaşamının son günlerine değin sürdürdü bu kağıt kesip yapıştırma eylemi ,bize Türk sanatında "Kat'ı" adı verilen ve ender ama olağanüstü güzellikteki ,örnekleri Topkapı sarayı müzesinde bulunan eserleri anımsatır.[563] 1947 yılında kağıt kesmelerle gerçekleştirdiği "Bird" (resim no:775)de kuş figürü , yalınlaşarak ,neredeyse bir sembole dönüşmüş, "Negro Boxer"(resim no:776) da bir deniz bitkisi olan Lagoon, üst bölümde yer alan iki yaprağın çıkık şişkin formuyla bir boksörü andırırken, kırmızı ve yeşil arka plan , siyahın kullanımıyla daha parlak hale gelmiş ,"Paper Cutout" (resim no:777)da beyaz katılarak etkisi azaltılan kırmızı alandaki siyah bitki motifi , neredeyse bir sembole dönüşmüştü ve "Negro Boxer" ın taslağı gibiydi. "Palmette" ve " Algea" (resim no:779,780)de de aynı yaklaşım görülürken yalınlık düzenlemede başat öğeydi."Vegetal Elements" (resim no:778)da yine makasla kesilmiş biçimler bir sembole dönüşmüş, guaj boyayla renklendirilerek, görsel bir şölen oluşturmuştu.Düzenlemede yinelemelerden yardım alınmış, böylelikle anlatım daha bir güçlülük kazanmıştı. Matisse bu süreçte Geleneksel Çin sanatına da ilgi duymuş ,kağıt kesmelerle yaptığı" Eskımo" (resim no:781)yatay dikdörtgen alanın, beş ayrı parçaya üç renkte bölümlenmesiyle oluşturulmuş,Eskimo figürüde, üç yeşil iki mor kâğıdın birleşiminin kurgusal yaklaşımında, figür artık birey olmaktan çıkmış bir motife dönüşmüştü. "Violet and Blue Composıtıon" ve " Black and Red Composıtıon " (resim no:783,784)benzer düzenlemeler olup ,bitki motifinin sol üst

[562] Özsezgin,1979:21.
[563] Edgü,1995:34.

bölümü profil bir başa dönüşmüş, gövdesi de kuşa benzeyerek bir metafor oluşturmuştu.Matisse kağıt kesmelerinde artan parçalarını da kullanmış, bu uygulamanın en net görüldüğü " Black and Red Composition " da biçimler bir yap-boz'un parçası gibi tamamlanmayı beklemektedirler.Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırma,resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmekdi.Göz alıcı canlı renkleriyle "White Alga on Red and Green Ground"(resim no:785) daki beyaz alga motifi , üzerine sistematik yerleştirilen geometrik kırmızı kağıt parçalarıyla hareketlenmiş, dekoratif bir görüntü sergiliyordu. "Composıtıon on with Red Cross" (resim no:788)daha belirgin dekoratif bir düzenleme karşımıza çıkarken , "Composition on a Green Ground" (resim no:787)dikdörtgen düzenleme ,Geleneksel Çin sanatından esinlenilmiş bir tesir bırakıyordu. İyi bir düzenlemede aranan birlik ,kağıt kesmelerine devam eden Matisse'in "Composotion(Velvets)" (resim no:789)adlı eserinde , bitki motiflerinin yinelemelerden yardım alınarak oluşturulmuştu.Sıcak ve soğuk renklerin kontrastı ,resme gücünü vermişti. Düzenlemedeki renk ve desenin yalın görünümü ise sanatçının öteden beri bağlandığı estetik yönelişleri ifade etmektedir. "Dekoratif sanat sevgisi devam ederken, bu teknik Matisse' e, kariyeri boyunca denediği bütün teknikleri katalize eden yeni bir ifade yöntemi kazandırır." [564]Böylelikle"Ressam yaşamı boyunca aradığı desenle rengin bütünlüğüne ve yalınlığına bu kesme yapıştırma kağıtlarla ulaşır.[565]

1947 yılında Bonnard'ın ölümüyle , Cahiers d'Art dergisinde yayınlanan "Bonnard Büyük Bir Ressam' mıydı ?" başlıklı yazıda ancak sanatın kolay ve göze hoş görünür olmasını isteyenlerin onu büyük sayabileceği ileri sürülmüş ve Matisse ölen dostunu savunan öfkeli bir mektup yazdıktan sonra , tekrardan Nisan'da Vence'ye dönmüştü. [566] Matisse bu süreçte resimlenmiş kitapların yükselişinde aranan bir isim olmuş ve üretimin her aşamasını aşırı bir titizlikle kontrol ederek temel figürlerden biri haline gelmişti.Baudelaire'in "Flowers of Evil" kitabını 1947 yılında resimlemek için 33 orijinal taşbaskı üzerinde çalışmış , fakat teknik bir problem yüzünden çizimler kullanılamayıp, şans eseri bir oymabaskı ve 69 ağaç baskı gravürle beraber foto-taşbaskı kopyaların yapılması mümkün olmuştu.(resim no:873,874)[567]Çalışmalar

[564] Millet,2002:61.
[565] Edgü,1995:34.
[566] Lynton,1982:206.;Flam,1995:235.
[567]Crepaldi,2001:118-119.

sanatçının son yıllarında renk duyarlılığı kadar çizgi öğesinin de öneminin artığını gösteriyordu ve nihayet 1947 yılında baş yapıtı olan "Jazz" da yayınlanmıştı[568].Kitapta yer alacak portfolyelerin çoğu 1943-44 yılları arasında tamamlanmış ve "Jazz" ın dokuzuncu sayfasına öncelikli desen çalışması "Female Torso" (resim no:609)olan "Forms"(resim no:872) da eklenmişti. 1947'de "Jazz "için yazdığı açıklayıcı yazıda şunları dile getirmişti: "Renkli renklerle kesim yapmak bana bir heykeltıraşın oymacılığını hatırlatıyor."[569] Demiştir. "Jazz" yayınlandığı zaman Matisse , büyük bir saygınlık ve ün kazanmıştı. Paris'te Tériade tarafından yayınlanan "Jazz" Matisse'in giriş yazısıyla beraber 152 sayfa metin ve 20 renkli illüstrasyondan oluşmakta ve bir baskısı satılık olmayan 20 kopya ve sadece levhalardan oluşan 100 portfolyo ile beraber, toplam 250 kopya olup, guaj boyalı kesilmiş kağıtlardan ,serigrafi tekniğiyle üretilmişti.Metinlerde sanatçıya aitti ve betimlerle doğrudan bağlantılı değildi, aynı zamanda metnin tek bir konusu yoktu. [570]Sanata ve yaşama ilişkin düşüncelerini kapsıyordu.[571]Müziğe ve çizime olan sevgisini, hayat bakışını yansıtan çicekleri ve renkleri, geleceğe ait umutlarını ve korkularını dile getirdiği şiirsel metinlerden oluşmuştu. Resimlerinde Matisse, yolculuklarından, masallardan ve sirkten anılarını konu olarak işlemişti. Sanatçı kitaba "Jazz" adını metin ve resimler arasındaki ritmik bağıntıyı vurgulamak için vermişti."[572] Matisse bu durumu şöyle açıklamıştır: "Gerçek caz ,çok fazla muhteşem özelliğe sahiptir: doğaçlamanın, hayatın ve dinleyicilerle uyumun bir hediyesidir."[573] Böylelikle Matisse 'in müzikle bağıntısı "Jazz" adlı kitabında bambaşka bir biçimde dile gelmekte ,el yazısı metin,Matisse'e göre resimleri taşıyan ve özelliklerinin korunmasını sağlayan bir tınısal mekan oluşturmaktaydı.Matisse' in portfolyo dizisinin en başarılısı şüphesiz "Jazz" dır ki büyük müzadelerde sürekli görülen bu eser baskısına ve korunuşuna göre değişen fiyatlarla 100.000-500.000 USD arasında satılmaktadır.[574] Çünkü ondokuzuncu yüzyıldan başlayarak giderek güç kazanan burjuva dünyası , her şeyi ,bu arada sanatı da meta 'ya dönüştürmüştü.[575] Matisse'in yaptığı karmaşık ve zorlu kitaplardan biri de yedi

[568]Kosinki,v.d.2007:260.
[569]Gowing,1993:185.
[570]Crepaldi,2001:121.
[571]Haydaroğlu,1992:143.
[572]İpşiroğlu,1994:41.
[573]Essers,1993:80.
[574]Crepaldi,2001:132.
[575] John Berger,(çev.Yurdanur Salman)(2003):*Picasso'un başarı ve Başarısızlığı*,Metis Yayınları, 4.Basım,İstanbul:s.18

yıl hazırlık döneminden sonra 126 taşbaskı kapak ve metindeki diğer dekoratif detaylarla,1948 yılında, Skiranın yayınladığı Ronsard'ın Aşk Şiirleri derlemesi'dir(resim no:875-878).Savaşın getirdiği sıkıntıların yanı sıra ,sık sık ruhsal sorunlar yaşayan ressam, kitapdaki betimlemeleri ve karakterleri değiştirmişti.Yayıncısı olan Mourlot kardeşler sanatçıya her alanda yardımcı olmuşlardı,aynı yıl içersinde Skira yayınevinin 20. yıldönümü için daha sonra derginin sembolü haline gelecek olan kapak tasarımını yapmıştı. [576] 1948 yıllarında tek tük yağlı boya çalışması karşımıza çıkmakta ve "Large Red Interior" (resim no:341) sanatçının son olarak ortaya koyduğu büyük boy tuvallerinden olup , Fovizm'in en üst merhalesinde oluşturulmuştu.Etrafı saran bütünüyle Venedik kırmızısı ve objelerin yerleştirilmesinde yapılan şey, yerçekiminin olmadığıdır.Resmedilen objelerin çizgilerinde sıfır noktası görülmemektedir.Aynı teknikle yapılan"Interior with Egyptian" alışıldık iç mekan ve dış mekanın birleşmesinde , siyah yine ışık yerine kullanılmıştı." 1948-49 tarihli "Descent from The Cross"(resim no:343) tablosu ise Rubens'in 1612 yılına tarihlenen ve Notre Dame Katedrali'nin altlarında yer alan ,"Çarmıha Geriliş" sahnesinin bir uyarlamasıdır. Renk ve biçimde Matisse'nin tasarımlarında ayrı bir yeri vardır. Mürekkeple yapılmış Matisse ' in yaşamının sonlarına doğru çalışılmış "Model in Studio"(resim no:610) adlı desen çalışması ise usta bir elin çabukluğunda oluşturulmuş ,başarılı bir düzenlemedir. Aynı teknikle yapılmış "Interior"(resim no:611)ise 1947 tarihli "Still Life with Domegranates" tablosunun bir benzeridir. "Woman with Bared Breasts" (resim no:612)deseninde ise kusursuzluğun çarpıcı etkisi ve dokunulacak kadar titreşim yaratan çıplak figür , Matisse'in sanatında alışık olduğumuz tınısal bir hazzın, farklı bir biçimidir. Nadia'nın portresi, 1940 'lı yılların sonlarında Matisse'nin portrelerinde ortaya çıkan, tek çizgide birleşen kaş ve burunla yalın bir çalışmadır.Muhtemelen kapalı gözle yapılmış olabilir.Bu durum sanatçıyı modelin kendisinden uzaklaştırıp,yalnızca resme odaklanmasını sağlar ve desen bilgisinin güçlülüğünü dolayısıyla, sanattaki hakimiyetini ortaya koyar.

Matisse savaştan sonra dini sanatı yüceltmeye çalışan Dominiken Rahip Couturier ve Rahibe Jacques-Marie yaptığı pek çok görüşmeden sonra ,Kasım 1947 tarihinde,Vence 'de ki Rosaire Şapeli projesini üstlenip , 1948-52 tarihleri arasında

[576] Crepaldi,2001:132.; Crepaldi,2001:105.

proje üzerine çalışmştır.[577]Yaşamının sonlarına yaklaştığında ,Matisse'in çizimleri artık, zihinle ve klasik gelenekle ilgili ,renk ise duyusal çekiçilikle ve klasisizmin erdemlerini yumuşatmak eğilimiydi.Büyük bir çizimci olduğu kadar,eşiz bir renk ustası olan Matisse kesilmiş kağıt yapıtlarında bu ikili yeteneğini tam bir uyum içinde bir araya getirip, çalışmalarına devam edecekti ve Greenberg' e göre yirminci yüzyılın en büyük ustası olma konumunu hala koruyordu.[578]

[577]Crepaldi,2001:129.
[578] Lynton,1982:213.

j-Vence,Rosaire Şapeli:

Matisse ,1948 yılından sonra ağırlıklı olarak kariyerinde önemli bir nokta olan kağıt kesmelere yönelirken , Philadelphia 'da büyük bir retrospektifi sergilenmiş, Ekim ayında Vence'ye döndüğünde mimari projelerle ilgilenmeye başlamıştı. [579] Bu dönemde Dominik kilisesi rahibi Couturier İkinci Dünya savaşını izleyen coşkunluk evresinde ,kutsal sanat kavramına inanmakta ve bu amaç etrafında sanatçıları toplamak için projeler geliştirmekteydi. Tüberküloz hastaları için bir dinlenme evi olan ve Dominikenler tarafından işletilen Foyer Lacordiare'in Vence'deki küçük Rosaire şapeli bir yangın sırasında hasar görmüş yeniden inşa edilerek genişletilmesi gerekmişti.Bu amaçla çalışmalara başlanmış ,sanata olan eğilimi olan Rahibe Jacques'da şapelin vitray tasarımlarını yapma görevini almıştı. Rahibe Jacques , Matisse'e 1941 yılında geçirdiğ hastalık sırasında hemşirelik yapan Monique adlı genç kızdan başkası değildi.Monique, daha sonra Dominikan Tarikatına katılıp ,Vence 'deki manastırda görev almıştı.Matisse modellik yapan ve resimle ilgilenen Jacques, o sıralar o bölgede oturan Matisse'le sık sık buluşuyor,vitraylarlarla ilgili çizdiği eskizler hakkında fikirlerini alıyordu. Bu ziyaretler sonucunda Matisse projeye ilgi göstermeye başlamış , bizzat kendisinin bu çalışmaya katılabileceğini ima etmişti. Dini bir inança sahip olmayan sanatçı bir bakıma eski hemşiresine gönül borcunu ödeme niyetindeydi. Birkaç yıl boyunca Rosaire Şapeli projesiyle meşgul olmuş , aynı zamanda Notre-Dame'de Toute Grace kilisesi için "Saint Dominique"(resim no:889) adını verdiği seramik bir panoda yapmıştı.Panoda Aziz Dominik yalın hatlarıyla, iki yanında boylu boyunca uzanan bitkisel öğelerle dekoratif bir görünüm içindeyken , bu seramik pano, Matisse'in ilk dini eseriydi.Geçmişte bale dekorlarıda yapmış olan Matisse ,Vence projesinde vitraylardan rahiplerin giysisine,seramik panodan çatıdaki kiremite kadar her ayrıntıyı kendi tasarlamışı.Rosaire Şapeli, sanatçının ilk ve tek mimari projesi olup, kariyerinin özeti gibi sanatının ve yaratıcılığının gözler önüne serilmesiyle noktalanacaktı.Matisse'in şapelle ilgilenmesi kısa zamanda sanat çevrelerinde duyulmuş,başta Picasso ve Louis Aragon olmak üzere dostları onu agnostik düşüncelerinden ötürü böyle bir projeye ilgi gösterdiği için eleştirmişlerdi.Fakat Matisse

[579] Flam,1995:235.

1950 yılında, daha çok Komünist çevrelerin ilgi gösterdiği Maion de la Pense Fran çaise 'de açtığı resim sergisinde , Rosaire şapelin maketlerini Aragon'un bütün muhalefetine karşın sergilemişti. [580] Matisse 'in projede ilgilendiği şey ise yıllardan beri sanatında aradığı ışığı bulmaktı ve şapelinin tasarımında renkli vitraylardan iç mekana süzülen ışığın çözümüne ağırlık vermişti."Şapelime gelenlerin kendilerini huzurlu ve tüm sıkıntılarından arınmış hissetmelerini istiyorum"[581] demişti. Şapelin güney çephesindeki ve altarın arkasında bulunan ikiz penceredeki vitraylardan süzülen ışık demetlerinin sağladığı atmosferde, sanatçı amacını gerçekleştirmişti. Matisse vitray tasarımlarında, kağıt kesmelerden yararlanmış olup , "Heavenly Jerusalem"(resim no:790) adlı çalışması ,şapelin ikiz penceresinde yer alacak "Tree of Life" (resim no:794)adlı vitrayın ilk taslağıydı. [582] Kompozisyon düzenlemesinde sarı yeşil mavi pembe turuncu renkli kare ve dikdörtgen biçimler birbirini yamamıştı. Bu tasarım Matisse'in en soyut çalışmalarından biri olup, sol pencerede yer alan kırmızı biçim "Souvenir of Occania"(resim no:820)ın çıkış noktasını oluşturacaktı.Sonradan Matisse ikiz penceredeki vitray için fikrini değiştirerek, vazgeçilmez tutkusu olan motif örgüsüyle oluşturduğu bir düzenlemeye doğru ilerlerken, bu tesirin altında ortaya çıkan " Light Blue Glass Window" (resim no:787)oldukça renkli çarpıcı bir çalışmadır.Geometrik şekiller içinde motif örgüsü alanı sarmakta ise de bu durumda Matisse'i tatmin etmemişti."Tree of Life" da ki dekoratif düzenleme , neredeyse sembole inmiş ,safir mavisi fon üzerinde yer alan çimen yeşili ve altın sarısı hayat ağaçının yapraklarının, ikiz pencerenin önünde duvar boşluklarına uzanıyor gibi görünerek , asılı duran bir dokuma etkisi verince ,Matisse tatmin olmuştu.Güney çephesindeki vitray çalışması "L'Arbre de vi" (resim no:893)ise deve tabanı yaprakları yalınlaşıp , motifleşmiş , şapelin içinde tınısal bir atmosfer yaratırken renk ve desenin yalın görünümü ise, Matisse'in öteden beri bağlandığı estetik yönelişleri ifade ediyordu. Matisse L şeklindeki şapelin kuzey yönü için iki adet, doğu yönü için bir adet siyah beyaz seramik pano tasarlamıştı. Şapelin kuzey çephesinin sağ tarafında yer alan "Virgin ve çocuk "(resim no :887)adlı pano için Matisse Hotel Regina'da ki stüdyosunda bir çok deneme çizimi yapmış ve altı eskiz sonucunda ulaştığı yedinci tasarımda karar kılmıştı." Study for the Virgin, Matisse'hotel Regina Studio" ,"

[580]Çil,2001: 63-64.
[581] Millet,2002:38.
[582]Percheron,v.d.,2004:110.

Drawing of Virgin and Child" ve 1950 tarihli "Virgin with Cross-Shaped" (resim no:614,613,637)öncelikli desen çalışmaları olup , Meryem ve çocuk İsa, masif formuyla ,çicek motif örgüsü içinde dekoratif bir etki bırakırken, Matisse taslak çalışmalardan memnun kalmayarak ,final versiyonu daha yalın bir uslubta ortaya koymuştu. Etrafı saran klasik üsluptaki çiçekler de sadeleşmişti. Meryem'in belirsiz bırakılmış yüz hatları , kiliseye gelen seyirciyle pano arasındaki mesafeyi kapamış, konu ikonalarda çokca işlenen klasik bir konuyken üslubu ise deformasyonlarda ve yalınlıkta moderndi. 1948 tarihli " Saint Dominique-I"(resim no:615),şapelin kuzey çephesinin sol tarafında, beyaz seramik karolara siyah çizgilerle dekore edilecek "St.Dominik"(resim no:889) figürünün ilk desen çalışmasıdır.[583] Seramik pano için bir çok taslak çalışması yapılmış , uzun serinin içinde yüz hatları en belirgin olan taslak çalışmasıydı. "Saint Dominique-II" (resim no:616)deseninde ise pelerinin heybetli sunumunda, figürün varlığıyla örtüşmesi sanatçı için çözülmesi gereken bir sorundu. "Study for Saint Dominique"(resim no:617) deseni bu amaçla yapılmış , sanatçı pelerinin yalın çizgilerle akışını resmetmek için bolca arayış çizgileri kullanmıştı. "Study for Saint Dominique-I-II" (resim no:618,619) adlı desen çalışmaları ise tereddütsüz sanatçının yeteneğini ortaya koyarak, kabarık pelerinin altında vücut varlığını hissettirmişti."Study for Saint Dominique-II" , St. Dominik figürünün son deneme çalışmalarından biri olup, seramik panoda Saint Dominik figürü boş yüzüyle evrensel bir kimlik taşırken, başarıyla resmedilmiş pelerinin mürekkeple kalınlaştırılmış katmanları ,İncil'i tutan elin parmaklarında yinelenmekteydi. Üst giysinin omuzlara dökülen şapka kısmı, yüzün ovaliyle vücudun düz çizgilerini çapraz açılımıyla birleştirmekte, mimari planda ki konumlanışı sol bölümdeki boylu boyunca çizgiyi açıklamaktaydı. St.Dominik figürü için Peder Couturier'in Matisse modellik yaptığı söylenir.[584]Sonuçta St.Dominik figürü çizgisel yalın bir sakinlik ifadesiyle resmedilmiş,vitraylardan süzülen ışık demetleriyle birleşip tınısal bir haz oluşturmuştu."Station of the Cross" (resim no:888) adlı şapelin doğu çephesinde yer alan seramik pano ise , İsa'nın çarmıha geriliş öyküsü, sol alt köşededen "Christ before pilate" adlı sahneyle başlayıp sağ üst köşede"En-tombment"adlı sahne ile son bulan ondört ayrı sahnesiyle adeta bir resimli roman gibiydi.On ikinci sahnede İsa çarmıhta resmedilmiş "Statıons of The Cross" ve" Study for Le Chemin De Croix"(resim

[583]Percheron,2004:223.
[584] Çil,2001:65.

no:635,636) bu sahnenin taslak çalışması olup , “St. Veronıca” ve “ “St.Veronıca’s Veıl,Study for the Sixth Statıon” (resim no:630,629)Veronica’nın İsa'nin yüzünü kuruladığı altıncı sahneye hazırlık çalışmaları olurken , desenlerde yalınlık başat öğeydi. “Statıons of The Cross” ve ” Study for Le Chemin De Croix” de on dört sahnenin bir arada yer aldığı taslak çalışmalarıdır. Picasso her ne kadar Matisse’in projesine muhalif olsada, sanatçıya duyduğu saygı ve sevgi ile seramik panoların yapımında yardımcı olmak istemişti. Bu çalışma için kendi çalıştığı atölye Madoura’yı önermiş, atölyenin olanaklarının bu çalışma için yetersiz olduğu görülünce karoların yapımı ve ilk pişirimi, Atölye Madoura’nın denetiminde, Marsilya yakınındaki Aubagne’de bulunan seramikçi Bourdillon’un atölyesinde gerçekleştirilmişti. Matisse bu panoların eskizlerini stüdyosunun duvarlarının elverişli olması nedeniyle gerçek boyutlarda defalarca çalışmış ve bir çubuğun ucuna taktığı fırçayla tüm karoları neredeyse gözü kapalı diyebileceğimiz bir şekilde “Virgin on Child” ve “ St.Dominik” seramik boyalarıyla resimlemişti.Bunun dışında Matisse şapelin dışında yer alan ve Virgin ve çocuk”temasının işlendidiği iki küçük çini komposizyon yapmıştı.Bu komposizyonun ikincisi ise dikdörtgen biçiminde olup St.Dominik,Virgin ve çocuktan oluşan üçlü bir komposizyondur.

Matisse,Rosaire şapelinde tüm dekoratif ve mimari unsurları müthiş bir titizlikle çalışmış , aynı zamanda haç ve bronz şamdanlar,siboryum,tabernaculum gibi dini tören objelerinin yanı sıra ,Bizans örneklerini baz alarak kağıt kesme tekniğiyle ve 22 tane rahip cüppesi ve tören cüppesi tasarımıda yapmıştı.[585]Rahib Giysi I-II-III ve IV(resim no:898,899,900,901) ‘de kağıt kesmelerle taslaklarını oluşturup , doğrusal çizgili dekoratif görüntüler elde etmişti.Kilisede yer alan diğer küçük bronz çarmıha gerilmiş İsa heykeli,mihrap örtüsü ve günah çıkarma kapısıda bizzat Matisse tarafından tasarlanmıştı.İsa heykeli aynı zamanda Matisse’in üç boyutlu yapıtları içinde en soyut olanıdır.Bu konuda Grünewald ‘ın Hz. İsa figürü üzerine çalışmıştır ancak gerçekleşen tasarım Tirol ve pirenelerin tunçtan halk sanatı örneklerine daha yakındır.[586] “Sanctuary Lamp” (resim no:902) şapel için tasarlanmış ,Art Nouove’nin ince kıvrımlarına sahip olup, çan kuleside yakın bir uslupla ele alınmıştı.” Varıous Studies for The Bell-Bearıng Spire”(resim no:622) bu çan kulesinin taslak çalışmasıydı.

[585] Crepaldi,2001:129.
[586]Tükel,1997:1184.

Şapelin açılışı 25 Haziran 1951 tarihinde yapılmış, rahatsızlığı nedeniyle Şapelin açılışına gelemeyen Matisse'i eşi,kızı ve oğlu temsil etmişlerdi.Tören sırasında sanatçıya fahri hemşirelik ünvanı ve kiliseye doğru uzanan caddeyede adı verilmiş ve şapel açıldığı sıralarda Matisse'in eserinden ziyade onun din anlayışı sorgulanırken Matisse ise "B u şapel benim tüm çalışma hayatımın başarısıdır"[587] demişti.

[587] Çil,2001:65.

k-Sanat hayatının son yılları:

Matisse, yaşamımın son yıllarına doğru geçirdiği rahatsızlıklar ve seksen yaşına gelmesiyle tual resmi yapmak son derece zor gelmeye başlamıştı.Çalışmalarını çoğunlukla yatakta veya tekerlekli bir sandalyede devam ediyordu.Dizinin üzerinde bir makas yardımıyla küçük parçalar çıkartırken ,büyük boyutlu ve anlam yoğunluğu çok yüksek komposizyonlardan da korkmuyordu.Komposizyonlarının aşağı bölümlerinde kalanlarını zaman zaman uzun özel bir sopanın uçundaki bir kalemle kendisi çiziyor, üst bölümlerinide yardımcılarına tarifle yaptırıyordu.Yardımcılarının en ünlülerinden Jacqueline Duhame yıllar sonra bu çalışmaları şöyle anlatıyordu:

> "Kolaj yapılıyor bazı yüzey parçalarına.Onları bürüm bürçük sandalyesinde kendisi kesiyor.Yukarı tırmanıp yerleştiriyorum;beğenmiyor,söyleniyor.Yine kesiyor birazını ,yine yukarıdayım.Biraz yukarı it,sol aşağı indir.oldu,olmadı…..sonunda oluyor.İnanılmaz bir mükemmeliyetçi ve de en az sözle en fazlasını ve en derinini anlatıyor.[588]

Matisse 1948 yılında Vence'deki Rosaire Şapeli tasarımlarına devam ederken, Ocak 1949 tarihinde Vence 'den ayrılmış ve onun için hazırlanmış iki odada rahatça çalışma olanağı bulduğu Hotel Régina' ya geri dönmüştü. 31 Aralık' ta sekseninci doğum gününüde bu bu hotelde kutlayan sanatçı[589] kağıt kesmelerine devam etmekte "Acrobatic Dancer"(resim no:792)da birbirine benzeyen motifleri simgesel bir anlam içersinde kullanırken, soluk turuncu zeminde, siyah ve beyaz motifler, bir dansçı figürü gibi dansın ritmik coşkusunu hissettiriyordu." "Mimosa" (resim no:795) da ise makasla kesilen motifler guaj boyayla renklendirilerek, istiflenmiş bir görüntüde karşımıza çıkmaktaydı. Kapak tasarımlarıda yapmaya devam eden Matisse" Fauves"(resim no:880) adlı kitap kapağı tasarımında geometrik şekillerin renklerle hareketlendiği başarılı kağıt kesmelerinden birini ortaya koymuştu.Alanı çapraz bölen pembe şeritteki stilize "Les Fauves" yazısı , ritimsel düzenlemesiyle , algıda ön plandaydı.Aynı zamanda 1963 yılında yayımlanacak damadı Georges Duthuit'in "Une Fete en

[588]Karaesmen ,1993:153.
[589] Crepaldi,2001:114.

Cimmérie" kitabı içinde illüstrasyonlar yapmıştı. Litografileri Fernand Moulot tarafından basılacak kitabın basımı Andre Teriade tarafından gerçekleştirilecek ve modeli yaşamının sonuna kadar sadık yardımcısı Lydia Delectorskaya olacaktı.[590] "Lydıa Delectorskaya, Study from The Eskımo Serıes"(resim no:631) den başlayarak yalınlık arayışında aşamalı olarak simgeleşecek , "Esquımau-Eskimo,Study for an İllustratıon of Georges Duthuıt's Une Fete En Cimmerie" ve "Esquımau-Eskımo,Study for an İllustratıon of Georges Duthuıt's -Une Fete En Cimmerie-1"(resim no:632,633) de sembolik yaklaşım ilk göze çarpan öğeydi.1949 yılında damatı Georges Duthuit'e şunları söylemişti:

> "Bütün sorun,izleyicinin duyarlılığını resimle ilgili kuracak biçimde yönlendirmek,aynı zamanda da betimlemek istediği nesneden başka her şeyi düşünme özgürlüğünü ona tanımak,onu resme tutsak etmeden ilgisini ayakta tutmaktır…Şaşırtma yolunu seçmekten sakın"[591]

Matisse 1950 ve 1951 yılları arasında formu geleneksel bir amforaya ya da kouariyi andırsada, modelleme özenli ortaya konan insan vücudunda ve verdiği fiziksel enerjide, geleneksel olmayan, içlerinde "Standıng Nude (Katıa) "(resim no:716)nın bulunduğu son heykellerini ve "Woman in Blue Gandure " ve " Katıa in a Yellow Dress"(resim no:344,345) adlı son yağlı boya tablolarını yapmış ve bundan sonra kendinini tamamen kesme modellere adamıştı.1950 yılında yabancı sanatçı olarak ödül aldığı yirmibeşinci Venedik Bieanel'inde elli çalışması sergilenmiş ,1951 yılında da New York Modern Sanat Müzesi ve Tokyo Ulusal Sanat Müzesi'ndeki sergilere katılmıştı. [592] Matisse'in çalışmaları dünyanın dört bir yanında sergilenirken hayranlık uyandırmıştı. 1950 tarihli "Creole Dansçısı" (resim no:796) adı eseri, kağıt kesmelerin en güzel örneklerinden biri olup, dansçı figürü parlak renkli geometrik bir arka planın üzerine yerleştirilmişti. Yeşil rengi, yapraklara benzeyen kol ve bacakları ve değişik bir egzotik meyveye benzeyen yüzüyle, tam bir bitki gibiydi. Saf renk ustası Matisse , arka planda kırmızı mavi sarı turuncu ve vişne çürüğü renginin karşılıklı kontrastlarını kullanarak ,yeşille girdikleri ilişki de, dansçı motifini ön plana çıkarmıştı. Aynı tarihli "Japanese Mask" 1950' yılının başlarında yapılmış olup, soyut bir düzenlemeydi. Artık Matisse, kağıt kesmelerini kendi kendine yeten bir resim anlayışına ve kırk yıl boyunca değerini

[590]Percheron,2004:309.
[591]Lynton,1982:209-210.
[592]Crepaldi,2001:126.

yitirmeyen bir içerikle yakından ilişkili bir tarza dönüştürmüştü.”Zumla”’da ki ayakta duran Faslı cariye buna en güzel örneklerdendir”Zumla” (resim no:798)bir yağlı boya gibi yapılmıştı renkler çizgiye dekoratif nitelikler kazandırıp geleneksel perspektif anlayışıyla İran Minyatürlerinde izlenen düz mekan anlayışını içinde barındırıyordu. Aragon ‘un söylediği gibi Matisse in birçok çizgisi ama bir tek üslubu vardı. [593] Matisse, Rosarie Şapelini bitirdiği zaman 81 yaşındaydı ve Çin sanatından Çin yazılarından esinlenerek yeni bir işe başlıyordu.[594] Bu Çin oyun kartları geleneğiyle, yeniden yaratılan ve mozaik bir cam için tasarlanan “Chinese Fısh”(resim no:895) adlı eseriydi. Tabloda kolayca fark edilen bir dupong ve üstünde alg biçiminde bir hayvan görülmekte , etrafındakiler ise begonyalardı. Eser 7 Kasım 1995 tarihinde, New york’ta Christie’s’de satılmış 5.800.000 USD alıcı bulmuştu.[595] “Yüz” ve “ Chnıse Fısh” (resim no:800,801))de de Geleneksel Çin Sanatı’nın izleri görülürken , kağıt kesmelerin doğrusal çizgilerine renklerle hayat veriyor “Matisse,His Art and his Public“ ve “Exhibition H. Matisse Book-Cover Desıgn”(resim no:881,882) kitap kapağı tasarımlarında , grafik tasarımın en güzel örnekleri arasında yer alıyordu.Matisse’in kağıt kesmeleri başarısını ,resimde organizasyonu oldukça güç olan sıcak ve soğuk renklerin bir arada bütünlük sağlamasından alıyor ve ” Chrıstmas Eve I ve II’(resim no:803,804)de bunu ispat ediyordu.1952 tarihli “ Black Page on a Green Ground “ (resim no:805)yalın bir üslupla ortaya konmuş , bitki motifi bir sembole dönmüşken renk ve biçim anlayışı 1947 tarihli “Algae” (resim no:780)eserini anımsatmaktaydı. Matisse , hukuk eğitiminin de etkisiyle analitik düşünce biçimine sahip olan bir sanatçıydı. Düzen ve açıklık ilkesi onun için son derece önemliydi. Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırmaydı, resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmekti. Figürlerini ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ayıklamakta ve özde yatan asıl biçime doğru arayışını ,sanat hayatının sonuna değin sürdürmektende vazgeçmiyordu. Son yılları oldukça verimli geçmişti.Büyük bir tutkuyla ortaya koyduğu kağıt kesmeler arasında bir dizi mavi çıplak serisi oluşturmuş ,genel etkinin sunumunda sabit duruşlu bir kadın vücudu, sol bacak kıvrımı sağ ayak bileğinden tutulan ayak neredeyse boyuna değecek şekilde katlanmış, kol ne çok ne de az yatırılmış bir başla karşımıza çıkmıştı. Bacakların konumu “Decorative Figüre on an Ornamental Background”(resim no:265)de ki konumdan doksan derecelik bir dönüşü

[593] Edgü,2008:50.
[594] Akın,1984:23.
[595] Crepaldi,2001:132.

gösteriyordu "Blue Nude-I" "Blue Nude –II" ve "Blue Nude-III" (resim no:810,811,812)biçimsel dolgunluğundan olduğu kadar benzer tek rengin kullanılmasıyla guaj çalışmaları içinde özel bir yere sahipti. Yalınlık en üst noktaya ulaşmış, bu nesnel yaklaşımda artık figür bir birey olmaktan çıkmış ,yüzey üzerinde tek bir renk kullanılarak genel çizgileriyle ifade edilen bir biçim çalışmasına araç haline gelmişti.[596] Fakat "Blue Nude IV" (resim no:813)de kadın figürü tek tip mavi renkten yapılmamıştı, üç farklı tonda sunulmuştu. Görüntü iki boyutlu kalmasına rağmen bir heykelden farksız olarak parçaların sürekli uyumu ve hareketi ,Matisse 'e represantasyon ile doğrudan çalışma olanağı sağlamıştı. "Blue Nude IV" uzun denemeler silsilesinin bir sonucuydu ve fotoğraflar ve sayısız karakalem çalışması buna en iyi kanıtdır.[597] "Blue Nude IV" yaklaşırsak parçaların ilave edilmesi ve bitiştirme ile elde edildiğini kolaylıkla fark edebiliriz. Bir teknik ressamın , bir heykeltıraşın , bir renk uzmanının ve bir tasarımcının fiziksel ve entellektüel deneyimlerinin bir araya getirildiği tam bir sanat çalışması olan "Blue Nude" serisi , Matisse'in kariyerindeki son yılların başarısını ortaya koyarken şüphe götürmez asaletiyle muazzam bir etki yaratmış ve resmin ölçülemez sınırsız bir gücü olmuştu. "Blue Nude,Skipping"(resim no:814)de ise ip atlayan kadın figürünün makasla oluşturulmuş deseni, iki farklı mavi tonun verdiği bir hareketliliğe sahipti.Aynı zamanda ustaca düşünülmüş ipin diyagonel hatlarıda, devinimi artırıyordu "Dalgalar"(resim no:817) adlı çalışması ise Matisse'in mükemmeliyetçiliğinin kanıtlar bir edayla karşımızdadır. Çizginin bir renk lekesine dönüştüğü eserde, itinayla yapılmış bir düzenleme vardı. Çizginin farklı farklı diyogenal salınımları , ünlü iki ressam Apelle ve Prologene'in hikayesini hatırlatır. Apelle , Progene' yi ziyarete gider ancak bulamaz ve atölyesine çok basit bir çizgi çizer.Ama bu çizgi öylesine incedir ki, öylesine mükemmel ,arkadaşı döndüğünde bunu Apelle'in tarzı olduğunu hemen anlayıp,onu ziyarete geldiğini anlayacaktır.[598]Matisse "Venüs" (resim no:815) adlı çalışmasında , tek renk maviye boyanmış kağıttan çıkarılan bir torsun ,modern sanatın cüretkarlığına fazlasıyla sahip deseninin , arta kalan kağıt kesmelerinden oluşturulmuştu. Göğüslerin iki yana çıkık görüntüsü ,"Back" rölyefini hatırlatırken Matisse'in 1947 tarihli desen çalışması " Female Torso"nun farklı bir versiyonuydu. "Blue Nue-V" (resim no:816)Matisse'in 1952 yılında bir kaç ayda

[596] Özdeş,2005:80.
[597]Durozoi,1989:136.
[598] Cassou,(y.y):12 .

oluşturduğu periyotların değişik bir bir uyarlması olup, düzenlemede iyi nitelikli çizim ve boyamanın aynı anda sentezi yapılmıştı. Hayatının sonlarına doğru sol tarafı yatalak hasta iken gerçekte kendisini ifade etme yolunu bulmuş ,eksilmemiş yaratıcılığını ortaya çıkarmıştı. Matisse yaşamının son yıllarında büyük ölçekli çalışmalarından korkmamakta ve 230x 847 cm ölçülerindeki "Swimming Pool-I" (resim no:818) da iki boyutlu yüzen deniz canlıların kıvrımları rengin çizgiselliyle alçalıp yükselen ritmik bir uyum içindeyken "Swimming Pool-II" (resim no:819) belirsiz motiflerin keskin hatlarıyla soyut sanata yaklaşır.Kompozisyonda ki statik yaklaşım ise durağan bir etki bırakır. Aynı tarihli 453.9 x623.3 cm olan "Negress"(resim no:806) ise Hotel Regina'ın duvarlarında şekillenmiş olup , kağıdın konturları bir çizgi olarak değerlendirilip, renkli guaj boyalarla renklendirildikten sonra Matisse'in asistanlarının yardımıyla düzenlenmiş sanatçı yaşamı boyunca aradığı huzur ve sakinliğin coşkulu bir dışavurumunu gerçekleştirmişti.Matisse sanatındaki tekrarlardan yaşamını sonuna kadar vazgeçmemiş, tüm eleştirilere rağmen bunların kendini bulma bir çeşit tamamlama olduğunu söylemişti. "Parakeet and Mermaıd" (resim no:807) de komposizyonun merkezinde yer alan deniz kızı motifini , sanatçı seramik çalışması olan "Swimming Pool" da da severek kullanmıştı.Deniz bitkisi motifleriyle, 1930'lu yıllarda yaptığı Tahiti yolculuğundan arda kalan anılarını yansıtmıştı. Rengarenk biçim tekrarlarında elde edilen yalın ifade ve özellikle zerafet Matisse'in büyük yeteneğini düşündüğümüzde hiçte şaşırtıcı değildi.İki boyutlu bir dünyada renk ve biçim bir arada kendi dillerinden konuşuyorlar ama göz dikkatlice dinlediğinde görüyor ki,tam bir uyum içindeler ve aynı dilden konuşuyorlardı. Aynı yöntemle yapılmış "Sorrow of The King" (resim no:809)de Matisse sanatının en gözde temalarını kullanmış ,tabloda müzik ve müzisyenler dans eden bir figür ve çiçekler karşımıza çıkmıştı. Düzenlemenin, merkezinde yalın bir biçimde ortaya konmuş gitar çalan bir müzisyen bulunmakta ,dans eden kadının topukları ise Delacroix'in "Cezayirli Kadınlar" adlı eserinde dans eden kadının topuklarını hatırlatmaktadır. Ressam yaptığı motif desenlerini ,genellikle Okyanus ya da Polonez tarzı renk ve biçimlerle çerçevelemiş, dansözün baş örtüsü ve kalçalarında bunu belirgin olarak uygulamıştı. Resme yaklaştıkça biçimlerin parçalandığı devamlılığın kaybolduğu ve farklı görünümlerin ortaya çıktığı fark edilir. Makas darbeleri ,guaj izleri, kurşun kalemle yapılan ve kapatılmamış çizikler, raptiye delikleri ortaya çıkar. "Sorrow of King" te renk olarak toplam yedi pigment seçilmişti ve bunlarla müzikal bir renklik ve çokluk elde

edilmişti.Matisse'in müziğe olan sevgisi çok büyüktür.Müzikle resmin benzer yollardan geçtiğini söyleyip, yedi notayla bir beste yapmak mümkünse bunun resim içinde geçerli olduğunu söylemişti.[599] Bu eserinin isminin "Hüzünlü Kral" olması dikkat çekicidir, orta plandaki gitar çalan figürün formunu, tekerlekli sandalyesindeki Matisse ile özdeşleştirebiliriz ve aynı zamanda 1951-52 yılına tarihlenen Auatint tekniğiyle yapılan"Three Friendly Heads" ,de maskeye benzeyen üç portre , sembol olma yolunda ilerlerken , portredeki üç kişi Apollinaire , Rauveyre ve ölüme çok yaklaşmış Matisse'in fırçasında acıyla birleşmişlerdi.[600] 1952 tarihli " Sculpture of Henri Matisse-Poster Design ",(resim no:808) sanatçının sergi afişinin kağıt kesme taslağı olup, portreyi çevreleyen sarı kırmızı mavi begonyalar ve alt bölümde yer alan iç içe geçmiş turuncu siyah begonyanın yuvarlak hatları, portrenin keskin yüz hatlarını yumuşatır. Yalınlaştırmanın en üst noktaya vardığı, bu nesnel yaklaşımda ,artık figür bir birey olmaktan çıkarak bir sembol olma yolunda ilerlemektedir. 1952 tarihli "Gravures Recentes Book" (resim no:883) kitap kapağı dizaynnında, Matisse yaşamı boyunca aradığı yalınlığa ulaşarak, soyut sanata yaklaşmıştı.Bu yaklaşımını, Fovist canlı renklerle oluşturulmuş "Livres Illustrés Estampes Sculptures "(resim no:884)da da görebiliriz. Matisse'e güçü yettiğince çalışmaya devam etmiş, 1953 yılında arkadaşına yazdığı mektupda ,çalışmak her derdin çaresidir, demişti ve bu tarihte artık bir insan için inanılmaz zenginlikte bir hasat elde etmişti,o buna "elli yıllık bir çabanın çiçek açması" diyordu.[601] 1953 başında büyük çaplı çalışmalarına devam etmiş, 353.6x 997 cm ölçülerindeki kağıt kesmelerle yapılmış " Large Composotion with Masks " (resim no:823)seramik bir duvar için taslaktı.[602] Düzenlemede , sakin bir açıklıkta rengarenk motifler, tek başına bütünselleşerek yekpare bir parça oluşturmuştu. Siyah çizgilerle altı eşit parçaya bölünmüş, kare tualdeki tekrarlayan rengarenk çiçek motifleri , kargaşa duygusu yaratmamaktaydı.İki yanda yer alan Matisse'in çok sevdiği mavi renkle yapılmış yivli sütunlar sanatçının geçmişe duyduğu saygının bir göstergesi ve motif örgüsünü toparlayıcı fonksiyondaydı.Matisse belki tüm ressam yaşamı boyunca aradığı desenle rengin bütünlüğüne ve yalınlığına bu kesme yapıştırma kağıtlarla ulaşmıştır."Souvenir of Occania"(resim no:820) detayları hakkında pek çok yorumun yapılmış olduğu belirsiz bir resimdi. Düzenlemede , şematik bölümlerle

[599] Crepaldi,2001:99.
[600] Klein,2001:143.
[601] Lynton,1982:211.
[602] Berggruen,v.d.,2006:72.

,biçimsiz unsurlar beyaz zemin üzerinde birleştirilmişti. Öylesine dikkatli düzenlenmişti ki yüzeydeki en ufak bir yer değişikliği bile çalışmanın uyumunu bozabilirdi. Resimden aynı anda fışkırıyor gibi görünen beyaz bile en az diğer renkler kadar aktiftir. Kariyerinin sonlarına doğru Matisse , tasarımında görsel ve duygusal açılımın başarısını ve izleyiciyi coşturup sakinleştirmenin olanağını ortaya koymuştu. Resimlerini oluşturulan dünya fırtınadan sonraki hava kadar sakindi ve beklenmedik güneş ışıklarıyla aydınlanıyordu.[603] Matisse'in sanat hayatının en soyut düzenlemelerinden biri olan "Salyangoz" (resim no:821) ise, sanatçının renk dengesi arayışlarını gözler önüne sererken ,"Amfordaki kadın"'(resim no:825)da nesne ile insan figürünün içeçeliği yeni bir el elelik soyut ama çok kolay tanınabilir bir yeniden şekillendirme söz konusuydu.Çağdaş grafik sanatının tanımlamasını bulmuş bir çalışmaydı.Matisse, "Ivy in Flower"(resim no:822) desen ve renkteki yeteneklerini birleştirmiş,"Sheaf"(resim no:824) de konusunu Matisse in gençlik yıllarında okuduğu Henri Bergson'un Creative Evolution adlı eserinden alınmıştı.[604] Matisse adeta yaşamının bir özetini ortaya koyuyor, içten içe modern yaşamla hesaplaşıyordu."Vine"(resim no:827) de yuvarlak kemerli penceredeki kıvrımlı bitkiler , Art Nouveou'un kıvrım ve çiçeklerine sahipti."Portakallı Nü" (resim no:828)çalışmasında sağdaki fovist turuncu portakal, makasla kesilmiş iki ayrı desenin iki ayrı ton ve fırça vuruşuyla boyanmış şekliyle oluşturulmuştu.Daha sanatının başında Matisse ,turuncuyu kendi özel kullanımına mal etmiş ve Apollinaire'e; "eğer Matisse'in çalışması bir şeyle kıyaslanacaksa bu portakal olmalı. Tıpkı portakal gibi Henri Matisse'in resimleri de parlak ışığın meyveleridir."[605] Demişti.Matisse ,1952 yılında, "Salyangozu" yaptığı yıl, sanatçı gözüyle görmenin önemini ve niteliğini şöyle açıklamıştı:

> "Görmek çaba gerektiren yaratıcı bir eylemdir.Günlük hayatımızda gördüğümüz her şey,alışkanlıklarımız yüzünden,az ya da çok bir biçim bozukluğuna uğrar.Bu özellik içinde yaşadığımız çağda böyledir;çünkü sinemanın reklamların dergilerin yığınla karşımıza çıkardığı görüntü,ön yargılar,zekamızı nasıl etkilerse görüşümüzüde öyle etkiler.Bütün bunların etkisinden kurtulmak için gereken çaba cesarete dayanır,gördüğü her şeyi ilk kez görüyormuş gibi görmesi

[603] Durozoi,1989:138.
[604] Flam,a,2003:206.
[605] Essers,1993:42-44.

gereken bir sanatçı için bu cesaret vazgeçilmez bir şeydir.Sanatçı hayatı boyunca gördüklerini çocukluğundaki gibi görmek zorundadır"[606]

Yaşamının son yıllarında sıklıkla torunlarının resimlerini yapan Matisse , torunu Paul'un portrelerini yaparken, gözleri kapalı olarak çalışmayı tercih etmiş böylelikle ellerinin bildiği,yüreğinin duyduğunu gerçekleştirmeye çalışmıştı ."Portraıts of Paul Matisse-1". "Portraits of Paul Matisse-2" "Portraits of Paul Matisse-3" ve "Portraits of Paul Matisse-IV "(resim no:649,650,651,652) sanatçının gözleri kapalı olarak yaptığı çalışmalardan olup, bu yöntemle yaptığı daha bir çok desen çalışması vardır. "Rabelaıs-I" "Rabelaıs-II" "Rabelaıs-III" "Self Portrait-XXVIII" " Lydia Delectorskaya" ve "Pig Done"(resim no:643,644,645,648,653) bunlara örnek olup ,ayrıntılardan arındırılmış doğrusal çizgiler üst düzey bir yalınlığa,soyutlamaya gidişin habercisidir.Guillaume Apollinaire-I ve II (resim no:65,655)desenlerininde Apollinaire'ne yi ,1899 yılında Reuveyre'den tedarik ettiği, bir kimlik fotoğrafına itimat edilerek gerçekleştirilmişti.Appolionere'nin güvenilir ve duygusal bir ifadede resmetmişti. Daha sonra aynı pozu ve benzer pozları da altı litografi basımında kullanmıştı.[607] 1952 tarihli "Simmon Bussy" (resim no:656)adlı desen çalışmasında ise Bussy, kurşunkalemle yapılmış portresinde, ciddi pozda gereksiz ayrıntılardan arındırılmış haldeydi. İlineksel yüz hatlarıyla, seksen iki yaşındaki bir adama benzemeyip ,dermansız yaşı bertaraf edilmişti. Ölümünden kısa bir süre önce Matisse ,uzun bir bambu değneğinin ucuna bir karakalem tutturarak ,odasının tavanına torunlarının gülen yüzlerini çiziyordu.(resim no:657) 1952 yılında Nice 'da kendisini ziyaret eden Alman eleştirmen Gotthard Jedlicka' ya uykularının çok kötü olduğunu ve torunlarının resimlerini çizmenin ona iyi geldiğini söylemişti.[608]1954 yılında New york 'ta Paul Rosenbarg galerisi sergisi düzenlenmiş ve 20 Mart da Gaston Diehl'in Fransızca Matisse monografisini yayınlamıştı.[609] 3 Kasım 1954 tarihinde, geçirdiği enfarktüsün ardından ,85 yaşında Nice'daki odasında ölmüş ve üniversal kimliğiyle fov tavrın sağlıklı bir kalıcılığa kavuşmasını sağlamıştı.[610]

[606] Lynton,1982:212.
[607]Klein,2001:142.
[608]Klein,2001:107.
[609]Flam ,1995:236.
[610]Eroğlu,1999:41.

F-KATALOG

1.YAĞLI BOYA ESERLERİ:

RESİM KATALOG NO:1
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH BOOKS- 1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 38X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1890

DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.11 (2) Laurence, Millet,(2002):Matisse,Flammarion,Paris:s.110. (3) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.241 (4) Kaya Özsezgin,(1979):"25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değı,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir",Milliyet Sanat Dergisi, sayı:317,s.18

1890 tarihli "Still Life with Books" Matisse'in yaptığı ilk orijinal resimdir. Tablonun öncesinde sanatçı orijinal resimlerin kopyalarını yaparken, yaptığı bu ilk orijinal resmiyle hukuk eğitimini bırakmaya karar vermiştir.(1)Genç sanatçı "Benim İlk Resmim "olarak ifade ettiği bu tabloyu(2) adının harflerini tersten yazarak "essita MH"diye imzalamıştır. Bu yıllar da bir yandan renkler üzerine yaptığı çalışmalar bir yandan Goupil'in "Resim Üzerine" adlı kitabı,onda resim ilgilerinin kökleşmesi sonucunu doğurmuştu. Genç Matisse' 1885 yılında Vollard'an Van gogh'un "Still life wıth Bible " eserinin satın almış ve bunu takiben Fovizm'in beşiği olan Ecole Beaux Arts'da ki hocası Gustave Moreou'nun teşvikiyle Louvre'dan kopyalar yapmıştı. Bu gözlemlerinin ve çalışmalarının neticesinde ortaya çıkan "Still Life with Books" (3) sanatçının gelecekte olgunlaşacak, asıl boyutlarını kazanacak olan kişiliği üzerine uyarıcı bilgiler verir.(4) Flaman geleneğine sadakatinin bir kanıtıda olan bu tablo kitaplarla bir natürmorttur.Karanlık bir arka plan ve aydınlık ön planda bir masanın üzerinde yer alan üst üste sıralı kitaplardan oluşur. "Still Life with Books" genç Matisse'in ilerleyen yıllarda olgunlaşacak tablolarını, bir mimar gibi renklerle inşa edip ,tuvaldeki renklerle ışığı elde edeceğinin ipuçlarını kolayca fark ettiğimiz dikkate değer bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:2
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH BOOKS 2
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 14.9X18.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1890
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.7

Genç Matisse hukuk eğitimini bırakıp ressam olmaya karar verdiği dönemde Academie Julian'da öğretmen olan Frederic Goupil'in "General Manual of Oil Painting"adlı eserini almıştı(1)ve ilk tuvallerinde kitapların yer aldığı natürmortlara ağırlık veriyordu. Bu çalışmalarına bir örnek olan 1890 yılında yapılmış "Still Life wıth Books 2" sanatçının aynı tarihli "benim ilk resmim" olarak adlandırdığı natürmorta benzer bir düzenlemede olup, sol tarafta üst üste dizili kitaplara sahiptir.Aynı zamanda Matisse'in çocukluk hatırası dekoratif özelikler taşıyan kırmızı masa örtüsünün üzerinde ,yaygın bir gazete , sol tarafta açık bir kitap ve bir şamdan yer almaktadır. Matisse,Simeon Chardin'in sanatına yakınlık göstererek, aynını kopya etme yerine özgün kopyayı tercih etmiştir.

RESİM KATALOG NO:3
RESMİN İSMİ: STILL LIFE with EARTHENEWARE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1892
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.16

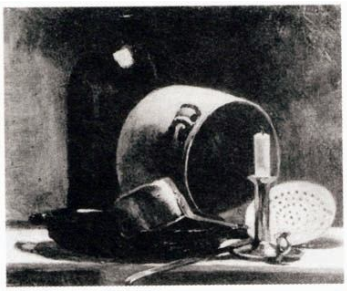

Matisse'in ilk eserleri natürmortlardır. Ondokuzuncu yüzyılın son bölümünde Matisse natürmortlarında Bohain'de yaşayan annesinin mutfak eşyalarını da yer vermiştir.(1) "Still Life with Eartheneware " da objeler sanatçının annesinin mutfağına aittir. Ön planda üzerinde mum olan bir şamdan ve annesinin çocukluk yıllarında patates kızarttığı topraktan kaplar yer alır.Arka planda ise yumurta ,soğan yada elma pişirdiği maden kaplar,sürahi şeklinde yarı dolu camdan bir bira şişesi yer almaktadır. Düzenleme geleneksel Flaman resminden yardım alınarak gerçekleştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:4
RESMİN İSMİ: MATISSE'S COPY OF THE HEEM
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 21.5X27 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE ,NICE
RESMİN TARİHİ: 1893

DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.201(2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.242
(3)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.15

1893 yılında yapılmış "Matisse's Copy of the Heem " adlı eser Jan Davidsz.de Heem'in" La Desserte" eserinin kopyasıdır.Tablo Matisse'in Louvre 'da öğrenci olarak çalıştığı günlerde oluşturulduğu(1)erken dönem kopya çalışmalarından biri olmasıyla değer taşır.(2) Renkte ve düzenlemede Matisse'in gençken kuzey Fransa'da Lille gibi yerlerde müzeleri gezdiği sırada çalıştığı kuzey resimleriyle güçlü bir bağlantısı vardır.Resim,Matisse'in bir meydan okuma olarak kabul ettiği ve bunda da başarılı olduğu teknik açıdan karmaşık bir çalışmadır.(3)Toprak renklerinin hakim olduğu tuvalde arka plan belirsiz bir sis içindeyken , beyaz masa örtüsü ışığın tesiriyle kahve rengine çalan tonlarıyla büyük dikdörtgen masanın üzerinden kıvrımlı bir şekilde sarkarak resme hareket katmıştır.Masanın üzerinde gösterişli içi meyve dolu tabakların olduğu bu natürmorttu Matisse 1916-17 yılında tekrar ele alıp,kişisel uslubuyla ortaya koyacaktır.

RESİM KATALOG NO:5
RESMİN İSMİ: WOMAN READING
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61.5X47.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1894
DİPNOTLAR: (1) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değı,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi,Milliyet yayınları,sayı:317,s.19(2) Mine Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s.142(3) Isabelle Monod-Fontine,(y.y):*Matisse ceuvres de Henri Matisse(1869-1954)*Verve,Paris:s.22

Tablo, Pieter Janssens'in 1660 tarihli "Reading Woman" eserinden esinlenerek oluşturulmuştur. Düzenleme de izleyiciye sırtını 4 'te 3 dönmüş, sandalye de oturan bir kadın kitap okumaktadır.Arka planda ki resme derinlik katan duvara asılı tablonun siyah çerçevesi,kadının siyah elbisesiyle yinelenerek dengededir.Beyaz kitap ise objelerin ve figürün yumuşak bir ahenge bürünmesini sağlar.Tabloda siyah,kahverengi, koyu sarı ,yeşil tonları hakimdir. Eser de gerek renklerin seçimindeki ahenkle,gerek ustaca düzenlenmiş kompozisyon düzenlemesiyle ve fırça vuruşlarının yumuşaklığıyla bir dinginlik söz konusudur. Matisse'in ilk tablolarında görmeye alışık olduğumuz Nabiler'in şiirsel nesnelliğiyle yapılan ",Woman "Reading" her türlü aşırılıktan uzak bir çalışmadır. (1)

Tablo, 1896' yılında Salon de la Societé Nationale'da Matisse'in 4 tablosununda yer aldığı karma bir sergide yer alır. Matisse'in sanatına yansıyan bu sadelik ,ılımlı ve sabırlı yaklaşım ,sanatçıya ilk başarısını getirir ve "Okuyan Kadın" tablosu Fransız Hükümeti tarafından satın alınıp ,Başkanlık sarayını dekore etmek için Rambouillet Şatosu'na gönderilir.Eser devletin resmi olarak Matisse' den aldığı 2.tablodur.Devlet başkanının eşi tarafından kendi yazlık konutu için seçilmiş olup, 1961 yılına kadar orada tutulmuştur.(2)

Fransız devleti ilk tablosunu 1890 de yapmış ve ilk kez bir sergiye katılması 1896 yılında olan ressam Matisse ‘in kariyerinin ne kadar parlak olacağını görmüş ve takdir etmiştir. 9 temmuz 1896 tarihli kuzenine yazmış olduğu bir mektupta ironiyle karışık bir gururla şöyle der;

”8 gün önce devlet benden bir enteryör resim satın aldı,sırtı dönük bir kadın kitap okurken görülüyor.Sen bu resme geçen yaz başladığımı gördün ve bu kış da bitirdiğime şahit oldun- 800 franka…..görüyorsun ya dostum resim var kazandırıyor.” (3)

RESİM KATALOG NO:6
RESMİN İSMİ: BOUQUET OF DAISIES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 95X80 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1895
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

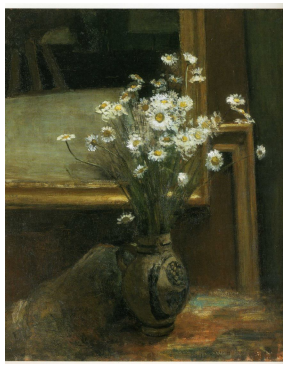

”Bouquet of Daisies” , 1894 tarihli “Woman Reading” eserinin detay çalışması izlenimini veren yakın renk tonlarıyla oluşturulmuş olup ,Genç Matisse’in sanatında arayışlar içinde olduğunu gösterir.Akademik yaklaşım hakimdir. Paletimde sadece toprak renklerinin olduğu bir dönemde yapılmıştır.Kompozisyonun merkezinde dekoratif bir vazoda yer alan papatya demeti Empresyonist bir yaklaşımla ele alınmıştır.Titreşimle görüntüsüyle oldukça göz kamaştırıcıdır.Arka plana belirsiz bırakılmış yağlı boya tablolar yer alır.”Bouquet of Daisies” 1951 yılında, Matisse’in doğduğu yer olan Le Cateau’da ,hükümet tarafından açılmış müzeye ailesi tarfından bağışlanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:7
RESMİN İSMİ: CAMILLE WITH LEMONS AND BLUE JUG
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 22X30.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1895
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.201

Matisse'in 1895 yılında yaptığı "Camille wıth Lemons and Blue" adlı eserde kitap okuyan kadın figürü, bir yıl önce yaptığı "Woman Reading" figürün zıt yönde aksettirilmiş pozunu hatırlatmaktadır.Matisse sıklıkla eserlerinde kitap okuyan kadın figürüne yer verecektir.Tuvalin renklendirilmesinde Matisse'in ilk tablolarının karakteristik özelliği olan Flaman geleneğinin etkisinin yanı sıra, yer yer aydınlık canlı renklerde gözümüze çarpar.Bu yıllarda sanatçı Empresyonist ressam Emile Wery ile tanışmış ve kısa süreli Belle-ile 'ye seyahatler yapmışlardır.Akabinde Matisse'in paletinde prizmatik renkler etkinlik kazanmaya başlamıştır.Gittikçe geleneksel yaklaşımdan uzaklaşmaya başlayan genç sanatçı aynı yıllarda Ambroise Vollard'ın galerisinde modern sanatın babası olarak kabul edilen Cezanne'nın eserlerini görmüş fakat henüz çözümleyecek yeterliliğe sahip olamamıştır.(1) Tabloda yalıtımsal biçimli figürün, elbisesi ve oturduğu koltuğun, kahve sarı tonlarındaki arka planla ahenk oluşturan düzenlemesi Flaman geleneğini anımsatırken,elbisedeki canlı turuncu çicekler sol taraftaki beyaz masa örtüsü ve üzerindeki parlak sarı limon, dekoratif bezeli mavi vazo ile renklerin ışığını kazanarak Fovizm'e gidilen yolda atılan ilk adımdır.Camille' in açık omuz başı ve eğik boynu kitap okuma eylemine vurgu yaparken,tabloya bir sükunet havası hakimdir.Koltuğun kahverengimsi kırmızısı,elbisenin kırmızı çiçekleriyle kombine olarak etkiyi güçlendirir.Arka planda belirsiz bir tablo asılıdır.Duvara asılı tablo ve yer yer karşımıza çıkan canlı renkleriyle "Camille wıth Lemons and Blue" Matisse'in işlemekten çok zevk aldığı bir konu olacak iç mekandaki açık pencere düzenlemesinin çıkış noktasına işaret etmesi ve renklerin gücünü keşfetmesi açısından önemlidir.

RESİM KATALOG NO:8
RESMİN İSMİ: SKATE,AFTER CHARDIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.244

" The Skate,after Chardın" 1728 tarihli Jean Baptiste – Siméon Chardin'in "Skate" adlı eserinin bir uyarlamasıdır.(1) Matisse, Chardin'e nazaran; bulunduğu döneme ait yalınlıkta bir düzenleme yapmıştır.Yatay düzenlemede ,masanın üzerinde sağ tarafta bir kedi ve ayaklarının altında istiridyeler yer alırken sağ tarafta ise masadan sarkan katı kıvrımlara sahip beyaz bir örtü vardır. Kedinin yalınlaştırılmış vücudu, en az Chardin kadar, saldırıya hazırdır. Orta planda ise çengele asılmış iri bir balık yer alır. Kompozisyonun merkezi geniş ışıklı bir alana sahip olması ve canlı kırmızı sızan kanıyla bu ölü balıktır.Matisse bu süreçte canlı ve cansız nesneler arasındaki ilişkiyi incelemeyi sevmiştir.Tuvaldeki doğal olmayan ışık kaynakları, kedinin yüzündeki beyaz tüylerinde çengeldeki balığın üst çeperinde ve sarkan beyaz örtüde yer alarak tuvalin tamamına hakim toprak renklerini sertçe yarar.Matisse sanat hayatı boyunca resimdeki ışığı aramış ve ilerleyen yıllarda bir mimar gibi bir teknik ressam gibi bunu renklerle sağlamayı başarmıştır.

RESİM KATALOG NO:9
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH SELF PORTRAIT 1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:64.8X81.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.44

" Still Life With Self Portrait 1" de karşımıza çarpıcı bir sahne dekoru çıkar. Karışık bir kitap yığını,sürahiler,iç içe kağıt yığınları,desenli bir halının üzerinde yer almaktadır.Çalışma masası yada yemek masasının üzeri bir perdeyle kaplanmışta olabilir.Flaman geleneğine bir sadakatle Matisse'in ilk dönem çalışmalarında sıkça karşımıza çıkan kahve ve yeşil koyu tonlar tabloya hakimken kompozisyonun merkezinde yer alan açık kitap ve sarılmış kağıt ,Matisse'in bir eskiz çalışması olabilir, doğal olmayan bir ışık kaynağıyla tıpkı bir tiyatro sahnesi gibi aydınlatılmıştır.Ressamın sağ tarafta iki kitap arasına sıkıştırılmış çerçeveli otoportre çalışması da bir obje haline gelmiş , hayal gibi tasviriyle gizli bir oyuna dönüşmüştür.Sanatçı burada sanki tabloya bakmakta,bu grubun dışında kalan bir denetleyici gibidir.

RESİM KATALOG NO:10
RESMİN İSMİ: INTERIOR WITH TOP HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 80X95 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.40

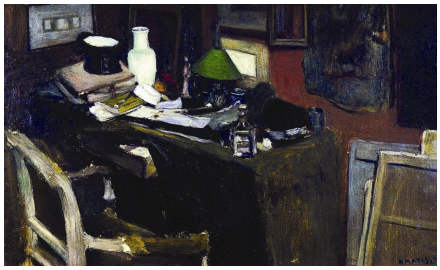

" Interıor with Top Hat " de açık kompozisyon düzenlemesinde bir sandalye çalışma masasının üzerinde kağıt yığınları, küçük belirsiz bir heykel, beyaz bir vazo, masa ışığı, bir cam sürahi ve bardak ,arka planda da köşeli duvara asılı farklı büyüklükte belirsiz tablolar yer alır.Tabloların arasında karmakarışık edilmiş kendi portresinin karakalem bir resmide bulunmaktadır.Matisse yerine çizilen şekil olarak tabir edebileceğimiz bu tablo , diğer resimlerin arasında asılı dururken dikdörtgenin içinde bir dikdörtgen oluşturup, odanın içindeki tekrarı keser. Bilinçli bir denemeyle sanki üçüncü bir gözün denetlediği yaklaşım bize "Still Life with Portraits "hatırlatır. Portrenin sağ köşesini azaltarak karşıda küçük bir boşluk düzenlemesi yaratmıştır.

RESİM KATALOG NO:11
RESMİN İSMİ: YOUNG BRETON GIRL, LITTLE BRETON GIRL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:54X40 CM
RESMİN TEKNİĞİ:AHŞAP ÜZERİNE YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.36

Matisse'in erken dönem portre çalışmasından biri olan "Little Breton Girl" de poz veren Annie Petron 'un kimliği doğrulanmıştır. Breton bölgesel basımı bu zamandaki bir çok sanatçının gibi Matisse'in de ilgi konusu olmuştur. (1)Fakat tabloda, dindarlık,sadelik,saflıkla oluşturulan Breton karakterlerinden farklı olarak bir dışavurumda gözlenir.Matisse'in Breton Girl'ü geniş bir yüzle,zayıf bir vücudla resmedilmiş olup,ikonografik bir pozla elleri göğsünde kenetlenmiştir. Gauguın'in "Belle Angele "'sine eş değer bir görüntü sergiler. Işık gölgeden kaçınılan kızın basitleştirilmiş resimlenişi, yoğunlaştırılmış güçlü bir anlam ve yüz ifadesinin çarpıcılığını dile getirir.

RESİM KATALOG NO:12
RESMİN İSMİ:SCHIEDAM ŞİŞESİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ:1896
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse,*Dost kitabevi,Ankara:s.12

1896 tarihli "Schıedam Şişesi " adlı bu natürmort sanatçının renk gelişiminde önemli bir aşamadır.(1) aynı zamanda kompozisyon düzenlemesinde tercih edilen dik açı ,ressamın teknik yeteneklerini kullanma becerisinin bir kanıtıdır. Tabloda ışığın tesiriyle zıt bir katılıkta beyaz masa örtüsü üzerinde canlı renkleriyle şeftaliler,bir bira şişesi ve tuvale çapraz giren bir bıçak yer alır.Bıçağın konumlanışı,meyvelerin ön plana çıkan canlı renklerinin sevmediği derinliği artırmaktadır.Bugün Hermitage Müzesinde yer alan bu natürmort , teknik yeteneklerinin çoktan farkına varmış,özgüvene sahip bir kişiliği yansıtır.

RESİM KATALOG NO:13
RESMİN İSMİ:BRETANYA DA BİR KÖY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ:1896
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.15

Matisse,1895 ve 1896 yılında Bretanya'ya gider (1) ve burada resim çalışmaları yapar. "Bretanya 'da bir Köy" adlı bu çalışmasında sanatçı Corot'un tekniklerini yorumlamaya çalışmış, dingin bir günlük yaşam duygusu yaratabilmek için neredeyse şeffaf gri gölgeler kullanmıştır.Tabloda Bretanya kıyılarının tipik taş evleri,arka planda Gotik bir yapı ve yöresel kıyafetiyle bir kadın yer alır.

RESİM KATALOG NO:14
RESMİN İSMİ: THE OPEN DOOR ,BRITTANY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.112-113
(2) Gilles Neret,(çev.Josephine Bacon),(1996):*Matisse*,Taschen,Köln: s.50

Matisse'in tablolarında kapı teması ilk kez 1896 yazı sırasında Kervilahouen'da yapılan " Open Door, Brittany"'de karşımıza çıkar. Matisse bu temayı, aydınlık çalışmasına yol açan bir alan tasarısı için kullanmıştır. Resim, Matisse'in pencere resimlerinin öncüsü olmuştur.Tipik bir Matisse çalışması olmakla beraber hiçbir geleneksel tarz içermemektedir.(1)" Matisse ilhamını, pencerelerin ressamı Velasquez 'den almıştır.(2)

RESİM KATALOG NO:15
RESMİN İSMİ: BELLE-ILE-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 33X41 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) Herbert Read, (1997):*A Concise history of modern painting*,Thames and Hudson,6.Basım,London:s:37
(2) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.92

Matisse, 1896 yılında ikinci kez Britanya'ya gider ve burada yaptığı ilk eser "Belle –ıle 1"dir.(1)İngiltere'de olduğu yaz esnasında ressam Avusturalyalı Empresyonist ressam,John Peter Russell'la tanışmıştır.(2) Russell'in renk anlayışı ve tekniğinden etkilenen sanatçı,kompozisyon düzenlemesinde yayvan,dağınık hafif fırça vuruşlarıyla Empresyonist tekniği kısıtlı bir şekilde kullanırken,renk seçimindeki toprak renklerin hakimiyeti Flaman geleneğini anımsatırken bu eseri geçiş dönemi olarak adlandırmamızı sağlar.Tabloda belirsiz bir renk dağılımı hakimdir.

RESİM KATALOG NO:16
RESMİN İSMİ: BELLE-ILE-FIN DE SAISON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55.9X64 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: DIXON GALLERY AND GARDENS,MEMPHIS
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.230

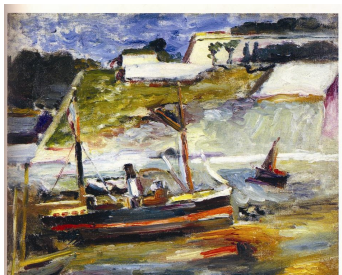

Unknown Matisse,

Matisse 1896 yılının yazını Belle-ile'de geçirmiş ve bu yazın sonucunda paleti aydınlanmıştır.Burada kaldığı yaz süresince yağlı boya iki tane limandaki kayıkların resmini yapmıştır. "Belle-Ile-Fın De Saıson " da Matisse limanda ki gemileri resmederken ,geleneksel Flaman renklerinin balçık yeşilini ve toprakımsı kahverengisini bırakıp,Empresyonizmin gökkuşağı renklerini kullanmış gücünü ve ilhamını John Russell' dan almıştır.(1)Belirgin fırça darbeleriyle oluşan biçimsel tahminlerde ön planda büyük bir gemi, sol tarafta küçük bir yelkenli ve arka planda dik yamaçlı Britanya sahilleri ve mavi gökyüzü yer alır.

RESİM KATALOG NO:17
RESMİN İSMİ: BRETON SERVING GIRL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:90X75 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1896
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.24

"Breton Serving Girl " de tablonun , dik açılı kompozisyon düzenlemesi ressamın teknik yeteneklerini kullanma becerisini ortaya koyar. Ön plandaki masanın üzerinde yer alan ,yine ön planda resmedilmiş şişenin yansıyan gerçekliği, arka planda yer alan lokal renklerle tezatlık içinde yerleştirilmiştir.Bu şekliyle tablo da Empresyonist palet temkinli bir şekilde kullanılırken,Matisse'e ait öğelerde taşımaktadır.Düzenlemede , çoğunluklu olarak ,masanın konumlanışı,hizmet eden geleneksel Breton kostümlü figürün(1) beyaz baş örtüsüyle eğilişi ve renk paleti Flaman iç mekanlarından esinlenilmiştir. "Breton Servıng Girl " Matisse'in 1897 yılında yapacağı ilk modern deneyimi "La Dessertteé' in ilk habercisidir.1740 tarihli ,Jean-Baptiste Simeon Chardin'in "Saying Grace" adlı eserinden izler taşır.

RESİM KATALOG NO:18
RESMİN İSMİ: BELLE-ILE-2
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES BEAUX-ARTS,BORDEAUX
RESMİN TARİHİ: 1896-97
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.54-55

1897 yılının öncesinde Matisse'in resimleri kasvetli ve sıkıntılıydı.Sonraki çalışmalarında parlaklığı ele almıştır.Geçiş dönemi eseri olan "Belle-ile-2" bunun en güzel örneklerindendir.Tuval açık mavi,mavi,zümrüt,kızıl kök boyasıyla canlılık kazanmıştır.Manzarada ,biçimlerin net algılanamadığı Empresyonist fırça tekniği Matisse'in sanatında teknikte ve renkte Fovizm'in bilinen biçimiyle sonlanacaktır.
Açık kompozisyon düzenlemesinde merkez küçük mavi evdir.Gözümüz nehrin üzerindeki olasılıklı köprü boyunca yolu takip ederek eve varır.

RESİM KATALOG NO:19
RESMİN İSMİ: DINING TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100X131 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STAVROS S.NİARCHOS KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1897

DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 17-18 (2)Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.51(3**)** Millet,2001:51. (4)Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.14-1(5) Gowing,1993:18.(6)Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23(7)Millet,2001:51. (8)Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23(9)Gowing,1993:18-19.(10)Whitfield,1996:16. (11)Gowing,1993:18-19.(12)Clement Greenberg,(1953):*Matisse(1869-)* ,Harry N.Abrams:New york:s

Eser de yer alan "Dining Table" teması, Gustave Moreuo'nun önerdiği bir tema olup (1) Socie 'te Nationale deu Beaux Arts tarafından düzenlenen bir sergi için 1897'in ilkbaharında yapılmıştır.Matisse'in bilinen ilk "Dining Table" tablosudur."(2) Eski yıllardaki analizlerle yeni bir şeyler ekleyerek ortaya konmuş ve kurulu olan masa ile birlikte oda manzarası düzenlemesinde Hollandalı ressam Jan Davidsz de heem(1606-1684) den esinlenilmiştir.(3)

Matisse bu eseri gerçekleştirdiği yıl;"Societe Nationale başkanı olan Puvis de Chavennes üyelik seçimi için aday gösterilmiş ve bu pozisyonuyla her sene jüriye eserlerini sunmadan bir çok eserini sergileme hakkı kazanıp, bundan aldığı cesaretle en hararetli tartışma konusu olan Empresyonist boyama tekniği hakkında sert çalışmalar ortaya koymaya başlamıştır. " "Dinning Table" eseri onun Empresyonist etkileri yansıtan ilk eseridir. 1897 'de e Salon of the Societte Nationale 'ye Matisse tabloyu 'teslim ettiğinde, tablo eser seçimindeki komitenin memnuniyetsizliğini yansıtan kötü bir yere asılır.(4) Matisse'in geleneksel tutumunu bırakıp, empresyonist etkileri eserlerinde yansıtması Akademik destekleyicilerini hayal kırıklığına uğratmıştır.(5)

Tabloda Empresyonist paleti ve tekniğini mütevazi ve kısıtlı bir şekilde kullanmasına rağmen hala dönek olarak düşünülen bir okula gitmiş olması gerçeği bir sene önceki kazandığı serbest eser sergileme onayına mal olur .Bu noktada sadece Gustave Moreu inançla ve cesaretle öğrencisini savunur: "Bırakın yapsın"(7) "Onun sürahilerinin mükemmel bir şekilde dik durması mesele değil,şapkamı onların tıpasına

asabilirim,gerekli olan şey bu"hocası Moreau göre bu resim akademik çizgide bir resimdir.(8)

Bu tabloda o zamanda şok edici görünen üç önemli yön vardır.Empresyonizim'den gelen kesik fırça vuruşları, masanın ön planına yavaş yavaş uzaklaşan göz alanı,perspektif imajını küçültmekte tereddüt etmeyen bir kompozisyon ve bunların üstünde renkleri kendi özgürlüğüne kavuşturma eğilimi şeklinde en yakındaki sürahinin tıpasının renkleri ve sürahideki suyun yansımalarının sağdaki kapta bulunan meyve ile ilgisinin olmamasıyla Fovist renklerin açılımını sağlamasıdır.

Tablonun kompozisyonu ince bir zekanın ürünü olarak düzenlenmiştir.Boyanın yaptığı şekillerde ,aralarındaki belli belirsiz figürlerde ,yuvarlak resimlerin tekrar ederek masada açılan çiçekler gibi sergilenip bir ritm oluşturmasıyla,renklerin oluşturduğu dengeli zenginlikle elde edilmiştir."Eser Matisse'in kendisine doğal gelen ferahlığı ve özel bir değeri olan klasik contre-jour ve ışıktan daha parlak renkleriyle ton yansımalarının yarı gölgeli girişiminin keşfidir. Tabloda yer alan model Camille'dir ve ressamın kızının annesi olacaktır.(9)Figür sanki tabloya saygısını sunmak için masanın önüne eğilerek , tabloya saygınlık duygusu katar.

"Dining Table" ' özgünlüğü kolay ele geçmez." (10) bir yapıya sahiptir. Empresyonizim'e temkinli bir deneme olup iç mekan çizimi Bonnard ve Vulliard gibi Nabis ressamlarının veya hatta bazı neo empresyonist çizimine yakın"(11) gözükse de taklitten uzaktır ve orjinalliği ve gücü ,Matisse'in ilk bilinçli modern çalışmayı yaratma fikrinden oluşur."Eser de ki renk titreşimleri,Bouguereau,gibi öğretmenlerin savunduğu pürüzsüz düz bir yüzeyin tamamiyle karşısındadır,Matisse,1870 'lerde Monet'in otantik empresyoniziminden ziyade Fantin-Latour'ın yarı akademik Empresyonizm'ine yaklaşmıştır.(12)

RESİM KATALOG NO:20
RESMİN İSMİ: BUSSY DRAWING IN MATISSE'S STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1897
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.51

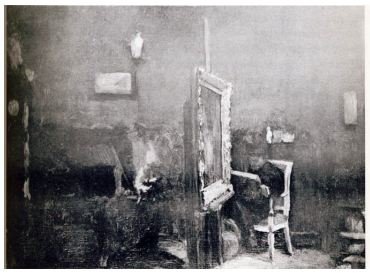

Matisse'in 1897 yılında Musee du Luxembourg'da izlenimcileri keşfetmesi,sanat hayatı açısından önemli bir dönüm noktası olur.(1) Resmedilen nesnelere veya olaydan çok günün belirli bir zamanına özgü ışığın sanatçı üzerinde yarattığı izlenimlere önem vermeye başlamıştır.Tabloda ön planda bir tuval yer alırken,arka planda koltuğa oturmuş bir figür bir şeyler okumaktadır.Duvardaki tablolalar belirsiz bir netlikte bırakılmış,alan titreşimli fırça darbeleriyle dolmuştur.

RESİM KATALOG NO:21
RESMİN İSMİ: ROCKS AND THE SEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.1x54 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1897
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.141

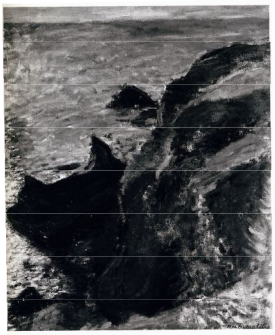

Matisse "Rocks and the Sea" tablosunu oluştururken John Peter Russell'ın "Rocks at Belle-Ile" 1890 tarihli çalışmasından esinlenmiştir(1). Aynı zamanda ,Monet'in Britanya kıyılarındaki çalışmalarının itiatkar bir repredüksiyonudur.Dik olarak düzenlenmiş tabloda ,deniz ve sarp kayalar ışıkla girdikleri oyunda ,uçuşan fırça darbeleriyle Empresyonist bir paletle resmedilmiştir .Matisse tabloda figür kullanmayı tercih etmemiştir.Tablo ,Henry Moret'in 1899 tarihli "Port Lamatte"eserinden de izler taşımaktadır. Empresyonist ressamlar Russell,Monet ve Moret'in aynı zamanda fovizm'in kurucusu Matisse'in "Rocks and the Sea" de karşımıza çıkan yamaç ve denizi resmettikleri benzer manzara çalışmalarının başat öğesi , kesik kesik fırça darbelerinin bir araya gelerek oluşturduğu adeta bir kırpışma ,diğer bir deyişle göz kamaşmasıdır.Işığın temel unsur olduğu bu tablolar Natüralizm'in geldiği son noktayı temsil eder.1897 tarihli "Rocks and the Sea" Matisse'in ender rastlanan Empresyonist tablolarından biridir.

RESİM KATALOG NO:22
RESMİN İSMİ:READING WOMAN IN VIOLET DRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:38.1X46.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES BEAUX –ARTS DE LA VİLLE DE REIMS
RESMİN TARİHİ:1898
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.99

Matisse'in yaşamını ve sanat hayatını belirleyen başat mükemmeliyetçiliği aynı konuları işlemeye onu teşvik eder.Sanat hayatının başından sonuna değin netliğe ve yeterliliğe kavuşma arzusunu yitirmeden arayıştadır."Reading Woman in Violet"(1) adlı tabloda artık tipik diyebileceğimiz masa üzerindeki şişe ve obje kümesi,oturan izleyiciye arkasını dörte üç dönmüş okuyan bir kadın yer alır.Tuvalde akdeniz kıyılarına yaptığı kısa ziyaretler sonucunda Empresyonist paletle tanışması, pembe ve mavinin salınım viyoletliğinde aheng içindedir.Fakat çalışma renkte ve biçimde ön fovisttir. Tablodaki kadının eşi Amelie olması ihtimal dahilinde olup , kompozisyonun merkezini destekleyen beyaz masa örtüsünün katı hacminde renklerin koyu gölgesiyle sarılan figürün ön çephesi ve siyah konturlu kalkık sağ omzu okuma eylemini vurgulu kılar.

RESİM KATALOG NO:23
RESMİN İSMİ: KORSİKA MANZARASI-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR:(1) Mine,Haydaroğlu(1992)*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon,sayı:43,s.142

Matisse, 1898 yılında Amélie Parayre adlı Toulouse 'lu bir kadınla evlenir.(1) Balayını Londra'da geçiren ve Pissorro'un tavsiyesiyle Turner' in resimlerini inceleyen sanatçı ,Turner'ın göz kamaştırıcı renklerle bezenmiş manzaralarından derinden etkilenir.Daha sonra Korsika'ya geçip,burada pek çok küçük resim ve birkaç yağlı boya tablo yapar,bunlardan biri olan "Korsika Manzarası"',resminde silinmez izler bırakacak olan sıcak Akdeniz ışığıyla tanışması neticesinde yapılmıştır. Kesik ve net fırça vuruşlarıyla oluşturulmuş eser,1897'de Russell'in tanıştırdığı Van gogh'un etkisini de taşır.Fakat Van gogh'un haşin fırça vuruşlarından daha yumuşak bir dokuya sahiptir.Gerilimli,kaygılı bir ruh halini yansıtmaz Tabloda bir ılımlılık havası vardır. Matisse, eşi Amelie ile yaptığı seyahat sırasında mutlu bir ruh halini yansıtır.Manzarada ağaçların arasında gölgeli bir patika arka plandaki açılarak devam eden mavi tonuyla deniz ve gökyüzüne uzanır.Bunun yanı sıra bulutlardaki yeşil fırça darbeleri ön planaaki yüksek otlarla ahenk içindedir.

RESİM KATALOG NO:24
RESMİN İSMİ:CORSICAN LANDSCAPE-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:16.5x22.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE NATİONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ:1898-TAHMİNİ
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.7

"Corsican Landscape-1 " Matisse'in Wery,Russell,Pissarro ve Turner'ın çalışmalarının bir analizi olup, Empresyonist fırça darbeleriyle, renkçi bir anlayışla ortaya konmuş olsa da Matisse'in Cezanne'in sanatından öğreneceği bütünsellik ilkesini barındırır.Yatay bir kesit olan manzarada ön plandaki sarı çimenleri sağ taraftan başlayarak yatay bölen kırmızı yüksek otlar dönemi içinde oldukça tehditkardır.Aynı kırmızı fırça darbeleri arka plandaki ağaç kümelerinde de yer yer kullanılmıştır.Arka planda yer alan gökyüzü fovist bir bütünlükte belirgin bulut kümesine sahiptir. "Corsican Landscape-1 " ön fovist bir çalışma olmasıyla değer taşır.

RESİM KATALOG NO:25
RESMİN İSMİ: CORSIAN LANDSCAPE-3
RESMİN ÖLÇÜLERİ:38X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.226

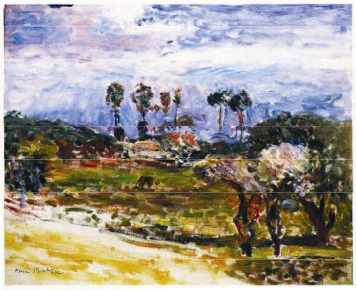

1898 yılında Signac ‘ ın La Revue Blanche ‘ ta yayınlanan ‘ Delacroix ‘ den yeni izlenimcilere ‘ yazısı neticesinde ,Matisse renkli tuşlarla geleneksel uyum sorununa ilgi duymaya başlamıştır.(1) Bugün Matisse arşivinde bulunan1898 yılında yapılmış “Corsican Lanscape-3” “Korsika Manzarası-1” ve Corsican Landscape-1 “ kıyaslandığında renkçiliği bakımından benzer,fakat fırça tekniği bakımından farklıdır.Noktasal fırça vuruşları arasında yaratılan beyazımsı alan boşluğu bütünselliğe zıt,dağınık bir görüntü sergiler. Genç matisse’in yaptığı bu çalışma renklerin ifadesini yakalamasında bir eskizdir.Geniş bir alanda yer yer göze çarpan ince gövdeli ağaç kümeleri ve arka planda göz alıcı renkleriyle gökyüzü yer alır.Tuvalde yatay fırça vuruşlarının renk tonlarının açılarak gitmesi güçlü bir perspektif duygusu uyandırmaktadır.

RESİM KATALOG NO:26
RESMİN İSMİ: DEĞİRMEN AVLUSU
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.19

Matisse'in Korsika dönemine ait "Değirmen avlusu" adlı eser paletinde sıcak ve daha kuvvetli bir parlaklığın hakim olduğu yeni bir yaklaşımın habercisidir.(1)Açık kompozisyon düzenlemesinde sol tarafta yüksek merdivenli bir bina ve muhtemelen ön avlusunda da küçük binalar yer almaktadır.Arka planda ise sanatçının Korsika manzaralarından aşina olduğumuz ağaç kümeleri ve saydam bir görüntüye sahip mavi gökyüzü yer almaktadır.Tabloda yer alan merdivenli dikeyliğin net biçimsel hacmi ,arka planda yer alan Empresyonist etkilerle yapılmış dizili ağaç kümesiyle tezatlık oluştururken Matisse'in Cezanne'ın sanatından öğreneceği ve eski ustaların biçime verdiği değerle ortaya konmuştur. Merdivenlerin tasviri tabloyu "ön fovist yapar.

RESİM KATALOG NO:27
RESMİN İSMİ: OLIVE TREE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:18X22 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE DES BEAUX-ART,BORDEAUX
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.8

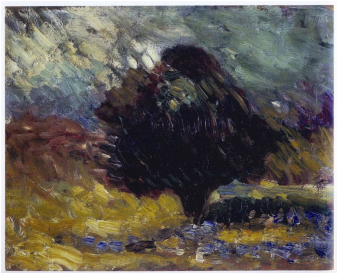

1898 yılında , balayında, Korsika'ya giden Matisse burada Akdeniz ışığıyla tanışmış ve akabinde kahve tonlarındaki paletine Empresyonist kesik fırça darbeleriyle canlı renkler girmeye başlamıştı.Aynı zamanda1bu yıllarda sanatçı, Van gogh 'u izlemeye, onun yolunda adım adım ilerlemeye karar vermişti.(1)

Bu dönemde bir çok manzara çalışması yapmış olan Matisse "Olive Tree" adlı eserinde Empresyonist yansımalarında pek de alışık olmadığımız sert ve şiddetli fırça darbelerini kullanmayı ve renkleri direkt olarak natüralizmle örtüştürmemeyi tercih etmişti.Tablo merkezdeki tek ağaç etrafındaki otlar ve gökyüzünden ibarettir. Tuvalin yataylığını kesen dik renk çizgileri bir gerilim yaratır. Sarı rengin kullanımı ve fırça tekniğindeki hırçınlık Post-empresyonist ressam Van goh'un eserlerini anımsatırken Matisse için "Olive Tree" renklerin tanınmasında araçtır.

RESİM KATALOG NO:28
RESMİN İSMİ: NATÜRMORT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE DES BEAUX-ART,BORDEAUX
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.13

Galerie Beyeler'e satılmış bu natürmort çalışmasında (1) arka fonla aynı renkte, boya katmanlarının incelikli ışığıyla hacim bulan masanın üzerinde iki tane şişe,kuplu bir bardak ve içi portakalla dolu ayaklıklı bir tabak yer alır.Natürmort Matisse'in 1896 yılında yaptığı "Schiedanm Şişesi'yle ortak unsurlara sahiptir.Masanın üzerindeki bıçağın duruşu şişe vazo ve meyve arasındaki renk ilişkisi ve ışığın verilişiyle bir anıştırmadır.Ancak burada kompozisyon düzenlenmesi dikey yerine yatay olarak kullanılmıştır.Meyve tabağındaki portakalların konumlanışındaki realistik olmayan yaklaşım Cezanne'ın 1879-1882 tarihli "Ölü Doğa" resmini anımsatmakta ve Matisse Cezanne'in bir kaç basit ve yerinde renk dokunuşuyla alan yaratma başarısını ustalıkla tuvale aktarmıştır.

RESİM KATALOG NO:29
RESMİN İSMİ: INVALID(AMELİE MATİSSE) SICK WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46.5X38.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1898-99
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.18.(2) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.177

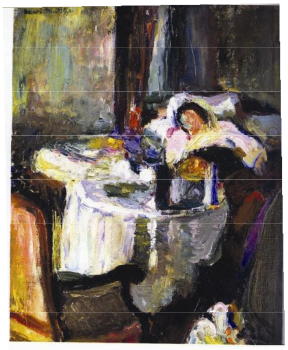

" Invalıd(Amelie Matisse) Sıck Woman" tablosunda kadın figürü Matisse'in karısı Amelie'dir. Yeni evli çiftin ilk oğulları Jean 10 ocak 1899 tarihinde (1) Amelie'in hamilelik sürecini geçirdiği büyük ailesinin evine yakın Toullouse deki ,Pont des Demoisseles' de doğmuştur.(2)Amelie, tabloda ilk çocukları Jean'ın doğumunu yatağında dinlenerek beklemektedir.Matisse eşini ve dinlendiği odayı natüralist olmayan renk lekelerine sahip bir teknikle resmetmiştir.Düzenlemede Empresyonist paletin sevmediği yer yer siyah renk alanlarının ışık yerine kullanımı dikkat çekerken, tablo renkte ve biçimde Fovizm'in habercisidir.Beyaz masa örtüsünde yer alan ışık oyunları katıda olsa Empresyonist bir yaklaşımda kabul edilebilinir.Açık kompozisyon düzenlemesinde sağ alt köşede bir koltuk yer alırken masanın üzerinde belirsiz objeler vardır.Amelie'in yüz hatları geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:30
RESMİN İSMİ:NUDE IN THE STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:74.4X57 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ:1899
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.266(2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

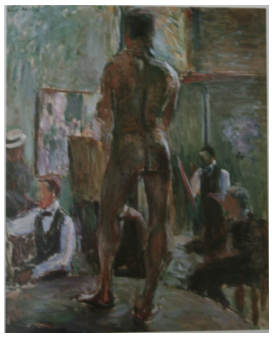

1899 tarihinde Matisse bütün maddi zorluklarına rağmen Vollard'tan Cezanne'ın "Bathers" adlı eserini satın alır.(1) Cezanne'in muhteşem örneği,Matisse'in sanatında, geçmişe bağlılık hissiyle rahatsızlık duyduğu Empresyonist paletteki düzensizlik öğesine çözüm olacaktır.Artık "Nude in the Studıo" düzenlemesinde,atölye duvarındaki aynanın belirgin çerçevesi ve poz veren erkek nü'nün siyah konturları Fovizm'in ön habercisi olan biçim netliğindedir.Her ne kadar tual,genelinde dağınık ve belirgin fırça darbeleriyle Empresyonizm'den izler taşıyıp,Fovizm'in şiddetli renklerinden uzak olsa da ,natüralist anlayıştan uzaklaşan bu çalışma,figürün güçlü adımlarında Rodin'den çok Cezanne'ye bir şeyler borçludur. "Nude in Studio" ,1951 yılında, Matisse'in doğduğu yer olan Le Cateau'da ,hükümet tarafından açılmış müzeye ailesi tarfından bağışlanmıştır.(2)

RESİM KATALOG NO:31
RESMİN İSMİ: FIRST ORANGE STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:56X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1899
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.42-43.
(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.24

" First Orange Still Life " ın kompozisyon düzenlemesinde katı empresyonist fırça vuruşlarıyla oluşturulan beyaz masa örtüsünün üzerinde ,dağınık olarak yerleştirilen portakallar ve 1897 'de "Dining Table" eserinde ön planda göze çarpan cam sürahinin teknik pırıltısında bir su bardağı yer almaktadır.Arka planda bir ayna yer alır. Matisse'in çok sevdiği turuncu renk arka fonda kesik kesik fırça darbeleriyle tuvale hakimdir. Bunun yanı sıra Matisse'in çalışmalarında portakal genellikle rastlanan bir materyaldir ve bu uygulama, ilerleyen yıllarda şair ressam iç içeliğinin en yoğun yaşandığı Paris'te Guillaume Apollinaire'in dikkatini çekecektir. Matisse'in çalışmalarının, bir şeyle kıyaslanacaksa bunun portakal olmalısı gerektiğini, sanatçının resimlerinin tıpkı portakal gibi parlak ışığın meyveleri olduğunu belirtmiştir.(1) Tabloda turuncu rengin psikoloji üzerindeki olumlu etkisi, masadaki meyveler ve noktacı Empresyonist palete yakın ritmik fırça vuruşlarıyla arka planda yer alan aynada devam ettirilir.

Yaşamı boyunca depresif duygular altında olan Matisse,kişiliğinde ki mükemmeliyetçi yaklaşımıyla ağırlaşan ruhsal baskıyı sanatına yansıtmamıştır.Sanatında kişiliğiyle yaşamında örtüşen tek şey,mükemmeliyetçiliği olacaktır.Matisse depresif duygular altında gücünü sanata duyduğu inançtan alır.Tabloları onu besler.Bu tablonun yapıldığı süreçte Matisse bir dizi ekonomik problem yaşamakta,Gustave Moreou'nun ölümüyle Salonlarda yer bulamamaktadır.Yenilikçi tarzda yaptığı eserleri babasıyla ilişkisini fırtınalı bir sürece de sokmuştur. (2)Tüm bunların akabinde turuncu rengin olumlu enerjisi sanatçının analitik düşünme yeteneğiyle birleşerek tuvali ;yaşamının aynası değil,teknik sınırların denendiği bir yüzey kılmıştır.

RESİM KATALOG NO:32
RESMİN İSMİ: NOTRE DAME
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1899 -1900
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.19

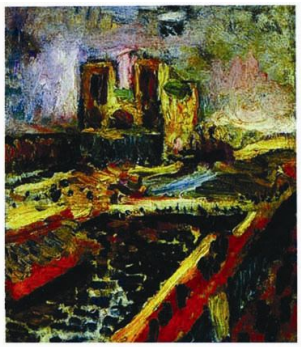

Matisse'nin Paris'teki Quai Saint-Michel 'de ki19 nolu dairesinden yapılmış "Notre dame" adlı tabloda , stüdyonun konumlanışına göre Seine Nehri ve Notre Dame Katedrali görülmektedir.(1) Matisse'in 1899-1900 yılları arasında yaptığı bu tabloda renkler ileri bir adım olarak daha enerjik ve belirgindir.Siyah rengin ustaca kullanımıyla elde edilen netlik arayışı,ilk bakışta izlenimci bir tutum sergileyen gökyüzünün parlaklığını güçlendirirken, gevrekliğini baskılar. Düzenleme,renkte ve biçim de Matisse'in ön fovist çalışmalarındaki hacimsellik arayışını doğrular.

RESİM KATALOG NO:33
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.44 (2)Klein,2001:51.

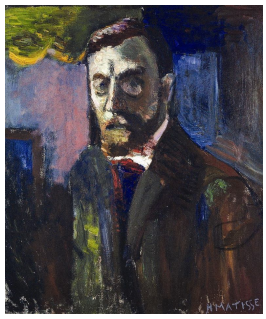

Matisse sıklıkla kendi portrelerini resmetmiş ve bu çalışmalarında ayna kullanmayı tercih etmemiştir.(1) "Self Portraıt-I" aşırı fırça vuruşlarıyla çeşitlenen fakat karışık bir teknik olmayan çalkalan bir yüzeyde yaratılan ruhsal durum denemesi olup , Matisse karşımızda temkinli bir huzursuzluk durumundadır.Yüz ve cildin görünüşü alanın bütününden lokalize edilmiştir. Net olmasa da gözlükleri saç ve sakalı seçilebilmekte,beyaz yakası ve kırmızı boyun bağının koyu yeşil ceketiyle kurduğu kontrastıyla enerji kazanmıştır.Etrafındaki kısıtlı biçimlere rağmen Matisse açıkça bir iç mekanda poz vermektedir.(2) Arka planda sol tarafta dikdörtgen bir kapı yer almakta ve tuvale farklı bir ışıklı atmosfer katmaktadır.

RESİM KATALOG NO:34
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT AT THE EASEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 64X45.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.51

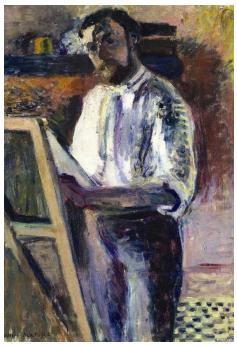

Matisse sıklıkla kendisini stüdyosunda çalışırken resmetmiştir. Oldukça ihtiyatlı olan “Self Portraıt At The Easel" çalışmasında her ne kadar tuval renklerle dolu olsa da ,yeri iyi belirlenmiş renk tonları kontrast yapmayarak birbiriyle uyumlu bir ahenk içersindedir.(1)Tuvalin başında beyaz gömleğiyle resim yaparken karşımıza çıkan Matisse’in yüz ve cildinin dış görünüşü de lokalize edilmiştir. Turuncunun halesi Matisse’in etrafını kuşatmış ve sanatçı paletinde tekniğinde ve oluşturduğu atmosferde, riske girmeyen ihtiyatlı bir ruh hali yaratarak kendi imgesinin farklı bir sunumunu yapmıştır. Teknik ve rengin kombinasyonunda her şey çok ihtiyatlıdır ve tuvalde renklerin bastırılması ender bir durum olarak karşımıza çıkar.Matisse’in etrafindaki objeler de belirgin hatlarla aşikar mesleğini vurgulamaktadır.Kuşkusuz ki resimde Matise’in yüzü ön planda olup profesyonel bir anlatımcılıktadır.

RESİM KATALOG NO:35
RESMİN İSMİ:PONT ST MICHEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X37.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:TATE GALLERY,LONDRA
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):Matisse,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 27-30

Matisse, “ Pont St Michel’”i yaparken stüdyosunun penceresinden batıya doğru baktığında gri tonları fazlasıyla kullanmış ve bu manzarayı daha önce resmetmiş olmanın verdiği rahatlıkla çok kesin vuruşlar yapmıştır. Parlaklık ve ayrıntı, viyolet ve yeşim yeşilinin şematik dizaynı içinde tasarlanmıştır. Resimdeki tek ışık renkten üretilen ışıktır. Empresyonizmden ayrılamayan düzensizlik ve olasılık öğesi neredeyse kaybolmuştur. (1)

RESİM KATALOG NO: 36
RESMİN İSMİ:MALE MODEL-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 99.3X72.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.12(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.basım,Paris:s. 69(3) Gowing,1993:34-37.(4) Gowing,1993:42.(5) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.24-25

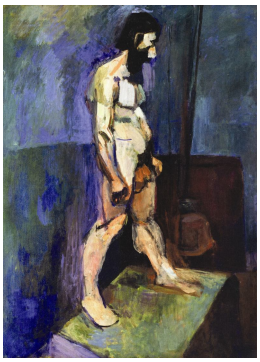

Matisse'te nadiren erkek nü görülür,bu tür resimler ressamın Cézanne ile ilgili en hevesli olduğu döneme yani 1899–1903 yılları arasında üretilir. (1) Bu poz aynı zamanda, Rodin'in uzun adımlı figürlerini anımsatsa da yaylanan adımlarını kaybetmiştir.Bu dönemde yenilikçi resmin başını çeken genç ressamlar bir bölünmeyle karşı karşıyadır.Bir kısmı Empresyonist tarzın onurunu kurtarmak isterken Matisse ise buna fiziksel bütünlük fikriyle karşı çıkmıştır.Cezanne'in bütünsel beden anlayışı Rodin'e karşı Matisse'in tılsımı olur. Esere yansıyan bir bütün olarak beden anlayışı konu kadar imgenin de bütünlük özelliğine , aslında sanatın kendi özelliğine bir saygıdır. (2)

"Male Model"de figürün bacaklarının birbirinden ayrı, dümdüz durması ve gerginligi Cézanne'in üzerinde yalıtılmıştır.Tablo da "hem figürün agresif erkekliğini hem de resmin iddialı ifadesini etkileyen alışılmadık bir enerji vardır."(3) Modelin somutluğu, sarkık bir organ ve büyük ellerle son derece abartılıdır ve Matisse'in sanatı çerçevesinde oluşup "gerçek bir insanın uzuvları için kullanılan zümrüt yeşili üzerindeki altın – kahve şeritleri güçlükle fark edebildiğimiz on yıl sonrasının uhrevi Arap öğeleriyle zaman zaman yer değiştirmiştir"(4) Ecole Beaux Arts'dan arkadaşı Jean Puy , Matisse'in modeli boyarken burnun yan kenarlarını ve kaşların altındaki gölgeli kısımları saf kırmızıyla nasıl konumlandırdığını ve bunun burun ve kaşın yansımasını nasıl belirginleştirdiğini belirterek ,Matisse'in Cézanne'den öğrendiği ilk ders olan tamamen yapay araçlar vasıtasıyla ifadeyi kuvvetlendirdiğini belirtir.Kafada koyu renkle verilen kıvrımın büyük bir burun mu yoksa küçük bir çeneyi mi oluşturduğundan emin olunamayıp aslında bu ifadenin resmin kendi keskinliği ile ilgili olduğunu da ekler. (5) Gölgeler kendi düzlemlerinde, diğer taraftaki ışık düzlemleri kadar belirlidir.

Bu eserde yüzyıllardır süre giden erkek iktidarının kırılganlığı hissedilir. Matisse geleneksel olarak tasvir edilen çıplakları geride bırakmıştır çoğu zaman. Kadın ve erkek aynı potada erir. Çünkü, 20. yüzyıl da yaşanan çağ dönüşümü, değişen toplum yapısı bunu gerektirir. Bu değişimin başlangıcını oluşturan Sanayi devrimi karşısında doğan iş gücü ihtiyacı,ağır sanayi altında kadın ve çocuklarında çalıştırılması durumunu getirmiş,tesadüf ki(!) kadınlara bir çok hak tanınması bu yıllara tekabül etmiştir.Oysaki son yıllarda basında sıkça,Katolik kilisesi kadınların eve dönmesi gerektiğini dile getirir.Toplumsal huzur ancak böyle sağlanacaktır.Bu durumun alta yatan gerçek sebebinin son yıllarda işsizlik oranının giderek artmasıyla bağlantısı olduğu düşünülebilinir.

RESİM KATALOG NO:37
RESMİN İSMİ:NUDE STUDY IN BLUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 73X54.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: TATE,BEQUEATHED BY C.FRANK STOOP
RESMİN TARİHİ:1899-1900
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.114

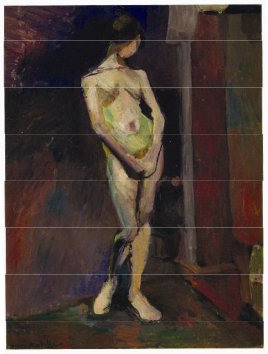

Akademik eğitiminde başlangıcını teşkil eden nü çalışmaları, Matisse'nin sanat hayatının ilk yıllarında sıklıkla karşımıza çıkar. 1900 yıllarına gelindiğinde ise üslupta farklılıklar vardır. "Nude Study İn Blue" , abartısız biçim bozmalarla vurgulu bir duruşa sahiptir.Matisse ,kadının kıvrımlı duruşunu ,Boticelli' nin "Birth of Venüs" adlı eserindeki Venüs figüründen tasvir etmiştir.(1)Başı sola eğik ,ön planda kenetlenen elleriyle naif bir pozdadır.Tablonun geneline hâkim olan koyu renk alanları beyaz katılmış yeşil fırça dokunuşlarıyla yumuşatılarak, kadın vücudunda tekrar eder.Çıplak figürün gölgelendirmesindeki yeşil ton,modern resmin cüretkarlığına az da olsa sahipken 1905 yılında Matisse'in yaptığı "Green Stripe" eserinde portreyi ortadan bölen yeşil çizgiyle modern sanat ilk ve net ifadesini bulacaktır.Arka planda, belli belirsiz, sandalyede oturan bir figür yer alır. Ayaktaki figürün sağ ayağının hafif kıvrımı ve sol ayağının yaptığı açı, 1901 yılına tarihlenen "Madeleine I" heykelinde tekrar edilecek , heykelde,düşük omuzlarla başlayıp başın eğikliğiyle vurgulanan , ön planda kenetlenen ellerin naifliği yer almayacaktır.

RESİM KATALOG NO:38
RESMİN İSMİ:MALE MODEL-2
RESMİN ÖLÇÜLERİ:82X29CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.307

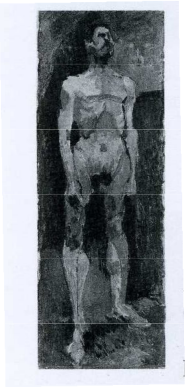

"Male model-2"adlı yağlı boya tablo(1) Matisse 'in Cezanne'den öğrendiği bütünsellik ilkesinde ki biçimlenişi ve bunu yanı sıra dağınık fırça darbeleriyle Matisse'in geçiş dönemi eserlerinden biridir.

RESİM KATALOG NO:39
RESMİN İSMİ:NUDE WITH PINK SHOES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.5X60CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.107

"Nude With Pink Shoes"(1) da çıplak figür Cezanne 'ın anıtsal figürlerinden alınan ilhamla oluşturulmuştur. Renkli bir paletin yer aldığı düzenleme , yer yer kullanılan belirgin siyah konturlarla , sanatta gerçekliğin son noktaya vardığı Empresyonizm'in uçuşan renklerini hapsetmiş,ön fovist bir çalışmadır.Ayağında pembe bir ayakkabı bulunan çıplak figür,vurgulu hatlarıyla,iki boyutlu renk alanında,siyah kontur çizgileriyle hacmini bulmuş mavi bir kaidede ayakta durmaktadır.Realist biçiminde sanki boşlukta asılı gibidir.

RESİM KATALOG NO:40
RESMİN İSMİ:LUXEMBOURG GARDENS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:59.5X81.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ:1900-02
DİPNOTLAR:(1) Mine Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon dergisi ,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s:143

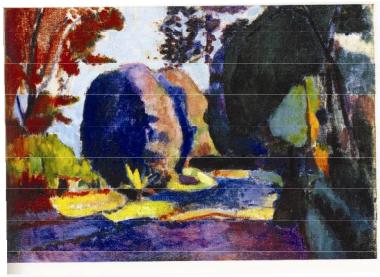

1899'dan sonra Matisse, Vollard'tan Cezanne'in "Bathers" eserini aldıktan sonra,Luxemburg Bahçelerinde ve Seine'deki evinin pencerelerinden manzara resimleri yapmaya başlar.(1)Bu süreçte gerçekleştirilen " Luxembourg Gardens "Matisse'in bütünsellik kadar renk seçiminde daha cesur davranmaya başladığı ,alışıldık viyolet gölgelerde, ön fovisttir.Tablonun sağında, yolun perspektifini vurgulayan ağaçlar Baudelaire'in istediği gibi koyu kırmızıdır ve bu aktarma modern sanatın imgesel sıçramalarından biri olmuştur. Dikkatle, canlı rengin sevmediği derinlik hissi,ağaçların konumlanışı ve yolun biçimlenişiyle varlığını korumaktadır.

RESİM KATALOG NO:41
RESMİN İSMİ:COPPER BEECHES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46X38 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATONAL MUSEUM,BELGRADE
RESMİN TARİHİ:1900-02
DİPNOTLAR: :(1) Mine Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon dergisi ,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s:143

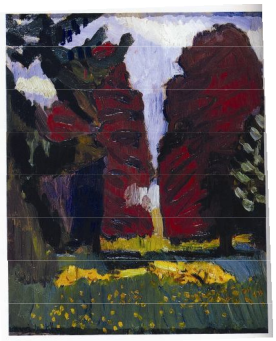

Modern sanatın imgesel sıçramalarından biri olan " Copper Beeches"(1) , devasal iki kayın ağacının çarpıcı kırmızılığında dönemi içinde anlaşılması zor bir eserdir.Dik kompozisyon düzenlemesinde beyaz katılarak vurgusu azaltılmış yeşil çimenlerin üzerinde ki parlak sarı çiçekler ve fırça darbelerinin desteklediği perspektif hissi,arka planda yer alan iki kırmızı devasal ağaçla son bulurken, iki ağaç arasındaki gökyüzünün mavisi resmi rahatlatır.Geçmişe bağlılık hissini hep koruyan Matisse, küçük mavi aralığın tabloya kattığı derinlikten hoşnuttur. Luxemburg Bahçelerinde (1)modern resmin cüretkarlığına sahip tablolarından biridir.

RESİM KATALOG NO:42
RESMİN İSMİ:SWISS INTERIOR-JANE MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:36X48 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.228

Unknown Matisse,

" Swiss İnterior-Jane Matisse" de Matisse'in sıklıkla kullandığı viyolet renk alanlarıyla elde edilen mekansal hacimde ,izleyiciye dörte üç dönmüş figür, sanatçının kardeşinin gelecekteki eşi Jeanne Thiery'dir.(1)Bir hotel odasında okuma masasın önünde resmedilmiştir. Sağda verandaya açılan büyük bir pencere yer almakta ve sol tarafta ise sepet sandalye bu açıklıkla denge oluşturmaktadır.Tuvalde bir çok ışık kaynağı vardır. Jane 'in oturduğu sandalyenin altındaki ışık sarı,turuncu ve kırmızı rengin ışığıdır. Odanın açısındaki derin perspektif , veranda ve pencereden görülmesi beklenen manzaranın geçiştirilen uygulamasıyla tesirini kaybeder.

RESİM KATALOG NO:43
RESMİN İSMİ:MALE MODEL-3
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.214 (2) Alicia Leg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America,s.9

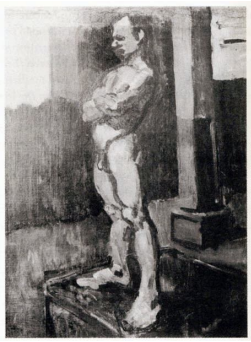

1900 yılının sonbaharında Matisse'e iki erkek model poz verir. Bunlar, Pignatelli ve Bevilacqua' dır." Male Model-3" de ki model ise Bevilacqua' dur.Gelecek üç yıl içinde sanatçının yüzün üzerinde çiziminde ve resminde yer alacaktır.Bevilacqua ,üç ila beş saat arası pozunu bozmadan modellik yapabilmektedir.(1)1877 yılında Rodin'e "Walking Man" içinde poz vermiştir.(2)Tabloda çıplak modelin kaslı bacakları sıkıca bedene tutturulmuş,kollarını göğsünde kenetlemiş ayakta durmaktadır.Bu duruş Matisse 'in 1903 yılında yaptığı "Serf"' adlı heykel çalışmasında olgunlaşacaktır."Male Model -3" tablosu "Serf" heykelinin güçlü tesirini yansıtmasında bir adım olduğu için değer taşır.

RESİM KATALOG NO:44
RESMİN İSMİ:VAZO VE MEYVE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.13

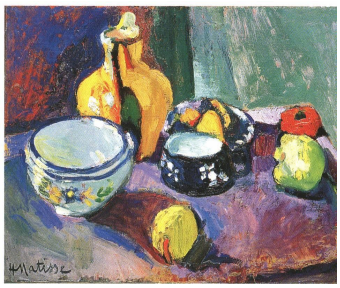

"Vazo ve Meyve" adlı eserde renklerle bölümlenmiş sığ bir yüzeyde ,sağ planda dekoratif bir kase ,arka planda parlak sarı kulplu bir testi,ön planda parlak sarı bir armut yer almaktadır. Tuvalde renkler, keskin kontrastlar,ışık ve gölgenin sınırlı kullanımı genel bir gölgelendirilmeyle gösterilişli bir biçimde kullanılmıştır.(1) Bunun yansıra canlı renklerin şaşırtıcı zarafeti insanın gözlerini kamaştırır. Yüzyıl sona ererken Matisse kendini renk ve ışık arayışında büyük ölçüde cesaretlendiren büyüleyici Japon baskılarını keşfetmiş ve tuvallerine gözlemlerini aktarmıştır.

RESİM KATALOG NO:45
RESMİN İSMİ:MARGUERITE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:71.1X53.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.37

1901 tarihli " Marguerite" tablosu Fovizm'in kurucusu Matisse' in sanat hayatı boyunca nadir olarak karşımıza çıkacak,biçimsel olarak, ilk Ekspresyonist tarzda resmi ve aynı zamanda Matisse'in büyük bir tutkusu olan kızı Marquerite'in ilk portre çalışmasıdır.(1)Marguerite'e yaşamı boyunca bir dizi operasyon geçirmesine neden olan sağlık problemlerinin yanı sıra depresif duyguları ve babasına benzeyen inatçı bir kişiliğe sahipti. Sanatçının yaşamı boyunca kızı , onu yıpratan konulardan biri olmuştu. Tablodaki cepheden tasvirinde Marquerite oldukça zayıf gözükmekte ve direkt olarak izleyici de irkilti uyandıran yüz hatları ve bakışlarıyla, elleri önünde kenetli ,bej ve kahve tonlarının maviyle kombinasyonunda ki sadeliğin biçim bozmalarda ki ifadeyi güçlendiren hüzünlü karabasanıyla karşımızdadır.Sol yanağında da bir yara izi vardır.1901'de ilk operasyonunu geçiren Matisse'in kızı Marquerite boğazındaki yara izini saklamak için sürekli olarak boyunluklu elbiseler giyecek ve ilerleyen yıllarda kadife kurdeleler takacaktır.

Garip bir biçimde lastik gibi esnek fakat heyecan dolu ve unutulmaz bu portrede ,vücudun denenen kırılganlığı ve direnen bir genç ruhun resmidir.

RESİM KATALOG NO:46
RESMİN İSMİ: STANDING NUDE-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 44.5X78.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: FİNE ARTS,MUSEUM OF SAN FRANCİSCO
RESMİN TARİHİ: 1901
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.141

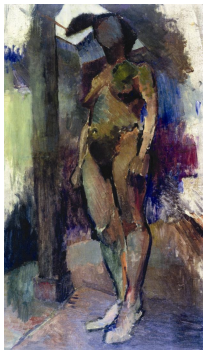

"Standıng Nude-1" adlı yağlı boya çalışmasında ki çıplak figürün duruşu ,daha geç tarihli "Standıng Nude- " (1) heykelinde tekrarlanacaktır.Arka plandaki ,fırça vuruşlarının belli olduğu,akademik olmayan,zigzaglı , damalı renklendirme ,ön plandaki figürün siyah dış konturlarında Fovizm'in habercisidir. Elleri iki yanda,ayakta duran figür adeta boşlukta asılı gibidir.Yüz, Matisse'in tipik bir uygulaması olacak şekilde boş bırakılmıştır.Figürü saran renkler,Matisse'in çocukluk imgeleminin beslendiği motif örgülerini anımsatırken, tuval;Empresyonist paletin ,teknikte, geniş alanda uygulamasıdır.

RESİM KATALOG NO:47
RESMİN İSMİ: JAPANASE LADY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116.8X80 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1901
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.68

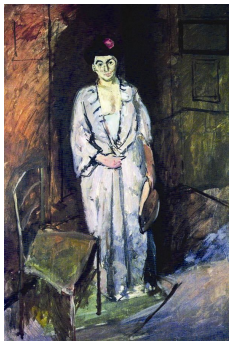

1901 tarihli "Japanase Lady" de Bayan Matisse' in portresi havada asılı bulanık bir alanda yer almaktadır.Üzerinde Japon yerel giysileri,topladığı siyah saçlarında kırmızı bir gül yer alırken sol elinde de belirsiz bir nesne tutmaktadır.Tablonun sağ alt köşesinde net bir perspektife sahip olan bir sandalye resmedilmiştir.Tablo ,sanatçının güçlü bir şekilde çağdaş çalışmaların duyumsamasıdır ve Lawrence Gowing'e göre bu Dostoevskian bir esinlenmedir.(1)Eser de fiziksel görüntüde ve zihinsel aktivitede önemli ölçüde bir uyarı vardır. Matisse 'in şüphesi resimde görünen donuk yansımalar da, taslağı anımsatan iç mekan tanımlamasında ve şüpheli pozun donukluğunda, henüz yeni olarak resimdeki katı kararı, yüzeyi tamamıyla düzleştirmektir.Fakat vurgulu perspektifiyle sandalye geçmişe sunulan bir saygı gibidir. Tuvalde kahve, gri, beyaz katılmış mavi ve yer yer koyu yeşil gölgeler yer alırken arka planda siyah konturlara sahip çerçeveler duvara asılı olup,perspektifi güçlendirmiştir. Matisse natüralizmden tamamıyle kopmak istememektedir.

RESİM KATALOG NO:48
RESMİN İSMİ: STUDIO UNDER THE EAVES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X44.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SYNDISC OF THE FITZWILLIAM MUSEUM,CAMBRIDGE
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.16

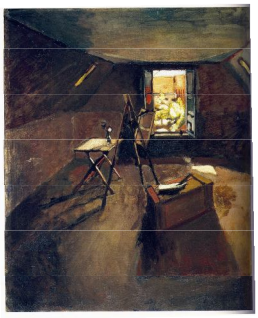

20.yüzyılın ilk yıllarında Matisse ,iç mekanlarla birlikte ve burdan görünen dış mekan görünümlerini tuvallerine aktarmıştır. "Studıo Under The Eaves", adlı eserde bunun tipik bir örneğidir .Bohain-en-Vermandois' te resmedilmiştir.(1) Tablo aynı zamanda, Matisse'in Flaman geleneğine sadakatini gösterir.İç mekan ,toprak tonlarıyla oluşturulmuş iki boyutlu düzleminde, renk tonları ve fırçanın yayılış yönüyle hacim kazanırken,hacmi ve perspektifi destekleyen açık pencere, Matisse'nin pencere temasının ilk örneklerindendir. Resimde belirsiz ortaya konan şövale, küçük bir masa ve sandık yer alırken; var olması beklenen palet, tuvalin kendisidir.

RESİM KATALOG NO:49
RESMİN İSMİ:VIEW OF NOTRE-DAME
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46.5X56CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1902
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.56-57

Matisse daha önceki eserlerinde pencereyi karanlık bir odadan yayılan ışığı göstermek icin kullanırken "View of Notre-Dame'da farklı bir yöntem izlemiş ve pencereden gördüğü muhteşem manzarayı anlatmak istemiştir.(1) Pencereden , Matisse'in Quai Saint-Michel 'de ki 19 nolu stüdyosundan görünen, Seine Nehri ve Notre Dame Kilise'si görülmektedir.Tuval,subjektif bir natüralizm olan Empresyonist fırça darbelerinin kısıtlı kullanımının yanı sıra, çoğunluklu tablonun solunda boylu boyunca yer alan çerçevede ve yer yer manzaranın işlenişinde göze çarpan, fırça vuruşunu belli etmeyen koyulukta ve renk alanlarının belirginliğinde ön fovist olup,natürel geleneği yıkan bir yaklaşımdadır.

RESİM KATALOG NO:50
RESMİN İSMİ: BOIS DE BOULOGNE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X81.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM OF FINE ARTS,MOSCOW
RESMİN TARİHİ: 1902
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.9

1902 tarihli bu eser, Matisse'nin aralıklı koyu resimlere çalıştığı yıllarda gerçekleştirilmiştir. Tablodaki ağaçlıklı yolun betimlemesi, sıkıntılı bir ruh halini yansıtır. 1901 – 1903 yılları, Matisse için, oldukça buhranlı geçer. (1)Bir dizi ekonomik problem yaşamış, eşi ve çocuklarıyla birlikte Bohain'deki aile evine geri dönmek zorunda kalmıştır. Sarı rengin güçlü psikolojik aktarımı, ressamın tabloyla kendisini özdeşleştirip, ağaçların koyu gölgelerinde yaşamda süre giden buhranlı günlerin bir dışavurumu olarak algılanır. Paletindeki natüralist anlayışa ters düşen renk dokunuşları, Fovizm'in ilk ışıklarıdır. Bunun yanı sıra, canlı rengin sevmediği derinlik duygusuna tezat olarak ağaçlıklı yolun vurgusuyla natüralist bir tutarlılık aramaktadır. Biçimi netleştirirken hacmi donuklaştıran ağaç gövdelerinin siyah konturları, canlı sarı rengin öne çıkan yansıması ve kompozisyon merkezinde yer alan silik fırça darbeleriyle oluşturulmuş küçük ağacın fonksiyonel düzenlemesinde ,ressamın isteği üzerine, gözümüz yol boyunca hareket eder. Tabloda ki hareketlilik denklem gibi oluşturulmuştur.

RESİM KATALOG NO:51
RESMİN İSMİ:NUDE WITH WHITE TOWEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X59.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1902-03
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.103

1902 ve 1903 yılları arasında gerçekleştirilen "Nude with White Towel"(1) modern resmin cüretkarlığına fazlasıyla sahiptir.Ayrıntılardan arındırılmış figür güçlü duruşunda ve biçimim netliğinde Cezanne'i anımsatırken, gölgelendirmedeki natüralizmi reddeden, yeşil hatların güçlü ilkel enerjisi "Green Stripe" eserinin prototipidir.Figür iki boyutlu renk alanlarından,Matisse'in geçmişe bağlılık hissiyle, realistik bir hacimdedir.Ayakların duruşu,sağda yer alan sandalyenin ayaklarında tekrar edilmiştir.Bu yaklaşım, sanatçının ilerleyen yıllarda ele alacağı metoforun ipuçlarını verir.Çıplak kadın resim içinde bir kadın değil,sadece bir resimdir.Çıplaklığı cinsel bir kışkırtıcılık uyandırmaz.İzleniyor olmasına aldırmadan,muhtemelen banyodan çıkmış,kurulanmaktadır.

RESİM KATALOG NO:52
RESMİN İSMİ:YOUNG CAPELLA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:34X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: LE CATEAU-CAMBRESİS,MUSEE MATİSSE
RESMİN TARİHİ:1902-03
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.37
(2) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.227

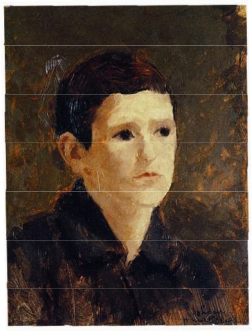

"Young Capella" Matisse'in gençliğini geçirdiği Bohain-en Vermandois 'de yapılmıştır.(1)Kuzey geleneklerin etkisini taşıyan portre, kahverenginin tonlamalarında kontrollü ve iddasız bir konseptedir.Bunun yanı sıra, zengin dokusal yüzeyi resme cazibe kazandırır.Çocuğun yüzündeki abartılı belirsizlik gizli bir hisse katkıda bulunmaktadır.Matisse, Moreou'nun ölümüyle resmi Salonlarda yer bulamamaya başlamış ve 1901 yılında babasının kariyerindeki gelişmelerden duyduğu memnuniyetsizlikle parasal desteğinin son bulmasıyla(1) bir dizi ekonomik problemler yaşamıştı.Bu dönemde evli ve üç çocuk babası olan Matisse, yaptığı yenilikçi çalışmalardan feragat edecek duruma gelmiş ve "Young Capella" bu sürecin etkisiyle yapılmış olup sanat hayatına ilk adımlarında denediği Flaman resim geleneğinin ağırlıklı kahve tonlarından gücünü alır.

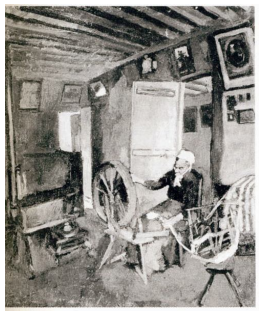

RESİM KATALOG NO:53
RESMİN İSMİ: SKEIN WINDER FROM PICARDY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.19
Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China,s:3Hilary Spurling,(1998),*The Unknown Matisse*,Penguın Books,China,s:19

Matisse ,Moreou'un ölümüyle başlayan bir dizi ekonomik problemlerin sonucunda ,1902 yılında karısı ve üç çocuğuyla birlikte içinde bulundukları ve bir sonraki kışı geçirmek üzere Bohain'a, ailesinin yanına gider. Tabloda , Matisse'in babasının evlerinin karşısında oturan yaşlı komşusu Peud Aise'de ahşap kulübede yün eğirmektedir.(1)Ahşap kulübenin üst kirişinde sıralı farklı ebatlarda tablolar asılıdır.

RESİM KATALOG NO:54
RESMİN İSMİ:LITTLE MASSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.253

Matisse , Ecole Beaux-Arts' daki hocası Gustave Moreou'un ölümüyle başlayan bir dizi ekonomik problemlerin sonucunda ,1902 yılında karısı ve üç çocuğuyla birlikte içinde bulundukları ve bir sonraki kışı geçirmek üzere Bohain'a, ailesinin yanına gider. Burada da resim çalışmalarına devam eder.Babalarının oturduğu evin karşı komşusu ,yaşlı bayan Ms.Masse'nin kızı Lily'i," Little Masse" de model olarak kullanmıştır.Lily, tekstil fabrikasında çalışan bir kızdır.(1)Ciddi bir yüz ifadesinde ,direkt olarak izleyiciye bakmakta,üzerindeki zigzag uçlu iri yakalı elbise dikkat çekmektedir.

RESİM KATALOG NO:55
RESMİN İSMİ:PATH BESIDE THE STREAM
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.263

" Path Beside The Stream" Matisse'in Boheries te kaldığı sürede çizdiği manzara resimlerinden biridir.Bir tarafta park duvarı diğer tarafta ağaçların olduğu yürüyüş yaptığı bir yoldur. (1)

RESİM KATALOG NO:56
RESMİN İSMİ: FLOWERS IN A VASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X33 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.270

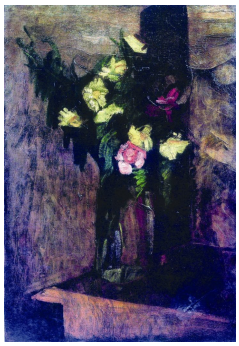

"Flowers in a Vase" (1) da tabloya hâkim olan kahverengi renk, sol üst köşeden başlayan sarı fırça darbeleriyle hareket kazanır. Dik fırça vuruşlarıyla oluşturulan masa, duvar ve vazoya zıt tekniğinde ,canlı sarı çiçeklerle uyumludur. Boyanın sürülüşünde, masanın yan kenarında ki diyagonel hatlar; köşeden başlayan yatay çizgiler ile duvardaki dik çizgileri birleştirerek hacim kazanır.Matisse bir kaç basit renk dokunuşuyla alan yaratma başarısını Cezanne'den öğrenmiştir. Vazo, belli belirsiz fark edilirken sanki çicekler boşlukta asılı gibidir.

RESİM KATALOG NO:57
RESMİN İSMİ:LESQUIELLES-SAINT-GERMAIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.8x33.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1903

DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.227(2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266 (3) Percheron v.d.,2004:226.

Matisse,1903 yılında yoksulluk ve yaşadığı depresyon içinde resmi bırakmayı düşünse de eşi Amelie resim yapması ve çalışmalarını bırakmaması konusunda destekler.(1) Bu süreçte gerçekleştirilen "Lesquielles-Saint-Germain"adlı tabloda görünen küçük köy, Le Cateau'dan uzak değil fakat kariyerindeki yenilikçi resimlerinden biridir. (2) Tuval, Fovizm'in canlı renklerini barındırmasa da fırça sürüşünü belli etmeyen geniş renk alanlarıyla Fovizm'i müjdeler. Kompozisyon, yakın renklerdeki yol ve gökyüzünü bölen yeşillikli alanın ve sağ plandaki evlerin net ifadesinde, Matisse'nin 1940'lardan sonraki yapıtlarında ağırlık kazanacak kolaj çalışmalarının bir öngörüsüdür.Tablo, 1951 yılında, Matisse'in doğduğu yer olan Le Cateau'da ,hükümet tarafından açılmış müzeye ailesi tarafından bağışlanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:58
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH RED CHECKED TABLECLOTH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.262

Matisse'in gelişiminde Paul Cezanne'ın çalışmaları önemli bir yere sahiptir.Cezanne'in birkaç basit renk dokunuşuyla alan yaratma başarısı Matisse için önemli bir derstir." Stıll Lıfe Wıth Red Checked Tablecloth"(1) adlı natürmort Cezanne'den izler taşırken,arka plandaki aynada belirsiz bir şekilde sanatçının sureti yer alır.Ön plandaki kareli kumaşın katı duruşu dikkat çekmektedir.

RESİM KATALOG NO:59
RESMİN İSMİ: LUCIEN GUITRY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.243

Tabloda Fransız sahne sanatçısı,Lucien Guitry, Matisse'e Salon ressamlarının kostümüyle poz vermektedir.(1)Yüz hatları tablonun bütününe göre lokalize edilmiştir.Figür sığ bir düzleme yerleştirilme kaygısında olup,realistik bir anlayışla ele alınmıştır.

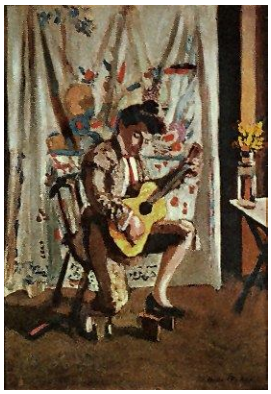

RESİM KATALOG NO: 60
RESMİN İSMİ:GUITARIST
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54.6X38.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MR. AND MRS. RALPH F. COLİN,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR:(1)Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*, Thames and Hudson,2.basım,Paris:s.43-46.(2) Clement Greenberg,(1953):*Matisse(1869-)* ,Harry N.Abrams:New york:s.
(3) Gowing,1993:43-46.(4) Ceren Özpınar,(2007):*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi*,P.Dünya sanatı dergisi, sayı:44 ,s.128-137.

1903 tarihli bu eserde Matisse karısı Ameile Matisse boğa güreşçisi kostümüyle resmetmiştir. Pissora'da bundan birkaç yıl önce karısını böyle bir kostüm dikimiyle sunmuştur ve İspanyol kıyafetleri şeklini değiştirerek Fransız resminin renklerinde bir gelişme göstermiştir.(1) Kompozisyonun merkezinde Amélie'in elindeki gitarın siyah boşluğu yer alır.Gitar ressamın fırçasında geniş ve net bir alan yaratmıştır.Diğer alanların çalışma tekniğinde ise azda olsa belirsizlikle Empresyonist etkiler göze çarpar."Figürün düzlüğünü,sağdaki duvar ve perde arasındaki karanlık aralığı kilitlemek için kullanmıştır."(2) Tabloda ki renklerin birbiriyle olan ilişkisi, gölgelendirmeden kaçış derinlikten uzaklaşmak ve sığlığı yakalamak için yapılmıştır.Renk renk perdelerin resimdeki konumlanışı bu etkiyi çoğaltır çünkü yoğunlaşmış renge derinliğin tahammülü yoktur. Aynı zamanda bir tezatlıkla gitarın parlak yüzü,figüre karşı meyleden sürekli bir derinlik oluşturur.Matisse bu dönemde arayış içersindedir. Eser,Madam Matisse'in ,boğa güreşçisi kostümünün parıltı ve şaşasının yanında,altın renklerinin kendiliğinden olan süslemeleriyle "Empresyonizm'e benzer biçim görenekleri" nde yerini alabilir. (3) Eser de yer alan ,beyaz üzerine koyu mavi çicek yaprakları ve çicek sepetleri desenleriyle süslenmiş kumaş sanatçının 1903 yılında Paris'teki bir otobüs yolculuğunda camdan gördüğü bir desendir ve birçok eserinde kullanmıştır.(4)

RESİM KATALOG NO:61
RESMİN İSMİ:CARMELINA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:80X62 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF FİNE ARTS ,BOSTON
RESMİN TARİHİ: 1903-04
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.17(2) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.40-41

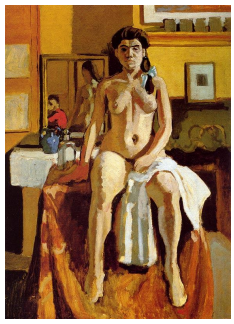

Matisse bu resimde Académie Julian'da öğrenci olan İsviçreli ressam Félix Vallotton'n bir çalışmasından esinlenmiştir.(1) Eser de canlı nesneleri inceleme imkanı bulan Matisse" Carmelina" ayrıntılı bir şekilde yaşamdan alınarak çalışmış ve güçlü bir şekilde koyu renkle tonlanmıştır. Güçleri tamamen gelenekseldir. Matisse'in bu döneme rastlayan eserleri bocaladığının işaretini veren eserlerdir ki bu bocalama emin olmadan adım atmak istememesinden kaynaklanmaktadır . Asıl sorun nasıl çizeceğinden çok ne çizeceğidir. Gösterişli bir nü çalışması olan "Carmelina "bile daha önceki eserlerin canlılığından yoksun olup bu çelişkiyi Manguin'e anlatmak için şunları yazmıştır:

> "Tam olarak zihnimle çalışamamanın sıkıntısını yaşıyorum. İşler bir süre yolunda gidiyor fakat sonra bunun çok sınırlı olduğunu fark ediyorum, hislerim kontrolü ele alıyor fakat ne yazık ki ben resmi bitirmeden önce beni terk ediyorlar, bu da elimdekilerin iyi olmadığı anlamına geliyor. Bütün çabam beni, itibarımı daha ve daha sesli olarak haykırmaya itiyor."(2)

Eserde, "Carmelina " kiremit rengi dekoratif bir örtüyle kaplı,masanın üzerinde oturmakta,direkt olarak izleyicinin yüzüne bakmaktadır.Nü'de feminen bir bakış gözlenmez,güçlü , net bir ifadeye sahiptir.Figürde ifadeyi açık bacaklar ve direkt olarak izleyiciyle kurulan göz teması güçlendirir.Arka planda bizi Flaman Rönesans görüntülerine götüren bir ayna yer alır.Yansımada Matisse'in kırmızı gömleği , ön plandaki kiremit rengi örtüyle etkileşime girerek resmin sürekliliğini sağlar. Matisse'in eserleri içerisinde kendisini resmettiği çalışmalar sanat hayatında tekrardan karşımıza çıkacaktır. Carmelina ile ayna arasında yer alan mavi kap, derinliği artırarak "Carmelina" yı ön plana iter.İnsan sanki Carmelina ın gücü karşısında ezilecektir. Bu eser 1900 tarihli "Male model" lerine zıt bir ruh hali içindedir.

RESİM KATALOG NO:62
RESMİN İSMİ: STILL LIFE BLUE WITH TABLECLOTH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73X92 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:HERMİTAGE MUSEUM
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.23-24

1904 tarihli "Still Life Blue with Tablecloth " tablosu, yoğun renk görünüşlerinin kontrastın da , krema haline gelmiş mavi masa örtüsü ve arka planda ki kömür kaleminin yumuşak geçişlerini anımsatan, insana rahatsızlık veren şiddetli uzayan fırça darbeleriyle , duvarın yüzeyinden yukarı kalkan resim ve sol planda yer alan meyve tabağının belirsiz dokunuşlarında fovizm'in kurucusu Matisse'in bu süreçte gerçekleştirdiği tablolarından farklı bir usluptadır.(1)Arka plandaki renk geçişlerinin gelişi güzel bir atmosfer havasındaki belirsizliği ön plandaki beyaz üzerine mavi desenli masa örtüsünde de devam ederken , tablonun sağında yer alan ayaklıklı bir servis tabağının içinde yer alan meyvelerin canlı renk ve net biçimleri ön fovist olarak karşımıza çıkar. "Still Life Blue With Tablecloth "ın alan düzenlemesinde , masanın ve meyve tabağının konumlanışıyla ortaya çıkan iki ayrı düzlem ve arka planın perspektifi kesen sığlığının oluşturduğu bütünsellik , modern resmin babası kabul edilen Cezanne'in 19 . yüzyılın sonu 20. yüzyılın başlarında yüzyıllardır Avrupa Sanatına hakim olan perspektifle girdiği akıl oyunlarını anımsatmaktadır.Meyvelerde gözümüze çarpan canlı sarı,turuncu ve yeşil renk fonksiyonel olarak derinliği absorbe eder.

RESİM KATALOG NO:63
RESMİN İSMİ: PIERRE MATISSE WITH BIDOUILLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.7X59 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.225

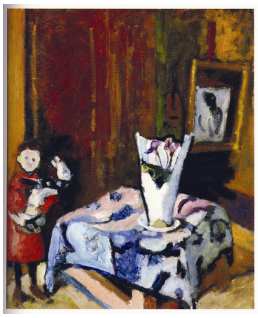

" Pierre Matisse with Bıdouılle" de resmin sağ alt köşesinde Matisse'in oğlu Pierre ,elinde bir oyuncak, kırmızı kabanıyla üzerinde bir saksı çiçeği yer alan masanın yanında dururken , arka planda güçlükle fark edilen sanatçının ilk tutkusu bir keman (1) ve belirsiz bir tablo asılıdır. Arka plan ,yeşil,sarı ,kırmızı ve kahve tonlarının dağınık renk geçişleri arasında iki boyutlu bir tesir yaratırken, masanın çapraz konumlanışı ise iki boyutlu düzenlemeye derinlik katarak resmi batılı kılar. Tablo, Matisse'in geçmişe bağlılık kaygılarında ifadesini bulmuştur. Adeta bir krema haline gelmiş ,dekoratif masa örtüsünün rengi canlı kılan siyah konturlarıyla ve iki boyutlu arka planla ön fovist olan bu çalışma da kırmızının kullanımı algıda ve tekrarda ön plandadır.

RESİM KATALOG NO:64
RESMİN İSMİ: GATE OF SIGNAC'S STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:30X24.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.272 (2) Ceren Özpınar,(2007)*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi*,P.Dünya sanatı dergisi,sayı:44, s.128

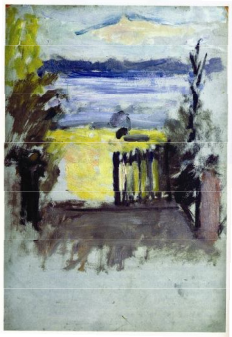

Matisse,1903 yılında Signac'la tanışmıştır.Bu dönemde Signac, St.Tropez'de bir villada yaşamakta ve yenilikçi genç ressamların sıklıkla ziyaret ettiği ,Tropez'de rengin matematiksel kurgusuyla ilgili resim çalışmaları yapmaktadır. Matisse 1904 'yılında Signac'a yazdığı mektupta, kendisine ucuz ikamet edeceği bir yer ayarlamasını istemiş,bozulan sağlık durumuna iyi geleceğini düşündüğü oğlu Pierri 'de yanına alarak,yaz aylarını St.Tropez'de geçirmiştir. (1)

Matisse, yaşamı boyunca kuzeyin kasvetli renklerinden ve karanlığından kaçmaya çalışmış (2)ve "Gate of Signac's Studıo" da canlı renklerle Signac'ın stüdyosunun giriş kapısını resmetmiştir.Sanatçı, tabloda Signac 'la geçirdiği yazın neticesinde kazandığı yeni Divizyonist deneyimleri,Van gogh'un şiddetli fırça darbeleriyle harmanlayarak kendi uslub arayışını ortaya koymuştur.

RESİM KATALOG NO:65
RESMİN İSMİ: TERRACE, ST-TROPEZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:72X58 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ISABELLA STEWART GARDNER MUSEUM,BOSTON
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR:(1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.23

"Terrace, St-Tropez "dış mekan düzenlenmesinde Empresyonist etkiler taşırken,kontrastlarla oluşturulan intimiste atmosfer de Nabis ve Edouard Vuillard'dan esintiler taşır.Tabloda Bayan Matisse(1) kimonosuna adeta sarılmış bir şekilde bir şeyler okumaktadır.Yaslandığı beyaz kerpiç evle , keskin bir eğim yapan çatı ve gölgesinin içinde adeta sıkıştırılmış gibi ,alan düzenlemesine zıt durgunluğuyla, kompozisyonun merkezini belirler.Aynı zamanda Bayan Matisse uçuşan Empresyonist fırça darbelerinden farklı olarak kimonosundaki fovist fırça darbeleriyle , mavi-yeşil alan düzenlemesinden farklı bir ağırlık oluşturarak resmi akışkan kılan bağlayıcı bir unsurdur. "Terrace, St-Tropez "beyaz kerpiç evin kapı ve penceresindeki fırça darbelerini belli etmeyen yeşil rengin çarpıcılığı fovizm'in kurucusu Matisse'in subjektif natüralizm'den uzaklaşarak modern resmin cüretkarlığına açılmayı bekleyen pencereleri gibidir.

RESİM KATALOG NO:66
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH PURRO II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27.9X35.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.227

1904 yılını Saint Tropez'de geçiren Matisse, burada divizyonist deneyler yapar.(1) Natürmort, canlı noktasal vuruşlarla oluşturulmuştur. Tablo,ilk bakışta divizyonist bir görüntü sergilese de Matisse'e ait öğeler de taşır.Sağ alt köşede yer alan,kırmızı benekli beyaz bez parçasının katı konturları ön fovisttir. Eser, Matisse'in Cezanne' dan aldığı ilhamla, rengi feda etmeden ,geniş renk alanlarında hacmin varlığını korumanın köprüsü olmasıyla değer taşır.

RESİM KATALOG NO:67
RESMİN İSMİ: GULF OF ST-TROPEZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.7X59 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:KUNSTSAMMLUNG NORDRHEIN-WESTFALEN,DUSELDORF
RESMİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.39

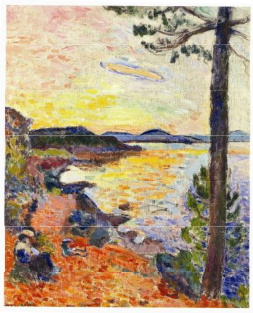

"Gulf of St-Tropez" Matisse'in St.Tropez koyunda ilk uyarlamasıdır.(1)Tuale dik olarak çalışılmış tablonun sağ alt köşesinde yer alan oturan kadın ve çocuk figürü sanatçının karısı ve oğludur.Bayan Matisse başında şapkası bir kayanın üzerine oturmuş bir şeyler okumaktadır.Oğlu ise modern resmin cüretkarlığına fazlasıyla sahip canlı sarı,turuncu,kırmızı kesik fırça darbelerinin süre giden zemininde otururken, tabloyu denize ,oradan da gökyüzüne taşıyan bu sıcak renklerin seyrelen yolu bütünler.Sol köşede ise boylu boyunca bir ağaç detayı perspektifi artıran bir unsur olmakla birlikte resmi sol tarafta keskin bir şekilde sonlandırarak,toparlamaktadır.Ağaç detayının konumlanışı ve net fırça darbeleri Matisse 1904 yıllardaki arayışlarında Cezanne'den aldığı ilhamla resimdeki dağınıklık olgusundan kaçma arzusunu ispatlayan bir fonksiyondadır.

İlk bakışta Divizyonist bir tablo gibi algılanabilinecek "Gulf of St-Tropez"'e dikkatli bakıldığında sağ köşede oturan iki figürün ,gökyüzündeki sarı bulutun ve ağacın net hacminde Fovizm'in kurucusu Matisse' ait öğeler taşıdığı aşikardır. Gulf of St-Tropez"'düzenlemesi düşey ve yatay hatların yer değiştirmesiyle , "Luxe Calme et Volupte"'de tekrarlanacaktır.

RESİM KATALOG NO:68
RESMİN İSMİ: LUXE CALME ET VOLUPTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:94X117 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEÉ D'ORSAY,PARİS
RESMİN TARİHİ:1904-05

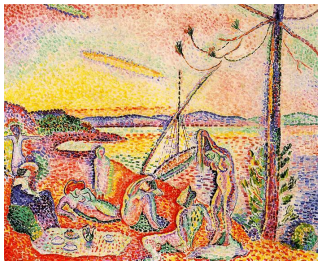

DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):Matisse,Flammarion,France:s.70-71(2) Lawrence Gowing,(1993):Matisse,Thames and Hudson,2.basım,Paris:s. 49 (3)Gowing ,1993:49. (4) Volkmar Essers,(1993):Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour,Benedikt Taschen,Köln:s.12-14. (5) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):Matisse,Portland house,New york:s.52(6) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.28(7) Karl Ruhberg,(2005):Art of the 20 th Century,Taschen,Köln:s.39 .(8) Gowing,1993:49.(9) Essers,1996:14.(10) Gowing,1993:47-49.(11) Essers,1996:14.(12) Amy Dempsey,(çev.Osman Akınhay)(2007):Üsluplar,Ekoller,Hareketler,Akbank Sanat,İstanbul:s.66(13)Dempsey,2007:66.

" Lux Calme et Volupte "figür komposizyonunun uygulandığı divizyonist öğretilere göre Matisse'in bu alandaki ilk çalışması olup (1) St.Tropez'de kaldığı süre de yaptığı çeşitli çalışmaların sonucu olarak Matisse'in 1904 te Quai Saint-Michel'de bulunan stüdyosunda yapılır ve geçmişin izlerini de eserlerinde taşıyan Matisse, Saint-Tropez koyuna,Ingers'e benziyen uzunluk ve boyutlarla derinliği kullanarak banyo yapanlar figürleriyle hayat verirken aynı zamanda (2) Signac ve Cross'un tamamlayıcı koyuluklarını ,desenlerinde sembolizm ve erken dönem Cezanne "Yıkananlar" tablosunun izleri de esere yansır.(3)

Eser, Saint-Tropez körfezi, sağ tarafta çam ağaçları gibi belirli öğeleri ayrıntılı olarak inceleyen, hazırlık niteliğindeki taslakla başlayan, belli ölçülerde kartonlara aktarılan ve kırık fırça vuruşlarıyla tuvale taşınır ki bütün bunlar renkleri eklemek içindir. Bunun için Matisse kendi amacıyla pek az bağdaştığını kolayca fark ettiği Divizyonist teorileri kullanmayı seçer fakat buna dayalı boyama arasındaki tasarıda farklar oluşmuştur. Bu durum teorik olarak vücutları ve arka plandaki fincanları tanımlayan çizgilerin kullanılmasını getirip Signac'ın tehlikeli bulduğu bir tekniğinde oluşum içersindedir. Buna rağmen Paul Signac resmi son derece ikna edici bulur 1905'te Salon des Indépendants'ta sergilenmesiyle satın alır.(4)

Eser de Matisse'in daha sonraki eserleri için çok önemli sayılacak iki temel bakış açısı vardır.Koyu renklerin ölçüsünü taşıyabilen mozaik tarzda boyama, ve hepsinden önemlisi çıplak kadın sunumuna yaklaşımıdır.Akademik olmayan poz resmi tabloların

riyakarlığına karşı açıkça bir meydan okumadır. Duygu ve düşüncenin karşılıklı olarak birbirini beslediği efsanevi bir 'altın çağ'la çıplaklar ilk günahtan önceki gibi resmedilmiştir. Orijinal adı" Baigneuses olan bu eserin isimlendirilmesi Cezanne'e daha uygun bir başlık olmasına rağmen(5) eserin ismi sembolistlere de esin veren Fransız şair ve aynı zamanda etkili bir eleştirmen olan Charles Baudelaire'nin(1821-1867) şiiri "L'Invitation au Voyage" adlı eserininden esinlenerek oluşturulmuştur:"Orada bir tek düzen ve güzellik vardır. Lüks,dinginlik ve keyif"(6)

Eserde yer alan hafif çizgilerle süsleyici bir arabesk,çeşitlemeci renk tuşları,dönemin belirleyici özelliği olup renk ve çizgi arasında açık ve bilinçli bir uyumsuzluğu ortaya sermektedir ve 6 çıplak nü kadın ,oturan ,ayakta veya uzanan pozdadır, plajda elbiseli bir adam zamansız bir Arcadia yı andırmaz fakat çok üst bir tarihte,yüzyılın dönüşünden hemen sonra Saint-Tropez' in yakınlığı içersinde sınırlandılıp kompozisyon Nicolos Poussin' in karanlığı ile ortak hiçbirşeye sahip değildirdir,O klasik bir harmoniye sahiptir. (7) Ön planda uzak kıyılarda ince ağaç gövdesinin empatic dikeylerini cevaplandıran,yataylar- ki merkezde yelkenlinin ekosu ile döndürülür-ön planda plajın köşegenliği karşıtlıkları birlikte bağlar.Bu diogenal-köşegen birkaç kere ışığın bantlarında,dallarında ve eğri bir gemi direğinde tekrarlanır.Rengin parlak mozağiyi dikkatlice dizayn edilmiş kıvrılan dallarda eğilen gemi direğinde kenetlenir.

Divizyonist tarzın kurallarına uymakla beraber Matisse,Signac'ın kuramının gerektirdiği kadar özenli ve sistematik değildir,Signac'ın renkleri çözümleme yöntemini ışığı renklere taşımada araç olarak kullanmıştır. (8) Tasarımda anlayış olarak Cézanne'in Bathers'ından çok şey almıştır (9)Bağımsız olarak sadece Matisse'e ait öğeler de içermektedir.(10) Matisse, dünyayla doğrudan ilgili alanlara sahip post-empresyonist düzenlemeler içinde tamamen farklı ve zıt bir hedefe ulaşmanın yollarını keşfetmiştir. Matisse bu mozaik yönteminin yeni bir bütünlük yaratacağını düşünsede hayal kırıklığına uğrar: "Renkleri bölmek formun ve iskeletin de bölünmesine yol açıyor. Tamamen belirgin bir yüzeyle baş başa kalıyorsunuz, yüzeyin ve iskeletin sakinliğini yıkan ve retinanızla dalga geçen bir durum.".(11)Bir müddet puantalizm çalışır ve ona da uyum sağlayamaz.Yeşil yapmak için mavi ve sarı rengi yan yana getirmek ona ters düşüyordu.

Nitekim,Fovlara özgü niteliklerin ilk defa göründüğü eser onun Luxe calme et volupte adlı eseridir.(12)Empreyonizm'den Fovizm'e giden yolun farkındalığına varılır.Parlak renklere yer verdiği paleti ve öznel,özgürce renk kullanışıyla betimleyici bir sahneden ziyade bir atmosfer ve dekoratif yüzey yaratıır.Uslup bakımından Post-Empresyonistlerle Neo-Empresyonistlere yakınlığı söz konusudur.

Raoul Dufy resmi görünce etkilenip, Fovizm'e kayar ve Matisse' in deneyimlerini takip ederek kendi Post –Empresyonist duygularını ortaya koyar.Dufy şöyle der: "Bu resmin önünde durunca yeni ilkelerin hepsini kavradım;çizimle ve renkle yaratılmış bu muhayyile mucizesini seyre dalmışken empresyonizm benim gözümdeki cazibesini kaybetti. (13)

RESİM KATALOG NO:69
RESMİN İSMİ: MARQUET PAINTING A NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31X24 CM
RESMİN TEKNİĞİ:OİL ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ:1904-05
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.113

Fovizm'in kuruluşunda etkin rol oynayan Matisse, Manguin ve Marguet 1904-1905 kışında sıklıkla bir araya gelip (1) stüdyo çalışmaları yaparak sanat alanındaki arayışlarını test ederler. " Marquet Painting a Nude" bu süreçte gerçekleşmiş bir çalışmadır. Tuvalde ,arka planda, mavi fırça darbeleriyle belirlenmiş Matisse'in yakın arkadaşı Marquet stüdyosunda , ön planda , ayakta duran nü modeli çalışırken resmedilmiştir.Tabloda divizyonist fırça darbeleri, yerini Fovizm'in lokal renklerine bırakmak üzeredir. " Marquet Painting A Nude" ön fovist bir çalışma olup, zemindeki belirgin aralıklı fırça darbeleriyle oluşturulan dekoratif bezemesi, aynı teknikte modelde ve arka planda devam ederek iki boyutlu bir tesir bırakırken ,nü'nün akademik pozu ve Marquet'in bulunduğu alanın koyu renklerle desteklenen ve aynadaki yansımasıyla güç bulan derinliği dikkat çekmektedir.Tablo bu yönüyle Matisse 'in çalışmalarındaki tipik özelliklerin uyarıcı bilgilerini vermesi açısından önemlidir.Sanatçı her ne kadar canlı rengin sevmediği derinlikten kaçınmış ,dekoratif yüzeylerde iki boyutlu bir tesir yaratmak istemişse de, tuvalini daimi olarak batılı kılma arzusunda olacaktır.

RESİM KATALOG NO:70
RESMİN İSMİ: COLLIOURE,RUE DU SOLEIL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X55 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ:YAZ,1905
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.34

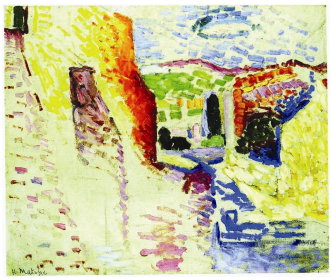

Matisse, 1905 yazını , küçük ,sessiz balıkçı kasabası olan ve atmosferini çok sevdiği Collioure'de, ailesi ve yakın arkadaşı Derain' le geçirir.(1)Burada bir çok resim çalışması yapar. "Collıoure,Rue Du Soleıl" de bu süreçte gerçekleşmiş bir tablodur.Collioure'den bir sokak detayı resmedilmiştir.Signac'ın divizisyonist fırça darbelerinin arasında canlı renklerin arayış dokunuşlarından ibaret belirsiz bir tuvaldir. Evlerin arasındaki yol mavi ,evler turuncu,kırmızı,mor ,sarıyla resmetilmiş,reailistik olmayan bir yaklaşım ortaya koymuştur.Arka planda ki mavi gökyüzünde belirgin konturlara sahip bulut "Luxe Calme et Volupte"yi hatırlatır.Bu bulut Matisse'in temkinli kişiliğinde divizyonizm'e kontrollü bir başkaldırıdır.

RESİM KATALOG NO:71
RESMİN İSMİ: BESIDE THE SEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 24.5X32.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCİSCO MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.60-61

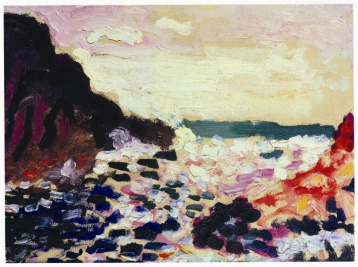

Matisse'in 1905 yazında Collioure 'da kaldığı süreçte bir çok küçük manzara resmi çalışmıştır.(1) "Beside The Sea " tablosu da bu dönemde gerçekleştirilmiştir. Matisse'in Collioure'de hareketlenmeye başlayan resim tekniğiyle tablo, Empresyonist'lerin kırık fırça vuruşlarının yanında Neo- Empresyonist teknik uygulamasının analizinde ,Matisse'in farklı bir stile doğru ilerlediğinin işaretini verir.Düzenleme hareketli fırça darbeleriyle bir motif gibidir .Ön plandaki dalgalar sol tarafta yer alan yatay koyu yeşil belirgin bir hat yapan dalgalarla kesilerek ,sağ taraftaki kayaya hafifçe vurmakta ve bu durum kayanın isli bir dumanı anımsatan boğucu renklerini yumuşatmaktadır. Ön planda yer alan dalgaların resmedilmesinde sağa sola saçılmış beyaz fırça darbeleri düzenlemeden ayrılarak göze çarpar.

.

RESİM KATALOG NO:72
RESMİN İSMİ:YOUNG WOMAN WITH AN UMBRELLA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.65

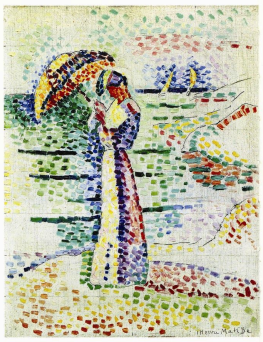

Matisse,1905 yılında St.Tropez'de Signac'la geçirdiği yaz sonucunda Puantalist teknikte çalışmalar ortaya koymuştur.(1) "Young Woman With An Umbrella" bu sürecin en güzel örneklerinden biridir.Bu süreçte gerçekleştirdiği çalışmalar ,Matisse'i dönemi içinde radikal bir çıkış olan fov tavra taşıyan önemli çalışmalardır. "Şemsiyeli Kadın" adlı resimde ki Collioure kıyısında duran kadın sanatçının eşi Amelie Matisse'dir. Elinde bir güneş şemsiyesiyle betimlenmiştir.Başı elinde tuttuğu kitaba eğilmiştir. Beyaz arka plana karşı hafif ve dağınık renk dokunuşlarıyla mürekkeple boyanmıştır.Noktasal renklerin oluşturduğu lekeler alanı iki boyutlu bir motife dönüştürürken Matisse'in usta dokunuşlarıyla figür ön plana alınmıştır.Yeşil,kırmızı,mavi,mor,sarı,pembe renk tonlarının skalasında arka planda iki tane yelkenli huşu içinde tembel tembel sallanmaktadır.

RESİM KATALOG NO:73
RESMİN İSMİ: ABAİL LİMANI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.303
(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.29

Matisse 1905 Mayıs'ında Collioure 'de Cafe Ola'nın üstünde bir oda kiralamıştı ve bu odanın camından görünen liman manzarasını resmetmiştir.(1) Tablo,sanatçının Divizyonizm'e sadık kaldığı son eseri olacaktır.İlk fovist çalışmalarını yaptıktan sonra,1905 sonbaharında sergilenmiştir.(2) Büyük ölçekli resim,büyük bir hevesle ilham alınan ve aynı derecede hayal kırıklığı yaratan tekniğe son dönüş denemesidir.Renklerin çok dikkatli kullanıldığı ve titizlikle yapılan bu resmin yaratığı etki bütünüyle durağandır.

RESİM KATALOG NO:74
RESMİN İSMİ:WOMAN IN A JAPANESE ROBE BESIDE THE WATER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 35.2X28.2CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.60 (2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.73

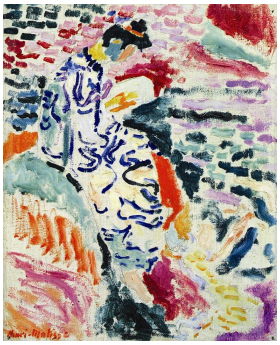

1905 tarihli " Woman ın a Japanese Robe Besıde the Water" tablosu küçük boyutlu hızla çalışılmış ve arka plandaki yer yer boşluklarla bitmemiş olup, uslubuyla Empresyonizmin hatta Neo-Empresyonizm'in bir taslağını anımsatırken(1) Matisse'in sanatında arayışlarına cevap olacak Fovizm'e giden yolda bir adımdır. " Woman In A Japanese Robe Besıde The Water" de Divizyonist teknikler yerini Matisse'in uslubunda ağırlık kazanacak daha belirgin renk lekelerine bırakmıştır.İki boyutlu,dekoratif etki yaratan alan düzenlemesinin benzer fırça vuruşlarından farklı olarak , zorlukla seçilen ,dioganel hatlarla biçimlendirilmiş siyah topuzuyla kitap okuyan Amelie Matisse ve kostümü ,kompozisyonun merkezininde öne çıkma kaygısındadır."Onun acemice çizilmiş sol eli ve dikkat çeken yüzü gözlerine siper olan bir güneş gibidir." (2) Dik kompozisyon düzenlemesinde arka plandaki okyanusun kadın figürüyle iç içe geçmesi tabloyu belirsizleştirmiş ,mavi ve turkuaz renk tonlarıyla bir desene dönüşmüştür. Bayan Matisse' in elbisesi de adeta bir gölgeyi çağrıştırmaktadır.Yer yer geniş alanlarda kullanılan saydam yeşilde figürü suyun içinde absorbe eder.Tablo ilk algıda ,hafif fırça vuruşları statik renk tekrarları ve kıvrımlı renkleriyle Matisse'in arayışlarında bir tutarsızlık gibi gözükse de Bayan Matisse'in siyah kesik fırça vuruşlarıyla ön plana çıkmaya çalışan hacmi, arka plandaki suyun etkileşimiyle renklerin uygulamasında göz önünde bulundurulması gereken bir örnektir.

RESİM KATALOG NO:75
RESMİN İSMİ:LANDSCAPE AT COLLIOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 39X46.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.82

" Landscape at Collioure" adlı tablo, Matisse'in sanat hayatında dönüm noktası olan ve Neo-empresyonizm'i arkasında bıraktığı 1905-06 ,"Joy of Living" eserinin çıkış noktası olacaktır.

Tablo ,beyaz tual de rengarenk dokunuşlarla bir patikayla ağaçların arasından canlı renklerin güneşin pırıltısını çarpıcı bir şekilde vermesinden ibarettir.(1)Puantalist teknik Matisse'in fırçasında statik görüntüsünden kurtularak yerini yaklaşık bir parmak kalınlığında renkli şeritlere bırakmıştır.

Signac'ın St.Tropez'de geliştirdiği Divizyonizm kısa bir süre için Matisse'in temel bir konusu olmuş ve kısa bir sürede tartıştığı bir konuya dönüşmüştü.Bu süreçte, kendi içinde hep bir çelişki yaşayıp yaptığı eleştirilerle kişisel uslubunu oluşturmuştu.Bir anlık etkiyi yaratmak,matematiksel bir kurguyla rengin değerini kaybederek grileştiği noktacı fırça darbelerini tualinde kullanmak,Cezanne'den öğrendiği canlı renk alanlarıyla hacim yaratabilme olanağından çok uzaktı.

RESİM KATALOG NO:76
RESMİN İSMİ:LANSCAPE AT COLLİOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X55 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STANTES MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.94

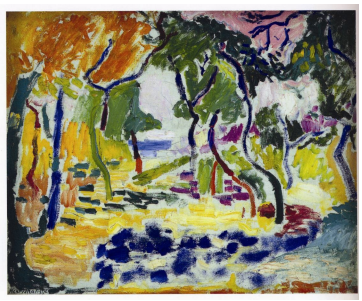

Matisse'in 1905 tarihli " Lanscape At Collioure" tablosu yirminci yüzyılın seminal çalışmalarından biri olan "Joy of Life" tablosunun taslağıdır. Collioure'de resmedilmiştir. Kompozisyonda canlı renklerle resmedilmiş sıralı ağaç perspektifin bitişinde yer alan boşluk,"Joy of Living" tablosunda el ele dans eden figürlerin yer alacağı alan olacaktır. Aynı zamanda ağaç gövdeleri arasında insan figürlerinin yer alacağı alanlarda belirlenmiştir. Tabloda Matisse'nin fırça tekniğindeki noktalama merakı artık yerini berrak renklerin ışıltısına bırakmış ve tablo " Gulf Of St-Tropez","Luxe Calme Et Volupte" eserlerinde belirtilerini vererek(1) "Joy of Living" le renk , teknik ve kompozisyon düzenlemesinde tam ifadesini bulacağı uslubuyla önem taşımaktadır.Natüralizmden hayli uzak bu tablonun içinde insanoğlu kendi gerçekliğini aramayı bekler gibidir.

RESİM KATALOG NO:77
RESMİN İSMİ: COLLIOURE ÇATILARI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.35

"Collioure Çatılar" 1905 yılının yazında Matisse ve Dreain tarafından geliştirilen Fovist tarzdaki çalışmaların en belirgin örneklerinden biridir.(1)Renkler gözün gördüğünden farklı bir ifadenin peşindedir.Düzenlemede yer yer yatay kesik fırça darbeleri divizyonist öğretileri çağrıştırsa da ,dağınık olarak yerleştirilmiş lokal parlak renkler ve biçimin netliği Fovizm'i müjdeler.Tabloda sol alt köşede belli belirsiz üç figür, evler ve arka planda Collioure limanı yer alır.

RESİM KATALOG NO:78
RESMİN İSMİ: ANDRE DERAIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 39.4X28.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: TATE GALLERY ,LONDON
RESMİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR:(1) Renata Negri, (1975): *Matisse and Fauves*, Lamplight, Newyork: s.9(2) Kaya Özsezgin,(1979):*Klasik modernizime yönelmiş,kübizmin öncülerinden olmuş bir usta :andre derain*,Milliyet Sanat Dergisi,sayı:1979 ,s.18-20

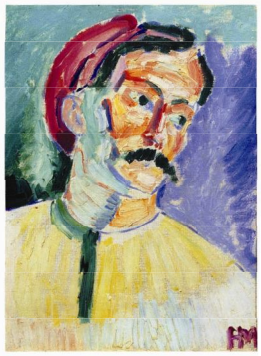

Herhangi bir sanatsal doktrinden çok sıkı arkadaşlık bağları üzerine kurulu fovistler arasında hareketin başından beri birbirini resimleme geleneği bir eğlence olmuştur.(1)Bu sürecin en güzel örneklerinden biri de , Fovizm'in kuruluşunda etkin rol oynayan, geleneğe dayanan resim kültürünü ön planda tutan(2) Fovist ressam Andre Derain'in çarpıcı portresidir. Matisse'in oluşturduğu Fovist portre çalışmasında, Derain'in kırmızı şapkasının gözümüzdeki tesiri , arka planda ki ikiye bölümlenmiş yeşil ve mavi alanın etkileşimiyle yumuşar.Renklerin devamında ,boynun sağ tarafından başlayarak yüze hacim kazandıran yeşil ağırlıklı gölgelerle tamamlanan çerçevede sıcak tonlardaki yüz hatları vurguludur.Derain'in duruşundaki gururlu ifadesi,gömleğin sıralı dik fırça darbelerinde daha da güç kazanır. Tablo, bir teknik ressamın, bir mimarın ya da bir matematik problemi çözermiş gibi ortaya konmuş renkli alan düzenlemesiyle Matisse'in eserlerinde ki güçlü tesiri,kusursuzluğu ortaya koyması ve açıklayıcı olması açısından önemlidir. 1905 tarihli Andre Dreain'in portresi, dönemi içinde, anlaşılması güç ince bir zekanın ürünüdür.

RESİM KATALOG NO:79
RESMİN İSMİ:INTERIOR AT COLLIOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1905

DİPNOTLAR: (1) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.56 (2)Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değli,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi, sayı:317,s.20(3)Bahattin Akay,(1993):*Resim Sanatı*,Doğuş Matbaası,Ankara:s. 69

" Interior at Collıoure " da Matisse'in sevdiği bir tema olan, iç ve dış mekan arasındaki ilişki ortaya çıkmıştır.Yıllar sonra da Matisse bu temayı eserlerinde tekrardan kullanacaktır.Ağırlıklı iki boyutlu düzenlemede açık pencere resme bir derinlik katarken, balkondaki kadın figürü, resim içinde bir tür resme dönüştüren azaltılmış bir perspektif içinde sunulmuştur. Tabloda ışık paradoksaldır.Duvarlar parlak ve gerçek dışı renklerin oluşturduğu aydınlık ile donatılmıştır. Sol taraftaki uzanan figürün silueti meçhuldür ve yüzündeki çizgiler fark edilmez, sanki belli belirsiz uyuyor gibidir. Yatağın üzerinde anlaşılması imkansız bir minyatür asılıdır. (1) 1905 Salon d'Automne 'de sergilenen bu eser ender rastlanır yaratıcı bir güce tanıklık eder.(2) Tekrarlanan renkler ,yanlarındaki renklerle ilişki içindedirler bu yüzden göze farklı görünürler " "Interıor At Collıoure " ustalıkla yapılmış düzenlemesi ,Matisse'in kompozisyon tanımını aklımıza getirir.

> " Bir resimde, her parça ,birinci veya ikinci derecede kendine en uygun yeri alıp orada görünür.Böylece resme faydası dokunmayan her şey zararlıdır.Bir sanat eseri,her şeyin biriyle uygun olması demektir.Sanatta anlatım,bir fırça hareketinde veya bir yüzeyde beliren heyecanın ifadesinde değil,yaptığım tablonun bütün gizeminde saklıdır. "(3)

RESİM KATALOG NO:80
RESMİN İSMİ: OPEN WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.7X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON,MR AND MRS. JOHN HAY WHİTHEY,NEW YORK
RESMİN TARİHİ:1905

DİPNOTLAR: (1)Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.11-81. (2) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değı,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi, sayı:317,s.20(3) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.50-51
(4) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.37
(5) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France: s.112-113.(6)Crepaldi,2001:36.
(7) Ferid Edgü,(2008):*Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.56(8) Whitfield,1996:79.-82

"Open Window" ,fov grubunun çekirdeğini oluşturan Henri Matisse, 'in 1905 yılında Salon d'Automne'a gönderdiği eserlerden biridir. (1) "Ender rastlanır yaratıcı bir güce tanıklık eder."(2) Düzenlemede renkler, sulu boyaya özgü, beyaz zemin üzerine derinliği yok eden ve hareket etkisi yaratan hafif fırça dokunuşlarıyla oluşturmuştur. Tablo hem renkte hem de fırça darbeleriyle oldukça cüretkâr olup "modern sanatın imgesel sıçramalarından birisini oluşturur".(3)

"Open Window" un üzerinde ki lacivert çapraz kiriş, ton realizmin hem sonu; hem de ani, rasgele görünüşlü koyu vurgunun başlangıcıdır. Bu koyu vurgu daha sonraları, resme yansıyan ışık gibi, kontrast sağlayan parlak siyah renge dönüşecektir. Tabloda,parlak yeşil yapraklarla çevrelenmiş açık pencereden ,gökyüzüne ve denize doğru yansıyan pembe,güçlü bir ışıkla kuşatılmış Collioure 'un tembel tembel sallanan tekneleri görülür.(4) Matisse'in açık pencereleri, Rönesans'tan kalan hayali pencere özelliğini ortadan kaldırıp, perspektifi sunmada bir araç haline gelir.(5) Matisse, tablosunda manzara,deniz ve natürmorta olan ilgisini bir araya getirmiş,iç mekan ve dış mekanı zihninde birleştirmiştir Matisse,eserin oluşum aşamasını Louis Aragon'a ifade ederken; "ufuk çizgisinden çalışma odamın içine uzanan bir bütünlük ,geçip giden şu tekne etrafımdaki bildik nesnelerle aynı alanda yer alıyor.Pencereli bir duvar iki ayrı dünya yaratmıyor.'(6) demiştir.

Matisse, "tablonun bir bütünlük uyumuna sahip olup,gereksiz her ayrıntının,resme bakanın gözünde,önemli bir ayrıntının yerini aldığını çok iyi bilir".(7) Tablonun oluşum aşamasını Matisse ifade edecektir:

“Bir nesneyi renklendirme hissi doğdu: böylece resme ilk rengi yerleştirdim, tuval üzerindeki ilk rengi sonra diğer rengi ekledim ve sonra ilk renkle uyumlu olmadığını düşündüğüm ikinci rengin yerine onları daha uyumlu hale getirmek için üçüncü rengi ekledim. Ardından, tuval üzerinde tam bir bütünlük yarattığımı ve tüm sorumluluğu üzerimden attığımı düşünene kadar böyle devam ettim.’ (8)

Matisse mutluluğu ilginç göstermesini bilmiş bir sanatçıdır.Mevsim genellikle yaz ya da ilkbahardır.Hava her zaman güzeldir.Oda penceresi,ondan hoşlanılsın,zevk alınsın diye açıktır.Kimi zaman da kapalıdır:bu güneye özgü sıcaklık saatinin geldiğine işarettir.

RESİM KATALOG NO:81
RESMİN İSMİ: NUDE BEFORE A SCREEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.347-348

" Nude Before a Screen" tablosu "Woman in Hat" ile aynı zamanda yapılmıştır.(1) Tuvalde fırça darbeleri güçlü ,dinamik ve belirgindir.Çıplak figürü belirleyen ana hatlar kesik olup siyah konturlardaki belirgin hacmi,Empresyonizm'e bir karşı çıkıştır.Yüz hatları belli belirsiz resmedilmiştir.Matisse'in Fovist denemeleri natüralist anlayışı yıkarak,kendinden sonra gelecek modern sanat hareketlerinin tetikleyicisi olacaktır.

RESİM KATALOG NO:82
RESMİN İSMİ: WOMAN IN HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 80.6x59.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:SAN FRANCİSCO MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ:1905

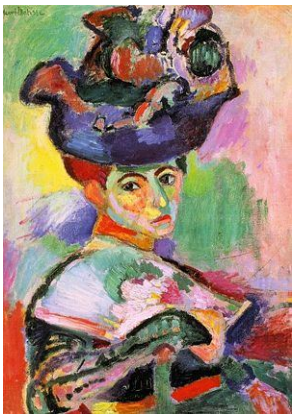

DİPNOTLAR: (1)Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.114 (2) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.78-82.(3) Millet,2002:114-115.(4) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.21.(5) Clement Greenberg,(1953):*Matisse(1869-)* ,Harry N.Abrams:New york:s. (6) Whitfield,1996:78-82. (7) Greenberg,1953:s. (8) Millet,2002:114-15. (9) Millet,2002:114-115. (10) Amy Dempsey,(çev.Osman akınhay)(2007):*Üsluplar,Ekoller,Hareketler,Akbank Sanat*,İstanbul,s:69(11) Millet,2002:114-115. (12) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.54

1905'te Collioure'dan döndükten sonra Matisse, renk işleyişini portrenin asıl sanatı olarak değiştirmeye karar verir ve renklerin güçlü bir patlamasını içeren bir eser ortaya çıkarmak için bayan Matisse'i kullanır. " Woman in a Hat" tarz da ve uygulama da özgürlüğün işareti olacaktır.(1)

Matisse, 1905 yılında Salon d'Automne'da sergilemek için "Woman in Hat"i tam zamanında tamamlar. Salon'a sunduğu en büyük eser olacaktır. Fakat Matisse, seçici komite tarafından ,resmin cüretkarlığı karşısında, ,tabloyu sergiden çıkarması için yoğun bir baskı görür .Jüriye göre , bu eseri sergilememek tamamıyle kendi menfaatinedir.Nihayet Salon'un başkan yardımcısı ,ilk yıllarından bu yana Matisse ve arkadaşlarının sadık bir destekçisi olan, Gustave Moreau'nun arkadaşı ve özel öğrencisi Georges Desvalliéres in desteğiyle sergilenir.(2) Resmi ilk gördüğünde 'Gördüğüm en çirkin boyama' olarak değerlendiren koleksiyoncu Leo Stein serginin son gününde resmi satın alır ve skandalla gelen başarı Matisse'i çöküşten kurtarıp Daniel-Henry Kanhweiler gibi genç alım-satımcılar için birden bire çok pahalı bir ressam olmuştur.(3)

"Woman in Hat"Matisse'nin sanat hayatında bir dönemin sonunu belirtir. Geleneksel yapı ve Signac'ın Neo-empresyonizim'inden uzaklaşmıştır.(4) Her ne kadar eserde bir Empresyonizm göze çarpsa da gölgesiz ve canlı renklerden oluşan bu resim anlayışıyla birlikte bir Fov eseri olarak kabul edilir.(5) Şaşırtıcı olan " Woman in Hat"' gören Signac 'ın ise durumdan çok memnun olmasıdır. "Hayatımda ilk defa bir eseri

sergilediğim için memnunum, çok önemli olmayabilirler fakat benim duygularımı çok saf bir şekilde ifade etme yeteneğine sahipler.” (6) demiştir.

Saf renk ustası Matisse, eser de çarpıcı renkler ve kontrastlarla bir bütünlük oluşturmuştur. Tualde geleneksel yapılar, parlak renk parçalarıyla yer değiştirmiştir Renklerde en çok dikkat çeken nokta etkili birleşim oranlarıyla grimsi beyaza dönük renk vermesidir. Grup renkler, anlık olarak diğerlerinin çarpıcılığını oluşturur.Bu çift parçalar,kırmızı ve yeşil,turuncu ve mavi,sarı ve violettir.Böylelikle Matisse, tende doğal pembenin yerine etkileyici olarak yeşili vurgulamış ve şapkanın bir bölümündeki mavimsi yeşil,saçlarındaki turuncumsu kırmızı rengi ile bütünlük oluşturmuştur.Arka fonda yer alan iki sarı leke sebebiyle boynun arkasındaki mavilik dikkat çeker.Kısa bir süre sonra Matisse ,renklerin homojenliği sahasında çalışmalarını genişletecektir.(7)

“Madam Matisse” zarif bir hanımefendi portresi gibi izleyiciye 45 derece dönüktür.Modelin yüzü, patlamaya hazır gibi görünen şapka ile elbise arasında kıstırılmış olup ,resmin odağı haline gelmiştir. Mavi menekşe rengi şapkanın üstü renkli fantastik tüylü süs ile kaplıdır ve Van Gogh tarafından kullanılan mavi renklendirme ve fırça darbeleri ile oluşturulmuştur.(8) Tablo da, şapka, Barok motifini yansıtan estetik bir aksesuardır.(9) Tanınabilecek bir karakteri temsil ederken, nasıl bir çarpıtmaya maruz kaldığı dikkat çeker.(10) Paris’teki resmi sergilerde gösterilen akademik portreleri hicveder niteliktedir. “Matisse’in resmin kibrini kırıp burjuva statüsünden çıkarma ve resmi eserin gerçek konusu yapma yönündeki çabasının da simgesidir. “(11)

Yüzü oluşturan diri ve canlı hatlar , burun ve alındaki yeşil çizgiler, aynı yıl yapılan Madam Matisse’in “Green Stripe” eserinde olduğu gibi gerçeğe dair hiçbir şey ima etmemekte,resmi kendi içinde özerk kılmaktadır.(12)

RESİM KATALOG NO:83
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF MME MATİSSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46x38CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.77

Lavi tekniğiyle yapılan" Portrait of Mme Matisse" tablosunda Matisse'e eşi Amelie poz vermiştir.Bayan Matisse donuk bir ifadeyle karşımızdadır. (1)Portre hacmini ustaca çizilmiş tek fırça darbesiyle çıkmış ince-kalın dış kontur çizgileriyle bulurken ,ifade; gerçekle birebir örtüşmeyen koyu gri renk lekesine dönüşmüş sağ saç bitiminden başlayıp omuzlara kadar inerek vurgulu kaşlarla , göz bebeklerini çerçeveleyen kalın fırça darbelerinin gri renk alanlarından alır.Gölgelendirme de seçilen yol natüralizmden uzaklaşıldığının daha doğrusu Modern Sanatın ilk ve net ifadesini bulacağı Matisse'in "Green Stripe" eserinin renkli alan düzenlemesinde ki çarpıcı hacim arayışına çözümdür.Bayan Matisse'in topuzundaki geniş beyaz alan ve silik çizgiler gri renk lekelerinin tesirini artırır.

RESİM KATALOG NO:84
RESMİN İSMİ: POTRAIT OF MADAME MATISSE WITH GREEN STRIPE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:40x32.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STANTES MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ:1905

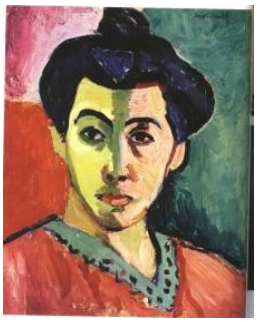

DİPNOTLAR: (1) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü,*Remzi kitabevi,İstanbul:s.31 (2) Lynton,1982:31 (3)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.14-17(4) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.52(5) Taluy Özdeş,(2005):Henri Matisse'de insan figürü,Antik Dekor,sayı :86,s.79(6) Lynton,1982:31.(7) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France: s.62 (8) Millet,2002:62.(9) Karl Ruhrberg,(2005):*Art of the 20 th Century*,Taschen,İndia37(10) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.14

Matisse, karısının sert eleştirilere yol açan portresi "Woman in Hat" Salon d' Automne' de asılı dururken, model olarak yine karısını kullandığı "Portrait of Madame Matisse with Green Stripe" diye bilinen yeni bir portreye başlar."Woman in Hat" Matisse'nin natüralizm'den ve Neo-empresyonizm'den uzaklaşmakta olduğunu gösterirken "Green stripe" ise onun her iki geleneği başarıyla kaynaştırdığını ortaya koyar.(1) Matisse'nin sanatındaki gelişme "Green Stripe" le hedefine erişip berrak renk düzeniyle yirminci yüzyılın ilk devrim hareketi olan Fovizm'i müjdelemektedir. (2) Tablo,modern sanat hareketlerinin tetikleyicisi olmuştur.

Sanatçının karısı Amélie ,portre de güçlü bir durgunluk etkisine sahiptir. Bu sunumda hiçbir şey şans eseri belirlenmemiştir. St. Tropez'de resimlenen tuvallerin noktacı fırça darbeleri burada geniş alanları kaplayan düz renklerle değiştirilip renkler boş alanı saran bir yapı halindedir Böylelikle tuvalin yüzeyi artık bir araya gelmiş, küçük fırça darbelerinin uyum arayışı gibi görünmez, daha çok eşit değerlerdeki ayrı ayrı parçaların bir araya getirilmesi gibidir. Gölgeler sinmiş ve onların yerine renkler kullanılmıştır. "Asıl şaşırtıcılık, Van Gogh'tan alınmış olan, renklerin baş döndürücü hatta şiddetli gösteriminden çıkar, bu görüntü kimi zaman transparan bölgelerin nezaketiyle çelişir. "(3)

Tabloda saçlar mavidir ,arada küçük parlak kırmızı noktalar göze çarpar.Geri plan ise turuncu ,mor,mavi-yeşil alanlardan oluşur.Yüzün bir yanı pembe,diğer yanı ise sarı ve yeşil olup,yüzün ortasında alından çeneye ,oradan da boyna inen belirgin limon yeşili

bir çizgi vardır.Yeşil hat,ilk bakışta yapay ve kasıtlı gibi görünse de aslında ışık ve gölge alanları arasındaki bağlılığı işaret edip resmin birbirlerini bütünleyen renklere bölünmüş olduğunun işaretini vermektedir. (4) Tabloya ismini ilk sahipleri Michael ve Sarah Stein vermiştir.

Aynı zamanda Madam Matisse'in tam olarak cepheden tasviri Louvre müzesinin duvarlarını süsleyen klasik portrelere bir dokundurmadır.(5)Matisse'i etkileyen yöre, diğer birçok Fransız sanatçısı gibi Afrika olmuş ve bu yörelerin etkisi Amelie'in portrelerinde açıkça görülmektedir.(6) Afrika heykelleri,doğal biçimleri oldukları gibi taklit etmeden ,yoğun bir kitle ve varlık duygusu altında oluşturulup ,bir yüzün ortadaki kabarık bir çizginin iki yanındaki iki geniş düzlem olarak algılanmasını öne sürerler . (7) Matisse ışık-gölge karşıtlığının yarattığı görsel gerilime benzeyen karşıt renkler gerilimiyle yüzün bir parçasını gölgede bırakarak , ya da canlılığını azaltarak gözden yitirmek zorunda kalmamıştır.

Eserde ki yapı sağlamlığı ,yorucu ve ustalıklı çalışmanın ve sayısız düzeltmelerin sonucudur. Matisse renge dayalı resimsel kurgu yönteminin imkanlarını göstermeyi amaçlarken,(8)renkler biçimleri açıkça desteklemektedir.(9) İfadenin başından itibaren Madame Matisse bir imge olma yolunda ilerlemektedir ki bu durumu Matisse şöyle anlatır:

"Kadınları, sunduğum gibi görmediğimi söyleyenlere cevap veriyorum, 'Eğer çizdiklerime benzer birilerini sokakta görürsem korkuyla kaçarım.' Bunun ötesinde, ben bir kadın yaratmıyorum, ben bir resim yaratıyorum."(10)

Bir portreden çok bir tablo olan " Green Stripe" dekoratif simgenin uyanışıdır.Aynı zamanda fovların öncüsü ve karşı gelinmeyen ustası Matisse'in 1940'lı yıllardan sonra ağırlıklı olarak gerçekleştirdiği kağıt kesme yöntemiyle ortaya koyduğu sanat şaheserlerinin ön taslağıdır.

RESİM KATALOG NO:85
RESMİN İSMİ:OIL SKECTH FOR THE JOY LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 41X54.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:SAN FRANCISCO MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1905-06

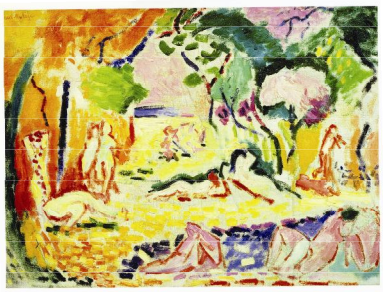

DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.54(2)Amy Dempsey,(çev.Osman Akınhay)(2007):*Üsluplar,Ekoller,Hareketler,Akbank Sanat*,İstanbul:s.67 (3) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.60

Matisse "Joy of Living" için yaptığı 1906 ' tarihli eskiz çalışması ,Haas koleksiyonu, San Francisco,Barnes Vakfında yer alıp; Ingres' ten, klasik mitolojiden ve İtalyan Rönesans'ın dan Mallarmé'nin şiirlerine kadar Matisse'in tematik ve üslupsal referanslarının beklide en başarılı sentezidir.(1)Her ne kadar cesur arabesk hatları Ingres'i hatırlatsa da ,renk ve figür çizimini kullanış tarzı yepyeni ve bilhassa moderndir.(2)

Matisse'in şimdiye kadar ele aldığı en geniş kompozisyondur. Renkli kalemle yapılmış oldukça fazla ayrıntı gözümüze çarpar. Geniş mozaik ayrıntılarla resimlenen taslak, sunulan manzaranın tamamen hayattan alındığını doğrular. Figürler kendi yerlerine kibarca yerleştirebilmek için sonrasında inceltilmiştir. Buradaki nü'ler, kültürel mitoloji ya da hayaller mitolojisini ,Altın Çağ'ı hatırlatan bir manzaraya atıfta bulunurlar.(3)Nü kullanımı "Luxe, calme et volupté"'yi hatırlatırlar. Burada ki çıplaklık ilk günahtan önceki gibidir. Önce arzulanan fakat sonra kaybolan mutluluğun ve asla ulaşılamayan eski masumiyetin etkisini canlandırır.

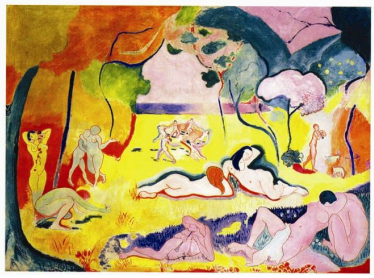

RESİM KATALOG NO:86
RESMİN İSMİ:JOY OF LIVING
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 174x238 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE BARNES FOUNDATION,MERION,PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.48 (2 Nicholas Watkins,(1994):*Bonnard* ,Phaidon ,London:s.83(3)Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.57(4)Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.115-147.(5) Volkmar Essers,(1993): *Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:19-20.(6) Irina Antonova,Charlotte Eyerman,Eugenya Georgievskaya,Elena Sharnova,(2002):*Old masters,Impressionists,and* Moderns,Yale Unıversty,New york:s.234-236.(7) Whitfield,1996:150-152.(8) Gilles Neret,(çev.Josephine Bacon)(1996):*Matisse*,Taschen,Köln: s.29 (9) Whitfield,1996:147-152.(10) Essers,1993:19.

Matisse için 1906 yılının en önemli çalışması karmaşık bir sembolizmle dolu büyük bir komposizyonu olan "Joy of Living"dir.(1) Eser, 1906 Mart'ında Salon des Indépendants 'da sergilendiği zaman şaşkınlık yaratmıştır.(2 Matisse'in sanat hayatında dönüm noktası olan bu eser; neo-empresyonizm'i arkasında bıraktığı anlamına da gelip,Fovist deneyimin gerçek bir bildirisidir.(3) Collioure'da resimlediği manzara resimlerini çıkış noktası olarak alan Matisse esere 1905 Ekim ayında başlamış ve beş ayda büyük bir tutkuyla ortaya koymuştur.(4)

Eser de güçlü renkler;ağaçların, figürlerin doğal olarak etkilediği alanları elinde tutar. Gözümüze, yeşil, turuncu, viyolet, mavi, pembe, sarı renklere takılır. Figürler aynı anda sembolik ve dekoratiftir.Arka planındaki merkezi nokta da Sardana yapan dansçıların oluşturduğu bir halka vardır. Dansçıların bireysel hareketleri dairenin mükemmel bütünlüğünü bozma tehlikesi yarattığından ,daireyi yeniden oluşturmak için gerilen figürün kalçası ve uzanan kolun kalın çizgisinin üzerinde önemle durulmuştur. Bu küçük ayrıntı perspektif ve ebatla tamamen orantısız bir etki sağlamış,resmin yüzeyine yansıyan bir aydınlığı ifade etmiştir.Öncesinde Sardana halk dansını Matisse ve Derain, fov tavrı oluşturdukları küçük bir balıkçı kasabası olan,Collioure'da izlemişlerdir.Dans eden figürler Dreain'"Golden Age" eserinden pekte farklı değildir.1906'da fov tavra katılan Dufy'de ,bu dansı Perpignon'da izlediğinde 'Bach kadar güzel' olduğunu düşünmüştür.(5)

Matisse sanatında en mühim teması ,sevinç ve eğlence olmuştur.Bütün kariyerinde Matisse bu temayı kullanmıştır.”Joy of Living”de kucaklaşmış insanlar,çalan müzik,dans,idealist kırsal manzara resmini anlatmıştır.Arka planda daire içinde dans eden altı insan,mecazen sosyal ve natürel uyumu belirtmektedir .Matisse dans eden figürleri, tekrardan gözden geçirip değiştirerek daha sonraki çalışmalarında tıpkı bir natürmort gibi 1909 “Dance” ve “Nasturtıums wıth The Paıntıng’s dance” tablosunda da uygulayacaktır.

Tablonun düzenlemesi, Puvis de Chavannes, Manet’ in “Le Déjeuner sur I’Herbe” ve Titian’ın eserlerinden izler taşımaktadır.Aynı zamanda kompozisyonda Ingres vari bir şeyler olmasına rağmen bu tablodaki renk harmonisi Gauguin’in büyük etkisini gösteren bir örnektirde. Matisse’in geçmişe bağlılık hissi, bu olağanüstü orjinalitenin yükselişine neden olmuştur.”(6) Tualde, Seurat’ın “Sunday at La Grande Jatte”’ eserinden de bir şeyler olmasına rağmen,Signac bu hareketi ihanet olarak düşünmüş ve (7)arkadaşı Neo-Empresyonist Charles Angranda bu konuyla ilgili yazdığı 14 Ocak 1906 tarihli mektubunda şunları söylemiştir:

“Şimdiye kadarki çalışmalarını beğendiğim Matisse bana mahvolmuş gibi görünüyor. İki buçuk metrelik bir tuvalin üzerini başparmağım kadar kalın çizgilerle çizilmiş tuhaf karakterlerle kaplamış. Sonra her şeyi – saf olsa da – iğrenç görünen çok belirgin düz tonlamalarla çevrelenmiş…ah! O pembemsi tonlamalar! Ranson’un Nabi dönemindeki en kötü, boyalı, vernikli ev eşyası tüccarlarının renkli vitrinleri gibi görünen en iğrenç türünü andırıyor.!’(8)

Signac’ın süslü çalışmalar ve parlak boyanmış vitrinlere yaptığı hor gören benzetme “Luxe, calme et volupté” nin bir kabul görmesi kadar Divizyonizmin ‘e red olan bariz dekoratif özellikleri üzerindeki sıkıntısını açığa vurmaktadır.

Fovlar Divizyonizm’e kuşkuyla bakmışlar, duygu ve içgüdü tarafından yönlendirilmeyi tercih ederek rengin doğmatik teorisinden hep çekinmişlerdir.” Joy of Living” bunu açık bir şekilde ortaya koymuştur. Signac’a itici gelen şey eserin pastoral konusu değil resmindeki düz alanlar ve kalın dış çizgilerle işleniş şeklidir. Renklerin donuk alanlarının ışığı yaymak için kullanılmış olması Signac’ın kabul etmekte zorlandığı noktadır.Çünkü bu yirmi yıldır üzerinde çalıştığı her şeyi acımasızca inkar etmektedir. Matisse’e göre hayatının işi bu eserle başlamıştır, aynı zamanda bu eser bir

çekişmeyi de ateşlemiştir. Matisse'i sık sık ziyaret eden Leo Stein resmin 'sonsuz aksilik' hissini verdiğini söylese de ,tablonun önemini fark ederek onu satın almıştır.Aralarında düzenli bir ziyaretçi olan Picasso'nun da bulunduğu, avangarda değer veren herkes bu eseri Gertrude ve Leo Stein'in evinde görebiliyordur.(9) Picasso'un 1907 tarihli "Avingonlu Kızlar" tablosu "Joy of Living" 'e bir yanıtı olacaktır.(10)

RESİM KATALOG NO:87
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH VEGETABLES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 38.4 X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: JACQUES AND NATASHA GELMAN COLLECTION
RESMİN TARİHİ:1905-06
DİPNOTLAR:

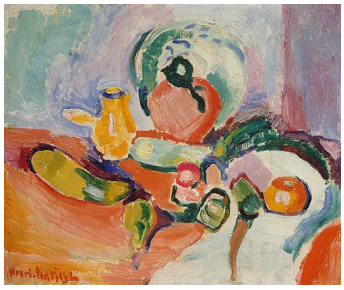

Matisse ,1905 sonu 1906 yılının başlangıcında bazen natürmortlarda yapmıştır.Tuvalde fırça vuruşlarının belirginliğinde hareketsiz renk alanları etkileşim halindedir.Alanı kaplayan fırça vuruşlarının ritminde ve renginde , objeler homojenleşmiştir. Yeşil,mavi ve beyaz tabaklar ,kırmızı sürahi ve sarı kahve demliği tipik güney Fransa çömleklerindendir.

RESİM KATALOG NO:88
RESMİN İSMİ: ALBERT MARQUET
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 41.5X31 CMCM
RESMİN TEKNİĞİ:AHŞAP ÜZERİNE YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: OSLO,NASJONALGALLERIET
RESMİN TARİHİ:1905-06
DİPNOTLAR: (1) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.14

Birbirini resimleme geleneği hareketin başından beri Fovistler arasında bir eğlence olmuştur. Portre Gustave Moreou'nu n öğrencilerinden olan ve Matisse ile birlikte 1898 yılının öncesinde Fovizm'in yapı taşlarını örmeğe başlayan fovist ressam Albert Marquet'e aittir. Burada kurdukları güçlü arkadaşlık bağları,yaşamlarının sonuna kadar devam etmiştir.Matisse,ilişkilerini konuşmadan anlaşmak olarak nitelendirmektedir.(1)

Portre geleneksel yaklaşımdan çok uzaktır.Masif ve ciddi bir görüntü etrafında oluşturulmuştur.Dörtte üç duruş pozisyonunda ,arka planda ki bölümlenmiş iki yatay alanın tuğlaya benzer görüntüsünde,üst kısımdaki mavi gri ve koyu mavi arabesk motiflerle çerçevelenmiştir.Marquet'in yüz hatları yalınlık arayışında ve renklerin gizeminde tolere edilmiştir.Günlük hayatında sürekli gözlük kullanan Marquet'in gözleri boya katmanlarıyla iyice belirsizdir.1905 ve 1906 yılları arasına tarihlenen tablo , öncelikle renklerin icrasında bir eskiz olup dönemi içinde çarpıcı bir tesir bırakan bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:89
RESMİN İSMİ: PROMENADA AMONG THE OLIVE TREES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 44.5 x 55.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ART INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR:

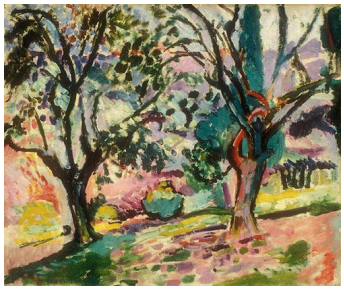

"Promenada Among The Olive Trees"(1)Ağaçlıklı alanda ,gözün gördüğünden farklı canlı renkler ve siyahın kullanımıyla ışık kazanan net biçimlerle,Empresyonizm'e daha doğrusu natüralizm'e bir karşı çıkıştır.

RESİM KATALOG NO:90
RESMİN İSMİ:GYPSY WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:55X46CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR:(1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.86

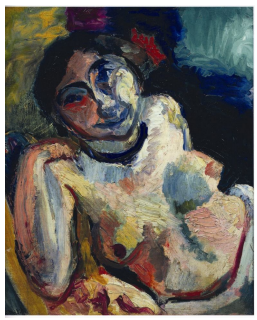

1906 yılının başlarında Matisse Paris'te, çapraz düzenlenmiş diyagonel hatlı bir kadın vücudu resmetmeye karar vermiş ve "Gypsy Woman " eserini ortaya koymuştur.Düzenlemede sistematik bir form oluşturmuş ve kadın figürüne koyu saçlarındaki kırmızı çiçeği,abartılmış yüz çizgileri,büyük kemerli burnu , kahverengi gözleriyle özetlenen bir çingene kimliği kazandırmıştır.Yüzünde ki neşeli gülümseme ve vücudunun eğikliği bir bütün oluştururken,sol yanağındaki siliklik kalın boya katmanlarıyla sağlanmış,vücudunun parçalanmış ayrı kısımları saf renklerle resmedilmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:91
RESMİN İSMİ:TERASTAKİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.34

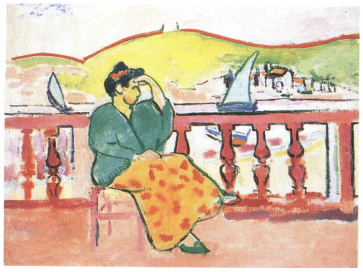

"Terastaki Kadın" 1906-07 yılının kışında Matisse'in Collioure'ye üçüncü gidişinde yapılmıştır.(1) Kompozisyonun merkezinde sanatçının eşi Amelie, Collioure limanına bakan bir terasta, sandalyede oturmaktadır.Elini anlına dayamış,muhtemelen limandaki yelkenlileri izlemektedir.Üzerinde yeşil bir şalı vardır ve kırmızı sandalyesi bilinçli olarak silikleştirilmiştir. Böylelikle Matisse,arka planda yer alan yelkenli ve bina kümesini,figürün kolunun dayandığı kırmızı balkon pervazıyla ve arka plandaki tepelerin kırmızı çizgisi arasına sıkıştırıp, yeşil ve kırmızı rengin etkileşiminde muhteşem bir canlılık yakalamıştır.Amelie 'in sarı etekliğindeki kırmızı lekelerin açıklamasının en net ifadesi bu olsa gerek.

RESİM KATALOG NO:92
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH AGERANIUM
RESMİN ÖLÇÜLERİ:103.8X81.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ART INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.127

Matisse sıklıkla tablolarında figür arayışlarına çözüm olan heykellerini kullanır. "Stıll Lıfe Wıth Ageranıum" tablosunda sol alt köşede yer alan heykel "Luxe Calme et Volupte "adlı yağlı boya çalışmasının figür arayışında ortaya çıkmış " Woman Leaning on her hands " heykelidir.(1) Komposizyonun merkezinde , sardunya çiçeğinin yapraklarının dairesel hatlı enerjik devinimi yer alır.Tablonun genelinde belirsiz bir renk dağılımı vardır.

RESİM KATALOG NO:93
RESMİN İSMİ:FLOWERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:58X71.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: DUKE OF ROXBURGHE KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR:(1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.25

Matisse "Flowers" adlı tablo da sol taraftaki dikey çizgilerle değişik bir kompozisyon yaratmaya çalışmış ve bu alanda sanki camdan içeri ışık giriyormuş hissi uyandırmıştır. Resimde Matisse, resmin sınırlarını ,resmin içinde belirlemiştir.(1) Resimde masanın üzerindeki vazoda,canlı renkleriyle iri bir çiçek demeti bulunur. Masanın düzlemi belli belirsiz ortadayken, sığlaştırılmış arka planda renkli çicekler bir havai fişeğinin patlaması gibi karanlık arka planı adeta deler.

RESİM KATALOG NO:94
RESMİN İSMİ:SELF-PORTAIT IN A STRIPED
RESMİN ÖLÇÜLERİ:55X46CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: COPENHAGEN,STATENS MUSEUM FOR KUNST
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*, Dost kitabevi,Ankara:s.25(2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.130(3)
Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.151-155

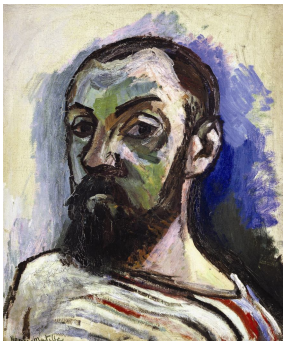

Matisse 1906 yılında " Self-Portait in a Striped" eseriyle şimdiye kadar ki portrelerinin hiçbirinin hissettirmediği farklı bir çelişkide, oldukça şiddetli, kariyeriyle çelişen bir otoportresini yapmıştır. Portre oldukça cüretle donatılmıştır.Doğal ölçüsünün üzerinde uzamış bir suret yer alır. Sanatçı otoportrelerinde yer alan karakteristik gözlüklerine yer vermemiş , direk ve doğrudan izleyiciye bakmaktadır.Aynı zamanda arkadaşları arasında profesör lakabını kazanan ve sürekli takım elbiseyle dolaşan (1)Matisse,ciddi tavrını pozda da sunmak istemiştir.Üzerindeki günlük çizgili tişörtü günlük yaşamındaki ciddiyetin bütünselliğini ortaya koyan bir fonksiyondadır.Yüzündeki yeşil gölgeler "Green Stripe" eserini anımsatırken tablo,Michael ve Sarah Stein tarafından satın alınmış ve ,sanatçının yakın zamandaki eserlerinin hakim olduğu , Paris'teki dairelerine asmışlardır.(2)Tablo Matisse'in eserlerinde görmeye alışık olmadığımız bir dışavurum gerçekleştirerek vurucu bir tesir bırakan başarılı bir çalışmadır. Picasso 'da aynı yaz esnasında "Self Portrait with a Palette" adlı eserini yapmış fakat normal ölçüsünde olan uzamış yüz suretleri benzerlik taşırken ,Matisse' in çalışması daha enerjiktir.(3)

RESİM KATALOG NO:95
RESMİN İSMİ:PASTORALE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46X55 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEÉ D 'ART MODERNE DE LA VILLE DE PARIS
RESMİN TARİHİ: 1906,YAZ
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.97

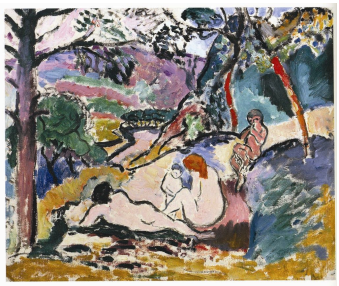

1906 yılının yazında gerçekleştirilmiş "Pastorale" adlı tablo, Matisse'in Collioure"da resmettiği manzaralardan çıkış noktasını alarak Monet'in "Kırda öğle yemeği "manzarasından esintilerle oluşturulmuştur. Kompozisyonun merkezinde sırtı dönük oturan , uzanan iki kadın figürü yer alır.Çıplak vücutlarının kıvrımlı hatları, ağaç dallarının kıvrımıyla ve arka planda devam eden patikayla bir bütünsellik sağlar.Figürler patikanın geniş fırça darbeleriyle gerçekleşen pembemsi renginden siyah dış konturlarla Fovist bir yaklaşımla ayrılırlar.Sol tarafta flüt çalan bir erkek çocuğu yer alır. Patikayı yatay olarak bölen ön plandaki uzanan kadın figürünün alt zemindeki fırça hareketliliği ve koyu yeşil, hardal sarısı,yer yer kırmızı ve açık bordo renkleri ve siyah dokunuşlar kompozisyonun merkez noktasını konumlandırmada ve figüre hacim kazandırmada fonksiyoneldir."Pastorale" de fark edilen şey Matisse'in düzenlemede bir bölümlenmeyi tercih etmesidir ki bu durum tabloya bir berraklık verir.Bu yaklaşım sanatçının geleneksel sanatla bağını ,Giorgione ve Titian'ın çalışmalarından etkilenmesini ortaya çıkarıp aynı zamanda 19. yüzyılın akademik sanatçıları ya da Venedikli ustaların tesirini açıkça gösterse de Matisse'in uslubunda geleneksel sanatla ilgili çelişkilerde göze çarpmaktadır.(1)Aynı zamanda kompozisyon düzenlemesi Ingres'in 1862 tarihli "Golden Age" eserinden de izler taşırken tamamen farklı bir yönde taşımaktadır. Ormanlık alanda yer yer noktasal kesik fırça vuruşları motifsel bir örgü oluşturup renk ve teknikte natüralizmden uzaklaşılmıştır."Pastorel" adlı tablo sanat tarihi sınıflandırılmasında , yirminci yüzyılın başında natüralizm'den uzaklaşılarak modern sanat atılan adımda , bir geçiş dönemi eseri olmasıyla önem taşır.

RESİM KATALOG NO:96
RESMİN İSMİ:MARGUERITE,READING-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:14X14.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.122

"Marquerite Reading-I" (1)aynı tarihli, daha büyük boyda, "Marquerite Reading" eserinin ön çalışmasıdır. Figür, fırçayla oluşturulan küçük ebadında, farklı kalınlıktaki fırçalarla çalışılmayıp, aynı kalınlıktaki ölçülere sahip, fırça vuruşlarıyla,sanki zaman kaybetmek istenmemişçesine boyanmıştır.Bu durum taslağın desenden ziyade, renk ilişkisinde aranan çözüm olduğunu gösterir.Matisse'in kızı Marquerite,sessizce önündeki kitabı incelemektedir.Üzerinde beyaz puantiyeli,büyük beyaz yakalı bir elbise vardır. Bir kolu masanın üzerinde olup,elli gözde tamamlanırken,çenesine dayalı diğer elinin aynı biçim tekrarında bir kuklayı andırır.

RESİM KATALOG NO:97
RESMİN İSMİ:MARGUERITTE READİNG-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65X81 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: GRENOBLE,MUSEE DE PEINTURE ET DE SCULPTURE
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.96

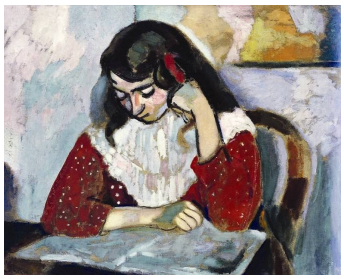

Matisse "Margueritte Reading-II" tablosunda, Caroline Joblaud'un okuyan kadınından yıllar sonra tekrardan bu konuyu kızı Marguerite' yle çalışmıştır.Fakat sanatçı burada okuma eylemini figürün bireyselliğinden daha az ön plana çıkarmıştır. Marguerite üzerinde hiç yazısı olmayan muhtemelen sanatla ilgili bir kitabı sessizce,hiç kıpırdamadan incelemektedir.(1)Üzerinde büyük beyaz yakalı kırmızı bir elbise, yandan tuturulmuş saçında da küçük kırmızı bir kurdele vardır.Arka planda krema haline gelmiş beyaz yeşil sarı ve açık mor rengi, ön planda ki kitapta devam ederken aynı renk tonlarının yüz hatlarının belirlenmesinde fonksiyonel olarak kullanımıyla, tuval renk tekrarlarıyla bir aheng yakalamıştır.Böylelikle kırmızı rengin şiddeti absorb olmuştur.

RESİM KATALOG NO:98
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH A YOUNG GIRL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:72.7X59.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.95

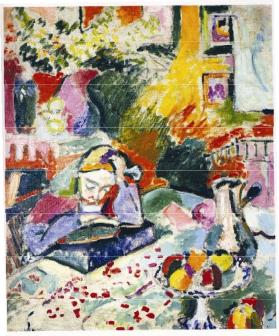

"Interior with a Young Girl" kitap okuyan kız çocuğu figürü Matisse'in Carolina Jackbloud'dan olan kızı Marquerite'dir. Matisse her zaman kızıyla doğuştan gelen bir bağdaşlık kurmuş ve onun portrelerin de kendisini keşfetmiştir.(1)Tabloda renklerin icrası dekoratif bir yüzey yaratmış ve Marguerite , arka plandan daha koyu renklerle betimlenip siyah konturlarla desteklenerek kompozisyonun merkezini belirlemiştir. Masanın üzerinde sol alt köşede ayaklıklı bir tabaktaki meyvelerin canlı renkleri tabloya bir derinlik katarken arkasında bir sürahi yer alır. Yeşil üzerine kırmızı desenli masa örtüsünün deseni net olarak algılanamaktadır.Arka planda ise duvara asılı tablolar ile yüksek bir konsolun üzerinde vazoya yerleştirilmiş yeşil yapraklı iri bir demet çiçek yer alır.

RESİM KATALOG NO:99
RESMİN İSMİ:YOUNG SAILOR II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:101.5X83 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLİTAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.49

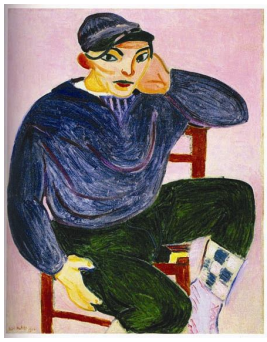

" Young Saılor"'un ikinci uyarlaması Paris veya Collioure'de yapılmıştır. Uslup olarak ilkine nazaran daha belirgin ve özenli çizilmiştir.İki farklı versiyonda Lüks'le beraber çalışılmıştır.(1)Kontürlerin kesildiği formların çok fazlasıyla belirlendiği düz alanların canlı yeşil ,mavi ve pembe dekoratif stili Matisse'in benimsediği ilerlemeyi gösterir. O şiddetli bir şekilde denizcinin dışa vurumunu gerçekleştirmiştir. Fırça stilini yok eden renk uygulaması genç yüzün yanaklarındaki kurnaz ifadeyi vermek için kullanılır. "Young Sailor II" fov portre ressamlığının simgesinden oluşturulmuştur.Burada ki balıkçının adı,Agustin Barthlemy Montorges'dur.

RESİM KATALOG NO:100
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH RED RUG,ORIENTAL RUGS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:89X116.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEÉ DE PEİNTURE ET DE SCULPTURE,GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.93 (2) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.23-24 (3) Essers,1993:23-24.

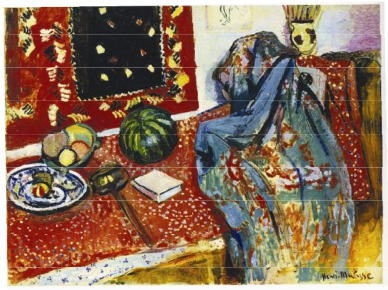

Mayıs 1906 tarihinde Matisse ' Çölü görmek ' Delacroix'in deneyimlerini yeniden yaşamak için ilk kez Kuzey Afrika , Cezayir' de bulunan Biskra'ya gider. Biskrayı ziyareti sonucunda burada gördüğü seramik, çini, kumaş ve halıların büyüsüne kapılır. (1) ve rengi resmin diğer unsurlarına tercih eden , "Still Life With Red Rug,Oriental Rugs" adlı natürmortu yapmaya karar verir."Oriental Rugs "Matisse 'de ki dekoratif sanatının başlangıcının işaretini verir.(2) Eser de masanın üzerinde, seramik meyve çanakları ve şark işi kumaşlar ve bir kitap görünmektedir. Matisse'in çalışmalarında, kumaşların temel rol oynadığı resimlerin sayısı oldukça fazladır.Onların motiflerinden etkilenmiştir.Özelikle de yan yana duruşlarının ortaya çıkardığı uyumsuzluktan ve bunların üstesinden gelme gerekliliğinde çalışmalar yapar. Bu resimde bunu başaramadığı söylenebilir, özellikle kompozisyonla bütünleşen nesneler meyve tabağı, limon kendi otonom varlıklarını öne sürerler . Diğer taraftan halı, Matisse'in tekniğiyle genel olarak örtüşse de burada çok da kullanılmayan cepheden tasviri , resimde yanıltıcı bir alanı yeniden yaratır. Kompozisyonda renklerle oynanan kumar ,açıkça farklı kırmızıların ve farklı yeşillerin bir arada bulunmasına dayanır . Oryantal düzlük ve gerçekçi derinlik resimde çelişmektedir. Matisse'e göre dekorasyon duyguyu saf renklerle, soyut arabeskle, düz boyutlarla ve ritimle açıklamanın bir yoludur. Dekoratif sanat onun düşünsel içeriğini yansıtmaz: bundan bir anlam çıkarmamızı ister. Matisse bunu İslami sanattan öğrenmiştir.(3) Fakat batı sanatını düşünürsek, tasarımcılık ya da renk başlıca değer olsa da olmasa da, Matisse artık farklı bir gözle bakmaktadır. Ama ortaya koyduğu eserlerin daima batılı bir yönü vardır.

RESİM KATALOG NO:101
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH PLASTER FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:54X45.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:YALE UNIVERSITY ART GALLERY,NEW HAVEN
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.139

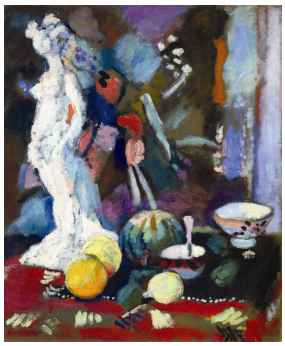

" Still Life with Plaster Fıgure " de Matisse'in 1906 yılında yaptığı "Standing Nude"heykeli alçı halinde, sanatçının Kuzey Afrika seyahatinden kalan hatıraları ile masanın üzerine serilmiş kırmızı bir halının üzerinde , bir çok meyve ile birlikte yer almaktadır.(1)Masanın üzerinde bir karpuz ,soğan,ayva ve dekoratif iki seramik kasede göze çarpar.Arka planda havai fişeklerin patlamasını andıran bir çiçek demeti yer almaktadır.Tablonun düzenlemesi Cezanne'in 1895 yılına tarihlenen"Still Life with Plaster Cupid" eserinden izler taşımaktadır.

RESİM KATALOG NO:102
RESMİN İSMİ:STREET in BISKRA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:34X41CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:STANTES MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR:(1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.173

Matisse'in Biskra ziyareti esnasında yapılmış "Street in Biskra" tablosunda sağ tarafta yöresel küçük beyaz evler ,palmiye ağaçları ve sol alt köşede belirsiz yöresel kıyafetleriyle bir figür yer almaktadır.Tablonun ön planı sarı,pembe,turuncu ve beyaz fırça darbelerinin bir parmak kalınlığında yatay dokunuşlarıyla pırıltılı bir ışık kazanmış ve aynı yaklaşım yeşil palmiye ağaçları ve mavi gökyüzünde de devam ederek soğuk ve sıcak renkler tabloda ustaca homojine edilmiştir. Bu noktada caddenin sonunda yer alan iki katlı evdeki sıcak ve soğuk renklerin birleşimi ve gökyüzündeki göze çarpan sarı renk lekeleri tabloyu kilitlemiştir. Oysa ki tablo da görsel alanın düzenlenmesinde yatay çizgi hatları, toplu iğneyle tutturulmuş gibi bütünsellikten yoksundur. Renkler tuvaldeki beyaz boşluklarda yok olur.Matisse'in Kuzey Afrika'seyahati renklerin icrasında yeni bir yol açmış ve " Street İn Biskra" bunun kuvvetli bir kanıtıdır.Kendiliğinden hareket edebilen yüzey Fovizm'in üstelendiğinden farklı bir anlamda manasını bulmuştur.Kültürün ışık farklılığı Avrupa'nın bakışına direnmekte ve desenin yansıması zorlayıcı bir dikkat gerektirmektedir.Matisse'in yıllar önce yaptığı fovist küçük manzaralarından çok farklıdır.(1)Tablo farklı bir rahatlıktadır.

ESİM KATALOG NO:103
RESMİN İSMİ: MARGUERİTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65X54 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEÉ PİCASSO ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1906-07
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.9-11(2) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.173(3) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.19
(4) Whitfield,1996:173.(5) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.53

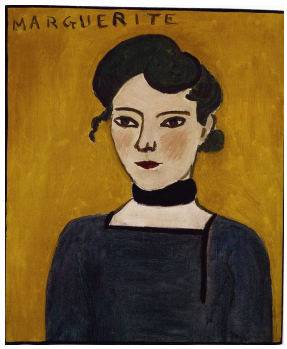

Eserde Matisse'in kızı Marquerite altın sarısı bir fonda , koyu mavi elbisesi ve siyah boyun bağıyla donuk bir ifadeyle yer alır.Tablonun sağ üst köşesine büyük harflerle Marquerite yazar.Vurgu aydınlık yüzde olup,elbisesinin yakası ve sol koluna doğru inen siyah hat ,boyun bağıyla birlikte resme baskındır.Marquerite 1906 yılında süreklilik arz eden rahatsızlığının neticesinde ilk ciddi operasyonunu geçirmiştir.Bundan sonra boğazındaki yara izini gizlemek için sürekli bir kadife boyun bağıyla dolaşmaktadır.(1) Bu eserle birlikte Matisse, daha önce örneklerine rastlanan bir hassasiyetle bir çocuğun fikirleri ve bakışına ulaşmayı başarmıştır. Üç çocuğu vardır ve Marguerite bunların en büyüğüdür ,bu sebeple bir çocuğun çizme ve boyama yöntemlerini gözleyebilmiştir.(2)

1906 yazını Collioure 'da geçiren Matisse, Steins'in evinde Picasso'yla tanışmıştı.1907' de Picasso ve Matisse birbirlerine resimlerini veriyor ve birbirlerine olan hayranlıklarını arşivliyorlardı.(3) Matisse Picasso'ya bu tabloyu gösterdiğinde, Picasso Matisse'in tarzının çocuklarının resimlerinden açıkça etkilendiğini ileri sürmüştür. Çocuklar resim yaparken, bildikleri ve gördüklerinden uyarladıklar bir tür şifreli işaret dili kullanırlar. Şekilleri oluştururken kullandıkları yoğunluk bu şekilleri özel bir belirginlikle donatır. "Bu yüzden çocuk resimleri ikoniktir."(4) Arka fonda yer alan altın sarısı renk ve portrenin işlenişi de bize bu duyguyu verir. Eleştirmenler bu tabloyu vurgulanan gözler sebebiyle Japon baskılarıyla da ilişkilendirmişlerdir.(5)

RESİM KATALOG NO:104
RESMİN İSMİ: KULPLU VAZO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.137

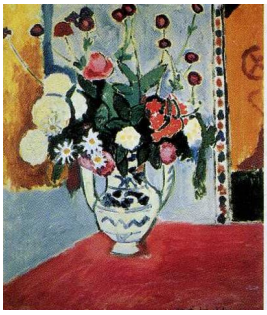

"Kulplu Vazo" (1)da ki mavi beyaz motiflerle süslü vazonun içinde yer alan çiçek demeti, insana yaşama sevinci verir. Kompozisyon da, beyaz ortancalar, papatya, gül ve kırmızı çiceklerin arka fona yansıyan renk lekeleri dekoratif bir görüntü oluşturmada araçtır. Alt bölümdeki çapraz bölümlenen renk alanı ,vazonun konumlanışı,farklı düzlemlerin gerilimini doğurur.

RESİM KATALOG NO:105
RESMİN İSMİ: STANDING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92.1X64.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: TATE,PURCHASED
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.28

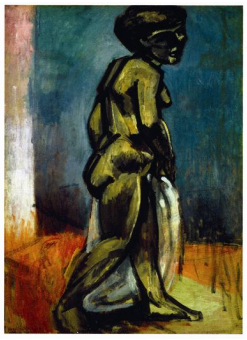

Matisse,"Standing Nude" tablosundaki çıplak figürü "Mes Dodéles" dergisinin 1906 yılı,Ekim sayısında yayımlanan bir fotoğraftan esinlenerek oluşturmuştur.Burada dikkat çeken nokta geniş adımlarla yürüyen figürdedir.Arka planda olan gerekli değişiklik ,fotoğraftaki pozun çeyrek bir dönüşünü sağlamış ve figürü daha uzun adımlı hale getirmiştir .Nü'ün duruşu aynı zamanda sanatçının "Nude Braced, Arms on Head" heykelinin adımlarına da sahiptir. Matisse heykeli, tablolarında figürü oluşturmasında yön veren bütünsel öğe çalışması olarak görmektedir.Figürün yüzündeki keskin hat sırtta ters açılımla tekrar edip resmin geneline hâkimdir. Figür iki boyutlu düzlemde, belirgin fırça vuruşlarıyla, saydamlaştırılmış renk geçişleri arasında hareketinin ayrılığını vurgulayan kesik ana hatlara sahiptir.Ayakların abartılı formu sığlaştırılmaya çalışılmış zeminde ve arka planda figürü sabitler.

RESİM KATALOG NO:106
RESMİN İSMİ: WOMAN AT THEIR TOILET
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116X89 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STAATSGALERE,STUTTGART
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.334

" Woman at Their Toilet " tablosunda Matisse ,Mes Dodéles" Dergisi'nin 1905 yılı Ekim sayısında yayımlanan "Study of Girls and Women" adlı bir fotoğraftan esinlenmiştir.(1)Tabloda çıplak bir kadın üzerinde yeşil bir örtü olan sandalyede bacak bacak üstüne atmış oturmaktadır.Sol tarafında ise ayakta duran yeşil elbiseli kadın üzerine dikkatle eğilerek ,saçına bir çiçek takmaktadır. Kompozisyonun merkezinde saça özenle takılan pembe gül yer alır.Çiceğin rengi, nüde ve ayakta duran kadının dekoltesinde saydamlaşarak tekrarlanır. İki renk alanına bölümlenmiş, iki boyutlu arka plan düzenlemesinin önünde yer alan iki kadın figürü, biçim bozmalarla realistik bir düzlemdedir. Bu durum tabloyu batılı kılar. Nü'de vücudun diğer bölgelerine göre abartılı koldaki deformasyonlar, sanatçının 1909 yılında yaptığı "Dance" adlı eserindeki el ele tutuşmuş figürlerin estetiğinin çıkış noktasını oluşturur.

RESİM KATALOG NO:107
RESMİN İSMİ: THREE BATHERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X73.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MINNEAPOLIS INSTITUTE OF ARTS
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.230

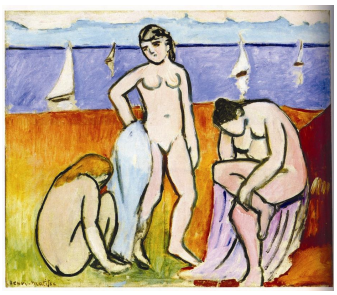

" Three Bathers" küçük ebatlarda bir tablodur.Fakat yüksek düzeydeki basitleştirmelerle erken dönem İtalyan freskolarının güçlü etkisini yansıtır.(1)Tabloda ön planda ayakta duran,sırtı izleyiciye dönük çömelmiş ve bir örtüyle kurulanan üç çıplak kadın figürü yer alır. Çömelmiş figür sanatçının bir yıl sonra yapacağı "Bathers With a Turtle" eserinde tekrarlanacaktır.Buradaki çıplaklar altın çağ'a atıfta bulunarak ilk günahtan önceki gibi resmedilmiştir. Matisse,Ecole Beaux-Arts'dan hocası Gustave Moreou'un, resimde gereksiz her şeyi çıkarıp yalınlaştırın öğütlerini yerine getirerek oldukça yalın figürler resmetmiştir.Yüz hatları ya geçiştirilmiş yada çizilmeyerek boş bırakılmıştır.Arka planda tembel tembel sallanan yelkenliler gözükmektedir.Tablodaki figür arayışları Matisse'in Rus koleksiyoner Sergei Schukın için yaptığı dekoratif büyük duvar panolarına yol gösterici olacaktır.

RESİM KATALOG NO:108
RESMİN İSMİ: BLUE NUDE-SOUVENIR OF BISKRA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92x140.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.184(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France :s.29 (3) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.62. (4) Whitfield,1996:181.(5)Millet,2002:43-96.

" Blue Nude- Souvenir of Briska'" Matisse'in 1906'da Kuzey Afrika'ya yaptığı kısa ziyareti akla getirir. Matisse doğuştan bir gezgin değildir ve ışığın ve aydınlığın güzelliğine rağmen Manguine'e, Cezayir'den pek hoşlanmadığı söylemiştir.Bu seyahatin asıl önemi , Manguine'e de söylediği gibi, Cezayir'den ayrılmadan önce yavan bulmaya başladığı Collioure'daki yeşil manzarayı tazelemesi gibi görünmektedir. 1906 yazında Collioure'a döndüğünde küçük balıkçı limanının kuvvetli bir resim yapma arzusu uyandırdığını fark edecektir. 1907 'de Collioure'a döner ve" Blue Nude "u yapar.(1)

Bu süreç Matisse'in heykellerinde bir nü'yü biçimlendirmesine neden olur.Bu eser "Reclining Nude I(Aurora) dır.(2) Matisse'in heykel çalışmalarındaki temaları resimlerine paralel bir şekilde ilerlemiştir. Yaptığı bu heykel kaza ile yere düşmüş fakat şans eseri zarar görmemiştir. Bu arada Matisse geniş bir tuval alıp "Blue Nude-Souvenir of Briska'"yı yapmaya başlamıştır. Heykelin duruşu ve şekli hiç değiştirilmeden bütün kıvrımları ve acemiliğiyle olduğu gibi resme geçmiştir. Tam olarak sanatçının amacı heykelin biçiminin bütününü kaybetmemektir.

Poz, Cabanel'in "Birth of Venüs" ya da Manet''in "Olympia" sını hatırlatsa da frontal vurgusu, deformasyonlar ve vücudundaki çizgilerle bir Afrika heykelin devasal enerjisine ve gücüne sahiptir. Düzenleme de, Biskra seyahatini hatırlatan palmiyelerin ,çalıların dekoratif görüntüsünün önünde sert bir geometriyle kopuk çıplak vücud mavi rengin ambiyansında , burulmalarla birleşir. Matisse, gördükleriyle değil hisleriyle şekil verdiği Nü'de kavramsal bir sanata yönelmiştir. "Blue Nude" un kalçası

irileştirilmiş, kol ve bacaklar da abartılmıştır. Matisse kafaya bir ayak ya da el gibi davranarak figürünü olabildiğince anonim yapmıştır. Kadının fiziksel görüntüsü ile dekorun düzlüğü arasındaki gerginlik eserin ifadesidir. (3)

1907 ilkbaharında Salon des Indépendants'ta sergilenen "Blue Nude" gören Vauxcelles saldırgan bir tepki göstermiş ve eseri "palmiye ağaçlarının altındaki opak mavisi çimlerin üzerine yayılmış çirkin, çıplak bir kadın" olarak tanımlamıştır.(4)

Matisse, "Blue Nude- Souvenir of Briska" da figürü, Kübist bir ressam olmamasına rağmen ,Kübizm'de kendi stilini geliştirerek geometrik bir fanteziyle meydana getirmiştir. Matisse için Kübizm ;kendi duygusal doğallığın hitap etmemektedir.(5) Matisse'in "Joy of Living" eserine bir yanıt olan Picasso'nun "Demoiselles d'Avignon " eseri Afrika sanatından çok" Blue Nude"'a da bir şeyler borçludur.

Matisse'in, "Blue Nude, Souvenir of Briska "gibi eserlerde biçim bozukluğuna yol açan saf güzellik anlayışı kağıt kesme fikrinin tohumlarını eker. Bu bize Matisse'in attığı adımlarda ne kadar temkinli bir deneyci olduğunu gösterir.

RESİM KATALOG NO:109
RESMİN İSMİ:MUSIC(SKECTH)
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.4X60.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.20(2)Nüzhet, İslimyeli(1981):*Ünlü koleksiyoncular Schuhkın ve Morosov*,Ankara Sanat Dergisi, sayı:185,s.22-23(3) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.58

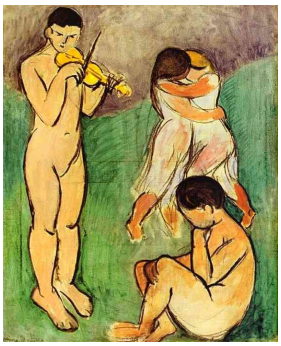

"Music(Skecth) tarz olarak tamamen doğal bir resimdir, gerçekçi çıkış noktasının ardında yeterince gelişmemiştir. Figürler zar zor ifade edilmiş ve bütün ayrıntılardan uzak bir dekorun içine yerleştirilmiştir Sağda keman çalan çıplak bir figür,sol alt köşede bağdaş kurmuş çıplak ve arkada müziğin titreşimiyle birbirine kenetlenmiş bir çift görülür.Buradaki çıplaklıkta erotizm kaygısı yoktur.Ön plandaki iki figür siyah kontürlerle çerçevelenmiştir.Adeta Empreyonizm'i yani subjektif natüralizmi hapsetmiştir.Bu bir taslak çalışmadır ve bu taslaktan esinlenen Matisse , dans ve müzik temalarının peşinden gider. (1) Collioure'de yapılmış olan bu taslaktaki kemancı figürü ,bir Matisse hayranı olan ve kendisiyle tanıştıktan sonra 7 yıl içinde 37 tablosunu derleyen Schukin için yapılacak (2) 1910 tarihli "Music" adlı yağlı boya tablodaki kemancı figürüyle dikkat çekici bir şekilde benzerdir.

RESİM KATALOG NO:110
RESMİN İSMİ:LUXE I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 210X138 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1907

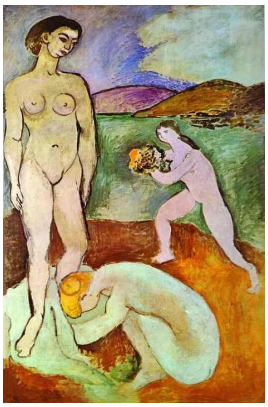

DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.48(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.71-72 (3)Millet,2002:72.(4) Millet,2002:72. (5) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.202
(6) Edward Lucıe- Smıth,(çev.E.Kılıç,B.Kovulmaz,O.Akınhay)(2004):*20. yy 'da Görsel Sanatlar*,Akbank Kültür Sanat yayınları,İstanbul:s.62-63
(7) (y.y):*Sanat ŞaheserleriEn büyük ressamlar-Matisse* s: (8)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.24
(9)Whitfield,1996:202.

1907'de aralarında "Music" ve tevazu göstererek bir taslak olarak tanımladığı "Luxe-I" inde bulunduğu beş resmini Salon d'Automne'a gönderen Matisse, eleştirmenler tarafından çok beğenilir ve Fovistlerin kralı ilan edilir.(1)

Düzenleme St. Tropez körfezinde geçip, (2) "Joy of Living" ve "Luxe calme et volupte" eserlerinde olduğu gibi aynı klasik teknikler kullanılarak tamamlanmıştır. Eserde yer alan üç çıplak kadın hareketleriyle pek uyuşan sade bir deniz manzarasının teşkil ettiği fon üzerine ustalıkla yerleştirilmiştir. Hareketlerin ayrılığını vurgulayan ana hatlar kesiktir fakat Gauguin'in tercih ettiği bir türden bir arabeskin renk tonu ve süsleyici özelliği de göze çarpar .(3) Tablo da ki temel figür ,dalgalardan yükselen bir Venüs gibi görkemli bir varlığa sahiptir.Daha az görkemli diğer kadın figürleri , kurulama ya da bir buket çiçek taşıma gibi sıradan işlerle ilişkilendirilmiş,sanki bir tanrıçaya hizmet ediyorlarmış gibi belirli bir saygınlıktadırlar. Elinde çicek taşıyan figür üçü arasındaki en dinamik olanıdır. Lovesick Shepherd 'ın yorumuyla resim zevkli bir şekilde "Three Graces" danslarını hatırlatır(4).

Eserdeki, aşı boyası ve Siena'dan oluşan ılıman bir paletle resimlenen kibarca şekillenmiş yapılar , uzun geniş hatlar boyunca görülen bir değişikliği açığa çıkarmakta ve eser de yer alan ayakta ya da eğilmiş figürlerin Yunan içki kaplarını akla getirmesi ,

uygarlığın eski idealine dönüşü simgelemektedir. Apollinaire'de Matisse hakkında 1907 Aralık ayında yayınladığı makalesinde bunu ifade etmiştir:

"Bütün insan ırklarının sanatsal gücünü öğrenme konusunda meraklı olan Henri Matisse Avrupa'nın güzellik bilincine kendini tamamen adamış gibi görünüyor."(5) demiştir.

Eserde Matisse'in Empresyonizmi ve Neo-Empresyonizmi sürdürdüğü bir imzası azda olsa vardır.Bu arka plandaki renklerin işlenişinde gözümüze çarpar. Matisse'in titiz çizimi de Fovizm'den uzaklaşmasının işaretidir.(6) Fovizm'in renk ve ışığından değil fakat şiddetinden uzaklaşmıştır. Renkler Fovizm'le bağdaşmıyor olabilir fakat ışığın pırıltısı Collioure çalışmalarındaki kadar tatmin edicidir. Tablo, Matisse'in büyük boyda ilk çalışması olup eserin muazzamlığı yalnızca fiziksel boyutlarıyla elde edilmemiş,daha çok basitlik ve denge , yüzeydeki tüm noktaların eş değer şekil verilebilen görüntüsü ile sağlanmıştır.

1907'de yıllarında Matisse, Gauguin'in ve Puvis de Chavannes'in eserlerinden aldığı esintilerle idealeştirilmiş,ağır üslupçu etkiler taşıyan bir Akdeniz dünyası yaratma yönünde ilerlemeye başlar. (7)Özellikle de da ebat olarak tablo da yer alan kadın figürleri 1895'te Salon de la Nationale'da görmüş olduğu Puvis de Chavanne'in "Girls on the Sea Shore*"* adlı eserinden esinlenilmiştir. Matisse'de hayranlık uyandıran Chavanne' e dekoratif duvar resimlerinde yeni bir hayat ve bir tür net belirginlik canlandıran bir ressamdır. (8) Bu yıllarda yaptığı resimler, Matisse'in, sanatın iyileştirici ve yenileyici gücüne inandığını fark etmesi yolunda dekorasyonların uzun çizgisinin ilkleridir."Bu anlamda, "Les Demoiselles"'de sıralanmış yasak hislerin tümüne dayanarak, sanatın, büyülü sözlerin tehdidi ve güç kazanmak için yapılabileceğinin bir ölçütü olarak gören herkese eserini gösteren Picasso'ya tamamen karşıdır."(9)

RESİM KATALOG NO:111
RESMİN İSMİ:RED MADRAS HEADDRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:99.4X80.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BARNES FOUNDATİON,MERİON STATION,PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.181**(2)** John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.84

1907 tarihli " Red Madras Headdress " adlı tablodaki kadın figürü Matisse'in eşi Amelie'dir.(1) Amelie dekoratif özelikler taşıyan saçına bağladığı kırmızı üzerine sarı kıvrımlı baş örtüsü, ayrıntılardan arındırılmış duru ifadesiyle mavi bir fonda izleyiciye dörte üç dönmüş, sol alt köşede ucu gözüken ahşap bir oturağa oturmuştur.Boynundaki yeşilimsi sarı gölgelendirmeler üst üste koyduğu sol elinin altında ince bir hat halinde yinelenir. Karısının bu portresi bize Vauxcelles'in 1905 yılında Salon d Automme'de Matisse ve arkadaşlarının – çarpıcı ve dönemi içinde şaşırtıcı- eserleri karşısında ani bir tepkiyle söylediği ilk lugatını hatırlatır .Vauxcelles , Matisse'in dekoratif görünümlerine hazır olsa da,bozucu vurgularını yadırgamakta , tekniğini barbarca bulmaktadır. " Red Madras Headdress " Amelie'nin iki yıl önce gerçekleştirdiği "Green Stripe" eserininin çarpıcılığındadır.1907 yılında sergilendiğinde,önemli eleştirmenler Matisse'in dikkatle gelişen ününün, bitmekte olduğunu ve resimde bazı gülünç noktalar olduğunu düşünmüşlerdir.Her ne kadar Matisse bunu dekoratif bir gerekçeyle yapmış olsa da portrenin basitleştirilmiş çizimi, soyutlandırılmış yüz hatları ve parlak renk alanları,kalın desenleriyle bir karikatürün çocuksuluğunda değerlendirilmiştir.(1) Oysaki bu eser büyük bir önseziyle oluşturulmuş kusuruz bir renk ve biçim kalitesindedir.

RESİM KATALOG NO:112
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH ASPHODELS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 114X87 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM FOLKWANG,ESSEN
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.137

"Stıll Life with Asphodels"(1) tablosunda kompozisyonun merkezinde yeşil kuplu bir vazoda çiriş otu çiçeği yer alır.Matisse,çiçeklerin sunumunda Empresyonist paleti ve tekniği sınırlı bir şekilde kullanırken, dekoratif porselen sürahi, kase ve tabaklar arka fonun saydamlaşan boya katmanlarıyla birlikte sığlaşan yüzeyi taşımaz.Hacimleri boşlukta asılı kalmış gibi olup ,farklı bakış noktalarıyla resmedilmiştir. Açık kompozisyon düzenlemesinde alt kısımda yer alan aralık çekmecedeki renkler adeta tablonun paleti gibidir.

RESİM KATALOG NO:113
RESMİN İSMİ:PINK ONIONS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X55 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATENS MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1907
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.230

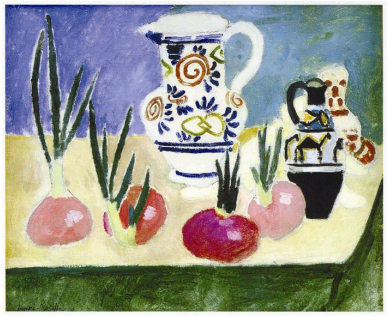

Matisse'in 1907 yılında yaptığı, "Pink Onıons" (1) da mısır işi seramik sürahiler dekoratif süslemeleriyle göz alıcıdır.Ön planda da pembe ve kırmızının farklı tonlarında soğanlar yer alır.Tablo adını bu soğanlardan alır.İki boyutlu alan düzenlemesinde masanın konumlanışı Cezanne'yi anımsatır.Biçimler hacimseldir.Mavi renk alanı sol üst köşeden başlayarak yeşille karışıp resmi kilitler.

RESİM KATALOG NO:114
RESMİN İSMİ:BLUE STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:89.5X116.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BARNES FOUNDATİON,MERİON STATION,PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1907-08
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.230

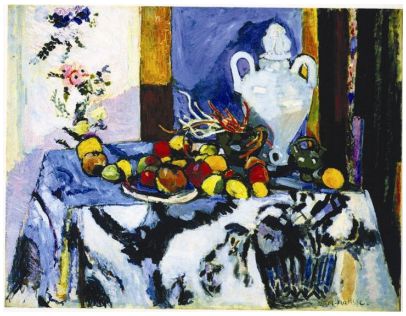

1907 'li yıllarda Matisse sıklıkla dekoratif alan düzenlemesinde natürmortlar yapar.Bu tür çalışmaları eleştirmenler tarafından kabul görür,tehditkar bulunmaz.Tablo da ,Gauguin etkisi ,iki boyutlu düzenlemede meyveler ve iki kuplu seramik kap hacimlerinden bir şey kaybetmez.Dekoratif düzenlemede tablonun batılı yanı ağır basar."Blue Still Life"(1)Matisse'in eski ustalara duyduğu saygı ve Cezanne'den aldığı ilhamla oluşturulmuştur.Ön plandaki krema haline gelmiş bir örtüyle kaplı masanın üzerinde,göz alıcı renkleriyle elmalar,limonlar ve portakallar yer alır.İki kuplu dekoratif beyaz vazoda masa örtüsüyle ,renkte,ilişki halindedir.Matisse, arka planı bir teknik ressam gibi dik renk alanlarına bölümlemiştir.

RESİM KATALOG NO:115
RESMİN İSMİ:LUXE II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 209.5X139 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1907-08
DİPNOTLAR: (1) Amy Dempsey,(çev.Osman Akınhay)(2007):*Üsluplar,Ekoller,Hareketler,Akbank Sanat*,İstanbul,s:69(2) Suat Özyürek,(1970):*Matisse'in bir Çağa vurduğu damga*,Ankara Sanat dergisi,sayı:55,s.14(3)Dempsey,2007:69(6) Gowing,1993:60. (4)Gowing,1993:105.(5) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.45

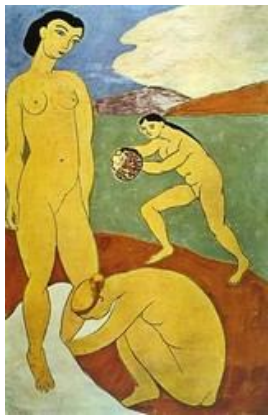

"Luxe I" in tekrar tasarımı olan bu eser,ilk versiyonunun aksine abidevi bir fov çalışmasıdır.(1)Tablo,sanatçının ne kadar kendini geliştirmiş olduğunu gösterir ve sanatının tutacağı yönü işaret eder. İlk versiyonuyla karşılaştırıldığında renklerin dağılımı daha düz ve daha dekoratiftir, figürlerin konturu belirgindir 1907 sonbaharında Salon d'Automme'de sergilendiği zaman Apollinaire 'nin dikkatini çekerek çok başarılı bulunmuştur.(2)

Marin'in'in ikinci uyarlamasında mavi ve yeşilin benekli değişimleri pem be arka planın dışındaki açık renkli çiçeklerin düz kümeleriyle yer değiştirir. Eserde figür biçimlenişleri yaratıcı bir devamlılık arayışıyla deforme edilir. Kalça, uyluk ve bacak, hatta her iki bacak, uzayıp giden hayali bir borunun kıvrımına dönüşür. Arka plandaki çizgi çiçek taşıyan figürün omuzlarının üst kısmından başlayıp oval şekildeki kafayı içine alarak devam eder.Eğilmiş ya da kamburlaşmış olarak gösterilen bedenler ,eğilen kafa; bedenin bütünleyici bir parçası haline gelir. Daha önceki çalışmalarının Neo-empresyonizmi,yerini basitleştirilmiş renk ve çizgiye dayalı,ışık,derinlik ve hareket yaratmak için etkisini birlikte gösteren ve Kübistlerin geliştireceği resimsel uzam türünü benimseyen daha yalın bir üsluba bırakmıştır,"Şair Apollinaire'e daha sonra Fovizm'in bir tür Kübizm'e giriş'olduğunu söyleten bu resimler olacaktır."(3)
Bu eserin başarısı Matisse'in iradeli yapısıyla sanat hayatında onu geliştiren tekrarlardan bıkmamasından kaynaklanır :

" Her safhadaki tepkim benim için konu kadar önemlidir…bu süreç eser benimle uyumlu olana kadar devam eder. Her safhada bir dengeye, bir sonuca ulaşırım. Bir sonraki seferde eğer bütünlükte bir zayıflık sezersem resme tekrar dönüp bakarım ve kendimi zayıflık yoluyla resmin içinde yeniden bulurum, bu kusura yeniden dönerim , ve resmin bütününü yeniden tasarlarım. Böylece her şey yeniden canlanır." (4)

" Luxe II,"1912'de Köln ve Londra'da daha sonra New york,Boston ve 1913'de de Chicago'da sergilenmiş,1917 yılında Danimarkalı koleksiyoncu Rump tarafından satın alınmıştır.(5)

RESİM KATALOG NO:116
RESMİN İSMİ: BATHERS WITH A TURTILE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 179.1X220.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ST. LOUIS CITY ART MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.122 (2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*, Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 93

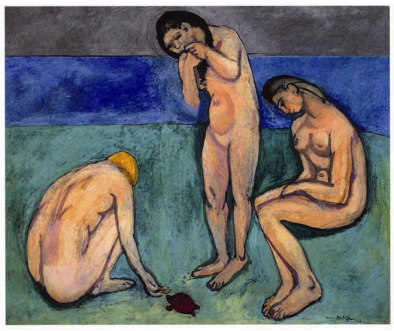

Matisse 1908 yılında ve 1909 başlarında bir seri resme başlar. Bunlardan ilki "Bathers with Turtle" dır.(1) Daha önceki yinelemeleri gibi burada da üç tane figür azalarak devam eden çim ,su , gökyüzü arka fonuna yerleştirmiştir .Ayaklarının ucundaki bir objeye yoğunlaşmışlardır. Aynı zamanda figürlerin bakışları, eğilen vücud formları kırmızı kaplumbağayı kompozisyonun merkezini belirler. Matisse nü motiflerinde Venedik'e ait çalışmalarını kullanırken bunu Gauguin'den çok Cezanne'a borçludur.(2)

"Bathers with Turtle" bütününe anıtsal bir kuvvet ve açık görüşlülük hakimdir.Eserde ki problem figürlerin arka planındaki geniş ve düzlük alanı ayarlamaktır. Matisse, boş yüzeyde kontürlerin arasını ve tablo kenarlarını önemli hale getirebilmek istemiştir. Ama bu kararından emin değildir. Tablo, figürleri yakınlaştırmak için ,varlıkların en az düzeyde canlandırılmasıyla oldukça tuhaf bir şekilde rasyonalize edilmiş bir çalışmadır. Koyu renk figürlerin etrafında yoğunlaşarak, bu yolla kaba ve kuvvetli vücutlar sabitleştirilmiş ve bastırılmıştır .Durgunluğa sahip olan eser sanki bir değişimi bekliyor gibidir. Değişim 1909' "Dance" eserinde ifadesini bulacaktır.

RESİM KATALOG NO:117
RESMİN İSMİ:GAME OF BOWLS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:113.3X144.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM,ST.PETESBURG
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.122

Matisse 1908 yılında ve 1909 yılının başlarında bir seri resme başlar. Bunlardan ilki "Bathers with Turtle" olurken ikincisi de "Game of Bowls " adlı tablodur.(1) Matisse burada da tıpkı "Bathers with Turtle " da olduğu gibi üç tane figürü azalarak devam eden çim ,su , gökyüzü fonuna yerleştirmiş ve figürler ayaklarının ucundaki bir objeye yoğunlaşmışlardır. Figürler de ki katı duruş Matisse'i arayışlara sokarken bu süreçte yapılmış düzenlemeler ve "Game of Bowls" tablosu ,eserlerine hayran olan ünlü Rus koleksiyoner Sergei Schukin için tasarlayacağı "Dance" ve "Music" adlı tablolarının oluşumuna katkıda bulunmasından dolayı dikkate değer bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:118
RESMİN İSMİ: HARMONY IN RED
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 177.1 X 218.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1908

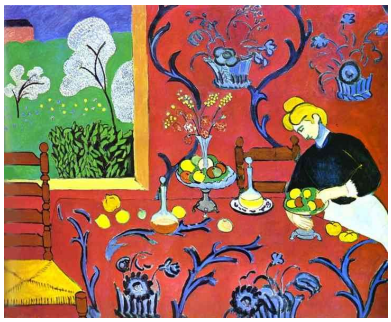

DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.60 (2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 108(3)Crepaldi,2001:60 (4) Suat Özyürek,(1973):*Rusya'dakiSanat Hazinesi* ,Ankara Sanat dergisi, sayı:85,s.13-14 (5) Bahattin Akay,(1993):*Resim Sanatı*,Doğuş Matbaası,Ankara:s. 59 (6) Mazhar Aykut ,(1973):*Renk Üstüne*,Ankara Sanat Dergisi,sayı:83,s.10 (7) Ferid Edgü,(2008):*Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.55(8) Stefano Zuffi, Francesca Castria,(çev. Christopher Huw Evans) (1998):*Modern Painting : the impressionists - and the avant-garde of the twentieth century*,Barron's,New york:s.276

Matisse'in 1908 yılında yaptığı "Harmony in Red" yoğun renklerin ötesinde , sonraki çalışmaların temel özelliği olacak dekoratif unsurların öne çıktığı ilk çalışmalardan biridir Bir başka deyişle bu eser onun doğu sanatına ve dekoratif unsurlara verdiği önemin bir sonucudur.Bu büyük yağlı boya tablo aslında yeşil renkli yapılmış ve yeşil uyum diye sunulmuştur, sonra Matisse bunu maviye boyamıştır.(1) Resim " Mavi Uyum " olarak 1907 de Salon de Automme ' de sergilenir ve Schukin 'in tarafından satın alınır.(2) Ama teslimattan önce ressam yeniden fikrini değiştirmiş ve onu parlak, göz kamaştırıcı bir kırmızı ile yeniden boyamıştır.(3)Matisse için bu yol görünümün daha net , hareketsiz, durgun olması içindir.

Matisse ' in tabloda yaptığı değişiklikler bazı kişiler tarafından eleştirilmiştir ve Matisse " Burada bir farklılık yok,o bir birlik gücü , benim düşüncem ve bir dengenin gücüdür" (4) diyerek eserde izlenilen yolun uzun bir zihinsel tasarımın sınır çizgisini ait olduğunu belirtmiştir.

Eserde zengin bir ailenin yemek masası Matisse'in vazgeçilmezi,Van Gough etkileri taşıyan ,sarı bir sandalye ve bir manzara tablosu yer almaktadır. Bu dönemde eserlerdeki sandalye geçmişe saygıyla sunulan bir davet gibidir .Perspektif duygusunun varlığını korumak için orada vardırlar.Bunun yanı sıra eserdeki iki boyutluluk yadsınamaz bir gerçektir. Tabloda renkler saf ve parlak olup masanın üzerindeki motif arka planda ki duvara yayılır. Bütün dizaynda kıvrımların oluşturduğu hayvan pençesi veya bir kıskaca benzetebileceğimiz motifler mevcuttur. Tabloda , duvara asılı

manzarada yeşil rengin hakimiyetinde ,masa ile duvarın parlak kırmızının yarattığı güçlü kontrastı bölmemek için, tablonun dikey çerçevesi turuncuya boyanmıştır.Mavi motif örgüsünün soğukluğunda, siyah kalın dış kontur çizgileri ile kırmızı daha parlak hale getirilmiştir.Tabloda yer alan bayanın kıyafetinin üst kısmı siyah alt kısmı ise beyaz resmedilmiştir.Sanatçı,bir tabloyu oluştururken dengeyi sağlayabilmek için siyah ve beyazın yüzeydeki yerlerinin iyi seçilmesi gerektiğini bilmektedir.(5) Siyahın yanında her renk daha canlı görülür, beyazın yanında da renkler solar.(6)

Genç Matisse' in resimlerini gördüğünde ihtiyar Renoir şöyle demiştir: "Doğrusu bugüne değin gösterdiğiniz resimlere baktıkça sizin ressam olmadığınızı düşünüyordum.Ama bugün getirdiğiniz resimlerde siyah rengi öylesine kullanmışsınız ki bunu ancak bir ressam başarabilir.Evet,evet ressamsınız siz" .(7)

Eserde yer alan duvara asılı manzara tablosunun önemi çok büyüktür, çünkü burada kırmızı- mavi süslemelerin, gözümüzü dışarı alan zümrüt yeşili doğa manzarasının yapılma amacı aynı zamanda yeni bir çeşit dengeyi, hareketi ve duraksamayı amaçlamaktadır.(8) Bir burjuvanın duvarına asılı duran bu manzara resmi ile sanatçı gözümüze resmin içine doğru bir akış ve derinlik hissi vermeye çalışmıştır, sanatçının bu resmini " Duyguların Perspektifi" olarak adlandırılması da bu yüzdendir.

RESİM KATALOG NO:119
RESMİN İSMİ:STATUETTE AND VASE ON AN ORIENTAL CARPET
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM OF FINE ARTS,MOSCOW
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.387

"Statuette and Vase on an Oriental Carpet" tablosunda dekoratif bir düzenlemede Matisse' e ait " Madeline I "heykeli ve onun hemen sol yanında Andre Metthey tarafından yapılan ve sanatçı tarafından dekore edilen kavanoz yer almaktadır.(1)Arka plandaki halıyla sığ bir görüntü yakalanmış,üzerindeki objelerde yalın hatlarıyla realistik bir formda karşımıza çıkmıştır.Tablo,Cezanne'nın alan düzenlemelerini anımsatır.

RESİM KATALOG NO:120
RESMİN İSMİ:SCULPTRE AND PERSIAN VASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:60.5X73.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: NASJONALGALLERİET,OSLO
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1)Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.73

1908'lü yıllara gelindiğinde Matisse heykellerini natürmortlarıyla birleştirmeye başlamıştı.Tuvalde "Recling Nude I (Auora)" heykeli kişiselleşerek,vazonun kıvrımları arasında verimli bir fiziksellikte düzenlenmiştir.Vazonun ağzı ve biçiminin kıvrımları,kalkık kolun bir yansımasıdır.(1)Figür üç boyutlu olup,sanatçı arka planı bir teknik ressam gibi alanlara bölmüş ,arka taraftaki paravanla birlikte realistik ve iki boyutlu tesiri bir arada kullanarak Cezanne'ye atıfta bulunmuştur.

RESİM KATALOG NO:121
RESMİN İSMİ:NONO –MMLE LEBASQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:54.9X45.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.127-128

1908 tarihli " Nono –Mmle Lebasque " adlı portre çalışması ,Matisse'in acayiplik ve sempatiyi kombin ettiği eserlerinden biridir.Nono ,Matisse'in arkadaşı Henri Lebasque'in kızıdır.Kızın asıl ismi Helene'dir.Pierre'in çocukluk oyun arkadaşıdır.Resim ,Matisse'in bu dönemde yaptığı kızı Marquerite ve oğlu Pierre'in portreleriyle aynı ahenktedir.Matisse, Marquerite'in portresinde olduğu gibi burada da direk portrenin üzerine modelin adını yazmıştır.Matisse,tuvali sol taraftan çerçeveleyen siyah hattaki belli belirsiz bu yazıda Nono takma adını ikiye bölmüştür.Adı portrede niye sadece No diye yazdığı bilinmemektedir.(1)Nono,yeşil boyunluklu elbisesindeki broşu ve saçındaki tokanın sarı yüz çehresine yansımasında,canlı kırmızı dudaklarıyla ayrıntılardan arındırılmış, net bir algıyla karşımızdadır.Tabloda mavi arka plan yeşil beyaz belirgin fırça darbeleriyle ön plandaki Nono'yu kilitleyen bir fonksiyonda dikkat çekici bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:122
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF GRETA MOLL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:93X73.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATIONAL GALLERY,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.153 (2)Ceren Özpınar,(2007):"*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi"*,P.Dünya sanatı dergisi,P kitaplığı,sayı:44, s.133

1908 yılına tarihlenen "Portraıt of Greta Moll" adlı yağlı boya çalışmasındaki model Greta Moll,'dur.Moll, Berlin'de, Lovis Corinth'in öğrencisidir. Geçmiş yıllarda, ünlü Alman ressamlarına poz vermiştir. Matisse, fotoğraflardan gördüğü resimlerde, henüz 23 yaşındaki Moll'un gençliğinin iyi yansıtılmadığını düşünmektedir. Corinth'e ondan hoşlandığını ve model olarak kullanmak istediğini deklare eder ve 1908 yılında sanatçılar arasında bir rekabete yol açan, büyük bir portresini yapar. Moll, bu poz için bin frank alır. Fakat Matisse, ortaya çıkan pozun Moll'a benzemediğini fark ederek elinde tutmaya karar vermiştir.(1) Arka plandaki kumaş, Matisse'in öğrencilik yıllarında Paris'te bir otobüste giderken ikinci el bir giysi dükkanının vitrininde gördüğü ,beyaz üzerine koyu mavi çiçek yaprakları ve çiçek sepetleri desenleriyle süslenmiş bir kumaştır. Greta Moll'un portresinde olduğu gibi bir çok resminde kullanılmıştır. (2) Tuvalde Matisse , boya katmanlarını krema haline getirmiştir.Modelin yeşil desenli bluzünde ve arka plandaki kumaşta bu teknik belirgin olarak karşımızdayken yüz hatlarında bu teknik modelin buğulu bir ifadeye sahip olmasını sağlamıştır.Direkt olarak izleyiciye bakmaktadır.Bluzunun yakasında gösterişli bir broş vardır. Geniş bir alanı kaplayan siyah eteği fov'un karakteristiğidir.

RESİM KATALOG NO:123
RESMİN İSMİ:GIRL WITH GREEN EYES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:66X50.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.153(2)Klein,2001:158.

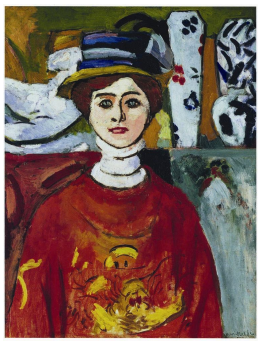

Matisse 1908 yılında model Greta Moll'un sanatçılar arasında rekabete yol açan, "Portraıt of Greta Moll" adlı büyük bir portresini yapar. Fakat Matisse, ortaya çıkan pozun Moll'a benzemediğini fark ederek elinde tutmaya karar verir.(1) Matisse'in bu memnuniyetsizliği "Girl with Green Eyes" adlı tabloyu yapmasına sebeb olur."Greta Moll" portre çalışmasına nazaran bu çalışma daha çok Matisse'ye ait öğeler taşır. Model dekoratif bir düzenlemede yer almakta, gençliğinin parıltısı gözlerine yansımaktadır. Renklerin ve desenlerin göz kamaştırıcı karışımı, şapkasının turkuvaz, menekşe ve aşı boyası,Çin desenli canlı kırmızı tuniği ,bir elmayı andıran yüzü,koyu kırmızı dudakları , bir noktaya kilitlenmiş yeşil gözleriyle yine de Matisse'i memnun etmemiştir. Çalışma biter bitmez Harriet Lane Levy tarafından satın alınmıştır.(2)

RESİM KATALOG NO:124
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE –OTURAN ÇIPLAK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33.4X40.9CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.136

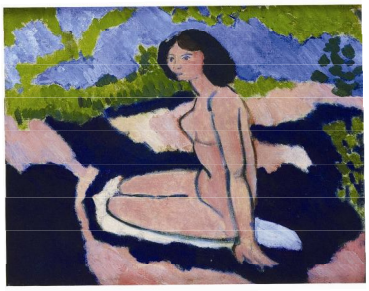

" Seated Nude" (1) tablosunda yalın hatlarıyla çıplak bir figür, açık bir mekanda oturmaktadır.Yüz hatları damıtılmış olarak verilmiş,saçı renk lekesine dönüşmüştür. Nü, manzarayla ,muhtemelen üzerine oturduğu yaygıyla, biçimde ve renkte bir benzeşim içine girmiştir.Sol tarafta yer alan iki yeşil bitkiyle tuval tanımlamasını bulur.Tabloda krema haline gelmiş renkler dekoratif bir etki bırakırken,figürün realistik sunumu tabloyu batılı kılar.

RESİM KATALOG NO:125
RESMİN İSMİ:ALGERIAN WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE NATİONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.72 (2) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.180

" Algerian Woman" da doğulu kostümleriyle bir kadını Matisse bir bütün olarak ,figürün çizgisel örgüsüyle göz dolduran bir illüstrasyon oluşturmuştur.(1) Resimdeki soyutlamalar dikkat çekmekte ,kesik fırça darbeleriyle yapılmış kadının giysisinin dereceli şeffaflığı canlılık uyandırmaktadır."Nu Blue" dan iki yıl sonra yapılmış bu tablo oldukça şaşırtıcıdır.(2)Burada farklı bir kadın abartılı bir pembe ten renginde resmedilmiştir. Etkileyici eskimiş gibi görünen kıyafetiyle tablonun bütününde yeşil bitkilerin ambiansı yansıtılmaya çalışılmıştır.

RESİM KATALOG NO:126
RESMİN İSMİ:TEFLİ İSPANYOL KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM, MOSKOVA
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1)Nüzhet, İslimyeli(1981):*Ünlü koleksiyoncular Schuhkın ve Morosov*,Ankara Sanat Dergisi,sayı:185,s.2-23 (2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.57

Matisse hayranı olan ve kendisiyle tanıştıktan sonra yedi yıl içinde otuz yedi tablosunu derleyen Schukin 'in (1) aldığı eserlerden "Tefli İspanyol Kadın"(2) oldukça düz ve katı bir şekilde çizilmiştir. Arka fon,neredeyse monokrom bırakılmış,bu durum kostümün ihtişamını ön plana çıkarmıştır. Kadının bakışlarında dansa davet belirgindir.Beldeki elin ışıklı net yüzeyi kırmızı etekliğin çarpıcılığını azaltırken ,gözler sağ eldeki tefe gider,sanatçı burada dansı farklı bir noktada raks ettirme çabasındadır.Kompozisyonun merkezinde,renklerin desteklediği ışıkla, güçlü yüz hatları yer alır.

RESİM KATALOG NO:127
RESMİN İSMİ:YEŞİLLİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM,ST. PETESBURG
RESMİN TARİHİ:1909
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.53

Ellerin belirsiz bırakıldığı, yüz hatlarının daha belirgin bir şekilde çizildiği (1) "Yeşilli Kadın" adlı portre çalışmasında Matisse, vurguyu portredeki beyaz bluze ve özellikle yüze çekmek ister. Yakanın bitiminde küçük kırmızı bir çiçeğin yeşille kurduğu güçlü kontrastı yok etmek için kullandığı şal ve arka fonun koyu yeşil tonları yüzün ifadesini güçlendirip omuzları güçlü kılmıştır. Gözlerin siyah leke halinde çizilmesi yalınlık arayışında bir çözümdür.Matisse hocası Gustave Moreou'nun öğretilerinin izinden gitmektedir.

RESİM KATALOG NO:128
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF PIERRE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:41X33CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.103

1909 tarihli bu portre çalışmasında Matisse ,model olarak oğlu Pierre'i kullanmıştır. Yazın Cavaliere de yapılan bu resim Bizans ikonlarından izler taşımaktadır.Pierre'in başında külah şeklindeki kırmızı şapkanın çarpıcılığı, arka planda altın varağı anımsatan renk lekeleriyle homojine edilmiştir.Pierre'in üzerinde enine sık çizgili bir kazak yer almaktadır.Vurgu, renkle hacim kazanan ve belirgin siyah konturlarla güçlenen ışığında Pierre'in yüzündedir. Tasarımındaki çocuksu tabilik,yüz hatlarındaki basitleştirmeler,modelin ayıklanmış bütünselliği ve tartılarak oluşturulan çizimdeki belirsizlik bize 1907 tarihli, "Red Madras Headdress" ve"Marquerite" eserlerini hatırlatır.(1)Resim, aile üyelerinin üçlü bir grup gibi indirgendiği portre periyotuna aittir.Bir laboratuvar deneyi gibi yapılan portrelerde, ifadesiz bir bireysellik buluyoruz.

RESİM KATALOG NO:129
RESMİN İSMİ:SEATED YOUNG GIRL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:41.5X33.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM LUDWİG,COLOGNE
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.112

" Seated Young Girl" (1)tablosunda ikiye bölümlenmiş sığ bir yüzeyde tuvale çapraz konumlanmış sandalyeye oturan bir kadın yer alır.Arka planda ki kırmızı -yeşil kontrastının güçlü etkisi; sarı, beyaz-,kahve rengindeki fırça darbeleriyle yumuşar. İki boyutlu zeminde figür hacmini,beyaz elbisesinde ki belirgin fırça darbelerinin yönünde ve üç siyah çizginin gölgesinde bulur.Tablo;modelin ayıklanmış bütünselliğinde, konumlanışı ve rengin şiddetinde enerjiktir.Modern resmin cüretkârlığına fazlasıyla sahiptir.

RESİM KATALOG NO:130
RESMİN İSMİ:NYMPH AND SATYR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:89X117 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAND
RESMİN TARİHİ: 1909

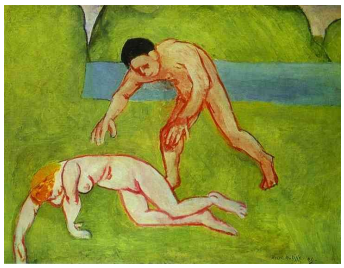

DİPNOTLAR:(1) Suat Özyürek,(1970):*Matisse'in bir Çağa vurduğu damga*,Ankara Sanat dergisi,sayı:55,s.13.
(2)Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 94 -95 (3)Suat Özyürek,(1973):*Rusya'dakiSanat Hazinesi* ,Ankara Sanat dergisi,sayı:85,s.13

" Nymph And Satyr " adlı tabloda ağırlıklı üç renk görülür.Vücutlar için pembe,göl için mavi , kırlar ve dağlar için yeşil.İki figürden Nemf'i takılmış düşerken,Satir uzanarak onu tutmaya çalışmaktadır.Satir'in kaslarındaki karanlık bir tek çizgi ile anlatılmış,tutmağa uzanmış ellerinde bir derece daha yoğunluk verilmiştir.Nemf yere düşerken sırtı ve kollarının çizdiği kavisle aynı zamanda kendine uzanan ellere de yaklaşır. Bu ilkel enerji ifadesi Matisse'in birçok eserinde karşımıza çıkmaktadır. Arka planda yuvarlak düzenlemeler gökyüzünün üçgen boşlukları tarafından bölünmüştür. Matisse, 1909 tarihli " Dance" in geniş düzlemi için aynı üç rengi kullanır ve yaklaşık yirmi yıl sonra Matisse, Dr. Barnes'in dekorasyonu için görevlendirdiği kemerli alanı oluştururken bundan faydalanacaktır.(1) Aragon'un dediği gibi"Matisse'in tek bir çizgisi yoktur ama tek bir uslubu vardır."

Matisse yalınlığın arayışı içersindedir. Düzenleme ve biçimdeki sadelik ,modern resmin ulaştığı yapı ve renklerin uyumu üzerine bir uğraştır.(2) " Fikirlerin ve anlamların basitleştirilmesiyle sükûnete doğru gidiyoruz….. Plastik sanat, en basit anlamlarla, olabilecek en dolaysız ve kesin hislere ilham verecektir." diyen Matisse bu eserin de Rönesans'tan ziyade Hesiod'un dünyasını yansıtmaktadır.(3)

RESİM KATALOG NO:131
RESMİN İSMİ: DANCE- İLK VERSİYON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 259.7X390.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.34(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.44-45.

Fovizm' in temel figürü olan Henri Matisse'e ,eşsiz bir ondokuzuncu yüzyıl Fransız resim koleksiyonuna sahip Sergei Schukin Moskova'da ki evinin sahanlığına asılmak üzere iki tablo ısmarlar.(1) Bu tablolardan biri "Dance" diğeri ise "Music" adlı eserler olacaktır. Schukin 'den siparişi aldığı, iki günden daha kısa bir sürede sanatçı, hazırlayıcı nitelikteki sulu boya çalışmayı oluşturmuş, bu çalışma Rus alıcıları sonunda ikna etmiş (2)ve bu konunun ilk versiyonunu canlı renklerle oluşturmuştur."Dance I" olarak adlandırılan bu çalışma şu anda New York Modern Sanatlar Müzesi'ndedir ve renklerde, gökyüzünün mavisi, bedenlerin pembeliği ve dağların yeşili görülür. Eserin oluşumundaki hacim çalışmaları Matisse''in insan bedenini tanıma fırsatı sağlayan heykel çalışmalarıyla neticelenir. 1909 tarihli "La serpentin"'de ki metaforik beden yapısı Matissse'yi hareketleri çok da işlevsel olmayan başlangıçlara yöneltmiştir.Bir süre sonra Matisse daha tam diyebileceğimiz ikinci bir versiyonu hacim çalışmalarının sonucunda resimlemiştir.

RESİM KATALOG NO:132
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 89X116 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAND
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.27

" Still Life with Dance" adlı iç mekan düzenlemesinde sanatçının Schukin için tasarladığı "Dance" ın ilk versiyonu arka planda yer alır.Açık kompozisyon düzenlemesinde sanatçının çocukluğundan aşina olduğu tekstiller masayı süslerken, üzerinde vazoda çicekler ve meyve tabağı yer alır.Cezanna 'in etkisinde yapılmış pembe kumaş ise dans eden vücutların pembemsi tonuyla dengelenir.Mavi dekoratif bezemeli vazonun içinde yer alan mor çiçekler dans eden figürlere eşlik eder adeta. Tablo,masanın çapraz konumlanışı, klasik kahverengi kutunun düşecekmiş izlenimi veren sınırı, duvarın kavisli sınırlılıkları, "Dans" ın belirgin perspektifiyle bir yap-boz gibi oluşturulmuştur. 1909 'da yaptığı bu eser de normal bir yaşamdan çok stüdyo havası vardır .(1)Gözü yormayan, çok başarılı bir kompozisyondur. Renk ve biçim çeşitliliğiyle oluşturulan düzenleme, şaşırtıcı bir yalınlığa sahiptir. Eser, Matisse'nin büyük yeteneğini belgeler.

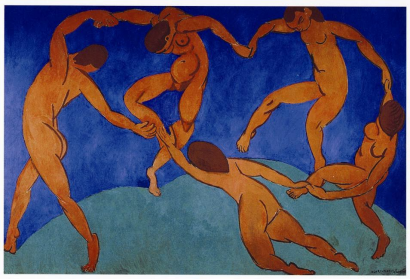

RESİM KATALOG NO:133
RESMİN İSMİ: DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 258.1X389.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAND
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1)Ceren Özpınar,(2007):"*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi*",P.Düny a sanatı dergisi,P kitaplığı,sayı:44 s.133(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.58 (3) Nüzhet, İslimyeli(1981):*Ünlü koleksiyoncular Schuhkın ve Morosov*,Ankara Sanat Dergisi,sayı:185,s.2-23(4) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.33(5) Lynton,1982:34.(6) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.72(7) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.44-45(8)Mine,Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon, sayı:43,s:144(9) Nazan İpşiroğlu:(1994):*Resimde Müziğin Etkisi*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.39-41(10) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.34(11)Lynton,1982:353.

Rusya'nın tekstil imparatorluğunun başında bulunan , Paris sanat ortamının tersine Matisse' in çocukluğundan beri aşina olduğu ve yıllar içinde geliştirip zenginleştirdiği tekstil ve süsleme sözlüğünü derinlemesine bilen Sergei Schukin (1) 31 mart 1909 tarihinde Moskova'da ki evinin sahanlığına asılmak üzere Matisse'e müzik ve dans alegorilerini konu alan iki büyük dekoratif pano sipariş eder.(2) Schukin bir Matisse hayranıdır ve 1906 yılında tanıştıktan sonra 7 yıl içinde sanatçının 37 tablosunu derlemiştir. (3) Bu oldukça büyük tablolar ,1909-1910 yıllarında tamamlanıp,1910' da Salon d'Automne'da sergilendiği zaman büyük bir heyecan yaratır.(4) " Dance" 1910 yılında Schukin tarafından satın alınmıştır. (5)

Tablo fov stilinin karakteristiğini yansıtır .Eserin oluşumundaki hacim çalışmaları Matisse'in insan bedenini tanıma fırsatı sağlayan heykel çalışmalarıyla neticelenir."Dance" renk ve biçimdeki yalınlığın somut ve tipik örneğidir. Aslında dans teması birkaç yıl önce Matisse'in zihnini kurcalamıştır, " Dans" a dair ilk fikir "Joy of Living" arka planındaki altı dansçıda açıkça görülür.Matisse oradan bir figürü çıkarmış,beş figürü komposizyonun resmin dikdörtgen formuna uyarlamıştır.En önemli farkı güçlü ve daha belirgin renklendirmedir ama asıl vurgu inanılmaz bir yaşam enerjisi etkisiyle betimlenen vücutların gerilimindedir. Ayaklar tuvalin alt kısmına sıkıştırılmış ve bastırılmıştır, üst kenar eğimli bir kafa ile güçlü omuzlar üzerine yerleştirilmiştir. El ele tutuşmuş dansçılar enerjik bir oval oluştururlar. Daha hızlı dans

ettikçe dağlarının zirvesine çıkıyorlar gibidirler. Ovalin sağ çaprazı saat yönünde bir hareketi belirtir ve dansın düzensiz enerjisini vurgular. Sol taraftaki uzak figür ile onun sağındaki dansçı arasında bir boşluk vardır. Öndeki kadın diğer dansçının uzanan elini yakalamaya çalışarak bu arayı kapatmaya ve daireyi bir kez daha tamamlamaya çalışır . Böylelikle, dansçılar, vücutlarıyla oluşturdukları oval şekil içine kendi dinamizmlerini çekerler."Joy of Living"de olduğu gibi dönen dairelerde tek bir yön yoktur. Eser de Rodin'in " La ronde" 'sinden, açıkça izler görülür.

Bu dansçıların esin kaynağı, gerçek halk danslarıdır. Matisse ,sahne gösterilerine halk danslarını yeğ tutmakta,sanatında ilkel güce önem vermektedir.(6) Eserde,sanki kendi uygarlığımızdan tarih öncesi bir çağa gidip en eski danslara ve müziğin başlangıcına tanıklık ediyormuşuz gibi bir duyguya kapılırız. Matisse Fovizm'in bilinç aşamasını oluşturduğu Collioure'da ki balıkçı kasabasında geleneksel danslarını büyük bir keyifle izlemiş ve bu dansı çok sevmiştir. Onda derin bir ilham uyandırmıştır.Sonraki yıllarda, Matisse dans temalarında nereden esinlendiğini Jean Charbonnier' şöyle anlatmıştır: "Moskova için bir dans oluşturmam gerektiğinde Moulin de la Galette'yi bir pazar günü öğleden sonra ziyaret ettim. Farandole dansçılarını izledim. Eve geldiğimde Moulin de la Galettte'de duyduğum şarkıyı söyleyerek dört metrelik bir yüzey üzerinde kendi dansımı oluşturdum; böylece kompozisyon ve bütün dansçılar aynı ritimde dans ederek bir araya geldiler." (7)

"Dance"'ta figürler çıplaktır fakat erotizm kaygısı taşımaz, ritüel bir resimdir.(8) Yaşama sevincinin temelini vurgulanır. Matisse'in üstlendiği değerler ;sükûnet, dinlenme ve rahatlamadır. Sanatçının eserlerinde yaşama bağlılık çok açıktır. Konuların da; müzik ve müzik çalan kadınlar, dans, kadın erkek ayrımının sadece temel figür belirginliğinde ortaya konduğu birliktelik ön plana çıkar.Figürleri iri yarı ama vücudu bir güç simgesi olarak gösteren bir faşist tavır içinde değildir.

Matisse'in resimleri,güçlü renkleri,en aza indirgenen biçimleri,yüzeyleşen mekanlarıyla müziğe yaklaşır."Dance" da müzikteki üçlü bir akor gibi üç renk kullanır.Yeşil ve mavi akorun alt ve üst sesleri,bu iki rengin üzerinde el ele çılgınca dönen beş kırmızı figür akorun üçlüsü olarak düşünülebilir.Ama bunun ötesinde bu

resmi müziğe yaklaştıran çarpıcı bir şey daha vardır.Kompozisyon da ki kontrapunktal düzeni hem renk karşıtlıklarında hem figürlerin sıralanışında görürüz.(9)

Volkmarr Essers'in"figürlerin muhteşem asaleti" (10)olarak tanımladığı bu eser, Lyton'un sanat eserleri hakkında şu sözlerini akla getirir. "Bazı sanat eserleri konuşur,bazıları bağırır;ancak en iyileri çok az soru sormayı ve çok fazla dinlemeyi gerektirir."(11)

RESİM KATALOG NO:134
RESMİN İSMİ: MUSIC-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:32(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.86(3) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,France: s.105-06

Matisse'e büyük bir hayranlık duyan Rus koleksiyoner Sergei Schukin 'in evinin sahanlığına asılmak için sanatçının yaptığı "Dance" tablosunun ilk versiyonu koleksiyoneri büyük bir asaletle etkilemiştir.(1) Matisse'i konusu müzik olan ikinci bir dekoratif duvar panosu için görevlendirir. (2) Matisse taslak olarak yağlı boya bir eskizle "Musıc-I" tablosunu yapar. Düzenleme de sağ tarafta çimenlerin ve kır çiçeklerinin üzerinde uyuklayan bir köpek, keman ve flüt çalan iki çıplak figür, sol tarafta ise müziğe eşlik eden şarkı söyleyen üç figür yer alır.Arka planda ise mavi gökyüzü vardır. Sanatçı, tablonun bitmiş durumda yalın ve güçlü düzenlemeyi elde edemediğini fark edip düzenlemedeki figürlerin yerlerini değiştirip, köpekten, çiceklerden ve bir dizi manzara deseninden vazgeçerek Schukın için yeni bir çalışmaya başlamaya karar verecektir. Matisse ,çalışma sürecindeki arayışların sanatına getirdiği başarıyı aşağıda ki şu sözlerle belirtmiştir:

> " Her safhadaki tepkim benim için konu kadar önemlidir…bu süreç eser benimle uyumlu olana kadar devam eder. Her safhada bir dengeye, bir sonuca ulaşırım. Bir sonraki seferde eğer bütünlükte bir zayıflık sezersem resme tekrar dönüp bakarım ve kendimi zayıflık yoluyla resmin içinde yeniden bulurum – bu kusura yeniden dönerim – ve resmin bütününü yeniden tasarlarım. Böylece her şey yeniden canlanır.' (3)

RESİM KATALOG NO:135
RESMİN İSMİ: MUSIC
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 258.1X389.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1910

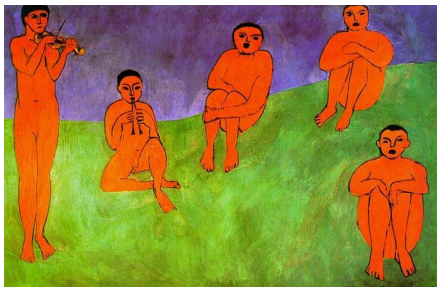

DİPNOTLAR: (1)Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.34 (2)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln,s:32(3) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.86 (4) Essers,1993:34.(5) Nazan, İpşiroğlu,(1994):*Resimde Müziğin Etkisi*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.40 .(6)Essers,1993:32-33.(7) Gowing,1993:102.(8) Gowing,1993:42-43.(9) Gowing,1993:103.

Matisse hayranı olan ve eşsiz bir ondokuzuncu yüzyıl Fransız resim koleksiyonuna sahip Sergei Schukin (1) ”Dance” ın ilk versiyonundan büyük bir asaletle etkilenerek(2) Matisse’i konusu müzik olan ikinci bir dekoratif duvar panosu için görevlendirir. (3)Sanatçı “Dance” eserinde olduğu gibi ”Music” de aynı öğeleri açığa çıkarır: beş kırmızı beden, yeşil bir tepe ve mavi bir gökyüzü. Yalnız,”Dance” da ki gibi ”Music” te ki erkek figürler hiçbir birleştirici dinamikle bağlanmamıştır. Tabloda ki beş figürün yüzleri bize dönüktür, Diyologu pekiştirmek , aralarında ki bağı koparmamak için çok dikkatlice çizilmişlerdir. Desenler soyutlanmış ve müzikal notalar gibi bir sıra halinde bir araya getirilmiştir. (4)Burada akorun üçlüsünü beş figür oluşturur. Biri resmin sol tarafında dimdik ayakta,ötekiler bir aşağı,bir yukarı sıralanarak oturan dingin figürlerdir.(5) Matisse’in en çok çalıştığı ve ona en çok katkısı olan örnek hiç şüphesiz ki kendisidir . Eserin oluşum aşamasında,1907 de Collioure’da yapmış olduğu ”Music-skecth” gözden geçirmiş ve kemancı figürü buradaki kemancı figürüyle dikkat çekici bir biçimde benzerdir. “Dance” da figürler, kıvrımlı parçalara ayrılmış ve daha sonra kalın kahverengi konturlarla özgür bırakılırken “Music” sanki bölünmüş gibi keskin ve düz siyah çizgilerle çizilmiştir. Renklerin icrasında yeni bir yoldur.“Music” te ki renk seçimi 13.üncü yüzyıla kadar süslü yüzeyler oluşturmada kullanılan saf kırmızılar, yeşiller ve mavileri içeren İran seramikleri ve minyatürlerinin izini taşır.(6)

“ Music”de ki masum kaval, Matisse’ in ilkel renkleri birleştirmesindeki tuhaf infantilizm hissini canlandırmaktadır.(7) “ Music” te ki ilkel görünümlü figürleri oluşturan şey düz renklerin sıkışık bir şekilde bağlanmış olmasından kaynaklanır.Matisse, eser karşısında sert bir eleştiri almıştır.Saldırgan bir muhabire şu

mesajı vermiştir: “Amerikalılara, benim normal bir insan olduğumu, kendini ailesine adamış bir baba ve eş olduğumu ve üç çocuğum olduğunu söyleyin.’(8) Öyle ki bu tablo da ilkelciliğin hem insanlığın zamanla bağlı olmayan ortak temalarını işlemesinin,hem de ilkelci usluba özgü olmayan bir yalınlaştırma ve ayıklama sürecinin sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Şekillendirmenin, pozların ve canlandırmanın, özün tasarrufu “Soyez amoureuses, vous serez heureuses “gibi Gauguin’in son tahta oymalarına yakınlığıyla dikkat çeker.(9) . Eser de ele geçmez,kavranması zor,tüm öğeleriyle bir soyutlama söz konusudur.

RESİM KATALOG NO:136
RESMİN İSMİ: PINK STATUETTE AND JUG ON A RED CHEST OF DRAWERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 90X113 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.143

Matisse'in tuvallerinde heykelleri sıklıkla yer alır. "Pink Statuette and Jug on A Red Chest of Drawers"(1) de ,ahşap bir büfenin üzerinde yer alan bir koluna yaslanmış, bir kolu havada pembe figür," Recling Nude I "heykelidir. Heykel onu saran sarmaşık bitkisinde ve beyaz fırça vuruşlarıyla düşsel bir atmosfer yaratır.Büfenin sağ köşesinde kurşun ve kalay karışımından yapılan sürahi, kendi düzleminde renklendirilmiştir.(1)Heykelin hacminin yanı sıra etrafındaki objeler havaya asılı gibidir.

RESİM KATALOG NO:137
RESMİN İSMİ: GRILL WITH TULIPS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92X73.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.161

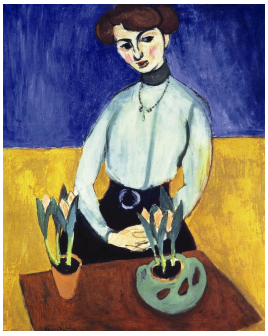

Matisse 'in 1910 yılında yapılmış " Grıll with Tulıps " adlı tablosunda kadın figürü, başının yana eğimi, yüzünde ve saçında devam eden ovalleriyle ayrı kavramsal yapıların bütünlüğünde resmedilmiştir. Matisse bu dönemde kadınlar ve çiçekler arasında bir metofor kurmak istemiştir. Düzenleme, ön planda yer alan lalelerin, figürde canlandırılmasıdır. Masa ;saçla, toprak ;etekle, yaprak; bluz ve boyunluğunda, yüz; çiçekle aynı renkte tekrarlanır. Model Jeanne Vaderin'in yeşil bluzu, kolların ince uzun uzantısında, koyu yeşil fırça darbelerinin verdiği ayrımla, bir lale yaprağını andırır. Düşük omuzları ifadeyi çok daha narin kılar. Tablonun ikiye bölümlenmiş ,yalın arka planı bir yıl sonra Olga Merson'un yağlı boya portre çalışmasında da karşımıza çıkacakken yine sanatçıya ait "Portrait with a Black Cat" aynı çağdaş yaklaşım vardır.

RESİM KATALOG NO:138
RESMİN İSMİ: PORTRAIT WITH BLACK CAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 94X64 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.99

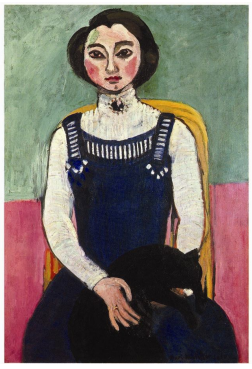

"Portrait with a Black Cat"(1) tablosundaki , model sanatçının kızı Marguerite'dir.Marguerite'in babası tarafından yapılan en gözde portresidir.Marquerite'in pozunda fiziksel ve kişilik olarak cüretli bir görkem vardır.Burada Marquerite artık on altı yaşındadır ve sunumu kızın ergenliğini dışa vurur.Portre ikonaların etkisiyle oluşturulmuş, aynı zamanda da oldukça yalınlaştırılmıştır.Bu katı poz ,nerdeyse ortalanmış cephesel görüntüyle dengelenmiştir.Ustaca yapılmış saçlarındaki asimetrik bakışımsızlık da ,kedi elinde özenle bir yumru gibi kucaklanmıştır.Marguerite ,yakası özenle işlenmiş koyu mavi bir elbise ve narin bir kumaş yapısına sahip boyunluklu bir gömlek ve broşuyla bir sandalyede otururken arka plan yeşil ve pembe iki alana bölümlenmiştir.

RESİM KATALOG NO:139
RESMİN İSMİ:JOAQUINA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:NATIONAL GALLERY,PRAGUE
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.63

1910 yılını Seville'de geçiren Matisse'e arkadaşı Breal'in bulduğu İspanyol dansçıları resmetmiştir. (1) Tablodaki dansçı kadın güçlü ,yalın yüz hatlarına sahiptir.Omuzlarında bir şal vardır.

RESİM KATALOG NO:140
RESMİN İSMİ: SEVILLE STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 90X117 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST.PETESBURG
RESMİN TARİHİ: 1910-11
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.241-242

Matisse'nin çocukluk hatırası tekstiller, vazgeçilmez bir ilgi kaynağıdır. Matisse, kumaşlara pek meraklıdır.Sanatçının "Seville Still Life"(1) adlı tabloda ki modelleri, rengârenk kumaşlardır. Devam eden motif örgüsü ve derinliği iten canlı renkler, açık kompozisyon düzenlemesinde, yanlardan sarkan kumaş parçalarıyla bir derinlik kazanır.Ön plandaki ters perspektifli masanın üzerinde,canlı turuncu çiçekler ,alanı saran motif örgüsü içinde ,tek renk beyaz saksıyla ayrılarak ,kompozisyonun merkezini oluşturur.

RESİM KATALOG NO:141
RESMİN İSMİ:SPANISH WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: KIŞ-BAHAR 1911
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.72

"Spanish Woman" Matisse'in İspanya dönüşünde ,evliliklerinde ki krizin atlatılma sürecinde yapılmış karısının ilk resmidir.Amelie'in üzerinde Matisse'in İspanya'dan aldığı hediye şal yer alır.Parlak turuncu yeşil işlemeli şal boylu boyunca onu sarmalarken kafası sağ omzuna dönük elleri belinde bir jestte,ultimaton veriyor gibidir.(1)Sığ bir düzlemde yerleştirilmiş, batılı bir figürdür.Amelie sanki boşlukta asılı gibidir.

RESİM KATALOG NO:142
RESMİN İSMİ: CONVERSATION
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 177X217 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1911
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.41(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.62. (3) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.78(4) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 93(5) Millet,2002:40.

1911 tarihli bu eser Matisse" hakkında en çok yazı yazılan eserlerinden biridir."(1) Eserde yer alan iki figürün ciddi,görkemli tasviri ve bahçeye bakan pencereyle yaratılan iç ve dış mekanın tanıdık etkileşimi,buna ek olarak arka planı dolduran yoğun mavinin yarattığı sakin atmosfer pek çok yorumun yapılmasına sebep olmuştur. Resimde ayakta yarıdan profilden görülen bir adam ve karşısında oturan bir kadın vardır.Aralarında tanımsız bir boşluk oluşturulmuştur.Görüntüde bir ciddiyet hakimdir. 1908 kışıyla 1912 yazı arasında yapılan ve şu anda Petesburg,Ermitaj'da bulunan "Sohbet",sanatçının pijamalı bir halde karısına günaydın dediği basit bir sahneyi betimler(.2)Bu eser aslında sohbetin yarıda kesildiği ara verildiği bir andır . Matisse'in zekice kullandığı pencereden gelen ışıkla böyle bir izlenim yaratılmıştır,pencere samimiyeti bölen bir duvar gibidir. Eser, biz de ressamın kendi kişiliğindeki içine kapanıklık hissini uyandırır. Matisse burada evlilikteki problemlerin ve kötü duygusal olayların ressamı olarak görünür . Fakat Matisse'in endişelerin ressamı olabileceğini tahmin etmek çok zordur.Yönteminde eliminasyon esastır.Bu yıllarda Matisse bir dizi endişe, uykusuzluk ve aile problemlerinin sıkıntısını çekmektedir .(3) Eve ait ve üslupsal problemlerin kararsız bırakıldığı inancı gibi fikirlerin oluşturduğu alanlarda dışarıdan gelen egzotik uyum Matisse'in imdadına yetişir. Renkler bu karmaşayı uzaklaştırır. Bu renksel dengeyi Matisse, Cézanne'dan etkilenerek 1908 ve 1909 yıllarında da ortaya koymuştur.(4)İki figür arasında bir denge söz konusudur, kadınsı eğrilerle erkeksi dikey çizgilerin kontrasıyla oluşur. Bu eserde kullanılan mavi "Harmony in Red " ilk uyarlamasındaki maviyi hatırlatır ve aynı zamanda oluşturulmaya başlanmıştır.(5) Eserde Simone Martini'in yapıtlarına bir gönderme vardır.

RESİM KATALOG NO:143
RESMİN İSMİ: RED STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 181.9X219.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1911
DİPNOTLAR:(1) Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.232(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.111 (3) Millet,2002:111.(4) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.36

"Red Studio" da Matisse, "durgun bir renk alanını belli belirsiz uzaysal ve aralıksız bir biçimde yorumlar."(1) " Red Studio" un etkileyici kum kızılı ile birlikte Matisse'in sanatında yeni bir dönem başlamıştır. Şimdi alanda ve mobilya da kırmızı renk her şeyde kullanılan bir devamlılık sergiler. Bu onların varoluşunun özünü oluşturur; sadece objeleri oldukları yerden ayıran önemsiz sınırları gösteren sarı kenar çizgileridir.Renkli boya kalemleri, şövaleler, kaideler, gergefler, resimler, heykeller ve seramikler tek renkli yüzeye sanki halının bir parçasıymış gibi dağılmışlardır.Uzamsal aksesuarlar ne olursa olsun ;sandalye, masa, saat, sandık ve diğer nesneler olabilir tek rengin kullanımını yok ederler. Duvarlarda asılı Matisse tabloları yer alır. Tablolar, kendi yoğunluğunun eşsizliği içinde aydınlatmıştır. Matisse aslında resim içinde resim yapmıştır. Tıpkı, "Painter and his Model'"de olduğu gibi. Bu ikilik, resimsel yapısını da aynı zamanda vurguluyormuş gibi, ilgiyi konudan bir başka yöne kaydırır ve izleyicinin tepki vermesini sağlar. Böylece atölye sadece hareketin değil düşünmenin de merkezi olur ve sadece fon olmaktan çıkar.(2)

Sanatçı atölyesi teması ilk kez Matisse tarafından 1893'te Gustave Moreau'un Stüdyosun da kullanılmıştır. (3) 1900'den sonra beğendiği iç mekanlarla birleştirerek bu temayı birçok kez kullanmıştır. Hayatı ve resimleri ayrılmaz bir şekilde birbirine geçmiştir. Bu çalışması, natürmort geleneğinde akvaryum balığının sembolü için sebep olmuştur, atölye resimleri genelde Matisse' in sanat anlayışını yansıtır.O'nu gerçekten ilgilendiren şey ifadedir. Alman Ekspresyonistlerinin yoğunlaştırılmış duygusallığına zıt olarak Matisse resmin kendi kendini ifade etmesini ister böylece resim kendi dünyasını yaratabilir ve durmadan kendi yaratıcı yapılarını gözden geçirir."(4)

RESİM KATALOG NO:144
RESMİN İSMİ:PAINTER'S FAMILY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 143X194CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE,LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1911
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.39
(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.111(3) Gowing,1993:111-114.(4)Edward Hallett Carr,(2006):*Tarih nedir?*,İletişim yayınları,9.Baskı,İstanbul:s.26-30. (5)Ferid Edgü,(1979):*Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(3)Çağın Değişimi,sanatçıları yeni bir sanat dilini yaratmaya yöneltti* ,Milliyet Sanat Dergisi ,sayı:336,s.20-21

Matisse'in muhteşem ev içi sahnelerine başlaması 1911 yılına rastlar. Bu kompozisyonların en önemlileri arasında üslubunu sadeleştirme konusunda ulaştığı merhaleyi gösteren,yeknesak renkli fon üzerine oturtulmuş yekpare bir şahıslar grubundan ibaret " Painter's Family "isimli tablodur. Issy'de resimlenen eser , Matisse ailesini sakin bir uyum içinde göstermektedir.Hepsi kendi işiyle meşguldür.İki oğlu Jean ve Pierre dama oynamakta, kızı Marguerite derinlemesine düşünmek için okuduğu kitaba ara vermiş ve sanatçının karısı bir divana oturmuş işlediği nakışa yoğunlaşmıştır. Bayan Matisse ve kızı ayrı bireyler olarak ayırt edilebilmekte fakat iki erkek kendi kimliklerini kaybetmişler, aynı kırmızı renk kıyafetleri onları tek bir parçanın iki yarısı gibi göstermiştir. Matisse, ailesini dekoratif bir tasarım içine oturtmuştur.Dört kişi fazlasıyla süs ile çevrelenmiştir. En önemlisi halıdır, doğuya özgü bir görünüş, odanın içine yerleştirilmiş alacalı renkli desenler, savurganca dekore edilmiş yüzeyler çizgi ve renkle ritmik bir zıtlık gösterirler. Tek sakinleştirici öğe erkek çocukların birey olarak kimliklerinin tekrarlarıdır. İkili figür, bütün resmin tasarımını toparlar.

Matisse aile hayatını sanatsal ihtiyaçlarına uygun olarak tamamlamıştır. Bayan Matisse çocuklarından, babalarının önemli bir resim üzerindeki konsantrasyonunu bozmamaları için sessiz olmalarını ister. Hiç şüphesiz aile Matisse'in disiplinli idaresi altında hiç sorunla karşılaşmamıştır. Fakat, Matisse'in mükemmeliyetçi bakış açısı,saplantılı oluşu, biçimin yeni anlayışı ile ilgili deneyimleriyle birlikte başarısız olma korkusu Matisse'in canını sıkmaktadır. Bu eser üzerinde çalışırken Michael Stein'e şunları yazmıştır:

> "Her şey iyi gidiyor, fakat bitirene kadar hiçbir şey söyleyemem. Mantıksız gelebilir fakat başarılı olacağımdan emin değilim. Bu, ya hep ya hiç denen durum beni yıpratıyor." (1)

Bu aslında her şeyin ya da hiçbir şeyin, nesnelerin ayrılmalarının elimine edildiği ideal resimsel bütünlüğün sorunudur ve Kübizm'e tarihsel bir antitezdir. (2) Braque'un söylediği gibi, 'Renk ya içine alır ya da bir şeyin içine alınır', Matisse 'de renk her şeyi içine almıştır. Eliminasyon acımasızdır.Sadece resmin canlı başlangıcı korunmuştur. Sonuç, Empresyonist geleneğin tutarlı maddi gerçekliğine oldukça zıttır. Matisse'in söylediği gibi ilham O'na Doğu'dan gelmiştir ve 1910 'da Münih'teki İslami sanat deneyimi Seville'de resimlediği desenlerin karmaşasından daha planlı düzenlemeler sağlamıştır.Resmin yüzeyindeki alanların uzamsal anıştırmaları, batı perspektifini bir çizgide kırarak "The Painter 's Family" ye yansımıştır.Bu nokta da Gowing'in eserle ilgili sözleri dikkat çekiçidir:

> "Hatta burada, eğer Matisse'in fikri zannettiği gibi kendi geleneği dışından geliyorsa, bu şüphelidir. O'nun düzenlemelerini öngörmemizi sağlayan, Perslerden ziyade Bizans'tan gelen Sultan Mustafa Tahtı gibi minyatürler ,Sultan Sarayı'ndaki, Gentile Bellini 'in etkisindedir.(3)

> "Tarihin olguları bize hiçbir zaman arı olarak gelmezler… her zaman kayıt tutanın zihninde kırılarak yansırlar…...Oysa ki tarihçinin görevi geçmişi sevmek yada kendisini geçmişten kurtarmak değil,bugünü anlamanın anahtarı olarak onun üstünde çalışmak ve anlamaktır."(4)

> "Sanatta öykünmenin tek bir biçimi yoktur.ulusal sanatın,kültürün verilerinide öykünebilir sanatçı.Başka ülkelerin sanat ve kültürlerini de.her ikiside …yeni bir dil yaratma sürecinin içinde eriyip,aşılmamışlarsa ilgi çekiçi bir yanları yoktur.Çünkü sanatçı öykünmez yaratır.(5)

RESİM KATALOG NO:145
RESMİN İSMİ: GOLD FISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:140X98 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM, MOSKOVA
RESMİN TARİHİ: 1911-12
DİPNOTLAR: (1) Stefano Zuffi, Francesca Castria,(çev. Christopher Huw Evans) (1998):*Modern Painting: the impressionists - and the avant-garde of the twentieth century,*Barron's,New york:s.273(2) Turgut Sabit.N,(1973): *Schunkin ve Morosow* ,Ankara sanat dergisi,sayı:90, s.44 (3)Zuffi(çev.Evans):1998: (4) Antonova I.(2002):*Old Masters,impressionists,and Moderns*, Yale Unıversty, The Museum of Fine Arts ,New haven and London:s.231 (5) Mazhar Aykut ,(1973):*Renk Üstüne*,Ankara Sanat Dergisi, sayı:83,s.10 (6) Irina Antonova,Charlotte Eyerman,Eugenya Georgievskaya,Elena Sharnova,(2002):*Old masters,Impressionists,and Moderns*,Yale Unıversty,New york:s:233

"Gold Fish" 1911-12 baharında Matisse' in Fas'taki yolculuğundan aldığı ilhamla oluşturulmuştur.(1)1911 ve 1912 kış aylarını Fas 'ta geçiren Matisse,bu coğrafyanın,iklimin ve kültürün etkisiyle daha canlı ve ışıklı renkler kullanmaya başlamıştır.(2)"Gold Fish" de natüralizmden daha çok Matisse'in birincil ilgisi olan dekoratif süsleme ve renkli bağlantılar dikkat çeker.

"Gold fish" onun çizmekten zevk aldığı bir konudur ve bu motif Matisse'in bir çok çalışmasında karşımıza tekrardan çıkacaktır. Eserde ilk gözümüze çarpan ; kullanılan canlı ve parlak renkler,küçük silindir cam bir kapta; turuncu ,kırmızı yüzen balıklar ve balıkların sudaki yansımaları,göz kamaştırıcı renkleridir.Bu canlı varlıklar kompozisyonun merkezindedir.Etrafında yer alan mor masa ,turkuaz sandalye ve yeşil bitkilerin soğuk renkleriyle kontrast oluşturmaktadır.Böylelikle resmin vurgusu balığın sudaki yansımalarındadır ve göz kamaştırıcı renkteki çiçekler ve bahçedeki yapraklarla belirlenmiştir.Resmin sağ alt ve üst köşesinde pembe çiçekler ,sol köşede ise sandalye,pembe ve yeşil duvar kağıtları bulunmaktadır. Bütün kompozisyona yuvarlak masayla da tekrarlanan ve vurgulanan oval ve dairesel hareketler hakimdir. Alt fonun siyah olması ,siyahın yanında her rengin daha parlak gözükmesindendir. Bu yüzden Matisse çiğ renklerin kullanıldığı Fovist çalışmalarında figür ve objelerin dış kontür çizgilerini siyah yapmayı tercih etmiştir.Böylelikle renklerin kroması daha da güçlenir.

Matisse burada canlı ve cansız nesneleri bir araya getirmeyi amaçlanmıştır "Gold fish" eserinde 'Ray' adlı eserin önemi büyük olup Matisse gerçektende bütün

eserlerinde farklı obje ve öğelerin nasıl zamana dayandığını tefekkür etmiştir.(6)"Gold fish' tematik olarak Chardin'in çalışmalarıyla ilişkili olmasına rağmen göz alıcı renkleri , dekoratif desenleri,kuzey Afrika ve İslam sanatının etkileri ve yirminci yüzyıl Paris'li avant-garde sanatçıların etkisini taşımaktadır.Matisse sanat hayatı boyunca birçok meslektaşından çok şey öğrenmiştir ve sınırsız sayıda eser inceleyerek 'Gold fish' de orijinal bir şekilde kendi tanımını ortaya koymuştur.Matisse sonraki yıllarda bu çok sevdiği akvaryum motifini bir çok eserinde kullanmıştır.Bu motif çalışmasının ilk tasviri kase içindeki 'Gold fish' olmuştur.

Batılı yanı ağır basan bu çalışmada, tam bir renk ustası olan Matisse, olabildiğince canlı renkler ve tekrarlayan yuvarlak formlar kullanmasına rağmen , bütün bunlara tezat oluşturacak bir sadeliğe ve durgunluğa sahip bir eser ortaya koymuştur. Yakaladığı zarif estetik anlayışı aslında renklerde ne kadar usta olduğunun ve olgunluk dönemindeki eserlerindeki başarısını açıklar konumdadır.

RESİM KATALOG NO:146
RESMİN İSMİ:PINK STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:179.5X221CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:STATE PUSHKIN MUSEUM OF FINE ARTS,MOSKOW
RESMİN TARİHİ: 1911
DİPNOTLAR: (1) Ceren Özpınar,(2007):"*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi"*,P.Dünya sanatı dergisi,P kitaplığı,sayı:44, s.133

1911 yılında Matisse Paris'e döndüğünde Madrid'te gördüğü ve çok beğenerek aldığı(1) nar desenli,mavi ve krem renkli yatak örtüsünü kullanarak,Schukin için yaptığı "Pink Studıo" eserini oluşturur. Atölye'de sanatçının görüş alanındaki her şey koyu mavi yorganın etrafına dizilmiş keskin yeşiller, pembeler, kırmızımsı sarılarda oluşan içsel mekanlarla birleşmiştir.Arka planda duvara asılı tablo sanatçının "Luxe-II" eseridir.Hemen yanında da manzaraya açılan bir pencere yer alır.Tuvale çapraz giren mavi dekoratif bezemeli sarı kilimim perspektifi iki boyutlu alan düzenlemesinde bir tezatlık içindedir.

RESİM KATALOG NO:147
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH AUBERGINES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 212X246 CM
RESMİN TEKNİĞİ:BADANA BOYASI İLE TUAL ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEÉ DE PEİNTURE ET DE SCULPTRE,GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1911

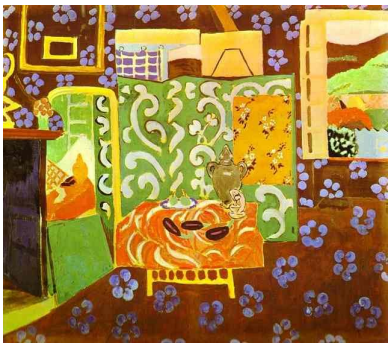

DİPNOTLAR: (1)Kaya Özsezgin,(1979):"25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değı,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir",Milliyet Sanat Dergisi,sayı:317,s.21(2) Alastair Wright, (2004):Matisse and the Subject of Modernism, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.202
(3) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.79

Matisse'in renk ve çizgilerde soyutlamaya gidişi, İslam sanatıyla ilişkisinin sonucuydu. 1910 ve 1911 yıllarında Güney İspanya'ya geçmiş, ertesi yılın başında da Fas'ı ziyaret etmiştir. Bu gezileri onun resimlerini biçimlendiren süslemeci öğelerin biraz daha öne çıkmasına yardım etmiştir.(1) 1911 tarihli bu tablo yaz ayların da Colioure'de yapılmıştır.(2)"Patlıcanlı Natürmort" da Matisse'in "Harmony in Red"ı eserine benzer dekoratif oyunlarla iki boyutlu bir alan yaratılmıştır. Resmi boylu boyunca saran koyu kahvenin üzerindeki mavi çicek motifleri tuvali boylu boyunca sararken, ,sağda yer alan ayna ve dayalı boş tuval, sol köşedeki sarı çerçeveli pencere ve aydınlık manzara süre giden motif örgüsünü kırarak resme bir derinlik verir. Kompozisyonun merkezinde yer alan üzerinde üç patlıcanın -patlıcan Çinde mutluluğun sembolidir.(3) - yer aldığı masanın konumlanışı Cezanne'in kompozisyonlarını anımsatırken, sol tarafta yer alan aynada ki yansımanın renk lekesine dönüşmesi , Matisse'nin sanatsal gerçekliğinde batılı yönün ağır bastığının kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:148
RESMİN İSMİ:NASTURTIUMS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32X22 CM
RESMİN TEKNİĞİ:SULU BOYA VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM FOLKWANG,ESSEN
RESMİN TARİHİ: 1911-12
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.156

"Nasturtiums "(1) tablosunda sarmaşık bitkisinin yuvarlak hatlı yapraklarının oluşturduğu dizin, 1910'lu yıllarda Matisse'nin ilgisini çekmiş ,bir çok natürmort çalışmasında bu bitkiye yer vererek tekrarlayan ritmik ahengiyle bitkiyi, bir motife dönüştürmüştür. Bitkinin kendi bütünsel varlığı, saydam sulu boya dokunuşlarıyla mürekkepli dış konturlarda, kusursuzdur.

RESİM KATALOG NO:149
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF OLGA MERSON
RESMİN ÖLÇÜLERİ:99.7X80.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM OF FINE ARTS,HOUSTON
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.160

Tabloda ki model 1908 yılında Matisse'in okuluna başlayan genç bir Rus bayan olan Olga Merson'dur.(1)Matisse,1911 yılında Colioure'de bu portreye başladığında Olga Merson'la öğrenciliği ve sanatçılığı yanı sıra bir aşk ilişkiside yaşamıştır.Tabloda bu nedenle olsa gerek Olga Merson ;endamlı değil ciddi bir pozdadır.(1)Tabloda Olga, akademik pozda elleri önünde kenetli otururken, renklendirme ve biçim anlayışında modern resmin cüretkarlığına fazlasıyla sahiptir.Boyundan başlayarak aşağıya kadar inen paralel siyah çizgiler kalçaları vurgular.Arka plan enine ikiye bölümlenmiş olup,biçim bozukluğuna yol açan saf güzellik anlayışı, duruşu vurgulayan kesik ana hatlar, Matisse'in sanatında 1940'lardan sonra ağırlık kazanacak kâğıt kesme fikrinin tohumlarını atar.

RESİM KATALOG NO:150
RESMİN İSMİ:GOLD FISH AND SCULPTURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116.8X100.6 CM
RESMİN TARİHİ:1912
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART NEW YORK RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.83

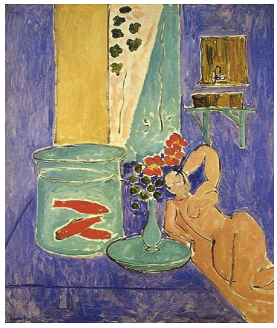

Matisse'in natürmortları kendinin yapmış olduğu heykelleriyle doludur. Eserde yer alan nü "Recling Nude" heykelidir. Matisse, nadide çiceklere, kuşlara ve süs balıklarına pek meraklıdır . Işıklı canlı kırmızı balıklar sanatçının vekilidir.(1) Onun dünyaya baktığı gözlükleridir. Zihnen, balıkların küçük balık kasesiyle sınırlanmış ve çıplak kadın vucudunun düzleminde derin düşüncelerini seyrederiz.Balıkların yaşadığı yapay yere nazaran,masanın üstündeki objelerin düzenlemesiyle, çiçeklerin doğal tanımı heykeli gerçek bir kadın yapar.Akıcı fırça darbeleri,likit yeşil, mavi ve koyu sarı yüzeyin tamamiyle karşısındadır.Tablo, baştan sona bir su izlenimi verir.

RESİM KATALOG NO:151
RESMİN İSMİ:NASTURTIUMS WITH THE PAINTING"DANCE I"
RESMİN ÖLÇÜLERİ:191.8X115.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.141

"Nasturtiums With The Painting"Dance I" (1)tablosu ustalıkla yapboz gibi düzenlenmiş olup ,konusu; sanatçının atölyesidir.Matisse'in Schukin için hazırladığı "Dance" ilk versiyonu, atölye duvarına yaslanmış durmaktadır. Açık kompozisyon düzenlemesinde sağ alt köşede yer alan sandalyenin çizgili kumaşıyla vurgulanan perspektifi yerini, zeminin ve duvarın iki boyutlu düzlemine bırakır. Uzun ayaklıklı sehpa ve üzerindeki sarmaşık çiçeği , "Dans" tablosu ile zemin arasında bir varlık taşıyarak tabloyu kilitler. Yeşil vazonun sol taraftaki figürün başında yinelenmesi etkiyi daha da güçlü kılar. Vazoda, çiçeklerde ve yapraklarda fırça vuruşuyla desteklenen yuvarlak hatlar kusursuzluğun ışıltısındadır. Koyu mavi çizgili sandalye gökyüzünün mavisiyle etkileşim halindedir. Matisse sanatında aradığı yalınlığa ulaşmıştır.

RESİM KATALOG NO:152
RESMİN İSMİ: NASTURTIMUS AND THE DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 190.5 X 144.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MÜZESİ, MOSKOVA
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.59(2)Suat Özyürek ,(1973):*Rusya 'da ki sanat hazinesi*, Ankara Sanat Dergisi ,sayı: 85,s.14 (3) Crepaldi ,2001:59. (4) Irina Antonova,Charlotte Eyerman,Eugenya Georgievskaya,Elena Sharnova,(2002):*Old masters,Impressionists,and Moderns*,Yale Unıversty,New york:s:235

"Latin Çiçekleri ve Dans" adlı bu eser dansçıların canlılığını çiçeklerde ki yaşamla birleştiren resim içinde bir resimdir(1).Eserde el ele dans ederken görülen bu figürler aslında Schunkin' nin 1909 yılında Matisse' den alıp Moskova'daki tıpkı bir saray gibi olan evinin merdiven başına koyduğu duvar boyu yağlı boyalardan biri olan 'Dance 'tablosudur ve ressamın bizzat sanatı suje olarak alışının ilk örneğidir.(2)

Resimde Matisse'in stüdyosundaki tipik öğeler yer almaktadır. Bunlar, sandalye, vazo, çiçekler,sehpadır. Stüdyoda duvarına dayalı " Dance" eserinde açık pembe ve bej figürler, koyu mavi fon üzerinde yer almaktadır .Figürler de yer alan deformasyonların oluşturduğu bedensel kıvrımlar, koyu dış çizgilerle belirtilmiş, kolların bacakların ve gövdenin sahip olduğu kavis ,çiceklerle birleşerek bir coşku yaratmıştır.(3) Ön plandaki objelerde 'Dans' tablosunda olduğu gibi mavi bir zemin üzerinde durmaktadır.

Eserde mavi renk odanın boşluğunu bir okyanusu hatırlatan bütünlüğüyle adeta istila etmiş,bu mavilik içinde sandalye arkası,sehpa ayakları,ve vazonun sıcak pembe rengi daha bir yoğunluk kazanmıştır.Çiçeğin durduğu sehpa kompozisyonu oluştururken, sol alt köşede yer alan sandalyenin duruşu sanki bizi oturmaya davet ediyor gibidir.Sandalyenin üst kısmı gözümüzün süpürgelik,zemin ve duvar panosunu ayırmasına yardım eder. Matisse bizim anlayışımızla bir çeşit oyun oynamakta neyin resim neyin gerçek olduğunu anlatmaya çalışmaktadır.

Tam bir renk ustası olan Matisse , burada da renklerin diliyle eserdeki dengeyi kurmuştur.Yeşil yapraklar açık pembe vazoyla kontrast oluşturmaktadır.Kırmızı sandalyede mavi zemin üzerinde durarak bir kontrast oluşturmaktadır.Matisse tualinde

kullandığı renklerle adeta bir puzzle gibi kompozisyon dengesini kurmuştur.(4) Bir başka deyişle denge renkli düzlemlerin tuval üstüne yerleştirilmesi biçimiyle sağlanmıştır.

Matisse'nin sanat yaşamı boyunca işlemekten çok zevk aldığı bu dans motifiyle oluşturduğu aynı türden kompozisyonları çok tepki almış olsa da Matisse bu komposizyonu genişletmek için temasından vazgeçmeyeceğini ve aynı hislerle yapılmayan bu eserlerin hepsinin ayrı bir gelişim olduğunu söyleyerek çalışmalarına devam etmiştir.

RESİM KATALOG NO:153
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH GOLDFISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:117.8X101 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:BARNES FOUNTAIN,MERIN,PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.343

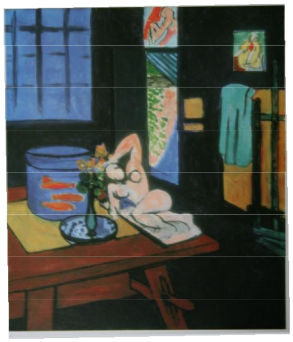

" Interior with Goldfish " (1)tablosunda iç mekan düzenlemesinde arka planda bir pencere ,duvara asılı sanatçıya ait tablolar masanın üzerinde dikkat çekici üç tane kırmızı balık ve "Recling Nude " heykeli yer almaktadır.Zeminden başlayıp devam eden iki boyutlu siyah fonda , üç boyutlu sunumuyla heykel beyaz fırça darbeleriyle kendi ışığına sahiptir.Akvaryumda ışık kaynağı olarak kullanılmıştır. Alan düzenlemesinde heykelin masanın kenarına konumlanışı, masanın perspektifini kıran bir fonksiyondadır.Tablo ,Matisse'in sevdiği temaları ve iki boyutlu ile realistik sunumları bir araya getiren düzenlemesiyle tipik bir Matisse eseri olmasıyla önem taşır.

RESİM KATALOG NO:154
RESMİN İSMİ:ENTRANCE TO THE CASBAH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 115.8x80 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM, MOSKOVA
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.64

Casbah'ın girişinden bu manzara Matisse'in ikinci Fas ziyareti sırasında yapılmış,üç parçalı bir tablonun bir parçası olarak tasarlanmıştır ve diğer ikisi "Landscape Seen Through the Window "ile "On The Terrace "olarak adlandırılmış Zorah'ın portresidir. (1) Her üç resmin de ortak öğesi olan parlak ama ince mavi renk, bu renk " Conversation" da da kullanılmıştır, kompozisyonu oluşturur.

Kompozisyonun parlak beyazlığı tuvalin dışına taşan bir etki yaratır ve izleyicinin çözülme hissini vurgular. Giriş kapısı Matisse'in pencere kullanımının bir yansımasıdır, bizi Casbah'ın içine iter ve bizi dışarıdaki manzaraya yönlendirir. Matisse boşluk hissini büyük bir cesaretle aktarır. Ön ve arka plan ışıkla birlikte parlayan benzer bir perspektif içinde kaybolur. Bu eser sanatçının ziyaretinin ilk gününde yaptığı ilk taslağa dayandırılır.Aynı zamanda resmin ressam tarafından yeniden resmedildiğinin bir kanıtıdır. Özgün resimde solda iki ve sağda ayakta duran bir kişi bulunuyordu. (4)Matisse fikrini değiştirmiş ve ikisini kaldırmış,soldaki figürü neredeyse duvara yapıştırarak bulanıklaştırmıştır.Figür fiziksel biçimini kaybetmiş ve dekoratif bir unsur haline gelmiştir.

RESİM KATALOG NO:155
RESMİN İSMİ:ZORAH ON THE TERRACE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:115.8X100
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM, MOSKOVA
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.67

1912 yılının kışında Matisse , Marquet'le Fastan Tanca'ya seyahat etmiş ve Fas'ın doğal ve egzotik cazibesinden büyülerek pek çok resim yapmıştır. "Zorah on the Terrace" de bunlardan biridir.Eserde Faslı bir kadın bağdaş kurmuş bir şekilde resmin merkezinde oturur.Modelin adı Zorah'dır.İslam şehri Fas'ı ziyaretleri sırasında sanatçı model bulmakta zorlanmış,Zorah ona gizli olarak modellik yapmıştır.(1)

Tablonun düzlemi ,farklı büyüklüklerde ki üç ana bölüme ayrılmıştır.Zorah dördüncü ara düzlem olarak kabul edebileceğimiz dikdörtgen bir yaygının üzerinde oturur.Figürün merkezi konumlanışı arka planda yer alan sarı,üçgen formundaki renk lekesiyle bütünsel bir uyuma yol açar.Gold fish resmin sağ alt köşesinde canlı turuncularıyla resme enerji verir ve neredeyse karşısında diyebileceğimiz ince bir hesapla yapılmış terliklerle etkileşim halindedir. Ressam iki Fas gezisinde de tercih ettiği modeli Zorah'ın ellerini bir kes daha kasıtlı olarak tamamlamamıştır. Bu yaklaşım karşımıza ilerleyen yıllarda da çıkar.

Matisse'in sanat yaşamı boyunca eller hep bir problem teşkil etmiştir. .Bunun en önemli sebeblerinden biçok dizili taslak çalışmalarında açıkça gözüken,el tefuratının resmin yalınlığını bozan bir unsur olarak görmesidir.Eller resimlerinde yakalamak istediği yalınlığı böler.İlerleyen yıllarda tablonun ahengi içinde bir akışa sahip olan "Burmalı el" diye tabir ettiği bir yöntemle bu sefer elleri bir süsleme unsuru olarak kullanır, problemine farklı bir çözüm bulur.

RESİM KATALOG NO:156
RESMİN İSMİ:STANDING RIFFIAN-MOROCCAN IN GREEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32X22 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.101

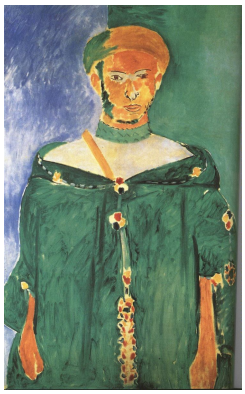

Matisse 1912 yılında İslam şehri Fas'ı ziyaret ettiğinde buradaki gelenek göreneklerden dolayı kadın model bulmakta zorlanmış ve erkek modellerle çalışmıştır.(1)Buradaki model bir Riflidir ve göz alıcı parlak renkleriyle , yöresel kıyafetleri içindedir.Renklerin şiddetinde ve titreşiminde ilkel bir enerjiye sahip olup ,direkt olarak izleyiciye bakmaktdadır.Sanatçı arka planı bir teknik ressam gibi mavi ve yeşilden oluşan iki alana bölmüş ve üst giysilerin üzerindeki süsleri itinayla renklendirip ,yüz hatlarını okrayla güçlendirerek güçlü bir tesir yaratmıştır.

RESİM KATALOG NO:157
RESMİN İSMİ:MOROCCAN AMIDO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.101

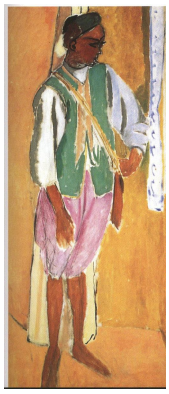

Matisse'in Fas'ta yaptığı eserler arasında yer alan 1912 tarihli "Moroccan Amıdo" da sanatçı Fas'taki gelenek göreneklerden dolayı model bulmakta zorlanıp ,kaldığı hotelin hizmetlisini model olarak kullanmıştır.Daha sonra bu model Tangier'de ona kılavuzluk etmiştir.(1)Hotel hizmetlisinin koyu ten rengi,arka plandaki koyu sarıyla bir aheng oluştururken ayakların açılımı mekanın monokram arka planda ince çizgilerle verilen perspektifini güçlendirmiştir.Bunun yanı sıra kıvrık sol kolun ustaca düzenlemesi etkinin sürekliğini sağlamıştır.Bu perspektif sol taraftaki mavi motifli beyaz perde sonlandırır. Matisse derinliği asimile eden canlı renkler yerine modelin parlak renkli yöresel kıyafetine beyaz katarak şiddetini azaltmıştır.

RESİM KATALOG NO:158
RESMİN İSMİ:ZORAH STANDING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.67

1912 tarihli "Zorah Standing" (1) adlı tabloda Matisse poz veren model Fas' a ilk seyahetinde bir genelevde bulduğu Zorah'a aittir.Matisse Fas'taki ilk günlerinde İslam Kültürünün etkisiyle model bulmakta zorlanmıştır.Ayak bileklerine kadar uzanan yeşil yöresel kıyafetiyle kırmızı monokram arka planla kontrast oluşturan Zorah ,hacimsel arayışların doğrultusunda sarının kırmızı içinde yoğunluğunun hissedildiği arka planın devamı olarak düzenlenmiş,mekanda bir ışık halesine dönüşen sarı terlikleriyle ayakta durmaktadır.İzleyicinin yüzüne direkt olarak bakmakta ,ellerini önünde kenetlemiş ve elbisesinin altından gözüken terlikleri kasıtlı olarak vücuda ters bir açıda betimlenmiştir.Bu durum kompozisyonun bütünündeki renk etkileşimlerinin psikolojik tesirinde ki enerjiyi daha da artırır.

RESİM KATALOG NO:159
RESMİN İSMİ: LITTLE MULATTO WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 35X27 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE DE GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.200

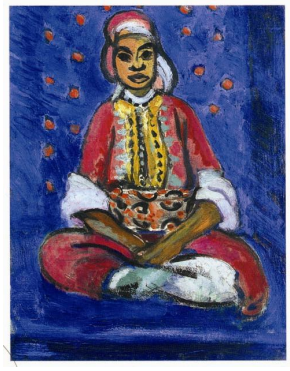

" Little Mulatto Woman " küçük boyutlu bir tuvalde çalışılmıştır.Yöresel kıyafetleriyel bir figür elleri önünde kenetli bağdaş kurarak oturmaktadır.Üst giysinin yaka işleri ve belindeki bağ itinayla işlenilmiş motiflere sahiptir. Mavi arka fonda boşlukta oturuyormuş gibi durur. Yüzeyin ihtivasında ki belirsizlikler, çalışmanın taslak olduğunu düşündürür.(1)

RESİM KATALOG NO:160
RESMİN İSMİ:BAY OF TANGIER
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSSE DE GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.103

"Bay of Tangier" de Matisse, 1912 yılında Fas'ziyareti esnasında kaldığı, Hotel de France 38 nolu odadan görünen Tangier koyunu resmetmiştir.Tabloda ,beyaz çatılar ve akdeniz sahili net bir şekilde görülebilmektedir.

RESİM KATALOG NO:161
RESMİN İSMİ:WINDOW AT TANGIER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 115X80 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATE PUSHKIN MUSEUM OF FINE ARTS
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.57

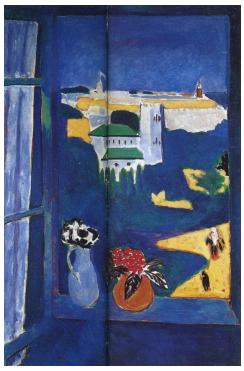

Matisse'nin ikinci Fas ziyaretinde yapılan "Window at Tangier" ,"Kaleye Giriş" ve "Terastaki Zorah" ile birlikte Fas triptiğni tamamlar.Açık pencereden bölgenin günlük bir anı resmedilmiştir.İç mekan ve dış mekan süreklilik arz eden mavi renkle iç içe geçmiş olup mekansal sınır vazodaki çiceklerle sağlanmıştır.Tabloda gözle görünen bir pespektif yoktur ve fakat bu tesiri sanatçı ışık oyunlarıyla sağlamıştır.(1) İç mekandan yola oradan binalara ve gökyüzüne devam eden kademeli bir geçiş vardır.

RESİM KATALOG NO:162
RESMİN İSMİ:PALM LEAF,TANGIER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 117.5X81.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.115

"Palm Leaf,Tangier" Matisse'in Tangier' de yazar Jack Brooks' un villasının bahçesinde yaptığı bir çalışmadır.(1)Eserde neredeyse kusursuz bir soyutlamayı yakaladığı düşünülmektedir.Gri,turkuaz,sarı,yeşil ve turuncu renkleri büyük bir uyum içinde kullanmıştır.

RESİM KATALOG NO:163
RESMİN İSMİ: BLUE WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130.8X90.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1)Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.84

Matisse "Blue Window" iç mekan ile dış mekan arasındaki devamlılığı vurgulamıştır. Arka plandaki manzaraya açılan pencere girintisi belli belirsiz olup sadece siyah bir çizgi halindedir. Bu şekliyle pencere çerçevesi olmaktan çok ağacın bir parçası gibidir.(1) Sol taraftaki dikey çizgi ile desteklenen mavinin yoğunluğu perspektif hissini askıya almıştır. Renklerin yansımaları ve yapıları, içerideki alan ile dışarıdaki alanı birbirleriyle bağlantılı olmaya zorlar.Uzakta ki bir evin koyu sarı rengi iç mekanda dört yerde kullanılır.Aynı zamanda ,dış mekandaki yuvarlak şekilli ağaç dalları, kırmızı çiçeğin, amerikan servisin ve tabağın yuvarlaklığıyla örtüşür.Soldaki vazonun dekorasyonu sağındaki dalların esintisiyle uyum içindedir. Düzenleme alanın homojenliğinden daha fazla izleyiciyle iletişim kurar; bu plan basitçe nesneleri soyutluk içinde algılamak için değil, Matisse'in yapmayı öğrendiği gibi, onlar arasındaki ilişkiyi kavramak için nakledilir.

RESİM KATALOG NO:164
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF MADAME MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 145X97 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1912-13
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.64 (2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 124(2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.88.(4) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s. :72-73.(5) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.8(6) Gowing,1993:124.

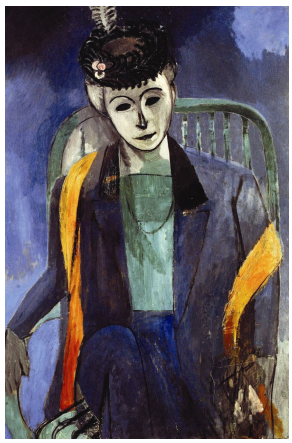

Matisse için Fas deneyimi bir enerji ve yaratıcılık patlamasına dönüşür ve Issy'ye döndüğünde yeni bir gözle,1913 yılının yazında yaptığı Amelie'in portresi gibi benzer temaları ele aldığı pek çok çalışma yapar.(1) Tablo Amelie'in bembeyaz olan cildi bir maske gibidir ve siyah çizgilerin karakterize ettiği gri yeşil ve mavinin soğuk dengesi eserde hissedilir.Sistematik bu analizde,Matisse 'in Fas'tan döndükten sonra kabul edilen bir stilidir ve bu dönemde Kübist etkilerde eserlerinde bir büyüme gösterecektir . Poz ritüel bir temadadır sanki. Yüz bir kibarlık edasıyla birlikte kullanılmıştır. Başın hafif eğimi sanatçı ile model arasındaki karşılıklı samimiyeti ve izleyiciyle arasındaki yakınlık duygusunu verir. Aynı zamanda,Amélie'nin üzerinde bulunan turuncu şalda aynı fonksiyondadır. Bayan Matisse'in yüzü, cansız göz çukurları, kaşların koyuluğuyla, ağız ve burunla Afrika sanatının etkilerini de yansıtır. Fakat Matisse Afrika sanatını , yeni bir ifade formu yaratmak için Kübistler kadar bariz kullanmaz.Aynı zamanda burun ve kaş boyunca gördüğümüz pürüzsüz kabarık düzlem, arkadaşı Brancusi'nin heykelde ulaştığı şeklin bir türüdür. (2) Portre oldukça yalındır, ancak bizi yirminci yüzyılda ki sanat anlayışı kadar belirli bir kişi ve belirli bir pozun dengesine yaklaştırır. Bu, Matisse'in sanatına, daha köklü ve daha yoğun bir yapı sağlar ve bunu otantik, klasik bir amaç için değerlendirir. Matisse'in eşinin son portresidir ve "resmin anlayışı ve sınırları içinde kesinlikle en hareketlisidir."(3)

1913 yılında Salon d'Automne'da sergilenen bu eseri hala şövaledeyken yakın dostu Schukin alır. Schukin'e gitmeden önce Fransa'da dikkate değer bir etki bırakır ve Matisse kesin bir başarıya sahip olur. (4) Bu başarısı Matisse'i tatmin etmez.Arkadaşlarına bunun ardında uzun süren ve zahmetli bir emeğin yattığını

söylemiştir ki sonraki yıllarda, onun için tamamen yeni olan, kendi içinde geleneksel olan bir konu üzerindeki dönüşümlere benzer, bir dizi portre resimler ve "kendi fiziksel varlığı ve el değmemiş insani rolü ile bir figürün dolaysız görüntüsü resmin vurgusunu değiştirir." (5)

1912 yılında başlanan Issy-les-Moulineaux'daki bahçede yüzlerce kez poz vermeyi gerektiren bu resmi, 1913'te Automne Salon'daki büyük başarısından beri görmemiş olmasına rağmen kırk yıl sonra bile çok net hatırlayan André Breton'a göre ; durum çalışmasının muhteşem bir örneğidir. (6)

RESİM KATALOG NO:165
RESMİN İSMİ: SEATED RIFFIAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 200X159.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:BARNES FOUNDATION
RESMİN TARİHİ: 1912-13
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.199-200

Matisse'in Fas'a ikinci kış ziyaretinde yapılan "Seated Riffian" adlı bu eser, Rif dağlarının kabile bireylerinden olan modelin kimliğinin tespit edilebilir bir sunumudur.(1)Taslağın icrasında kılık kıyafetde inandırıcı olmayan bir üç boyutlu alan söz konusudur. Figürde birbirine uymayan görüş noktaları vardır. İki bacağın ve ayağın dimdik inen perspektifi, basitleştirilmiş arka planın perspektiftden sakınan durumunu devam ettirir.Alanı tahrip eden uzamsal düzeydeki belirsizlik Kuzey Afrika'da ki yerel ortamı işaret eder.Birbirine uymayan görüş noktaları yüzün okra ve yeşil tonlarına lekesel bölümlenmesinde karşımızdayken biçimsel ve renksel kontrastlar;alt zeminde kullanılan kırmızı ve yöresel kıyafetteki yeşil ve tonları bunun yanı sıra üst giysinin kolları yakası ve orta kısmında boylu boyunca aşağıya inen kırmızı,sarı mavi küçük süsleri ve sağ üst kısımda alanın bölümlenmesinde tercih edilen açılı mavi dikdörtgen bir gerginlik duygusu yaratır.

RESİM KATALOG NO:166
RESMİN İSMİ: STILL LIFE WITH ORANGE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 94X83 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEÉ NATIONAL DU LOUVRE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1913
DİP NOTLAR:(1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.42-44

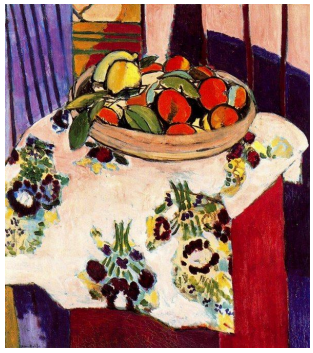

Matisse'e Camoin'in de eşlik ettiği ikinci Fas ziyaretinde "Still Life with Oranges" ortaya çıkmıştır. Tabloda çiçek desenli bir örtünün üzerinde yer alan bir meyve tabağı yer almaktadır.Arka planda da sol tarafta bir pencere sağ tarafta da derinliği artıran mavi bir kumaş yer alır.Her biri farklı görüş noktalarıyla resmedilmişlerdir. Düzenleme Matisse'in Cezanne'den aldığı ilhamla oluşturulmuştur.Resme sertçe giren saf renkli meyveler pencereyle girdiği ilişkide resmi kilitler. 1944 yılında Picasso renk uyumsuzlukları olan bu resmi özel koleksiyon dışında satın alacaktır .Matisse'in çalışmalarında portakal genellikle rastlanan bir materyaldir ve bu Guillaume Apollinaire'nin dikkatini çekmiştir. Apollinaire'e "eğer Matisse'in çalışması bir şeyle kıyaslanacaksa bu portakal olmalı. Tıpkı portakal gibi Henri Matisse'in resimleri de parlak ışığın meyveleridir."(1) demiştir.

RESİM KATALOG NO:167
RESMİN İSMİ:MULATTO FATMA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.224

"Mulatto Fatma" adlı eser de(1) Kuzey Afrika yerel giysileri içinde bir erkek figürü yer alır. Biçim bozmalarda ayrıntılardan arındırılmış figürün göz alıcı işlemeli kemeri ve yakadan başlayan mavi işlemelerinin sunumunda , model sadece bir araç olmuş fakat bunun yanı sıra Matisse modelin öncelikle ırksal kimlikliğinin korunmasına dikkat etmiştir.Modelin yüzü ayrıntılardan arındırılmış,sol eli işlemeli bel bağının içinde gözükmezken sağ eliylede açık komposizyon düzenlemesinde yüksekçe ince ayaklı bir sehpaya yaslanmaktadır.Ayağındaki sarı terlikler üst gövdesini takip ederken alt bedeni bize dönüktür .Bu durum figürün ırksal kimliğiyle verdiği enerjiyi çoğaltır.

RESİM KATALOG NO:168
RESMİN İSMİ:FLOWERS AND CERAMIC PLATE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:94X83CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:STADTISCHE GALERIE IM STADELSCHEN KUNSTINSTITUT,FRANKFURT AM MAIN
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.148

Matisse,"Flowers and Ceramic Plate" (1) yer alan resimsel öğeleri iki farklı bakış açısıyla resmetmiştir.Yeşil tabakta ki tepeden bakış, Van Gogh, Gauguin ve Japon baskılarında görülen ortak bir özelliktir. Ön planda yer alan saksı çiçeği ise ön çepheden çizilmiş olup,gölgesi kendi düzleminde yer alır. Yeşil seramik tabağın yuvarlak formu, çiçeklerin yapraklarında tekrarlanarak resme devinim kazandırır.Yinelemelerin kattığı aheng,bugün Metropolitan Museum of Art, New York'ta yer alan"Nasturtiums With the Pointing " in çiçek düzenlemelerini anımsatır.

RESİM KATALOG NO:169
RESMİN İSMİ: ARAB CAFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 176X210 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TUAL ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, LENINGRAD
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR :(1)Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.27 .(2) Millet,2002:28. (3) Bülent Berkman,(1990):*Afrikalı Matisse*,Milliyet Sanat Dergisi,sayı:240,s.33

" Arab Cafe " Matisse'in Fas periyodu resimlerinde doruğa ulaşmış bir çalışmadır ve üç parçalı triptiğin bir parçasıdır. Matisse,"Dance" ve "Music"in erken tamamlanmış eserleri olduğunu belirtmektedir.(1) Tanca ekolü Matisse'in formlarını basitleştirmiş,tonları hafifletmiş,kalınlıkları eritmiştir.(2) Bu eserde ki ışıkta, aydınlık ve yarı saydam gölgeleriyle ruhani bir hava vardır.Sıralı sütunların önündeki dört figür komposizyonun en üst noktasındadır.Strüktürün resimsel alanı ve takdim edilen komseptin alt alanında böylece soyutlamalar oluşur.Ön planda yer alan Goldfish'in yansıması kasenin içinde gözükür. İki adam karakteri resmin merkezindeki dioganal hatlarla birlikte, gökyüzünde ki bulutları hatırlatırlar.Herşey özettir,kümelenen benzer renkler ile parçalanan toprak boyası onların kahverengi bedenlerini açığa çıkarır.Üst düzeydeki basitleştirmeler ,Matisse'in 1910 de Münih'te,İran minyatürlerini keşfinin esinleridir(3)Ressam yoğun gözlem hissiyle birlikte figürleri rahat bir pozda ve görkemli ölçülerde yapmıştır.Şehrin sessizliği korunmuş , figürler dinlenir bir biçimde resmedilmiştir.Arka plan bir rüya veya sohbet olabilir.Böylelikle,ışık ve buğunun etkisi ,arka planın silikliğiyle oluşturulan sessizlik havası"adeta suda yaşayan balıkların ,uyumlu,ahenkli sessizliğin bir yansıması olarak aksetmektedir.Huzurlu bir atmosferle birleşen " Arab Cafe "in esenliği ve mutluluğu belki de Fransız ifadesinin ; "Suda ki bir balık gibi mutlu olma" önemini ortaya çıkarır.

RESİM KATALOG NO:170
RESMİN İSMİ : WOMAN ON A HIGH STOOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:147X95.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1914 BAŞI
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.79(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.43

1914 yılı, Matisse'nin sanatında farklılıklar ortaya koyar. Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ve Juan Gris'le tanışması renk ve biçim anlayışını değiştirir. Modelliğini Kübist eleştirmen Maurice Raynal'ın karısı Germaine Raynal'ın yaptığı "Woman on a Hıgh Stool"sanatçının ilk kübist komposizyonlardan biridir.(1) Fakat düzenleme de kübist yaklaşım ortodoks tavrıyla ele alınmamıştır. Geometrik şekiller sadece destekleyici bir rol oynamakta ve resmi kendi içinde sonlandırmayı Matisse şiddetle reddetmektedir.Matisse Kübizm hakkındaki düşüncelerini şöyle ifade eder:

"Benim için Kübizm'in başarılı olduğu dönem zor bir dönüm noktasıydı. Diğerlerinin yön verdiği deneyimlerin içinde yer almayan kişi sanırım bir tek bendim. Elbette Kübizm benim ilgimi çekiyordu, fakat benim duygusal doğallığıma hitap etmiyordu."(2)

Tabloda iki boyutlu tesir bırakan monokrom düzlemde Germaime, deforme edilmiş yalın hatlarıyla yüksek bir taburede oturmaktadır.Arka planda parlak kırmızı rengiyle bir masa ve duvara asılı belirsiz bir tablo asılıdır.

RESİM KATALOG NO:171
RESMİN İSMİ : MARQUERITE IN A LEATHER HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:82X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

Matisse kostümlere, aksesuarlara pek meraklıdır ve bunları tablolarında sıklıkla kullanır. Caroline Joblaud'dan olan kızı Marquerite'de aksesuarların, kostümlerin sunumun da sanatçıya modellik yapmıştır.Marquerite, altı yaşında başlayan süreklilik arz eden rahatsızlığı nedeniyle, boğazından bir dizi operasyon geçirmiştir.Günlük hayatında operasyonların izini gizlemek için kadife bir kurdele yada boğazlı elbise giymeyi tercih etmektedir.Kızının bu durumu,Matisse'i ,Marquerite'in kendine benzeyen inatçı kişiliğiyle birleşince depresif duygular içine iter. Marquerite, öncelikle, artık bir genç kız olmuştur. Portrede daralan omuz, genişleyen boyun ve dişiliği ön plana çıkaran şapka da boşluk alanları, Matisse için çözüm bekleyen sorunlardır.Tablo, 1951 yılında, Matisse'in doğduğu yer olan Le Cateau'da ,hükümet tarafından açılmış müzeye ailesi tarafından bağışlanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:172
RESMİN İSMİ : BRANCH OF LILAC
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146.1X96.5M
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART, NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.180

1914 yılında yapılmış " Branch of Lilac" bir natürmort resmin içinde yer alan alçı bir heykeli içinde barındırır.(1)Küçük bir cam kapta yer alan bir çicek dalının fırça vuruşlarının belirginliğinde koyu pembe çicekleri benzer fırça vuruşların şiddetli uygulamasında yer yer koyulaşan gri bir zemindedirler. Sol alt köşede ki heykel sanatçının 1908 tarihli "Small Crouching Nude without an Arm" heykelidir. Çicekler ve yapraklar üstten başlayarak rengi güçlendiren siyah konturlarla çizilmeye başlanmış ve büyük bir ihtimalle tablo tamamlanmamıştır.

RESİM KATALOG NO:173
RESMİN İSMİ : LALELER
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.136

"Laleler"(1) adlı tablo Birinci Dünya Savaşının sanatçı üzerinde yarattığı kaygılı ruh haliyle ve Kübizm'in popülerliğiyle çoğunlukla donuk renklere sahiptir. Komposizyonun bütününde ki düzene ve ahenge değer veren Matisse, eserde kırmızı lalerin çarpıcılığını, beyaz ve sarı renkte de ki lalelerin etkileşiminde dengelemiştir. Tablo ağırlıklı olarak hacmini sarmal yivli sürahiden ve beyaz lalelerin siyah konturundan alır. Sürahinin konumlanışı, bir çok eserinde gördüğümüz gibi Matisse'i ,Avrupa sanatında yüzyıllardır hakimiyetini sürdürmüş olan perspektifle bir akıl oyununa sokmuştur. Fakat Matisse'in sanatında çağdaşları kadar radikal çıkışlar görülmeyecektir.

RESİM KATALOG NO:**174**
RESMİN İSMİ :VIEW OF NOTRE-DAME
RESMİN ÖLÇÜLERİ:147.3X94.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR:(1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.44(2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.94(3) Essers,1993:44.

" View of Notre-Dame" e Matisse'in Quai Saint-Michael'daki beşinci kattaki evinden yaptığı gözlemlerin son noktasıdır.(1) Pencereden yapılmıştır ve sağ pervaz resimde dikey olarak görünmektedir. Derinliği yansıtan çapraz köşelerle, dikey ve yatay çizgilerle birlikte her şey mavi yüzeye soyut bir anlam katıp bunun etkisi yeşille yoğunlaştırılmıştır. Yapının başarılı hatlarının görünür kılındığı bu tuval, Matisse'in, motifini sistemli bir şekilde geometrik olarak düzenleme arayışında olduğu bütün eserlerinin arasında en gelişmiş olanıdır. Eğer sağ kenardaki boşluk bir pencerenin üst kısmıysa iki yatay çizgi ve kesilmiş dikey çizgi varlıklarına rağmen tıpkı iki eğri gibi belirsizdir ve ışık ile hacmin resmin üst tarafına konduğu Katedralin son dizaynını dengelemek için gereklidir. Bu sistemli düzenleme, şekillere hapsedilmemiştir. Renk ,tüm yüzeyin üzerine yayılan bir maviye çevrilmiştir. Bu basitleştirilme süreci uç noktalara taşınarak bir duvar posterinin estetiğinden öteye geçmez.Matisse sürecin ardı ardına gelen aşamalarını açıkta bırakır, böylece izleyiciye bu gelişme sürecindeki birbirinden ayrı zamanları yeniden yapılandırma fırsatı verir.(2)

Bu eserinde Matisse ,sanki Saint Michael'deki evinin penceresinden görülen Notre Dame Katedrali'in geometrisindeki gerçek dünyadan kaçıp saklanacak bir sığınak arıyor gibidir.(3)

RESİM KATALOG NO:175
RESMİN İSMİ : GOLDFISH AND PALETTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:147X97 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.102

Matisse ‘in kendi bağımsız gelişimi onu açık ve belirgin düz renk komposizyonlara yöneltir. “Goldfish And Palette “ bu süreç neticesinde ortaya konmuş bir eserdir. Sanatçının alışıldık temaları iç ve dış mekanın birleşimi ,cam bir kaptaki kırmızı balıklar Fovizm’in canlı renklerinden uzaklaşılarak resmedilmiştir.Fakat tablo ışığını yine renklerden alır.Sanatçı kıvrımlı siyah parmaklıklarla sağladığı iç mekanla dış mekan arasındaki sınırı ,akvaryumu içine alan dik siyah dikdörtgen alanla yok eder. Kübizm’in bazı yapısal eğilimlerinin sezinlendiği eser etkileyici bir tesir bırakır. Matisse , “Goldfish And Palette “ siyahın paradoksal olarak kullanılan aydınlığını, Picasso’nun 1913 tarihli “Card Player” adlı eserinden esinlenerek yapmıştır.

RESİM KATALOG NO:176
RESMİN İSMİ :INTERIOR WITH GOLDFISH BOWL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 147X97 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1914,BAHAR
DİPNOTLAR: (1) Vural Yıldırım,(2006): *Her Ressam Bir Sosyologtur*,,Art &Life Dergisi, Mayıs –Haziran s.52

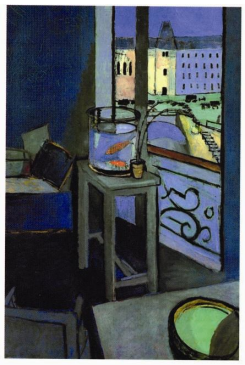

" Interior with Goldfish" Matisse'in en gözde temalarını bir araya getirir.Burada görülen akvaryum balığı teması ilk kez 1910 yılında bir natürmortta ortaya çıkar. Tıpkı pencere ya da atölye gibi, bu konu da Matisse'in çalışmalarında önemli bir yer teşkil etmektedir. Tablo da pencere ve parmaklıklar da tanıdıktır.Açık pencereden ,Palais de Justice görülmektedir.Fakat Birinci Dünya Savaşının etkisiyle Matisse'in renklerindeki canlılık kaybolmuş,soğuklaşmıştır.Çünkü;" Ressam içinde bulunduğu toplum yapısını nesne olarak kullanıp eserlerini üretir, her ressam bir sosyolog'tur."(1) Yüksek bir sehpa üzerine konmuş kırmız balıkların yanındaki küçük saksıdaki yeşil çicek ve iç mekanda ki gri, mavini tonları ve sol alt köşede yer alan yeşilin dış mekanda yinelenmesi iç ve dış mekandaki sınırı ortadan kaldırır. Aynı zamanda yeşil çiçek gözlerimizi atölyenin dışındaki manzaraya yönelten ibir fonksiyondadır.

RESİM KATALOG NO:177
RESMİN İSMİ :MADEMOISELLE YVONNE LANDSBERG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:145.5X106.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHILADELPHIA MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 126-127

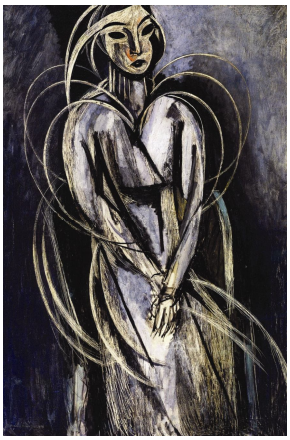

"Madame Matisse"ten bir yıl sonra 1914'te resimlediği "Mademoiselle Yvonne Landsberg" geleneklerden uzak bir eserdir. Resim, zayıf ve çekingen genç bir kadının gerçekçi bir portresi olarak başlamıştır. Fakat son pozda Matisse birdenbire boyanın içinde V şeklindeki boyun görüntüsünden dışa doğru açılan derin kıvrımlar oyarak, dirsekler ile kalçaları birleştirip, şekillerini yansıtmak için zemine doğru kıvırmıştır. Figür, çizgilerden bir koza örmüştür ve resim bitmiştir.

Matisse'in daha önceki çalışmalarında hayatın kalıplarını açıkça ve kasıtlı bir şekilde aşan şekillerin izleri görülmez. Fakat bu yeni özellik model üzerinde uygulanmamıştır. Bu, bir çiçeğin açması gibi kendi inceliğini göz önüne çıkaran doğal bir ortaya çıkıştır.

Tabloya başladığı gün, modeli gelmeden önce Matisse manolya filizlerini çiziyordu ve bu eğilim modele metaforik bir efloresans vermiştir.Aynı zamanda eserin dinamik karakteri dönemin özelliği olup Boccioni'nin kısmen heykelde de kullandığı pratik ve teori çizgileri biraz daha kuvvetlendirip Matisse'in bu kendine hâkim çizgisel örgüyle fütüristlerin cüretkar açıklamalarına bir antitez olmuştur(1)

RESİM KATALOG NO:178
RESMİN İSMİ :FRENCH WINDOW AT COLLIOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:116.5X89CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1)Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.113(2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.92(3) Millet,2002:113. (4)Gerard,1989:92.

1914'te "French Window at Collioure'"da pencere, tıpkı savaşın trajediye açıldığı gibi, karanlığa açılır. (1)Matisse'in bu dönemde kullandığı renklerde değişmiştir,canlı renkler yerini donuk renklere bırakırlar.Tablo ilk bakışta sadece renkli dikey doğrulardan oluşan tamamen soyut bir resim gibi görülebilir.Eser,1966'da Amerika'da sergilendiğinde belirli minimalist çalışmaların prekursörü olarak karşılanmıştır. (2)

Matisse, resmin aşağısında oluşturduğu meyillerle , siyahın değişen yoğunluğuyla ,zeminin varlığını kavramımızı sağlar.Solda bir panjur hissi yaratan çentiklerle derinlik hissini tasvir eder. "Bir tarafta mavi çizgi, diğer tarafta yeşil sütunla çevrelenen, doğanın belirsiz çağrışımı, siyahın genişliğini açan etkileyici merkez, tükeniş duygusu tarafından yönetilen bilinmeyen bir dünya öne sürer." (3)

Siyah, yaratıcı hayal gücü ile resmin zorluğu arasındaki çelişkiyi somutlaştırır ,hem çözülemeyen bir sırdır hem de sınırsızdır, fakat bütün bunların ötesini kendini bir renk olarak empoze eder. Mat siyah, aynı zamanda kendisine canlılık veren ışığı keserek geçer.Bu durum bize Eliphas Levi'nin deyimini hatırlatır; "güneş gözlüğü olmadan güneşe bakmaya cesaret eden korkusuz insanlar kör olurlar, bu yüzden güneş onlar için siyahtır." (4)

RESİM KATALOG NO:**179**
RESMİN İSMİ :MARGUERITE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 75X47 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1914-1915
DİPNOTLAR: (1) Suat Özyürek,(1970):*Matisse'in bir Çağa vurduğu damga*,Ankara Sanat dergisi,sayı:55,s.16 (2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.70

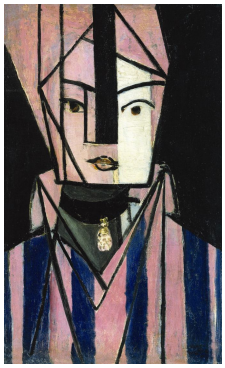

Matisse alışılagelmiş canlı renklerinden uzak bu eserde Matisse' model olarak kızı Marquerite'yi kullanmıştır. Yüz hatları iki tarafı sonsuzluğa uzanan bir beşgene dönüştürülmüştür. (1)Dikey çizgiler üstündeki kareler bir iskambil kağıdı kraliçesi kadar yabancıdır fakat genede Marguerite dir bu.Kübizm alanında kızının ilk eseridir ve tablo bu yönü ile değer taşımaktadır.(2) Matisse hiçbir zaman kübist bir ressam olmamakla beraber, kübist usluba ilgisizde olmamıştır.Matisse,Picasso'yla birlikte Paris teki öncü sanatın birbirine rakip iki önderinden biri olduğu için,onun yaptıklarına kayıtsız kalamazdı.Matisse in kendi bağımsız gelişimi,onu açık ve belirgin düz renk komposizyonlarına yöneltmişti,bu yüzden kübizmin bazı yapısal eğilimlerini benimsemesi için fazla yön değiştirmesi gerekmiyordu.Ressama bu yola yönelten ilk etkinin ,savaş yıllarında sık sık gördüğü Gris' den geldiği anlaşılmaktadır.

RESİM KATALOG NO:180
RESMİN İSMİ: YELLOW CURTAIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146X97 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON,ALPHONSE KANN KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR: (1)Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.96 (2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.70 (3) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.121

Matisse bu yıllarda sanatında arayışını sürdürmektedir bir yandan figür çalışmalarına devam ederken "Yellow Curtain" karşımıza daha soyut bir deneme olarak çıkar . " Yellow Curtain" ın çıkış noktası, öğesel formları en aza indiren Clamart'ta ki bahçedir.(1). Eser de pencereden, gökyüzüne karşı yapraklarla çevrelenmiş oval bir yüzme havuzu görülmektedir.(2) Matisse'in en doymuş ve aynı zamanda en kuru pencere resimlerinden biridir. Pencere ile tuvalin arasında mutlak bir uyum vardır. Matisse'in "Composition" diye adlandırdığı " Yellow Curtain " de renk artık, obje ya da objesiz, nesne ya da alan olarak tanımlanmaz. Matisse'in söylediğine göre, sarıya, herhangi bir şeyi anlatmak için değil gökyüzü ve ağaçların zıtlığından aldığı keyif ve heyecanı vurgulamak için ihtiyacı vardır ve dekor da bazı temel doğal durumların esas sadeliğini takınana kadar önemli desenler doyurulur ve rengin etrafında toplanır. Matisse; "Alanı ve nesneleri sanki benden önce sadece güneş ve gökyüzü varmış gibi dünya üzerindeki en sade nesneler olarak ifade ederim… Sadece duygularımı resmetmeyi düşünürüm." (3) diyerek resmin çıkış noktasını belirtmiştir.

RESİM KATALOG NO:181
RESMİN İSMİ :VARIATION ON A STILL AFTER DAVID DE HEEM
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 180.9X220.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART, NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR:(1) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.100

1915 tarihli eser de Matisse, Jan Davidsz de Heem'in " Dinning Table "adlı eserinin 1893 yılında yaptığı ilk versiyonunu, modern yapısal yöntemlere göre yeniden yorumlamıştır. Felemenk ressamının sade, neredeyse monokrom yaklaşımı yeniden canlandırılmış ve Matisse'in çok sevdiği duyumsal etkiler ve sıcak renklerle yeni bir hayat kazanmıştır. Tablo,Matisse'in bir meydan okuma olarak kabul ettiği ve bunda da başarılı olduğu teknik açıdan karmaşık bir çalışmadır. Düzenleme, De Heem kopyasıyla kaba taslak motifin çerçevelenmesinin belirgin bir şekilde yeniden yapılandırıldığını açıkça ortaya çıkarır.Birkaç istisna haricinde orijinal natürmort da ki nesnelerinin yeniden belirdiğini fark ederiz. Sadece iki vazo arasındaki bardak gözden kaybolmuş, belirli dizilişler kısıtlanmıştır. Örneğin ilk çalışmada yer alan bir meyve ya da biraz kabuk görmeyiz. Yemek masası temasının dördüncü önemli şekli olan ve aynı zamanda tarz bakımından "Luxe, calme et volupté" zamanın da görülen divizyonizm'e bağlılığı hatırlatan bu tuval bir bakıma Matisse'in Kübizm'den aldıklarının üzerine yüklediği sınırları ifade etmektedir. (1) Tuvalde düzenleme otantik bir his uyandırmalı ve geometrik şekiller sadece destekleyici bir rol oynamalıdır. Resim kendi içinde sonlanmamalı,izleyiciye normal bir şekilde görebileceği bir yüzey sunmalıdır.Bir bakıma Kübizm'in eleştirisini yapmıştır.

RESİM KATALOG NO:182
RESMİN İSMİ :PORTRAIT OF GRETA PROZOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146X 96 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1915-16 KIŞ
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.50

Tabloda ki model , Litvanyalı bir diplomattın kızı olan ,Greate Prozor'dur. Aktrist olan Greta, Paris'te, Théatre de 'I'da, Lugné-Poé's, kumpanyasında çalışmıştır. (1) Düzenleme de,Birinci Dünya Savaşı'nın sanatçının üzerinde yarattığı olumsuz duygular tuvalinde görmeye alışık olduğumuz canlı renkleri değiştirmiştir.Canlı renkler yerini koyu sarı, toprak rengi ve laciverte bırakmıştır. Greta'a üzerinde lacivert bir elbise ,üzerinde çicek olan büyük siyah bir şapkayla sarımtırak bir koltukta oturmaktadır.Arka plan gri ve sarı renkle sığ bir tesir bırakmaktadır. Poz da önde kenetlenmiş eller, yüzdeki donuk ifade , sarı arka fonla birleşince, dinsel bir atmosferi çağrıştırır. Greta Prozor'un güvenli duruşunda, kişiliği başarıyla yansıtılmıştır.Yüksek topuklu ayakkabıları zeminle aynı renkte boyanarak sanki boşlukta uçuyor gibidir.

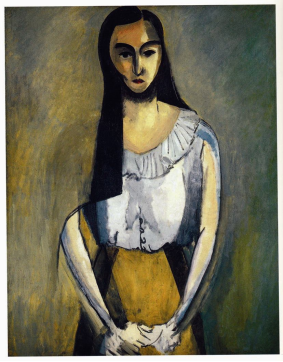

RESİM KATALOG NO:183
RESMİN İSMİ:ITALIAN WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:116.7X89.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SOLOMON R.GUGGENHEIM MUSEUM,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.224

" Italian Woman"da ki model,Matisse'in modelleri arasında yer alan İtalyan model Lorette'nın ilk tasviridir.(1) Resim kendi içinde bir çokluk doğurur. Sağ üst köşeden başlayarak direseğe kadar inen bu çokluk , iradeli bakışlara sahip portreye tezat oluşturan önde kenetlenmiş elleri psikolojik bir tesir ile kapatır.Yüzde ve açık yaka kısmında kalın bir boya katmanı uygulanırken,saydam vücut kenetlenmiş eller neredeyse kapanmak üzeredir.Matisse'in tuvali Birinci Dünya savaşının tesiriyle canlı renklerini kaybetmiş yerini soğuk renklere bırakmıştır. Tablonun şüphesizki çok güçlü psikolojik bir aktarımı vardır.

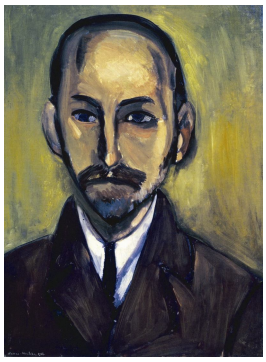

RESİM KATALOG NO:184
RESMİN İSMİ: MICHEAL STEIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:67.3X50.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCISCO MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.171

Tabloda ki model Matisse'in sanat hayatında bir dönemin sonunu belirleyen, 1905 tarihli "Woman in Hat" eserini tüm olumsuz eleştirilere rağmen satın alan, avangard sanata meraklı, Michael Stein'dir. Stein, burada ciddi bir işadamı pozundadır. Tuvali boydan boya saran ince boya katmanı ve dağınık fırça darbeleri, hızla yapılmış izlenimi verir .Fakat Matisse her zaman temkinli bir deneycidir. Matisse ,Stein'ın alnını yoğun olarak yuvarlak bir biçimde vurgulamış, portrenin başka yerinde bu fırça darbelerini uygulamamıştır. "Michael Stein"(1) kompozisyonun merkezinde kulakları, burnu, çenesi ve kravatı, kapalı yakasıyla tam bir işadamını andırırken, mavi, kahverengi gözleri bir maske gibi soyutlanmıştır. Bakışlar, bekleninenin aksine, düzenlemeye çarpıcı bir etki bırakmaz.

RESİM KATALOG NO:185
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF SARAH STEIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:72.4X56.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCISCO MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.199

Matisse' in "Jeannette-V" heykelinde başardığı basitlik ve yalınlık onun tablolarına da yansımıştır." Portrait of sarah Stein" ve "Italian Woman " buna en iyi örnektir.Matisse modellerini yüz hatlarını yalın çizgiler ve düzlemlerle anlatmıştır. Portrede ki burnun konumu göz çukurları ve kasları tek çizgiyle birbirine bağlanmıştır.Gözler ve dudaklar dörtgen şekline yaklaşmıştır .Yüzü ve saçlarının renkleri bir kontrast oluşturmuştur.(1)Matisse, çalışmalarında hocası Gustave Moreou'un izinden yalınlığa doğru gitmektedir. Burunla kaş çizgisini birleştirmiş, alnı yanakları rengin ışığıyla aydınlatmıştır. Dudaklar sıkı sıkıya kapatılmış, çene küçük bir yumru gibi olup portre ışığı yansıtan mavi ve siyahın tersiyle adeta güneşin içinde yeni açan bir çicek gibidir. Sanatçı,Birinci Dünya savaşı ve Kübizm'in popülerleşmesiyle Fovizm'in sadece şiddetli renklerinden sakınmaktadır.

RESİM KATALOG NO:186
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH IVY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:60X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES BEAUX-ARTS,BESANÇON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) - Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.154

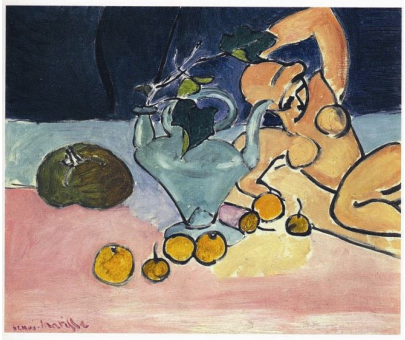

Matisse sıklıkla tablolarında heykellerine yer verir. 1916 tarihli "Still Life with" Ivy" tablosunda da (1) sanatçının "Recling Nude" heykeli kişiselleşerek açık komposizyon düzenlemesinde düzenlemenin solunda daha basit bir formda ele alınmıştır .Figür geniş bir ferahlıkla hafifçe pembeye boyanarak oluşturulmuştur.Kompozizyonun merkezinde beyaz renkle astarlanmış yeşil bir Katalan vazosu içinde yeşil bitkiler yer alırken, ön kısımda sarı portakallar ve sağ bölümde bir bal kabağı yer alır. Tuvalde yeşilimsi mavi,pembemsi renk alanları göze çarparken, figür ise avuç içinde tüm renkleri toplamaktadır.(1)Renklerin birbiriyle özdeşleştiği bu tabloda , heykelin vücudu güvenilir bir küstahlıkta ve tartışılmaz bir pembeliktedir. Geniş sağ omuz hafif bir renk çeşitliliğinde iken sol dizin önündeki bölüm lekeli bir grilikte olup bu sol kolda da devam etmektedir.Donuk gölgeler olarak tabir edebileceğimiz bu lekelerle ,bir ışık oyunu için girmeyi Matisse tercih etmemiştir.Vazonun içindeki bitkilerin resmedilmesinde kasıtlı bir dengesizlik vardır.

RESİM KATALOG NO:187
RESMİN İSMİ:GRAY NUDE WITH BRACELET
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 75X61CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STAATGALERIE STUTTGART,STEEGMANN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.162

"Gray Nude with Braclet"(1) lavi tekniğiyle yapılmış,Matisse'nin alışılageldik renkli paletinden yoksun bir tablodur. Beyaz katılmış siyahın değişen yoğunluğunda çıplak figür bacak bacak üstüne atmış kolları önünde kenetli bir koltukta öne eğilerek otururken, tablo adını sol kolundaki bilezikten alır. Sırt, koltuğa yaslanmamaktadır. Pozun netliğinde, kalçadaki siyah konturlar yeterli görülmeyip,kalçayı saran sık ve şiddetli sayılabilecek beyaz fırça darbeleri ,figürün öne eğiminde fonksiyoneldir. Komposizyonda vurgu daha aydınlık olan omuzlar,göğüsler ve yüzdedir.

RESİM KATALOG NO:188
RESMİN İSMİ:AUGUSTE PELLERIN I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92.3X78.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.176

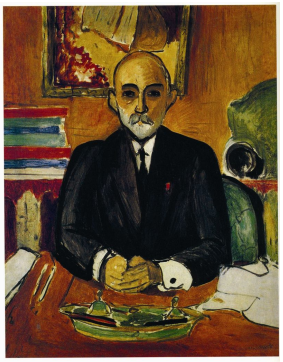

Fransız modern sanatının önemli koleksiyonerlerinden biri olan Parisli işadamı Auguste Pellerin, Matisse'den bir portresini yapmasını ister. Matisse çalışmayı tamamladığında koleksiyoneri takım elbisesiyle elleri önünde kenetli çalışma masasının başında oturmuş ciddi bir pozda resmetmiştir. Masada bir gemi maketi bulunmakta arka planda evraklar ve bir tablo asılıdır. Figür üç boyutlu bir tesir bırakırken masa farklı bir düzlemde iki boyutlu bir tesir bırakır. Renkler geniş alanlarda uygulanmıştır.Portre çalışmasının tamamlanması akabinden Pelerin sanatçının çalışmasından hoşlanmamıştır.(1)Matisse'e zayıf bir kişilik hissi uyandıran, özellikle ellerden duyduğu rahatsızlığı belirtir ve ikinci portresinin yapılmasını ister.Fakat tamamlandığında, ilk çalışmayı daha kabul edilir bulucaktır.Çünkü tercih ettiği aydınlık, ikinci portrede yoktur.

RESİM KATALOG NO:189
RESMİN İSMİ:STUDIO- QUAI SAINT-MICHEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 147.9X116.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHILLIPS COLLECTION, WASHINGTON, D.C
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: :(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.199

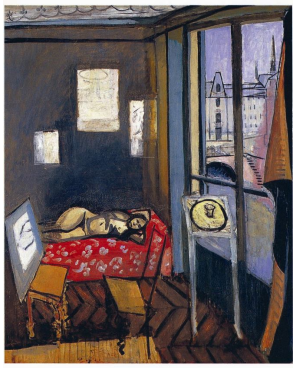

Tablo Matisse'in Quai Saint –Michel'deki stüdyosunda yapılmıştır.Pencereden Palais de Justice görülmektedir.Matisse stüdyosundaki iri papatyalı yatak örtüsünü Corot ve Courbet eserlerinin bir benzeri olarak bir doğa manzarası gibi kullanmaya karar verir.(1)İçeride uzanmış model Lorette' ta nın taslağı iki sandalyeden birine dayanmış durmaktadır. Matisse kendini resmetmemiş sandalyesini sembol olarak kullanmıştır. Durum Matisse'in resme kurgusal bakışını ortaya koyar.Odanın kahverengi kirişlerle ve zigzaglı alt zeminle desteklenen perspektifi canlı kırmızı çiçekli divan örtüsüyle kırılır.Matisse'in çok sevdiği bir tema olan iç mekanla ve dış mekanın birleşimi , belirsiz bırakılmış üç tablonun yapıldığı arka plan ve pencereden uzanan mavi gri renkle sağlanmıştır.

RESİM KATALOG NO:190
RESMİN İSMİ : PIONA LESSON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 245.1X212.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.76 (2)Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.130(3) Crepaldi,2001:79.(4) Crepaldi,2001:79.
(5) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 130

" Piona Lesson " sanatçıyı derinden etkileyen savaşın etkileriyle oluşturulmuştur.Bu dönemde Matisse'in iki oğlu askere çağrılır.Pierre tank birliğine,Jean hava kuvvetlerinin destek hizmetlerindedir.Dreain'e yazdığı bir yazıda"sürekli olarak savaştaki gelişmeleri beklemekten duyduğu acıyı "itiraf etmiştir ve bu süreçte eski yıllara duyduğu özlemle bir baş yapıt olan "Piona Lesson" u ortaya koyar.(1)Paletindeki renkler bile değişmiş, parlak renklerin yerini griler , yeşiller, kahverengi, hata siyaha kadar uzanan koyu gölgeler almıştır.

Eser de plastik bir dışavurum ve büyük bir tertip ustalığı vardır. Eserin konusu yıllar önce oğlu Pierre'in on yaşlarında olduğu yıllarda ki özlem duyulan aile hayatının hatıralarıdır. (2) 1916 yılında Pleyel piyonosunu çalmaya başlayan heveslenen Matisse'in oğlu burada daha genç görünmesine karşın resmin yapıldığı tarihte aslında onaltı yaşındadır.(3) Oğlunun sadece asık suratı görülebilir. Tablo da yer alan netroneme piyonun çalınması için bir ritm gibidir.Pierre'in yüzüne bu yapısal üçgen yansımıştır.Açıkça ortadadır ki bu ressamı yönlendiren denge ve ölçüdür. Arka planda, 1914 yılında yapılmış ilk kübist komposizyonlardan biri olan "Yüksek Tabure'deki Kadın" resmini daha basitleştirmiş bir formda tekrarlar. Sol alt köşede ise Matisse'in 1908 yılında sergilenen Dekoratif Figür heykeli görülmektedir.

Ressam sıcak renkler kullandığı heykelin dalgalı duyumsal çizgilerini resmin bütününde kullandığı sert geometri ve soğuk renklerle kontrast yapmak istemiştir. Aynı zaman da piyononun üzeride duran mumluğun sıcak renkli iki boyutlu betimi, metronomun gri tonları ve üçboyutluluğu da katı bir kontrast yaratır.

”Eleştirmenler yaratıcı süreçin karşıt unsurlarını, bir yanda duygusal,mantıktan yoksun sezgi,diğer yanda kararlı bir akılcılık olarak tamamlamış ve resme sembolik anlamlar yüklemiştir.”(4)

Odadaki asıl ışık sağdan, görünmeyen bir lambadan gelir. Çocuğun alnından geçer, alın ve çenenin çıkıntılarının altında gölgeler bırakır. Odanın içinden enine geçerken perdelere değer ve dışarıdaki loş griliğe zıt bir şekilde pencerenin çerçevelerini açık gümüş gri renginde açar, pencerenin porselen kolunu belirgin bir şekilde ortaya çıkarır. Böylelikle” Piyano Dersi” nde geri plandaki kurşuni bir düzlemin üzerine ustalıkla serpiştirilmiş renk dalgalarıyla ayrı bir özellik taşır.(5)

RESİM KATALOG NO:191
RESMİN İSMİ : MOROCCANS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 181.3X279.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1)Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,Paris:s.82(2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.104

1916 yılına tarihlenen "Moroccans" ın eserin oluşması fikri 1913 yılının baharında, Matisse' in Fas'a yaptığı ikinci ziyaretinin dönüşünde doğmuştur.Arkadaşlarıyla her zaman iyi ilişkiler içinde olan Matisse, Camoin'e yazdığı mektupta eserin oluşum safhasından bahsetmiştir:

" Aklımda bir aydan uzun süredir Fas resimleri var.Önemle senin çok iyi bildiğin Casbah'taki küçük kafenin terasını çalışıyorum.Umarım kendi başıma ortaya koyabilirim.Fakat zahmetli bir yönü var.Henüz renkleri içime sindiremedim.Fakat yapabileceğimi ümit ediyorum." (1)

Matisse'in taslak defterinde Fas'a ait desenler olsa bile, hatıralarında kalanları yeni hisleriyle oluşturmayı denemiştir. Eserde aşağıda ekşi elmaların resmedildiği bir tezgah ve karpuzlar, sağ bölümde tanınmış kafenin terasında oturan Faslılar görülür. Bu mekân basitlik arzusu ile soyutlamanın huzurunu reddetme arasındaki kargaşanın mekânıdır.(2) İlk Fas resimlerindeki bütünlük tabloda görülmez. Tablo üç bölüme ayrılmıştır. Matisse'in çabası triptiği birleştirmektir. Bunun için siyah arka planı kullanmış ve derinliğe meydan okumuştur.. Matisse'in manzaralarının biçimlerinde atmosferin eridiğini hissederiz. Fakat küresel parlaklığın kümelendiği ,resmin müzikselliğinin sağlandığı,aynı anda kesin dış çizgilerle enerjik bir titreşimi yukarıda sol köşede görebiliriz.

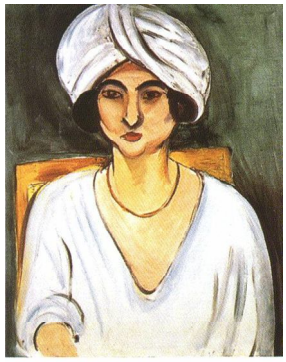

RESİM KATALOG NO:192
RESMİN İSMİ:BEYAZ TÜRBANLI LORETTA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE,CONE KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.76

"Beyaz Türbanlı Loretta" adlı tablo da(1) İtalyan model Loretta beyaz üst giysisi ve beyaz türbanıyla yer almaktadır. Boynunda ince bir kolye yer alır.Matisse'in her zaman ulaşmak istediği yalın çizgilerde ,model donuk bir ifadedir.İzleyici üzerinde güçlü bir tesir bırakır.Sağ kol vücuda nazaran daha küçük çalışılmış arkada ki sandalyede deforme edilerek bu tuhaflıklar portrenin ifadesini güçlendirmiştir.

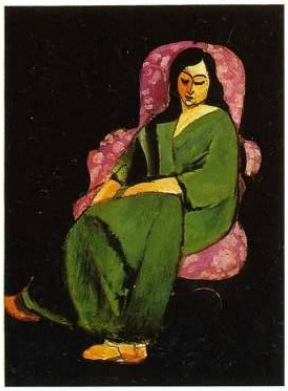

RESİM KATALOG NO:193
RESMİN İSMİ:SİYAH ZEMİNDE YEŞİLLİ LORETTA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: GELMANN KOLEKSİYONU,LOMAS,MEXICO
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.76

1916 yılının Aralık ayından 1917 yılının bitimine kadar Matisse en az yirmibeş resmini İtalyan model Lourette'yi kullanarak gerçekleştirmiştir . Lourette'yi tasvirlerin de uyanık bir vaziyette bir kanepeye uzanmış egzotik bir kostüm veya başlıkla resmederken ,"Siyah Zeminde Yeşilli Loretta" ta tablosunda(1) alışılmış aksesuarlar dışında Lourette kaba tüylü yumuşak bir terlik ve yeşil büyük hacimli bornozunun altında istirahat ederken farklı bir sunumda karşımıza çıkmaktadır. Odayı ya da alanı saran bir belirtme yoktur. Kıvrımlı bir biçime sahip olan imparator sandalyesi kaba tüylü, bir pembe bulut gibi figürü sarmıştır. Model erken dönem Madonna'ları gibi görülmektedir.

RESİM KATALOG NO:194
RESMİN İSMİ: BOWL OF APPLES ON TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116.9 X 88.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: CHRYSLER MUSEUM OF ART,NORFOLK,VIRGINIA
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.118

" Bowl of Apples on Table" masanın 3 bacağı,yuvarlak masa üstü ve elmaların olduğu kase normalde yatay olması gerekirken ,neredeyse 90 derece çizilmiştir.(1)Böylelikle,tablonun düzenlenmesi, iki farklı açıyla oluşturulmuştur. Fırça sürüşünün belli olmadığı, ağırlıklı fov sehpanın kırmızı ayaklığı ve elmaların görüntüsü, izleyicinin gözüne paraleldir. Sehpanın üst kısmı ,yeşil halı, meyve kasesi,kuş bakışı çizilerek izleyiciye sunulur. Sehpanın ayaklığı ,tabloyu batılı kılar.

RESİM KATALOG NO:195
RESMİN İSMİ: PENCERE İÇ MEKAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: DETROİT SANAT ENSTİTÜSÜ
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.77

Matisse sık sık en sevdiği konulardan biri olan pencere konusuna geri döner ve her seferinde konuyu farklı bir yaklaşımla ele alır."Pencere İç Mekan" (1)da neredeyse hiç derinliği olmayan mekan,siyah çizgilerle ve beyaz ışıkla belirlenmiştir.Adeta üç ayaklı sehpa koltuklar ve zigzaglı zemin suda gibidirler.Arka planda manzaraya açılan pencere tabloya derinlik katar.Varsayılan göğün mavisi sanki odanın içine dolmuştur.

RESİM KATALOG NO:196
RESMİN İSMİ :BATHERS BY A RIVER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 261.6x391.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE ART INSTİTUTE OF CHİAGO
RESMİNTARİHİ: 1916-17

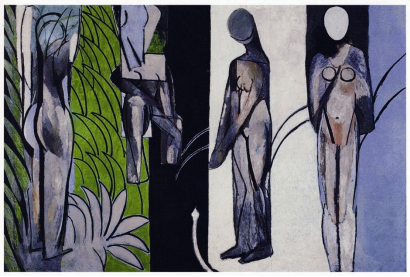

DİPNOTLAR: (1)Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul,s.75(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 137
(3)Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul,s.75(4) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,Paris:s.28-29.
(5) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183
(6) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.106
(7)Millet,2002:28-29.(8) Durozoi,1989:106.(9) Durozoi,1989:106

Fov tavrın baş temsilcisi Henri Matisse'in " Nehirde Yıkananlar" adlı tablosu, Fransız yeni ekolünün değerine bütün kalbiyle inanmış sanat koleksiyoncusu Schukin 'in Moskova'da ki evinin merdiven sahanlığına ısmarlanan üçüncü büyük resim için yaptığı eskiz çalışmaları sırasında ortaya çıkmıştır. (1) Eser büyük bir ihtişamla paralel dikey alanlarda şekillendirilmiştir. (2) "Matisse için kuraldışı olan özellik ise figürlerin komposizyonun kaynağı değil , tamamlayıcı öğeleri olmasıdır"(3) Tablo,"Piona Lesson" de görülen ve gittikçe Matisse'in sanatında yaygınlaşan suretlerin tanınmazlığı, vücutların heykelimsi taslağı ile mükemmelce uyan, dramatik ve evrensel bir kaliteye sahiptir. Eserde ki primitizm , Kübizm'le oluşturduğu bağlantıda dekoratif bir ifadenin yardımıyla yerleştirilir.Figürler Picasso'un 1907 tarihli"Demoisselles d'Avingon"'un da oluşturulan biçimlere benzer. Bu dönemde Matisse'in başarısını gölgeleyen Kübizm'in çok popüler olması sanatında Kübist etkileri çoğaltmıştır. Figürler, kesin ayrımlı düzlemlerle yansır.(5) Fakat Matisse, kübist yaklaşımın ortodoks tavrıyla figürü her yönden incelenmektense, izleyiciye normal bir şekilde görebileceği bir yüzey sunar. Matisse'in tasarımlarının yolundaki hareket,figürlerin ana hatları ve belirli tariflileri,ilerleyen yıllarda guaş kesme yönteminin karşılığı olacaktır . "Bathers by a River" da sanatçının cennet düşünün bir paralelliği görülür.(7) Fakat bu kez konu , "çalışmanın merkezinde yer alan sürüngenin sinsi varlığı ile değersiz kılınan kayıp cennettir." (8) "Renklerin sakin yerleşimi , belki savaş yıllarının ambiansına bağlı olarak dramatizasyonu gözler önüne serer,stüdyo dışındaki kutsal olmayan dünya " Dance "'ta olduğu gibi portreleştirilip o kutsal kökenlerinden yırtılmışken,geriye kalan kalıntılardaki tüm şey işe düşüşün kaçınılmaz dramıdır."(9)

RESİM KATALOG NO:197
RESMİN İSMİ: ARTSIT AND HIS MODEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 146.5 CMX97 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1916-17
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.13

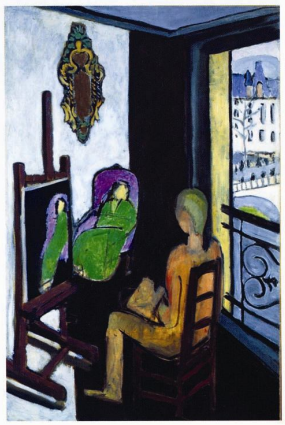

"Artist and his Model" (1)kompozisyon merkezinde Matisse'in Quai Saint-Michel'deki stüdyosunda, modeli Loretta odanın köşesinde, üzerinde canlı yeşil bornozu gözalıcı rengiyle bir koltukta oturup poz vermektedir. Aynı tarihli "Siyah Zeminde Yeşilli Loretta" ya benzer bir pozdadır. Matisse ise tualinin başında ,elinde paleti modele bakmaktadır.Tuvalde poz renkte ve biçimde yinelenerek aheng katar.Matisse sıklıkla stüdyosunda kendini resim yaparken resmeder.Bu durum, resmindeki modelin bir kadın değil sadece bir resim olduğunu ispat eder.Tablo, "Siyah Zeminde Yeşilli Loretta" ya zıt bir yaklaşımda kendi sanatının savunmasıdır. Aydınlık pencere ve parmaklıklar, Matisse'in sanatında aşina olduğumuz unsurlardır.Arka plandaki mavimsi duvar sanki ayna gibi dış mekanın atmosferini yansıtır.

RESİM KATALOG NO:198
RESMİN İSMİ:LORETTE RECLINING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.199

Matisse ,Quai Saint-Michel'deki stüdyosundaki iri papatyalı yatak örtüsünü bir doğa manzarası gibi kullanmaya karar verir ve modeli Loreatta'yı çıplak bir pozda resmederek "Loretta Recling" tablosunu yapar.Modelin iri kalçalı ,göğüslerinin ve göbeğinin kıvrımları belirli, kollarını yastık gibi kullanarak başını koymuş, uyuyan çıplak pozu Corot ve Courbet eserlerinin bir benzeridir.

RESİM KATALOG NO:199
RESMİN İSMİ:WINDSHIELD ,ON THE ROAD TO VİLLACOUBLAY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: CLEVELAND MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.80

Matisse 1917 yılında ilk arabasını satın almıştır.(1) Arabasına paletlerini,tuvallerini koyar ve gezerken birçok yerde durarak resim yapar.Tablo da arabanın ön camından görülen ağaçlıklı yol resmedilmiştir .” Wındshıeld ,On The Road To Villacoublay “Matisse’in çok sevdiği bir konu olan iç mekandan dışarıya açılan manzara farklı bir sunumla karşımızdadır.

RESİM KATALOG NO:200
RESMİN İSMİ: SCULPTRE AND VASE WITH IVY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 73X92CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: TIKONAJA ART MUSEUM,VAASA
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.155

“ Sculptre and Vase with Ivy” (1) ışığı tutan ağırlıklı mavi alanda, küçük bir büfenin üzerinde yer alan stilize Katalan vazosu, yeşil yapraklar, “Recling Nude I” heykeli ve meyvelerle bir natürmort çalışmasıdır. Aydınlık, belirgin fırça dokunuşlarıyla vurgu,heykelin ve Katalan vazosunun sağ bölümündedir.Canlı sarı meyveler, vazonun sivri hatlarını yumuşatarak, göğüsle kurduğu ilişkide resmi kilitleyerek tekrarlayan formlar resme bir aheng katar.

RESİM KATALOG NO:201
RESMİN İSMİ: ORIENTAL MEAL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100.6X65.4CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: DETROIT INSTITUTE OF ARTS
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.164

"Orıental Meal" adlı tabloda(1) Matisse'nin 1917 yılındaki modeli Loretta, koyu yeşil üst giysileriyle pembemsi el ayak ve yüzünün yumuşaklığında beyaz bir mindere oturmuş, ona sunulan kahveyi içmek üzeredir.Sol tarafta yer alan servis yapan Faslı erkek figürü, geleneksel bir kostümde olup başındaki siyah şapka, resmi batılı kılar. Eser batılı gözde bir hiciv taşırken renkler, geniş düz alanlarda kullanılarak alanın iki boyutluğu İslam sanatının etkisindedir. Renkler Fovizm'le bağdaşmıyor olabilir fakat renklerin parıltısındaki ışık, Fovizm'in şiddetinden uzak bir tatmin ediciliktedir.

RESİM KATALOG NO:202
RESMİN İSMİ:LAURETTE IN GREEN,IN PINK ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100X73CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.76

Matisse,1916 yılının Aralık ayında Loretta adında İtalyan bir modelle anlaşmış ve 1917 yılının bitimine kadar en az yirmibeş resmini Lourette'yi kullanarak gerçekleştirmişti.(1) "Laurette In Green,In Pınk Armchaır " de Laurette "Oriental Meal" tablosunda yer alan yeşil kostümüyle, dekoratif pembe bir koltukta oturur. Kostümün yırtmaçlı kolları koltuğa yaslanımda açık yeşil bir florans yapar. Koltuğun kıvrımlı hatları Laurette'nin feminenliğini artırır. Biçim bozmalarda kol yelpazeyle sonlandırılmış, vücudun masif koyu tonlarında izleyicinin gözü, yüze kaymaktadır. Yüzün sol tarafının şişkin biçiminin sınırlılığı kıvrımlı ve pembemsi koldadır.

RESİM KATALOG NO:203
RESMİN İSMİ:ODALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 42X34CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.117

"Odalısque" tablosunda yanındaki rengi canlı kılan siyah arka fon üzerinde oryantal kostümüyle bir kadın figürü oturur. Eller Matisse'in "burmalı el" olarak tabir ettiği (1)pileli eteğin kıvrımlarıyla özdeşleşir. Koltukta ki kıvrımlı dik inen çizgiler , başta ki zincirleme yatay süsleme ve eteğin dioganel hatları ,şeffaf bluzu içine alarak canlı kılar.Düzenleme farklı çizgilerin birbirleriyle girdiği ilişkide oluşturulmuştur. Yukarıdan aşağıya hareket eden kıvrımlı çizgiler; koltuğu, yatay hareket eden çizgiler; başlığı, diogenal hareket eden çizgiler; etekliği vurgular. Canlı renkli yüzükler, göğüs uçlarının belirgin iri turuncusunda, dengededir.Gül Çoşkun'a göre Matisse , Picasso'yla birlikte döneminin son oryantalistleridir.

RESİM KATALOG NO:204
RESMİN İSMİ:AUGUSTE PELLERIN II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 150.2X96.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE NATIONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.176

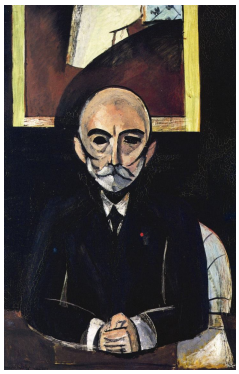

Ayrıntılardan arındırılmış, soyutlamaya doğru atılan bir adım olan bu tablo Parisli işadamı Auguste Pellerin'in 1916 yılında Matisse tarafından yapılan ilk portresinin uygulamasından memnun kalmayarak ikinci şiparişini verdiği bir portre çalışmasıdır. Fakat Pellerin ikinci uyarlamadan da memnun kalmamış, ilk uyarlamayı daha tatmin edici bulmuştur.(1) Çünkü tercih ettiği aydınlık, ikinci portrede yoktur .Tuvalde ışığın yerine kullanılan siyah ,figürün takım elbisesinde ve arka fonda yinelerek tuvale hakimdir. Açık kompozisyon düzenlemesinde duvara asılı bir tablo yer alır.Pellerin ellerini çalışma masasının üzerine koymuş ciddi bir pozla direkt olarak izleyiciye bakmaktadır.Portrenin yüz hatları ve özellikle anlı kalın boya katmanlarıyla parlak bir ışığa sahiptir.Bu tesir kenetlenmiş küçük ellerde azda olsa hissedilir.

RESİM KATALOG NO:205
RESMİN İSMİ:MUSIC LESSON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 244.7X200.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BARNES FOUNDATION,MERION PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.92

"Music Lesson" adlı eser görünüşte Matisse'in ailesinin final resmidir. Tüm aile Issy'deki oturma odasında toplanmışlardır.Pierre, Maruqeritte'in yönetiminde," Piona Lesson"da da gözümüze çarpan nakış gibi işlenmiş piyonosunun başındadır.Jean sol tarafta aşağıda bir kitap okumaktadır.Amelie çocuklardan ayrılmış dikiş dikerken görünür.Matisse ise resmin içinde sanatının profesyonel yansımasıyla yer almaktadır.Ev halkına ait işlerin sınıflandırılmasında kendini çizmemiş,ayıklamıştır.Jean yazın gideceği ,aileyi kaygılandıran askeri görevine ,hazırlanmaktadır. (1)Bıyığı ve sigarasıyla onyedi yaşında bir çocuktur.

Matisse'in çalışmalarında alışıla gelmeyen bir hızla yapılmış tablo, ailesini bir arada görmenin son dem hızıdır ve Matisse'akrabalarının düşman hattında olmasından dolayı oldukça kaygılıdır.Matisse'in tüm bu kaygıları karşımızda yer alan bahçenin bir noktasında işaretlenir.Devasal bir icrayla yaşamın renk tonu ve görünüşü arka planda yer alan "Recling Nude I" heykelidir.Eşinin pasif figürünün üstünde yer almaktadır.Matisse'in karısı Amelie'ın oturduğu sallanan sandalye evinin simgesini anlatışta az kalmaz.

RESİM KATALOG NO:206
RESMİN İSMİ:SUN'S RAY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:91X74 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1)Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.110

Matisse manzaralarında sıklıkla doğal eğimli yerleri tercih eder. Bu bölgeler ona ufuk çizgisini resmin üst kenarına alma imkanı verir. Böylece motifi resimsel düzlem içine çizebilir. 1917 yılında da yeniden doğayı ifade etmeye başladığında geometrik yapılandırmanın gerekliliklerinden vazgeçmiş değildir, bu resim de bunun açık bir kanıtıdır."Sun's Ray" de Matisse'in bu resimde Fütüristlerin eserlerinden etkilendiği sanılmaktadır. Biçimsizliğe bir kez daha sınır koyar, renk bloklarının içinde, ağaçların altındaki çalılara doğru bir patikayı birden bire oluşturmaz .Sadece açıkça seçilen iki ağaçla belli belirsiz ifade eder. Fakat buradaki geometri ve soyutluk eğilimi, "French Window at Collioure"'da olduğu gibi ışığın ağaç yaprakları arasından sertçe patlaması ile bıraktığı gölge arasındaki göz alıcı zıtlıkla ortaya çıkarılırlar. Bu değişimi, rengin şiddetli müdahalesinde ve birinden bir diğerin koyu geçişlerde gören gözler kamaşır.(1)

RESİM KATALOG NO:207
RESMİN İSMİ:LAURETTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 35x26.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.224

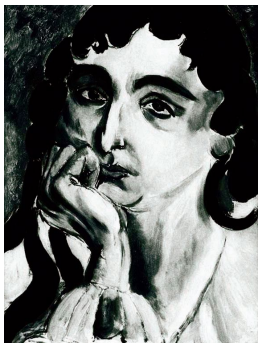

"Laurette" yalın ve esrarengiz bir çalışma olup kadının yüzü ürkütücü değişkenliğinde resmi doldurarak sihirli bir his uyandırır.(1)Matisse' nin modeli İtalyan asıllı Loretta ' dır.Ellini çenesine dayamış direkt olarak izleyiciye bakar.

RESİM KATALOG NO:208
RESMİN İSMİ:LAURETTE WITH A COFFEE CUP
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTMUS EUM,SOLOTHUM
RESMİN TARİHİ: 1917
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.54

Birkaç yıldır Laurette adında İtalyan bir kadın Matisse'in gözde modelidir ve bir çok eserinde resmedilmiştir. (1)Tabloda , Laurette çok sakin bir ifade de,dalgalı akıcı hatlarla yere uzanmıştır.Rahat pozun tabloyu yarı çapraz kesen pozunun sonlandığı oryantel sehpanın üzerindeki kahve fincanı renk birliğiyle sehpayla özdeşleşir. Bu sehpa ayrıca ressamın uzamsal özelliklerini de tanımlar. Yakın çekim bir ayrıntının etkisin de şekiller daha dar ve basittir, renkler ve çizgiler ise daha kuvvetli olur. Laurette'in vücudundaki deformasyonlar, uzanan pozisyonunun hacmini baskın kılar. Laurette'in kocaman açılmış gözleri ne ressama ne de izleyiciye bakıyor gibidir, o sanki hayal kurmaktadır.Oryantel eşyalar kostümler figürler bu yıllarda Matisse'in resimlerinde vazgeçilmez unsurlardır.

RESİM KATALOG NO:209
RESMİN İSMİ:LAURETTE WITH TURBAN,YELLOW JACKET
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61.3X49.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: WASHINGTON D.C,NATIONAL GALLERY OF ART
RESMİN TARİHİ:1917
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.225

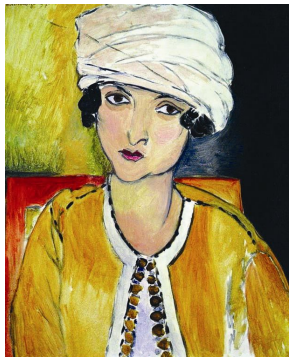

"Laurette with Turban,Yellow Jacket"adlı tabloda (1) Matisse'in modeli Loretta ,tabloda okra yöresel kıyafeti ve rengin siyahla paylaşılmış arka tekrarında ,beyaz türbanının verdiği aydınlıkla vurgulu yalın bir ifadeye sahiptir.Yüz ve boyundaki kalın boya katmanları resmi daha da aydınlık kılar.Potrede çene küçük bir yumru gibi resmedilmiş ,türbana doğru genişleyerek devam ederken, modelin oturduğu koltuğun canlı turuncusunda karanlığı delen bir çicek gibidir.

RESİM KATALOG NO:210
RESMİN İSMİ:GEORGES DEMOTTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54x45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: LYONS,MUSEE DES BEAUX - ARTS
RESMİN TARİHİ:1918
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.220

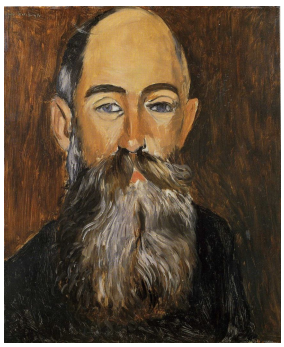

Georges Demotte ' nin portresinde(1) uzun sakalda ve monokram arka planda kullanılan belirgin fırça darbeleri resme bir devinim katarken zıt bir uygulamayla yüzdeki kalın boya katmanı alında vurgu yaparak, yüz aydınlatılmıştır.Gözler silikleşmiştir. Düzenleme sanatçının 1916 yılına tarihlenen "Michael Stein" portre çalışmasını anımsatırken Demotte'in üst bedeni sembolik olarak belli belirsiz yer almaktadır.

RESİM KATALOG NO:211
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X54 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NICE
RESMİN TARİHİ:1918
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.264

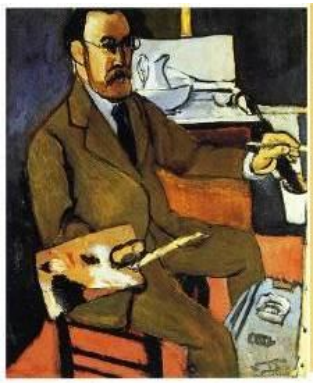

1918 tarihli "Self Portraıt" adlı eserde(1) Matisse sürekli olarak giydiği takım elbisesi ve az konuşmayı seven kişiliğiyle ciddi bir pozda, atölyede resim yaparken görülür.Arka plandaki tuvalde bir natürmort çalışması yer alırken çalıştığı tuvali resmetmemiştir.Fakat paleti kavrayan sağ eli ve fırçayı tutan elin abartılı biçim anlayışıyla sanatçı kimliğini ön plana çıkarmıştır. İzleyiciye direkt olarak bakan portrede kullanılan kırmızı tonlar alt zeminin bir yansımasıyla ışık kazanır. Tablo, sanatçının resmi gerçek hayattan alınan bir yansıma değil, yaptıklarının sadece bir resim olduğunun ispatıdır.

RESİM KATALOG NO:212
RESMİN İSMİ: VIOLINIST AT THE WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 150X98 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1918
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.214
(2) Taluy Özdeş,(2005):*Henri Matisse'de insan figürü*,Antik Dekor,Antik yayınları,sayı:86,s.82

Matisse ve oğlu Pierre 1918 yılında Nice'da Villa des Alliés'in ikinci katında bir daire kiraladılar.Bu evde sade, öğrenci hayatı gibi bir hayat yaşarlar.Matisse bu durumdan çok hoşnuttu.Burada kendini yeniden kişiliğine kavuşmuş hissediyordu(1). Bu süreçte genellikle oğlunu keman çalarken gösteren Matisse çarpıcı ve gizemli "Violinist at The Window" da bir bakıma sembolik ya da vekaleten kendi portresini kullanmıştır.Öncesinde yaptığı büyük boy kömür kalemi çalışmasında Pierre ayakta durmaktadır.Her ikisin de de gerçekten fiilen keman çalmaktadır.Bu eserde olduğu gibi Matisse müzik aletlerini ve pencere görüntüsünü sıklıkla kendisinin gizli görüntüsünün semboli olarak kullanır.Sanatçının tek başına birleşik hali Alman Romantizmi'ni hatırlatır. İnce bir zekanın ve estetik beğeninin ürünü olan eser de siyah yine ışığın yerine kullanılmıştır. Bize arkası dönük keman çalan figür aydınlık bir düzleme açılır. Baklava dilimli kahve tonlarındaki zemin ,duvarın ve pencerenin uzantısı olan mavi hatıyla ,figürün iki boyutlu düzlemde devasal bir görüntü oluşturmasını sağlar. Baş, bulutlarla bir ritim duygusu verme yolunda arayışdır.

Başlangıçtan beri Matisse'in tarzı abartıdan uzaktır, çok emek harcanmış, olağanüstü ve ılımlı ve doğaldır. Esas olarak Matisse, sistematik ve amaca yönelik bir düşünce sistemi üzerine eğilmiştir. Matisse hukuk eğitiminin de etkisiyle analitik düşünce biçimine sahip olan bir sanatçıydı, düzen ve açıklılk ilkesi onun için son derece önemliydi ve Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırmaydı, resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmekti. Figürlerini ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ayıklamakta ve özde yatan,asıl biçime doğru arayışını sürdürmekteydi. (2)

RESİM KATALOG NO:213
RESMİN İSMİ:MLLE MATİSSE IN A SCOTCH PLAID COAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:95X75CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1918
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.102

" Mlle Matisse in a Scotch Plaid Coat" da terasta oturan şapkalı kadın Matisse'in kızı Marquerite'dir. Ekose desenli bir mont önünde açık bir kitap bir bahçe sandalyesinde otumaktadır. Yüzü belli belirsizdir. Bu portrede ve bundan sonra göreceğimiz diğer portrelerinde olduğu gibi Marquerite 'in genç bir yetişkin olarak bağımsızlığını kazanması babası için çok önemliydi. Matisse tabloda duyumsadığı şeklinde kızını kendine güvenen bir kadın olarak resmetmiştir. Modelin montundaki desen ,Matisse' in arkadaşı Germaine Bongard' a aittir.Bunun yanı sıra Marguerite'in beğenisini yansıtmamaktadır.(1)Babası tarafından kızının beğenisi, cazibesi ve büyüleyiciliği ortadan kaldırılmıştır. Resmin teması,resimdeki kumaş desenidir.Artık Marquerite kiralanmış bir model gibi sıklıkla bu türden pozlar verecektir.

RESİM KATALOG NO:214
RESMİN İSMİ:NICE,BLACK NOTE BOOK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33X40.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:VILLA FLORA,WINTERTHUR
RESMİN TARİHİ:1918
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.178

Nice deneyimi Matisse'de bir enerji patlamasına dönüşmüştür.Sanatçı odasındaki estetik beğenisini yansıtan mobilyaları eşyaları kumaşları dış mekanla birleştirerek ,aydınlık alanlarda , model olarak kullanmıştır."Nice, Black Notebook" adlı yağlı boya tablo da(1) Matisse'nin alışılageldik açık pencere ve içmekan düzenlemesi farklı bir açıdan ele alınır. Açık kompozisyon düzenlemesinde siyah kitap, teknikte, bütünün uygulamasında fovist özellikleri direkt yansıtır. Renkler mavimsi gri atmosferde erimiş aheng içindedirler. Tablo da hiçbir şey tesadüfi değildir. Balkon parmaklıklarının yeşil gölgeleri kapının camında, duvar kâğıdındaki hardal sarısı motifler aynanın çerçevesinde, aynada ki kırmızı kareli yansıma zeminde, masanın grisi balkon parmaklıklarında, siyah kitap çapraz karşısında yer alan siyah ağaçla, eşleşir. Kitabın konumu komposizyonun açısını çoğaltan bir fonksiyondadır.

RESİM KATALOG NO:215
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH VIOLIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116X89 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATENS MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1919-KIŞ
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.73

1919 yılında Hotel Mediterraneé ,Nice 'da yapılan bu iç mekan düzenlemesi Matisse için önemli bir geçiş çalışmasıdır. Düzenleme de Matisse'in modeli,tutkun olduğu kemandır. Fov keman kabı , fırça sürüşünü belli etmeyen morumsu mavi rengiyle alandan ayrılarak, kompozisyonun merkezini belirler. Açık kompozisyon düzenlemesinde ,rka planda, iki yanda ucu gözüken tül perde ardında yer alan Nice'in pırıltısına açılan, açık pencere tabloyu boydan boya saran siyahın oluşturduğu sığ yüzeye derinlik katarak , tabloyu batılı kılar.

1919 yılının Haziran ayında İsviçreli sanat tarihçisi Ragnar Hoppe, Matisse'i Quai -Saint Michel 'de ki stüdyosunda ziyaret etmişti.Burada Matisse' in,Nice periyodu esnasında yaptığı bu eseride görmüş ve Matisse'in eserlerinin açıklamalarını yaparken en iyi ve önemli resimlerinden biri olduğunu belirtmişti.(1)

RESİM KATALOG NO:216
RESMİN İSMİ:PAINTING SESSION
RESMİN ÖLÇÜLERİ:74X93CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:SCOTTISH NATIONAL GALLERY OF MODERN ART,EDINBURG
RESMİN TARİHİ:1918-19
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.75

"Painting Sessıon" da konu Matisse'in severek işlediği okuma ,boyama ve gözlem ile ilgili bir eserdir. Sol tarafta kitap okuyan bir model vardır ve sağ tarafta ise onu resmeden ressam modeline bakmak yerine resmiyle ilgilenmektedir.(1) Kitap okuyan modelde kızın göz kapaklarının düşmesi tuvalde de vardır.Tabloda, Matisse'nin alışıldık teması olan açık pencere kompozisyonun merkezinde yer alan aynada yansımasını bulur. Aynadaki ışık, fotoğraf çekim tekniklerindeki contur-jour'u oluşturmuşçasına, düzenlemede siyah ve beyazın zıtlığını doğurur. Empresyonist teknikte ki pembe çiçekler, ince bir hesapla konumlandığı nokta da iki alanı birbirine kilitler. Açık kompozisyon düzenlemesinde, sağda yer alan Matisse ve tuvali aynı renk tonlarıyla bütünselleşmiş arka planda yer alan siyah ışığın yerine kullanılmıştır.

RESİM KATALOG NO:217
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH A VIOLIN CASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ:1918-19
DİPNOTLAR: 1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara: s.80(2) Ceren Özpınar,(2007):"*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi"*,P.Dünya sanatı dergisi,P kitaplığı,sayı:44 s.128-134.

Matisse,Nice ikinci gittiğinde,Hotel Beau-Rivage'de kalmaz. 1921 yılına kadar üç sezon kalacağı Hotel Mediterraneé tercih eder.(1). Bu dönem de Nice'te gelişmekte olan film endüstrisiyle ilgilenir, düzenli bir sinema izleyicisi olur.(2)Odasındaki eşyaların yerlerini değiştirerek ,tıpkı bir stüdyo gibi,resmine materyal hazırlar.Artık modelleri,açık bir pencere ,dekoratif eşyalardır.Tablo,sanatçının açık pencere temasını en çok işlediği ,Nice sürecinde yapılmıştır.Dekoratif zemin üzerinde,sağ alt köşede ,koltuk üzerinde açık bir keman kabı,bir masa ayna ve sandalye yer alır.Arka planda ise,Nice'ın pırıltısına açılan ,açık bir pencere vardır.

RESİM KATALOG NO:218
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH VASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46X38CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.176

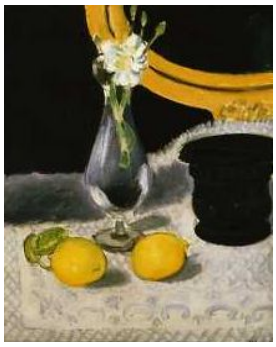

1919 yılına tarihlenen "Still Life with Vase"(1)da açık kompozisyon düzenlemesinde ön planda iki limon hemen üst sol çaprazında bir siyah bir kap,cam bir vazoda çicek ve arka planda bir ayna yer alır.Fırça sürüşünü belli etmeyen ışık yerine kullanılan siyah arka plan düzenlemesinde sarı ayna çerçevesi ve dekoratif masa örtüsündeki parlak sarı limonlar dikkat çekicidir. Küçük cam vazo ve çiçekleri Emprestyonist teknikle gerçekleştirilmiş olup arka fonla aynı teknikte olan siyah kap etrafındaki beyaz ışık halesiyle bağımsızlaşırken, devam eden gölge ilişkisi kompozisyonu bütünlemiştir. Böylelikle fov teknikle,Empresyonizm çok güzel örtüşür.

RESİM KATALOG NO:219
RESMİN İSMİ:ÇIPLAK İSPONYAL HALISI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.124

"Çıplak İspanyol Halısı"nda ayrıntılardan arındırılmış komposizyon düzenlemesinde, model yüz hatlarına sahip değildir.Matisse'in eserlerinde "Boş yüzler"(1) olarak tabir edebileceğimiz bu uygulama ,1906 yılında, "Joy of Living" de ilk defa karşımıza çıkar.Matisse'in resimleri üzerinde karakteristik bir özellik taşır.Çıplak model zemininde dekoratif bir kilimin yer aldığı bir iç mekanda kolları havada elleri boynunun arkasında kenetli derinliği iten canlı mavi bir arka planın önünde oturmaktadır.Açık kompozisyon düzenlemesinde sol üst köşede sanatçının sevdiği bir konu olan açık pencere kesiti yer alır.Tabloda dekoratif kilim iç mekanın duvarına girmiş gibi bir tesir bırakarak Matisse iç mekanla dış mekanın birleşimini farklı bir sunumla karşımıza çıkarmaktadır.

RESİM KATALOG NO:220
RESMİN İSMİ:YOUNG WOMAN IN THE GARDEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54.5X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES BEAUX-ARTS LA CHAUX-DE -FONDS
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.222

"Young Woman in The Garden" adlı eser de kompozisyonun ön planın da Matisse'e 1918-1919 yıllarında modellik yapan Antoniette Arnoux dekoratif bir örtüyle kaplı sedire uzanmıştır. (1) Yalın hatlarıyla ,üzerindeki beyaz elbisesinin altında hissedilen güçlü bir duruşa sahiptir.Okumakta olduğu kitap yere düşmüştür. Arka planda sağ üst köşede karşılıklı bahçe sandalyesine oturmuş iki kadın yer alır.Matisse'nin tekstil ürünlerine merakını sergileyen elbiselerinin dekoratif vurgusunda resmedilmişlerdir.Siyah kadife boyun bağıyla tanımlayabildiğimiz mavi benekli elbiseli figür sanatçının kızı Marquerite'dir. Sanatçı Puantalist tekniği mütevazi bir şekilde arka plandaki ağaçlık alanda kullanıp , yinelenen yaprak biçimleri ve elbiselerin dokunuşlarında ritmik bir ahenk oluşturmuştur.

RESİM KATALOG NO:221
RESMİN İSMİ:TEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:140.3X211.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: LOS ANGELES COUNTY MUSUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.44

"Tea" (1)de Matisse , İssy' deki evinin bahçesinde yeşil bahçe sandalyelerinde modeli Antoniette Arnoux başında şapkası ve kızı Marquerite boynundaki kadife boyun bağıyla otururken resmetmiştir.Düzenleme arka plandaki ağaçların yapraklarında ve Marguerite' nin elbisesindeki noktasal renk dokunuşlarının motifinde dekoratif bir etki yaratırken aynı zamanda arka plandaki göz alıcı yeşil çimenlere uzanan yoldaki gerçekçi olmayan mor gölgelerle güçlü bir perspektife sahiptir. Ön planda yalın hatlarıyla yer alan köpek bu etkiyi dahada güçlü kılarken bu tesir sandalyelerde,masada ve figürlerin resmedilişinde devam eder.Yoldaki mor gölgeler sanatçının 1900'lü yıllarda yaptığı fovist deneyimleri hatırlatır.Nice deneyimi Matisse'de bir enerji patlamasına dönüşmüş,paleti canlı renklerini tekrardan kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:222
RESMİN İSMİ:KNEELING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:35.4X27.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1919-TAHMİNİ
DİPNOTLAR: (1) (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.172

" Kneeling Nude"adlı eserde(1), geçmişe bağlılık hissinden gücünü alan Fovizm'in uzun yıllar devam eden tek temsilcisi Matisse, arkaik sanatın biçim anlayışını yeni sanat anlayışıyla yoğurmuştur.Çıplak figürün uzatılmış gövdesine nazaran kolları kısaltılmıştır.Hareketi vurgulayan ana hatlar belirgindir.Nü,biçim bozmalarıyla irkiltici bir tesir bırakır.

RESİM KATALOG NO:223
RESMİN İSMİ:PLASTER FIGURE WITH BOUQUET OF FLOWERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:113X87CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MASP,MUSEU DE ARTE DE SAO PAULO ASSIS CHATEAUBRIAND,SAO PAULO
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.173

"Plaster Figure with Bouquet of Flowers" adlı natürmortta(1) iç mekanda bir tors ve vazo içinde insana yaşama sevinci veren bir demet çiçek ve arka plandaki duvarda sanatçının arkaik sanatın biçim anlayışını yeni sanat anlayışla yoğurduğu "Kneeling Nude" adlı eseri yer alır.Matisse Empresyonist paleti ve tekniği mütevazı bir şekilde çiçeklerde kullanmıştır. Belirgin siyah konturlarıyla,masanın üzerindeki üç boyutlu objelerin gölgeleri tabloya sertçe girerek iki boyutlu düzlemi kilitler.

RESİM KATALOG NO:224
RESMİN İSMİ:NUDE WITH SPANISH COMB,SEATED BY WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ:92X64.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:KUNSTMUSEUM SOLOTHURN,JOSEF MULLER FOUNDATION
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.174

" Nude with Spanish Comb,Seated by Window" (1)tablosunda ışıklı bir manzaraya açılan pencereyle, iç ve dış mekânın tanıdık sahne düzenlemesinde fovist panjur çerçevesi manzaranın pırıltısını çoğaltmıştır. Tablo da ki ağırlıklı saydam fırça darbeleri,manzara da dekoratif tül perde de halı ve Nü'nün dışarıdaki palmiye ağaçlarıyla denge oluşturan yeşil örtüsünde tekrarlanır. Kırmızı üzerine sarı iri çicekli dekoratif bir zeminde oturan çıplak figürün başında bir İspanyol tarağı vardır.Model bir torsun heykelsi güzeliğindeyken Matisse, insan vücudundaki güzelliği Arkaik sanatta aramış ve kendi uslubuyla yoğurmuştur.

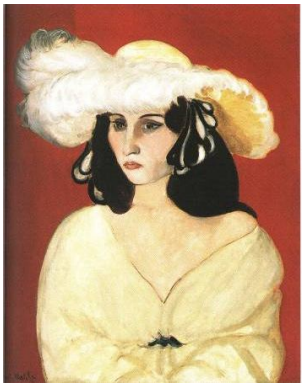

RESİM KATALOG NO:225
RESMİN İSMİ:WHITE PLUMES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 74 X 61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MINNEAPOLIS INSTITUTE OF ART,
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*„Dost kitabevi,Ankara:s.81(2) (y.y):*Sanat ŞaheserleriEn büyük ressamlar-Matisse* ,s.(3)Ceren,özpınar(2007)*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi,*P.dünya sanatı dergisi, sayı:44 ,s:130(4) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 137.(5) Greenberg,1953: .(6) Gowing,1993:140.

Matisse 1918 ve 1919 yılları arasında yaptığı bu çalışmasında, etkili ve yoğun resim vurgusuyla görülen model Antoinette Arnoux' un portresini ortaya koymuştur.(1) Birinci Dünya savaşının ertesinde yapılan bu tabloda ki model , Matisse 'nin gözde modelidir.(2) Özellikle ciddi yüzü ve açık ihtişamı Matisse ilham veriyordu.

Eserini ortaya koymadan önce 1919 yılında Sergey Diaghilev'in Rus balesi topluluğunun Paris operasında sahneye koyacağı "Bülbülün Şarkısı" oyununun sahne düzenleri ve kostümlerini hazırlayan Matisse, Paul Poiret'nin dikiş atölyesini ayarlamıştı. (3) Bu süreçte, sahne düzenlemesi gösterişili kostüm ve aksesuar hazırlığı ,onda bir keşfin heyecanını doğurdu. "White Plumes" güçünü buradan alır. Matisse ,modeli için çok tüylü bir şapka yapar.Bu görüntüyle modelini defalarca çizer.Beyaz tüyler, Montalban'daki düzenlemeler gibi ışık küreciklerine ve benzer kıvrımlara sahiptir. (4)Giysinin yalınlığı ve monokrom arka plan, ressamın özellikle bu resimde ağırlık verdiği geniş kenarlı şapkayı ortaya çıkarır. Kızın güzel görünüşü,şapkasının garip görkemi,renklerin ve düzenlemenin basit zenginliği eserdeki temel unsurlardır. Antoinette 'in seksapallliği dinsel bir tarz taşıyan resmi yalanlayan boyuttadır. Arkada ki kırmızı fon,beyaz inciler ve tüylerdeki griler resmi dinsellikten koparır.(5)Gözlerindeki sabit bakış ve sert tarzı,onu daha fotojenik ve kışkırtıcı bir kadın konumuna sokar. Eser de"Güzellik berrak bir akıcılıkla sonuçlanır."(6)

RESİM KATALOG NO:226
RESMİN İSMİ: BLACK TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 102X80CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PRIVATE OWNERSHIP
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1) Vivien Hamılton ,(2002): *Millet to Matisse* , New Haven and London :120-122 (5) Hamılton,2002:120.

Matisse ‘in 1919 yılında yaptığı “ Black Table” tablosunda oryantel kostümüyle yeşil bir bahçe sandalyesinde oturarak poz veren modeli , ilk ücretini önceki Kasım ‘da verdiği profesyonel model Antionette Arroux ‘dur.(1) Antionette kendinden önceki diğer modeli Lorette gibi ressamın egzotik odalık resimler oluşturmasına yardımcı olmuştur. Transparan bluzuyle katı bir pozda resmedilmiş model arka plana asılmış dekoratif kumaşların önünde otururken sağ tarafta derin bir perspektife sahip siyah bir masa yer alır. Kahverengi ahşap zemin ise bu perspektife zıt bir yönde resimde bir gerilim doğurur. Masada yer alan çiçekler, Empresyonist teknik ve palettedir.

RESİM KATALOG NO:227
RESMİN İSMİ: WOMEN IN ORIENTAL DRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40,9X32,9 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Vivien Hamılton ,(2002): *Millet to* Matisse , New Haven and London : s.120-122 (2) Hamılton,2002:120

Matisse, ‘ Woman in Oriental Dress” adlı eserde ilk ücretini önceki Kasım ‘da verdiği 18 yaşındaki profesyonel model Antionette Arroux ‘ un portresini yapmıştır. Antionette kendinden önceki diğer modeli Lorette gibi ressamın egzotik odalık resimler oluşturmasına yardımcı olmuştur.(1)Matisse, Picasso’yla beraber son oryantalistler arasında yer alır.

“Woman in Oriental Dress” direkt olarak Matisse’in 1919 tarihli ‘Black Table ‘ tablosu ile ilişkilidir. Matisse ‘ in aydınlık ve havadar stüdyosunda ki portre çalışmasında, Antionette desenli kumaş perdenin önünde duran yeşil boyalı çelik bahçe sandalyesinde oturmaktadır . Oryantel kostümü az çok Ortadoğu , Asya ve Kuzey Afrika esintileri taşımaktadır. Bu eser de , ticari bir portreden farklı olarak ressam buradaki modelin karakter ve statüsünü yakalayıp resme taşımak istemiştir.Ressam, görünmeyen kaynaklardan duru yüze ve tiril tiril transparan bluza düşen ışık oyunlarından yararlanmış,tüm bunları ustalıkla ve ince bir erotizm ile resmine aktarmıştır.Metalik sandalyede ki sert çizgiler, arka plandaki ,canlı, geniş kıvrımlı kumaşla tezat oluşturur.Kıvrımlar,Antionette’ nin bolerosunun üst kısmında, kısık gözlerinde ,çizgili eşarbında, büzülmüş dudaklarında , kıvırcık kahverengi saçlarında, göğsünün örtülen kısmının köşelerinde devam eder. Modelin sessiz ve düşünceli ruh hali; mavi ve yeşilin harmonisi, sarının tonları, hardal rengi ve toprak renklerinin verdiği etki ile de daha da belirginleştirilmiştir. Lei cester galerisinin Matisse’i İngiltere’ de tutmak için 15 Kasım’ dan başlayıp bir hafta sürecek olan açtığı tek kişilik sergide sergilenen‘ Woman in Oriental Dress” Oryantal sanatın önemli koleksiyonerlerinden olan Georges Eumorfopolous (1862-1939) tarafından satın alınır.(2)

RESİM KATALOG NO: 228
RESMİN İSMİ: FRENCH WINDOW AT NICE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130X89 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BARNES FOUNDATİON,MERİON PENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.

Matisse'in Nice' ta ki çalışmalarında ışık ve renk kullanımında yeni arayışlar ve denemeler yoğun şekilde olmuştur. Özellikle bu döneminde kuzeyin kasvetli renklerinden gri ve kahverengiden uzaklaşarak canlı renkleri kullanmaya başlamıştır. Bu nedenle Nice'ta yaptığı çalışmaların belkide en önemlisi Hilary Spurling'e göre "French Window at Nice" adlı tablodur.(1)Matisse için sanat, canlı pırıltılı renkler de yaşamının düzenlemesidir. İç mekan düzenlemesinde devasal saydam tül ve mavi panjur , kırmızı şalvarlı kitap okuyan kadın figürüyle ölçüde çarpıcı bir tezatlık içindedir.Detaylarıyla gözü yoran fov panjurdaki açıklıktaki küçük manzara görüntüsü, gözün boşluk alanıdır.Figür hacmini sandalyenin koyu gölgesinde bulur.

RESİM KATALOG NO: 229
RESMİN İSMİ: NİCE'TE FIRTINA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1919-20
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.80

Matisse "Nice'ta Fırtına" adlı eserinde Baie des Anges'teki bir fırtınayı , Empresyonist tarza dönüşü temsil eden bir uslupla yapmıştır.Belkide 3 Aralık 1919 tarihinde ölen Renoir'in anısına yapmış olabilir.Fakat aynı zamanda Corot ve Courbet'in ondokuzuncu yüzyıl manzara geleneğini canlandıran bir biçimde betimlemiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:230
RESMİN İSMİ: INTERIEUR AT NICE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 132X88.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:COURTSEY OF ARTS INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 150(2) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183

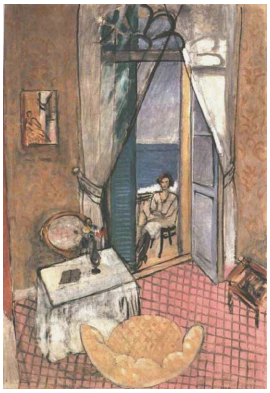

"Interior at Nice", kornişten figürün ayaklarının altındaki zemine kadar uzanan, görüntüde olağanüstü genişlikteki dikey açılara sahiptir. Kapı üzerinde bulunan yelpaze şeklindeki pencerenin yuvarlaklı yarım daire şekli, aşağıdaki yuvarlak tekli koltukla uyum içindedir. Aşağıdaki mobilyaya baktığımızda sanki resmin artık sonuna geldiğimizi düşünürüz. Koleksiyoncular hariç çok kişinin pek de değer vermediği bir tür resim olan "Interior at Nice" "Matisse'in diğer resimleri kadar huzur dolu, sakin ve aynı zamanda canlıdır.(1) Düzenlemede, geleneksel perspektif anlayışıyla İran Minyatürlerinde izlenen düz mekan anlayışını birlikte kullanmıştır.(2)

RESİM KATALOG NO:231
RESMİN İSMİ: BREAKFAST
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 64.1X73.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:PHILADELPHIA MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.181

"Breakfast" adlı tablonun (1)açık kompozisyon düzenlemesinde sol alt bölümde okuduğu kitaba ara verip koltuğa dayadığı koluna başını yaslamış figür, hemen sağ yanındaki canlı kırmızı çizgili masa örtüsü, arka planda yer alan kırmızı çiçekler ve sol üst köşede yer alan dekoratif kırmızı perde arasında çerçevelenir. Arka plan ve zemin gri saydam renkle kazandığı yüzeyinde iki boyutlu bir etki bırakır. Bu durum siyah kahvaltı tepsisi ve çaydanlığın etkileşiminde güçlü bir perspektife sahip kırmızı masa örtüsünü daha da canlı kılar. Fakat tabloda renklerin ve objelerin dizilişiyle kademeli bir ilerleme vardır.Ön planda üzerinde çay tepsisi olan masa ,ikinci ara planda koltuktaki kadın figürü,üçüncü planda üzerindeki çiçekli vazoların bulunduğu bir masa yer alır.Dekoratif bir koltukta okuduğu kitaba ara vermiş kadın figürü, yalın biçimiyle izleyicinin gözünü rahatlatır .Matisse canlı renklerle bezenmiş tablosunda hocası Gustave Moreou'un izinden giderek tüm obje ve figürde yalın bir ifade peşindedir.

RESİM KATALOG NO:232
RESMİN İSMİ: PORTRAIT OF MARGUERITE A SLEEP
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.236

Matisse'in Caroline Jackbolud'tan olan kızı Marguerite,altı yaşından itibaren bir dizi operasyon geçirmiştir.Boğazındaki yara izini kapamak için kadife bir boyun bağı ya da yakalı kıyafetler giymeyi tercih etmektedir. Marguerite'nin, boynunun göründüğü ilk çalışmalardan biri olan bu portre çalışmasında(1)sanatçının dekoratif bezemelere duyduğu tutkuyu arka planda ki sarı zemin üzerine sıralanmış beyaz papatyalar da, üst örtünün duvar kağıdıyla benzer biçimdeki kahverengi çiçeklerin de, Marguerite'nin giysisinin zarif yaka ve kol ucu süslerinde görebiliriz. Marguerite'nin uyuyan görüntüsündeki huzur dolu ifade , iri yastığın kıvrımları beyaz yatak örtüsü yaka süsünün mavisinde yüzde ağırlık kazanan beyaz fırça darbeleriyle hayat bulmuştur.Matisse deseni ve rengi kabiliyetli kullanan bir ressamdır.

RESİM KATALOG NO:233
RESMİN İSMİ:WOMAN ON A COUCH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:60X73.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:KUNSTMUSEUM BASEL
RESMİN TARİHİ:1920-21
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.65

1920 -1921 yılında yapılmış olan "Woman on a Couch" adlı eserde sağ tarafta oturan bir bayan sol tarafta ise masa ,çicek ve bir aynanın kenarı gözükmektedir.Bu iki tarafta merkezi bir eksen olan pencerenin içindeki merkezi noktaya doğru eğilim göstermektedir.(1)Matisse'nin Nice'de oluşturduğu stüdyoda alışıldık bir düzenlemedir. Figür ve objeler yalın hatlarıyla hacimlendirilmişlerdir. Zemin ve duvar aynı renkte boyanarak iki boyutlu kılınmıştır.İki boyutlu alan düzenlemesinde açık pencere ise resmi sığlıktan kurtarır. Tuvaldeki renk ve biçimdeki canlılık gözü yormaz .Açık kompozisyon düzenlemesinde ayna ve masa daha sanatçının erken dönemli "Painting Sessions" eserinde, cepheden kompozisyonun temel objesidir. Alışıldık düzenleme, sanatçının yaşamındaki iniş ve çıkışların kontrollü mükemmeliyetçiliğidir.

RESİM KATALOG NO:234
RESMİN İSMİ:TWO WOMEN IN AN INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:92X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DE I' ORANGERIE,PARIS
RESMİN TARİHİ:1920-21
DİPNOTLAR:(1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.33

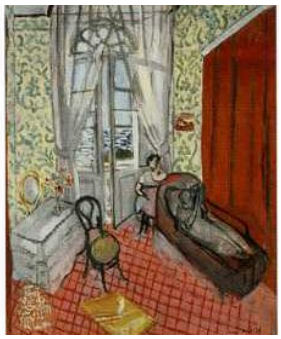

Nice periyodundaki iç mekan sahnelerinden biri olan "Two Woman in an İnterior" adlı tablo da(1), dekoratif örgüdeki iki boyutlu düzenleme İran minyatürlerinden izler taşırken, mobilyalar ,uzanan figür ve açık pencere; resmi batılı kılar.Sandalye boşlukta asılı gibidir. Matisse , tablo da savaş yıllarının rehavetinden kurtulmuş, Fovizm'in canlı renklerine geri dönmüştür. Doğu ve batı senteziyle oluşturulan bu grift çalışma, şaşırtıcı bir yalınlıkta olup,gözü yormaz.Matisse'in, renkte ve biçimde, sanatsal yeteneğinin kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:235
RESMİN İSMİ:PENCEREDEKİ MANDOLİNLİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DE I'ORANGERIE,PARIS
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.99

"Pencerede ki Mandolinli Kadın" adlı yağlı boya tablo da ressamın çok sevdiği ve resimlerinde sıkça kullandığı pek çok unsur görülür.Ön planda açık pencere önünde yalın hatlarıyla bir kadın figürü yer alır.Elindeki mandolin Matisse'in müziğe olan sevgisini yansıtırken figür doğrudan izleyiciye bakarak izleniyor oluşuna aldırmadan doğal ve samimi bir şekilde poz vermektedir.Duruşu sessiz,sakin bir dinginlik yaratır Nice'ın pırıltısına açılan pencere sanatçının çocukluğunun geçtiği kuzeyin kasvetli havasından kaçıştır.Camdaki yansıması ressamın 1950'li yıllarda kesme modelleriyle yapacağı siluetlerin habercisidir.(1) Sanatçı burada açık pencere olgusuyla iç ve dış mekan arasındaki ilişkide eş zamanlılığı ele almıştır.

RESİM KATALOG NO:236
RESMİN İSMİ:READING WOMAN AT SMALL TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:55.5X46.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTMUSEUM, BERN
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.196

"Readıng Woman at Small Table "(1) da tuvali boydan boya saran motif örgüsü içinde dansçı kostümüyle bir kadın, üzerinde bir ayna ve içinde rengarenk çicekler olan bir vazonun bulunduğu küçük bir masanın üzerine koyduğu kitabını ,sol koluyla masaya yaslanmış, bacak bacak üstüne atmış okumaktadır. Kırmızı çizgili etekliği teknik olarak duruşun algılanışını kolaylaştırır.Kompozisyonun merkezinde vücudun eğimiyle ve bakışlarla desteklenen okuma eylemi vurgulanmaktadır. Sanatçı saç bantındaki beyaz çiçeğin fırça darbelerini yakada ve kolda devam ettirerek abartılı sağ kolun desteğiyle gözümüzü figürün üzerinde boylu boyunca dolaşmaya devam eder.Motif örgüsü içindeki küçük masa , zeminin hacmini kazandırmada fonksiyonel olup yüzeyinin farklı düzlemi ve deformasyonu ,Modern sanatın ilk belirtilerini eserlerinde gördüğümüz Cezanne'ın kompozisyonlarını anımsatır.

RESİM KATALOG NO:237
RESMİN İSMİ:MOORISH SCREEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:90.8X74.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHILADELPHIA MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.197

Matisse "Moorish Screen" (1) tablosunu Charles Felix'de ahşap platformlarla desteklediği oryantal bir alanda oluşturmuştur.Zemindeki halılar ve arka plandaki dekoratif kumaşlar iki boyutlu bir tesir bırakırken düzenleme sağda yer alan ayaktaki beyaz elbiseli figürle tam karşısında oturan figür ve küçük masayla hacim kazanır.Fakat mekanın düzlemini belirleyen asıl öğe şömünenin resmedilişinde tercih edilen perspektiftedir. Bunun yanı sıra arka plandaki ahşap platformun bitimiyle başlayan yatak ve üzerindeki keman kutusuda resmin sığlığıyla bir oyun oynar.Aynı zamanda şömineye yaslanmış ayaktaki figür ve koltuğa oturmuş kız çocuğu renkte ve biçimde gözün boşluk alanıdır. Ayaktaki figürün elindeki ayna kasıtlı olarak sehpanın üzerinde yer alan rengarenk çiçekleri yansıtmaz. Renklerin ve motiflerin karmaşasında insanı hayrete düşüren sadelik Matisse'nin renk biçim ve alan düzenlemesindeki ustalığının kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:238
RESMİN İSMİ:PAINTER AND HIS MODEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1921
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.240

"Painter and His Model" de açık pencerenin önündeki koltukta başında dekoratif bir örtü yer alan çıplak model Arnoud Matisse'e son kez poz vermiştir.(1)Matisse pijamasıyla tuvalin başında yer almaktadır.Arka planda açık pencerden Nice'ın pırıltısı görülür.Matisse iç mekanla dış mekan arasındaki eş zamanlılık kuramını eserlerinde sıklıkla ele almıştır.

RESİM KATALOG NO:239
RESMİN İSMİ:FESTIVAL OF FLOWERS -1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:72.5X99CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.193

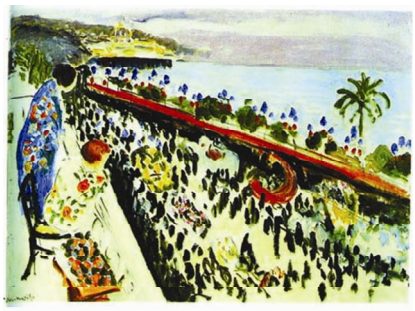

" Festıval of Flowers -1" adlı tablo da(1), Hotel Mediterranee 'in balkonunda, iki kadın figürü rengarenk kostümleriyle, Nice'deki çiçek festivalini izlemektedir. İkili kortej halinde devam eden festivalde, çiçek arabaları ve insanlar; sık ve kesik fırça darbeleriyle devinim kazanmıştır. Festivalin çoşkusu , figürlerin rengarenk kostümleriyle desteklenir. Resme hakim olan diyagonal çizgiler Japon baskılarının bir özelliğidir.

RESİM KATALOG NO:240
RESMİN İSMİ:FESTIVAL OF FLOWERS-2
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.8X99.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTMUSEUM BERN
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.191

" Festıval of Flowers -2" adlı eserde(1), balkonda oturan iki kadın, Nice'deki çiçek festivalini izlemektedir. Cadde de çiçek arabalarını izleyen insanlar ve korteje katılınlar siyah fırça darbeleriyle leke halindedir. Siyahın verdiği ışıkla , kompozisyon daha canlı kılınmıştır. Kesik fırça darbeleriyle gerçekleştirilen cadde de ki kıbırtı,statik iki kadın pozunun kırmızı çiçekli kostümünde hayat bulur. Caddeyi sonlandıran kesintisiz kırmızı çizgi ve arkası dönük figürün meyilli duruşunda tekrarlayan kırmızı çiçekler, perspektifi güçlendirir.

RESİM KATALOG NO:241
RESMİN İSMİ:FESTIVAL OF FLOWERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.8X93.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ:1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.192

" Festıval of Flowers" (1)ın düzenlemesi, 1921 tarihli "Festival of Flowers, Nice" eserini anımsatır. Cadde de çiçek festivali devam ederken, balkondaki iki kadın figürü, keyifle festivali izlemektedir.Giydikleri kıyafetten havanın soğuk olduğu anlaşılmakta ve caddedeki insanlar ı yoğun kümeler halinde değildir. Kasıtlı olarak boşluk alanları bırakılmıştır. Bu durum, balkondaki bir kasa çiçek kümesini daha anlaşılır kılar.

RESİM KATALOG NO:242
RESMİN İSMİ: BOUDOIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73X60 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DE I' ORANGERIE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1921
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.351

Matisse 1921 yılında Nice'ta denize yakın Charles-Felix'e taşınmıştır (1)ve burada pencereden, Nice'nin pırıltısının görüldüğü bir çok resim yapmıştır. "Boudoır" de bu süreçte gerçekleşmiştir. Pencerenin yanında duvara yaslanmış ayakta duran ve canlı sarı bir koltukta oturan iki kadın figürü renk lekeleriyle meydana getirilip damıtılmış çizgilerle sunularak resmedilmiştir.Baklava desenli kırmızı zemin son derece göz alıcı olup,sol alt köşede yer alan aynada ki yansıma resmin içinde bir çokluk doğurur. Tablo da model ne figürler ne de objelerdir. Model, Matisse'in çocukluğundan aşina olduğu tutkuyla bağlandığı tekstil ürünleri ve içmekanla dış mekanın eş zamanlılığıdır.

RESİM KATALOG NO:243
RESMİN İSMİ: WOMAN WITH PARASOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:66X46.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: S.KOCHER&CO.LTD.
RESMİN TARİHİ: 1921
DİPNOTLAR: (1)Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 150 lawrenceden bak,ona göre değitir.

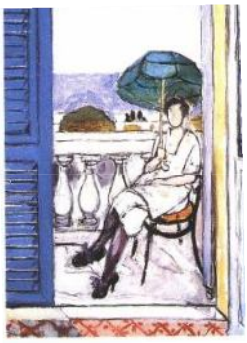

Matisse 1921 tarihli "Woman with Parasol" adlı eserin de hafif ve işlek bir devingenlik temiz bir duyarlık vardır. Model elinde güneş şemsiyesi ,balkonda otururken sahilin ışığı içerideki kiremit kırmızısı zeminden yansıyan pembe ve açık kahverengiye karışarak odaya dolar. Model sosyetik ve şıktır. Yüksek topuklu ayakkabıları dokunaklı bir keyifle çizilmiştir. (1) Figürün yüz hatlarında detaylara rastlanmaz. Boş yüzler, Matisse'in çok sevdiği konulardan biridir. Ressam yüzde ki detayları yalınlaşma yolunda ahengi bozan bir unsur olarak görür. Buna benzer yaklaşım ressamın elleri resimlemesinde de karşımıza çıkar.Başlangıçtan beri Matisse'in tarzı abartıdan uzaktır.

RESİM KATALOG NO:244
RESMİN İSMİ:ODALISQUE IN RED HAREM PANTS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE DE I'ORANGERİE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1921
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.70

Matisse 1921 yılında Nice'ta Charles-Felix' te sahil kenarında bir daire kiralamış ve bu eseri yapmıştır.(1)Ön planda kırmızı şalvarıyla sanatçının modeli Henriette Darricare yer alır.Arka planda canlı renkleriyle motif örgüsü yer alır.Matisse Nice periyodunda adeta Birinci Dünya Savaşının rehavetini üzerinden atmak ister şekilde bir dizi sıradan odalık resimleri yapmıştır.

RESİM KATALOG NO:245
RESMİN İSMİ:ODALISQUE WITH RED TRUSERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE DE I'ORANGERIE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1921

DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.89.(2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.114(3)Millet,2002:48.(4) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.34

" Odalisque with Red Trusers" da yer alan model Henriette Darricarrére'dir. Kahverengi gözleri,sıcak renkler ve egzotik bir dekorla karşımızdadır.Bir çok odalığın ilkidir.(1) Tabloda dikkatlice oluşturulmuş bir sakinlik görüntüsü vardır. Henriette bir yastığa dayanmaktadır.Ressam figürün üzerine yoğunlaşmış ve vücudun etrafını çerçevelemiştir. Figürün çıplak vücudu kumaş desenleri içinde erir. Figür bu çalışmada dekoratif unsur gibi düzenlenip yerleştirilmiştir. Böylelikle çalışmanın büyük bir çekim gücü olur ve resme doğal bir içerik kazandırır. Arka plan, divanın koyu bir perspektif ortaya çıkardığı düz yüzey içinde düzenlenir. Üç boyutluluk, bacakların duruşuna bağlı olarak yarı ön cepheli ve kırmızı şalvarlı figürle oluşturulup sol taraftaki duvarın sarısı üzerine kurulan bir ilişki ile de desteklenir. Bu yolla resim somut ve bedensel bütünlüğe ulaşır. Böylelikle,zeminin düzgünlüğü, vücudun kıvrımlı hatlarını ve bölmelerde gördüğümüz tekrarlanan motiflerin etkisini artırırken ,dekoratif öğeler de bedenin üç boyutlu özelliğini dengeler. "Bu tuval ressamın alan detaylandırmadaki ustalığını ve dekorasyon üzerindeki kontrolünü göz önüne serer."(2) Oryantal dekorasyon içinde yer alan bu tablonun realiteyle bir flördü vardır.(3)

"Dekoratif ve gerçekçi görünümler Matisse 'in hayatı boyunca birbirini izlemiştir. Bir çalışması, gerçekçi uzamsallığı dışlayacak kadar soyut olabilirken bir diğeri son fırça darbesine kadar verilen gerçekliğin dikkatli bir incelemesi ile donatılır. Bu duygu çelişmesi içinde Matisse'de doğu ve batı estetiğinin bitmeyen ikilemini ya da eşit biçimde mizacında olan daha romantik ile daha aklı başında bilimsel yön arasında sanatçının içindeki ayrışmayı görebiliriz"(4)

RESİM KATALOG NO:246

RESMİN İSMİ: SEATED QDALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46.5X38.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BARNES FOUNDATİON,MERİON PPENNSYLVANIA
RESMİN TARİHİ: 1922
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.130

" Seated Odalısque" tablosunda dekoratif bir arka planda üst bedeni çıplak,altında şalvar olan oryantel kostümüyle bir figür izleniyor olmasın aldırmadan umursamaz bir ifadeyle izleyiciye bakmaktadır. Jack Flam'ın tabiriyle "Seated Odalısque" kusursuz bir resim örneğidir. Dipdiri elle dokunalabilecek memeleri, transparan pantolonuyla insanı heyecanlandıran, soluk kesici ,şüphesiz bir çalışmadır. (1) Şüphesiz olan şu dur ki, eser analizleri ister istemez subjektif bir yan taşır .Matisse için bu tuval ,erkek içgüdüleri yanında,arka plandaki motif örgüsünün güzelliği,yüzün dingin umursamaz naifliği,göğüslerin akademik çizgisinde kadın salt bir cinsel obje değil, tablonun bütünündeki estetiğe duyulan hazdır.Figür Fas'ın esintilerinde,Fransız burjuvasinde bir pozdadır.

RESİM KATALOG NO:247
RESMİN İSMİ: NICE INTERIOR,THE NAP
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 66X54.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1922
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.226

Matisse 1917 yılında Nice'a taşındığı zaman kendi dairesini çokça resmederken renkli temiz ve huzurlu konular seçmiştir.(1)" Nice İnterior,The Nap" de bunun en güzel örneklerinden biridir. Eserde bir ılımlılık havası vardır. Renkli duvar kâğıdı, halı ve koltuğun dekoratif düzeninde , çalışma masasında yer alan çiceklerin tabloya canlılık katan pembe tonları koltukta uyuklayan figürün tamamlayıcısıdır. Tuval uyumluluk halinde seçilen renk tonları, açık pencereden görülen Nice'nin pırıltısı, kadının beyaz elbisesindeki düşselliğin pembemsi hacminde güzel bir vakti hissettirir.Okra üzerine lacivert noktalı koltuğun tuvalin sağ alt köşesine çapraz konumlanışı kadın figürünün bulunduğu halden hoşnut ruh halini tüm açıklığıyla gözler önüne seren bir açıdadır.Kadın figürü çalışma masasının üzerinde yer alan açık kitabı,bir nota defteri de olabilir, henüz elinden bırakmış ve uykuya gözlerini yeni kapamıştır.Matisse'in fırçasının renkli vuruşlarında hoş bir tını vardır.

RESİM KATALOG NO:248
RESMİN İSMİ: WOMAN READING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28X35 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE D'ART MODERNE,TROYES
RESMİN TARİHİ: 1922
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.351

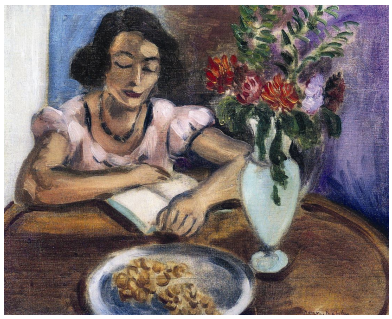

"Woman Reading"(1) te Matisse'in bir kaygısı vardır.Açık kompozisyon düzenlemesinde masaya kollarını dayamış kitap okuyan kadın figürünü beyaz kuplu vazodaki çiceklerle benzeşim içine sokmak istemiştir.Sanatçının 1910 tarihli "Girl With Tulips" çalışmasına benzer bu yaklaşımla, çicekler kadının vücudunda benzer renk ve biçimlerde tekrarlanır. Arka plan ise renkli alanlara bölünerek sığ bir yüzey sergilerken ön planada ki masa ve üzerindeki tabak kuşbakışına yakın bir açıyla ele alınmıştır.Kitap okuyan kadın ise realistik hatlarıyla ayrıntılardan arındırılmış yüz hatlarında gölgeli ışıklı alanlarıyla parlamaktadır. "Woman Reading" bu tepeden bakış açısı okuyan kadın figürü farklı düzlemlerin bir arada sunumuyla Matisse'nin sevdiği temaları ve alan düzenlemesindeki tercihlerini yansıtması açısından değer taşır.

RESİM KATALOG NO:249
RESMİN İSMİ: NUDE WITH GOLDFISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 22X27 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1922
DİPNOTLAR: Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.264

"Nude with Goldfish" de (1)Matisse'in Charles Felix'te yaptığı Odalık serisinden bir örnektir.Tuvalde neredeyese monokram kabul edebileceğimiz kahve ve kızıl tonlarındaki yüzeyde sağ planda bacaklarını kıvırmış sol eliyle dekoratif halıya yaslanırken sağ eliyle ayak bileğini tutan bir nü, hemen önünde cam bir kapta kırmızı balıklar,sol tarafta üç ayaklı küçük bir sehpada meyvelerle dolu bir tabak yer almaktadır.Kompozisyonun merkezinde krema haline gelmiş boyanın ışığıyla çıplak figür yer alırken bacağının üzerinden sehpanın ayaklarına kadar ilerleyen beyaz örtü arka plandaki duvara asılı kilimle ifadesini bulmuş duvarın derinliğini artırır.Tabloda sehpa akvaryumda ki balıklar kadın figürü farklı düzlemlerle sunularak bir paradoks oluşturur.

RESİM KATALOG NO:250
RESMİN İSMİ: WOMAN BEFORE AN AQUARIUM
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 80.7X100CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ART INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1921-23
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.200

"Woman Before an Aquarıum" yapıldığı yıllarda Fransız salonlarında kökeni uzakdoğuya uzanan kırmızı balıkların egzotik havası, dekorasyonu tamamlayıcı bir öğe olarak çok sevilmiştir.(1) Matisse' de 1911 ve 1915 yılları arasında natürmortlarında ya da iç mekan düzenlemelerinde akvaryum balığı motifini ışık kaynağı olarak sıkça kullanmıştır. 1921-23 tarihli bu uygulamada ise arka planda ki koyu mavi motif örgüsünün yansımasında akvaryum motifi alışıldık canlı renklerini barındırmamaktadır. Sanatçı kolları masanın üzerine kenetli balıkları düşünceli bir ruh haliyle izleyen kadın figürünü ön plana çıkarmak istemiştir. Figür aydınlık fırça darbeleriyle resmedilerek kompozisyonun merkezini oluşturmuştur. Algıda ön planda olan düşünceli ruh hali, masaya yatay yerleştirilmiş kozalaklı çam dalı , saçın ,oturduğu koltuğun ve salonun koyu tonlarıyla değer kazanır.

RESİM KATALOG NO:251
RESMİN İSMİ: NUDE WITH BLUE BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 51X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.210

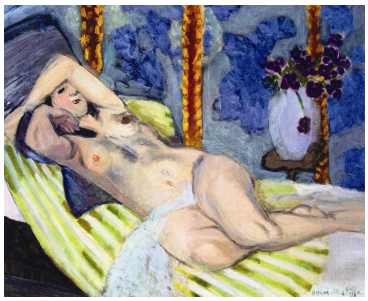

"Nude with Blue Background" tablosunda(1) dekoratif arka plan da ,resme ferahlık veren ,ışıklı yeşil örtünün üzerine çıplak bir kadın figürü boylu boyunca uzanmıştır.Havaya kalkık sol kolu yalın hatlara sahip yüzünü neredeyse yarı yarıya kapamıştır.Diğer kolunuda kıvırarak elini çenesine dayamış kendine dokunmaktadır. Bacaklarının arasına sıkışmış, muhtemelen beyaz tül, vazoda ki çiçeklerin ve motif örgüsünün renklerini beyaz katılmış dokunuşlarla az da olsa içinde barındırarak, ferah atmosferi destekler. Nü'nün yüzündeki pembelik, sağlıklı bir beden ve sağlıklı bir zihnin işaretidir.Matisse eserlerinde sıkça rastlamadığımız çizgili fosforlu yeşil örtü figürün realistik sunumunu desteklemektedir.

RESİM KATALOG NO:252
RESMİN İSMİ: HİNDU POZU
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.133

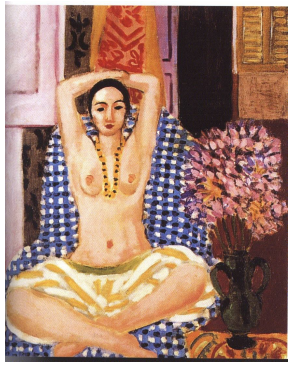

"Hindu Pozu"nda model Henriette Darrricarrere'dir.Üst bedeni çıplak altında bir şalvar bağdaş kurmuş kollarını başının arkasına birleştirmiş teknik sunumuyla titreşim yapan mavi beyaz siyah piti kareli bir koltuğa oturmuş umursamaz bir tavırda izleyiciye bakmaktadır.Yanında iki kuplu bir vazoda göz alıcı renkleriyle bir demet çicek yer alır.Boynundaki boncuk dizisi koltuk deseniyle kurduğu ilişkide, resmi dengeler.Aynı hareketlik yada titreşim olarak tabir edebileceğimiz sunum çiceklerde de karşımıza çıkar.Matisse'in figürü oryantel kostümüyle batılı bir atmosferde resmedilmiştir. "Hindu Pozu" 8 Mayıs 1995 tarihinde Sotheby's de satılmış ve 13.500.000 USD alıcı bulmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:253
RESMİN İSMİ:ODALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X74 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STEDELIJK MUSEUM, AMSTERDAM, NETHERLANDS
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.88

1922 de Marsilya'da Oryantalist geleneğe yeni bir soluk getiren kapsamlı bir sergi açılır.Bir kaç ay sonra,Fransız Oryantalist Sanatçılar Derneği başkanı ve Luxembourg müzesi müdürü olan Léonce Bénédite "Kırmızı Şalvarlı Odalık" resmini müze için satın alır.Bu,Matisse in Paris'teki bir müzede sergilenecek olan ilk resmidir.Sanatçı böylelikle prestijini artırarak koleksiyoncuların ilgisini çekmiştir.(1)İki boyutlu düzenlemede figürün,realiteyle bir flördü vardır.Tuvale çapraz yerleştirilmiş figür farklı kalınlıklardaki dekoratif bir yaygı üzerinde önü açık şeffaf bir bluz ve kırmızı şalvarıyla sol eli kıvrılmış sol dizinin üzerinde sağ eline yaslanarak dingin bir ruh haliyle dinlenmektedir.Tuvalde doğrusal ve kıvrımlı çizgiler bir arada kullanılmış bunun yanı sıra ön plandaki renkler saydam fırça dokunuşlarına sahipken arka planda opak kahverengi bir alan vardır.

RESİM KATALOG NO:254
RESMİN İSMİ: ODALISQUE WITH MAGNOLIAS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X81 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.131

" Odalısque with Magnolıas" da kadının vücudunun duyusal hisleri, meyve kasesinin üstünde ve arka çephedeki violet çiçeklerin desenlerinde,iki nefis manolya ileriye doğru patlayan bir dişilik fışkırması içerir.(1)

RESİM KATALOG NO:255
RESMİN İSMİ: YOUNG WOMAN IN PINK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X38 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: FINE ARTS MUSEUMS OF SAN FRANCISCO
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.227

"Young Woman in Pink" tablosunda(1) dönemin modasını yansıtan elbisesi ve şapkasıyla bir kadın koltukta oturmaktadır.Arka planda çiçekli bir motif örgüsü yer alır.Algımız ilk planda beyaz üzerine turuncu kalın çizgili elbisede olup elbise resmin konusudur.Yüzde ayrıntılardan kaçınılmış,vücuda göre daha ufak çizilmiştir.Figürün oturduğu koltuk silik fırça darbeleriyle belli belirsiz resmedilmişken göz alıcı renklere sahip elbisede kadının masif formu katı bir duruştadır.

RESİM KATALOG NO:256
RESMİN İSMİ: READER LEANING AT A TABLE,BEFORE A DRAWN –UP CURTAIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 6OX49 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ACQUVELLA GALLERIES
RESMİN TARİHİ: 1923-24
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.83

Matisse, Charles Felix' teki dairesini bir flim stüdyosu gibi kullanmıştır.Mobilyaların, eşyalarınn yerini değiştirerek kumaşlarla çeşitlenen odanın değişik açılarından bir çok eser yapmıştır."Reader Leaning At A Table,Before A Drawn -Up" bu süreçte gerçekleşmiş bir eserdir.Tabloda işlemektan zevk aldığı bir konu olan kitap okuyan bir kadını resmetmiştir.(1)Düzenlemede ön planda üzerinde kitap ve çiçekli bir vazonun bulunduğu bir masa yer alır.Masa kadının vücudunu ikiye bölmüş gibi gözükmektedir .Ayrıca masanın konumu kitabın açık oldugunu belli bir şekilde göstermektedir .Kitabın sayfaları bomboştur, modelin yüzü gibi kabataslak çizilmistir. Sadece gözlerindeki gölgeler bize okuyormuş hissi verir.Modelin kolunu masaya koyup başını öne eğmesi onu sanki dış dünyadan , pencereden yansıyan ışıktan ve ressamdan veyahutta izleyiceden soyutlanmış gibi hissettirir. Tuvalde arkaya doğru kademeli ilerleyen dekoratif düzenlemelerle bir hareket söz konusudur.

RESİM KATALOG NO:257
RESMİN İSMİ: PIANIST AND STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X81.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTMUSEUM BERN
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.198

"Pianist and Still Life"tablosunda(1) alan düzenlemesinde kademeli ilerleyen bir hareket söz konusudur. Ön planda Cezanne'in alan düzenlemelerini hatırlatan masanın üzerindeki tuhaf perspektifiyle geniş bir tepside meyveler,dekoratif objeler ve çiçekli bir vazo yer alırken arka planda ise ahşap bir platformun üzerindeki derinliği sevmeyen kırmız renkli dekoratif bir örtünün önünde batılı bir sunumda bir piyona ve piyonun başında neredeyse renk lekesine dönüşmüş yalın hatlarıyla bir kadın figürü yer almaktadır.Hemen ardındanda platformun bitimiyle başlayıp,önündeki küçük koltukla ifadesini bulan derinlikli bir alan yer alır.Bunun yanı sıra renkte ve biçimdeki tekrarlar, kompozisyonu dengede tutar. Canlı renkleriyle meyveler küçük dokunuşlarla arka planda, piyononun perspektifide kahverenginin tonlarıyla derinlik kazanan sol arka planda devam eder .Bu durum,ön plandaki Cezanne'in sanatından izler taşıyan masa düzenlemesiyle birleşerek tablo da üç farklı düzlem yaratır.

RESİM KATALOG NO:258
RESMİN İSMİ: PIANIST AND CHECKER PLAYERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 73.7X92.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:NATIONAL GALLERY OF ART,WASHINGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.270

"Pianist and Checker Players " da Matissee'in modeli Henriette üzerinde ayak bileklerine kadar inen neredeyse renk lekesine dönmüş yalın sunumuyla ikinci el alınan piyonoyu çalmakta, ön planda da iki kardeşi bir masada karşılıklı oturmuş satranç oynamaktadırlar.(1)Bu ikili figür, tuvali boydan boya saran dekoratif motif örgüsünü toparlaycı rol oynarlar.Resme derinlik katan arka plandaki kahverengi dolaba iki keman özenle asılmıştır.Kemanların hemen yanında sanatçının figürü oluşturmada kendine yön veren bütünsel öğe çalışması olarak gördüğü heykel çalışmalarından biri yer almaktadır ve fonksiyonel olarak resmindeki statik devinimi rahatlatır.Tuvalde kırmızı rengin masanın üzerindeki yaygıda ve arka plandaki ahşap platformda yinelenmesi gerilimli bir atmosfer yaratır.

RESİM KATALOG NO:259
RESMİN İSMİ: PORTRAIT OF BARONESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 81X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.354

"Portrait of Baroness" tablosunda(1) kompozisyonun merkezinde üzerinde mavi bir elbisesi elleri önünde kenetlenmiş adeta bir maskeyi anımsatan donuk bir ifadeyle izleyiciye bakan Barones Gourgoud yer alır Tablo, iç mekân düzenlemesinde Baroness'in portre çalışmasıdır. Barones'in arkasında yer alan aynadaki yansıması resmin içinde bir çokluk doğururken, Barones'i daha iyi tanımlamamızı sağlar.Arka planda ki açık pencerede ön plandaki dekoratif masa örtüsüyle desteklenen sığlığı kırar.Portrenin pozu onbeşinci ve onaltıncı yüzyıl Rönesans geleneğiyle ilişkilendirilebilinir.Açık kompozisyon düzenlemesinde Barones'in önünde izleyiciye arkasını dönük kitap okuyan sarı elbiseli bir figür yer alır.

RESİM KATALOG NO:260
RESMİN İSMİ: INTERIOR WITH A PHONOGRAPH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100.5X80CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.83

Matisse Nice'ta Charles Felix' te ki dairesini adeta bir flim stüdyosuna çevirerek mobilyaların, objelerin yerini değiştirerek,kumaşlarla çeşitlenen dekorasyonlarda değişik açılardan bir çok çalışma yapmıştır."İnterior wıth a Phonograph" de bunun en canlı sunumlarından biridir. Arkadaki perdeyle tiyatral bir dekor yaratılmış ve oda ikiye bölünmüştür.(1)Ön plandaki masa, düzlemsel olarak arkaya bir derinlik vermekte ve pencereyle dış dünyaya bağlanmaktadır.Ön plandaki çizgili kumaşla desteklenen belirgin perspektifli masanın üzerinde nerdeyse kuşbakşı çizilmiş büyük bir tepsinin içinde meyveler ve çicekler yer alır. Perspektif renkli alanların sıralı düzenlemesiyele güçlü bir etki bırakır.

RESİM KATALOG NO:261
RESMİN İSMİ: PINK TABLE C LOTH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60,5X81,3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1924-25
DİPNOTLAR (1) Hamılton Vivien,(2002): *Millet to* Matisse , New Haven and London :s.124

1925 tarihli "Pink Table Cloth" adlı eser , pembe masa örtüsünün üzerindeki ,mavi ve beyaz süslemeli bir vazo,altın yaldızlı kenarları olan beyaz bir kap ve meyvelerle düzenlenmiştir. Matisse 'Pink Table Cloth" eserini, çekici harmoniler ve zorlayıcı uyumsuzluklarla dolu bir tarzda yaratmıştır. Eser de sanatçının çaba verdiği nokta ,görsel bir iletişimle duygu yoğunluğu sağlamaktır. İzleyicinin günlük yaşam içinde bir rahatlık sağlamasını ister. Bazı eleştirmenler tarafından sırf süslemeci olmasından dolayı eleştirilmesine rağmen Matisse,başarılı bir yol bulup üç boyutlu dünyayı iki boyutlu tablo üzerine aktararak gerçekçi biçim anlayışını yer yer kesin ,canlı renkler kullanarak görsel tarz yaratacak şekilde değiştirmiştir. İskoç ressam Leslie Hunter ve William Mcinnes'e 1925 yılında Paris'e yaptıkları ziyaret sırasında, satıcı Massel'in camında "Pink Table Cloth " u görürler. Hunter'in tabloya duyduğu hevesine ve coşkusuna rağmen Mcinnes'in kararsız kalmasürecinde "Pink Table Cloth" satılır.Resmi alan kişi Etienne Bignou Reid ve Lefeure'nin Fransız arkadaşıdır,Reid'in resmin önemini belirtmesiyle Mc Innes resmi ele geçirir ve Haziran 1931'de Paris'te ki Georges Petit'in sergisinde yer alması için Matisse ödünç olarak verir.(1)

RESİM KATALOG NO:262
RESMİN İSMİ: ODALIK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: CIVICIO MUSEO D'ARTE CONTEMPORANEA,MILONA
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.89

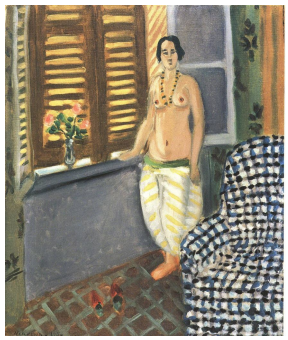

Matisse bu resiminde neredeyse 1923 tarihli"Hindu pozu" adlı eserinde ki bütün unsurlar görülür.Açık kompozisyon düzenlemesinde sol alt köşede mavi beyaz siyah piti kareli koltuğun detayı , hemen yanında üst bedeni çıplak boynunu göğsüne kadar boncuklu bir kolyenin süslediği şalvarlı bir model pencerenin kenarında ayakta durmaktadır.Model, panjurlu pencereden yansıyan gün ışığıyle aydınlanır. Yerdeki detaylar gibi bazı detaylar görüntüyü daha düzenlenmiş ve mahrem kılar.Renk kontrastlarının azlığı ve gölgeler odaya daha gerçekçi bir hava verir.(1)

RESİM KATALOG NO:263
RESMİN İSMİ: RENOIR 'S GARDEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 38X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL DES BEAUX ARTS,ALGERIA
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.49

"Renoir's Garden" 1972 yılında Algiers şehrindeki Güzel Sanatlar Müzesinde süpriz bir şekilde keşfedilmiştir.Tabloda yer alan Venüs heykeli Cagnes-sur- mer' de ki Renoir'in bahçesindeki heykeldir.(1)Bu tablo iki sanatçının , iyi ilişkide olduğunu gösterir.Bir bakıma tablo,klasik anlayıştan tam anlamıyla kopmamış ,renkçi anlayışıda en üst düzeyine taşımaktan çekinmemiş Renoir'in anısına yapılmıştır.Empresyonist teknikte Matisse'e ait öğeler taşır.

RESİM KATALOG NO:264
RESMİN İSMİ: SEATED NUDE AGAINST RED AGAINST BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 74X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.353

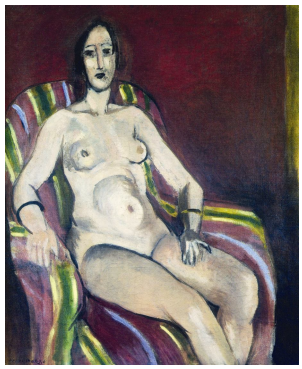

" Seated Nude Agaınst Red AgainstBackground"(1) da monokram arka planda çıplak bir figür renkli bir koltukta oturmaktadır.Baş gövdeye göre ufaktır.Adeta bir tomurcuk gibidir.Gövdesi kalın boya katmanlarıyla ışıklı gölgeli alanlar kazanarak tablonun merkezini belirler.

RESİM KATALOG NO:265
RESMİN İSMİ: DECORATIVE FIGURE ON AN ORNAMENTAL BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130X98 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1925-26
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.92 (2)Crepaldi,2001:93.(3)Özlem Alp,(1996):*Kircher-Matisse bir karşılaştırma*,Arredamento dekorasyon dergisi, sayı:85,s:127 (4) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.48.(5) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.116(6) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.60-64.

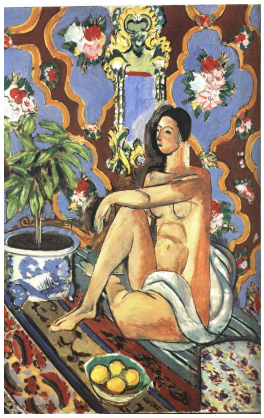

" Decorative Figure on an Ornamental Background" adlı bu eser, insan figürünün,plastik boyut ve dekorasyon arasındaki ilşkinin çözümlenmesi bakımından Matisse'in en önemli çalışmalarından biridir.(1) Matisse'in dekorasyona duyduğu hayranlık,1907 yılında "Harmony in Red-The Red Dining Table" da karşımıza çıkar ve şimdi inancının tekrarı şiddetli ve oldukça tehditkardır.

Eser Matisse'in dokumaları ve rengarenk kilimleri asmak için kullandığı ve daha sonra resimlerine arka plan oluşturan büyük ahşap bir platformla oluşturduğu Nice 'daki stüdyosunda oluşturulmuştur.(2)Yüzeyler ve resmin bir bütün olarak mekan süslemeleri ile ilgilenmiş, neredeyse konuları da bu anlayışa hizmet edercesine ele almıştır, izleyicinin dikkatini doğrudan resmin plastiği üzerine çeker niteliktedir.(3)

Matisse tabloda insan figürününün şematik unsurlarını düz zeminine çizerek basitleştirmiş ve vücudu bir piramit biçiminde resmetmiştir. Vücudun alt kısmı alta doğru kıvrılmış bacakla genişletilir. Bu aynı zamanda figürü zemindeki pozisyonuna sabitlemenin etkisini taşır. Vücudun bu pozisyonu arka taraftaki düşey düzlemleri ve zemindeki yataylıkları belirginleştirmektedir de. Figürün bacaklarının duruşu zeminin açısını,dik açılı gövdeside derinliği dekoratif alan içinde koruma fırsatını verir. En üst kısmındaki gölge ise , figüre, zemine zıt gibi görünen bir derinlik ve hacim kazandırır. "Dekoratif figür" de ki çıplaklığın dikkat çekici ve şaşırtıcı yönü ;hacmin şiddetli yalınlığı ve süslemenin aşırı yoğunluğuyla kontrast oluşturmasından kaynaklanmaktadır.Burada Matisse'in bir ısrarı vardır.Çıplak figür önemli olacaktır.(4) Saksı çiçeği ve meyve tabağı dekor içinde düz ve belirsizdir.Tuval , dekoratif eşyaların

ve motiflerin bir koleksiyonudur.Bununla birlikte ayrı bir kimliği de elinde bulundurur: Duvar kağıdı;Fransız barok tarzının hatırlatmasıdır zaten,halılar; İran halısıdır, ayna; Venedik rokoko tarzı ,çiçek saksı askıları Uzakdoğudandır.(5)

Dekoratif ;iki boyutlu , realistik ;üç boyutlu düzlemler resimde eşit olarak yer alır. Göz kamaştırıcı görsel etkiden ayrı olarak iki istikamete ait çekim noktaları arasındaki bu değişimler bu tabloyu tartışılamaz bir başyapıt yapan gerilimi oluşturur. ” Ne bundan önce ne de bundan sonra Matisse bir daha, heykelsi ve dekoratif öğelere böylesine belirgin bir şekilde karşı çıkmayacak ya da izleyicisinin perspektif tepkisine bu kadar keskin meydan okumayacaktır.” (6)

.

RESİM KATALOG NO:266
RESMİN İSMİ: ODALISQUE WITH A TAMBOURINE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:74.3X55.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1925-26
DİPNOTLAR:(1) Özkan Eroğlu,(1999):*Gözlemden* eleştiriye,Simurg kitapçılık,Bursa,s:43-44 (2) Dorothy Kosınkı,Jay Mckean Fİsher,Steven Nash,(2007):Matisse painter as sculptor ,Yale Unıversty Pres,New Haven and London,s.216.

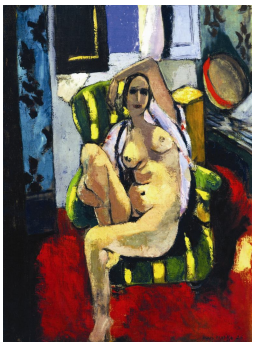

Matisse 1920'lerden sonra tam onyıl boyunca Nice şehrinde şeffaf giysiler,ipek şalvarlara bürünmüş tek bir model olarak Henriette'yi kullanarak odalık temasını işlemektedir.(1) Fakat parlak bir kırmızılık içinde sunduğu "Tefli Odalık "isimli tablosu sanatını son bir hamleyle zirveye ulaştıran Matisse'in başarılı geri dönüş devresine ait resimlerindendir. Alelade bir dizi odalık resminden sonra bu tablo, ciddi havasıyla dikkati çekmektedir.Sol arka planda zeminin rengiyle gözde sürekli bir akış sağlayan tef'den adını alır ve kırmızı tef tabloda oluşturulmak istenen oryantal havayı destekler. Tablonun sağını boylu boyunca kaplayan siyah alan ve yeşille sarının yan yana kullanılmasıyla bir aheng içindeki koltuğu sonlandıran siyah gölgeler, ışığın yerine kullanılmış, yoğunlaştırılmış renge tahammül edemeyen derinlik duygusunu yok saymıştır.Figür umursamaz bir hal içinde oturduğu koltukta akademik çizgilerde resmedilmiştir.Kafa gövdeye oranla küçük olup ,yalın hatlarla adeta sembolik olarak ifade edilmiştir.Cinsel bir dürtü uyandırmaz. Matisse, figürü "Large Seated Nude" da ki pozlardan farklı hale sokmuştur.Burada sağ ayak, sol ayağa göre tam gözükmekte ve model sadece bir elini başının arkasına koymuştur.Açık kompozisyon düzenlemesinde, arka planda açık bir pencerenin detayı görülür.

RESİM KATALOG NO:267
RESMİN İSMİ: ODALISQUE IN GRAY HAREM PANTS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.354

"Odalısque in Gray Harem Pants" (1) tablosu gücünü, kumaş parçalarıyla oluşturulan stüdyo da, canlı rengin sevmediği derinlik etkisini ustaca bir düzenlemeyle var etme becerisinden alır.Tablo da üç düzlem yer alır.Birincisi;Kumaş örgüsünü yanlamasına bölen gri şalvarlı odalık figürü,ikincisi;oryantel eşyalar,üçüncüsüde; arka plandaki kumaş örgüsüdür.Figürün var olan üçüncü boyutu, iki boyutlu kumaş parçalarına oryantel objeler vazo ve sehpayla bağlanır.Tablo canlı renklerin sunumunda zor elde edilecek bir derinliğe sahiptir.Kadın figürünün üst bedeni çıplak olup üzerinde sadece bir şalvar vardır. Mavi beyaz çizgili kumaş topuna uzattığı ayağındaki halhal dikkat çekiçidir.Kafası vücuda oranla oldukça küçük resmedilmiştir.Göğüsleri oldukça dikkat çekici bir sunumdadır.

RESİM KATALOG NO:268
RESMİN İSMİ: RECLINING ODALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 38.4 X 55 CM CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: JACQUES AND NATASHA GELMAN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR:

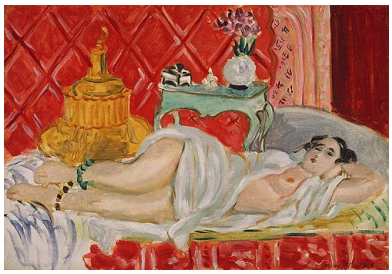

" Reclining Odalisque (Harmony İn Red)" tablosunda (1) Fas'a ait iç mekanı anımsatan bir atmosfer de sedire uzanmış modelin, heykeli andıran soğukluğu,bir gülü andıran canlı kırmızı rengi yansımalarını içinde barındırarak şehvetli bir hayat bulur.Figürün kafası vücuda oranla küçük çizilmiş fakat dudakları çarpıcı bir kırmızıyla boyanmıştır.Ayaklarındaki halhallar dikkat çekiçidir. Alanı saran dekoratif düzenlemeye zıt bir şekilde figür realistik ele alınıp arka plandaki sehpa ve doğuya ait objeler realistik bir sunumdadır.Tabloda iki boyutlu ve üç boyutlu görüntüler ustaca kombine edilmiştir.

RESİM KATALOG NO:269
RESMİN İSMİ: PEÇELİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: W.S PALEY KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.97(2) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.290(3) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.147

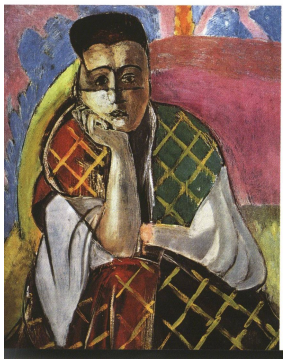

"Peçeli Kadın" Matisse'in "sanatçının modeliyle kusursuz bütünleşmesi"(1) olarak tanımladığı şeyi başarmasını sağlayan model Henriette'in veda portresidir.(2) Henriette,Matisse 'e genellikle çıplak poz verirken bu resimde ayak parmağına kadar giyinik haldedir.(3) Kasıtlı olarak sol el çizilmemiştir. Çenedeki el,dizdeki dirsek,peçeyle kırılan yüz hatları,modelin gizli saklı hüznünün ve sabit bakışlarındaki dalgınlığı dışa vurur.Oturduğu koltuk ve arka plan krema haline gelmiş renklerle belirsiz bırakılmıştır.Bu durum modelin yüzündeki tuhaf esneme ve kırılmanın izleyici üzerinde doğurduğu gerilimi ön plana alır.Aynı zamanda modelin omuzlarından aşağıya kadar inen iki kontrast renkle oluşturduğu sarı çapraz çizgili kırmızı yeşil şalda ifadeyi destekleyen bir fonksiyondadır.

RESİM KATALOG NO:270
RESMİN İSMİ: ODALISQUE WITH GREEN SASH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 50.8X64.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.231

"Odalısque with Green Sash"(1) da sağ bileğinde sarı siyah boncuklardan bir halhal bulunan üst bedeni çıplak dizlerine kadar sıyrılmış bir şalvarla oryantal figür realistik yapısında ,iki boyutlu arka plandan ayrı düzenleminde ,boylu boyunca uzanmaktadır. Bulunduğu düzlemi dikdörtgen yeşil bir alan belirler.ken ayak ucundaki siyah beyaz örtü resmi kilitler.Açık kompozisyon düzenlemesinde arka plandaki yeşil sehpa, boyanın uygulanışında fovist olup siyah kontur çizgileri ölçülü kullanılmıştır.Bu durum iki boyutlu düzenlemeyi korurken üzerindeki balık kavanozu belli belirsizdir.

RESİM KATALOG NO:271
RESMİN İSMİ: TWO ODALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54X65CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MODERNA MUSEET,STOCKHOLM
RESMİN TARİHİ: 1927-28
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.35

1927 -1928 yılları arasında yapılan "Two Odalısque" tablosunda ki modeller Matisse daha bir çok çalışmasında yardımcı olmuş bir dans okulundaki balerinlerdir. Bu resim Ondokuzuncu yüzyılın Doğu Oryantel Sanatını ,erotik kadın pozlarıyla batının çağdaşlığını ve Matisse'in önceki betimlemelerinde gördüğümüz kadın figürleri ve heykellerini hatırlatmaktadır.(1) Fakat Matisse'nin alışıldık oryantal alan sahnelerinden farklı olarak, tablo da iki kadın figürü yer alır. Kompozisyonun merkezinde yer alan nü, gözün boşluk alanıdır. İki boyutlu dekoratif düzenlemede ışıklı gölgeli alanlarıyla realistik bir sunumdadır.Alt bölümde ise oryantel kostümlü bir figür damıtılmış yüz hatlarıyla gözleri kapalı dinlenmektededir.Her iki figüründe kafası gövdeye nazaran küçüktür.Tuvalde, renklerin koyu tonlarda işlendiği komposizyon düzenlemesinde, sağ üst köşede yer alan perdenin canlı sarı rengi tekrarlanarak parıltılı bir ışık katmış olsa da eser Matisse'in Nice süreçinde yaptığı tabloların tekrarlayan monotonluğundadır.

RESİM KATALOG NO:272
RESMİN İSMİ: STILL LIFE ON GREEN SIDEBOARD
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 81.5X100 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: TEMMUZ,1928
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.355

"Stıll Life on Green SıdeBoard" (1)Matisse'in Nice sürecinden doğrusal çizgilere ağırlık verdiği ,yeni bir döneme geçerken oluşturduğu bir çalışma olmasıyla değer taşır. Matisse, kareli kumaşları iç mekân düzenlemelerinde ve natürmortlarında kullanmayı sevmiştir.Algılanmaz bir perspektifle sunulmuş yeşil büfenin üzerindeki mavi kareli kumaş donuk kıvrımlarıyla,doğrusal kabul edebileceğimiz bir sunumla karşımızdadır.Büfenin üzerinde dekoratif bir sürahi ,tepeden bir açıyla çizilmiş dekoratif bir meyve tabağı ve cam bir bardak yer alır.

RESİM KATALOG NO:273
RESMİN İSMİ: ODALISQUE WITH A TURKISH CHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60X73CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEÉ D 'ART MODERNE DE LA VİLLE DE PARİS
RESMİN TARİHİ: 1928,JULY
DİPNOTLAR: (1) (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.313

" Odalısque with a Turkish Chair" İki boyutlu dekoratif zeminde yer alan oryantal kostümlü figür, sanki boşlukta gibi mavi bir mindere oturmaktadır. Sağ bacağının sarı siyah boncuklu halhalıyla vurgulu açılımı, satranç tahtası ve yaslandığı Türk sandalyesiyle (1)realistik üç boyutlu bir hâl alır. Şalvarla yakın tonlardaki yeşil kilim, resmin kilit noktasıdır.Matisse bu resimde çoğunlukla kahverengi koyu mavi siyah rengi, arka plan için koyu kırmızıyı kullanmıştır.

RESİM KATALOG NO:274
RESMİN İSMİ: GRAY NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 102X81 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.327

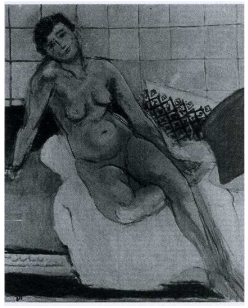

"Gray Nude"(1) da dik kompozisyon düzenlemesinde çıplak bir figür başını hafifçe sağ omzuna dayamış sağ ayağı sol bacağının altında bir yaygının üzerinde koltuğa yaslanarak oturmaktadır.Yalınlık tablonun başat öğesidir.Arka plan oldukça sade bırakılmış olup Matisse artık arabesk kıvrımlı dekoratif öğeleri bir kenara bırakmak üzeredir.

RESİM KATALOG NO:275
RESMİN İSMİ:GIRL IN YELLOW DRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 10X81.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1929-31
DİPNOTLAR: (1) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.118 (2) Clement Greenberg,(1953):*Matisse(1869-)* ,Harry N.Abrams:New york:s.

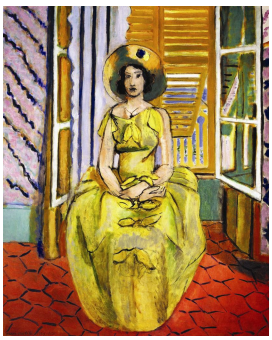

Büyük bir bölümü 1929 yılında yapılan fakat iki yıl sonra tamamlanan " Yellow Dress", Matisse'in sanatında çizgilerin yeni bir tür kullanımının kapsayan (1) "fırça darbelerindeki en önemli örnektir"(2) Basitçe tuvalin tam ortasına çizilen modelin rahat pozu odanın sakin ve huzurlu atmosferiyle tam bir uyum içindedir. Eserde muhteşem bir çeşitlilik vardır ; köşegenler, dikey düzlemler, fayansların düzensiz konturları …Bunlar yüzeyi, merkez figürü çevreleyen bölgelere ayırmaktadır. Figürün kıyafeti baskın rengi ifade eder ve resme hükmeder. Elbise yerle paralelliğini koruyan düzenleme de meyilli olarak bölünmüştür. Figürün masifliği,şişe gibi simetrik oluşu,sessiz yüz ifadesi moda olan magazin cazibesine doğru eğimli olmasını sağlar. Yarı açık panjurlar, mantığa aykırı bir biçimde iç mekanı belirgin bir şekilde aydınlatırlar .Bu nokta da pencere ,ışığın eşit olarak dağıldığı iki bölge olan iç ve dış mekan arasındaki geçiş noktasıdır. Renkler son derece parlak ve canlıdır.Geniş bir alana sürülen fırça darbesiyle sürülen kırmızı zeminin aksine elbisesi sarı zemin üzerine yeşil,mavi lekelerle bir hareketlilik kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:276
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE, OCHERHARMONY -SKECTH FIRST VERSION
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33X87 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1930-31

DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.68

Odalık eserlerinde hayal kırıklığına uğradığını düşünen ve yeni bir sayfa açmaya karar veren Matisse, bu yeni adımıyla eski Fovist deneyimlerinden de yararlanarak "Barnes Dance" adlı eserini yaratmıştır.Bu eser sanatçının "Joy of Living" adlı eserinden bazı motifler içermektedir .(1) Tablo,1930 yılında ,Philadelphia yakınında bulunan Merion' da ki vakıf için ısmarlanan dans temasının taslağıdır. Üçlü kemerde dans eden figürler , birbirileriyle çok fazla temas etmeden oluşturdukları birliktelikte yalınlaştırılmışlardır.Oturan uzanan figürler alt satıhta yer almaktadır.Arka planda sıralı olarak turuncu sarı ve mavi alanlar renk düzlemleri oluşturmuştur.Düzenlemedeki çıplak figürler erotik bir yansıma sergilenmez.Tuval adeta, Matisse'nin güçlü desen bilgisinin ön dansıdır. Bu versiyonun, sonradan ölçülerinin yanlış alındığı anlaşılacak ve Merion'daki vakıf için dansın şaşırtıcı yalın coşkusu daha başarılı bir sunumla karşımıza çıkacaktır.

RESİM KATALOG NO:277
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE,BLUE HARMONY-SKECTH FIRST VERSION
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33X87 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1931
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.96

Matisse 1907 ve 1908 yıllarında yaptığı " Luxe –II" adlı eserinde geniş renk alanlarını kullanarak 1932' yılında yaptığı "Barnes Dance" ın haberini vermişti.(1)Sanatçı, Merion'daki Barnes vakfı için yapılan üçlü bir kemerde yer alacak dans temasının taslak çalışmasında, yalın figürleri destekleyen renk alanları yaratabilmek için bir çok eskiz yapmıştı. Tek bir mavi renkle boyanmış figürler, alttan başlayarak siyah gri sarı ve yeşil renk düzlemlerinin üzerinde konumlandırılsada çalışma Matisse'i tatmin etmeyip,farklı versiyonlara sürüklemiştir. Buradaki dans eden figürler neredeyse sembole dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:278
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:344-359/13 M
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1931
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.96

Çalışma Matisse'in Barnes vakfindaki üçlü kemerdeki dans teması için yapılan figür arayışlarında ortaya çıkmıştır.Nihayetinde Matisse bir çok çalışmadan sonra dans eden çıplak figürlere bir yayılım kazandırarak aradığı sunumu yakaladığına ikna olmuştur.Şimdi sıra renklerin seçimine gelmiştir.Figürleri beyaz bırakacak arka planınıda renklendirecektir.Çok sevdiği mavi rengi arka planda denemeye karar verir. Matisse 1907 ve 1908 yıllarında yaptığı Luxe -II adlı eserinde geniş renk alanlarını kullanarak 1932' yılında yaptığı "Barnes Dance" ın haberini vermişti.(1)

RESİM KATALOG NO:279
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE,BLUE HARMONY-SKECTH FIRST VERSION
RESMİN ÖLÇÜLERİ:344-358x13 M
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1932

DİPNOTLAR: (1) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi,sayı:317,s.21 (2)Robert Sowers(1962):*Matisse and Chagall as Craftsmen,*Craft Horizons,January-February,Vol:22,s.29 (2) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.68-69 (3)

Matisse,1930 yılında,Philadelphia yakınında bulunan Merion' da ki vakıf için yıllardan beri ressamlara konu olan dans teması üzerine geniş bir duvar süsü yapma görevini alır. Vakfın başkanı doktor Barnes ondan 1910'da Schukin'e için yaptığı dans teması üzerine bir duvar resmi istemiştir.(1)Matisse,çalışmayı yapacağı odayı uzun süre inceledikten sonra şöyle demiştir:

"Bu oda ,resim için uygundur,duvar süslemeleri için değil.Benim yaptığım dekorasyonu bir çeşit resim sanatı olarak görmek yanlış olacaktır.Benim amacım her zaman için resim sanatını mimariye aktarmak olmuştur.Örneğin,bir freski bir taş,bir parça beton olarak kullanmak.Benim bu yaptığım artık günümüzde pek sık yapılmıyor.Bu günün duvar süslemecesi,duvar süslemesi yerine resimler yapıyor."(2)

Bu eser için Nice'de bir atölye kiralar, hazırlıklar uzun zaman almıştır ve renk dağılımıyla ilgili problemler yaşamıştır.(3) Matisse bu yapıtın hazırlık çalışmalarında kesilmiş renkli kağıtlardan yararlanır, böylece sanatında özgün bir aşamayı oluşturan yeni bir tekniğin araştırmalarına başlamış olur.Uzun denemeler sürecinden sonra 1932 yılında nihayet desen ve renk arasındaki kurmak istediği dengeyi kurup, kompozisyonu tuvale aktarmaya başlar ve çalışma devam ederken halkaların ölçüsünde bir hata yapıldığını fark eder , düzeltmektense yeni bir tanesine başlar ve bu sırada Akut böbrek iltihabı ve tam bir bitkinliğin sıkıntısını çeken Matisse, ilk versiyon üzerinde denemelerle doğru ölçülerde ki çalışmayında 1933' yılında bitirecektir.

RESİM KATALOG NO:280
RESMİN İSMİ: DANCE(MERION)
RESMİN ÖLÇÜLERİ:356.8X1282.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1933

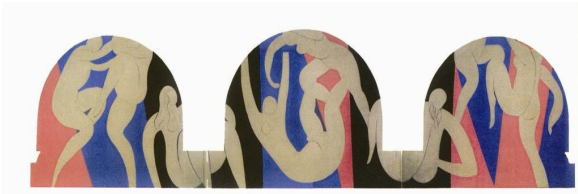

DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France: s.78.(2) Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.211(3) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:68-69(4) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183
(5) Lynton,1982:211.(6) Millet,2002:78.(7) Essers,1993:68-69.(8) Millet,2002:78.(9) Essers,199:68-69

Matisse'in aralıklı konulan 3 kemerle oluşturulmuş, büyük Fransız kapısının üzerine oluşturduğu bu büyük devasal komposizyon(1) Pennsylvania'daki Barnes vakfına yaptığı duvar resminin ikinci versiyonu olup, birinci versiyona göre bir çok değişikliklere uğramıştır. Çalışmasının temelinde kesilmiş kağıtlar kullanır.(2) Matisse çalışmasınının zorluğunu ifade etmiştir:"Üç yıldır on bir renk alanının yerini değiştirmekle meşguldüm, tıpkı dama taşları gibi. Renkler, kesilmiş kâğıtlardı ve beni tatmin edecek örgüyü oluşturmak çok zamanımı aldı."(3)

Ahşap üstüne yaptığı dans adlı friz biçimindeki resimde düz renkli yüzeyler ve keskin dış çizgilerle soyutlamaya varan bir gelişim gösterir. (4) Seçilen konu danstır ve figürler eğimli çizgilerin ve ince kromatik gölgelerin başarılı kullanımıyla soyut sembollere indirgenmiştir. Figürler alanı ikiye bölüp araya giren beyazlığın göz alıcılığı etrafındadır ve figürleri keserek, izleyicilerin gözlerini resmin yüzeyinden bedenleri takip etmeye davet eder. Figürlerin renkli doğallığı ve sadece birkaç çizgi tarafından kümenin tanımlanma yolu , eğrilerle ayrılmış bölgelerin bir sıraya dönüşerek 3 renge ayrılmış arka planına rağmen hareketliliği arttırır,çalışmanın heykelimsi bir doğası vardır.Köşeli çizgilerin üzerine yerleştirmeye çalışan bu soluk renkler,sanki eğilip sıçrayarak odanın gölgeli bölümünü aydınlatmaktadır.(5)

Figürler berrak bir şekilde altın çağ, huzur ve mutluluk dönemiyle boydan boya oluşturulmuştur.Daha önceden Matisse, "Le Bonheur de vivre" de de bu türden denemeler yapmıştır.(6)" La Joie de vivre "de ki figürler," La Danse"' da serbest bir küme içinde görünür.Arka zemindeki geometrik şekillere zıt olan arabesk desenler

dizisi gibidir,kısıtlanmış renk dizileri ; mavi, pembe, gri ve siyah netliğin ve sabitliğin etkisini yoğunlaştırır. “Figürler, halkaların sınırlanmış alanlarına hapsedilmeyi reddederler ve izleyicide uzamsal sınırların ötesine geçen bir hayal gücü uyandırırlar.” Matisse “Benim için en önemli şey sınırlanmış bir alanda, ölçülemez bir sınırsızlık ortaya çıkarmak.” (7)olduğunu belirtir.

Bir bambu çubuğunun ucuna bağlanmış karakalemle oluşturulan ve direkt olarak tualin üzerinde oluşturulmuş bu eser Vence şapelindeki çalışmasının bir habercisi gibi, sınırlı bir alan içersinde etkinin büyüklüğünü oluşturmayı başarmıştır.”(8) Bu eserin Merion’da görülmesi Matisse için bir destek olmuştur. Matisse çok sevinçli bir şekilde: “Dekorasyon, duruşta. Bu gerçekten olağanüstü ,bunu görene kadar kabul edemiyorsunuz. Kemerlenmiş üst kısım ışık yayıyor ve bunun etkisi zemine kadar genişliyor. Fazlasıyla yorgunum fakat çok da memnunum. Resmin başarısını görünce onunla bağlantımın kesildiğini hissediyorum. Bu, yapının bir parçası oldu ve ben artık geçmişi düşünmüyorum. Bu, kendi bağımsızlığını kazandı. Bu gerçek bir doğuş ve anne kendini geçmişin acılarından arındırdı.” (9)

RESİM KATALOG NO:281
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH A DOG
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 154.9X167CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1934
DİPNOTLAR: (1) John Russell,(1999):*Matisse,Father&Son,* Harry N.Abrams,New york:s.96

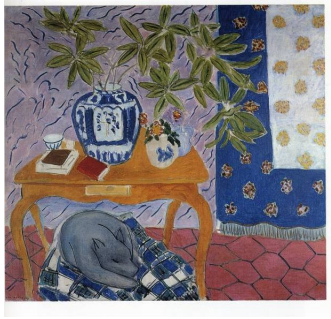

"Interior with a Dog" da (1) iki boyutlu dekoratif düzenlemede üzerinde dekoratif bir vazoda yeşil bitkilerin yer aldığı sehpanın altında mindere kıvrılmış uyuyan bir köpek yer alır.Sehpanın ön ayakları tuhaf bir perspektife sahiptir.Adeta köğeğin algılanışını çoğaltmak için iki yana genişleyen bir açı yapar.Bunun yanı sıra ikiye bölümlenmiş sığ yüzeyi kilitleyen masanın üzerindeki yeşil bitki , arka plandaki motif örgüsünün içine karışarak bir benzeşim doğurur.Minder de uyuyan köpek sanatçının1938 tarihli"Composotion" adlı eserinde kullanılan bir figür olacaktır.

RESİM KATALOG NO:282
RESMİN İSMİ:TITINE TROVATO IN A DRESS AND HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 71.1X58.4CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: V.MADRIGAL KOLLESSİYON,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1934
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.215

" Tıtıne Trovato in a Dress and Hat" (1)Matisse'in sanat hayatının başından beri aradığı yalınlığın muhteşem örneklerinden biridir. Tablodaki kadın figürü başında yüzünü örtmeyen siyah küçük bir şapka ve adeta renk lekesine dönmüş kostümüyle heybetli bir sunumla karşımızdadır.Oldukça masif figürde vurgu, ustaca bir düzenlemeyle heykelsi yüz hatlarındadır.Damıtılmış portrede kırmızı dudakların algıdaki ilkliği ,gözümüzün hızlı hareketiyle ışık lekelerine sahip yüzün sol çehresini takip etmektedir.Başın arkasından başlayan canlı sarı geometrik fon ışık kaynağı gibi algılanmış ve yüze yansıtılmıştır.Arka fon doğrusal çizgilerin dekoratifliğinde oldukça yalın bırakılmıştır.

RESİM KATALOG NO:283
RESMİN İSMİ: REFLECTION
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 46X55CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHYLISS HATTIS FINE ARTS,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.228

"Reflection" adlı tabloda(1) ellerli önünde kenetli doğrudan izleyiciye bakan,göğüs dekolteli çizgili bir elbise giymiş bir kadın figürü ve sağ tarafında yer alan aynada profil görüntüsü yer almaktadır. Arka planda koyu renkli dikey hatlar hâkimdir.Aslında doğrusal çizgili elbisesi arka fonda da devam ettirilerek yalın bir ifadeyle bütünlük oluşturulmuştur.Tablo kadının kalın boya katmanlarıyla oluşturulmuş ışıklı pembe tonlarındaki yüzü ve dekoltesi bunun yanı sıra tabloya hakim olan doğrusal çizgileri yatay olarak bölen kolye ve canlı kırmızı dudaklarıyla oldukça çarpıcıdır.Kusursuz bir yalınlıktadır.

RESİM KATALOG NO:284
RESMİN İSMİ: PINK NUDE IN PROGRESS –STATE I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 3 MAYIS1935
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.121

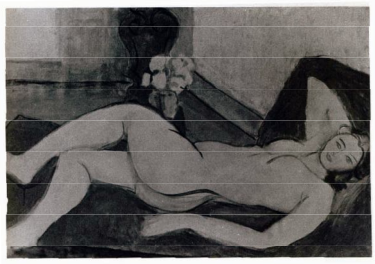

Matisse ‘in 1935 ylının Ekim’ayında tamamlanan “Pink Nude” eserinin 3 Mayıs tarihinde başlanan ilk düzenlemesin de (1) model Lydia Delectorskaya,akademik çizgiye yakın vücud formunda ayrıntılardan arındırılmış hatlarıyla yüzü izleyiciye dönük,sağ kolunu başının arkasına koymuş belden aşağısını arkaya kıvırmış bir pozdadır.Dirsek ve dizdeki kıvrımlar vurgulu değil,realistiktir.Sol koldaki deformasyon nü’yü daha da modern kılar. Arka planda sandalye üzerinde çiçekli bir vazo yer alır.

RESİM KATALOG NO:285
RESMİN İSMİ: PINK NUDE IN PROGRESS –STATE V
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 20 MAYIS 1935
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.121

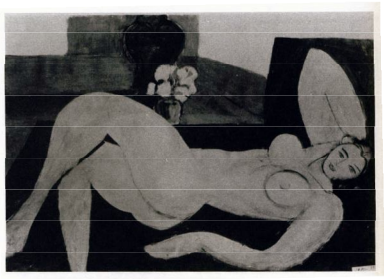

Matisse ‘in 1935 yılının Ekim’ayında tamamlanan “Pink Nude” eserinin 3 Mayıs tarihinde başlanan ilk düzenlemesin de model Lydia Delectorskaya’ın akademik çizgiye yakın vücud formunda ayrıntılardan arındırılmış hatlarıyla yüzü izleyiciye dönük,sağ kolunu başının arkasına koymuş belden aşağısını arkaya kıvırmış pozu 1935 yılının Mayıs ayında yapılan “Pınk Nude”un eserinin beşinci uyarlamasında(1) hantal bir deformasyona sahip olmuştur..Aynı pozda; göğüsler,kollar ve bacaklar irileşmiş,düz bir satıh haline gelen divanda uzanmaktadır.İnce narin yüz hatlarının naifliği devam etmektedir.Damıtılmış yüz hatlarıyla kafa vücuda oranla küçüktür.

RESİM KATALOG NO:286
RESMİN İSMİ: PINK NUDE IN PROGRESS –STATE XXI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 16 EKİM 1935
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.121

Matisse, 3 Mayıs 1935 tarihinde ilk oluşumu başlayan "Pink Nude" eserinde beş ay sonra aradığı biçimsel yalınlığı bulduğunu fark edecektir. Fakat daha çözemediği noktalar vardır.Devasal bir görüntü peşindedir.Bel kıvrımı çözülmesi gereken bir konudur.Yüz hatları ve arka planda yer alan çicek ve vazo yalınlığı bozmaktadır.Matisse yirmibirinci çiziminde (1)figürdeki hatları burada da yineleyerek duruşu güçlendirmeye karar verir.Yüz boş bırakılmıştır.Arka plan çizgisel bir dekoratif tesirdedir.Vazonun içindeki çicekler sembol haline dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:287
RESMİN İSMİ: PINK NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 66x92.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 31 EKİM 1935

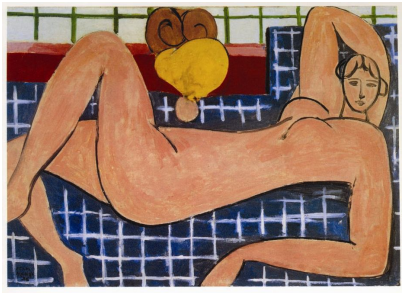

DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.97.(2) (y.y):*Sanat ŞaheserleriEn büyük ressamlar-Matisse* s: (3) Millet,2002:97.(4) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:71-72.(5) Millet,2002:97.(6) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.124(7) Gerard,1989:124.(8) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s.169-170.

"Dance- Merion " u üç yıllık süreyle yapan Matisse yorulmuştu, sehpa resmine "Pink Nude" la geri döndü ve 1935 yılının Nisan'nından Ocak ayına kadar heykel çalışması olan"Large Reclining Nude" ve "Pink Nude" yoğunlaştı.(1)Barnes vakfındaki çalışmaları Matisse'in üslubunuda etkilemişti .Bu değişikliğin izleri "Pink Nude" eserine yansımaktadır.(2)

Matisse kağıt kesmelerde de yardım eden Rus asistanı Lydia Delektroskaya "Pembe Nü" için modellik yapmıştır.(3) Kadının kolları , bacakları bükülmüş fakat tuvale dikkatli bir şekilde yerleştirilmiştir. Deformasyonlar gözümüze çarpan bir öğedir. Tıpkı " Merion Danse " de ki gibi izleyicinin hayal gücünü kışkırtır. Ressam yakın çekim bir fotoğraf gibi modele yaklaşmış ve arka plan perspektif derinlikten uzak sade bir dekordan oluşturmuştur. Arka plan sadece desendir ve Nü 'de insan vücudunun bir taslağı. Kadına bu berrak çarpıcılığı veren şey kalçaların vurgulu abartısı, başın öne doğru açısı ve göğüslerin iddasıdır. Organik ve geometrik yapı , sade ve desenli yüzeyler , kıvrımlı ve düz çizgiler, sıcak ve soğuk renkler arasında bir denge kurulmuştur.Tablo da kullanılan boya kuru ve mat bir yapıya sahip olup sıva üzerindeki duvar resimlerini andıran bir yapısı vardır. Bu resim bütün tevazusuyla muazzamlık hissine ulaşmıştır. (4) Üç kademeli arka planın son göstergesidir. Son oryantalistler arasında yer alan Matisse bu eseriyle oryantal estetiğine son vermiştir. Cezanne'in Yıkananlar"rıyla bir zıtlık içindedir.(5)

Bu eser bizi "Blue nude,Souvenir of Biskra "da ki feminen fantezilerine ,uzanmış odalık figürlerine ve 1925 tarihli bronz heykelerine götürür aynı zamanda Michelangelo'nun " Night " adlı eseriden aldığı ilhamın etkisiyle yapılmıştır.İleriye

doğru eğrilen bükülmüş bacaklar ve başın arkasına kaldırılmış kollar bu tesiri gösterir.Kolun pozisyonu tıpkı"Odalisque in Red Culottes" deki gibi burada başka şekilde korunmuş olarak karşımıza çıkar.

Bu eser ilk bakışta son derece süssüz görünür ve ilk bakışta kompozisyonun çok az bir zorlukla tamamlandığını düşündürebilir fakat bu eserin karakalem çalışmalarıyla tamamlanması yaklaşık beş ay sürmüştür. (6) Matisse resimde aradığı yoğunluğu hala bulamadığını fark etmiştir. Yine kendine saygılı ve geçmişe dönük bir tavırla yolunu yeniden bulmuştur. Özellikle Fovizm'i yeniden anımsamıştır. Resimler kibar, ince ve güçten yoksun geçişler haline gelince o güzel mavi, kırmızı ve sarılara duyulan rağbet insanoğlunun duygusal derinliğine doğru akmakta varlığın saflığına dönme cesaretiyle Fovizm'in çıkış noktasını sağlamaktadır.(7) " Bu yapı içinde nedensiz hiçbir şey yoktur, onu gizlice besleyen bir süreç vardır. Bu yolla ressam kompozisyonun bütünündeki tek makul yapıyı denemiştir."(8)

RESİM KATALOG NO:288
RESMİN İSMİ: YOUNG GIRL IN BLACK,IN YELLOW ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X50CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.235

"Young Girl in Black,in Yellow Armchaır " adlı tabloda (1)tuale çapraz konumlanan sarı koltuk ve üzerinde oturan siyahlı kadın, kompozisyonun merkezindedir. Kadın figürünün hacmi belli belirsizken boş yüzü Matisse'nin yalınlık arayışında ki çözümüdür.Kompozisyonun merkezi kalın boya katmanlarına sahipken diğer alanlar daha saydam ve yumuşak tonlara sahiptir. Tablo da siyah elbiseyle etkileşime giren sarı koltuğun var olan perspektif ve hacmi ,kadını sarmalayarak siyah rengin zorluğunda figüre hacim kazandırır.Matisse tuvali geometrik renk alanlarıyla bir teknik ressam gibi düzenleyip zor elde edilebilinecek bir perspektif sunumu elde etmişken, açık kompozisyon düzenlemesinde sağ tarafta kesiti yer alan sehpanın siyah bir hatla belirgin perspektifinden yardım almıştır.

RESİM KATALOG NO:289
RESMİN İSMİ: BLUE EYES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.355

"Blue Eyes" Matisse'in bakıcısı Lydia Delectorskaya'nın modellik yaptığı ilk yağlı boya resmidir.Matisse bu çalışmadan sonra Lydia' yı model olarak kullanabileceği kararını vermiştir.(1)Açık kompozisyon düzenlemesinde Lydia başını çapraz olarak koyduğu kollarına yaslamış oldukça yalın yüz hatlarında güzel düşüncelere dalmıştır.Üzerinde çizgili bir tişört vardır.Görülen sol el neredeyse geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:290
RESMİN İSMİ: DREAM I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 81X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE ,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.52.(2) Isabelle Monod-Fontine,(y.y):*Matisse ceuvres de Henri Matisse(1869-1954)*Verve,Paris: s.65-66(3) Millet,2002:52.(4)Fontine,y.y:66.

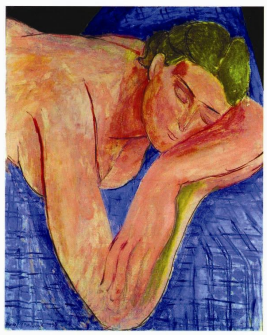

"Dream I" mütevazi ölçülerine rağmen son derece şaşırtıcı devasal bir izlenim vermektedir,bu yönüyle "Pink Nude " u aklımıza getirir. (1) Eser de arka fonu tamamiyle kareli bir kumaş kaplar.Çizgiler ve hatlar tam net değildir,biçimsel bir tahmin vardır. "Pink Nude' da da aynı kare örtülü kanepe iki ayrı şekilde kullanılmıştır(2) Ön plan da ki odak noktası çıplağın vücudu değil ,derin bir uykuda olan figürün yüz ifadesidir.Neredeyse kadının soluk alışlarını duyabiliriz. (3)Yüzün üçgeni ve bunun kolların oluşturduğu daha büyük üçgenle sarılması tabloya hakimdir. Matisse, tabloyla ilgili ifadesini aşağıda yer alan sözlerle belirtir:

"Benim plastik ifadem daha ziyade şuuraltında ilgilendiğim ruhsal durumları ifade ediyor olmalı. Formlar genellikle mükemmel değiller ama genellikle çok anlamlılar. Bende uyandırdıkları duygusal ilgi vücutlarının formunda yer almıyor,ancak çoğunlukla çizgilerde ya da tablonun tamamına yayılmış özel valörlerde öne çıkıyor,inşa oluyor.Bir orkestra özelliğinde.Ancak bunu herkes farkedemeye biliyor.Belki de bu yüce haz herkes tarafından algılanabilir bir şey değildir."(4)

RESİM KATALOG :291
RESMİN İSMİ:NYMPH IN THE FOREST-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:245X195 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1935-1942-43
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.163 **(2)** Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.79

Bu tual faunun genç bir kadına saldırıda bulunduğu ,istisnai büyük bir tasvirdir.Bu tema daha sanatçının öncelikli "Nymph ve Satry" eserini hatırlatır.(1)
Yunan ve Roma mitolojisinde isim farkıyla yer alan "Nymph in the Forest" Matisse'in işlemekte kararsız kaldığı seksüel bir şiddeti barındırır. Yapraksız ağaçların çıplaklığı nın ambiyansı cesur olduğu kadar da tuhaftır.(2)

RESİM KATALOG :292
RESMİN İSMİ:TAHİTİ DE PENCERE GOBLENİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1935-36
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.100

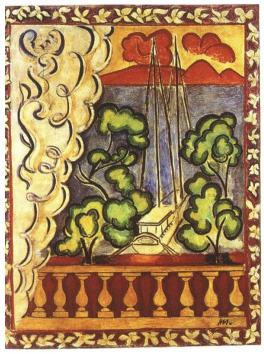

Matisse," Tahiti'de Pencere Gobleni " ni 1935' Mme Marie Cutolli'in tavsiyesi ile bir halı şablonunu olarak çalışmıştır. 1935-36 yıllarında kaldığı hotel de bulunan bir resim olup, karton üzerine yapılan çalışma Beauvois Ulusal El Sanatları atölyesine verilmiştir.Fakat tasarım halıya dönüştürülmemiştir.(1)Tasarımda terastan gözüken manzarada ağaçlar,deniz,bir yelkenli,kırmızı tepeler ve sarı gökyüzü yer alır.Tuvalin sağ bölümünde ise perde bulutlar gibi resmedilmiştir.Eserde renkler son derece canlı olup sığ bir yüzey sunmaktadırlar.

RESİM KATALOG :293
RESMİN İSMİ:OTURAN PEMBE ÇIPLAK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X65CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1935-36
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.125

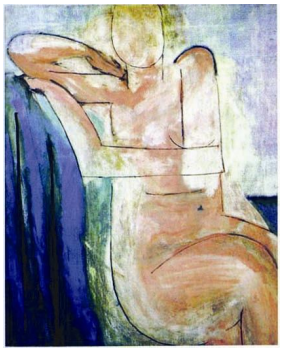

"Oturan Pembe Çıplak" düz çizgilerin hakimiyeti ve belirsiz renk dağılımıyla sanatçının özet ve en az dekoratif çalışmalarından biridir.(1) Matisse'in sanatında karakteristik bir özellik olan boş yüzüyle tabloda çıplak bir figür yer alır.Bu durum yalınlık arayışında figüre evrensellik katar.Açık komposizyon düzenlemesinde,sol alanda yer alan figürün dirseği boyunca aşağıya inen koyu mavi örtü ,figür ve arka plandaki yer yer beyaz lekelerle bir tezatlık oluşturur.

RESİM KATALOG :294
RESMİN İSMİ: GREEN BLOUSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X65CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATENS MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.237

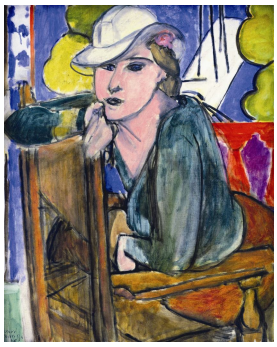

"Green Bluze" da adlı tabloda(1) Matisse'in asistanı ve sadık arkadaşı Lydia Delectorskaya , sanatçının "Tahiti Gobleni" adlı eserinin detayının görüldüğü bir fonda yeşil blüzü ve beyaz şapkasıyla poz vermiştir.Kolların ustaca düzenlenişinde,sert çizgiler de kavisli vücud hayat bulmuştur.Arka plandaki derinliği sevmeyen canlı renkler ön plandaki sandalye ve figürün pozuyla tezatlık içindedir.Lydia doğrusal ve kıvrımlı çizgilerin bütününde ustaca resmedilmiştir.Yüz hatları ayrıntılardan arındırılmış çenesine dayadığı sağ eli neredeyse geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG :295
RESMİN İSMİ:WOMAN IN A RED CHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:35.3X24.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.232

"Woman in a Red Chair" adlı tabloda(1) iki boyutlu kırmızı bir sandalye de şapkalı bir kadın oturmaktadır.Ayrıntılardan ayıklanmış yüz hatları , tebessümlü kırmızı dudaklarıyla kompozisyonun merkezindedir.Dönemin modasına uygun kostümdeki net algılanamayan pembe beyaz akışkan motifler,abartılı deforme elleri ve elden sarkan mendili açıklar.Sağ bileğinde belirgin bir bilezik vardır.Arka plan monokram bırakılarak sarı renk siyah elbiseyle etkileşiminde daha da parlaklık kazanmıştır.

RESİM KATALOG :296
RESMİN İSMİ:ŞÖMİNENİİN ÖNÜNDEKİ ÇIPLAK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BERGGRUEN KOLEKSİYONU,CENOVA
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.101

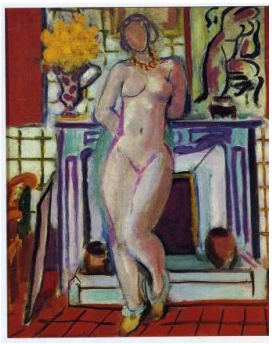

Matisse "Şöminenin Önündeki Çıplak" tablosunda insan figürünün ritmi ve hacmi üzerine yoğunlaşmıştır.(1)Figürün renklendirilmesinde titreşim, diğer cansız nesnelerin ele alınışıyla tezatlık oluşturur. Zemindeki kırmızı renk tablonun sağ üst köşesinde tekrarlayarak resmi bütünler.Figürün önünde durduğu realist biçimde modern renklendirilen şöminenin üzerinde canlı sarı rengiyle adeta bir çicek yumağı yer alır. Matisse sanatının başından beri, aradığı yalınlık arayışını sürdürmektedir.

RESİM KATALOG :297
RESMİN İSMİ:TAHITI II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:238X185 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GUAJ BOYAMA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE LE CATEAU CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.151-155 (2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

Tablo sanatçının "Tahiti I" eserinin farklı bir varyasyonudur.Kompozisyonda yine aynı unsurlar yer alırken ,düzenlemeyi, saf renklere geniş eğrilere ve düz yüzeydeki renklere dayandırmıştır.(1)Tual'de ağaçlar,bir tekne,deniz gökyüzü ve bulutlar olup sağ tarafta dekoratif bir perde yer alır.Tabloda her şey bir motif gibi ele alınmıştır.Ağaçların tekrarlayan biçimleri resme bir aheng katar.Ön plandaki kırmızı pencere parmaklıkları yalınlaştırılarak neredeyse sembole dönüşmüştür.Tuvalde fırça vuruşunu belli etmeyen renkçi anlayışla Fovizm'in tesiri büyük çapta görülür. Çalışma sığ bir yüzey sunarken beyaz tekne vurgulu perspektifiyle dikkat çeker. 1951 yılında, Matisse'in doğduğu yer olan Le Cateau'da ,hükümet tarafından açılmış müzeye ailesi tarfından bağışlanmıştır.(2)

RESİM KATALOG NO:298
RESMİN İSMİ:BLUE DRESS IN OCHER ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X60CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ VE YAĞLIBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HENIE ONSTAD KUNSTSENTER,HOVIKODDEN
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.241

"Blue Dress in Ocher Armchaır" da(1) tablonun konusu, şöminenin önündeki koltukta oturan kadının mavi balo elbisesidir. Kompozisyonun merkezini elbisesinin beyaz fırfırlı yakası belirler. Matisse, elbisenin yakasındaki beyaz fırfırdan çok etkilenmiştir. Okra renginin fonksiyonel kullanımıyla onu çercevelemiştir. Profilden verilen damıtılmış yüz hatlarıyla figürün koyu sarı saçları , saçta kolyede koltukta ve elbisede küçük dokunuşlarla yer alarak, figürü aynı renkteki koltukla bütünleyip yakayı ön plana alır.Ön plandaki koltukta ve kadında kalın boya katmanları uygulanırken arka plandaki açık mor şömine ve sol tarafta yer alan pembe çicekler saydam dokunuşlara sahiptir.Şömünenin üzerinde geometrik sarı alanla ışık kazanan bir çizim yer alır.Matisse renkleri bir mimar gibi kullanarak eserini inşa etmiştir.

RESİM KATALOG :299
RESMİN İSMİ:LADY IN BLUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:92.7X73.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHILADELPHIA MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)Jean Cassou,(yy):*Henri Matisse,Carnet de Dessıns*,Huguette Berés,Paris:s.7(2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.23

1930'lu yıllarda Matisse balo kıyafetlerine merak salar."Lady in Blue" de model Lydia Delectorskaya mavi renkte balo kıyafeti içinde yakasından başlayarak etek ucuna kadar inen gösterişli beyaz büzgülü kostümüyle karşımızdadır. Arka fonda ki kırmızı rengin siyahla pırıltısında en az kostümü kadar gösterişli bir koltukta oturmaktadır. Devasa figür, kostümün biçim bozmalarında, vücudun oturma eylemini yok saymaz bir başarıdadır. Burmalı eldeki siyah beyaz boncuklu tesbih, tabloya oryantal bir hava katar. Sol el, Matisse'nin sıkça tekrarladığı bir jesttedir.(1)Matisse'in stüdyosunda yapılmış bu tabloda arka fonun sağ üst köşesinde kendi çalışması iki kadın portresi göze çarpmaktadır.Bu süreçte Matisse tekrardan Ondokuzuncu yüzyıl resim sanatıyla ilgili denemeler yapmaya başlamış , akıl yürütmeleriyle birlikte küçükte olsa Manyerizm'le bağı onun çalışmalarında hissedilmiştir. Stilize edilmiş pozuyla "Lady in Blue" bunun en güzel örneklerindendir. Düzenlemede ki el ve vücud Ingres'in "Madame Moitessier" adlı eseriyle, aralıklı eller de direkt olarak Raphael'in Sister Joanna'sıyla ilişki içindedir. (2) Tablo kusursuz bir güzellikte Matisse'in yaşamı boyunca aradığı mükemmelliği yakaladığı çalışmalardan biridir.

RESİM KATALOG :300
RESMİN İSMİ:MAVİLİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ULUSAL MODERN SANAT MÜZESİ,KYOTO
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.100

"Mavili Kadın"(1) Matisse'in renk alanlarına bölünmüş yüzey üzerine çalışılmış insan figürünün konu alındığı pek çok resimden biridir.Sanatçının kırmızının parlaklığını dengelemek için sıkça kullandığı mavi yeşil renk ikilisi; kadının balo kıyafetinde ve oturduğu koltukta ,arka planda yer alan kapı ve damalı duvar yüzeyinde ve arka plandaki yansımasının yer aldığı aynada farklı tonlarda karşımıza çıkar.Dört renk üzerine kurulmuş bu eser de, mavi yeşil kırmızı ve canlı sarının dingin bir ritmi vardır.

RESİM KATALOG NO:301
RESMİN İSMİ:CONSERVATORY(COMPOSOTION)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 71.8X60CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1) John Russell,(1999):*Matisse,Father&Son,* Harry N.Abrams,New york:s.96

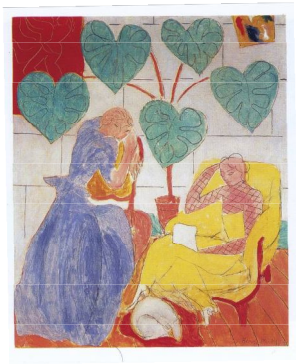

Matisse "Conservatory " adlı tabloda(1) renk lekelerini ve alanlarını bir mimar gibi kullanarak resmi inşa etmiştir.Komposizyonda sandalyeyle bütünleşen mavi elbiseli kadın, oturduğu koltukla ve ayak ucundaki mindere kıvrılmış köpekle bütünleşen sarı elbiseli kadın ve bunun yanı sıra kırmızı incecik dallarla birleşen her biri ayrı değerde yeşil yapraklar,duvara asılı tablolar ,çalışmayı kolaj biçimine sokmuş ve düzenlemede kırmızı renk kopuk biçimleri ,tek başına komposizyonları birleştirirmiştir.

RESİM KATALOG :302
RESMİN İSMİ:ARMS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46X38 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.246

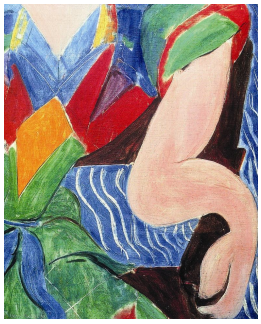

Rengârenk kumaşlar ve kostümler Matisse'in resimlerinde vazgeçilemez konulardır."Arms" da (1)açık kompozisyon düzenlemesinde elbisenin detayı geometrik motifleri ve saf renkleriyle göz alıcıdır.Sol tarafta sanatçının 1937 tarihli "Lady in Blue" isimli çalışmasındaki burmalı el, sandalyeye dayanan kol boyunca kıvrımını devam ettirerek yer alır.Elin kıskaca benzeyen ikili bölümlenmesi, göğüste yer alan kırmızı motife zıt yönde bir tekrardadır.

RESİM KATALOG :303
RESMİN İSMİ:CONVERSATION
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46.7X55.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCISCO MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.247

"Conservation" adlı tablo(1), iki bölümden oluşmuştur. Sağ tarafta, Matisse'nin kolaj çalışmalarını anımsatan, parçalanan biçimlerin bir araya getirildiği siyah elbiseli kadın ve yeşille kırmızının güçlü kontrastında ince yapraklı bitkinin desteklediği yalınlık yer alırken, diğer tarafta üst bölümde kafaların biçiminde yinelenen bitkinin kıvrımlı yaprakları, canlı sarı fon ve eteklikte tekrarlayan sarı kırmızı morla turuncunun hareketliliği yer alır. Tablonun kilit noktası, bitkilerde ve koltuk kolunda tekrarlayan yeşil ton ve en önemlisi biçimde renkte benzer portre ve kollardır. "Sohbet" adlı bu eser; sohbetin iki ayrı karakterin ortak payda da ki iletişimidir.Tuvalde doğrusal ve kıvrımlı kabul edebileceğimiz çizgiler bir arada sunulmuştur.

RESİM KATALOG :304
RESMİN İSMİ:İKİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.133

Boş yüzlerin en güzel örneklerinden biri olan "İki Kadın " adlı bu resimde sağ alt köşede yer alan masanın oval formu, duvar kâğıdındaki yeşil kalp biçimindeki yapraklarla bir süreklilik sağlar. Masanın üzerinde ki itinayla çizilmiş, çizgici üsluptaki yeşil yapraklardan ve çiceklerden farklı olarak, düzenlemenin merkezinde yer alan kadınların uslubunda deformasyon göze çarpar. İfadeyi güçlendiren bu yaklaşımda kareli bir eteklik giyen kadının "s" formunu almış kıvrık kolu ,sanatçının yalınlık arayışındaki ritmik dengeyi desteklemektedir.Tablo, 7 Kasım 1995 tarihinde New york'ta Christie's 'de 5.800.000 USD'ye alıcı bulmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:305
RESMİN İSMİ:NATÜRMORT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.101

1939 tarihli fovist natürmort çalışması(1) Matisse'in sanatında kattediği aşamayı gözler önüne sermesiyle değerlidir.Sanatçı ilk yıllardan beri cansız nesneleri resminde tema olarak kullanmış ve dekoratif düzenlemeler içinde sunmuştur.Artık Matisse,Ecole Beaux Arts'da ki hocası Gustave Moreo'nun öğretilerini hayata geçirmiş,yalın hatlarla ve uslubundaki canlı renklerle kompozisyonlar oluşturmuştur.Ön planda yer alan sarı limonlar renk lekesine dönüşmüş,yivli sürahi arka plandaki koltukta tekrar eden motifle bir birlik sağlamıştır.

RESİM KATALOG NO:306
RESMİN İSMİ:READER ON A BLACK BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92X73.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE NATIONAL D'ART MODERNE ,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.104-105 (2) Millet,2002:104-105.

1939 Ağustos'unda Matisse "Reader on a Black Background" eserini yapar. Ayrıntılar 1914 yılında yaptığı "French Window at Collioure "isimli eseriyle hemen hemen aynıdır, sanki siyah bir boşlukta açılan bir pencerenin görkemi vardır. (1)Siyah arka plan, ressamın eserleri ve ilham veren öğeleriyle süslenmiştir.Buradaki model Lydia Camile'dir ve okuyan genç bir kızın ilk resminden kırk yıl sonra Lydia Camile ile yer değiştirmiştir, tema aynıdır, Camile hayatının sonuna kadar ressam ile birlikte kalacaktır. (2)Camile,masanın yanında oturur, bir dirseğini masaya yaslamıştır, resmin alt sol köşesini işgal eder.Okuyan kadının bacağını sanki öne ve arkaya sallanıyormuş gibi görürsünüz. Aslında artık okumuyordur, kitabı masanın üzerine bırakmış ve ressama bakıyordur, izleyiciye de bakıyor olabilir. Matisse izleyiciyle tuval arasındaki mesafeye önem verir, böylece duygusal alanının, başka bir deyişle sunulan objelerle sınırlandırılmamış ölçülü bir alanın genişliğini belirtir.Arka planda ki aynanın sarı çerçevesi ve masanın pembesi çapraz bir uyumla kompozisyonu dengeler. Siyah, ana renklerle zıtlık içindedir fakat bütünlüğü sağlar. Renkler başıboş bırakılmıştır, kimi zaman, neler olabileceğini daha iyi hesaplayabilmek için koyulan sınırları aşarlar

RESİM KATALOG NO:307
RESMİN İSMİ: MUSIC III
RESMİN ÖLÇÜLERİ:115.2x115.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ALBRIGHT-KNOX ART GALLERY,BUFFALO,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.72 (2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 170

Matisse, "Musıc III" adlı tabloyu 1938 yılında Nelson A. Rockefeller için yaptığı bir şömine dekorasyonunun ardından yapar.(1) Tabloda renklendirme ve çizimin muhteşem dengesini kurmuştur. Otuzların sonlarında Matisse sıklıkla oturan kadın figürüne geri döner, fakat burada olağan dışı olan şey köşeli formattır.Ne dikeylik ne de yataylık tercih edilmiştir. Bunun sonucunda ortaya sade bir uyum çıksa da aslında resim bol miktarda süslü deseni barındırır. Bir akım ve bir sanat görüşü olmaktan çok bir teknik ve işleme tarzı olan fovizm etkisinde yapılan bu eser ; tüpden çıktığı gibi sürülmüş boyalar, tertip tarzınındaki dekoratif ve süsleyici öğelerle modle ve valöre yer vermeyen yaklaşımıyla muazzamdır.İki figür izleyicinin incelemesi için verilmiş bir poz edasıyla bacaklarını uzatmışlardır. Soldaki kadın çicekli dekorun adeta bir parçası olmuştur . Düzenlemede dikkat çeken bir noktada ellerin aldığı biçimdir.Özelikle gitar çalan mavi elbiseli figürün yanında oturan sarı elbiseli kadının aşağıya doğru uzanmış eli resmin arka planında yer alan bitki motifleriyle bir aheng içindedir. "Music III" ,Matisse'in resmi yalınlaştırma kaygısıyla silikleştirdiği elleri ,dekoratif ve süsleyici öğenin tamamlayıcısı olması yolunda aldığı yolu gösterir. Tablonun bariz özgünlüğü şimdiye kadar ki en uzun uyum sürecini içerir ve desen tekrar tekrar beyaza boyanıp,parlak renkte yeniden şekillenir.(2) Çalışmanın gelişimini gösteren fotoğraflar Eylül 1941 yılında Artnews Gazetesi'nde yayımlanır.

RESİM KATALOG NO:308
RESMİN İSMİ:DANCER RESTING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81.2X65.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: TOLEDO MUSEUM OF ART,OHIO
RESMİN TARİHİ: 1939, EKİM-KASIM
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.79

"Dancer Resting" de iç mekan düzenlemesinde figür, dekoratif kabarık kollu bluz, iki yandan açıklıklı etek ve çıplak bacaklarıyla kompozisyonun merkezindedir. Tekstillere düşkünlüğüyle bilinen Matisse, bluzu zevkle işlemiştir. Kollar, süsün altında ezilir. Arkada ki tuvalde 1935 yılına tarihlenen ve bugün Museé Matisse Nice'de bulunan" Nymph in Forest" yağlı boya çalışmasının taslak hali yer alır. Bitkilerin var olan biçimi, dekoratif bir öğe olarak, Matisse'nin sevdiği bir konudur. Dansçı kostümüyle yer alan figürün bulunduğu alt zemindeki mavi yeşil geometrik düzenleme, resimde üç düzlem oluşturur. Birincisi; geometrik zemin, ikincisi; hacim duygusu askıda olan ayaklarını uzatarak oturan figür, üçüncüsü de; tuval bitkiler ve muhtemel olan aynadır. Matisse, bu çalışmayı yaparken kadının oturuşunu yaprağa benzetmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:309
RESMİN İSMİ:LYDIA DELECTORSKAYA IN A HOODED CAPE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATISSE ARŞİVİ ,PARİS
RESMİN TARİHİ: EYLÜL,1939
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.388

"Reader On A Black Background" da ki model Matisse'in asistanı Lydia Delectorskaya'dır. Lydia, Matisse ve karısının onun hakkında tartışmalarından sonra savaş döneminde uzun bir süre Matisse' ten ayrı yaşamıştır.Fakat uzun yorucu ve tehlikeli bir yolculuktan sonra Matisse'in yanına tekrardan dönmüştür.(1)Tuvalde Lydia,yolculuk dönüşünde oldukça yorgun bir halde resmetilmiştir.Üzerinde yakası şapkalı bir giysi vardır ve şapkası başındadır.Yüzündeki deformasyonlar yorgun ifadesini dahada güçlendirir.Adeta Lydia bitap düşmüştür. Yüzü ,şapkayı ,omuzları saran sisli renk lekeleride bu tesiri artırır.

RESİM KATALOG NO:310
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LYDIA DELECTORSKAYA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:35.4X27.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMITAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1939,-EKİM
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.46

Matisse 'e 22 yıl boyunca stüdyo asistanlığı, sekreterlik ,modellik yapan Lydia Delectorskaya'ın (1) portresi, buğulu mavi gözleri, elbisesi ve yeşil arka fonda vurgulu boynun ve yüzün pembemsi tonunda mağrur bir sakinliği dışa vurur. Sarı saçlarının siyah kıvrımlı bukleleri, resme bir hareket katarken, parlak kırmızı ruj Delectorskaya'nın gençliği ve güzelliğinin simgesi olup portrenin tek gerçek yansımasıdır.

RESİM KATALOG :311
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH SLEEPING WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:82.5X100.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATİONAL GALLERY OF ART,WASHİNGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 22 ARALIK 1939
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.75

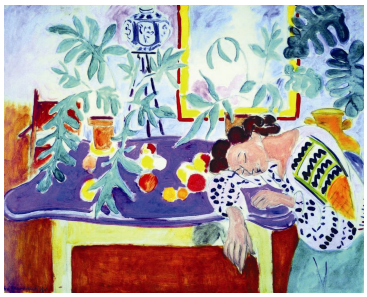

1939 tarihli "Study for La Dormeuse"'deki masaya yaslanmış uyuyan figür, yoğun bir dekoratif bluz ve yeşil eteğiyle kompozisyonun merkezindedir. Buradaki model Micheline Payot 'tur.Matisse in bu süreçte gerçekleştirdiği uyuyan figürlerinin çok önemli bir örneği olmasa da ,renk ve çizim arasındaki çatışma,Matisse' in araştırmalarında bir teknik ressam gibi başarıyı yakalaması açısından önemlidir. (1) Figürün güçlü ifadesi, iç mekan düzenlemesinde ki dekoratif kıvrımlar oluşturan bitkilerin kalabalığında seçilir. Masadan sarkan el, kıvrımlı hatlarıyla bitkilerin devamı gibidir. Uyuyan figürün dingin ruh hali,1935 "Dream" adlı eserinin ilhamını taşır.

RESİM KATALOG NO:312
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH AN ETRUSCAN VASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.7X108 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:CLEVELAND MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.248

" Interior with an Etruscan Vase " adlı tabloda(1), oryantal kostümlü bir kadın, ellerini çenesine dayamış, bize bakmaktadır. Düzenlemede siyah masa, yeşil bitkiler, sarı, turuncu meyveler, kırmızı perde, duvara asılı tablolar gri bir zemine yerleştirilmiştir. Gri renk, renklerin şiddetini kırarak, homojen bir ortam yaratmıştır.

RESİM KATALOG NO:313
RESMİN İSMİ:INTERIOR,CIBOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73X60 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE TOULOUSE-LAUTREC,ALBİ,FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.17

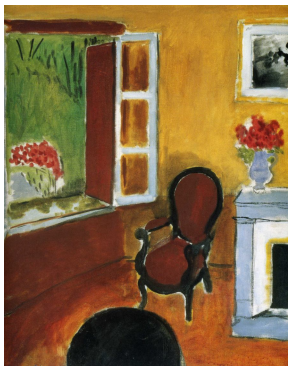

"Interior,Ciboure" (1)de açık pencere önünde görülen silik çiçekler, şöminenin üzerinde yer alan vazodaki çiçeklerle aynı ton ve fırça vuruşunda denge oluştururken, ortadaki siyah masa ve kenarlıklı koltuğun netliğinde ki odanın kasveti, izleyicinin gözlerinde, açık pencereye kayar. Düzenleme; panjurun opak fov stili, manzaranın Empresyonist yanılsaması, masanın iki boyutlu düzlemi, şöminenin perspektifiyle, batılı bir resimdir.Tablo ışığını renklerden alır.

RESİM KATALOG NO:314
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH OYSTERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.5x81.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:OEFFENTLICHE KUNSTSAMMLUNG,KUNST MUSEUM,BASEL,SWİTZERLAND
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.118

"Still Life with Oysters" de masaüstünün batı perspektifi ,kompozisyonel çizgilerin harmonisi ve renk değerlerinin özenli dağıtımı oldukca muhteşemdir .Burada bakan kişi teknik ressamlıkta bazı şeyleri görmezlikten gelmiştir.Örneğin maşrafanın tümü önden görünürken istridye tabağının üstten görünmesi buna örnek verilebilinir.(1) Matisse'in Cimiez'de yaptığı bir dizi natürmorttan biridir. Manet ve Hollandalı ressamların ardından ,denizin serinliği ve istiridyelerin sedefli pırıltısı basit bir tarzda sunulmaktadır.

RESİM KATALOG NO:315
RESMİN İSMİ:ROMANIAN BLOUSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92X73 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) Isabelle Monod-Fontine,(y.y):*Matisse ceuvres de Henri Matisse(1869-1954)*Verve,Paris:73-75.(2) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.105-106(3) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.109
(4) Fontine, y.y :73-75.

1940 yılında resmedilen " Romanian Blouse" iddialı bir resimdir . "Pink Nude"'da olduğu gibi eserinin nasıl geliştiğini göstermek için sık sık fotoğraflanır . Sanatçı, bu yıllarda çalışmalarının fotoğraflanmasını şöyle açıklar;

"Ben duygudan etkileniyorum , kafamda kavramlar oluşmuş,ben onları hayata geçirmek istiyorum.Fotoğraflar resim çalışmalarımın uygulaması sırasında bana son kavramın diğerlerinden daha uygun olup olmadığını görmemi sağlıyor.İlerliyor muyum yoksa geriliyor mu?" (1)

Bu resmi "Roman Blouse" olarak adlandırarak Matisse resmin konusunu iki kez değiştirmiş ve onu tekrar dekoratif zenginliğinin maddeselliğine taşımıştır. Resim de üç çeyrek bize dönük bir kadın görürüz. Fakat başı üst kenar ile kesilmiştir ve beyaz bluzun hatlarını canlandırıyor gibi görünen merkez kaç kuvveti resmin sınırlarının çok ötesine itilir. Bluzun desenlerinin bir merkez noktası yoktur. Gergin bir tuval üzerine resimlenen bluzun kumaşı tuvalin dokusuna karışır ve sunum resimle birleşmiştir.(2) Bu şişkin bluzun üzerinde tomurcuğa benzeyen küçük bir kafa vardır. Ne kadar parlasa da, renk çizgiler kadar yalındır. Buna rağmen, renkler sınırlayıcı bir etkiye sahipken resmin dışına taşan çizgiler bu iki öğeyi birbirinden ayırır. 1937 ve 1940 yılları arasında boyunca Matisse bazı benzer resimlerinde süslü bir Roman bluzunu ana motif olarak kullanmıştır ve bu soluk kırmızı noktalarla işlenmiş büyük bir ihtimalle bir prensese ait olan eski bir Romen bluzu'dur. (3)

Tablo, ilk olarak 1945' de Salon d'Automne , Aralık ayında Galeri Maeght'de foto grafik çalışmalarında eşlik ettiği sergide ve 1946 da Campaux tarafından yapımı gerçekleştirilmiş Matisse 'e ithaf edilen film de temsil edilir . 1947' de Yvonne Zervos tarafından organize edilen bir sergide de Avignon'daki Papes Sarayına asılır ,iki yıl sonra Matisse tabloyu 1949'da Musee National d'Art Moderne bağışlar.(4)

RESİM KATALOG NO:316
RESMİN İSMİ:DREAM II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:80.9X64.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.109(2) Ferid Edgü,(2008):*Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.55

Matisse ‘in 1940 yılında tamamladığı, yaklaşık bir yıl üzerinde çalıştığı “ Dream II” için poz veren modellerin sonuncusu yakın zamanda Nice ‘a göç eden son Osmanlı padişahı II. Abdülhamid’ in büyük torunu Nermin Sultan’dır.(1)İlginçtir ki Matisse’ in resimleri arasında en az doğulu olanıdır çünkü Matisse’in modeliyle kendisi arasında yalnızca görsel bir ilişki olduğunu gösteren bu yaklaşım ,modelin yalnızca bir araç olduğunun kanıtıdır.(2)Tabloda arka fonda parlak bir kırmızı yer alırken ön plandaki siyah işlemeli bir bluz ve sarı rengin verdiği çarpıcılıkta, figürün açık leylak rengiyle yumuşaltılmış yüz ifadesinde bir dinginlik taşır.Eser fov tavrın tipik özeliklerini yansıtarak çarpıcı,parlak renklerle ,dekoratif öğelerin arttığı,iki boyutlu bir düzenlemeyle karşımızdadır.Abartılı biçimler ,yalın hatlarla figür adeta bir sembole dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:317
RESMİN İSİM: STILL LIFE WITH SHELL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:54X82 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PUSHKIN MUSEUM OF FİNE ARTS
RESMİN TARİHİ: 1940,ARALIK
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.308

Taslağı kâğıt kesmelerle oluşturulan "Still Life with Shell"yağlı boya tablosunun(1) sağ alt bölümünde yer alan kahve fincanı göz alıcı dekoratif öğelerle bezenmiştir. Açık kompozisyon düzenlemesi, yatay renk alanlarına bölünerek, objeler ortadaki siyah zemine yerleştirilmiştir. Kahve fincanının yanındaki elmanın yeşil- sarı ve kahve tonları tuvalin alt ve üst alanlarında ki renk yinelenmesidir.Biçimdeki yineleme ise, sürahi sapının sivri çıkıntısında ve istiridyenin sırt kısmında tekrar edilir.Böylelikle yatay renk alanları üzerine dik yerleştirilen objelerle tablonun ahengi sağlanır.Matisse'in olgunlaşmış yalın uslubunun en güzel örneklerindendir.

RESİM KATALOG NO:318
RESMİN İSMİ:LIERRE EN FIEURS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:LASKER KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.109

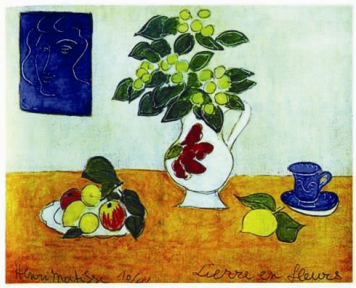

1941 yılındaki ameliyatından sonra sadece birkaç ay ömrünün kaldığı düşünülen Matisse, kendisini yeniden doğmuş gibi hissederek resim yapmaya başlar.(1)"Lierre En Fieurs" bu süreçte yapılmış bir resimdir.Aşı boyası masanın üzerinde yer alan, meyve tabağı, çiçek , arka fonda ki kendisine ait bir çalışmasının yer aldığı düzenleme Matisse'in vazgeçilmezi oryantel kahve fincanıyla sunulur.Sanatçı bir teknik ressam gibi tuvali yatay iki renk alanına bölümlemiş ve derinliksiz bir mekan elde etmiştir.Objeler ise abartlı olmayan biçim bozukluklarına sahip olup tuvalde hacimleri hissedilir.Her biri farklı bakış açısından resmedilmiş sanki tuvalde akan bir devinim vardır.Meyveler canlı renkleriyle göz alıcıdır.

RESİM KATALOG NO:319
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH A MAGNOLIA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 74X101 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE NATİONAL D'ART MODERNE ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR:(1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln,s.100(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.110 (3) Mazhar Aykut ,(1973):*Renk Üstüne*,Ankara Sanat Dergisi, sayı:83,s.10

Matisse , 1941 yılının Ocak ayında Lyon'da ciddi bir bağırsak ameliyatı geçirir.(1) Hastaneden çıktıktan sonraki Nice da yaptığı pek çok natürmortan biri olan "Still Life With a Magnolia "objelerin özenli düzeni ve renk dağılımıyla Matisse' in en kusursuz resimlerinden biridir." (2)Testinin kulbu ,manolyayı bir ışık halesi gibi çevreleyen kazanın kulbunu tekrarlar.Benzer şekilde yuvarlak kısmın eğimli çizgilerini de yansılar.

Güçlü ışık, parlak renkleri ortaya çıkararak,gölge yaratmadan,doğrudan ve bütünsel bir şekilde yayılır.Böylece bütün komposizyon kırmızı zemin üzerinde ağırlıksız ve iki boyutlu hale gelir. Objelerin dış hatları siyah konturla çizilmiştir.Bu durum siyahın yanında her rengin daha parlak görünür olmasından kaynaklanır.(3)

Matisse'in 1941'de hastalık döneminde eserlerinde kırmızı fonu sıklıkla kullanması dikkat çekiçi bir unsurdur. Bu rengi tercih sebebi, ateşe yakınlığıyla psikolojik tesirinin hareket canlılık ve neşe vermesinden kaynaklanır. Sanatçıların fiziksel rahatsızlıkları sırasında kullandıkları renkler bir araştırma konusu olabilir.

RESİM KATALOG NO:320
RESMİN İSMİ:STILL LIFE ON GREEN MARBLE TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:46X38.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1941-EYLÜL
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.112

"Still Life on Green Marble Table " da resimdeki bütün öğeler düz yüzeyde, birbirinin peşi sıra açıkça görünür bir biçimde çizilmiştir.Masa üzerinde ki dikey öğeler,zemindeki damalı sarı siyah zeminle girdiği ikililikte güç kazanır.Matisse , masa üstündeki bütün elementlerin görünür ve anlaşılır olmasını istemiştir. Lydia Delectorskaya'a ,tabloyu beğenisini, renklerin ve düzenlemenin dengesinde sanatçının en kaliteli eseri olarak tanımlar.(1)Belirgin kıvrımlı küçük fırça darbeleriyle saydam mavimsi gri düzlemin üzerinde meyveler,saksıda ve vazodaki çicekler,soğanlar ve porselen kap renk lekesine dönüşmüş ayrıntlardan arındırılmış olarak adeta simgeleşmiştir.

RESİM KATALOG NO:321
RESMİN İSMİ:TWO YOUNG WOMAN,YELLOW DRESS AND PLAID DRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:61X50 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1941-KASIM
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.86

Matisse'nin tuvalinde, etkileyici tekstil ürünleri vazgeçilmez bir unsurdur." Two Young Woman,Yellow Dress and Plaid Dress" tablosunda ayaklarına kadar inen gösterişli elbiseleriyle iki kadın, dik ve yatay siyah çizgilerle hareketlenen sarı koltuğun üzerinde oturmaktadır. Küçük tuvalde, abartılı kol biçimleriyle iç içe oturan figürler devasa bir görüntü sergiler. Venedik kırmızısı arka fonda rengarenk pileli elbisesiyle figür , koltuğun yan kenarında konumlanırken, sarı elbiseli kadın güçlü siyah konturlarla hacim kazanır. Elbiselerin çarpıcılığında, duvarda yer alan portreler, figürlerle eşleştirilebilir. Eserde Matisse'e Lydia Delectorskaya ve Prenses Nezy-Hamidé Chawkat modellik yapmıştır.(1)Tablo Matisse'in olgunluk döneminde yapılmış,canlı renklerle ayrıntılardan arındırılmış muazzam bir eserdir.

RESİM KATALOG NO:322
RESMİN İSMİ:IDOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X61 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.62

Matisse yaşamının son onyılına girerken de, ismini 1905 yılında alan, sekiz yıl kadar kısa bir sürede dağılan fov anlayışı yaşamının sonuna kadar devam ettirirken, hocası gustave Moreou'nun etkisinde arabesk çizgileri düz çizgilere indirgeyip ,İran minyatürlerinin etkisiyle iki boyutlu alan düzenlemesinde küçük boyutlu tuvallerde bile heybetli kompozisiyonlar yaratmayı başarmış ve gösterişli elbiseler her zaman için vazgeçilmez modeli olmuştur. Tabloda ki model ,Sister Jacques Marie'dir.Matisse ,Andre Rouveyre 'ye, 1947 yılında Nisan ayında yazdığı mektupta ,aralarındaki sıcak ilişkiden bahsetmiştir.(1) Gösterişli kostümüyle ,devasal bir görüntü sergileyen modelin yüz hatları özetlenerek verilmiştir.Arka plandaki çapraz karelerin iki renk alanına dağılımı ,tabloda bir ergilim doğururken,modelin tebessümü ve yaydığı ışık bu gerilimi dağıtır.

RESİM KATALOG NO:323
RESMİN İSMİ:DANCER BLACK BACKGROUND,ROCOCO ARM CHAİR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X65CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.114

"Dancer Black Backround,Rococo Armchair" tablosunda (1)sağda yer alan canlı sarıyla resmedilmiş sandalye ,bir kişilik kazanarak, solda biçim bozmalarla oluşturulmuş figür ve koltuğun formuyla girdiği ilişkide kadının vücudunu daha da şehvetli kılar. Siyah zeminde yer alan canlı sarı sandalyenin kavisli kolları, kadın figüründe yinelenerek seksapelliğini arttırmıştır.Matisse'in büyük bir tutkuyla bağlandığı sandalye aynı yıl içersinde bir yağlı boya çalışmasında tek başına yer alacaktır. Tasarımda her çizgi ve renk resmin dengesinde fonksiyoneldir.Fov tablo,Matisse'in sanatındaki arayışlarının sonlandığı bir noktadadır.Geometrik bir sunumdaki koltukta oturan kadının vücudu ön plandan başlayıp arkaya doğru azalan bir perspektifle sunulmuş ve böylelikle bu ikili oyunda oturma eylemi vurgulanmıştır.

RESİM KATALOG NO:324
RESMİN İSMİ:YELLOW AND BLUE INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:116X81 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.118

Matisse 'in çalışmalarındaki başlıca temalarının kanıtı olan bu eserde, iç ve dış mekanın birlikteliği vardır.Bu birleşimin etkisi, renklerin kullanımıyla pekiştirilmiştir. Aşırı süslü Venedik Sandalyesi içerdeyken ,dış mekanın menekşe mavisi sandalyeyi öteki bir mekana aktarır. (1)Tablo ; sarı, beyaz katılmış mavi ve yeşil rengin siyah konturlarla oluşturulmuş biçimlerinden oluşur. Arka planda yer alan zikzak motifli kumaşın çapraz karşısında yer alan kuşbakışı masanın üzerindeki limonlar, canlı renkleriyle göz alıcıdır ve resme bir derinlik katar. Tablo da üç ayrı düzlem yer alır. Soluk siyah konturların uçarı dokunuşlarıyla belirlenmiş objelerin gerçek durumlarını yansıtan desenler, hacim duygusunu vermek için yeterlidir. Matisse sanatını olgunlaştırmış ,Fovizm'de gerçek değerini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:325
RESMİN İSMİ:ROCOCO ARM CHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:51X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1)Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.132(2)Gerard,1989:132.

Matisse'nin en sevdiği objeler arasında yer alan(1), bugün Matisse Müzesi, Nice'de yer alan Rokoko Sandalye, sanatçının silik fırça vuruşlarında kişiselleşmiştir.Sandalyenin üzerindeki limonların yuvarlak biçimleri ve silindir kabın sandalyede konumlanışı resme derinlik verir. Tablo,damalı zemin ve sandalyenin, bir desen çalışması gibi silik arayış çizgileriyle doludur. Kasıtlı bir devinim yaşayan bir bedene dönüşür sandalye. Düzenlemede ki yinelemeler, sandalyenin kendi içinde barınır ve anlatıma güçlülük katar.

RESİM KATALOG NO:326
RESMİN İSMİ:SUN-STRIPED INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73X50 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

"Sun-Striped Interior" Matisse'nin ailesi tarafından Le Cateau Cambresis'e bağışlanan eserlerden birisidir.(1) Düzenleme, kırmızı çizgili bir koltukta belli belirsiz oturan renklendirilmemiş kadın figürünün sol köşede yer aldığı açık bir kompozisyondur. Siyah ve kahverengi dokunuşlarla kirletilen sarı alanlar, zeminde, arka fonda ve kadının çehresinde yinelenir. Renkli dik ve yatay alanlardan oluşan tablo da fırça vuruşlarıyla açığa çıkan yüksek ayaklı sehpanın üzerindeki çiçeğin yuvarlanan hatları, devam eden bir motif örgüsü gibi arka kırmızı planda süreklilik kazanır. Matisse'in olgunlaşan sanatında dekoratif öğeleri ustaca yalınlaştırarak sunmuştur.Sanatçı yıllardır peşinde olduğu yalınlığa kavuşmuştur.

RESİM KATALOG NO: 327
RESMİN İSMİ:TULIPS AND OYSTERS ON BLACK GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X73CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE PICASSO,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.118

"Tulıps and Oysters on Black Ground" da arka plandaki siyah fayanslar, belli belirsiz baş aşağı bir perspektifte gösterilmiştir.Masanın üzerindeki vazodada aynı perspektif kullanılmıştır.Matisse, uzun bir süre perspektif ve geometri konusuyla ilgilenmiştir.(1)Düzenleme ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesinden oluşan kolaj çalışmalarından hiçte farklı değildir.Siyah renk ışık yerine kullanılmıştır.Kuşkusuz zerafet kelimesi Matisse'in çalışmalarının en güzel tanımını ortaya koyar.Matisse'in sanatı eğer bir şeyle özdeşleştirilecekse sembolik olarak lale'de tanımını bulur.

RESİM KATALOG NO:328
RESMİN İSMİ:SARI ARKA PLANDA MICHAELA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE PİCASSO,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.125

"Sarı Arka Planda Mıchaela" tablosuna metafizik bir anlam yüklemek mümkün değilse bile,estetiği bir tarafa bırakırsak,bu ikonoklastik çözümleme pek çok açıdan belirsizdir.(1)

RESİM KATALOG NO:329
RESMİN İSMİ:KIRMIZI ZEMİN ÜSTÜNDE BEYAZLI GENÇ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.125

"Kırmızı Zemin Üstünde Beyazlı Genç Kadın" tablosunda ön planda ayrıntılardan arındırılmış bir figür ayaklarına kadar inen gösterişli elbisesinin içinde bir koltukta dinlenmektedir.Düşsel bir atmosfer yaratılmıştır. Ressam ifadede bireyselliği yok ederek arka planda görülen çiceklerinkine benzer saf form tekrarlarını (1) elbisede tekrarlayarak bu vurguyu sağlamıştır.Zemin arka plana kadar uzanan tek bir renkle,canlı kırmızıyla resmedilmiş,sol üst köşeden başlayan canlı sarı geometrik alanın üzerindeki motif örgüsüyle sonlanmıştır.Sığ yüzeyde arka plandaki bu geometrik ve motifsel örgü resme bir hareket kadarken,siyah konturlarla güçlü bir hacme sahip figür tabloda oldukça dikkat çekicidir. Fovist tablo,canlı renklerin sağladığı ışığıyla dekoratif öğelerin yalınlığında muhteşem bir zerafeti barındırır.Matisse'in bir dizi sıradan odalık resimlerinden sonra gözlerimiz dinlenir.

RESİM KATALOG NO:330
RESMİN İSMİ:BLUE SKETCHBOOK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55.3X46.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:STAATLICHE MUSEEN ZU BERLIN,NATIONALGALERIE,MUSEUM BERGGRUEN
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.263

"Blue Sketchbook" (1) da tuvali boydan boya saran koyu kırmızı kompozisyonu iki boyutlu kılarken, sağ alt köşede koltukta oturan damıtılmış ,biçim bozmalarla sunulmuş kadın figürü ve hemen arkasındaki masa ve üzerindeki meyveler bitkiler ardı sıra gelen heykel yüksek ayaklı sehpa belirgin hacmiyle dikkat çeker.Açık kompozisyon düzenlemesinde sol üst köşede yer alan beyazla sunulmuş şömünenin yanındaki pembe koltuğun üzerinde, sağ çaprazında yer alan koltuğun rengini yineleyerek resimde bir birlik oluşturan , bir tuval yer alır.Bu tuval adeta odadaki öğelerin çizilmesini bekliyor gibidir.

RESİM KATALOG NO:331
RESMİN İSMİ:ROCAILLE ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:92x32 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE MUSEUM,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.132(2)Gerard,1989:132.

Eser de görülen koltuk biçimindeki sandalye, bugün Nice müzesinde sanatçının favori eşyaları arasında yer alır. Matisse deniz kabuğu biçimindeki sandalyeye büyük bir sevgiyle kapılmış ve ve onun değişmez ilham kaynağı olmuştur. Nisan 1942 tarihinde Matisse Aragon'a şunları yazmıştır:

"Bir yıldan uzun zamandır aradığım nesneyi buldum. Gümüş tonlarda cilalanmış bir barok Venedik sandalyesi. Emaye gibi… O'nu bir antikacıda gördüğümde şaşkına döndüm. Muhteşemdi, beni ele geçirdi." (1)

1946 tarihli tablo görkemle donatılmıştır.1942'de ilk defa resimlenen bu eser dört yıl sonra ressamın hayalinde oluşmuştur."Tüm yapı sanki Matisse tarafından ona soyluluk atfedilmişçesine yüzeye dağılır ve ifadenin içine kısmen alınır, resimsel alan bakımından motif abartılmıştır."(2)

RESİM KATALOG NO:332
RESMİN İSMİ:ASYA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116X81 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.116

Matisse, "Asya" da büyük fırça darbeleri ve onu takip eden siyah beyaz dokunuşlarla renkleri yayarak esere derinlik ve hareket kazandırmıştır. Başının üst kısmı resmin üst kenarından dışarı çıkmış olan kadının asimetrik duruşu kırmızı zemin ve siyah saçlarıyla beraber figürün öne doğru eğildiği izlenimini verir. Resmin oryantal bir havası vardır. Matisse'in bir sanatçının gerçekten yeteneklimi yoksa mütevazi bir zanaatkar mı olduğunu anlamanın gerçek yolu olarak kabul ettiği eller eser de dikkat çekmektedir ve Matisse bu elleri;burmalı el olarak adlandırır.(1)"Music III" le başlayan ellerin resimdeki motifsel örgüyle ahengi ,burada en üst noktada karşımızdadır.Eller resmin bütünselliği içinde bir form kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:333
RESMİN İSMİ:STILL LIFE,INTERIOR IN VENETIAN RED
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSES ROYAUX DES BEAUX-ARTS DE BELGIQUE,BRUSSELS
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.264

"Still Life,Interıor in Venetian Red" (1) tuvali kaplayan Venedik kırmızısında yalın siyah çizgilerle hacmini bulmuş küçük masanın üzerinde göz alıcı renkleriyle kavunlar, dekoratif bir vazo ve örtüyle beraber küçük bir şamdan yer alır. Sağ üst köşede yer alan gri-siyah manzara resme bir derinlik katar.Tabloda sanatçının "Harmony in Red" eseriyle alanı saran motif örgüsüyle başlayan iki boyutlu sunumlarda açık pencere olgusu yalınlığın en uç noktasında zirveye ulaşarak tek renkle ifadesini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:334
RESMİN İSMİ:SMALL INTERIOR IN BLUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X46 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:STAATGALERIE STUTTGART
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.265

"Small Interıor ın Blue" (1) Matisse'in alışıldık teması açık pencerenin iç mekanla tek potada eridiği bir düzenlemededir.Sağ üst köşede yer alan mavi gökyüzü tüm alanı sarmıştır.İç mekanla dış mekan doğrusal çizgili perdeyle ayrımını bulurken açık kompozisyon düzenlemesinde ön planda yeşil bir koltuk üzerinde kuşbakışına yakın çizilmiş bir tabakta sarı limonlar,masanın başında oturmuş sembolik bir kadın figürü ve sanatçının büyük bir tutkuyla bağlandığı deniz kabuğu şeklindeki sandalye yer alır.Masanın üzerindeki büyük yeşil yapraklı çicek iç mekanla dış mekanın birleşimi çoğlatan bir fonksiyonadadır.

RESİM KATALOG NO:335
RESMİN İSMİ:PINK NUDE,RED INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X54.2CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.267

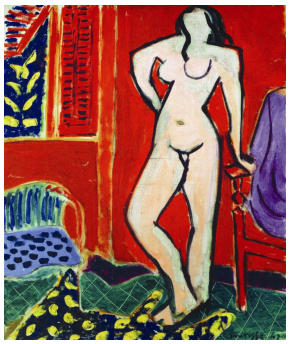

"Pink Nude ,Red İnterior"(1) da kolunu beline dayamış diğer eliyle sandalyeye yaslanan biçim bozmalarla duruşu güçlenen pembemsi çıplak figür, ayrıntılardan arındırılarak devasallaşmıştır.Düzenleme de zemindeki yeşilin arka plandaki kırmızı renkle kontrastı , yeşilin koyu tonunda ve sandalyenin üzerinde yer alan mor kumaşın salınımında yumuşar. Böylece, canlı renk alanları gözü yormaz. Matisse'in tabloları, duygularının dışavurumundan çok bir problemin iyice düşünülmüş sonucudur. Biçimler ve renkler, zor ulaşılır bir güçte ,birbirini dengeler.Yoksa neden açık pencerede ve zemindeki siyah kumaşta fonda belirgin sarı fırça darbeleri olsun? Matisse'nin herhangi bir tablosunda elinizi herhangi bir biçimdeki ve renkteki varlığa koyup kapasanız eksilen tablo dengesizleşerek gözü yorar. Gözümüz bir türlü birleştiremez biçim ve renkleri.

RESİM KATALOG NO:336
RESMİN İSMİ:RED INTERIOR,STILL LIFE ON A TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116X89CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:KUNSTSAMMLUNG NORDRHEIN – WESTFALEN,DUSSELDORF
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.314

"Red Interior,Still Life on aTable" da Matisse tablolarında sıklıkla işlediği iç mekanla dış mekanın bütünselleşmesinin en uç örneklerinden biridir. Tuvali boydan boya saran siyah zikzaklı dekoratif düzenleme,yeşil yaprakların ağırlığındaki renklerin pırıltılı ışığına sahip pencerenin çerçevesiyle iç içe geçmiştir.Tablonun kilit noktasının oluşturulma kaygısında ,ön planda yer alan mavi masa ve üzerindeki çicekler kırmızıya yakın meyvelerle birleşerek manzaranın renklerini içinde barındırır.Arka planda yer alan profil kafa renkte aynı fonksiyondadır.Ağaç yapraklarının yeşil bir şekilde aktarılması bununla birlikte harmonik çephenin kırmızı olması, pencerenin renk paletiyle sıradışı bir bağlantı yakalamasına sebep olmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:337
RESMİN İSMİ: SILENCE DWELLING ON HOUSES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:61X50 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.16

"Silence Dwelling on Houses" tablosu litografi çalışmalarını anımsatırken siyah arka fonun önündeki masanın üzerinde açık büyük bir kitabı okuyan yalınlaştırılmış hatlarıyla tek renge indirgenmiş bir çocuk ve onu denetleyen bir kadın figürü yer alır.Boş yüzleriyle figürler evrensel bir kimlik taşır. Çocuk figürü başın formu ve eğikliğinde renklendirilmesiyle desteklenen bir devinim sergilerken kadın ise sessizce beklemektedir. Kitap okuma eylemi, beyaz büyük kitap ve başların eğimiyle vurgulanır.On bir ,on iki yaşlarında görünen çocuğun sanatçının torunu olması olasıdır.Siyah renk ışığın yerine kullanılmış ve arka planda yer alan ağaçlıklı manzara daha canlı kılnmıştır.Tabloda Matisse, iç ve dış mekanın ortak yaşamına önem vermiştir.Bu bir hayali terkiptir ki buda bir portre değil en azından bir insan varlığını içerir.(1)

RESİM KATALOG NO:338
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LYDIA DELECTORSKAYA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:64.3X49.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.75

"Portrait of Lydia Delectorskaya" da yüzün iki parçaya ayrılması karısının 1905 teki modern sanatın ilk ve net ifadesini bulduğu"Green Stripe" eserini anımsatır.Duyumsal ve şiirsel olan bu çalışmada Kübist unsurlar çok az bir belirginlik taşır.(1)Doğrusal çizgiler tuvale hakimdir.Vurgu,canlı sarı ve maviyle iki paraçaya ayrılmış yüzdedir.

RESİM KATALOG NO:339
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH GRENADINES POMEGRANATES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:80X60 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:MATISSE MUSEUM,NICE
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.115(2)
Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york:s.134

"Stil Life with Grenadines" de iç mekanla yeşil yapraklı manzara yekparedir. Siyah arka fonda ayrı ayrı biçimlerin bir araya gelmesinden oluşan düzenleme, Matisse'nin kolaj çalışmalarını hatırlatır.Sanki tuvaldeki tüm öğeler makasla kesilmiş , raptiyeyle tuvale tutturulmuş gibidirler.İki boyutlu tuvalde ışık, renklerin kendi içinde barınır. Sağ üst köşedeki madalyon,1890 yılında yaptığı Caroline Joblaud'un portresini hatırlatır.(1) Resim, konuyla arasındaki en nazik bağı korur, illüzyonizmden uzaklaşır ve giderek otantik metafiziksel bir hal alır. Matisse'in bir mektubunda Bonnard'a az bulunur bir hassasiyetin ressamı olarak tarif ettiği Klee'nin söylediği bir ifadeyi kullanırsak "görünür kılar".Başka bir deyişle, nesnelerin kaynağı olan renklerde ve yapılarda bir şölen serer gözler önüne, bütün değersiz şeylerden arınmış bir evrenin başlangıcıdır bu.(2)

RESİM KATALOG NO:340
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH BLACK FERN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:116.5X89.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:FOUNDATION BEYELER,RIEHEN/BASEL
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.271

"Interior with Black Fern" tablosunda(1) kompozisyonun merkezinde geniş bir alanı kaplayan siyah eğrelti otu yer alır. Sağ alt köşede resmin bütününden farklı, saydam boyayla renklendirilmiş olan kadın figürü Matisse'in zihninde önemini kaybetmiştir. Fakat önündeki "Matisse, Vence, 1948 " yazısı netlikle okunmaktadır. İki boyutlu düzenlemede sol üst köşede yer alan yapraklı manzara pırıltısını kaybetmiş, masa ve kadın anlamsız bir şekilde iç içe girerek sıkıştırılmış kompozisyonda eğrelti otu ön plana çıkmıştır.

RESİM KATALOG NO:341
RESMİN İSMİ: LARGE RED INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:146x97.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,Paris:s.111

1948 tarihli bu eser Matisse'in son olarak ortaya koyduğu büyük eserlerdendir ve fovist eğilimlerle oluşturulmuştur.Büyülü renkler ve çizgilerle Matisse amaçına ulaşmıştır.Bu taşan,etrafı saran bütünüyle Venedik kırmızısı ve objelerin yerleştirilmesinde yapılan şey yer çekiminin ,ağırlığın olmadığıdır.Resmedilen objelerin çizgilerinde sıfır noktası görülmemektedir.Eski eserleriyle bir benzerlik söz konusudur." Pineapple" arka planda görülür.Tablo Matisse'in büyük son tuvali olmasıylada değer taşır. Eserde atölye sadece hareketin değil düşünmenin de merkezi olur ve sadece fon olmaktan çıkar,daimi diyalektik için bir yer olur burası.(1)

RESİM KATALOG NO:342
RESMİN İSMİ: INTERIOR WITH EGYPTIAN CURTAIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:116.2X89.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:PHILLIPS COLLECTION,WASHINGTON,D.C
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.364

Matisse sanat hayatının başından sonuna kadar canlı renklerle bezenmiş manzaralara açılan pencereleri resmetmekten haz almıştır. "Interıor with Egyptıan" da (1)iki boyutlu alan düzenlemesinde arka planda açık pencereden görünen yeşil yapraklar gökyüzünün mavisiyle karışarak beyaz boşluk alanlarında güneşin rengini sarının pırıltısında alır. Açık kompozisyon düzenlemesinde, sol tarafta yer alan mısır işi perde koyu yeşil kırmızı motiflerle siyah fonda baskılanmıştır. Ön plandaki pembe sarı masanın yokluğunu düşünmek, gözün tablo üzerindeki gezintisini manzaradan başlayıp perdeye götürmez.

RESİM KATALOG NO:343
RESMİN İSMİ: DESCENT FROM THE CROSS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1948-49
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.230

"Descent from the Cross"Tablo, Rubens'in 1612 yılına tarihlenen ve Notre Damme Katedrali'nin altlarında yer alan "Çarmıha Geriliş" sahnesinin bir uyarlamasıdır.Tablo, renk ve biçimde, Matisse'nin tasarımlarında ayrı bir yere sahiptir. Rastgele sürülmüş izlenimi veren, farklı yöndeki fırça darbeleri arasında zorlukla yüzler seçilir.Gri ton, tablodaki renkleri, kendi aralarında, geçişken kılarken muhtemelen tablo tamamlanmadan yarım bırakılmıştır.

RESİM KATALOG NO:344
RESMİN İSMİ: WOMAN IN BLUE GANDURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X65 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

"Womanin Blue Gandure"sanatçının ailesi tarafından Matisse müzesisne bağışlanmıştır.(1) Üzerinde mavi sarı çizgili bir üst giysi bulunan masif formuyla kadın figürünün vücudu son derece devasal olup baş bir yumru gibi kalmıştır.Başının arkasında bir hale yer almaktadır ve geçiştirlmiş yüz hatlarıyla arka fonla birleşerek donuk ifadesiyle bir ikonayı andırır.

RESİM KATALOG NO:345
RESMİN İSMİ: KATIA IN A YELLOW DRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X60 CM
RESMİN TEKNİĞİ:YAĞLI BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.81

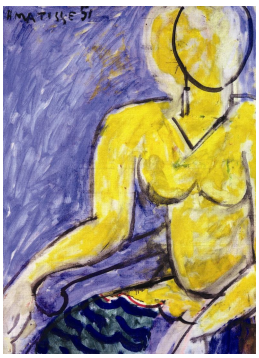

Matisse'nin son yağlı boya çalışmaları arasında yer alan küçük tuval aceleye gelmiş gibidir. Katia'nın boş yüzü, Matisse'nin sevdiği bir temadır.Bu yaklaşım, Katia'ya evrensel bir kişilik kazandırır.Figür siyah konturlarla sıkıştırılmış bedeninden sarı rengin canlı devinimiyle çıkmak ister gibidir.Alt gövdenin biçimlenişi bir deniz kızı olduğunu düşündürür. Eserin kendi içinde uyuşmazlıkları vardır bunu oluşturan öğeler ise ters bakış açısı ,ölçekte ki keskin zıtlıklar ile desen ve renk arasındaki uyumsuzluktur.(1)

2-KARAKALEM

RESİM KATALOG NO:346
RESMİN İSMİ:OPEN THE DOOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE DE ST-QUENTIN,AISNE,FRANSA
RESMİN TARİHİ: 1888-89
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.49

Matisse' 1888-89 tarihli (1) desen çalışmasını yaptığı sırada bir avukatlık bürosunda çalışıyordu.Mesleğini sıkıcı bulmakta ve işlerinde beklenenin aksine bir düşüş söz konusuydu.Genç Matisse bürodayken boş zamanlarını çizim yaparak değerlendiriyordu. Çalışmada yer alan açık kapı çalıştığı büronun kapısıdır.Açık kapı, yaptığı işten zevk almayıp,oradan uzaklaşmak istediğini ,ikinci karşımıza çıkan kapıda ise bulunan yazının metodik varlığıyla isteklerinin gerçekleştirebilme sınırlılığının dışavurumu kabul edilebilinir.

RESİM KATALOG NO:347
RESMİN İSMİ:IRIS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE DE ST-QUENTIN,AISNE,FRANSA
RESMİN TARİHİ: 1890
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.52
Hilary Spurling,(2000),*The Unknown Matisse*,Penguın Books,China,s:52

"Irıs" Genç Matisse'in Saint-Quentin 'de ki sanat okuluna gittiği sürede yapılmış bir desen çalışmasıdır.Ataları kuşaklardır tekstilci olan Matisse, karakalemle yapılmış İris çiçeğini tekstil ustalarının dokumalarından modellemiştir.Tasarım, profesyonel bir motif tasarımcısı olan Israel Tavernier'den kopyalanmıştır.(1)Çicek ışıklı gölgeli alanlarıyla natüralist bir sunumdadır.

RESİM KATALOG NO:348
RESMİN İSMİ: LOUIS XV
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1891
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.69

"Louıs XV" adlı desen çalışması Matisse'in Academi Julian 'da ki ilk ve tek başarısıdır.(1)Profilden kafa çene altından başlayıp gömleğini saran,göz çukurlarında hafif tonlarda belirginleşen gölgelemenin tesiriyle kasvetli bir atmosferi yansıtan akademik bir çizgidedir.

RESİM KATALOG NO:349
RESMİN İSMİ: STANDING NUDE II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1892
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.225 (2) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.70

1892 yılında Genç Matisse Akademi Julian'da verilen eğitimi yaratılıcılıktan uzak bularak Şubat ayında Gustave Moreou'nun yönetimindeki Ecole-Beaux Art'da eğitim almak için giriş sınavlarına katılır fakat başarılı bulunmaz.(1)"Standing Nude II" bu sınavda başarısız kabul edilen desen çalışmasıdır.(2)Akademik çizgideki çıplak erkek figürü bir ayağını hafifçe öne atmış, sol elini beline dayamış diğer eliyle de yarıya kadar resmedilmiş Moreou'nun atölye geleneği haline gelen ince uzun bir sopaya dayanarak poz vermektedir.Bilinmeyen bir noktaya bakarken profile yakın görüntüde saç sakal ve bıyığı detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

RESİM KATALOG NO:350
RESMİN İSMİ:NUDE MALE SEATED ON A STOOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MUM BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1895
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.31

" Nude Male Seated on a Stool" Matisse'in sanatının yönünün belirlemesinde etkin rol oynayacak Moreou'nun atölyesinde sıklıkla işlenen bir konuda çizilmiştir. Çıplak model dairemsi bir platformda oturmakta ,görüş noktası olarak katlanmış gibi gözükmektedir.Erkek nü, akademik çizimin tüm işaretlerine sahiptir. Oluşturulmuş taslakta figür koyu bir arka planda ve direkle sağlanmış kol uzantısının sabit duruşuyla dikkat çeker. Bu eserin ilk satışı muhtemelen Matisse'in 1906 yılından sonra ünlü koleksiyoncu Etta Cone ile tanışmasından sonra olmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:351
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31X20 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.46

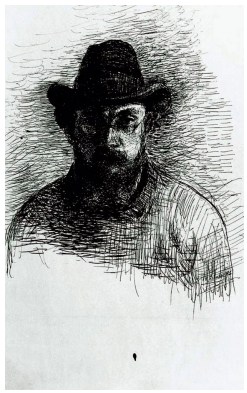

Son derece titiz icra edilen " Self Portraıt II" deseni, Matisse'in kendi portresidir. Rembrant ve Degas'ın silsilesinde, siyah ve beyazın yoğunlaştırılmış ifadesinin ciddi durgunluğunda resmedilmiştir.(1)Portre çalışmasında alanın bütününde birbiri içinden geçen hızlı çizgiler arasında sanatçı izleyiciye bakmaktadır. Fakat iyice biriken kalem darbeleri figürü belirsiz bir hayal içine sokup sıkıştırmıştır.Başında bir fötr şapka ,belirsiz gözlükleri, sık çizgilerin içinde kaybolmuş sakal ve bıyığıyla karşımızdadır.

RESİM KATALOG NO:352
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT WITH PIPE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31X20 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1898
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.46

Matisse'in "Self Portrait with Pipe"(1) adlı kendi portre çalışmasında alanın bütününde birbiri içinden geçen hızlı çizgiler arasında izleyiciye bakmakta, biriken kalem darbeleri ve yansımanın belirsizliğinde figür ağzında bir pipo başında fötr bir şapkayla yer almaktadır. Desen sadece çizgilerin dilidir.Matisse ,tıpkı resimlerinde olduğu gibi oto portrelerinde de kendi duygu durumunu dışa vurmayı tercih etmemiş ve bundan sonra ki çalışmalarında da bu tutum bir kaç istisna dışında devam edecektir.

RESİM KATALOG NO:353
RESMİN İSMİ: TOULOUSE,PONT DES DEMOISELLES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1899
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.177

Manzara çalışmasında Matisse'in karısı Amelie'in büyük ailesinin evine yakın Toullouse de ki ,Pont des Demoisseles 'in görülmektedir.Amelie burada ilk çocuğunun doğumunu beklemektedir. (1) Resme güçlü bir perspektif kazandıran nehrin süre giden kıvrımı etrafında devam eden ağaçlar ve evler ve sol tarafta yürüyen bir figür görülmektedir.Nehrin sonunda gökyüzü bütün heybetiyle yer alır.Matisse teknik olarak ışıklı gölgeli alanların akışkanlığında biçimlerin erime kaygısını gergin bir şekilde ortaya koyar. Çizgilerle oyun oynayarak dikkatli bir sunuşla, neredeyse kılı kırk yararak dokusal bir yapı elde etmiştir.

RESİM KATALOG NO:354
RESMİN İSMİ: MME MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM VE FIRÇA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1899
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.66

"Mme Matisse", sanatçının 1898 yılında evlendiği ve evlendikten sonra ona sabırla modellik yapan Amelie Matisse'in portresidir. John Klein'e göre evliliklerin geç kalmış bir portresi ya da yıldönümleri için resmedilmiştir.(1)İlk oğulları Jean'ın doğmasına az zaman kala yapılmış portre geleneksel pozda ,formal , günlük hayattan kopuk bir resimdir.Tekniğindeki kalın çizgilerle oluşturulmuş karışıklık durumu genç Matisse'in 1899-1900 yılları arasında yaptığı desenlerinde sıkça karşımıza çıkar.Akışkanlığı az olsa da ,nakış gibi işlenmiş portre Empresyonist çizgileri anımsatır.

RESİM KATALOG NO:355
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 31X20CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM VE FIRÇA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.47

Matisse 1899 -1900 yılları arasında belli bir karakterde birleştirdiği bir dizi otoportre yapmıştır.(1)Bu çalışmalarıyla kendi kimliğini test ederken kendisini tekrar tekrar yeniden şekillendirmiş fakat izleyiciye direkt olarak hiç sunmamıştır.” Self Portraıt-III” bu süreçte yapılmış bir çalışmadır.Desen de Matisse’in yüz hatları gözleri saç ve sakalı üst giysisi çizgi silsilesinde kaybolmuştur. Adeta Matisse yaklaşımıyla tiyatral bir silsiledeki melodramları hicveder niteliktedir. Çizgilerle oyun oynayarak dikkatli bir sunuşla, neredeyse kılı kırk yararak dokusal bir yapı elde etmiştir. Desende sık yatay ve dikey çizgilerin birleşimde ışığın akışkanlığı biçimleri bir araya getirmiş , genç Matisse’in kendisine ait portre çalışması usta bir elden çıkmışçasına yumuşak bir ifade kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:356
RESMİN İSMİ:FOUR SELF PORTRAIT'S
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 20X31 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.44

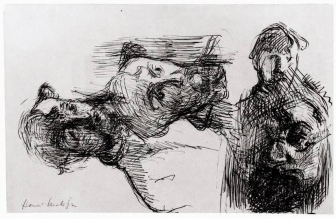

"Four Self Portraıt's" de Matisse, kendi grup tasvirini yapmıştır. Sol tarafta yer alan yatay düzlemde iç içe geçmiş portresi ve üst bedenine kadar resmedilmiş halinde ve sağ tarafta yer alan oto portrelerinde sık sık uygulanan yatay ve dikey çizgilerin birleşimde oluşan ışığın akışkanlığı biçimleri meydana getirmiştir. Matisse kendi grup tasvirinde ortaya koyduğu beceriyle , konunun ifşasında, gözleri uygunca konumlamış ya da engelleyip kapatmayı tercih etmiştir. Matisse resmin icrasını tiyatral bir sahne gibi düşünerek melodrama hicivli bir gönderme yapmıştır.Sanatçı uygun bir şekilde kendini çizmeyi denerken ayna kullanmayı tercih etmezdi.(1)Herhangi birini çizer gibi resmederdi kendini.

RESİM KATALOG NO:357
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT IV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 62.5X48 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: LE CATEAU-CAMBRESIS,MUSEE MATISSE
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.47

"Self Portrait IV" Matisse'in en büyük ve en detaylı çizimidir. Sabırlı bir çizimle ve türlü kalem vuruşlarıyla noktalarla ve silinmiş kömür kalemiyle sanatçı kendisini keskin yüz hatlarıyla, ciddi dikkat çekici genç bir adam olarak tasvir etmiştir.(1) Üzerinde bir ceket ve siyah bir hat halindeki kravatıyla dörte üç izleyiciye dönüktür. Profesör lakaplı Matisse kendi tasvirinde ,akademik anlayışta, fiziksel olarak gerçekliğini ortaya koyarken izleyiciye bakan gözleri de dış yaşam duruşuyla aynıdır.Kontrollü bir his uyandırır.Çalışma tekniği olarak dikkat ve titizlik gerektiren kömür kalemini alana dağıtarak hacim oluşturmuştur.

RESİM KATALOG NO:358
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT V
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 30X23.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MUM BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.47

Kağıt üzerine mum boyayla yapılan "Self Portraıt V " desen çalışmasında Matisse farklı bir yansımayla karşımızdadır. Gözlükleri gözünde yoktur, kızgın bir ruh halini yansıtan kesici bakışlarıyla izleyiciye direkt olarak bakar. Böylelikle 1899-1900 yılları arasında yapılmış oto portrelerinden(1) alışılmadık bir dışavurumu gerçekleştirir. Kişiliğindeki temkinli yaklaşımını eserlerinde de sürdüren Matisse'in bu süreçte yaşadığı ekonomik problemler babasıyla yaşadığı zıtlaşmalar desen stilininin kısa bir an için değişiminde etken olmuş olabilir. "Self Portraıt V " de oldukça hızla çalışarak enerjik bir yansımayı betimlemiştir.Oto portresinde önüne geçilemez duygular vardır.Kaşları bir baykuş gibi çatık, öfkesinin göz bebeklerinden fışkırdığı ve arka arka tekrarlanan küçük yuvarlaklarla betimlenen sakalı ruh halinin karmaşık fırtınasını yansıtır.

Çalışma Matisse'in sanatında ki arayışlarında renk ustası olma yolunda ilerlerken çok iyide bir desen ustası olduğunun kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:359
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT VI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 24X19 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE FIRÇA İLE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.47

Matisse fırça darbelerinde hızlı ve gerilimli bir teknik uygulayarak "Self Portraıt VI" enerjik bir yansımayı betimlemiştir.(1)Oto portresinde önüne geçilemez duygular vardır. Kaşları bir baykuş gibi çatıktır.Fırça sürüş tekniğindeki belirgin izler ruh halinin karmaşık fırtınasını yansıtır.Saçları yandan ayrılmış gözlükleri vurgulu sakalı ve açık yakalı üst giysisiyle verdiği enerji, öfkesini her fırça darbesinde dışa vurur.

RESİM KATALOG NO:360
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT,SKGRAVÜR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 23.9X18.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE FIRÇA İLE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.50

"Self Portrait,Skgravür" Matisse'in 1900 'lü yıllarda yaptığı portrelerinden biridir.Bu çalışmada da olduğu gibi birçok çalışmasında ayrıntılardan uzak kalarak , çizimde bir eyleme yer vermiş ve resme hareketlilik kazandırmıştır.Resim yapan herhangi bir ressam kişiliğini kendi portresinden vurgularla birleştirmiştir.(1)Matisse üzerinde simokini ve yüzünün dörte birini kapatan şapkasıyla hafifçe sağ elinde ki eskiz defterine eğilmiş sol elindeki fırçayla çalışmaktadır.El biçimindeki deformasyonlar ve fırçanın uzun sapı yapılan işi vurgulamaktadır.

RESİM KATALOG NO:361
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT,SKGRAVUR-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 33X22 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.50

Matisse desen çalışmasında ayakta çizim yapan bir ressamı kendi portresinden unsurlarla destekleyerek tasvir etmiştir. Vurgu sol eldeki koyu hatlı kalem ve sağ elindeki eskiz defterindedir. Defteri de belirgin kılan bu koyu hat boyun bağında da tekrarlanıp tek olarak çizilen büyük gözlük çerçevesinde yinelenir.Matisse kalemle yada fırçayla yaptığı oto portrelerinin sunumunda görsel sunumlarla sanatçı kimliğinin kabul edilen çeşitliliğini de yansıtmıştır.(1)Tepeden bir açıyla çizilmiş figür ince çizgilerle yukarıdan aşağıya inen bir perspektif sunumuyla karşımızda olup büyük olan baş ve omuz kısmı yakadaki fularda ve tek gözlük çerçevesinde natüralist olmayan gölgelere sahiptir.Matisse'in üzerindeki simokinin alt kısmında yer alan kuyruk kısmı perspektifi artıran bir unsur olup porte dönemin sanat eleştirmenlerini hicveden niteliğiyle önem taşımaktadır.

RESİM KATALOG NO:362
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT -VII
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.191

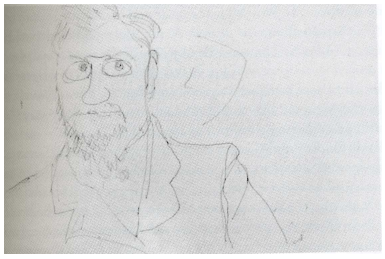

" Self Portraıt –VII"(1) Gustave Moreou'nun öğretileriyle ,ayrıntılardan arındırılmış portre,yumuşak çizgilerle oluşturulmuş,mutlu bir ifadededir.

RESİM KATALOG NO:363
RESMİN İSMİ: MALE SINGER AT THE CAFE-CONCERT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.197

Gustave Moreo'nun ölümüyle Salonlar'da yer bulamayan Matisse bir dizi ekonomik problem yaşamıştır.Bu dönemde Cafe Procope' de sadece bir bardak kahve içip,kahvenin parasıyla, bütün gece burada oturup şarkıcıların çizimini yapabilmiştir.(1)Desende ayrıntılardan arındırılmış erkek şarkıcı, bir balığı andıran ağız biçimi birkaç çizgiyle oluşturulmuş simokiniyle ,Matisse'in sanatında erken tamamlanmış bir desen kalitesindedir.

RESİM KATALOG NO:364
RESMİN İSMİ: FEMALESINGER AT THE CAFE-CONCERT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.197

Genç Matisse'in Cafe Procope gerçekleştirilmiş çizimlerden biri(1) olan bu eserde iri cüssesiyle bir kadın şarkı söylemektedir.Bir çocuğun çizimini andıran gövdesiyle dönemi içinde oldukça tehditkar bir modern yaklaşımdadır.Tombul yanakları ve kıvırcık saçlarıyla baş çok daha natüralist bir sunumdadır.

RESİM KATALOG NO:365
RESMİN İSMİ:CAB
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: ÇİN MÜREKKEBİ VE FIRÇA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ:1900
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.199

"Cab" de (1)açık kompozisyon düzenlemesinde kesik fırça darbeleriyle oluşturulmuş çalışmada tek atlı binek arabası ve fötr şapkalı bir sürücü yer almaktadır.Desen bir grafik tasarımının ince nüanslarını erken bir süreçte gerçekleştirmiştir.Neredeyse araba ve tekerlekleri sembolik olarak ele alınmıştır.

RESİM KATALOG NO:366
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27X22 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STEDELIJK MUSEUM,AMSTERDAM
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.104

"Standing Nude" da(1) ,figürün göğüste kenetlenmiş elleri, dizden bükülü halde ve parmak ucunda duran sağ bacağı, Matisse'nin desen bilgisini pekiştirir. Biçim bozmalarda vurgu ayakta ve yüzdeki ifadededir. Yüz, abartılı gölgelemesine rağmen, nadir görünen bir ifade taşır. Matisse, figürün şekillenmesinde, kömür kalemini dağıtmayı denememiş, ışık gölge oyunlarında, tekrarlayan sık çizgileri tercih etmiştir.

RESİM KATALOG NO:367
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE MODEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:62.5X47.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR : (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.105

" Standing Nude Model" (1) Nü, kömür kaleminin estompesiyle, yağlı boya bir tablo gibidir. Ayakta duran çıplak figür ,başını yana eğmiş ,sol kolunu kaldırarak çenesini eline dayamıştır.Belirsiz bir ışık kaynağı gövdenin üst kısmını aydınlatır.

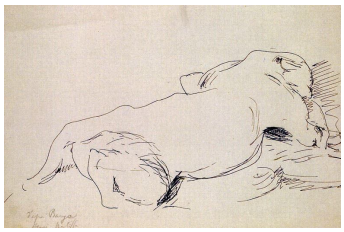

RESİM KATALOG NO:368
RESMİN İSMİ:STUDY FOR JAGUAR DEVOURING A HARE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİMÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.104

Matisse'in hindistan mürekkebiyle yaptığı bu çalışma,(1) Barye'den kopya edilen "Jaguar Devouring a Hare "heykelinin eskizidir.Sanatçı heykeldeki dalgalı yüzeyin tesirini sağ arka bacağın üzerinde denemiştir.

RESİM KATALOG NO:369
RESMİN İSMİ:MALE MODEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: SOLOMON R. GUGGENHEIM MUSEUM,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.112

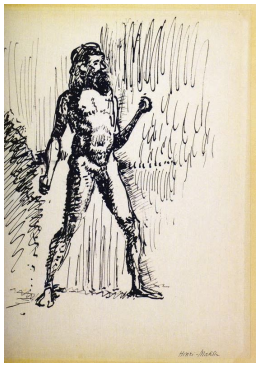

Görünümü açısından Rodin'in "Walking Man" eserini anımsatan erkek nü' de, insan figürünün ayrıntılı gözlem anlayışı egemendir.Desen, Matisse'in 1900-03 yıllarında gerçekleştirdiği "Serf" heykelinin ön taslağıdır."Male Model" mürekkepli kalemle yapılmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:370
RESMİN İSMİ:STANDING FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29.5X23.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATİSSE FOUNDATION
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.123

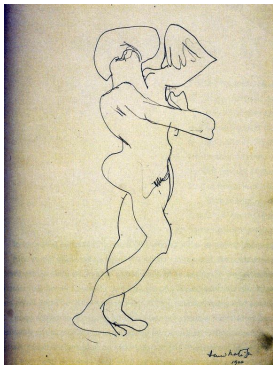

"Standing Figüre" (1) bir kolu havada çıplak figür ,abartılı biçim bozmalarıyla ayrıntılardan uzaklaştırılarak,dış kontur çizgileriyle resmedilmiştir.Desen adeta bir karikatürü anımsatır.Matisse'in erken tamamlanmış bir desenidir.

RESİM KATALOG NO:371
RESMİN İSMİ:STUDY FOR THE SERF
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE , LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.113

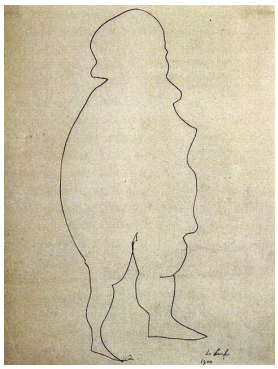

"Study for The Serf" (1) Dış kontur çizgilerinden meydana gelen desen Matisse'in 1900- 1903 tarihli " Serf " adlı heykelini çalışırken ortaya çıkmıştır.İzleyiciye dörte üç dönmüş ayakta duran figür masif bir formdadır.

RESİM KATALOG NO:372
RESMİN İSMİ:HEAD OF THE WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:24X 19.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:FIRÇA VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION
RESMİN TARİHİ: 1900
DİPNOTLAR:(1) - Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.194

1900 tarihli ciddi yüz hatlarına sahip baş, 1907 tarihli "Small Head with Comb" heykelinde de tekrarlanacaktır."Head of Woman" da(1) yalın hatlara sahip kafada kaşın altındaki koyu leke dışavurumu pekiştirmiştir.Muhtemelen Amelie ait olabilecek bu kafa,kızgın ve içe kapanık bir ruh halindedir.

RESİM KATALOG NO:373
RESMİN İSMİ:STUDY FOR THE SERF
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1900-02
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.113

" Study for The Serf" de (1)bir ayağı önde,kolları göğüs altında kenetli erkek model, adımlarındaki güçlü duruşta,Rodin'in 1895 tarihli " Jean d ' Aire " heykelinin etkisindedir.Desen,Matisse'in "Serf" heykelinin taslak çalışmasıdır.

RESİM KATALOG NO:374
RESMİN İSMİ:STANDING MAN,SEEN FROM THE BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1900-03
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.113

" Standıng Man,Seen From the Back" (1) de, ayrıntılardan arındırılmış yalın vücut ,üçte dört sırtını dönük duruşunda ki düşük omuzlarıyla, Matisse ' in 1900-1903 "Serf " adlı heykel çalışmasının ön taslağı olup Rodin ' nin " Jean d' Aire " adlı heykel çalışmasından esinlenilmiştir.Belirgin ana hatlarla çizilmiş modelde,sırt vurguludur.

RESİM KATALOG NO:375
RESMİN İSMİ:NUDE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27X22.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: SOLOMON R.GUGENHEIM MUSEUM ,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1898-1901
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.104

Atölye çalışmalarının temeli, çıplak figürlerdir.Bolca çalışılan figürler, Matisse'nin yapıtlarındaki biçim bozmalarının netliğinin tek açıklamasıdır."Nude-I" de(1) tabureye oturan nü, bu defa da farklı bir pozda ve başarıyla resmedilmiştir. Kadının sarkık göğüsleri ve yağlı vücudu ,ışık gölge oyunlarını çoğalımıyla hacim kazanır.

RESİM KATALOG NO:376
RESMİN İSMİ:NUDE SEEN FROM THE BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29.5X23.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATİON KOLEKSIYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1900-03
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.122

" Nude Seen From The Back"(1) desen çalışmasında izleyiciye sırtını dönmüş çıplak bir figür yer alır.Yukarı kaldırılmış sol kolun altından başlayan ,üst üste binen sık çizgilerin tesiri derinliği arttırır.Arayış çizgilerinin rahatlıkla görüldüğü nü' de, anlamsız karalamalar, gözün boşluk alanı abartılı kalçada işlev bulur.

RESİM KATALOG NO:377
RESMİN İSMİ:STUDY FOR MADELEINE I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29.9X23.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART, NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1901
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.114

Arayış çizgilerinin sıklığında Nü ‘nün üst bedeni,alt bedenine kıyasla küçüktür.Ters perspektifle çizilmiştir.Yalın hatlarıyla 1901 “ Madeleine 1 “ heykelinin hazırlık çalışmasıdır.Matisse desende, “Nude Study in Blue” adlı çalışmasında ellerin düşük olması onu tatmin etmemiş, kadını elleri yukarıda bağlanmış bir şekilde çizmiştir.Sağ kolunun bir kısmını yapmamıştır.Sanatçının bu parçalara bölme yöntemi Rodin’I hatırlatır. Mastisse bu çalışmasını daha öncede bir at üzerinde uygulamıştır.Heykeli eksik yaparak, dikkatin heykelin tümünde odaklanmasını istemektedir.(1)

RESİM KATALOG NO:378
RESMİN İSMİ:JEAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29.7X23.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1901
DİPNOTLAR: (1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.77

Desende yer alan çocuk portresi Matisse ‘in 1899 da Toulouse ‘de dünyaya gelen ilk oğlu Jean’e aittir.(1)Çizgisel anatomide başarılı desen Jean’ın farklı jestlerini barındırır.Saçlar sık çizgilerle ışıklı gölgeli alanlara sahip olup itinayla işlenmiş, sağ üst köşedeki yakalamayan yüzdeki çocuksu ifadede bu çizgilerin kısıtlı kullanımıyla ön plandaki portrede yakalanmıştır.

RESİM KATALOG NO:379
RESMİN İSMİ: MADAME MATISSE FEEDING JEAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29.6X23.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1901
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.67

"Madame Matisse Feeding Jean" adlı desen çalışmasında Matisse eşi Amelie'yı ,ayakta ev giysileri içinde yemek masanın kenarında, masada yer alan tabakta ki yemeği sandalyede oturan küçük oğulları Jean'e verirken resmetmiştir. Amelie burada açıkça ortaya konan mesajla şevkatli bir anne kimliğindedir. Yemeği bir kaşıkla Jean'e verirken yüzünde yaptığı işten memnuniyetini belirten bir tebessüm yer alır.Desenin bütünü silik ve belirsiz kıvrımlı diyebileceğimiz kesik kesik çizgilerle oluşturulmuşken Amelie'in başının arkasından başlayıp aşağıya kadar inen çok da güçlü olmayan gölgelere sahiptir.

RESİM KATALOG NO:380
RESMİN İSMİ:NUDE IN PROFILE WITH LEFT LEG BENT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27.6X20.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM VE FIRÇA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1901-03
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.106

" Nude in Profile with Left Leg Bent"(1) adlı desende ,banyodan çıkmış muhtemelen kurulanan çıplak figürün çalışmadaki varlığı , dikkatli bir gözlemi gerektirir zorluktadır. Aynı zamanda da figür, farklı uygulamadaki çizgilerin içinde, netlikle seçilebilmektedir. Desen de Matisse, çizgilerin birbirileriyle ilişkisini incelemiş ve gölgeli ışıklı alanları çok iyi belirlemiştir.

RESİM KATALOG NO:381
RESMİN İSMİ:NUDE,SEEN FROM THE BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 29.5X23.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PİERRE AND MARİA-GAETANA MATİSSE FOUNTAİN
RESMİN TARİHİ: 1901-03
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.122

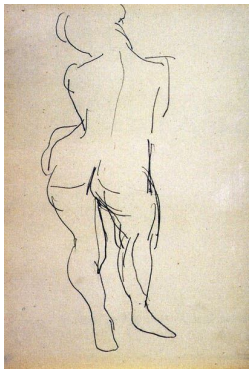

"Nude,Seen from The Back " adlı desen çalışması(1),1903 tarihli " Madeleine II " heykelinin hazırlık sürecine ait bir desendir.Özetlenmiş çıplak figürde poz Cezanne'in "Three Bathers" adlı eserinden izler taşımaktadır.Ana hatlar vurguludur.

RESİM KATALOG NO:382
RESMİN İSMİ:STUDY FOR MADELIENE II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 29.5X23.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.121

Matisse ' in 1901 tarihli " Madeleine I " heykeline göre 1903 tarihli" Madeleine II " heykeli ,daha dalgalı bir yüzeye sahip olacaktır." Madeleine II " nin ön taslak çalışması olan bu desende,(1) sanatçı , dalgalı yüzeyinin formdaki etkisini, sık çizgi kümeleriyle test etmiştir.

RESİM KATALOG NO:383
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,SEEN FROM THE BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 22.9X33.0 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: DR. AND MRS MORTON MOWER
RESMİN TARİHİ: 1903
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.122

" Standıng Nude,Seen From the Back" adlı meşin kalemiyle yapılmış çıplak kadın figürü(1) hantal bir hareketliliğe sahip olan 1903 "Madeleine II " heykelinin ön taslak çalışmasıdır. Heykel de ki hareketli yüzeyin tesir ölçüsü , akademik çizgideki desen de serpiştirilmiş karalamaları açıklar.

RESİM KATALOG NO:384
RESMİN İSMİ:SAİNT-TROPEZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31X20 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE,NICE
RESMİN TARİHİ: 1904
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.60

Matisse 1904 yılında yenilikçi ressamların sıkça ziyaret ettiği St.Tropez'e gider.Burada Signac'ın çalışmalarından derinden etkilenecek ve kendi uslubunu da katarak, divizyonist deneyler yapacaktır.StTropez'de gerçekleştirilmiş olan desende Matisse kendisini kısmen ve hem de olayların merkezinden uzak resmetmiştir.(1)Eserdeki düzenleme oldukça farklıdır. Çizdiği bir manzara içinde sanatçı vücudunu bölerek bir kısmını göstermiştir.Çizim defterinin bir kısmının görüldüğü ,keyifli bir halde ayaklarını uzatmış ,elinde kalemi karşısında yer alan ekili araziyi ve küçük kulübeyi resmetmektedir.

RESİM KATALOG NO:385
RESMİN İSMİ:NUDE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33.5X22.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1904
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.146

"Nude-II" desen çalışmasında akademik çizgilere sahip Nü'nün başın üzerinde kenetlenmiş elleri Cezanne'in 1898-99 "Standing Female Nude" eserinden uyarlanmıştır.(1)Cezanne'in kıvrılarak geriye itilen sol bacağı, Matisse'in uyarlamasında netleşmemiş bir çizgidedir. Yüz ifadesi sert açıklı koyulu alanlarda çarpıcı bir derinlik kazanır.

RESİM KATALOG NO:386
RESMİN İSMİ:MME MATISSE, ROCKS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSSE D'ART MODERNE DE CERET
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.72

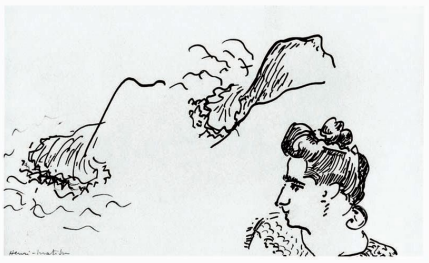

"Mme Matısse, Rocks " da sol alt köşede Matisse'in karısı Amelie'in profilden soyutlanmış görüntüsü arka planda ki pürtüklü kayalara ve dalgalı denize benzetilmiştir. Saçları tıpkı dalgalarda ki köpük gibidir.(1) Desen kırmızı hindistan mürekkebi kullanarak yapılmıştır.Deniz dalgalar ve kayalar ile benzeşim kuran Amelie'in yüz hatları saçı omuz ucuyla fark edilen üst giysisi çalışmasının en belirgin özelliğidir.Düzenleme Matisse'in Derain'le Fovizm'in net ifadesini bulduğu Collioure'de ki kısa gezide yapılmştır.Desen sadece kalemle yada mürekkeple yapılmış çizimler değil besbelli biçimsel bir buluştur.

RESİM KATALOG NO:387
RESMİN İSMİ:MADAME MATISSE,SEATED
RESMİN ÖLÇÜLERİ:19.3X23.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE NATİONAL D'ART MODERNE
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.72

Matisse1904 yılı 1905 yılı başlarında karısı Amelie'nin bir çok resmini yapmıştır.(1)Bunlar aynı zamanda sadece kalemle yada mürekkeple yapılmış çizimler değil besbelli biçimsel buluşlardır. "Madame Matisse,Seated" bu süreçte gerçekleştirilmiştir. Desen de Amelie toprak bir zemine oturmuş, uzaktaki manzaraya yönelmiş ve sağ eli yüzünü tamamiyle örtmüştür.Matisse Delacroix'in geleneğini devam ettirerek elleri bir pençe çizmiştir.Aynı zamanda çocukluk hatırası tekstiller Amelie'in eteklik ve üst giysisini bir oya gibi işlemesine sebeb olurken noktasal lekeleriyle Divizyonist bir etkilenme sezilmektedir.Fakat Matisse'in Cezanne'den aldığı ilhamla bedenin bütünlüğü kendi içinde çok önemlidir.

RESİM KATALOG NO:388
RESMİN İSMİ:DERAIN PAINTING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ PARİS
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.318

Matisse 1905 yılının yazını Collioure'de yakın arkadaşı Andre Derain'le geçirir. "Derain Painting"(1) te Andre profilden görüntüsünde ağzında piposu başında şapkası tuvali karşısında resim yapmaktadır.Silik çizgideki ayrıntılardan arındırılmış desende bacaklar ve kollar abartılı bir uzunlukta olup resim yapma eylemi vurgulanmıştır.Bir karükatürün basitliğinde çizilmiştir.

RESİM KATALOG NO:389
RESMİN İSMİ:DERAIN BENEATH HİS BEACH UMBRELLA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.318

" Derain Beneath his Beach Umbrella " (1) da güneş şemsiyesinin altında Collioure 'de muhtemelen çizim yapmakta olan figür Fovist ressam Andre Derain' dir.Matisse'in taslak defterinde yer alır.Silik çizgilerle gerçekleştirilmiş oldukça yalın hatlarla ifadesini bulmuştur. Yüzle saçı ayıran belirgin siyah çizgi kucağındaki defterde de yinelenerek yapılan iş vurgulanır.

RESİM KATALOG NO:390
RESMİN İSMİ:COLLİOURE 'DE YELKENLİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.304

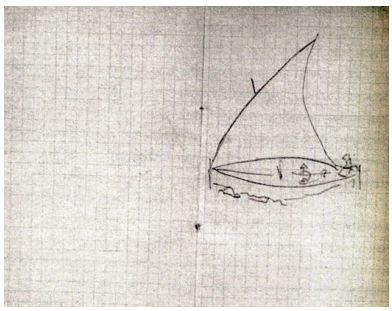

Matisse'in çizim defterinde , bir yelkenli tekne görülmektedir. (1) Desen sadece kalemle yapılmış bir çizim değil besbelli biçimsel bir buluştur.Ayrıntılardan arındırılmış neredeyse sembole dönmüştür.Bu sebeple, sanatçının erken tamamlanmış bir çalışması olmasıyla değer taşır.

RESİM KATALOG NO:391
RESMİN İSMİ:TERRUS AT COLLIOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 13.8X8.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.123

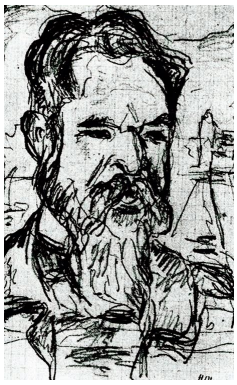

Matisse 1905 tarihinde ressam Etienne Terrus'un portre çalışmasını sanatçı kimliğiyle üçlü bir grup halinde resmetmiştir." Terrus At Collioure" ise bu çalışmalar içersinde daha farklı bir yapıya sahiptir. Matisse sanatçıyla çok yakın arkadaş olmasa da benzer sanatsal eğilimleriyle bir yakınlık içerisindedir.(1) Matisse ressamı Collioure ' de arkasında liman ve deniz feneri ile tasvir etmiştir.Saç bıyık ve uzun sakalı belirgindir.Arka plandaki manzara ve portrenin çizimleri benzer kıvrımlı hatlara sahip olup,Terrus daha koyu çizgilerle ön planda yer alır.

RESİM KATALOG NO:392
RESMİN İSMİ:STUDY FOR WOMAN LEANING ON HER HANDS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:SAZ KALEMİ VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.34

"Woman Leaning on Her Hands" adlı desende yer alan kadın figürü, sanatçının "Luxe Calme Volupte" adlı eserindeki bir figürle bağlantılıdır Özellikle de çizim açısından birbirine benzemektedirler.Burada model geriye doğru yaslanıp ,tek kolunu arkasına almıştır.Figür ,çizim ve model açısından "Woman Leaning on Her Hands" heykeline de benzemektedir.(1) Çıplak kadın figürü,arka planın çizgi örgüsünde absorb olur. Yatağın perspektifi, figürün realistik sunumu ,derinliği arttırır.

RESİM KATALOG NO:393
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ:63X47CM
RESMİN TEKNİĞİ: KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATİSSE FOUNDATION COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.150

"Standing Nude-III" (1) kollarlı havada ,ayakta duran çıplak figür akademik uslupta ele alınmıştır. Duruş,sağ ayağın gözde tamamlandığı sanatçının "Standing Nude,Arms on Head" heykelinde,sol üst baldırın etkileyici burulmasında tekrar eder.

RESİM KATALOG NO:394
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE,BACK VIEW
RESMİN ÖLÇÜLERİ:22.1X27.0 CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKLSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.130

"Reclining Nude,Back View"(1) sanatçının "Leaning on Her Hands" adlı heykelini anımsatır.Matisse heykeli,figürü oluşturmada kendine yön veren öğe çalışması olarak görmekteydi. Ve desende ,heykelde ki dalgalı yüzeyin tesiri,nüdeki kıvrımlı,sıralı,dağınık,düz çizgilerle belirlenmişti.Bu ikili çalışma ve benzer bir çok desen,20.yüzyılın seminal çalışmalarından olan "Joy of Living" figür arayışlarında ortaya çıkmıştı.

RESİM KATALOG NO:395
RESMİN İSMİ:RECLINING WOMAN LEANING ON HANDS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:19.2X24 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKLSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.131

1904 yılının yaz sonunda Saint-Tropez'de "Luxe Calme et Volupte"yi çalışmaya başlayan Matisse,sonrasında "Joy of Living" i çalışacaktı.Manzaranın düzenlenişinde yer alacak figürler için desen ve heykellerinde arayışa girmişti."Reclınıng Woman Leanıng on Hands" adlı deseni ,"Woman Leanıng on Her Hands" heykelinin eskizi ve bir bakıma "Joy of Livingé in figür arayışlarına bir çözümüydü.

RESİM KATALOG NO:396
RESMİN İSMİ:RECLINING WOMAN LEANING ON HANDS-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:23.5X29.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKLSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.131

"Reclining Woman Leaning on Hands-I" adlı desen(1) sanatçının "Woman Leanıng of her Hands" heykelinin ön hazırlı olup "Luxe Calme et Volupte" de ki sol alt köşede yer alan figürden türemiştir.Figür,ayrıntılardan arındırılarak yalınlaştırılmış,ışıklı,gölgeli hatlara sahiptir.Yüzdeki karalamalar duruşu güçlendirme fonksiyonuna sahiptir.

RESİM KATALOG NO:397
RESMİN İSMİ: CROUCHING FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1905
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2000),*The Unknown Matisse*,Penguın Books,China,s:311

Matisse'in eskiz defterinde solda yer alan "Crouchıng Figure" de çökmüş kadın figürü muhtemelen Banyuls'taki Aristo Maillol'un stüdyosunda yapılmıştır.(1)Figürün pozu Maillol'un "La Mediterranee" heykelinin pozundadır.

RESİM KATALOG NO:398
RESMİN İSMİ:WOMAN STANDING IN TUB
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.2X19.7CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.253

"Woman Standing in Tub" adlı mürekkeble çalışılmış desen çalışmasında(1) ayrıntılardan arındırılmış hatlarla, banyo yapmış bir kadın kurulanmaktadır.Acelyele çizilmiş olup dış kontur çizgileriyle hayat bulmuş güçlü bir pozdadır.

RESİM KATALOG NO:399
RESMİN İSMİ:BATH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26.9X41.8CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.253

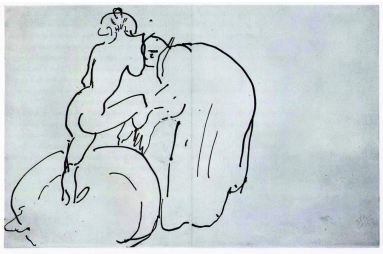

"Bath"(1) de hızlıca çizilmiş desen çalışmasında banyodan çıkan bir kadın ve yardımcısı yer alır.Yardımcı eğilerek çıplak figürün bacaklarını kurulamaktadır.Dış kontur çizgileriyle,tamamıyle aydınlık alanda,yapılan eylem başarıyla resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:400
RESMİN İSMİ:WOMAN AT HER TOILET
RESMİN ÖLÇÜLERİ:94X69CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1) (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.111

"Woman at Her Toılet" adlı desen çalışması (1), tek bir solukta gerçekleştirilmiş gibidir. Sandalyenin üzerinde, ayakta duran banyodan çıkmış çıplak figür, cübbeye benzer kostümüyle sağlam bir duruşta olan kadın tarafından kurulanmaktadır.Ya da, atölyede, farklı bir kostümle poz verme hazırlığındadır.

RESİM KATALOG NO:401
RESMİN İSMİ:GIRL WITH IVY IN HAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.0X22.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.143

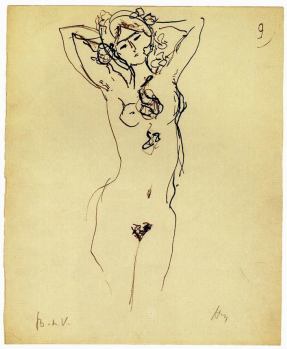

" Girl with Ivy in Hair " adlı desen çalışması (1) sanatçının "Joy of Living" adlı eserinde, sağ planda yer alan ayakta duran figürün ön hazırlık çalışması olup, aynı zamanda 1906 tarihli "Standing Nude Arms on Head "heykelinin de ön çalışmasıdır. Kolları havada çıplak figürün, saçından göğüslerine kadar inen sarmaşık çiçeğiyle desteklenen ,mutlu bir ifadesi vardır.

RESİM KATALOG NO:**402**
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE,READING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27X20.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PHILLIPS COLLECTION,WASHINGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.110

" Seated Nude,Reading" adlı desen çalışmasında(1) dekoratif öğelerle süslü bir mekanda,izleyiciye arkasını dönmüş çıplak bir figür , otururak kitap okumaktadır. Figürün sırt ve omuz çizgisindeki hayranlık veren dış konturlar, izleyicinin bakış noktasını yukarı çekmeyi başarmıştır. Lautrec'in hicivli figürlerini anımsatır.

RESİM KATALOG NO:**403**
RESMİN İSMİ:LE PORT D' ABAILL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.303

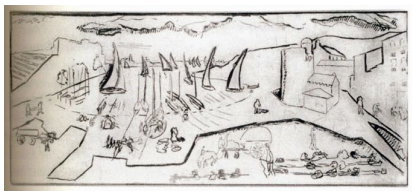

"Le Port D'Abaill" Matisse'in 1905 tarihli Divizyonizm'e sadık kaldığı son eseri olan "Abail Limanı" tablosunun taslak çalışmasıdır. Matisse'in Café Olo'nu üzerinde yer alan odasının penceresinden bakılarak yapılmıştır.(1)Statik düzenleme sanatçının duyumsallığını yansıtmazken ön planda limandaki yelkenli tekneler yer alır.Limanın etrafindaki kentsel doku sembolik olarak birkaç evde yürüyen figürlerde atlı arabalarda ifadesini bulur.

RESİM KATALOG NO:404
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:12.1X18CM
RESMİN TEKNİĞİ: KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: GALERIA ROSENGART,LUZERN
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.105

"Reclining Nude" adlı desen çalışmasında(1)nü, elleri başının arkasına kenetlenmiş, vücut kıvrımlarını takip eden siyah kalın hatlarla çevrili , boylu boyunca uzanmıştır. Göğüsler, saçın benzer kıvrımlarında yer alan sarmaşık çiçekleriyle kapanır. Göbek deliğini belirleyen koyu çizginin kavisi, kaşta tekrarlarken,cinsel organ üzerindeki tüyler kolla baş arasındaki alanı karşılar.Gölgelendirme de tercih edilen dağınık çizgilerin bombesi, ,hantal dalgalanmalara sahip bir heykelin taslak çalışması olduğunu düşündürür.

RESİM KATALOG NO:405
RESMİN İSMİ:MADAME MATISSE WITH HER FAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:49.2X30.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFİT ÜZERİNE SİYAH MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ART INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1905-06
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.132

" Madame Matisse with Her Fan" adlı desen çalışmasında(1) Madam Matisse, motiflerle bezenmiş , Japon kostümü içinde, elinde yelpazesiyle tebessüm eder bir pozdadır.Düzenleme, siyah mürekkebin,fırça ve kalemle, kâğıdın yapısal beyazlığına dağılımında farklı sıcaklıkta çizgiler ve lekeler halinde uygulanmıştır. Çalışma bir yağlı boya tablo gibi resmedilmiş olup , vurgulu kostüm Matisse'nin dekoratif süslemelere ve motif tekrarlarına hayranlığını sergiler. Matisse, çocukluğunu dokuma tezgâhları arasında geçirmişti.

RESİM KATALOG NO:406
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,VERSION 1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:26.8X20.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:FOLKWANG MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1905-08
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.146

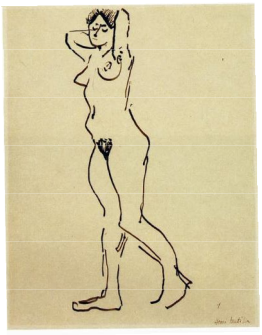

Matisse 1905 ve 1908 yılları arasında Cezanne'ın 1898-99 tarihli "Standing Female Nude " çalışmasının üçlü versiyonunu yapar.(1)Bu ilk versiyon sanatçıyı 1906 tarihli "Standing Nude,Arms on Head "heykelini oluşturmaya hazırlar.Kırmızı Hindistan mürekkebi kullanılarak yapılmış dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş çıplak figürün cinsel organındaki tüyler koyu bir leke halinde çizilmiş,saçlarda da bu yaklaşım gözlemlenirken , kadın kendiyle temas halinde olup yüz hatları üç dört basit çizgiyle çizgiyle mutlu bir ifadede damıtılmıştır.

RESİM KATALOG NO:407
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,VERSION 2
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26.8X20.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:FOLKWANG MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1905-08
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.146

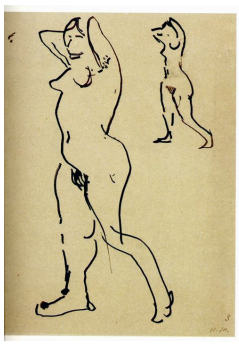

Kolları başının arkasına kenetlenmiş bir ayağı arkada çıplak figür , Matisse'in 1905 ve 1908 yılları arasında Cezanne'ın "Standing Female Nude "eserinden etkilenerek yaptığı üçlü çizimin ikincisidir.(1) İlk olarak sol üst köşede pozun küçük bir taslağı çalışılmış dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş figürdeki deformasyonlar devasal bir pozla hayat bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:408
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,VERSION 3
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26.8X20.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:FOLKWANG MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1905-08
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.146

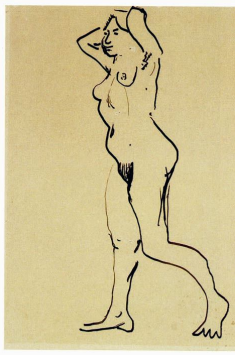

Kolları başının arkasına kenetlenmiş bir ayağı arkada çıplak figür , Matisse'in 1905 ve 1908 yılları arasında Cezanne'ın "Standing Female Nude "eserinden etkilenerek yaptığı üçlü çizimin sonuncusudur.(1)Bir bakıma sanatçının "Standing Nude,Arms on Head "heykelinin son eskiz çalışmasıdır.Desende heykelin ışıkla etkileşimi iyice hesap edilmiş figür kesilen koyu ince dış kontur çizgileriyle tanımlanmıştır.İkinci versiyona göre vücuttaki deformasyonlar ince hatlara dönüşerek bir sunum içinde olan çıplak kadın figürünün yüz hatları yalın hatlarıyla belirgin kılınmıştır.

RESİM KATALOG NO:409
RESMİN İSMİ:ARTIST'S FAMILY,COLLIOURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:9X11.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.88

1906 yılında Collioure'de Matisse yelkenli bir tekneyele gezintiye çıkmadan önce aile bireylerini etiketlendirerek desenlerini yapmıştır. Arka planda Collioure'de huzurlu bir atmosferi yansıtan yelkenliler görünürken,çocuklarını tasvirinde sol köşede yer alan Pierre kaşlarını çatmış yaramaz bir hal içindedir.Marquet ise altına sevgiyle adı Marqot yazılmış babasının yanında , Amelie ise halinden memnun iki erkek çocuğunu da yanına almıştır. Birliktelik içindeymiş gibi görünen bu çizimde Matisse ve Marquet bir grup, Amelie Jean ve Pierre bir grup oluştururken tüm bunların ötesinde sanatçı kendisini varlıkla yokluk arasında soyutlamıştır.Desen sade bir kartpostal gibidir ve Matisse 4 Temmuz tarihinde en önemli müşterisi Allan Stein ve onun genç oğulları Mıchela ve Sarah Stein'e bu çalışmayı göndermiştir.(1)Matisse kendi portresinde silik hatlarla detaylı bir çalışma içine girerken aynı yaklaşımı Margot'un elbisesinde de uygulamıştır.

RESİM KATALOG NO:410
RESMİN İSMİ:JEANNE MANGUIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:62.2X46.9CM
RESMİN TEKNİĞİ: MUM BOYA,FIRÇA VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE MUSEUM OF MODERN ART, NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.125(2) Klein,2001:22.

Matisse'e Jeanne Manguin ,Manguin ailesinin annesi ve eş kimliğiyle bir çok çizimde modellik yapmıştır.(1)Matisse için bu çalışmalarında, kadının tasvirinde , bireyselleştirmenin yitikliği bir problem değildir. Mum boya fırça ve mürekkeple yapılmış "Jeanne Manguin" adlı desen çalışması Matisse'in Fovist çizimleri arasında farklı bir yapıya sahiptir. Aradığı değişiklikler birbirine geçmiş, çalışma Fov'un belirgin kenar çizgileriyle çözüm bekleyen bir tekniktedir. Matisse'in tekniğinde besbelli Mme Manguin'in ayrıntılı kostümü ve büyük şapkası bir arada kullanmıştır.Yüzü de küçük çizgilerle özetlenmiştir.Matisse,Bayan Manguin'in pozunu aksettirmesinde 1514-15 yılları arasına tarihlenen Raphael'in "Baldasare Castiglione" eserinden etkilenmiştir.(2)Bunun yanı sıra 1905 yılına tarihlenen eşi Amelie'in modellik yaptığı " Woman with the Hat" eserinin çağrışımını da barındırır.Fakat Amelie keskin ve ince bir teknikle karşımızdayken Matisse'in yakın arkadaşı Manguin'in eşi Jeanne ise heybetli ve uçuşan bir görüntüye sahiptir.

RESİM KATALOG NO:411
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:74.3X54.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEP VE MUMLU KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.125

Mürekkep ve mumlu kalemle çalışılmış "Seated Nude" adlı desende(1) çıplak figür, , kolları başının arkasına kenetlenmiş, ciddiyetle alay arasında gidip gelen yüz ifadesi, dizden kırık sağ bacağın cinsel organı örten abartılı formu, umursamaz ve az da olsa tehditkar ifadeyi güçlendiren koltuk altındaki tüylerle, yüzyıllardır sürüp giden kadın pozundan farklı bir his uyandırır. Renk alanlarının etkileşimi için, pastel boyayla yapılan denemeler arka planda göze çarpar.

RESİM KATALOG NO:412
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE UNDRESSING
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:FIRÇA VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2000):*The Unknown Matisse*,Penguın Books,2.basım ,China:s.362

" Standing Nude Undressıng " adlı desen çalışmasındaki (1) model Matisse "Joy of Living" te poz veren İtalyan model Rosa Arpino'dur. Desende ki keskin hatlara sahip deformasyonlarıyla ,biçimsel olarak,Ekspresyonist ressam E.Ludwing Kircher'den izler taşırken, arka plandaki çizgi hezeyanı Edward Munch' ın "Skrik" tablosunu hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:413
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,ARM COVERING HER FACE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:26.4X20.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1906-07
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.106

" Standing Nude,Arm Covering Her Face" adlı desen çalışmasında (1) Matisse, vurguyu gövdeye vermiştir. Yüz, kıvrılan kolla kapatılmış, alan belirlemesinde kullanılan farklı yöndeki çoğunluklu dik çizgilerle saç ve bacaklar bütünselleşmiştir.

RESİM KATALOG NO:414
RESMİN İSMİ:UNTITLED,HEAD STUDY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:GRAPHİTE
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1906-07
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.41

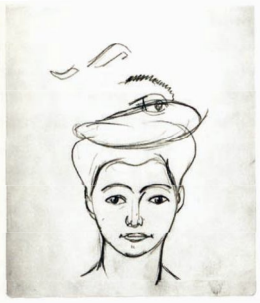

"Untıtled,Head Study" adlı portre çalışmasında güzel genç bir kadın duru bir ifadeyle karşımızdadır. Saç konturlarının ve baş kümesinde uygulanan ana fikrin uygulanışında açığa çıkarmalar, bir tahvil olup,çizimin dış hatları ile başlangıçtır.(1)

RESİM KATALOG NO:415
RESMİN İSMİ:STUDY ,AFTER MICHELANGELO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1907- TAHMİNİ
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.222

Matisse 1907 yılında Floransa'daki San Lorenze Kilisesi'ni ziyaret etmiş ve burada Medici Şapeli'ndeki Michelangelo'nun heykellerini inceleme olanağını bulmuştur.Desende De'Medici Tomb'da yer alan kadın figürünü(1) muhtemelen kömür kalemiyle çalışmıştır. Resimdeki arayış çizgileri net olarak görülür. Matisse'in sanatının kalıcılığında geçmişe bağlılık hissinin önemli bir etkisi vardır.

RESİM KATALOG NO:416
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 23.5X30 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTMUSEUM WINTERTHUR
RESMİN TARİHİ: 1907-08
DİPNOTLAR : (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.224

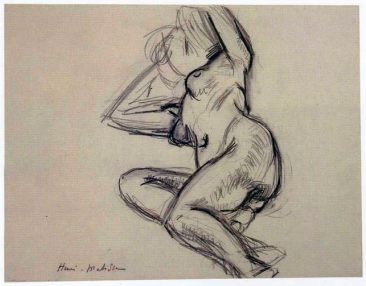

Matisse "Recling Nude" adlı desen çalışmasını (1) "Souvenir de Biskra- Blue Nude" tablosunu yaptığı yıllarda gerçekleştirilmiştir."Blue Nude" a göre kadın figürü daha realistik hatlara sahiptir.Ana hatların kopukluğu azda olsa vurgulu olup kıvrımlı hatlar doğrusal çizgilere dönüşmüştür.Akademik çizgiye yakın bu çalışma ,Matisse'in geçmişe bağlılık hissinin,kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:417
RESMİN İSMİ: NUDE FEMALE FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:30.6X21.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE BRITISH MUSEUM,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.128

"Nude Female Figure" adlı desen çalışmasında(1), ayaktaki figürün arkaya kıvrımlı sağ bacağı, akademik yaklaşımla çizilen sırt ve ayağın hareketini devam ettiren vurgulu kalça ,1909 tarihli dörtlü bir rölyef serisi olan "Back I" hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:418
RESMİN İSMİ: NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:30.5X23.0 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1908
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.171

"Nude"(1) de bacak bacak üstüne atmış, sarmal bir kıvrımla sola yönelmiş nü,gözümüzde tamamlanan yüksek bir tabureye oturmuştur. Kurşun kalemin koyu tonlarında arayış çizgileri devamlıdır.Duruş ,koyu konturlarda netlik kazanır.

RESİM KATALOG NO:419
RESMİN İSMİ: STANDING NUDE,SEEN FROM THE SIDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:55.6X45.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM - MEŞİN KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: COLLECTION OF GERALD AND KATHLEEN PETERS
RESMİN TARİHİ: 1908-1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.45

Matisse bu çalışmasında,güçlü kontrastlar kullanmıştır.Arka planın beyaz oluşu ve ön planda ki masif çıplak figürün sunumu esere devasal bir görünüm vermiştir. (1)Kadın figürü, kolları başının arkasında kenetli ayakta durmaktadır.Ciddi bir yüz ifadesine sahiptir.Akademik anlayışa yakın desen,kömür kaleminin dağıtılan farklı tonları ve çizgileriyle güçlü bir hacme sahip olmuştur.

RESİM KATALOG NO:420
RESMİN İSMİ:BACK STUDY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTHAUS ZÜRİCH,GRAFİSCHE SAMMLUNG
RESMİN TARİHİ: 1907-09
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.166

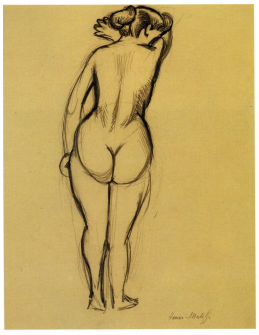

“ Back Study” adlı desen çalışmasında (1) Cezanne’in 1875 tarihli “Three Bathers” adlı eserinde yer alan çıplak figürlerin ,belirgin ana hat kıvrımları, yalınlaştırılmıştır.İnsan vücudunun geometrik şekli,bacaklardan ayrı bir bütün olan kalçanın yuvarlaklığında belirgindir.

RESİM KATALOG NO:421
RESMİN İSMİ:STUDY FOR BACK I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:26.6X21.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.165

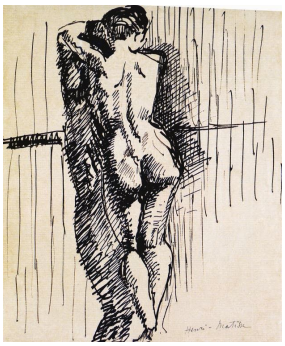

"Study for Back-I" Matisse'in 1909 yılında başlayan ve 1930 yılında sonlanan dörtlü bir seri olan "Back" rölyefi'nin ilk eskizidir.Aydınlık alanlara sahip nü, onu saran sık sık farklı yöndeki çizgilerin oluşturduğu bir arka fonda yer alır.Duruştaki poz belirgin vurgulu vücud kıvrımlarıyla ve sırtın görüntüsüyle Cezanne'ın 1875 tarihli "Three Bathers"(1) adlı eserinin izlerini taşır.

RESİM KATALOG NO:422
RESMİN İSMİ:STUDY OF A MODEL'S BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28.8X18.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.165

"Study of a Model's Back" Matisse'in "Back I" rölyefinin taslak çalışması olup ,desende sık çizgilerle oluşturulmuş titreşimli bir tesirde iri kıvrımlı deformasyonlarla izleyiciye arkasını dönmüş ayakta çıplak bir figür yer alır.Figür "Study for Back I" den çok daha ince hatlara sahipken sanatçı "Back I" rölyefinde iki desen çalışmasını tek potada eriterek figürü ne iri ne de ince olacaktır. Belirgin vurgulu vücut kıvrımlarıyla özelikle sırtın görüntüsü Cezanne 'ın 1875 tarihli "Three Bathers" eserinden esinlenerek oluşturulmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:423
RESMİN İSMİ: COMPOSOTİON NO:2
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: DOLMAKALEM VE SULUBOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATE PUSHKIN MUSEUM OF FİNE ARTS,MOSCOW
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.185

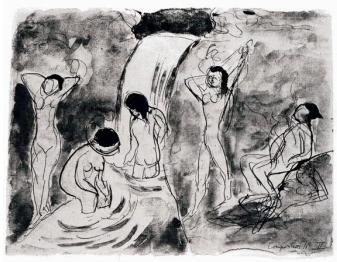

Suluboya ve dolmakalemle oluşturulan tasarım 7 yıl sonra "Bathers by a River" olarak adlandırılacak ve tamamlanacak olan eserin ilk taslak çizimidir.(1)Ön planda yalın hatlarlar resmedilmiş nehirde yıkanan kurulanan oturan beş çıplak kadın figürü yer almaktadır.Arayış çizgisiyle dolu eserde saçlar renk lekesine dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:424
RESMİN İSMİ:STUDY,HEADS AND A FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:25.1X30.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNTAIN
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.187

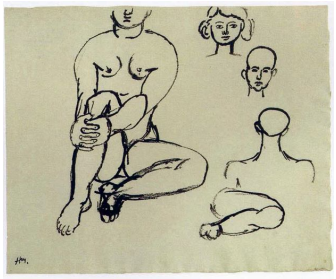

"Study,Heads and a Figüre " adlı Matisse'in eskiz çalışmasında(1) iki küçük kafadaki ifadeyi acemileştiren çizgideki yüz hatları, Matisse'in resimlerinde karakteristik bir özellik olan ,boş yüzlere götürecektir.Desen çalışması sanatçının 1910 tarihli "Music" tablosunun figür arayışı için oluşturulmuş bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:425
RESMİN İSMİ:BATHER LEANING AGAINST TREE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:26.7X21.0CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.171

" Bather Leaning Against Tree" adlı desen çalışmasında(1) ,çıplak figür ,sola yönlenmiş, kollarını kenetleyerek, omuz hizasını geçen sembolik bir ağacın üzerine başını yaslamış , ayakta durmaktadır.Vücudun kıvrımları kendi içindeki tek bir sırayı takip eden gölgelendirmeyle ve boyundan başlayıp sırtı takip ederek ayağa kadar inen sık karalamalar arasında yinelenerek , güçlü bir netlik kazanır.

RESİM KATALOG NO:426
RESMİN İSMİ:STUDY FOR DANCE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:48X63.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DE GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1909-10
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.168

"Study for Dance-II" Rusya'nın tekstil imparatoru ve bir Matisse hayranı olan Schukin'in evinin sahanlığına asılmak için yapılan 1909 tarihli yağlı boya "Dance" çalışmasının taslak çizimidir. El ele tutuşmuş beş çıplak figürün dans ettiği bu çalışmada kömür kaleminin dağılarak oluşturulan lekeleri ahenkli bir ritim oluşturarak dansın coşkusunu vermektedir. Matisse'i bu tarzdaki çizimleri "Serpentine" heykelini çıkış noktası alarak gerçekleştirmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:427
RESMİN İSMİ:STUDY FOR DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:24X21CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSİYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1909-10
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.175

Matisse'in "Study for Dance " adlı desen çalışmasında(1) kesik ana hatlara sahip dans eden figür,sanatçının erken tamamlanmış eseri olan 1909 tarihli "Dance" adlı yağlı boya tablosunda, oval dans motifini tamamlayan sağdaki figürün taslak çalışmasıdır.Vücuttaki dansın coşkusu ve gerilimi sıralı gölge çizgilerle kuvvetlendirilmiş , desen; figürleri bağlayan ellerin yalın ifadesinin arayışındadır.

RESİM KATALOG NO:428
RESMİN İSMİ:GIRL WITH TULIPS-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73X58.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.161-162

Matisse resimlerinde ilk kez kadınlar ve çiçekler arasında bir metofor kurmaya karar verdiğinde kömür kalemiyle başlangıç kabul edebileceğimiz" Girl With Tulips-II " çizimini yapar."Gril with Tulips-II" deki model Jeanne Vaderin'dir.(1) Aynı tarihli "Girl With Tulips" yağlı boya çalışmasının ilk ön hazırlığı olarak ta kabul edilebilinir. Fakat çiçekle kadın arasında kurulması istenen benzeşimde aksaklıklar vardır. İstenilen metafor, sadece Vaderin' in saksı çiçeğiyle kucaklaşmasından ibarettir.Sanki çiçek bluzun bir parçası gibidir.

RESİM KATALOG NO:429
RESMİN İSMİ:WOMAN WITH CLOSED EYES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.11

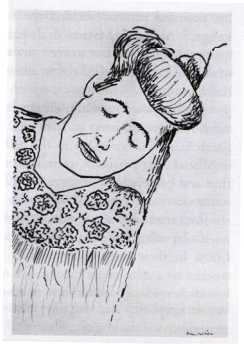

"Woman with Closed Eyes" (1)da ki model Matisse'in karısı Amelie'dir. Amellie sanatçıya hem modellik yapmakta hem de stüdyonun düzeninde aktif rol almaktadır.Tüm bunların akabinde günlük giysisiyle uyuklayan Amelie çalışmada güçlü bir karakteri yansıtır.Amelie 'in üzerindeki şal bir oya gibi işlenmiş, Matisse'in tekstil ürünlerine olan merakının yansımasıdır.Kaş ve kirpiklerde de aynı itina gösterilmiş topuzun biçimi aralıklı çizgilerle hareketlendirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:430
RESMİN İSMİ:STUDY OF A RECLINING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.5X35.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1910-11
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.224

Matisse'in "Study of a Reclınıng Nude" adlı desen çalışması (1)"Reclining Nude I (Aurora") heykelinin dekoratif bir düzenlemede yer alan eskiz çalışmasıdır. Bacakların duruşunda bir farklılık arayan Matisse, kararsız kalmıştır.Üst bedeni geometrik formların bütünüdür.Göğüsler ayrı kavramsal bir yapı oluşturur.

RESİM KATALOG NO:431
RESMİN İSMİ:H.MATISSE BY HIMSELF
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 19.3X25.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.214

Matisse "H.Matisse By Himself" desen çalışmasında tuvalinin başında resim yaparken kendini çizmiştir.Sağ yanında yöresel kıyafetleriyle ustaca bir kaç akışkan çizgiyle betimlenen bir kadın yer almaktadır .Düzenleme Fas'ta geçer.Burada Matisse Fas'ta misafir olarak kaldığı dönemini küçük bir taslak çalışması olarak yansıtmıştır.(1)Başında fötr şapkası ve üzerinde takım elbisesi vardır.Simokini andıran ceketiyle tam bir batılı olup saç ve sakalını daha detaylı çalışmayı tercih etmiştir. Matisse burada sol üst köşede yer alan oval bir revakla aydınlık ve karanlık alanların yağlıboya resmi üzerine çalışmakta olup bu tablo 1912-13 tarihli "Casbah Gate" tablosu olacaktır.

RESİM KATALOG NO:432
RESMİN İSMİ:TWO SELF-PORTRAITS AND A MOROCCAN LANDSCAPE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 22.3X32CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.199

"Two Self-Portraits And A Moroccan Landscape" adlı desen çalışmasında(1)Matisse, iki ayrı portreyle yer almaktadır. Arka planda bir Fas manzarası görülmektedir.Matisse, ciddi bir pozda,üzerinde takım elbisesi,bir şapka ve fırçayı andıran sakal ve bıyığında net konturlara sahipken ,gözlükleri belli belirsiz çizilmiştir. Mürekkep kalemin teknik olanakları, ayrık ve birbirini takip eden çizgilerle, desene devinim katar.

RESİM KATALOG NO:433
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF SERGEI SHCHUKIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 49.5 CM X30.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.24

"Portrait of Sergei Shchukin" adlı kömür kalemiyle yapılmış portre çalışmasında ki (1) model Sergei Schukin ,Matisse'nin başta gelen koleksiyonerlerinden biridir. Matisse, "Dance" ve "Music" çalışmalarını Schukin'e teslim ettikten sonra, onun portresini yapmak için, ricada bulunur.Portrede koleksiyonerin , karakteristik özellikleri başarıyla yansıtılmıştır. Gözler renk lekesine dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:434
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF ANDRE ROUVEYRE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 41X 28 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.54

Desen çalışması 1896 yılında, Gustave Moreo'nun ölümünden iki yıl önce, Ecole Beaux Art'a kaydolmuş bir öğrenci olan Andre Rouveyre 'in portre çalışmasıdır.Sanatçının Matisse'le uzun yıllar arkadaşlığı devam eder ve mektuplarla iletişimleri kopmaz.(1) Portrede sert bir karikatür gerçekliği vardır. Rouveyre'in harfi harfine yansıyan eleştirisinde kendinden emin, profesyonelleşmiş bir tavırda, sosyetik, aşka meyilli tarzı ve parasal düzeyini belirginleştiren dışavurumuyla tasvir edilmiştir. Kömür kaleminin dağıtılarak silinmesiyele güçlü bir ışık gölge karşıtlığına sahiptir.

RESİM KATALOG NO:435
RESMİN İSMİ: THREE STUDIES OF ZORAH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ISABELLA STEWART GARDNER MUSEUM,BOSTON
RESMİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.110

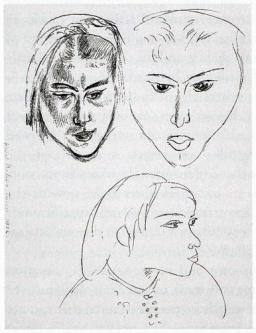

Müslüman ülkesi Fas'ta kadın model bulmakta zorlanan Matisse , hotel görevlisinin bulduğu Zorah'la gizli gizli çalışmaya başlar."Three Studies of Zorah " adlı desende (1) Zorah' ın üç farklı portresi yer almaktadır.Sağ üst köşeden akademik çizgiyle başlayıp, yalın hatlara dönüşerek,cepheden ve profilden tasvir edilir.Üst sağ bölümde yer alan portrede ışıklı gölgeli alanlar yer alırken,diğer iki portre dış kontur çizgileriyle resimlenmiştir.

RESİM KATALOG NO:436
RESMİN İSMİ: FEMALE NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:30.6X21.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE BRITISH MUSEUM,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1912-13
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.128

Matisse'in " Female Nude" adlı deseninde (1) çıplak figürün duruşu,1908 tarihli "Nude Female Figüre" adlı desen çalışmasıyla kıyaslandığında bacaklar, incelmiştir. Vurgu; sık çizgilerin saçtaki tekrarında, arkaya kıvrılmış kolun sınırında ve derinlik katan çizgilerin koyu gölgesinin çerçevesinde, sırttadır.

RESİM KATALOG NO:437
RESMİN İSMİ: PORTAL AND MINARET,CASBAH MOSQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:25.7X17.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM VE MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1912-13
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.49

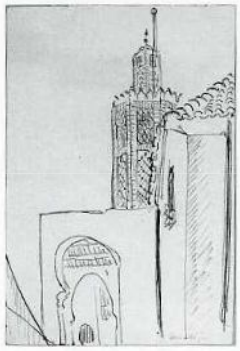

Matisse'in 1912-13 yılları arasına tarihlenen "Portal And Minaret,Casbah Mosque" adlı deseninde(1) Casbah Camii'nin ana giriş kapısı ve minaresi çizgisel üslupta ele alınmıştır.Minare, dantel gibi işlenmiştir.

RESİM KATALOG NO:438
RESMİN İSMİ: FACE AND TWO NUDES WITH GOURDS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:20.6X26CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1912-13
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.256

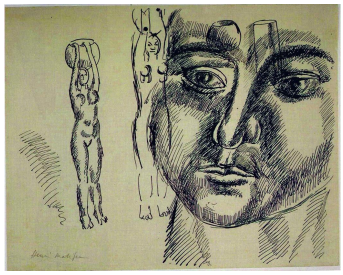

Matisse'in "Face and Two Nudes with Gourds" adlı desen çalışmasında(1),yatay dikdörtgen alanda, başında küp taşıyan ,tekrarlı simetrik figür ve sık çizgilerle ışıklıgölgeli alanlara sahip bir yüz yer alır.

RESİM KATALOG NO:439
RESMİN İSMİ: STUDY FOR THE BACK II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.167

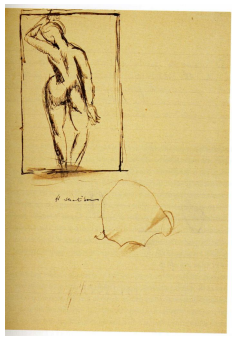

Matisse'in 1913 tarihli mürekkeble yapılmış" Study For The Back II " adlı desen çalışması(1) sanatçının muhteşem dörtlü rölyef serisi "Back"'in kademe kademe ayrıntılardan arındırılarak soyut bir forma indirgendiği,ikinci uygulamasının taslak çalışmasıdır.Saç boyunla bütünleşerek ayrı bir kavramsal yapı oluşturur.

RESİM KATALOG NO:440
RESMİN İSMİ:HARRIET LANE LEVY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:27.6X21.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCİSCO MUSEUM OF MODERN
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.165

Matisse'in 1913 yılında kurşunkalemle yaptığı Harriet Lane Levy'in portresinde, portre , ters huysuz tenkit edici bir dışa vurum gerçekleştirir. Görünen o ki Matisse ,Greta Moll'un ve Landesbergs' in hamisini sevdirmeye çalışmamıştır.(1)Gözlerdeki ve yer yer saçtaki lekesel karalamalar , bir kaç çizgiyle geçiştirilmiş gövdeyle zıt bir sunumda olup,portrenin ifadesini güçlendirir.

RESİM KATALOG NO:441
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF MRS SAMUEL DENNIS WARREN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: COURTESY MUSEUM OF FINE ARTS,BOSTON
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.150

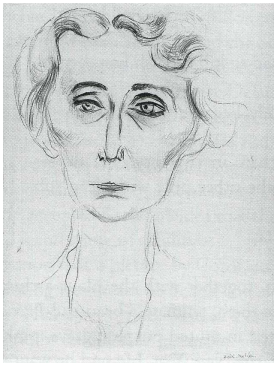

Matisse' in koleksiyonerlerinden biri olan bayan Samuel Dennis Warren'in adeta sihirsel dokunuşlar ve büyük ustalıkla yapılmış portresidir.(1)Kıvrımlı silik çizgiler gözde ve kaşta koyu hatlarla belirgin kılınırken göz altında ve saçta silikleşen koyuluk güçlü bir tesir bırakır.

RESİM KATALOG NO:442
RESMİN İSMİ:YVONNE LANDSBERG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEPLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: TEMMUZ, 1914
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.154

"Yvonne Landsberg " adlı desen çalışmasında (1)desene, kesik ve belirsiz hatlar hakimdir.Model ,bluzun resmedilmesinde araç olmuştur.Bluz da ki kıvrımlı hatlar saçta devam eder.

RESİM KATALOG NO:443
RESMİN İSMİ:YVONNE LANDSBERG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:21X27CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEBLİ KALEM VE MÜREKKEB KAĞIDI
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.166

Matisse'in 1914 yılına tarihlenen "Yvonne Landsberg" adlı desen çalışmasında (1) ön plandaki figürde belirsiz ve kesik çizgiler gözde tamamlanır. Yvonne Landsberg'in belirgin yüz hatlarında , soğuk bir çekicilik vardır.Arka planda ise farklı bir pozda,başı öne eğilmiş bir pozda resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:444
RESMİN İSMİ:YVONNE LANDSBERG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:22X16CM
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEBLİ KALEM VE MÜREKKEB KAĞIDI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*, Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 126-127

1914 yılına tarihlenen bu eser(1) "Mademoiselle Yvonne Landsberg" tablosunun taslak çalışmasıdır. V şeklindeki boyun görüntüsünden dışa doğru açılan derin kıvrımlar ,dirsek ile kalçaları birleştirip bir çiçeğin açması gibi kendi inceliğini göz önüne çıkaran doğal bir ortaya çıkıştır. Tabloya başladığı gün, modeli gelmeden önce Matisse manolya filizlerini çiziyordu ve bu eğilim modele metaforik bir efloresans vermiştir. Aynı zamanda eserin dinamik karakteri dönemin özelliği olup Boccioni'nin kısmen heykelde kullandığı pratik ve teori çizgileri biraz daha kuvvetlendirip Matisse'in bu kendine hâkim çizgisel örgüyle fütüristlerin cüretkar açıklamalarına bir antitez olmuştur.(1)

RESİM KATALOG NO:445
RESMİN İSMİ:NUDE ,SEEN FROM THE BACK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMAKALEM VE MÜREKKEP,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA GAETANA MATISSE FOUNTAIN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1914-15
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.167

Matisse'in 1914-15 yılların arasına tarihlenen "Nude ,Seen From the Back" adlı desen çalışmasında ki(1)çıplak figür, duruş itibarıyla "Back" serisini anımsatırken, kalçanın ve omzun deformedeki vurgusu, ayrıntılardan arındırılmış yalınlık,yapılış tarihiyle "Back II" ile ilişkilendirilebilinir.Figür hacmini,tümüyle aydınlık alanda dış kontur çizgileriyle bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:446
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF MADAME MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMAKALEM VE MÜREKKEP,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ISABELLA STEWART GARDNER MUSEUM,BOSTON
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.143

Desen de Bayan Matisse'in portresi geometrik hatlara sahiptir. Belki de Matisse için verdiği son pozlardan biridir.(1) Desen ,sadece kalemle yada mürekkeple yapılmış bir çizimler değil besbelli biçimsel bir buluştur.Gösterişli şapkasından sarkan yüzünü örten tül peçe belli belirsiz fark edilmektedir.

RESİM KATALOG NO:447
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH GOLD FISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 31.1X25.4CM
RESMİN TEKNİĞİ: SİYAH MÜREKKEPLİ KALEM,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: STAATLICHE GRAPHISCHE SAMMLUNG,MUNICH
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.158

Matisse'in 1915 tarihinde yaptığı " Interior with Gold Fish" adlı desen çalışmasında (1) yer alan ,açık pencere ve iç mekân düzenlemelerindeki natürmortlar, sanatçının işlemekten zevk aldığı bir konudur. Masanın üzerindeki balıklar, elma ve bitkinin pencere önünde konumlanışı, arka plandaki duvara asılı tablo, pencere parmaklıklarının kıvrımlı çizgisi ,yağlı boya tablolarında ki düzenlemeye sahiptir.

RESİM KATALOG NO:448
RESMİN İSMİ:MARQUERİTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 21.9X17.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KURŞUN KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.74

" Marguerite" adlı desen çalışmasında(1) ilk bakışta akademik çizgide yer alan portrenin yüz hatları, ışıklı gölgeli alanlarla desteklenen deformasyonlara sahiptir.

RESİM KATALOG NO:449
RESMİN İSMİ:IVY IN CATALAN VASE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55.9X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KURŞUN KALEM,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ACQUAVELLA GALLERIES,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.157

"Ivy in Catalan Vase " adlı desen çalışması (1), 1916 ve 1917 tarihli "Sculpture and Vase with Ivy" yağlı boya tablolarında yer alan Katalan vazonun eskiz çalışmasıdır.Ağırlıklı akademik yaklaşımda ki desen,yağlı boyaya aktarımında ki vazonun deformasyonunda ,biçimin algılanmasına netlik katan bir eskizdir.Geometrik formlarla oluşturulmuş vazo ve içindeki sarmaşık bitkisi ,bir benzeşim oluşturur.

RESİM KATALOG NO:450
RESMİN İSMİ:EVA MUDOCCI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 92.6X70.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:PASTEL BOYA,KAĞI ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.133

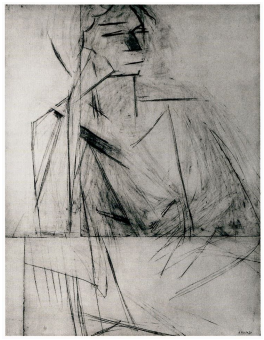

Desendeki model, kemancı Eva Mudocci'dir .(1) Mudocci'in yapılmış üç çiziminden en iyi bilinen ve en çarpıcı olanıdır. Mudoci ,bir sandalyede sağ elini çenesine dayayarak oturmaktadır. Silinmiş yeniden oluşturulmuş genişletilmiş ve daraltılmış olarak bir görüntüyle çalışılmıştır. Doğrusal hatlara sahiptir. Birbirine yakın çizgilerle biten bağlantılı görüntü, onların silinmiş orijinalliğini yitirmiş görüntüsü üzerinde rastlantısaldır.Çalışma soyutlamada uygulanan farklı bir yola vesile olmuştur .

RESİM KATALOG NO:451
RESMİN İSMİ:JOSETTE GRIS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 29.3X24 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:1915
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.134

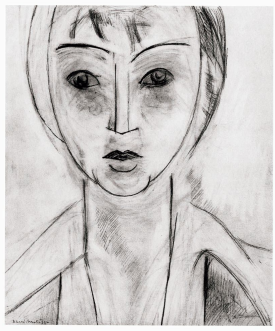

Matisse'nin çalışmaları içinde Josette Gris'in portreleri çok sayıda yer alır ve oldukça ilginçtir. Gris , ailesinin ekonomik problemler yaşamasıyla birlikte, Collioure'ye gelerek Matisse'e poz vermeye başlamıştır. Matisse, Gris'in, çeşitli jestlerde oyma baskısını yapar.(1) Küçük boydaki bu çizimi de kurşun kalemle yapılmış görkemli bir çalışmadır. Eva Mudocci'nin portresinde olduğu gibi tasvir iyice düşünülerek gerçekleştirilmiştir. Aşamalı damıtma, modelin yüz hatlarını bir maske gibi soyutlamıştır.

RESİM KATALOG NO:452
RESMİN İSMİ: STUDY FOR-STUDIO,QUAI SAINT-MICHEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 73.6X55.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KURŞUN KALEM ,KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1915-16
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.159

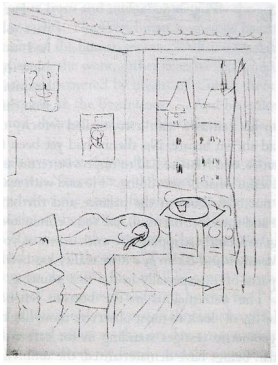

"Study for-Studıo,Quaı Saınt-Mıchel " adlı desen çalışması(1)1916 tarihli "L Atelier Şuai Saint Michel " tablosunun taslak çalışmasıdır. Arka plandaki ,pencereden Palais de Justice görülmektedir.Desenin bütünü, biçimlerin düzenlemesindeki hâkimiyetin rahat çizgilerine sahiptir.Koyu çizgi hatları,derinliği pekiştirir.

RESİM KATALOG NO:453
RESMİN İSMİ:GRETA PROZOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55X36 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM, KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1915-16
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.170

1915-16 yılları arasına tarihlenen desen(1) aynı tarihli "Greta Prozor" adlı yağlı boya tablonun, geometrik hatlarla oluşturulmuş hazırlık çalışmasıdır. Uygulamada ki sert hatlar portreden figürün tamamına ve oradan da oturduğu koltuğa aktarılacaktır.

RESİM KATALOG NO:454
RESMİN İSMİ:STAND OF TREES,ESTAQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 62.1X47.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ,KÖK VE GRAFİT , ÇİZGİLİ KAĞIT ÜZERİNE
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE NATİONAL D'ART MODERRNE
RESMİN TARİHİ: 1915-16
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:79

"Stand of Trees,Estaque" Matisse'in Vence' de Villa Le Reve ' nin bahçesinde, yaşlı zeytin ağaçlarının gövdelerinden esinlenerek yaptığı bir çalışmadır.(1)Aynı zamanda " Nymph in the Forest" eserinin ilk taslak denemelerinden biri de sayılabilir.Doğrusal çizgiler desene hakimdir.

RESİM KATALOG NO:455
RESMİN İSMİ:BOWL WITH GRAPES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 54.9X36.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1915-16
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.156

" Bowl with Grapes " de(1) natüralist üsluptaki ayaklı kâse içindeki üzümler, kendi varlıklarının ritmini taşımaktadır. Düzenlemede kâğıdın sağ üst köşesinde yer alırken,sol alt köşede de sanatçının imzası yer almaktadır. Matisse'in yapıtlarındaki nüanslı imzası, alanın düzlemlerini bütünler. Burada ki imzada elin akışı daha kıvrımlıdır.

RESİM KATALOG NO:456
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF GRETA PROZOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 55.5X37 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.50

1916 tarihli portre çalışması(1), Greta Prozo'un aynı tarihli yağlı boya çalışmasının taslağıdır. Matisse'in çiziminde, Juan Gris'le tanışmış olması ve Kübizm'in popülerliği doğrultusunda çenenin üçgene burnun bir dikdörtgene dönüşümü sezilir. Desende silik hatlarla geçiştirilmiş Prozor'un şapkası üzerindeki çicek,yağlı boya çalışmada daha belirgin kılınacaktır.

RESİM KATALOG NO:457
RESMİN İSMİ: STUDY FOR SARAH STEIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48.5X32.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: SAN FRANCISCO MUSEUM OF MODERN ART
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.174

" Study for Sarah Stein " adlı desen çalışması(1) Stein'in yüz hatlarıyla başlamış fakat,yalınlaşarak aralıklı çizgilere indirgenmiştir.Doğrusal çizgiler desene hakimdir.

RESİM KATALOG NO:458
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-VIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 21X13.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.197

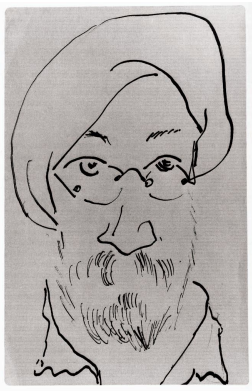

Fas hatıralarından yola çıkılarak yaptığı "Bathers by River" eseriyle aynı tarihte yapılmış portre çalışmasında Matisse'in kendini yöresel kıyafetlerle betimlemiştir.Desenin bütününe ayrıntılardan arındırılmış kıvrımlı koyu çizgiler hakimken ,sakalını detaylı çizgisel bir uslupla ele almıştır. 4 Ocak 1916 tarihinde Gustave Kahn'a gönderdiği çizimlerden biridir. Böylelikle kendi kişisel mesajını iletme şansı bulur. Çizimde de görüldüğü gibi burada oldukça keyifsizdir. Desen Faslı haliyle kendisine fazlasıyla benzemektedir.

RESİM KATALOG NO:459
RESMİN İSMİ:VIOLINST
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 194X114 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TUAL ÜZERİNE ,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: LE CATEAU-CAMBRESIS,MUSEE MATISSE
RESMİN TARİHİ: 1918
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.106

1918 yılında Matisse ve oğlu Pierre, Villa des Alliés'de ikinci katta bir daire kiralarlar.Bir yandan Matisse resim çalışmalarına devam ederken bir yandan da oğluyla beraber, resimden sonra en büyük tutkusu olan keman çalarak zamanlarını geçirmektedirler." Violinst " de keman çalan figür ,Pierre'dir.(1) Pierre doğrusal çizgilerle izleyiciye dörte üç arkasını dönük ayakta keman çalmaktadır.Sol tarafında kömür kaleminin dağıtılmasıyla omzundan başlayarak ayaklarına kadar inen koyu bir gölge yer alır.Güçlü bir desen çalışmasından çok ışık yakalanmaya çalışılmıştır. Aynı tarihli" "Violinist At The Window" tablosunun ön hazırlık çalışması olup tabloda Pierre'in önünde durduğu açık pencere birkaç çizgiyle belirtilmiştir.

RESİM KATALOG NO:460
RESMİN İSMİ: RECLINING MODEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 36.4X53.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: YALE UNIVERSTY ART GALLERY,NEW HAVEN
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.166

" Reclining Model" adlı desen çalışmasında (1) dekoratif bir örtünün üzerine uzanmış,bir eli çenesine dayalı,direkt olarak izleyiciye bakan figür akademik yaklaşımla ele alınmıştır. Dekoratif çiçekler, sanatçının 1920 tarihli "Marguerite Sleep" tablosunda, arka planda renklendirilerek kullanılacaktır. Genele hakim olan ve portrede yoğunlaşan realistik yaklaşım ,yer yer silik dokunuşlara sahip olup ,elin çizimi geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:461
RESMİN İSMİ: SEATED ODALISQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 35.1X25.2CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: COURTAULD INSTITUTE OF ART GALLERY,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.167

Matisse'in 1919 tarihli "Seated Odalısque" adlı desen çalışması (1) aynı tarihli iç mekân düzenlemesi "Black Table" adlı yağlı boya çalışmasının ön desen çalışmasıdır. İki boyutlu zeminde, realistik üç boyutlu figürlerin çarpıcı etkisini yakalamak amacıyla yapılmıştır. Kostüm ve kahve fincanı oryantel, figür batılı bir hacim ve perspektiftedir. Kusursuz bir desen çalışması olup, sağ kol, yağlı boya tabloda muhtemelen masanın altında kalacağından, dış kontur çizgileriyle geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:462
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT -IX
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 37X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES BEAUX-ARTS ET D'ARCHELOGIE
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.201

"Self Portrait-IX" de doğrusal belirsiz ve kopuk çizgilerle incelikle işlenmiş çalışmada Matisse kendisini pipo içerken resmetmiştir. Bu pipoyu sanatçıya babası pipo yapımcısı olan Besson vermiştir .(1)Sol gözü kesen gözlük çerçevesi ifadeye bir tenkit katarken pipodan çıkan dumanlar düşünceli bir ruh halini aksettirir.

RESİM KATALOG NO:463
RESMİN İSMİ: PLUMED HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 49X37 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: WASHINGTON D.C NATIONAL GALLERY OF ART
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1) Ceren Özpınar,(2007):*Matisse:Tasarımcı,Dokumacı,Terzi,*P.dünya sanatı dergisi, sayı:44 ,s.130

Matisse, 1919 yılında Sergey Diaghilev'in Rus balesi topluluğunun Paris operasında sahneye koyacağı "Bülbülün Şarkısı" oyununun sahne düzenleri ve kostümlerini hazırlar.(1)Bu süreçte gösterişli kostüm ve aksesuar hazırlığı ,onda yeni bir keşfin heyecanını doğurur. Antoinette Arnoux'modellik yapacağı gösterişli bir şapka ve itinalı elbiseyle bir yağlı boya tablo yapmaya karar verir.İlk olarak akademik çizgide bir çizimini yapar.Matisse, sonradan fark ederek,yağlı boya tabloda şapkaya ağırlık vermek istediğine karar verir ve farklı bir uygulamaya geçer.

RESİM KATALOG NO:464
RESMİN İSMİ:PLUMED HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 49X37 CM
RESMİN TEKNİĞİ KAĞIT ÜZERİNE GRAFITVE KURŞUNKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: KIŞ-BAHAR 1919
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.251

Matisse'in 1919 tarihli "Plumed Hat" adlı desen çalışması(1)aynı tarihli yağlı boya çalışması "White Plumes" eserinin taslak çalışmasıdır.Matisse, gösterişli tüylü şapkadan çok etkilenmiştir.İtina ile çalışılmış bluzun yakası yağlı boya uygulamasında şapka için feda edilecektir.Akademik çizgideki portrede gölgeli ve ışıklı alanların başarılı bir uygulamasıdır.

RESİM KATALOG NO:465
RESMİN İSMİ:ANTOINETTE WITH LONG HAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFİT
RESMİN BULUNDUĞU YER:MINNEAPOLIS INSTITUTE OF ARTS
RESMİN TARİHİ: 1919
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.224

Desende güçlü olmayan kalem izleriyle yer alan Antionette'in portresi Pierre Auguste Renoir "Gabrielle in Open Blouse" 1907 tarihli eserine benzer poz ve ifadededir.(1)

RESİM KATALOG NO:466
RESMİN İSMİ:LEONIDE MASSINE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 39X29.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ART INSTITUTE OF CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.136

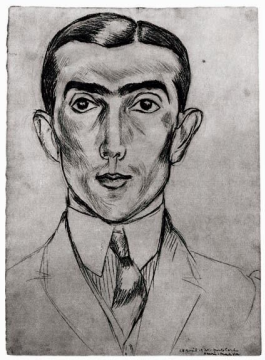

Matisse Sergei Diaghilev'in balesi için yaptığı tasarımlar sırasında Rus balesinin koregrafı Leoni de Massine ile tanışır. Nisan 1920'de, Monte Carlo'da, Massine'nin kurşunkalemle beş tane çizimini yapar.(1) Bu çizimlerden biri olan "Leonide Massine" kusursuz bir tanımlama ve hacimle gerçekleştirilmiştir. Kafada yoğunlaşan koyu gölgelerin güçlü ışıklı tesiri yağlı boya tablolarındaki renkten gelen ışığın karakalemle uygulamasıdır. Bu tesiri silik çizgilerle tasvir edilmiş ceketi çoğaltarak,vurguyu yüz hatlarına alır. Model ciddi bir pozda ,direkt olarak izleyiciye bakmaktadır.

RESİM KATALOG NO:467
RESMİN İSMİ:STUDY FOR"NUDE AT THE DRESSING TABLE"
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 38X28CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.169

Matisse, iç mekanlarında çoklukla oturan ya da uzanan figürlere yer verir ve bu çalışmaları modern resmin cüretkârlığına fazlasıyla sahiptir.Figürlerdeki deformasyonlar ,net bir şekilde duruşu kavramamıza engel olmaz. Netliğin ön koşulu,sanatçının bütünsel öğe çalışması olarak gördüğü heykeller ve akademik çizgideki desen çalışmalarıdır. Bu durumun en güzel örneklerinden biri de "Nude at The Dressing Table" adlı desen çalışmasıdır.(1)

RESİM KATALOG NO:468
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-X
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 16X9.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.203

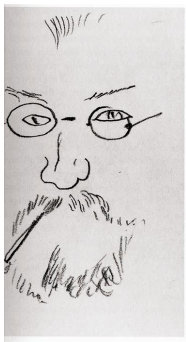

1920 tarihli Matisse'nin kendi portresinin(1) yakınlaştırılmış detayında,bakışlar keskin bir zekayı dışa vurur.Sol gözü kesen gözlük çerçevesi,ifadeyi daha tenkit edici hale getirir.Yalın bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:469
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-XI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 14.8X12CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEBLİ KALEM VE ÇİNİ MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.203

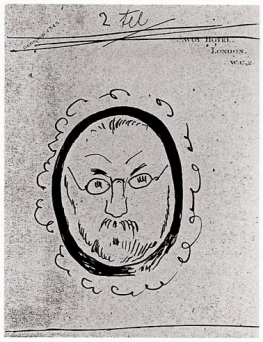

"Self-Portrait-XI" Matisse'nin 1920 yılının yazında kısa bir süre kaldığı Londra'da ki Sovey Hotel'de yapılmış çizimlerden biridir .Sanatçı bu çizimleri tek tek numaralandırılmıştır. (1)Portre ,Sembot'un kitabında olduğu gibi , oval bir çizgiyle çerçevelenip dekoratif bir örgü içindedir.Gözler kıvrımlı zigzaglara dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:470
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-XII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 20X15.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEBLİ KALEM VE ÇİNİ MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.203

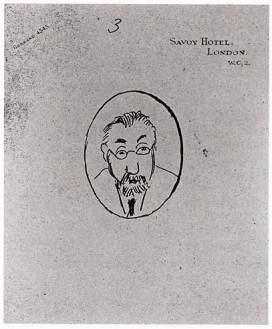

"Self Portrait-XII" Matisse'in Londra'daki Sovey Hotel'de yaptığı numaralandırılmış portre çalışmalarından biridir.(1)Bu üç numaralı çizimde sakalını ve saçlarını belirgin çizgilerle ele alırken kravatını koyu bir hat halinde sunup,portresini oval bir çerçeve içine almıştır.

RESİM KATALOG NO:471
RESMİN İSMİ:RECLINING ODALISQUE IN TURKISH PANTS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 28X39CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,ÇİNİ MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1920-21
DİPNOTLAR:(1)Özkan ,Eroğlu(1999)*Gözlemden eleştiriye*simurg kitapçılık,Bursa,s:43-44

Matisse 1920 yılından sonra tam on yıl boyunca Nice şehrinde şeffaf giysiler,ipek şalvarlara bürünmüş tek bir model Henriette'yi kullanarak odalık temasını işlemiştir.Romantik ressamlardan ve Fas'a yaptığı seyahatten etkilenen Matisse, Nice 'da ki apartman dairesini zengin desenli duvar halıları ve doğuya özgü obje,aksesuarlarla süsleyerek "düşsel bir harem yaratmıştır"(1) Mürekkeple gerçekleştirilmiş desen çalışmasında uzanmış oryantel figürün şalvarı ışık gölgeyle güçlü bir hacme sahipken ,çıplak üst bedeni bu etkiyi vermede geri kalmaz.Başında türbanı,birkaç çizgiyle özetlen yüz hatlarıyla dekoratif büyük bir yastığa yaslanmıştır. Arka plandaki motif örgüsüne zıt bir şekilde , figür natüralist bir üsluptadır.Çünkü Matisse odalıklarında iki boyutlu ve realistik biçimleri bir arada kullanarak Oryantel bir dekor da resmi batılı kılma arzusundadır.

RESİM KATALOG NO:472
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE,TABLE AND FRUIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48.2X61CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1921
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.182

Matisse'in 1921 yılında yaptığı ,oryantal alanda kömür kalemiyle oluşturulmuş akademik çizgideki, " Reclining Nude,Table and Fruit"deseni(1)kömür kaleminin değişen yoğunluğunda hacim kazanmıştır. Poz ve düzenleme benzer olarak , sanatçının aynı tarihli "Odalisque With Red Trusers" tablosunda kullanılacaktır.Ters perspektifteki ,bir kolu havada uzanan çıplak figür,izleniyor olmasına aldırmadan umursamaz bir ifadeyle izleyiciye bakmaktadır.

RESİM KATALOG NO:473
RESMİN İSMİ:REFLECTION IN THE MIRROR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 51X40.6CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1922-23
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.183

" Reflection in the Mirror" adlı desen çalışmasında ,kömür kalemiyle gerçekleştirilmiş (1)çıplak kadın figürü aynaya yaslanmış, ayakta durmaktadır. Duruş, baş ve gövdeyi, kalça ve bacaklara kıyasla küçük kılar. Kömür kalemi, teknikte, yumuşak dokunuşlara sahiptir. Bu durum, düzenlemede tüm mekanı aynı atmosfere sahip kılar. Ayna ile iç mekan arasındaki ayrımı belirtmek için, koltuğun kolunu sınırlayan gövdeyle bütünleşen sert konturlar kullanılmıştır.

RESİM KATALOG NO:474
RESMİN İSMİ:RECLINING FEMALE NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X62.9CM
RESMİN TEKNİĞİ:SARI KAĞIDIN ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ VE KAHVERENGİ MÜREKKEB KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STAATLICHE GRAPHISCHE SAMMLUNG,MUNICH
RESMİN TARİHİ: 1922-23
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.170

Matisse'in "Reclining Female Nude" adlı desenindeki çıplak figür(1), 1919 tarihli "Young Girls in the Garden" adlı yağlı boya çalışmasında,boylu boyunca uzanan , Antoniette Arnoux 'un pozunu hatırlatır.Nü,kıvrımlı hatlar da feminen bir duruşa sahip olup, kâğıdın sarımsı rengine uyum sağlayan kahverengi çizgilerle ahengli bir hacim kazanmıştır. Kömür kaleminin dağılımı, kıvrımları belirgin kılarken yüzde tamamen silinerek yalın bir ifade arayışına gidilmiştir.

RESİM KATALOG NO:475
RESMİN İSMİ:RECLINING MODEL WITH A FLOWERED ROBE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 47.9X62.9CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1923-24
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.219

"Reclining Model with a Flowered Robe" adlı desen çalışmasında(1) ,Matisse'in çocukluğundan aşina olduğu tekstiller,kolları havada uzanan figürün önüne geçerek, çiçekli eteklikte, desenin konusu oluşmuştur.Koltuğun üzerindeki kareli yaygı, koltuğun kendi varlığındaki realistik yansımasıyı kırar.Desene, meşin kaleminin elle silinerek oluşturduğu siyah lekeler hakimdir.

RESİM KATALOG NO:476
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH SCREEN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40X50.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.184

1924 tarihli "Interior with Screen" 'de(1) Matisse'nin oryantaller figürlerinde sıkça gördüğümüz dekor, belli belirsiz desen çalışmasında yer alır. Sert konturlardan kaçınılmış yatak, yastıklar, meyve tabağı, kumaş kaplı sehpa, ahşap platform farklı çizgi yönleriyle birbirinden ayrılmaktadır.

RESİM KATALOG NO:477
RESMİN İSMİ:VIOLINIST AT THE WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 62.9X47.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:FINE ARTS MUSEUMS OF SAN FRANCISCO
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.186

Matisse'in 1924 tarihli kömür kalemiyle çalışılmış"Violinist at The Window" adlı desen çalışmasında(1) Kömür kaleminin değişen yoğunluğunda açık pencere, görünen manzara, perde ve keman çalan figür hacim kazanmıştır. Matisse'in tutkuyla bağlandığı keman, sıklıkla çalışmalarında yer almaktadır.

RESİM KATALOG NO:478
RESMİN İSMİ:GEORGES DUTHUIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.260

Portre, Matisse'in kızı Marguerite'in , 1923 yılında evlendiği, Bizans ve Modern Sanat yazarı, Georges Duthuit'e aittir. (1)Akademik çizgide,yakalı gömleği ve kravatıyla Duthuit,ciddi bir pozdadır.Gömleği ve omuzları silik ve yalın çizgilerle resmedilmişken,yüzü ve saçları güçlü ışık gölge karşıtlıklarına sahiptir.

RESİM KATALOG NO:479
RESMİN İSMİ:STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.3X45.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLİTAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1924-25
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.185

"Still Life" (1) ta ,açık kompozisyon düzenlemesinde sürahi, meyve tabağı, limonlar ve fincanlar dairesel formlarda yinelenirken kitap, sert konturlu açık sayfasıyla, kompozisyonun merkezinde yer alır. Teknikte, kömür kaleminin değişen yoğunluğuyla objeler hacmini kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:480
RESMİN İSMİ:NUDE LEGS CROSED
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32.5X23CM
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMA KALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: PİERRE AND MARİA-GAETANA MATİSSE FOUNDATİON KOLEKSİYONU,NEW YORK.
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.43

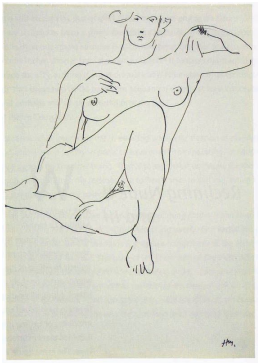

Matisse'in sanatında temel arayış, hocası Gustave Moreou'nun öğretilerinin izinde ,yalınlıktır.Yalın figür, çarpıcı biçim bozmalarında sol elin omuzla birleşimindeki yelpazeyi andıran biçimiyle dikkat çeker.Dekoratif el,yalınlığın içinde absorb olur. Dış kontur çizgileriyle çizilmiş bu eser de, çaprazlanan bacak pozunun birçok varyasyonu göz önüne alındığında,pozun ilerlemiş bir kanıtıdır.(1)

RESİM KATALOG NO:481
RESMİN İSMİ:SEATED FIGURE ON A DECORATIVE BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61.5X48.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1925-26
DİPNOTLAR: Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.189

" Seated Figure on a Decoratıve Background "(1)aynı tarihte ve isimdeki yağlı boya çalışmanın taslağıdır.Dekoratif; iki boyutlu bir düzenlemede yer alan figür, üç boyutlu bir düzlemde; akademik çizgidedir.Figür,dekoratif görüntüye zıt,ayrıntılardan arındırılarak yalındır.

RESİM KATALOG NO:482
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.5X38.1CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1927-28
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.225

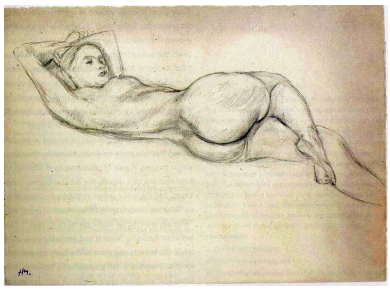

"Reclining Nude" (1) da akademik çizgideki uzanan kadın figürü,Matisse'in desen kabileyetinin ve geçmişe bağlılık hissinin kanıtıdır .Matisse hiçbir zaman avangard bir sanatçı olmamış,yapıtlarında hacimsel bütünselliği ve realistik yaklaşımları itinayla korumuştur.Bu itinan sıklıkla karşımıza çıkan akademik çizgideki desenlerini ve heykellerini açıklar.

RESİM KATALOG NO:483
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X62CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PİERRE AND MARİA-GAETANA MATİSSE FOUNDATİON KOLEKSİYONU,NEW YORK.
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.232

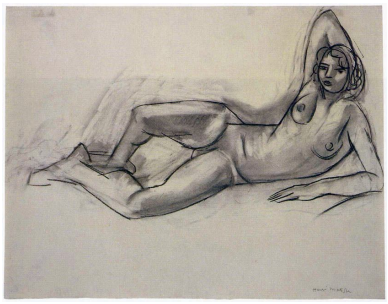

"Reclining Nude-II"(1) bir kolu havada uzanan çıplak figür,kıvrımlı hatlarının yerini alan düz çizgilerle, alışılmadık bir görüntü sergiler.Uzanan nü'de çapraz açık bacakların ayrı kavramsal yapılar ortaya koyması, Matisse'in sanatında 1940'lardan sonra yoğunlaşacak kağıt kesmelerinin ön habercisidir.Üst gövde gözümüzün aşina olduğu bir duruştadır.

RESİM KATALOG NO:484
RESMİN İSMİ:STUDIES OF A WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 49.5X30.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSIYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.44

Matisse 1929 yılında,"Small Thin Torso" ve "Small Torso" heykel çalışmalarını yaparken, bu süreçte ,soyut çalışmalara doğru kayan bir gelişmesi açığa çıkmıştır.Desende iki figur vardır.Birincisi , ön planın sağ tarafında,Matisse'in figürün gövdesine ağırlık verip , kafasını ve kollarını "Torso with Head "heykelinde yaptığı gibi hariç tuttuğu bir çalışmadır.Resimdeki profil ressama doğru dönüktür.Vücut profilinin dış kontürleri kalın çizgilerle güçlendirilmiştir ve ince bir gölge kullanımıyla figürun hacmi sağlanmıştır.Sol taraftaki diğer çizim ise,beden kol baş ve ayaktan yoksun olarak basitlestirilmiştir."Small Torso" heykelinin sahip olduğu ön görünüme sahiptir.(1)

RESİM KATALOG NO:485
RESMİN İSMİ:STUDY FOR HENRIETTE II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 23.3X21.0 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1928
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.208-210

"Study for Henriette-II" Henriette Darricarre'in üçlü büst serisinin son modellemesinin eskizidir. Bu süreçte Matisse'in çalışmasındaki özgünlüğü engellemek istemeyen Henriette 1927 yılında modellik yapmayı bırakmıştır. (1) Profil kafa sadece grafitle yapılmış bir çizim değil besbelli biçimsel bir buluştur.Her iki çalışmada da saçlar ayrı kavramsal yapıların bütünüdür.

RESİM KATALOG NO:486
RESMİN İSMİ:TWO WOMEN,OPEN WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 62X48CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE ,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.187

" Two Women,Open Window " da (1) Desen, kömür kaleminin farklı yoğunluğu ve çizgi yönünde ,bir yağlı boya tablo gibi gerçekleştirilmiştir. Eserde, iki kadın Nice 'ın pırıltısını seyretmektedir. İç mekan ve manzara sandalyenin konumlanışında kilitlenir.

RESİM KATALOG NO:487
RESMİN İSMİ:PERSIAN WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:55.5X38CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTHAUS ZUG,BEQUEAT OF ARMIN HAAB
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.207

" Persian Woman " adlı desen çalışmasında (1)akademik çizgide gerçekleştirilmiş figür, İran kostümüyle çizilmiştir. Model,çekici, duru yüzü ifadesiyle, aralıklı ince gölgelendirmelerle desteklenerek oldukça zariftir. Baş örtüsü, nakış gibi işlenerek ön plana çıkarılmıştır. Florans yapan koltuğun arayış çizgilerinin düz hatları ,yalın ifadeye ayrı bir devinim katar. Bacakların üzerinde kenetlenmiş elin statik görüntüsü,sol üst köşede çalışılan ellerin kıvrımlarını açıklar.

RESİM KATALOG NO:488
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28X22.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MR. AND MRS. STANLEY R. GUMBERG,PITTSBURGH
RESMİN TARİHİ: 1929-30
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.44

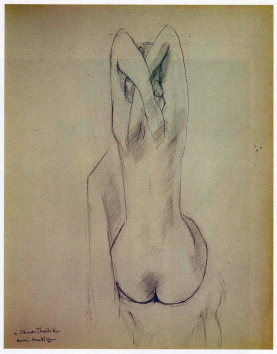

Matisse,"Seated Nude"adlı deseninde doğrusal çizimi elde edebilmek için , silindiği zaman kolaylık olsun ve iz bırakmasın diye grafit kalemi kullanmayı tercih etmiştir."Seated Nude" ,sanatçının "Venüs in the Shell-I" heykeli için bir hazırlık çalışması olup ,modelin verdiği pozda kasıt ve bilinçlilik hali yoktur. (1)

RESİM KATALOG NO:489
RESMİN İSMİ:JOHN DEWEY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:57X48 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: NEW YORK COLUMBİA UNİVERSİTY
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) John Klein;(2001): *Matisse Portraits,* Singapore: Yale Unıversty Press,s:188

Portre, Columbia üniversitesinde eğitimcilik yapmış Amerikalı filozof ve eğitim kuramcısı,John Dewey'e aittir.Pierre Matisse tarafından üniversiteye bağışlanmış bu çalışmada(1), güçlü bir öğretmen, dikkatli bir düşünür izlenimini yansıtmamıştır.Kömür kalemiyle çalışılmış düzenlemede gözler koyu bir renk lekesine dönüşmüş alnın sol taraftaki saçla birleşim yeri koyu bir gölgeyle vurgulanmışken gövdesi omuz başlarıyla belirtilip boş bırakılmıştır.

RESİM KATALOG NO:490
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:33X 25.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSİYONU,NEW YORK.
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.249

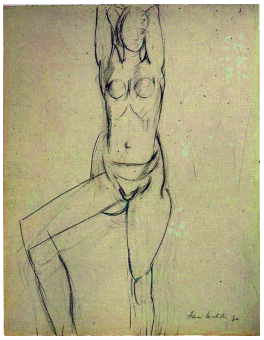

"Standing Nude"(1) da ki çıplak figür , geometrik hatlarıyla dikkat çeker.Sağ üst bacak bir dikdörtgendir.Daire şeklinde iki göğüs, kalçayı belirleyen sarmal çizgilerle belirsizlik içindedir.Desen "Venüs in a Shell I " arayış çizgileri olup, sonuçta Matisse bacakları istiridye kabuğunun içine sokarak arayışının çözüm noktasında heykeli şekillendirecektir.

RESİM KATALOG NO:491
RESMİN İSMİ:TREES IN TAHITI-
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE ,DOLMA KALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATİON KOLEKSİYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.308

1930 yılında Matisse ilk kez Tahiti'ye gider. Tahiti onun sadece Gauguin'in yazdıklarından ve fotoğraflardan gördüğü bir yerdir ve ilk andan itibaren sanatçıya burası çok değişik gelmiş, palmiyeler çiçekler muz ağaçları mango ağaçları papayalar avakadolar, sarı –yeşil meyveler onun resmi için aradığı mükemmel dekoratif öğeleri oluşturmuştur.(1)Tahiti'den bir kesit olan çalışma da Matisse 'in sanatında aradığı yeniliği ve heyecanı görebiliriz.Belirgin doğrusal çizgilerle Tahiti'de ki ağaçlık bir alan resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:492
RESMİN İSMİ:PAULINE CHADOURNE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.307

Desendeki kadın figürü Matisse'e Tahiti'de rehberlik yapan Pauline Chadourne'dir.(1)Silik hatlarıyla dekoratif bir tesir bırakan manzaraya sahip terastaki bir divana uzanmıştır.Uzun kıvırcık saçları yalın yüz hatlarıyla sağ elini çenesine dayamış izleyiciye bakarken bütünden ayrı koyu çizgilerle resmedilişi dikkat çekmektedir.Aynı zamanda üst bedeninin altındaki yastıkla kıvrımlı vücudu bir çokluk doğurur.

RESİM KATALOG NO:493
RESMİN İSMİ:TAHITIENNES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,DOLMAKALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE DES ARTS D' AFRIQUE ET D'OCEANIE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.314

"Tahıtıennes"(1) de Tahitili iki kadın figürünün saçları çizgisel bir uslupta motif gibi işlenmiştir.Kulaklarında bir çicek yer alır.Yüzlerde ayrıntıdan kaçınılmıştır.

RESİM KATALOG NO:494
RESMİN İSMİ:INTERIOR WITH SELF-PORTRAIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:25X32.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.206

"Interior with Self-Portrait" de iç mekan düzenlemesi çeyrek görülen yatak ,üst sağ çekmecesi açık konsolun üzerinde resim malzemeleri ile Matisse'in Tahiti' de ki tekne kamarasının detayıdır.(1)Hızlıca oluşturulmuş desende,koyu konturlar,sanatçının yaşamındaki vazgeçilmez objelerin vurgusu olup perspektifi güçlendirir.

RESİM KATALOG NO:495
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE,SEEN FROM THE BACK(LISETTE)
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31.5X24 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: PİERRE AND MARİA-GAETANA MATİSSE FOUNDATİON KOLEKSİYONU,NEW YORK.
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.258

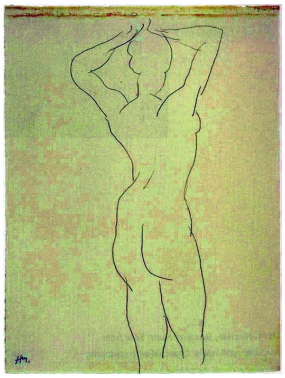

" Standing Nude,Seen From The Back(Lısette)" adlı desen çalışmasında(1),izleyiciye arkası dönük,kendiyle ilgilenen çıplak kadın figürü,ayrıntılardan arındırılmış ,biçim bozmalarda ,parçalanmaya hazır bir formdadır.Kopuk hatlar sanatçının kolajlarında gerçek değerini bulacaktır.

RESİM KATALOG NO:496
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.6 X66.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1930-31
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.68

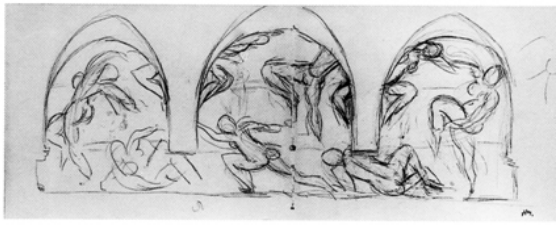

Desen,1930 yılında Philadelphia yakınında bulunan Merion' da ki vakıf için ısmarlanan dans temasının hazırlık aşamasında yapılmıştır. Çalışmada ki yalınlık ve akıcılık 1909 "Dance I" yalınlığına sahip olup, "Dance I" Matisse'in deyimiyle erken tamamlanmış eseridir. Nice sürecideki bir dizi sıradan odalık eserlerinden hayal kırıklığına uğradığını düşünen Matisse,yeni bir sayfa açmaya karar vermişti.Matisse bu yeni adımıyla ,eski Fovsit deneyimlerinden de yararlanarak " Barnes Dance" yaratmıştı.Bu eser , sanatçının "Joy of Living" adlı eserinden bazı motifler içermektedir .(1)

RESİM KATALOG NO:497
RESMİN İSMİ:STUDY FOR DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 30.7X22.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1930-31
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.178

"Study for Dance" Matisse'in Barnes vakfı için yapacağı dans konulu devasal kompozisyonun oluşum sürecindeki bir denemedir.Arayış çizgileriyle dolu desende başa bir el ve ayak gibi davranılmış son derece yalın bir üsluptadır.Bacakların, özellikle havaya kalkık sol bacağın kalça ve karınla yaptığı iri bütünlük oldukça çarpıcıdır.Vücudun var olan geometrik formları keskinliğini kaybederek duruşu ritmik bir salınım katar.Matisse burada Emile-Antoine Bourdelle'in 1907 tarihli ahşap bir platformda yer alan "Large Bacchante " adlı alçı heykelinin duruşunu örnek almıştır.(1) Baş göğüslerle girdiği ilişkide bir yumru gibi resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:498
RESMİN İSMİ:STUDY FOR THE DANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 30.7X22.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAFIT,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1930-31
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.46

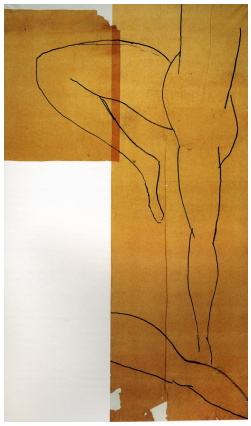

Pennsylvania'daki Barnes vakfına yaptığı duvar resminin hazırlık çalışmasıdır. Matisse bu yapıtın hazırlık çalışmalarında kesilmiş renkli kağıtlardan yararlanır,böylece sanatında özgün bir aşamayı oluşturan yeni bir tekniğin araştırmalarına başlamış olur. Vakıftaki merkez figür için yapılmış ve renkli tualdeki versiyon için kullanılmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:499
RESMİN İSMİ: BARNES DANCE STUDY,SOL BÖLÜM,İKİNCİ VERSİYON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.8X33.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1931
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.68

Barnes Vakfi için yapılan, aralıklı üç kemerle oluşturulmuş, Fransız kapısının üzerine oluşturulan devasal duvar panosunun, sol bölümünde yer alan taslak çalışmasıdır. Doğrusal kıvrımlı çizgilerle çıplak figürler,hacimlerini bulmuştur.Nice sürecideki bir dizi sıradan odalık eserlerinden hayal kırıklığına uğradığını düşünen Matisse,yeni bir sayfa açmaya karar vermişti.Matisse bu yeni adımıyla ,eski Fovsit deneyimlerinden de yararlanarak " Barnes Dance" yaratmıştı.Bu eser , sanatçının "Joy of Living" adlı eserinden bazı motifler içermektedir .(1)

RESİM KATALOG NO:500
RESMİN İSMİ:NUDE WITH RAISED ARMS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32.1X24.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1930-33
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.44

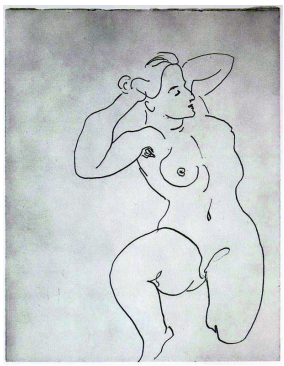

Matisse'in bu çiziminde 1905 ve 1906 yılında yaptığı çalışmalara geri dönüşü gözlemlenir.Buradaki model, banyodan rahatlayarak çıkn sanki yenilenmenin ferahlığın verdiği bir keyifle resmedilmiştir.(1)Sol dizinin üzerine çökmüş nü,kolları havada saçlarını toplamaktadır.Vücutta ki abartılı deformasyonlar kafada görülmez.Bütününde yalın bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:501
RESMİN İSMİ:LISETTE IN A TURKISH CHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28.3X38CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1931
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.214

Matisse'in 1931 tarihli "Lisette in a Turkish" adlı deseninde(1) Türk sandalyesine uzanmış figür, minyatürlerdeki çin bulutunu anımsatan motif örgüsündeki kostümüyle bir matadoru andırmaktadır. Ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesinden oluşan figür, Matisse'nin sanatında 1940'lı yıllardan sonra yoğunlaşan guaş dekupelerini hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:502
RESMİN İSMİ:LYDIA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:MEŞİN KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATISSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1933
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.357

"Lydia" Matisse'in yaşamında ve sanatında çok etkin bir rol oynayan Lydia Delectorskoya' ın stüdyosunda yardımcı olarak çalıştığı ilk yıllarda yapılmış bir portre çalışmasıdır.Üzerinde iş kıyafeti, gülmeyen yüzü ve saçlarını arkasına toplamış bir pozdadır.(1)Oldukça yorgun görünmekte meşin kaleminin koyu tonlarının ustalıklı gölgelendirilmesiyle bu ifade güçlenmiştir.Nerdeyse yüz çehresi çizgisiz bırakılmıştır.

RESİM KATALOG NO:503
RESMİN İSMİ:DR.CLARİBEL CONE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31.4X24.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1933-34
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.188-189

Bu desen çalışması Dr. Claribel Cone'in ölümüne yakın, kardeşi Etta Cone'nin ricası üzerine yapılmıştır.(1) Etta'nın Matisse'e verdiği fotoğraftan çalışılan figür, elinde bir kitapla otururken resmedilmiştir. Desenin bütününde kıvrımlı hatlar doğrusal çizgilere dönüşmüş, silinen değiştirilen konturlarla yalınlaşan yüz ön plana alınırken model doğrudan izleyiciye bakmaktadır. Sol alt köşede yer alan eli ve kitap geçiştirilerek resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:504
RESMİN İSMİ:ETTA CONE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:70.5X40.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1934
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, London: Penguin Books,s:375-377

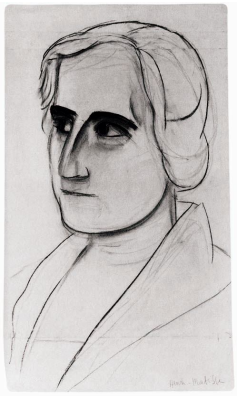

Etta Cone ,Matisse' in eserlerine büyük önem vermiş ve büyük bir gayretle ,diğer birçok koleksiyoncudan farklı olarak, 1937 yılından sonra, başlıca eserlerini satın alıp, koleksiyonuna eklemiştir.Matisse bu müşterisi ile yıllarca ilişkisine çok önem vermiş ve ona saygı duymuştur. (1)Etta Cone ,burada bir İsrail prensesi gibi çizilmiştir.Koyu bir leke haline gelmiş kaşları ,göz bebekleri doğrusal dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş saçı ve gövdesiyle kontrast oluşturur.

RESİM KATALOG NO:505
RESMİN İSMİ:DR. CLARIBEL CONE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:59X40.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1933-34
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.189

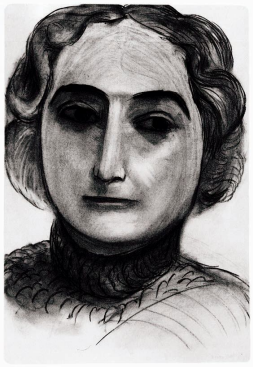

1937 yılından itibaren Matisse'in eserlerini toplamaya başlayan koleksiyoner Etta Cone''e sanatçıdan kardeşi Dr. Claribel Cone'in bir portresini yapmasını rica eder.Matisse'e bir fotograf yardımıyla portreyi tamamlar.(1)Cone,kömür kaleminin ustaca dağıtılıp silinmesiyle oluşturulan yüz hatlarında karamsar bir tebessüme sahiptir.

RESİM KATALOG NO:506
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT XIV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 14,6 X 12 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,FIRÇA VE MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: NEW YORK ,CARY LOCHTENBERG KOLEKSİYONU
RESMİN TARİHİ: 1934-35
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.206-207

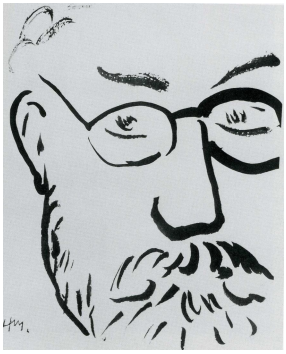

1930 ‘ lu yıllarda Matisse kendi tanıtımı için yayınlanan birçok kitaba portre çalışmaları yapmıştır.(1)Yakınlaştırılmış detay görüntüdeki portre çalışması benzer uslubuyla birçok kitapta yer alacaktır.Sakal ve bıyığın çizgileri gözbebeklerinde tekrarlanır.

RESİM KATALOG NO:507
RESMİN İSMİ:FAUN CHARMING A SLEEPING NYMPH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D’ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR:(1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.365

Matisse eserlerinin sunumunda seksüel şiddetden sürekli kaçınmıştır. “ Faun Charmıng a Sleepıng Nymph” (1) da bu yaklaşımına bir örnektir. Sanatçı desende baştan çıkarıcılığı ve şefkati bir arada uygulamıştır.Nymph ve Faun figürü dekoratif arka planın önünde yalın hatlarla yer alırlar.Her iki figürde abartılı formlara sahiptir. Nymph devasal gövdesiyle uyumakta Faun’da hemen yanında flüt çalmaktadır.Faun’un saçları arka plandaki sembolize olmuş bitki örtüsüyle yinelenerek tabloya bir ahenk katar.

RESİM KATALOG NO:508
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH BUNCH OF ANEMONES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:73.5X53.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MAILOL,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.240

"Stıll Life with Bunch of Anemones" (1)da kompozisyonun merkezinde iki kulplu vazoda bir demet Anemone çiçeği yer alır. Etrafındaki objeler, geçiştirilmiş hatlara sahiptir.Açık kompozisyon düzenlemesinde arka planda yer alan tablolardan sağ köşedeki 1932 tarihli sanatçının Mallarme'in kitabı için yaptığı gravür çalışması"Nude For Cleveland " ve vazonun yanında "Reading Chemies"heykeli yer almaktadır. Kalabalık objelerin arasında çiçekler, vazo ve heykel belirgin bir hatları ve ışık gölge oyunlarıyla ayrılır.

RESİM KATALOG NO:509
RESMİN İSMİ:LARGE NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:45.1X56.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.227

"Large Nude"(1) da çıplak kadın figürü üzerinde uzanmış olduğu motif örgüsünün kıvrımlarına sahiptir. Matisse insan vücudunu bir motife dönüştürme çabasındadır.Açık kompozisyon düzenlemesinde sol alt köşede Matisse elinin detay görüntüsünde kalemiyle çıplak figürü resmetmektedir. Bu çiziminde figür neredeyse kıvrımlı ayrı parçaların birleşiminde semboliktir.Bu kıvrımlı parçalar figürün uzandığı dekoratif örtünün adeta devamı gibidir.

RESİM KATALOG NO:510
RESMİN İSMİ:NUDE WITH NECKLACE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:45X56CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MAILLOL,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.227

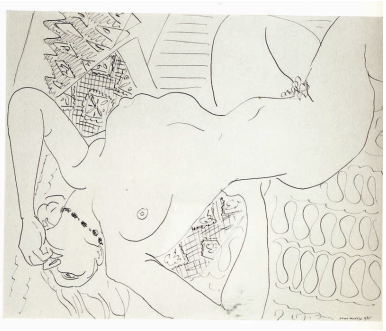

Matisse, insan vücudunu tanımak ve onu bir motif gibi yalınlaştırmak adına türlü pozlarda nüler çalışır.”Nude with Necklace”(1) de bunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Desen adını boynundaki kolyeden alır.Cinsel organındaki tüyler şehvetli bir pozla üzerinde uzandığı dekoratif örtünün motifleriyle aynı ahenk içindedir.Nüde ellerin dudaklara dokunuşuyla artan şehvet, beğenilen, zevk alınan bir obje kadar doğaldır.

RESİM KATALOG NO:511
RESMİN İSMİ:NUDE REFLECTED IN A MIRROR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:52.7X40CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.229

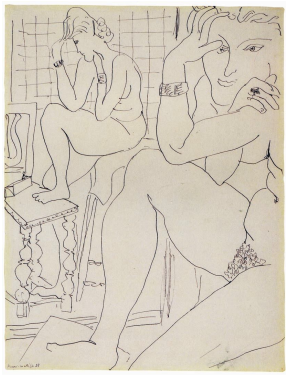

“Nude Reflected in a Mırror”(1) da aynada yansıması görünen çıplak kadın figürü adeta bir çiçeğin kıvrımlarını andırır. Figür, Lydia Delectorskaya’dır. Delectorskaya’nın şehvetli bakışları elleriyle vücuduna teması pozu oldukça davetkâr kılar. Fakat cinsel organında ki tüylerin zigzaglı kıvrımları arka plandaki aynada yansıması görülen modelin ayağını koyduğu sehpanın boğumlu ayaklarıyla eşleştirilebilecek kadar da doğaldır.Lydia’ın dikkat çeken yüzüğü ve bileziği feminenliğini daha da artırır.

RESİM KATALOG NO:512
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE,SMALL AFRICAN CARPET
RESMİN ÖLÇÜLERİ:38.8X50.7CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB INK ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.230

"Reclining Nude,Small African Carpet" (1)da açık kompozisyon düzenlemesinde nü üzerine uzandığı dekoratif örtüyle tezatlık oluşturacak bir yalınlıkta dış kontur çizgileriyle resmedilmiştir.Devasal kıvrımları doğrusal çizgilere yaklaşmış olup bu durum aynı zamanda motif örgüsüyle birleşerek kendi içinde bir tezatlığı tekrardan doğurur.Böylelikle figür motif örgüsüyle bütünselleşmiştir de.

RESİM KATALOG NO:513
RESMİN İSMİ:HERCULES AND ANTAEUS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MATISSE ARŞİVİ,PARİS
RESMİN TARİHİ: 15 MART 1935
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.355

Antonio Pollaiuolo 'un "Herculus and Antaeus" adlı eserinin bir uyarlaması olan bu desen çalışmasını(1) Matisse kendisini her yönden baskıda hissettiği bir dönemde yapmıştır.(1)Sanatçının üzerinde hissettiği baskı hem konuda hem de çizimlerin icrasında apaçık ortadadır.

RESİM KATALOG NO:514
RESMİN İSMİ:ARTIST AND MODEL REFLECTED IN THE MIROR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:45.X56CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ST.PETESBURG HERMITAGE MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.226

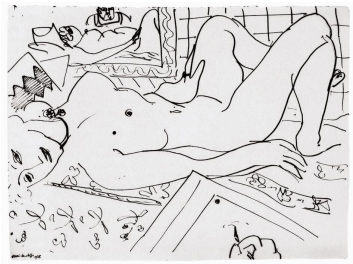

"Artist and Model Reflected in The Miror" (1) da açık kompozisyon düzenlemesinde dekoratif bir yaygının üzerine uzanmış Lydia'ın arka planda yer alan aynadaki yansımasında Matisse 'de çizim yaparken karşımızdadır. Kadın figürü kıvrımlı hatlarında ve bakışlarında bir şehveti çağrıştırırken, dekoratif yüzeyle kurduğu ilişkide, tek potada erir. Kadın davetkâr bakışlarına rağmen Matisse'nin algısında sadece bir nesnedir. Cinselliğin yaşamın çoklu yanlarından alınan zevklere eş doğallığı da sol alt köşede yer alan mürekkep kalemi ve ressamın elinin görüntüsüyle vurgulanır.

RESİM KATALOG NO:515
RESMİN İSMİ: ARTIST AND MODEL REFLECTED IN THE MIROR-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:45.1X56.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
PEN ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.165

Lydia Delectorskaya'ın dizi halinde yapılan çalışmalarından biri olan desen, hem sanatsal yetenek hem de güçlü şehvet düşkünlüğü ile dikkate değer mükemmel bir çalışmadır . Matisse'in önceden planlı yaptığı bu geniş kapsamlı çizimler arasında yer alan bu çalışma 1941 yılında bir seri olarak "Themes and Variations" çizimleri adı altında yer alacaktır.(1)Komposizyonun düzenlemesinde Lydia' ın kıvrımlı vücudu yoğun dekoratif desenli kumaşla kontrast oluşturur.Matisse' in elinden çıkan bir bulmaca gibidir.Lydia aynada yansıyan görüntüsü ve çizim tekrarlarıyla her şeyin üzerinde huzur verici bir yoğunlaşmadadır.

RESİM KATALOG NO:516
RESMİN İSMİ:BLUE EYES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 43X50.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1935-36
DİPNOTLAR: :(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.72

Lydia Delectorskaya'nın en eski portre çalışmasıdır. (1)Düzenleme Baltimore Museum of Art'ta yer alan "Blue Eyes" çalışmasıyla en üst noktaya varır. Genç Lydia sol koluna siperli, çekik gözlerinin gizemli gülümseyişinde, tuvale omzundan başlayan boştaki kıvrılmış koluyla hâkimdir. Desenin netlik arayışında yer yer kurşun kalem izleri görülür.Doğrusal çizgiler hakimdir.

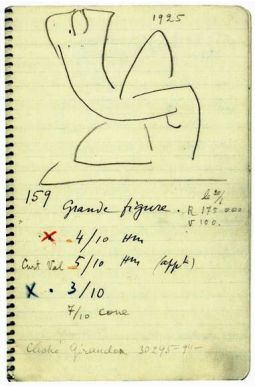

RESİM KATALOG NO:517
RESMİN İSMİ: DRAWING OF LARGE SEATED NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ARCİVES MATİSSE
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.63

Matisse 1936 yılından beri yaptığı heykellerin taslağı olan bir not defteri tutmuştur.(1) "Drawing of Large Seated Nude" adlı sanatçının heykel defterinden alınan bu çalışmada modellemenin oran dağılımları ve boyutları üzerine çalışılmıştır."Large Seated Nude" heykeli kaba taslak çizilmiştir.Heykeller sağlam bir anlayış ve ince zeka ile oluşturulmuştur.

RESİM KATALOG NO:518
RESMİN İSMİ:DRAWING OF JAGUAR DEVOURING A HARE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ARCIVES MATİSSE
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.63

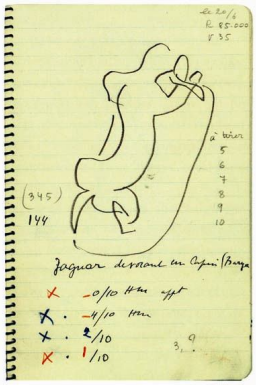

"Drawing of Jaguar Devouring a Hare "Matisse'in 1936 yılından itibaren tutmaya başladığı heykel defterinde olup heykelinin boyutları ve oran dağılımları üzerine çalışılmıştır."Jaguar Devouring a Hare" adlı eser arebesk tarzla yapılmış olan bir eserdir. Sanatçının arka açıdan yakalaladığı en iyi arabesklerden biridir.(1)

.

RESİM KATALOG NO:519
RESMİN İSMİ:NAIAD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:66.5X38.2CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM VE ÇİNİ MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.232

"Naıad"(1) da açık kompozisyon düzenlemesinde çıplak figür motif örgüsü içinde ayrıntılardan arındırılmış çizimiyle gözün boşluk alanıdır.İnce dış kontur çizgileriyle resmdedilmiş figürde ayaklar vücuda nispeten daha küçük olup vurgu kalçalarda ve sırttadır.Figürün uzandığı yaygının üzerindeki çiçek motifleri kesintili olarak ele alınmışken sol üst köşede büyük yapraklı bir bitki yer alır.

RESİM KATALOG NO:520
RESMİN İSMİ:DOROTHY PALEY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:66.5X57 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: LE CATEAU-CAMBRESIS,MUSEE MATISSE
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.190

Portre William Parley'in eşi i Dorothy Paley'e aittir.1936 yılında bu ikili Matisse'in Nice döneminde yaptığı iki resmini satın alır. Eylül ayı başlarında sanatçıyı i Paris'teki stüdyosunda ziyaret ettiklerinde sekiz tane küçük boyda çizimlerini Matisse yapmıştır.(1) Çalışmada kullanılan mürekkep kalemin numarası bilinmemektedir Narin hatlara sahip portre çalışmasında, gözler yoğun olarak işlenip yüz hatlarından soyutlanmıştır.Dorothy çarpıcı bir güzellikte resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:521
RESMİN İSMİ:RECUMBENT WOMAN WITH ARMS RAISED ABOVE HER HEAD,HALF LENGTH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:38X51CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM VE HİNDİSTEN MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STATENS MUSEUM FOR KUNST,COPENHAGEN
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.234

"Recumbent Woman with Arms" (1)da detay görüntüde şık bir elbise giymiş kadın figürü kolları havada bir koltuğa yaslanmaktadır.Yüzün profil görüntüsü sol kolun birleşimiyle ifadesini bulur. Çeneden başlayan kıvrımlı hatlara sahip boyun elbisenin kıvrımlarıyla bütünleşerek tek parça haline gelmiştir. Yalın çizgilerin akışkanlığı, elbisenin zigzaglı yakasında takılıp kemeri çevreleyen zincirleme kıvrımlarla sonlanır.

RESİM KATALOG NO:522
RESMİN İSMİ:SEATED WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:49.5X36.8CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.234

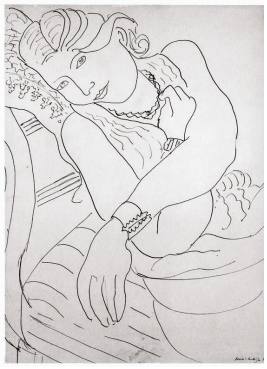

"Seated Woman" da(1) kadın figürü, Matisse için dekoratif bir öğedir. Kıvrımlı hatlar ve akışkan eğrilerin tekrarlayan örgüsü deseni tanımlamaya yeter.Figürdeki deformasyonlar dikkat çekicidir.Modelin mağrur ifadesini daha da güçlendirir.Saçları kolyesi başının arkasında yer alan dekoratif örtü itinayla işlenmişken, bileklikli sol el ve alt beden geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:523
RESMİN İSMİ:MODEL REFLECTED IN A MIRROR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45.1X56.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) **(1)** Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.180

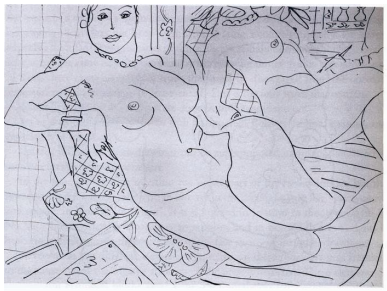

1930 yılı sonrasında Matisse' in çizimlerinde yeni bir vurguyu gözlemliyoruz.(1) 1936 yılına tarihlenen "Model Reflected in a Mirror" çarpıcı deformasyonlarla etkileyici bir tesire sahip olup çıplak figürün feminenliği sağ bileğinde yer alan bilezik,boynundaki kolyesi ve belirgin dudaklarıyla çoğalır.Nü dekoratif zeminde boylu boyunca uzanmış aynada yansıması görünen Matisse'e poz vermektedir.Nünün kıvrımları aynada çoğalarak motif örgüsünü devam ettirir.Matisse için kadın bedeni dekoratif bir nesnedir.Sanatçının çizim yaparken aynada yansıyan eli çizimdeki nünün sadece bir kadın değil,sadece bir resim olduğunu doğrular.

RESİM KATALOG NO:524
RESMİN İSMİ:MODEL REFLECTED IN A MIRROR-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28.2X38.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB INK ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.246

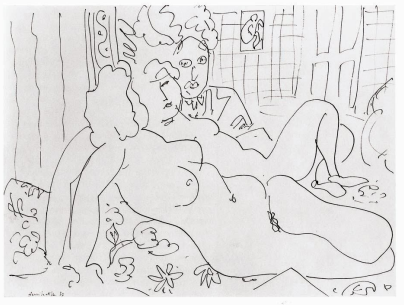

Matisse için yaşamdaki her şey resim yapmaya hizmet eden bir biçimdir."Model Reflected in aMirror-I"(1) da bunun en belirgin örneklerindendir.Çıplak figürde cinsel his uyandıran kıvrımlar, ,süre giden motif örgüsünün başkalaşımıdır.Matisse sanatındaki bu gerçekliğin algılanmasını ister.Aynadaki yansıması,biçimlere duyulan beğeninin doğallığında resmetme arzusudur.Aynı zamanda ayna fonksiyonel olarak resme bir derinlik katar.

RESİM KATALOG NO:525
RESMİN İSMİ:STUDY FOR "BLUE DRESS IN OCHER ARMCHAIR"
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50.2X33CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.240

"Study for "Blue Dress in Ocher Armchair" (1) kömür kalemiyle yapılmış olup aynı tarihli "Blue Dress in Ocher Armchair" yağlı boya tablonun hazırlık aşamasıdır. Tasarımın yağlı boyaya aktarımında Matisse'nin bir kaygısı vardır.Balo kıyafetinin beyaz fırfırlı yaka kısmını ön plana çıkarabilmesi için figürle koltuğun güçlü bir ilişkisi olmalıdır. Bu kaygı, oturan figür ve koltuktaki dağılan kömür kalemin nedenini açıklar.Profil görüntüsünde yüz birkaç çizgiyle özetlenirken aynı yaklaşım arka plandaki şömünenin üzerinde asılı sanatçıya ait tabloda da gözlemlenir.

RESİM KATALOG NO:526
RESMİN İSMİ:RUMANIAN BLOUSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 63X50CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.245

"Rumanian Blouse" (1)de saçları ve yüz hatları birkaç çizgiyle özetlenmiş tebessümle izleyiciye bakan kadın figürü itinayla işlenmiş bir bluz giymiştir.Kadın bluzun motif örgüsünü yansıtmada bir araçtır.Bluz ince detaylarla oya gibi resmedilirken yüzde kasıtlı olarak ayrıntılardan kaçılır.Bu durum motif örgüsünde yorulan gözümüzü kafada dinlendirir.Çene garip bir şekilde uzatılmış gövde abartılı biçimlerle şişirilirken açık kompozisyon düzenlemesinde görülen sol el gövde ve kafaya nazaran ufaktır.

RESİM KATALOG NO:527
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT XV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.4X20.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.356

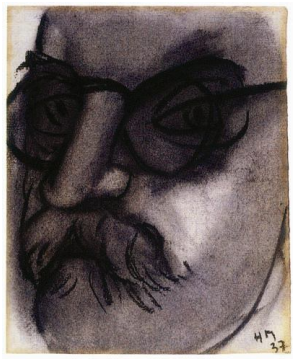

"Self Portrait XV" (1)Matisse'in sağlık durumunun oldukça kötüye gitmeye başladığı yıllarda yapılmış, bir çok portre çalışmasından biridir.Karamsarlığı kömür kaleminin koyu tonlarında hissedilebilmektedir.Ama yinede Matisse yüzün detay görüntüsünde sol gözü kesen gözlük çerçevesiyle oldukça tenkit edici bir ifadeyle karşımızdadır.

RESİM KATALOG NO:528
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XVI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 34X28.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: WASHİNGTON D.C,NATİONAL GALLERY OF ART
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.208

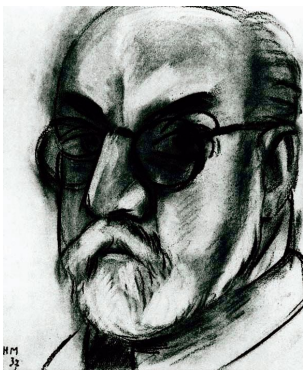

"Self Portraıt-XVI "(1) Kömür kalemini elle dağıtılıp yada silindiği yada çizgisel dokunuşlarla desteklendiği güçlü ışıklı gölgeli alanlara sahiptir.Sol gözü kesen gözlük çerçevesi ile çatık kaşlar sanatçıyı tehditkar bir ifadeye sokar.

RESİM KATALOG NO:529
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XVII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 47.3X39 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ VE ESTOMPE
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.208

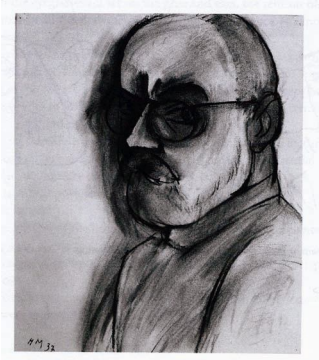

Bu dönemde Matisse kötüye giden sağlık durumuyla depresif duygular içindedir. "Self Portraıt-XVII " (1) sanatçının karamsar bir ruh halini yansıtır.Ama yinede tenkit edici bir ifadeye sahiptir.Bu ifade gözlük çerçevesinin kestiği sol göz ile desteklenmektedir.Gözlüğün yuvarlak hatları yüzde kömür kaleminin dağılımıyla ışıklı gölgeli alanlarda tekrarlansa da sanatçı tüm bunlara zıt bir gerilim ve karamsarlıktadır.

RESİM KATALOG NO:530
RESMİN İSMİ:MODEL IN THE MIRROR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:81X59.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: LUDWING COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.233

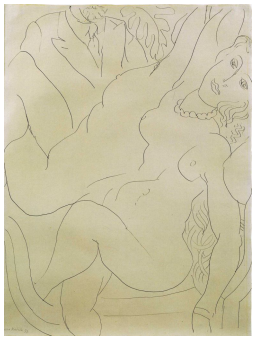

Resim kendi içinde arka plandaki aynayla bir çokluk doğurmuştur.Ön planda dış kontur çizgileriyle çıplak bir figür biçim bozmalarla boynundaki kolyeyle desteklenen oldukça dişi bir pozdadır. Kıvrımlarıyla adeta bir motife dönüşmüştür.Fakat Matisse arka plandaki aynada çenesinden keserek takım elbisesiyle kendine de yer vermeyi tercih etmiştir .“Model in the Mirror”(1) çalışırken görülür. Bu durum, çıplak figür her ne kadar seksapel bir ifadede olsa da sanatçı tarafından nesnel olarak ele alındığının kanıtıdır.

RESİM KATALOG NO:531
RESMİN İSMİ:HENRY DE MONTHERLANT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:57X38.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.139

Matisse ‘in 1937 yılında roman ve oyun yazarı Henry De Montherlant’ın taşbaskı tekniğiyle profilden bir portresini yaptıktan sonra(1) aynı yıl içersinde kömür kalemiyle bir portresini daha yapmıştır. Çünkü Matisse’e Montherlent’ın yüzü oldukça ilginç gelmekte ve ilham vermektedir. “Henry De Montherlant” adlı desen çalışmasında yazarın karakteristik yüz hatları vurguludur.Kömür kalemi göz çevresi ağırlıkta olmak üzere dağıtılmış, izleyiciye dörte üç dönmüş portre ,güçlü bir ışık gölgeye sahip olmuştur.

RESİM KATALOG NO:532
RESMİN İSMİ:SEATED WOMAN,STUDY FOR SONG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.8X50.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: THE BRITISH MUSEUM LONDON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.242

"Seated Woman,Study for Song"(1) ayaklarına kadar inen gösterişli bir elbiseyle bir kadın koltuğa oturmuş müzik dinlemektedir. Matisse kafaya bir el ya da ayak gibi davranarak, oldukça anonim davranır. Elbisenin kabarık kolları ve bel kısmındaki kıvrımlar saçta yinelenir.Baş gövdeyle kıyaslandığında bir yumru gibi kalmıştır.Çeneye dayalı sol el ise bir kıskaç gibi yakanın sivri hatlarında ve eteğin hacim çizgilerinde yinelenerek çeneyi kavrar. Çizgiler, müziğin yükselen ve alçalan ritmiyle oluşturulmuştur adeta.Desen benzer yaklaşımda 1941 yılında "Two Young Woman,Yellow Dress and Plaid Dress" tablosunda ikili figür çalışmasıyla yer alacaktır.

RESİM KATALOG NO:533
RESMİN İSMİ: STUDY FOR SONG
RESMİN ÖLÇÜLERİ:63.2X48 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.243

"Study for Song "(1)da bir kadın ayaklarına kadar inen şık bir elbiseyle belirsiz bir nesneye yaslanmış müzik dinlemektedir.Kafa alından kesilmiş saçların konumu üç çiçeksi kıvrımla belirlenmiş kömür kalemi elle dağıtılarak bırakılmıştır.Muhtemelen çalışma yarım kalmıştır.

RESİM KATALOG NO:534
RESMİN İSMİ: STUDY FOR SONG-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:65.4X50.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: METROPOLİTAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.244

1938 yılının sonbaharında Matisse Nelson A.Rockefellers'in New York taki apartman sahanlığını tasarlamak için görevlendirilir. Resim oluşumunda dört feminen kadın portresini ikili gruplar halinde dengeler. Yağlı boyanın hazırlık taslağı 16 Kasım 6 Aralık 1938 'e tarihlenir."Study for Song-I"(1) da dekoratif düzenlemenin belirli elemanları çalışılmamıştır. Görülmeyen bir kadının şarkısını dinlemektedirler. Müziğin yansımaları arabesk çizgiler de ve grafiksel kıvrımlarda egzotik arka planla birlikte büyük bir vantilatörün esintisi gibi hissedilir.

RESİM KATALOG NO:535
RESMİN İSMİ:MULATTO WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:60.5X40.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.238

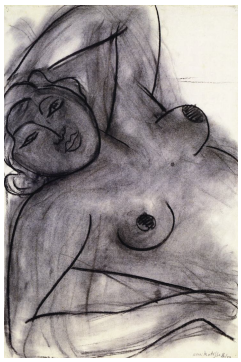

Mulatto tarihteki ilk zenci ve beyaz evliliği jenerasyonuna verilen addır."Mulatto Woman" (1)da çizgisel uslubla ayrıntılardan arındırılmış kadın figürü bir melezin fiziksel özelliklerini yansıtır.Matisse'in uslubunda bu yıllarda kıvrımlı çizgiler yerini doğrusal çizgilere bırakmıştır.Bir meyve gibi diri göğüsleriyle yüzünün vurgulu ovalliğinde dudaklar dikkat çekiçidir. Sol kolu başının arkasında olup diğer kolunun kıvrımıyla bir florans yapar.

RESİM KATALOG NO:536
RESMİN İSMİ:RECLINING NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:60.5X81.3CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.239

Matisse'in uslubunda bu yıllarda kıvrımlı çizgiler yerini doğrusal çizgilere bırakmıştır. "Recling Nude " da çıplak figür dik çizgilerle sanki bir teknik ressamım elinden çıkmış gibidir.(1)İlk bakışta kübist bir yaklaşım sergilese de geometrik şekiller sadece destekleyici bir rol oynar. Nü, izleyiciye normal bir şekilde görebileceği bir yüzey sunar. Kendi içinde sonlanmaz.Aynı zamanda figür hareket etmese de tıpkı Fütüristler gibi bir enerji va ataklığıda biçimsel olarak içinde barındırır.

RESİM KATALOG NO:537
RESMİN İSMİ:STUDY FOR SONG-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X65CM
RESMİN TEKNİĞİ: KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: WADDINGTON GALLERIES,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR:(1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.53

"Study for Song-II" (1) da sol tarafta elinde bir nota defterinin tutan ayakta duran kadın figürü kömür kaleminin dağılımında ve elbisenin bol kıvrımlı çizgilerinde bir devinim sergiler. Söylediği, şarkının ritmi desende tıpkı bir vantilatör gibi hissedilmektedir. Sağ taraftaki figür ise bu müziksel esintide müziğin büyüsüne kapılarak hayallere dalmıştır.

RESİM KATALOG NO:538
RESMİN İSMİ:YOUNG WOMAN IN NET DRESS,SEATED
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65X50CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: FONDATION BEYELER,RIEHEN/BASEL
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.245

" Young Woman in Net Dress,Seated "(1) kömür kalemiyle çalışılmış desen çalışmasında ,arka planda, üzerinde bir meyve tabağının yer aldığı masaya kollarını yaslamış bacak bacak üstüne atmış izleyiciye bakan bir kadın figürü yer alır.Elbisesinin belirgin ağ deseni, kıvrımlı vücut hatlarıyla tezat oluşturarak bir gerilim yaratır. Biçim bozmalarla gerçekleştirilmiş kolların birleşimindeki boşluk alanı kompozisyonun merkezinde olup gözü rahatlatır,biçimin algılanmasında fonksiyoneldir.

RESİM KATALOG NO:539
RESMİN İSMİ:TAMARA IN PERSION GOWN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X38 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939,8 KASIM
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.70

Matisse etrafındaki her şeyin tertipli durmasını isteyen bir mükemmeliyetçidir."Tamara in Persion Gown" (1)da yüz hatlarının saçın ve dekoratif bluzun işlenişinde çatık kaşlı gözlerin dışavurumunda aynı rahatsız edici bir mükemmeliyetçilik vardır.Kömür kaleminin dağılımıyla ve farklı koyuluklardaki çizimiyle yüz bir heykel gibi donuk bir ifadeye sahiptir.Saçlarındaki kıvrımlar itinayla işlenirken bluzundaki motif örgüsü geçiştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:540
RESMİN İSMİ:STUDY FOR LA DORMEUSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X41 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939,23 ARALIK
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.75

Desen, model Micheline Payot'un kömür kalemiyle hacimlendirilmiş çizgisel üslubunda(1), 1939-40 yıllarına tarihlenen "Still Life with Sleeping"'in ön çalışmasıdır. Dekoratif öğelerle hareketlenmiş figür masaya yaslanmış uyurken resmedilmiştir. Biçimsel yalınlık arayışında sanatçı için sürekli sorun teşkil eden masadan sarkan el, kıvrımlı parmaklara dönüşerek motif gibi işlenmiştir. Elin ve üst giysinin hareketliği ,düzenlemenin merkezinde yer alan yalın yüz hatlarıyla kontrast oluşturur.Matisse figürün yanağındaki ışıklı alanla çocuksu hatlara sahip çiçekli eteğiyle düşsel bir atmosfer yaratmıştır.

RESİM KATALOG NO:541
RESMİN İSMİ:PORTARIT OF THEODOR PALLADY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X41 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939, 29 TEMMUZ
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.78

Kömür kaleminin farklı yoğunluklarda ki uygulamasıyla ifadesini bulan "Portarit of Theodor Pallady" da ki model Matisse'in arkadaşı bir Romen sanatçısı olan Odor Pallady 'dir.(1)Portre 'de fiziksel özellikleri başarıyla resmedilmiştir.Kemerli burnu itinayla çizilmiş açık anlı ışıklı bir alanla resimlenmiştir.Böylelikle vurgu sağ gözdeki koyu gölgeyle ve yüz çehresini saran ışıklı alanla yüzde olup gövdesi birkaç çizgiyle özetlenmiştir.

RESİM KATALOG NO:542
RESMİN İSMİ:SEATED DANCER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65.5X50.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.82

"Seated Dancer" (1)Matisse'in aynı tarihli ve adlı yağlı boya tablosunun taslak çalışmasıdır.Tablo da figür,çok daha realistik olarak iç mekan düzenlemesinde yer alacaktır.Bacakları açık dansçı figürünün doğrusal kıvrımlı çizgileri dışa doğru bir florans yapar.Baş gövdeye kıyasla küçük olup adeta bir tomurcuk gibidir.Desende vurgu abartılı biçimiyle bacaklarda olup çalışmaya hakim olan koyu gölgeler burada aydınlık alanlara dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:543
RESMİN İSMİ:WOMAN IN HOOD
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 33.2X25.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ST.PETESBURG HERMITAGE MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.244

"Woman in Hood" (1)da ki model Lydia Delectorskaya'dır.Üzerinde kapşonlu bir üst giysisi olup portrenin bütünü doğrusal kıvrımlı dış kontur çizgileriyle resmedilmiştir.Özellikle çenesine dayadığı sağ eli, biçim bozmalarla ,kapşonuyla ritmik bir birliktededir.Lydia resimde sadece resimsel bir öğe olup ayrıntılarından ayıklanmış bu aydınlık çalışma bir motif örgüsü gibi karşımızdadır.Saçta şapkada ve elde yinelenen kıvrımlar başka nasıl açıklanabilir.

RESİM KATALOG NO: 544
RESMİN İSMİ:BUDDHA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 61X41 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜRKALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE,NICE
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.251

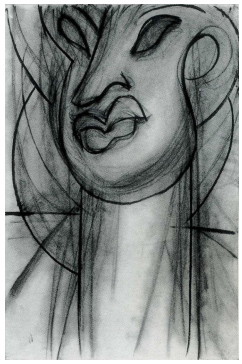

Matisse, bu yıllarda, sadece dekoratif bir düzenlemeden ibaret olmayan Çin Sanatı'na merak salmıştır. Kömür kalemiyle hacim kazanan Budha açık kompozisyon düzenlemesinde arayış çizgilerinin çiçek gibi açılımıyla ele alınmıştır. (1)Desene doğrusal çizgiler hakimdir.Etli dudakları uzun burnu bir kıvılcımı andıran gözleriyle eserde bir mistisizm vardır.

RESİM KATALOG NO:545
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT XVIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26.5X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.209

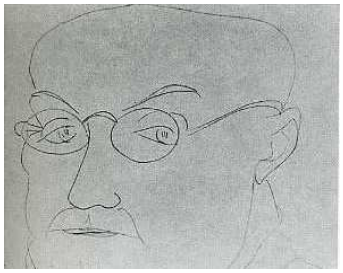

"Self Portait XVIII" Matisse' in 1930 ' lu yılların sonunda kısa sürede ve hızlıca yaptığı ve aralarında çok az farklar bulunan portrelerinden biridir.(1)İnce dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş portrede ışıklı gölgeli alanlara yer verilmemiş,çizgi kalitesinde hacmini bulan aydınlık çalışmada Matisse portresini sanki üstten bastırılarak sıkıştırmış gibi resmetmiştir.Bakışlarındaki ifade keskin bir zekayı dışa vururken kalkık kaşlar sol gözü kesen gözlük çerçevesi sanatçıyı tenkit edici bir poza da sokar.

RESİM KATALOG NO:546
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XIX
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26.5X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.209

"Self Portait XIX"(1) de Matisse ağzında sigarası ile yalın hatlarla izleyiciye bakmaktadır.İnce dış kontur çizgileriyle hacminin bulan portrede ışıklı gölgeli alanlar kullanılmamıştır.Bu tümden aydınlık alanda yukarıdan aşağıya akıyor izlenimini veren çizgiler sanki birkaç hamlede yapılmıştır.Muhtemelende öyledir. Kalkık kaşlar sol gözü kesen gözlük çerçevesi, üzerindeki kaşkolun dik birleşim çizgileri ile desteklenerek sanatçıyı tenkit edici bir ifadeye sokar.

RESİM KATALOG NO:547
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-XX
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 36.8X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1939
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.181 (2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.19

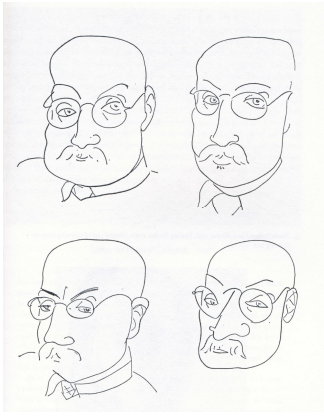

Matisse bu çizimleri yaptığı sırada modern sanatın bütünündeki "kusursuzluk gerçeklik değildir" tezini muhakeme ediyordu.(1)Zihninde birbirleri arasında farklar olan dört farklı otoportresini çizmeye karar verdiğinde çizimlerde karşımıza çıkan muhtelemen portreler olacaktı.Matisse çizimlerinde biçimleri tabi haliyle bir muhakeme içine sokmuş ,sanki bir incir yaprağı gibi(2) resmetmeyi tercih etmişti.Aynı zamanda dört portrenin her biri tek başına varyasyonlara sahip olup yadırganamaz ortak bir strüktüre,benzerliği de sahipti.Matisse'in gözlüğü,bıyıkları,saçsız ve gömleğin yakasıyla karşımızda olduğu portrelerde görünümlerine yalnız başına bir benzerlik ya da farklılık hükmünü vermek mümkün gözükmeyip yalnızca gerçekliğin bir maddesi olarak karşımızdadırlar.

RESİM KATALOG NO:548
RESMİN İSMİ:HIBISCUS FLOWERS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 24X32 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.89

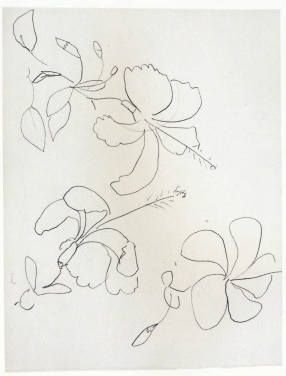

"Hibiscus Flowers"(1) da çiçekler de tıpkı sanatçının 1945 tarihli "Study with Lemons" desen çalışmasında olduğu gibi tümden aydınlık alanda dış kontur çizgileriyle hacmini bulan realist bir sunumdadır. Aceleye gelmiş sapları gözümüzü çiçek motifine aşina kılar. Aynı zamanda ayrı kavramsal yapıların bir araya gelmesinden oluşturulan farklı üç açıdan resmedilmiş çicek , Matisse'in özgün tekniği kağıt kesmelerine taslaktır.

RESİM KATALOG NO:549
RESMİN İSMİ:PAINTER PALLADY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.137

1940'la 1952 yılları arasında Matisse, eski yıllarda olduğu gibi, yaşıt meslektaşlarının portrelerini yapmaya başlar. Romanyalı Theodor Pallady gençlik yıllarında Paris'e gelmiş ve Ecole Beaux Arts'da 1891-1900 yıllarında eğitim almıştır. 1940 yılına gelindiğinde ise Matisse ve Pallady resmin sorunları üzerine yazışmaktadır. "Painter Pallady" de Pallady'nin Fransa'da olduğu bir dönemde yapılan portre çalışmalarından biridir.(1) Kurşunkalemin güçlü çizgileriyle yapılmış,net konturlara sahip , etkileyici bir çalışmadır.Portrenin yüz hatları özetlenen çizgilerle ortaya konmuştur.Kemerli burnu vurguludur. Matisse'in güçlü desen bilgisini ortaya koyan başarılı bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:550
RESMİN İSMİ:CLAUDE D.
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 19X14 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1940
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.107

Matisse, 1940 yılının yaz aylarında, Alman birliklerinin Paris'i tehtitiyle, Fransa'da yaşamak niyetindeyken fikrini değiştirirek Marseilles' gider ve orada kızı Marquerite' yle görüşür. Kızı ,oğlu Claude ile birlikte babası Georges Duthuit' in yanına New york'a gemiyle gitmek üzeredir.Claude'in gidişine az bir zaman kaldığında Matisse,iki küçük taslak kitabını dolduracak biçimde 9 yaşındaki torunun çizimlerini yapar. (1)" Claude D." bu çizimler arasında yer alır.Fakat bu resmin diğerlerinden önemli bir ayrıcalığı vardır.Claude' nın yüz hatları tamamiyle değiştirilmiştir.Olgunlaştırılmış ve sayfayı kelimeler gibi kaplayarak neredeyse 20 yaşındadır.Portre yalın hatlara sahiptir.

RESİM KATALOG NO:551
RESMİN İSMİ:L.D AT WORK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52X40CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.247

"L.D at Work"(1) de Matisse'in sadık dostu ve asistanı Lydia Delectorskaya atölyede üzerinde iş tulumu sanatçının direktiflerini yerine getirirken resmedilmiştir. Tuvalin başında sanatçının kesip isteği üzerine boyattığı renkli kağıtları yine direktifleri üzerine tuvale yapıştırmaktadır.Lydia etrafındaki kalabalık öğelerden dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuş aydınlık alanıyla ayrılır. Etrafı son derece kalabalık olup dekoratif bir tesir bırakırken resimdeki yoğun öğeler sanki Matisse'in algılamında resmedilmeyi bekliyor gibidirler.

RESİM KATALOG NO:552
RESMİN İSMİ:RECUMBENT YOUNG WOMAN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.6X52.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ VE ESTAMP
RESMİN BULUNDUĞU YER:RICHARD AND MARY L.GRAY,CHICAGO
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.252

"Recumbent Young Woman"(1) adlı desen çalışmasında resimde çok fazla öğe yoktur.Arkasına yaslanmış ayaklarına kadar inen şık bir elbise giymiş bir kadın büfe ve sehpanın üzerinde yer alan vazodaki çiçekler arka planda simgeleştirilmiş duvara asılı tablolar sol planda da manzaraya açılı bir pencere görülür. Fakat tüm bu resimsel öğeler odaya sıkıştırılmış izlenimini verir.Tuval dik yatay eğimli kıvrımlı ve diyoganel çizgilerle oluşturulmuş güçlü bir devingenliktedir.

RESİM KATALOG NO:553
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.6X52.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

"Themes and Varıatıons:Theme B:Varıatıon I" da şık bir elbiseyle bir kadın koltuğa yaslanmıştır .Desen çalışması tek bir çizgide gerçekleştirilmiş gibi akışkandır. Çapraz düzenlemede sol üst köşeden başlayıp sağ alt köşeye kadar uzanan kıvrımlar kesintisiz bir şekilde izleyicinin gözüyle takip edilir. Matisse," Themes at Variations" adı altında ki seri çalışmalarına 1942 yılına kadar devam etmiş ve çizimler 17 gruptan oluşan kurşun kalem ve tükenmez kalem kompozisyonlarıyla bir seri oluşturarak Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:554
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.6X52.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

.

"Themes and Variations; Theme B: Variation II" Matisse'in 1942 yılına kadar gerçekleştirdiği tolpam on yedi çiziminin Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilediği çalışmalarından biridir.(1) "Themes and Variations; Theme B: Variation 1" adlı eserinde de olduğu gibi desen, tek bir çizgide gerçekleştirilmiş gibi akışkandır. Fakat kadın figürünün dalgalı saçları, gözü yorar.İnce kontur çizgileriyle figür hacmini bulmuş ışıklı gölgeli alanlara yer verilmeyip alan tamamiyle aydınlıktır.

RESİM KATALOG NO:555
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION III
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.4X52.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

"Themes and Variations; Theme B: Variation III" Matisse'in 1942 yılına kadar gerçekleştirdiği tolpam on yedi çiziminin Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilediği çalışmalarından biridir.(1)Desende dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuş bir kadın figürü sol kolu havada bir koltuğa oturmuştur.Feminen kıvrımları özellikle kalçalarında biçim bozmalarla tesirini kaybederken saçlarının iri kıvrımları kolundaki bilezikler sol parmağındaki yüzük ve dudakların dolgun biçimi bu tesiri artırır.Matisse çizgilerin dilini kullanarak, saçların floransında dudakların kıvrımında gözlerin kısıklığın da koltukta oturan kadına içinde bulunduğu durumdan hoşnut mutlu bir ifade kazandırmıştır.

RESİM KATALOG NO:556
RESMİN TARİHİ: 1941
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION IV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X52.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

"Themes and Variations; Theme B: Variation IV" Matisse'in 1942 yılına kadar gerçekleştirdiği tolpam on yedi çiziminin Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilediği çalışmalarından biridir.(1)Desende biçim bozmalarla gerçekleştirilmiş dış kontur çizgileriyle hacmini bulan koltukta oturan kadın figürünün ciddi bakışları, deformasyonlarla kuvvetlendirilerek, açılmış kollarında daha bir heybet kazanır. Saçlarının kıvrımı bu heybeti azaltmaya yetmez.

RESİM KATALOG NO:557
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION V
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X52.6CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

1943 yılında Paris' te Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenen eserlerden biri olan (1)"Themes and Variations; Theme B: Variation V" de biçim bozmalarla özellikle kalçalarında feminen çizgilerini kaybetmiş bir kadın sol kolu havada bir koltuğa yaslanarak oturmaktadır.Yüzünün naifliği,saçlarının dalgası bilezikleri ve yüzüğü ise figüre bir şehvet katar. Desen çalışmasında hissedilen titreşim, yüz ifadesinin vurgusunda, kadını daha da duyumsal kılar.

RESİM KATALOG NO:558
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION VI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X52.6CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

"Themes and Variations; Theme B: Variation VI" da biçim bozmalarla meydana getirilmiş bir kadın koltuğa yaslanmış bilinmeyen bir noktaya bakmaktadır. Vücuttaki deformasyonlar duruşu algılamamızı etkilemez.Kalçalar dar omuzlar ise geniş tutulmuştur.Desende saçın sıralı kıvrımları, sağ elin parmaklarında tekrarlanır. Matisse " Themes at Variations" adı altında ki seri çalışmalarına 1942 yılına kadar devam etmiş ve çizimler 17 gruptan oluşan kurşun kalem ve tükenmez kalem kompozisyonlarıyla bir seri oluşturarak Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:559
RESMİN İSMİ:THEMES AND VARIATIONS:THEME B:VARIATION VII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.4X52.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE FABRE,MONTPELLIER
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

Matisse'in 1942 yılına kadar çalışılarak meydana getirdiği 17 gruptan oluşan Themes at Variations serisinin (1)yedincisi olan bu çalışmada yine biçim bozmalarla bir kadın koltuğa yaslanmıştır. Matisse'nin eğlenceli desen çalışmalarından biridir. Yalın çizgisi ve yüzün vurgusunda tam bir karikatürü andırır.

RESİM KATALOG NO:560
RESMİN İSMİ:THEME H VARIATION VII-M
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.4X52.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMAKALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE DE GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

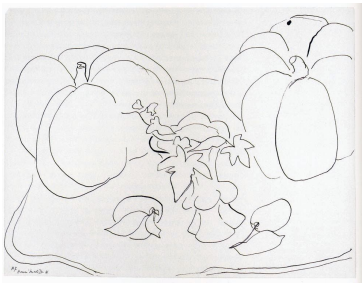

Matisse ,özgün tekniği kağıt kesmelerine ağırlık vereceği ilk yıllarda, desen bilgisini temel aldığı berrak çalışmalar yapar.Bu çalışmalar dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuş aydınlık çalışmalardır. Benzer uslubta yaptığı çalışmalarını "Themes at Variations" adı altında tanımlamış ve Paris' te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenmiştir.(1)Bu çalışmada ise yuvarlak hatların birleşiminde meydana gelen bal kabakları ,küçük vazonun çıkıntılarında tekrarlanarak, resimde bir birlik oluşturulmuştur.Yaprakların sivri ucu ,vazonun biçimini baskılayarak, düzenlemede kabakları ön plana alır.

RESİM KATALOG NO:561
RESMİN İSMİ:THEME H VARIATION VIII-M
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.4X52.7CM
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMA KALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE DE GRENOBLE
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

1943 yılında Paris' te Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenen eserlerden biri olan (1)"Themes and Variations; Theme B: Variation VIII-M" de açık komposizyon düzenlemesi,"Theme H Varıatıon VII" den alınan bir detaydır.Böylelikle algıda küçük vazodaki sivri yapraklar ön plandadır.Balkabakları ve yeşil yapraklı vazo hacmini dış kontur çizgilerinden alır.

RESİM KATALOG NO:562
RESMİN İSMİ:STILL LIFE FOR MAX PELLEQUER
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.256

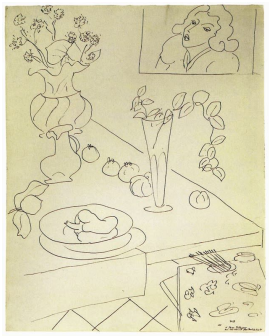

"Still Life for Max Pellequer" adlı yalın bir üsluba sahip desen çalışmasında açık kompozisyon düzenlemesinde masanın üzerinde yer alan vazolar çiçekler tabaklar ve meyveler adeta çizilmeyi ya da renklendirilmeyi bekliyor gibidirler.Sol alt köşede yer alan palet bu vurguyu daha da pekiştirir.Resimsel öğeler ince dış kontur çizgileriyle hacimlerini bulmuş olup arka planda ki duvarda asılı Matisse'in bir seri halinde yaptığı "Themes at Variations" adı altında tanımlanmış ve Paris' te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenmiş çizimlerinden biri yer almaktadır.

RESİM KATALOG NO:563
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-XXI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KAN RENGİNDE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.193

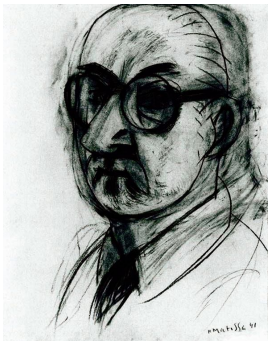

Kırmızı tebeşirle yapılan renklerle desteklenen bu çalışma,(1) şiddetli bir dışavurum gerçekleştirir. Matisse bu yıllarda ciddi sağlık problemleri yaşamaktadır. Bu durum sanatçıyı depresif duygular içine sokar. 1941 yılında Lyon'da Dr. Reine Leriches'in kliniğinde ameliyat olmuş, öleceği beklenirken Matisse inanılmaz bir dirençle tekrar resim yapmaya başlamıştır. Tedavi sürecinin öncesinde ve sonrasında bir dizi kendi portresini yapar.Bu portrelerde Matisse'in portrelerinde görmeye aşina olduğumuz temkinli kontrollü yaklaşım bu çalışmalarda yoktur. Yaşadığı yoğun depresif duygularla belki de en dışavurumcu yapıtlarını gerçekleştirir. Bu çizimler, bazen de düşle gerçek arasında gidip gelir.Portrede ki abartılı deformasyonlar ,büyüyen burun ve gözlük küçülen yanaklar ve çene depresif bir ruh halini yansıtan halüsinasyonlar gibidir.Portrenin arayış çizgileri ve kalemin dağılımı bu tesiri daha da güçlü kılar.

RESİM KATALOG NO:564
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-FIRST STATE OF FIG.
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,KAN RENGİNDE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ARCİHİVES MATİSSE
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.210-211

1941 yılında Lyon' da ciddi bir operasyon geçiren Matisse depresif bir ruh haliyle bir dizi kendi portresini yapar.(1)Kömür kalemiyle gerçekleştirilen desen çalışması adeta bir halisünasyon gibidir.Gözlük çerçevesindeki koyu tonların derinliğinde, gözler oyulmuş izlenimini verir.Desen hastalıklı bir ruh halini yansıtır.Beynin kendini yok etme komutundan bir adım öncedir.

RESİM KATALOG NO:565
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-XXII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,KAN RENGİNDE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ARCİHİVES MATİSSE
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.210-211

"Self -Portrait XXII" Matisse'in 1941 yılında geçirdiği rahatsızlık sürecinde gerçekleştirdiği portrelerden biridir.(1) Desen hastalıklı bir ruh halini yansıtırken beynin kendini yok etme komutundan bir adım öncedir.Matisse başında fötr şapkası gözlükleri ardından neredeyse oyulmuş gibi belirsiz bırakılmış gözleri ve arayış çizgilerinin verdiği gergin titreşimde şimdiye kadar eserlerinde görmeye alışık olmadığımız bir duygu durumunu açığa vurur.Desen tıpkı Ekspresyonist ressam Munch'un rahatsızlığı döneminde yaptığı "Skrik "tablosundaki gibi bir çığlık ,bir kaos, bir kayboluştur.

RESİM KATALOG NO:566
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-XXIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,KAN RENGİNDE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ARCİHİVES MATİSSE
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.210-211

Matisse "Self -Portrait XXIII"(1) da arayış çizgileriyle dolu yaptığı kendi portresini silerek daha yalın bir pozda dış kontur çizgilerine karar vermiştir.Dikkatli bakıldığında arayış çizgilerinde Matisse'in sureti fark edilir.Silinmiş desende oldukça depresif duygular altındayken bu duygudan sıyrılan portrede yüz hatları tamamlanmamıştır.

RESİM KATALOG NO:567
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT WITH STRAW HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X37.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,KAN RENGİNDE TEBEŞİR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1941
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.211

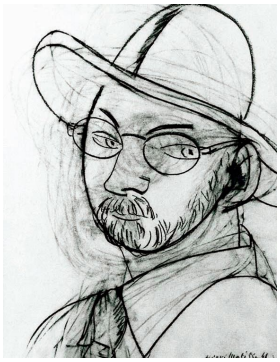

1940'lı yıllara doğru Matisse'in sağlığı iyice bozulur.Bu süreçte gerçekleşen bir dizi portre çalışması dingin bir ruh halini yansıtmazken"Self- Portrait with Straw Hat" (1)de diğer portreleri ile karşılaştırıldığında daha az depresiftir. Desende aynı tarihli "Self -Portrait XXIII" de ki yüz hatları tamamlanmış ama yinede yüz bir avuç içine sıkıştırılmış gibi küçük çizilerek hastalıklı bir ruh halini yansıtmaktadır.

RESİM KATALOG NO:568
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH STATUETTE BY HENRI LAURENS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:52.7X40.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:DOLMA KALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE NICE,
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.191

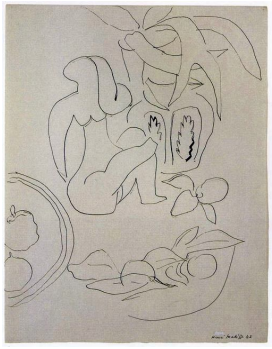

Desen de Henri Laurens'in 1932 tarihli "Little Seated Nude" heykeli düzenlemenin merkezinde yer almaktadır.(1)Figürün sahip olduğu çizgi kalitesi ve uslubu sağ altta detayı görünen meyve tabağında limonlarda ve hemen heykelin ardında yer alan dekoratif vazonun içindeki yeşil bitkide devam eder.Bu durum aslında bir çeşit metafordur.Desende tüm resimsel öğeler ince dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuş olup Matisse'in sanatsal kabiliyetini gözler önüne serer.

RESİM KATALOG NO:569
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LOUIS ARAGON
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: CENTRE GEORGES POMPIDOU,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.88(2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.138

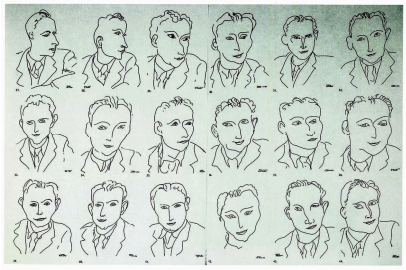

Matisse ,Louis Aragon'la tanıştığında onun kişiliğin çeşitliğinden çok etkilenir ve hayranlıkla bir dizi portre çalışması yapar. André Rouveyre'ye Mart ayında yazdığı mektupta Aragon'un zeki, duygusal, gayretli ve samimi yaklaşımına duyduğu tutkulu ilgisinden de bahsetmiştir. (1) Bir dizgide gerçekleştirdiği "Portraıt of Louis Aragon" adlı desen çalışmasında, şairin yirmi tane portre çalışması versiyonlarla karşımızdadır. Seri halinde hızlıca yapılmış yalın portreler Matisse'in sinemaya olan ilgisini de ima eder.(2)Matisse ,Aragon'u farklı jest ve pozlarda farklı ifadelerle aktarmıştır.Bir silsile halinde şairin karakterine , hal ve tutumuna dikkate değer bir şekilde hayat vermiştir.

RESİM KATALOG NO:570
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LOUIS ARAGON-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜRKALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: MART,1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.88

Matisse, Louis Aragon'la 1941 yılında Nice'de tanışır. André Rouveyre'ye Mart ayında yazdığı mektupta Aragon'un zeki, duygusal, gayretli ve samimi yaklaşımına duyduğu tutkulu ilgisinden bahseder (1)ve şairin bir çok portresini yapar.Aragon'un kişisel özelliklerini bütünüyle yansıtan portrelerden biride " Portraıt of Louis Aragon-I" adlı desen çalışmasıdır.Kömür kalemiyle yapılmış çalışmada, Aragon'un kişisel özellikleri başarıyla şekillendirilmiştir. Ellerinin narinliği duygusallığını, bakışlarındaki keskinlik zekasını, dudakların keskin hacmi gayretini, eğik başı da samimiyetini yansıtır.

RESİM KATALOG NO:571
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LOUIS ARAGON-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜRKALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: MART,1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.88

Matisse, Louis Aragon'la 1941 yılında Nice'de tanışır. André Rouveyre'ye Mart ayında yazdığı mektupta Aragon'un zeki, duygusal, gayretli ve samimi yaklaşımına duyduğu tutkulu ilgisinden bahseder (1)ve şairin bir çok portresini yapar. Matisse, "Portraıt Of Louis Aragon-II" olarak adlandırabileceğimiz desen çalışmasında, Aragon'un kişisel özelliklerinden duygusallığını yansıtmayı tercih etmiştir.Ellerin çekingen, sıkkın ifadesi; duyarlı kişiliğinin dışa vurumudur.Portre yalın ve akışkan çizgilere sahiptir.

RESİM KATALOG NO:572
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LOUIS ARAGON-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: MART,1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.88

1942 yılında yapılmış " Portraıt of Louis Aragon-III" olarak adlandırabileceğimiz portre çalışmasında model Matisse'in kişisel özelliklerine tutkuyla bağlandığı Louis Aragon'dur.(1) Kıvrımlı hatlardan oluşan portrede keskin çizgilerle ayrılan gözlerin, kaşlarla desteklenen ifadesi, Matisse'nin Aragon'un zekasına duyduğu tutkudur. Aragon'un kişilik özellikleriyle örtüşür.

RESİM KATALOG NO:573
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF LOUIS ARAGON-IV
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: MART,1942
DİPNOTLAR (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.88

Matisse, Louis Aragon'ala 1941 yılında Nice'de tanıştığı zaman zeki duygusal, gayretli ve samimi yaklaşımına tutkulu bir ilgi duyar. (1)Aragon'un kişisel özellikleri ressama ilham kaynağı olur ve kömür kalemiyle bir çok portresini yapar "Portraıt Of Louis Aragon-IV" bu süreçte yapılmış Aragon serisinin son çalışmasıdır.Başın eğikliği portreyi samimi kılar ve Aragon'un kişilik özellikleriyle örtüşen başarılı bir çalışmadır.

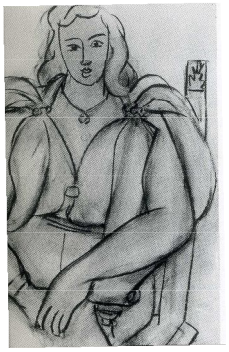

RESİM KATALOG NO:574
RESMİN İSMİ:PORTRAIT OF MONIQUE BOURGEOIS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.62

Desen çalışmasında yer alan kadın, sanatçıya 1941 yılında gece hemşireliği yapan ve daha sonra da modellik yapmış Monique Bourgeois' tır. 1944 yılında da Dominiken Manastırı'nda Sister Jaques Marie adını alır.(1) Desen de abartılı kolların bitimindeki eller, önde kenetlenmiştir. Yüzyıllardır Avrupa'da süre gide portre geleneğini hatırlatır.Dış konturlarıyla geçiştirilmiş saçlarında ve portrenin yalın ifadesinde omuzlardan fışkıran kumaş parçalarıyla birlikte balo kıyafeti ön plana çıkar. Gövdenin devasalığı, başla tezattır. Küçük baş gövdeyi daha da devasal kılar.Figürün hacmi, çizgisel üslupta kullanılan kömür kalemin ustaca dağıtılan griliğinde vuku bulur.

RESİM KATALOG NO:575
RESMİN İSMİ:VARİATİON L 01.
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARA KALEM VE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALEDE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.89

1941 Eylül'ünün başında Matisse plansız ve metodsuz çizimlere başlar. Bundan sonra yaptığı çalışmaları toparlayarak koleksiyon haline getirir ve çizimlerini "Themes and Variations" başlığı altında yayınlamaya karar verir.(1)Bu çalışmalar arasında yer alan "Variation L 01." deki kadın figürü kömür kalemin dağılımıyla daha güçlü bir ifade kazananırken , belirgin dış konturlarla netliğe kavuşmuştur. Matisse'in eserlerinde karakteristik özelliklerinden olan boş yüzler desen çalışmasının yalınlığını pekiştirir. Desendeki ağırlıklı sert çizgiler, aşağı sarkan elin keskin parmak uçlarında yuvarlatılmadan devam eder. Sırtın vurgulu ovali, yüz ovalinin yansımasından başka bir şey değildir.Matisse artık sanatında aradığı yalınlığa kavuşmuş,baş yapıtlarını oluşturmaktadır.

RESİM KATALOG NO:576
RESMİN İSMİ:VARİATİON L 06.
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALEDE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.89

1941 Eylül'ünün başında Matisse plansız ve metodsuz çizimlere başlar. Bundan sonra yaptığı çalışmaları toparlayarak koleksiyon haline getirir ve çizimlerini "Themes and Variations" başlığı altında yayınlamaya karar verir. (1)Çalışmalarında çoğunlukla kömür kalemi yada mürekkepli kalem kullanır.Bu süreçte gerçekleşmiş "Variation L 06." adlı desen çalışmasında Lydia Delectorskaya'nın çizgisel üslupla gerçekleştirimiş portresinde saçların tekrarlayan ritmik salınımı oldukça dikkat çeker. Yüz normal ölçülerinden uzun olup kollar kafaya oranla küçüktür.Sağ omuzda göze çarpan elbisesinin kabarık kolu ve saçlarının ayrımı ifadede mağrur bir duyumsallık yaratır.

RESİM KATALOG NO:577
RESMİN İSMİ:VARIATION L 14.
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALEDE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.89-90

"Themes and Variations" başlığı altında yayınlanan desen çalışmasında(1) nü'nün başını ve göğüslerinin bir kısmını örten kumaş parçasının motifleri neredeyse sembole dönüşerek desene hâkim bir hâl alır. Motiflerin kalabalıklığı yalın portreyi ve dekolteyi ön plana çıkarır.Desendeki yalınlık kökenini Matisse'in Ecole Beaux Arts'dan hocası Gustave Moreou'un öğretilerinden alırken dekoratif kumaşta sanatçının çocukluğunun geçtiği tekstil atölyelerinin hatırasıdır.

RESİM KATALOG NO:578
RESMİN İSMİ:VARİATİON L 17.
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALEDE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.89-90

"Themes and Variations" serisinden olan desende(1) profil baştaki belirgin göz kapakları sol omuz ve göğsün yalınlığı dekoratif baş örtüsüyle tezatlık oluşturur.Açık komposizyon düzenlemesinde sağ elin kıskaç biçimi neredeyse sembolleşmiş motif örgüsüyle bütünselleşir.

RESİM KATALOG NO:579
RESMİN İSMİ:THEMES ET VARIATIONS SERIES 0,
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.6X42.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

Desen, Matisse'in 1942 yılına kadar çalışılarak meydana getirdiği 17 gruptan oluşan Themes at Variations olarak adlandırılan resim grubu içinde yer alır. (1) Açık kompozisyon düzenlemesinde kadın figürü belirgin dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuş olsada sanatçı deseni bütünüyle kaplayan dağıtılmış kömür kalemini sol kolda ve göğüste silerek ışıklı gölgeli alanlarla hacmi yeniden vurgulamaya çalışmıştır.Bu işlem aynı zamanda figürün özetlenmiş yüz hatlarını aydınlatmaktadırda.Figürün saçındaki kıvrımlar kolda,kaş ve burundaki düz çizgiler derin yakalıklı üst giysisinde yinelenmiştir.

RESİM KATALOG NO:580
RESMİN İSMİ:THEMES ET VARIATIONS SERIES O 2,
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.7X40.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MENIL COLLECTION,HOUSTON
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.165

.

Matisse " Themes at Variations" adı altındaki çalışmalarına 1942 yılına kadar devam etmiş ve bu çizimler kurşun kalem ve tükenmez kalem kompozisyonlarıyla bir seri oluşturarak Paris'te 1943 yılında Martin Fabiani tarafından "Dessins" adı altında sergilenmiştir.(1) "Themes et Variations Series O 2" diğer çizimlere eş bir sunumdadır.Dış kontur çizgileriyle kadın figürü hacmini bulmuş, aydınlık alanda doğrusal kıvrımlı çizgileriyle adeta bir motife dönüşmüştür.Saçların ritmik akışı ve çenenin abartılı deformasyonu portrenin bakış yönündedir.Figürde yalınlık başat öğedir.

RESİM KATALOG NO:581
RESMİN İSMİ:ODALISQUE IN BLACK ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 43.3X60.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEB VE FIRÇA
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION COLLECTION,NWE YORK
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.257

"Odalisque in Black Armchaır" de resimsel öğelerin tümü dekoratif bir görünüm sergiler.Farklı motif örgüleriyle karmaşık bir çalışmadır. Açık kompozisyon düzenlemesinde ön planda oryantal kostümüyle bir kadın koltukta oturmaktadır. Dekoratif düzenlemede gözümüzü rahatlatan boşluk alanı, tebessüm eden yüz ifadesindedir. Başındaki örtü belirgin hatlarıyla yüzünü çerçeveleyerek vurguyu tamamlar.

RESİM KATALOG NO:582
RESMİN İSMİ:PAGE FROM A SKETCHBOOK FOR LE FLORILEGE DES AMOURS DE RONSARD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: KARA KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: YAYIN TARİHİ 1948
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.93

Matisse'nin taslak defterlerinden birinde "Le Florilége des Amours de Ronsard" ile ilgili otuz çizim detayı yer alır.(1) Taslak defterinde yer alan çizimlerden birinde görüldüğü üzere şairin adı kadının yüzü tarafından bir girdap gibi kuşatılmıştır. Saçlar tıpkı bir çiçek yaprağını anımsatır.

RESİM KATALOG NO:583
RESMİN İSMİ: ODYSSEUS BLINDING POLYPHEMUS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28.4X55.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:RENKLİ,MUM BOYA ÇALIŞMASI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BİBLİOTHEQUE NATİONALE DE FRANCE,PARİS
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.79

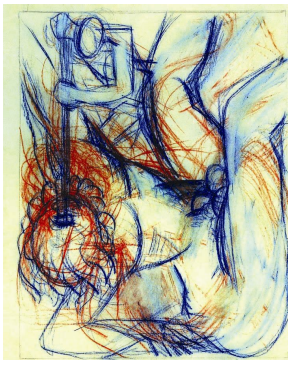

James Joyce'un "Ulysess" romanı İngiltere'de ve "Banned" romanı Almanya'da yasaklanınca, Fransa'da karşı gelinemeyen ilgi yükselişi olur. Matisse, kitabı resimlemek için teklifte bulunur.(1)Düzenleme de Yunan mitolojisinden izler yer alacaktır.Pastel boyayla renklendirilmiş desende , İthaka kralı Odysseus'un tek gözlü dev Polyphemus'la mücadelesini anlatılmaktadır.Tek gözün oyulması kırmızı rengin ustaca kullanımıyla çok daha çarpıcıdır.Yalın hatlarının neredeyse sembole dönüştüğü ikili figürde biçim bozmalarda ifadeyi güçlü kılar.

RESİM KATALOG NO:584
RESMİN İSMİ:VASE WITH FLOWERS ON VENETIAN ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:52.7X40.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:CRAYON ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION COLLECTION,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.258

Matisse'nin üst düzeydeki beğenisi bir Venedik sandalyesini de resmin konusu yapar. "Vase Wıth Flowers On Venetıan Armchaır"(1) sandalyenin akışkan çizgilerle gerçekleştirilmiş iki boyutlu görüntüsü sarı çiçekli vazonun konumlanışıyla hacim kazanır.Sandalye adeta bir çiçeğe benzemiştir.

RESİM KATALOG NO:585
RESMİN İSMİ:BOUQUET ON VENETIAN ARMCHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:52.7X40.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:CRAYON ON PAPER
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION COLLECTION,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.259

" Bouquet on Venetian Armchair" (1) de ,Venedik sandalyesinin akışkan çizgilerle gerçekleştirilmiş sunumunda aynı tarihli "Vase With Flowers on Venetian Armchair" çalışmasından farklı olarak üzerindeki dekoratif vazoda yer alan çiçekler , bu çizgiler arasında absorb olmuştur.Sandalye florans yapan çizgileriyle adeta bir çiçeği andırır.

RESİM KATALOG NO:586
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH TURKISH PITCHER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52X40CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM LUDWING,COLOGNE
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.256

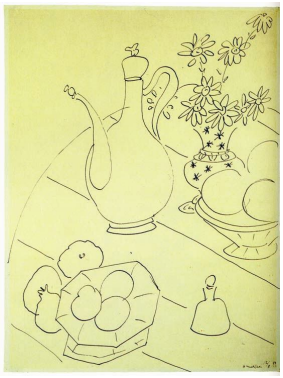

" Still Life with Turkish Pıtcher " (1)adlı natürmort çalışması yalın bir üsluptadır. Arka plandaki çiçekli vazo bütününde dekoratif bir düzenlemededir. Hemen yanında bir Türk ibriği yer alır. Ön plandaki meyve tabağı diğer objelerden farklı olarak kuşbakışına yakın çizilmiştir.Desende ,aydınlık alanda ,kontur çizgileriyle resimsel öğeler hacmini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:587
RESMİN İSMİ:STILL LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48.2X37.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.260

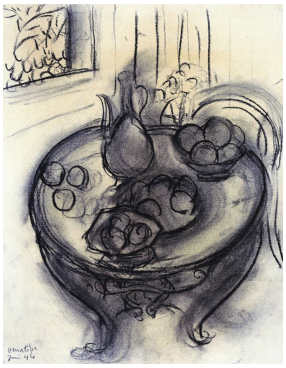

Kömür kalemiyle yapılmış "Still Life"(1) arayış çizgileriyle dolu bir devingenliktedir.Kompozisyonun merkezinde yer alan masanın üzerinde bir Türk ibriği ve meyve tabakları yer alır.Sağ üst köşede ise manzaraya açılan açık bir pencere detayı vardır.Masa sanki boşlukta asılı gibi durur.Düzenlemede iki bakış açısı bir arada kullanılmıştır.Masa ve ön plandaki iki meyve tabağı kuşbakışına yakın bir sunumdayken ,ibrik ve açık pencere doğrusal bir perspektif sunar.Desen sanatçının 1944 tarihli " Woman With Small Table" tablosunda,arka planda, duvara asılı olarak yer alacaktır.

RESİM KATALOG NO:588
RESMİN İSMİ:FRUIT ON TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 4O.5X52.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.262

Kömür kalemiyle çalışılmış " Fruıt on Table " (1) da Art Nouevau bir ayaklığa sahip küçük masanın üzerinde yer alan aynı ölçüde meyveler simetrik çapraz dizilimleriyle kusursuz bir grafik tasarımdır.

RESİM KATALOG NO:589
RESMİN İSMİ:WOMAN WITH SMALL TABLE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48.2X37.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE ,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: GALERIA JAN KRUGIER,DITESHEIM&CIE,GENEVA
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.261

"Woman with Small Table"(1) da küçük bir masanın yanında elleri önünde kenetli bacak bacak üstüne atmış şık elbiseli bir kadın oturmaktadır. Uzun kabarık elbisenin kıvrımlarında duruş, Matisse'in çizgi hâkimiyetiyle hacmini korur. Kadının vücudu üçgen formu sivri birleşen kollarıyla bir amforayı andırır. Eteklikte de aynı sert hatlar devam eder ve bir çiçek gibi florans yapar. Desene hâkim olan sert hatlar saçın ve yüzün yinelenmesi olan meyve tabağıyla yumuşatılır.

RESİM KATALOG NO:590
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XXIV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40X26CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: STOCKHOLM NATIONAL MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.212

İkinci dünya savaşı devam ederken Matisse Temmuz ayında Vence ' de bir dizi kendi portresini yapar.Biçim bozmalarda ayrıntıların azaldığı portre bu sürecin ilk çalışması olup Verve Dergisinin özel bir sayısında yayımlanan yedi çizimden biridir.(1) Saf hatlarla gerçekleşen temiz çizgiler akıcı değildir.

RESİM KATALOG NO:591
RESMİN İSMİ:STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:40X52.1CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: A.ROSENGART COLLECTİON,LUCERNE
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.55

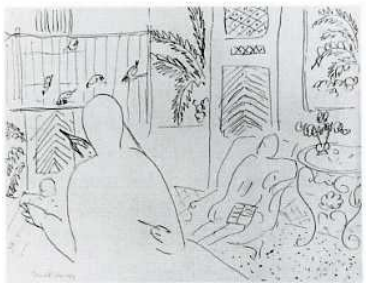

Matisse sıklıkla kendisini atölyesinde çalışırken resmeder.”Studıo” (1) da da ön planda tuvalinin başındadır.Fakat izleyiciye mi yoksa tuvale mi baktığı kasıtlı olarak belirsiz bırakılmıştır. Bunun yanı sıra diğer öğeler ,Art Nouveau tarzı sehpa açık pencereden görünen palmiye ağacı dekoratif iç mekân düzenlemesinde oturan kadın sanatçının sevdiği konulardır.Matisse’in çocukluğu dokuma atölyelerinin arasında geçmiştir.Tekstiller onun için görsel bir şölendir. Güzel olana hayranlık duyar Matisse. Hele ince kıvrımlı zarif mobilyalar poz verirler adeta karşısında.Arka planadaki kafesteki güvercinler, çokça işlenen bir konu olmayıp sanatçının kişisel yeni merakıdır.

RESİM KATALOG NO:592
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAİT”MASQUE”-II
RE RESMİN ÖLÇÜLERİ:28.3X22 CM
SMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.214

Desen çalışmasında Matisse farklı olarak gece kıyafeti ile yer alır.Sol alt köşede eski arkadaşı Marquet ‘ e çapraz olarak yazılmış bir not vardır.(1)Matisse’nin gece kıyafeti ile tasviri Marquet ile kurduğu arkadaşlığın samimiyet derecesini gösterir.

RESİM KATALOG NO:593
RESMİN İSMİ:CLAUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.5X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.324

Sanatçının torunu Claude' nın, portresinde arayış çizgileri tekrar gibidir. Kömür kaleminin(1) teknik olanakları başın yansımasını hareketlendirmiş ve desen çalışmasına silik çizgilerle beraber bir devinim kazandırmıştır. Boynu saran yaka ve kravat boğumu, Claude'nın ifadesini daha da yalın kılarken arama çizgileriyle dolu baş ve gövdenin açılımına netlik katar.

RESİM KATALOG NO:594
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT-XXVI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X52.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE PASTEL BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.214

"Self-Portrait-XXVI "(1) Matisse kendisini kıvrımlı hatların akışkanlığında başında hasır bir şapka sol elinde bir kalemle resmetmiştir. .Ayrıntılardan arındırılmış yüz hatları kurdeleli boyun bağıyla başa tam oturmayan şapka ile neşeli bir hal kazanır.

RESİM KATALOG NO:595
RESMİN İSMİ:SELF-PORTRAIT WITH STRAW HAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52X40CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.214

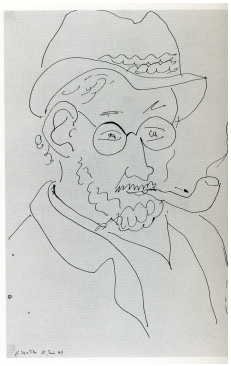

" Self-Portrait with Straw Hat"(1) de 1945 tarihli portrede Matisse ağzında piposu başında hasır şapkasıyla yer alır.Desene hakim olan neşeli sunum , saç sakal şapkanın süsü ve piponun dumanındaki kıvrımlı çizgilerde büyür.Çalışma izleyicide bir tebessüm oluştururken bir karikatüre benzer.Şapka başa tam oturmamış gövde yüze oranla büyük olup kulakta aynı ölçülerde ele alınmıştır.

RESİM KATALOG NO:596
RESMİN İSMİ:LETTERS PORTUGAISES-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27X21CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNTAIN
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.118

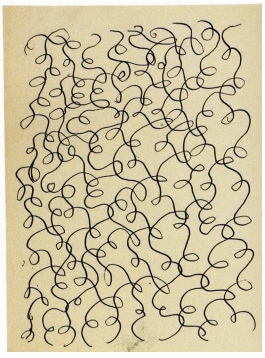

1946 yılında basımı gerçekleştirilecek olan Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabı için yapılmış bir desen çalışmasıdır.(1) İç içe geçmiş akar döner çizgi yumağı dikdörtgen alana yayılmıştır.

RESİM KATALOG NO:597
RESMİN İSMİ:LETTERS PORTUGAISES-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27X21CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATİSSE FOUNTAIN
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1)Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.118

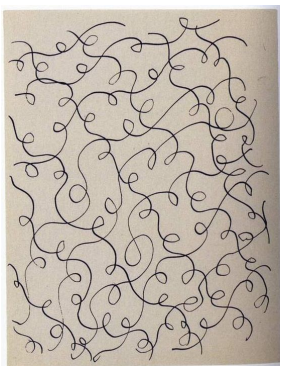

Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabında yer alacak bu çalışmada(1) Letters Portugaises-I " e göre kıvrımlı çizgilerin yoğunluğu hafiflemiştir.

RESİM KATALOG NO:598
RESMİN İSMİ:LETTERS PORTUGAISES-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27X21CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: PİERRE AND MARİA-GAETANA MATİSSE FOUNTAİN
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.118

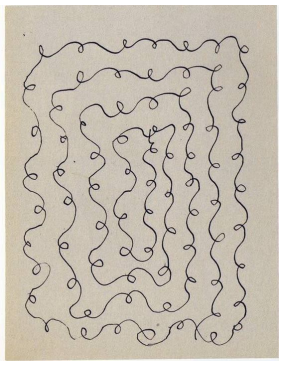

1946 yılında basımı gerçekleştirilecek olan Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabı için yapılmış bir desen çalışmasıdır.(1) Dikdörtgen alanda boğumlu kıvrımlı çizgiler içte kendini tamamlayıp küçük bir dikdörtgen oluşturur ve dışa doğru büyüyen dikdörtgenlerle neredeyse simetrik bir florans yapar.

RESİM KATALOG NO:599
RESMİN İSMİ:STUDY WITH LEMONS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40X53 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.88

"Study with Lemons" (1)ta tıpkı heykel gibi Matisse'in soyutlamalarında netliği yakalama kaygısıyla yapılmıştır.Bu çalışmasındaki limonların akademik çizgisi sanatçıya kolajlarında ve yağlı boyalarında uyguladığı yalınlaştırmanın ve deformasyonun netliğini kazandırır. Limon ve yaprakları tek bir kalem darbesiyle oluşturulmuş gibi akışkandır.Tümüyle aydınlık alanda desen hacmini dış kontur çizgileriyle bulur.

RESİM KATALOG NO:600
RESMİN İSMİ:STUDY WITH OAK LEAVES-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:38X51 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945-46
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.90

Matisse, özgün tekniği kağıt kesmelerinde geçmişe bağlılık hissiyle,bütünlük ve üç boyutlu alan uygulamasını yer yer kullanmaktan vazgeçmemiştir." Study Wıth Oak Leaves-I"(1) meşe yapraklarının çizgisel uslubu ve sol alt köşede yer alan gölgelendirmeler kağıt kesmelerine taslaktır.Bu türden çalışmalarıyla Matisse birkaç çizgiyle ya da makas darbesiyle az sözle çok şey anlattığı eserlerinde realiteyle flört eder.

RESİM KATALOG NO:601
RESMİN İSMİ:STUDY WITH OAK LEAVES-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:50X33 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945-46
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.91

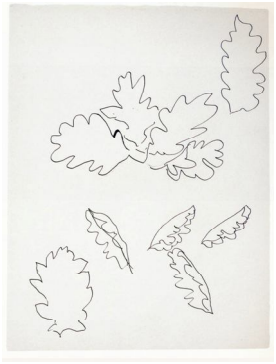

” Study with Oak Leaves-II”(1) de meşe yapraklarının çizgisel uslupla çalışılması ,yalınlaşarak sanatçının kağıt kesmelerinde sıklıkla kullanılan bir motif olacaktır.Tümüyle aydınlık alanda meşe yaprakları hacmini dış kontur çizgileriyle bulmuştur.Yaprakların kağıt üzerindeki dağılımındaki denge ,yer yer çapraz yinelemelerle sağlanmıştır.

RESİM KATALOG NO:602
RESMİN İSMİ:PAUL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:40.5X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE ,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1946,JULY
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.327

Matisse’nin torunu Paul’un portre çiziminde sanatçının gözlerinin kapalı olması ihtimali yüksektir. Sanatçı bu tür çalışmalarında figürü, kendi kimliğinden bağımsızlaştırma ve sadece bir resim yapma kaygısındadır.”Paul” adlı portre(1), sanatçının bu süreçte yaptığı bir çok desen çalışması gibi ,tümüyle aydınlık alanda, dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:603
RESMİN İSMİ:ANNELİSE'İN PORTRESİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.114

21 Aralık 1994 tarihinde satılan bu desen(1), Ecole Beaux-Arts geleneğinden çok farklı değildir.Matisse'in en yaratıcı eserlerinde bile geçmişe duyduğu sevgi belirgin şekilde hissedilir.Alan tümüyle aydınlık olup kıvrımlı ve doğrusal çizgiler ahengle birleşmişlerdir.

RESİM KATALOG NO:604
RESMİN İSMİ:JACKIE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:49.4X37.4CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.107(2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.326

Matisse 1947 'li yıllarda sağlık durumunun kötüye gitmesiyle uykularının son derece kötü olduğunun ve torunlarının resimlerini çizmenin ona iyi geldiğini söylüyordu.(1) Bu süreçte bir çok portre yaptı. Bunlardan biride aynı süreçte yapılmış "Jackie I" göre daha samimi bir ifadeye sahip olan "Jackie-II" di.Portre de yüzün geniş ovali saçların kıvrımlarıyla tamamlanmıştı.Bir ihtimalde çalışma, sanatçının gözlerini kapayarak yaptığı çalışmalarından biridir. Bu süreçte Jackie,16 yaşındadır ve Vence'nin kuzeyinde olan Villa le Reve' sanatçıya poz verdiği iki portre çalışmasından biridir.(2)

RESİM KATALOG NO:605
RESMİN İSMİ:JACKIE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:49.4X37.4CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEBLİ KALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.107(2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.326

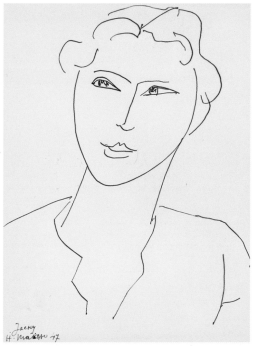

Matisse 1947 'li yıllarda sağlık durumunun kötüye gitmesiyle ,uykularının son derece kötü olduğunu ve torunlarının resimlerini çizmenin ona iyi geldiğini söylüyordu.(1)Bu süreçte çabukça ve temiz çizgilerle ,mürekkeb kalemiyle bir seri çizim yapmış ve hiç düzeltme yapmadan bu çizimleri oluşturmuştur. Konuyu aynı şekilde ele aldığı bir çok çizim yaparken "Jackie-I" de , torunu Jacqueline ,üst giysisindeki dik yakasının zigzaglarıyla desteklenen vurgulu uzun boynu izleyiciden uzaklaştırılan bakışlarıyla ulaşılmaz bir ifade içersindedir. Dudakların kıvrımı, saçların tekrarıdır. "Jackie-I" yalın çizgilere sahip olup Matisse'in sanat arayışlarında yalınlığın değerini göstermesi ve tek bir hamleyle oluşturularak güçlü desen bilgisinin ifadesi açısından önemlidir.Bu süreçte Jackie,16 yaşındadır ve Vence'nin kuzeyinde olan Villa le Reve'de poz vermişitir.(2)

.

RESİM KATALOG NO:606
RESMİN İSMİ:JACKIE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:56.8x38.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.107

"Jackie" de Matisse'e modellik yapan kişi torunu Jacqueline'dir.Sanatçı Jacqueline' in kömür kalemiyle oluşturulmuş çocuksu çizimini silerek dağıtmış, simetrik devam eden dış hatlarla manalandırmıştır. Konuyu özet niteliğinde alarak kız torununu çizmiştir. Portre, Jacqueline'in yapılan çizimin berraklığında kolaylıkla ayırt edilebilinen bir genç kadın olmuştur.(1) Jacqueline , kömür kaleminin dağıtılıp düzeltilerek ,silinerek hacmini alırken üst giysisinin zigzaglı yakasının içe devam eden lekeleri çehresinin sol tarafında da devam ederek, yüz hatlarındaki aydınlık lekelerinin ustaca düzenlemesiyle bir berraklık kazanmıştır.Matisse'in sanat yaşamındaki ifadesel arayışlarında torunlarıyla yaptığı çalışmalar bütünüyle benzeşen metodlar barındırır.

RESİM KATALOG NO:607
RESMİN İSMİ:WINDOW WITH EGYPTIAN CURTAINS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: WALLY FINDLAY GALLERIES,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.114

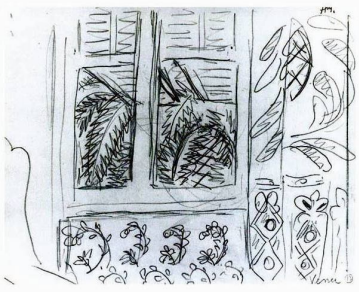

" Window with Egyptıan Curtaıns"(1) da sol tarafta yer alan Mısır işi perde Matisse' in bir çok iç mekan tablosunda yer almaktadır. Sanatçının, dekoratif eşyalara duyduğu sevgi çocukluk hatırasıdır ve bu hatıra onun hep yanındadır.Desende iç mekanla dış mekan birleşmiştir.İki boyutlu dekoratif örgüde yinede arka planda derinlikli bir manzara vardır.

RESİM KATALOG NO:608
RESMİN İSMİ:KENDİ PORTRESİ-XXVII
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.115

Sağlık problemlerinin üstesinden gelmiş görünen Matisse,modelleri ve arkadaşları yada 1947 tarihli bu kendi portresi gibi eserleri üzerinde yoğunlaşarak yeniden çizim yapmaya başlar.(1)Portre kasıtlı bir acemelikte çizilmiş olabileceği gibi sanatçının fiziksel gücünün yetersizliğinden de bu çizgilere sahip olabileceği gibi gözü kapalı yaptığı çizimlerdende olabilir.

RESİM KATALOG NO:609
RESMİN İSMİ:FEMALE TORSO
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 36X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM VE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.42

Matisse 1952 yılında kağıt kesme yöntemiyle yaptığı Venüs adlı eserini ayrıca kara kalem çalışması olarakta uygulamıştır.(1)Bu resim biçimsel olarak "Torse de Femme" adlı eserle bağlantılıdır.Aynı zamanda sanatçının 1919 tarihli "Small Thın Torso" heykelini hatırlatan bu çalışma muhteşem bir desen kabiliyetiyle oluşturulmuş ,dört ayrı kıvrımlı çizginin birleşiminden meydana gelmiştir.Matisse'in bu süreçte sanatındaki temel arayışı olan ışık, desende hayata geçirilmek için belirgin konturlu formu aşan kömür kaleminin dağılımı yer yer silinmiştir.

RESİM KATALOG NO:610
RESMİN İSMİ:MODEL IN STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100X75CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEBLİ KALEM VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.46

"Model in Studio" adlı resim siyah mürekkep ile geniş bir fırça kullanılarak yapılmıştır.Bu fırçayla geniş beyaz kağıt üzerinde başarılı çizgiler elde edilmiştir.(1) Matisse ' in yaşamının sonlarına doğru çalışılmış desen,usta bir elin çabukluğunda oluşturulmuş başarılı bir düzenlemedir.Komposziyonun merkezinde yer alan çıplak figürün belirgin kıvrımları,yapraklı üst bölümlenme ile örtüşüp ayrı bir bölüm oluştururken, ön plandaki hayvan postu üzerindeki benekler resmi kilitler.

RESİM KATALOG NO:611
RESMİN İSMİ:INTERIOR
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100X75CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,FIRÇA VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.268

Mürekkep ve fırçayla yapılmış "Interior" (1) adlı düzenlemede sağ üst köşede yer alan profil madalyon açık pencereden görünen yapraklar meyve tabağı ve masanın üzerinde yer alan bitkilerle 1947 tarihli "Still Life with Domegranates" çalışmasının bir benzeridir.Resimsel öğeler farklı düzlemlerdeki bir sunumdayken kuşbakışına yakın çizilmiş masanın üzerinde yer alan doğrusal perspektifli iri yeşil bitkinin yaprakları renk lekesine dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:612
RESMİN İSMİ:WOMAN WITH BARED BREASTS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60.4X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: HERMİTAGE MUSEUM, ST. PETERSBURG
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.49

" Woman with Bared Breasts" (1)adlı desen çalışmasında çıplak figür kusursuzluğun çarpıcı etkisiyle birlikte dokunulacak kadar titreşim yaratan çizgileriyle Matisse'in sanatında alışık olmadığımız tınısal bir haz verir.Çıplak göğüsleri dokunalacak kadar gerçekçi olup saçında ve boynunda yer alan çiçeklerle oldukça feminendir.

RESİM KATALOG NO:613
RESMİN İSMİ:DRAWING OF VIRGIN AND CHILD
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLITHEQUE FORNEY,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.59

Vence'de ki Rosaire Şapeli'nin kuzey çephesinin sağ tarafında yer alacak" Virgin and Child" adlı seramik panonun taslak çalışmasıdır.Masif formuyla Virgin etrafını saran sembolik motiflerle kompozisyonun merkezinde yer alır.Tamamiyle ayrıntılardan arındırılmış,yalın hatlarıyla çok daha çarpıcıdır. "Drawing of Virgin and Child"(1) adlı desen tamamiyle geçiştirilmiş,akışkan çizgilere sahiptir.

RESİM KATALOG NO:614
RESMİN İSMİ:STUDY FOR THE VIRGIN,MATISSE'HOTEL REGINA STUDIO
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.162

Kasım 1947 tarihinde Vence ' de ki Rosaire Şapeli projesini üstlenen Matisse , Hotel Regina'da ki stüdyosunda bir çok deneme çizimi yapar."Virgin and Child" seramik panosu için sanatının vazgeçilmezi motif örgüsüyle bezeli bir sunuma karar verir.Fakat taslak çalışmadan memnun kalmayarak,farklı arayışlar içine girer.Bu çalışmada Vigin ayaktadır.Etrafında çicek motifleri yoğun olarak ele alınmış üzerindeki giysisi ise sembolik motiflerle resmedilmiş olup boş yüzüyle evrensel bir kimlik taşır.Matisse desen çalışmasını Hotel Regina'da ki odasında yapmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:615
RESMİN İSMİ: SAINT DOMINIQUE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE ,NICE
RESMİN TARİHİ: 1948 YAZI
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.223

Vence'de ki Roasire Şapeli'nin kuzey çephesinin sol tarafında beyaz seramik karolara siyah çizgilerle dekore edilecek, "St.Dominik" figürünün ilk desen çalışmasıdır.(1) Matisse'e poz veren model Peter Conturier'dir. Şapkalı pelerinin hantal görüntüsünde figürün hacmi başarıyla resmedilmiştir. Uzun serinin içinde, yüz hatları en belirgin olan taslak çalışmasıdır.

RESİM KATALOG NO:616
RESMİN İSMİ:SAINT DOMINIQUE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KÖMÜR KALEMİ
RESMİN TARİHİ: 1948 YAZI
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.223

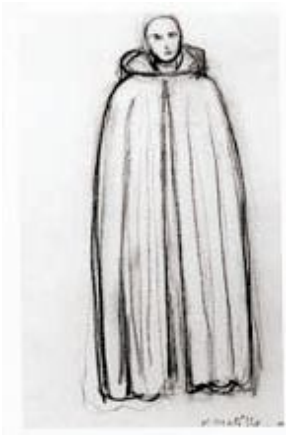

Vence' de ki Rosaire Şapeli'nin kuzey çephesinin sol tarafında beyaz seramik karolara siyah çizgilerle dekore edilecek, "St.Dominik" figürünün taslak çizimidir. Matisse'e poz veren model Peter Conturier'dir(1)Yalın hatlarla, pelerinin heybetli sunumunda figürün varlığıyla örtüşmesi sanatçı için çözülmesi gereken öncelikli sorundur.Yüzün özetlenmiş sunumu poza evrensel bir kimlik katar.

RESİM KATALOG NO:617
RESMİN İSMİ:STUDY FOR SAINT DOMINIQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X31.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE ,NICE
RESMİN TARİHİ: 1948,YAZ
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.223

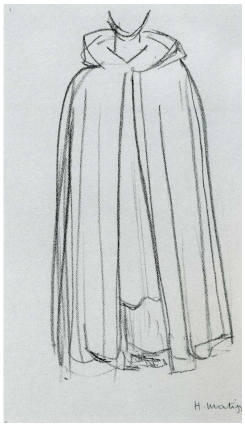

Peter Conturier'in modellik yaptığı bu çalışma Vence'deki Rosaire Şapeli'nin kuzey çephesine uygulanacak "St.Dominıque" adlı seramik pano için çalışılmıştır.(1)Düzenlemede cüppenin yaratacağı hacim, çözülmesi gereken bir sorudur. Matisse, pelerinin yalın çizgilerle akışını resmetmek için bolca arayış çizgileri kullanmıştır.

RESİM KATALOG NO:618
RESMİN İSMİ:STUDY FOR SAINT DOMINIQUE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X31.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE ,NICE
RESMİN TARİHİ: 1948,YAZ
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.134

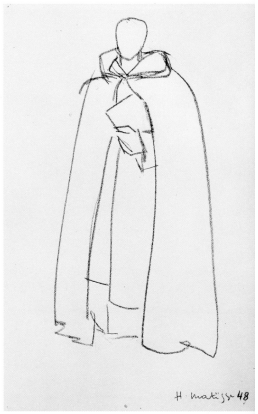

"Saint Dominik"' desen çalışması (1),tereddütsüz sanatçının desen kabileyetini ortaya koyar. Kabarık pelerinin altında vücut varlığını hissettirir.Aydınlık alanda ,üzerinde rahip çüppesi elinde kutsal kitabı ,ona evrensel bir kimlik kazandıran boş yüzü, dış kontur çizgileriyle hacmini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:619
RESMİN İSMİ:STUDY FOR SAINT DOMINIQUE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60X40 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE ,NICE
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.132

Vence'de ki Rosaire Şapeli'nin kuzey çephesinin sol tarafında beyaz seramik karolara siyah çizgilerle dekore edilecek,1948 tarihli(1) St.Dominik figürünün son deneme çalışmalarından biridir. Saint Dominik figürü, boş yüzüyle, evrensel bir kimlik taşır. Pelerinin mürekkeple kalınlaştırılmış katmanları kutsal kitabı tutan elin parmaklarında yinelenmektedir. Üst giysinin omuzlara dökülen şapka kısmı, yüzün ovaliyle vücudun düz çizgilerini, çapraz açılımıyla, birleştirir.Mimari planda ki konumlanışı ,hacmi ve bütünselleşme kaygısı,sol bölümdeki boylu boyunca çizgiyi açıklar.

RESİM KATALOG NO:620
RESMİN İSMİ:FLOOR OF SCALE MODEL OF THE CHAPEL,MADE BY EPI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 74X45X3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE ,NICE,FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.53

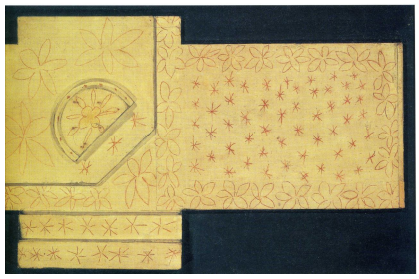

1993 yılında Kopenhang 'ta sergilenen bu eser Vence'deki Rosaire Şapeli için 1949-50 yılları arasında zemin çalışmasına bir örnektir.(1)Tasarım uygulamaya geçirilmemiştir.Zemindeki motif örgüsü yalınlaşarak adeta sembolleşmiştir.Matisse'in şapeldeki çalışmalarında ışık en önemli unsurdur.Sanatçı zemindeki bu hareketliliğin yakalamak istediği ışığa ters düşeceğini fark etmiş olsa gerek.

RESİM KATALOG NO:621
RESMİN İSMİ:L'ARBRE DE VİE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27x21 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.163

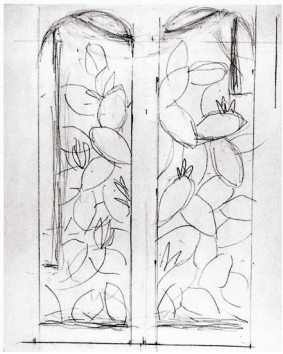

" L'arbre De Vie " adlı desen çalışması(1)Vence'deki Rosaire Şapeli'nin güney çephesindeki pencerede yer alacak vitrayın taslak çalışmasıdır.Dekoratif düzenlemedeki sembolik motifler yuvarlak kemerli ikiz pencerenin üzerine tutrulmuş bir kumaş parçası gibi bir ambiyans doğurur.

RESİM KATALOG NO:622
RESMİN İSMİ:VARIOUS STUDIES FOR THE BELL-BEARING SPIRE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:HİNDİSTAN MÜREKKEBİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR: : (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.167

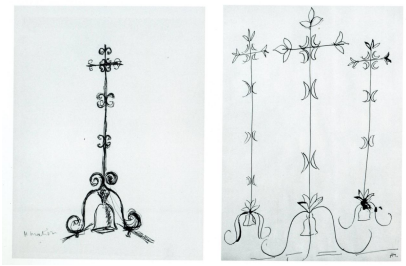

"Varıous Studies for The Bell-Bearıng Spıre" Vence 'de ki Rosaire Şapelinde yer alacak çan kulesinin desen çalışmasıdır. Matisse şapelde tüm dekoratif ve mimari unsurları müthiş bir titizlikle çalışmıştır. Çan kulesi Art Nouveau 'ın ince kıvrımlarına sahiptir,kıvrık dallar en tepede çiçek gibi açılır. Matisse, demirden yapılan çan külesinde yukarıya doğru ılşıklı bir duman yükselmesini umut etmiştir. (1)

RESİM KATALOG NO:623
RESMİN İSMİ:NADIA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 43.5X33 CM
RESMİN TEKNİĞİ:CONTE CRAYON
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.366

Nadia'nın portresi,(1) 1940'lı yıllardan sonra Matisse'nin portrelerinde ortaya çıkan, tek çizgide birleşen kaş ve burunla yalın bir çalışmadır.Muhtemelen kapalı gözle yapılmış olabilir.Bu durum sanatçıyı modelin kendisinden uzaklaştırıp,yalnızca resme odaklanmasını sağlar ve desen bilgisinin güçlülüğünü ,dolayısıyla sanattaki hakimiyetini ortaya koyar.Tamamiyle ışıklı bir alanda Nadia hacmini dış kontur çizgilerinden alır.

RESİM KATALOG NO:624
RESMİN İSMİ:CLASPED HANDS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X26.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATISSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.224

Matisse'in sanatının bütününde aradığı birliğin elde edilmesinde eller, çözülmesi gereken bir sorundur. Etli parmakların ritmik yinelenen deformasyonlarında ,anlatım güç kazanarak bir aheng oluşturmuştur.Bu resim Matisse' in eskiz kitaplarında yer alır ve Bizanslılara özgü dua şeklinin hareketlerini içerir.(1)

RESİM KATALOG NO:625
RESMİN İSMİ:CLASPED HANDS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X26.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR; (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.224

"Clasped Hands" Matisse 'in eskiz kitaplarında yer alan bir çizim olup ,Bizanslılara özgü dua şeklinin hareketlerini içerir.(1) Desendeki elle takdis hareketi, 13. yy'a tarihlenen; Anonimous, Christ Pantocratar'un el detayından çalışılmış, kıvrımlı çizgilerin oluşturduğu yinelemelerle biçim güçlendirilmiştir.Bütünüyle ışıklı alanda eller birkaç doğrusal kıvrımlı çizginin bütününden oluşmuş bir yalın bir motiftir.

RESİM KATALOG NO:626
RESMİN İSMİ:STANDING NUDE-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52X39.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: GALERIE JAN KRUGIER,DITESHEIM&CIE,GENEVA
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.273

1949 yılında kömür kalemiyle yapılmış çıplak figür(1) Matisse'in alışılageldik kıvrımlarına sahip değildir. Omuzlarda,kalçalarda ,sırtta ve ayakta dik ve köşeli hatlar tercih edilmiştir.Böylelikle çizgilerin dilini iyi bilen Matisse, figürü ince ve uzun algılamamızı sağlamıştır.Bu durum aynı zamanda figürü izleyiciden daha yüksek bir noktada konumlandırır.

RESİM KATALOG NO:627
RESMİN İSMİ:TWO STUDIES OF CLAUDIE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.225.

Vence'de ki Rosaire şapelinin kuzey çephesinin sağ tarafında yapılacak, "Virgin" duvar panosu için Matisse,öncelikli olarak, güzel genç bir kadının muhteşem şekilde klasik çizimlerini gerçekleştirir. İki model de sanatçının torunu Claudie'dır.(1) Virgin panosu için kapsamlı bir araştırmaya girdiği dönemde yapılan bu ikili kadın portresi, yalınlığın zarafetinin yalnızca çizgilerle aktarılacağı sunumda bir çalışmadır. Matisse bu çalışmaya Claudie' yla başlamış ve resmi ana hatlarıyla bitirmiştir.

RESİM KATALOG NO:628
RESMİN İSMİ: HOLLY FACE
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:47X62 CM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.226

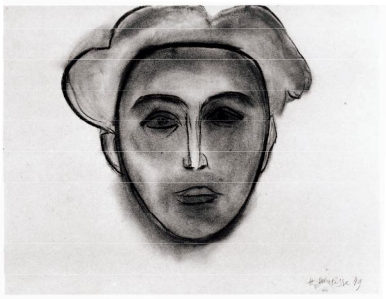

Kömür kalemiyle çalışılmış "Holly Face ",(1) yalın çizgilerle, ulaşılmaz bir ifadedir. "Two Studies of Claudie" çalışmasının bir devamı olarak yüz hatlarının özetlenmiş sunumu , saçın ayrı bir kavramsal yapı teşkil etmesiyle seramik panoda ,Matisse'in arzusu üzerine ziyaretçilerle kucaklaşır bir pozda resmedilecektir.Matisse yalınlık arayışında nerdeyse portreyi sembole dönüştürmektedir.

RESİM KATALOG NO:629
RESMİN İSMİ:ST.VERONICA'S VEIL,STUDY FOR THE SIXTH STATION
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:48 X62 CM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.232

" St.Veronıca's Veıl,Study For The Sıxth Statıon"(1) Rosaire Şapelinde yer alacak "Station of the Cross" adlı seramik panonun, on dört bölüme ayrılmış, İsa'nın çarmıha gerilişindeki altıncı sahnede yer alacak,Veronica İsa'nin yüzünü kuruladığı sahnenin betimlemesi için yapılan altıncı çalışmadır.Konu,doğrusal dış kontur çizgileriyle aydınlık bir alanda resmedilmiş ve sembolik olarak anlatılmıştır.

RESİM KATALOG NO:630
RESMİN İSMİ:ST. VERONICA
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:63X48 CM
RESMİN BULUNDUĞU YER: CHATEAU DE VILLENEUVE,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.229

Desen ”Station of the Cross” adlı seramik panonun Vence şapelinin doğu cephesinde yer alacak ve sol alt köşede den “Christ before pilate” adlı sahneyle başlayıp,sağ üst köşe de”En-tombment-”adlı sahne ile son bulan on dört parça ayrı sahnenin bir roman gibi anlatıldığı,”St. Veronıca” (1) adlı altıncı sahnesinin taslak çalışmasıdır.Veronica’ın İsa'nin yüzünü kuruladığı sahnenin betimlemesi için yapılan bu çalışma,kömür kaleminin elle dağıtılmasıyla aydınlık alanlara sahiptir.Matisse aradığı yalınlığa ulaşamadığını fark edecek ve kompozisyonun örgüsünde, iki figürü çıkaracaktır.Desene doğrusal çizgiler hakim olup ,boş yüzlerle tasvir edilmiş figürlerin katı duruşunda hacimleri başarıyla resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:631
RESMİN İSMİ:LYDIA DELECTORSKAYA,A STUDY FROM THE ESKIMO SERIES
RE RESMİN ÖLÇÜLERİ:52X40CM
SMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:309

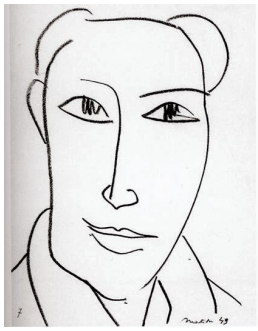

Matisse'in 1949 yılında başladığı Eskimo serisinden bir çalışmadır. Eskimo serisinin çalışmalarında Lydia Delectorskaya sanatçıya modellik yapmıştır. (1)Lydia Delectorskaya sanatçının son yıllarında gerek özel hayatında gerekse iş yaşamında sadık bir dostu,asistanı,yardımcısı ve modelidir. Biçim bozmalar, portreyi canlı kılar. Delectorskaya'nın dolgun dudakları, kişisel tek gerçekliğidir. Badem gözler, serinin diğer parçalarında, çizgi haline gelir. Burun kaşla birleşirken sol yanağın bombeli görüntüsü, ifadeyi yumuşatır.

RESİM KATALOG NO:632
RESMİN İSMİ:ESQUIMAU-ESKIMO,STUDY FOR AN ILLUSTRATION OF GEORGES DUTHUIT'S UNE FETE EN CIMMERIE
RE RESMİN ÖLÇÜLERİ:41X31 CM
SMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:309

1963 yılında yayınlanan ve Matisse'in damadı Georges Duthuit'in "Une Fete en Cimmérie" kitabı için yapılan illüstrasyonlardan biridir. Litografileri Fernand Moulot tarafından basılmış, kitabın basımı Andre Teriade tarafından gerçekleştirilmiştir. Eskimo serisinin çalışmalarında Lydia Delectorskaya sanatçıya modellik yapmıştır. (1)Yüz katı bir duruşta sanki elastiki gibi esnemiştir.Portrenin hacmi sanki acemice çizilmiş olan burunla ifadesini bulurken sanki bir çocuğun elinden çıkmış gibidir.Bu kasıtlı uyumsuzluklar Matisse'in desen kabileyetini ortaya koyar.

RESİM KATALOG NO:633
RESMİN İSMİ:ESQUIMAU-ESKIMO,STUDY FOR AN İLLUSTRATION OF GEORGES DUTHUIT'S -UNE FETE EN CIMMERIE-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:41X31 CM
SMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:308

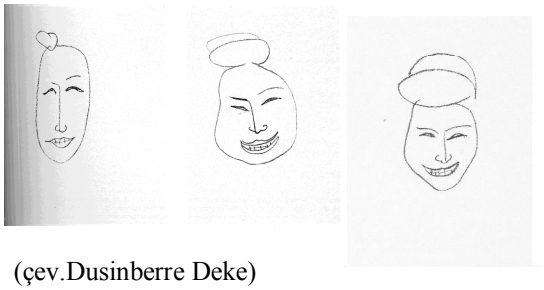

Matisse damadı Georges Duthuit' in "Une Fele en Cimmerie" si için bu üç çalışmayı yapmıştır.Bu çalışmalarda damatına ait Eskimo maskelerini kullanmıştır.Bu litograflar Fernand Moulot tarafından basılmış ve 1963 yılında Andre Teriade tarafından yayımlanmıştır.(1) Bu üçlü Eskimo portresinde yüz çehresi ve saç tutamı farklı salınımlardadır. Kaşla birleşen burun çizgisi saç tutamının çizgi yönünü takip ederek konumlanmıştır. Delectorskaya'nın dolgun dudakları arasında görünen kenetlenmiş dişler, Uzakdoğu masklarını hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:634
RESMİN İSMİ:CHEMIN DE CROIX
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:44.4 X33.2 CM
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE,NICE
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.229

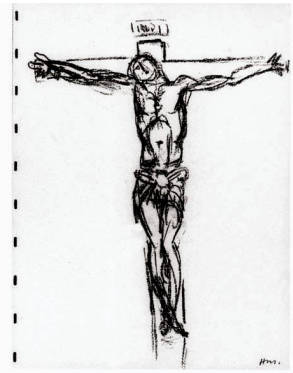

"Chemin de Croıx" (1) Vence' de ki Rosaire şapelinde yer alacak "Station of the Cross" adlı seramik panonun, on dört bölüme ayrılmış İsa'nın çarmıha geriliş öyküsünün on ikinci sahnesinde ki İsa'nın çarmıhtaki tasvirin taslak çalışmasıdır.Bu trajik öyküyü anlatmak için Matisse, İsa'nın vücudunda hatları belirgin kılarak ifadeyi güçlendirmiştir.

RESİM KATALOG NO:635
RESMİN İSMİ:STATIONS OF THE CROSS
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEBLİ KALEM VE GRAFIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:15.8x21.7 CM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1949-50
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.132-134

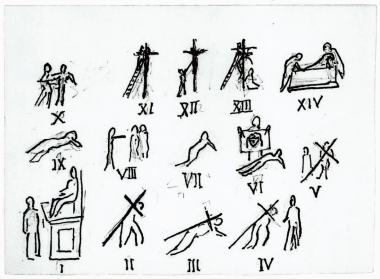

”Station of the Cross” adlı Vence ‘de ki Rosaire şapelinin doğu çephesinde sol alt köşede den Christ before pilate” adlı sahneyle başlayıp,sağ üst köşede”En-tombment-”adlı sahne ile son bulan on dört ayrı sahnenin taslak çalışmasıdır. On dört sahnede sembolik olarak ele alınmıştır.Rahip Rayssiguier’s bu çalısmanın siyah duvar resminden çok renkli bir çalısma olmasını ve zeminden başlayarak 5 feet e kadar yapılmasını istese de Matisse bu çalışmayı mavi beyaz ve siyah teknikle Rayssiguier in aksine 5 feet ten başlayarak çalışacaktır.(1)

RESİM KATALOG NO:636
RESMİN İSMİ:STUDY FOR LE CHEMIN DE CROIX
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1949-50
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.132-134

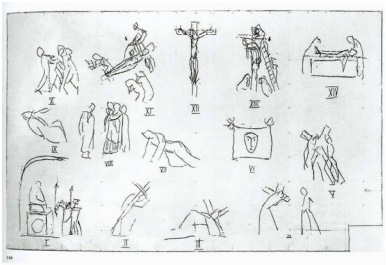

Vence şapelinin doğu çephesinde yer alan ”Station of the Cross” adlı seramik panosu için sayısız yapılan taslak çalışmasından biridir.Matisse İsa’nin çarmıha geriliş öyküsünü özetlenmiş bir sunumla anlatmak istemekte ve bu yüzden bir çok çalışma yapmaktaydı.Rahip Rayssiguier ‘s aksinede bu çalısmanın renkli bir çalışma değil beyaz ve siyah teknikle çalışılan bir duvar resmi olmasını istiyordu.(1)

RESİM KATALOG NO:637
RESMİN İSMİ: VIRGIN WITH CROSS-SHAPED FOLİAGE,FİNAL PREPARATORY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: VATICAN MUSEUM,ROMA
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.227

"Virgin with Cross-Shaped Foliage" hazırlık çalışmasının final versiyonu ,modern ve klasik öğeleri bir araya getirir. Figür, ikonalarda çokça işlenen, geleneksel Meryem ve çocuk İsa pozundayken , üslubu; deformasyonlarda ve yalınlıkta, moderndir.(1) Etrafı saran klasik üsluptaki çiçekler de asıl versiyonda sadeleşecektir. Amaç kiliseye gelen seyirciyle pano arasındaki mesafeyi kapamaktır.

RESİM KATALOG NO:638
RESMİN İSMİ:FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:21X13.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEB KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSİYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.258

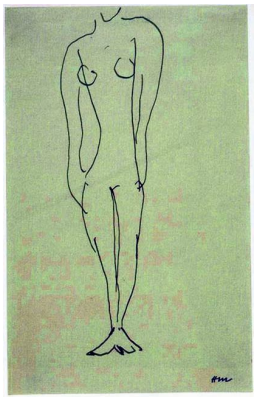

1950''li yıllarda Matisse'in çizgileri üst düzeyde bir yalınlık taşır.Kolaj çalışmalarında basite indirgenmiş formlar göze çarpar."Figüre" (1) yalın hatlarıyla oldukça cüretli bir çalışmadır.Ayrı bir kavramsal yapı ortaya koyan göğüsler,özellikle gövdeden taşan sağ göğüs Matisse'in özgün tekniği kağıt kesmelerle yapılmış 1952 tarihli "Standing Blue Nude" çalışmasında da yer alacaktır.Çıplak figür omuzların vurgusu, gövdeye yapışmış izlenimini veren kolları ve bitişik ayaklarıyla bir balığı andırır.

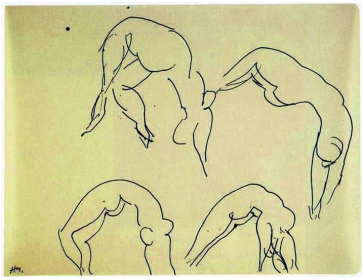

RESİM KATALOG NO:639
RESMİN İSMİ:FOUR STUDIES OF AN ACROBAT
RESMİN ÖLÇÜLERİ34X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEB KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSIYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR :(1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.264

" Four Studies of an Acrobat " (1) deseni çok güçlü olan Matisse bir akrobatın dört farklı hareketini yalın bir biçimde ortaya koymuştur.Tasviri zor hareketin enerjik estetiği ayak ucundan başlayıp ellere kadar süreklidir.Tümüyle aydınlık alanda akraotlar dış kontur çizgileriyle hacmini bulur.

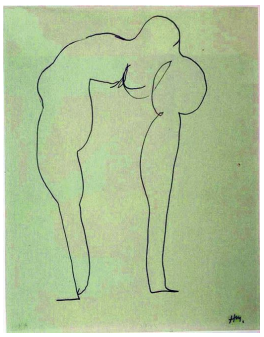

RESİM KATALOG NO:640
RESMİN İSMİ: ACROBAT STUDY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:26.5X21CM
RESMİN TEKNİĞİ:MÜREKKEB KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATISSE FOUNDATION KOLEKSİYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.264

"Acrobat Study" (1) Deseni çok kuvvetli olan Matisse, bir akrobatın vücut kıvrımını yalınlaştırarak neredeyse soyutlayıp ,bir motife dönüştürmüştür.Ölümünden kısa bir süre önce gerçekleştirmiş olup,uzun bir bambu çubuğunun ucuna kara kalem tutturarak yapılmıştır.

RESİM KATALOG NO:641
RESMİN İSMİ:PLANE TREE
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE,FIRÇA VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.81

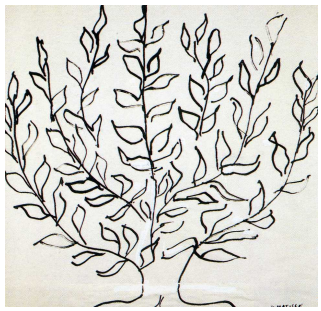

Matisse sanat hayatının son yıllarına doğru aradığı yalınlığa kavuşmuş,ağaç bir motif gibi işlenmiş adeta bir sembole dönüştürmüştür. Bu çalışmayı bir arkadaşının villası için yapmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:642
RESMİN İSMİ:TWO FIGURES LEANING AGAINST A TREE
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME VE MÜREKKEB
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.81

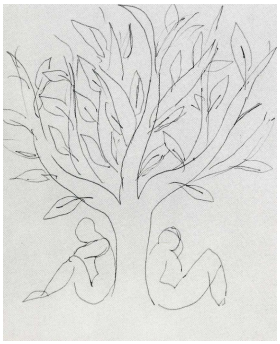

Matisse burada bitkilenmenin sembolüyle bir kadın ve adamın duruşunu kombine etmiştir.Daha sonra ağaç dallarına ve gövdesine güçlü bir şekilde yönlenmiştir.İnce ağaç yapraklarını aydınlatmıştır, neşelendirmiştir.Bu çalışmayı bir arkadaşının villası için yapmıştır.(1) Ayrıntılardan arındırılmış kadın ve adam figürü ağacın yapraklarıyla bir metofor oluşturur. Tümüyle aydınlık alanda dış kontur çizgileriyle betimlenmiştir.

RESİM KATALOG NO:643
RESMİN İSMİ:RABELAIS-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.6X40.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NİCE
RESMİN TARİHİ: 1951,OCAK
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

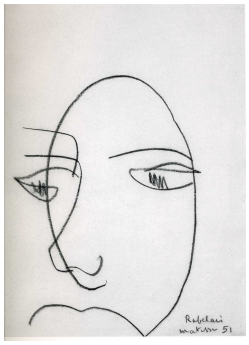

Matisse, portrelerinde, sadece gözlerle bir dışavurum gerçekleştirmek istemez. Desenin bütününde bunu yansıtmak ister. François Rabelois'in portrelerinde, üç farklı çizimle, yeni bir yol keşfetmiştir. (1)Deformasyonlarla neredeyse soyutlaşan portrede göz bebekleri, zigzaglarla kapalıdır. Portre'yi sanatçının gözleri kapalı olarak çizmiş olma ihtimali yüksektir.

RESİM KATALOG NO:644
RESMİN İSMİ:RABELAIS-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.5X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE RABELAIS,TOURS,FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1951,OCAK
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

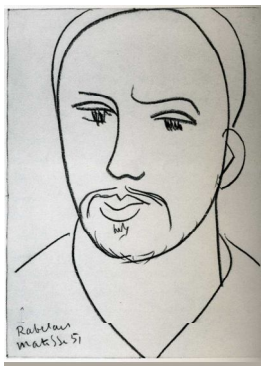

Matisse, Fransız Rönesans yazarı François Rabelois'in portrelerinde, üç farklı çizimle, yeni bir yol keşfetmiştir.(1) "Rabelais" ilk desen çalışmasına nazaran natüralist k üsluba daha yakın portrede gözbebeklerinin zigzaglı çizim tekrarı, François'in dışavurumunu öteleyip gözümüzü yalın konturlarla oluşturan desende hareket ettirir.Tümüyle aydınlık alanda portre hacmini doğrusal kıvrımlı dış kontur çizgileriyle bulur.

RESİM KATALOG NO:645
RESMİN İSMİ:RABELAIS-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.5X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAFIT
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1951,OCAK
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

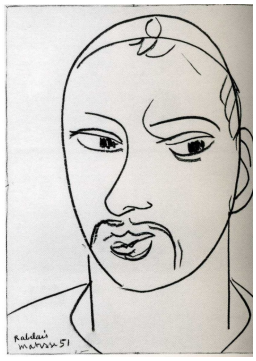

François Rabelais'in portresinde, gözbebeklerindeki zigzaglar sıklaşarak renk lekesine dönüşmüştür. İzleyiciden kaçırılan gözbebekleri, Matisse'nin portreyle kurulan ilişkideki özdeşleşme çabasıdır. Aynı tarihli Rabelois'in üç farklı portresinde Matisse, yeni bir yol keşfetmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:646
RESMİN İSMİ:STUDY FOR ALTAR CLOTCH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1951-52
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.) (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Germany: Hatje Cantz Verlag

" Study for Altar Clotch " Vence'deki Rosaire Şapeli için yapılmış , ekmek ve şarabın kutsanması ayini için kullanılacak bezin hazırlık çalışmasıdır.(1)Alana rastgele serpiştirilmiş etkisi yaratan balık sürüsü yalın hatları ve dekoratif süslemeleriyle bir motif örgüsünden farksızdır.

RESİM KATALOG NO:647
RESMİN İSMİ:PAUL MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

Matisse yaşamının son yıllarında torunu Paul' ün dört portresini ,gözlerini kapalı olarak yapmıştır ve bu çalışmalrında torununun kimliğini açıkça ortaya koymuştur. Matisse'in tabiriyle bu durum ellerinin öğrendiği, yüreğinin duyduğudur. (1)Doğrusal çizgili dış konturlarda aydınlık bir portredir.

RESİM KATALOG NO:648
RESMİN İSMİ:LYDIA DELECTORSKAYA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:56.9X38 CM
SMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: :(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:252

Matisse desenlerinde sıklıkla, burun çizgisini kaşla birleştirerek çizgisel üslubunda akışkanlığın peşindedir. Yaklaşım, portrenin yüz hatlarını yüzeysel kılar. Portre, açık yakanın sert konturlarının florasında, kalkık omuz başının yanağa temasında ve tebessüm eden dudaklarda izleyiciye bir şeyler anlatmak ister gibidir. Matisse muhtemelen bu çalışmayı gözleri kapalı yapmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:649
RESMİN İSMİ:PORTRAITS OF PAUL MATISSE-1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

Matisse'nin bir kaygısı vardır. Tasarımları, izleyiciyle özdeşleşmelidir.Ellerinin bildiğini,yüreğinin duyduğunu yaparsa bunu gerçekleştirebileceğine inanır. Torunu Paul'ün dörtlü grubun bu ilk çalışmasın da sanatçının gözlerini kapalı olarak yaptığı bilinmektedir.Burun çizgisi ve gözlerin uyumsuz konumlanışı, Paul Matisse'nin kimliğini gizlemez.Burun çizgisi ve yerinde olmayan kavisi sanatçının bu resmi gözleri kapalı çizdiğine kanıttır.Çeneye dayalı el bir kıskaça benzemektedir.

RESİM KATALOG NO:650
RESMİN İSMİ:PORTRAITS OF PAUL MATISSE-2
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

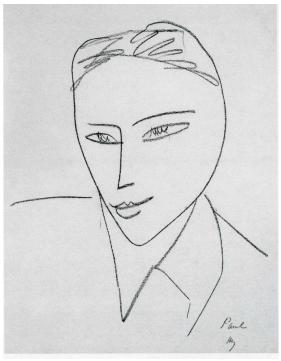

Matisse 1952 yılında torunu Paul' ün dört portresini gözleri kapalı olarak yapmıştı.Sanatçının tabiriyle yüreğinin duyduğunu ellerinin bildiğini yapıyordu.Dikkat çeken nokta ise bu dört portrede de Paul'un kimliğinin açıkça ortaya koymuştu.(1) Portredeki doğrusal çizgiler ergin bir çocuğun enerjisini aydınlık bir alanda açığa çıkarır.

RESİM KATALOG NO:651
RESMİN İSMİ:PORTRAITS OF PAUL MATISSE-3
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

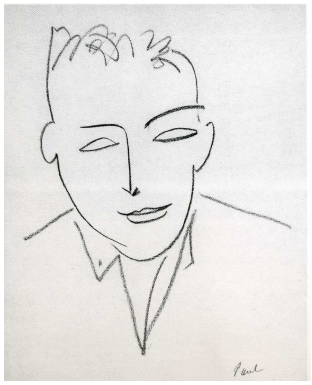

Sanatçının gözleri kapalı olarak yaptığı çalışmalarındandır.(1)Portre torunu Paul'un fiziksel özelliklerini sergileyen başarılı bir desendir.Yalınlık uslupta ağır basar.Doğrusal çizgiler kullanılmıştır.Yeni ergen Paul oldukça enerjik bir sunumdadır.

RESİM KATALOG NO:652
RESMİN İSMİ:PORTRAITS OF PAUL MATISSE-4
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 57X45 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KÖMÜR KALEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.252

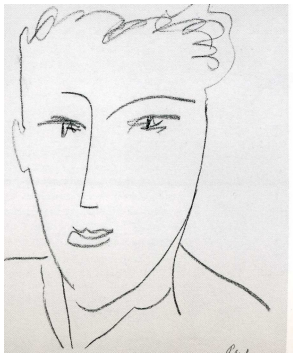

Sanatçının,gözleri kapalı olarak yaptığı çalışmalardandır.Ellerinin bildiği,yüreğinin duyduğu bir desendir.Paul'ün kimliği açıkça ortadadır.(1)

RESİM KATALOG NO:653
RESMİN İSMİ:PIG DONE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: DRAWING OF APIG DONE WITH EYES CLOSED
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.254

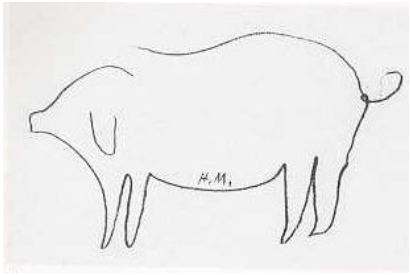

Sanatçının gözleri kapalı olarak yaptığı çalışmalarındandır. Matisse özneyi hızlı bir şekilde çizecek kadar çok iyi benimsediği bu yüzdende gözleri kapalı olarak çizebildiğni belirtmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:654
RESMİN İSMİ:GUILLAUME APOLLINAIRE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSIYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.142-143

Matisse, kömür kalemiyle gerçekleştirdiği portre Guillaume Apollinaire'ye aittir. 1899 yılında Reuveyre'den tedarik ettiği bir kimlik fotoğrafına itimat edilerek gerçekleştirilmiştir. Appolionere'nin güvenilir ve duygusal bir ifadesi vardır. Daha sonra aynı pozu ve benzer pozları altı litografi basımında kullanacaktır. (1)Damıtılmış ,izleyiciye dörte üç dönmüş portre kömür kaleminin dağılımıyla ışıklı gölgeli alanlara sahiptir.

RESİM KATALOG NO:655
RESMİN İSMİ:GUILLAUME APOLLINAIRE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.142

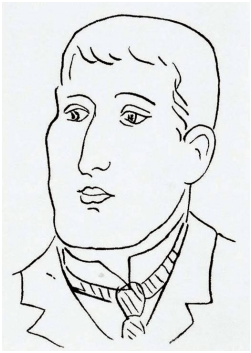

Guillaume Apollinaire'ye ait ayrıntılardan arındırılmış bu portre çalışması Rouveyre'in kitabında kullanılmıştır.(1)Apollinaire ,duygusal ve samimi bir ifadeye sahiptir.Matisse'in desen bilgisini kanıtlarcasına dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş, başarılı bir portre çalışmasıdır.Matisse'in sanatında yalınlık arayışı, bunun gibi çalışmaları neticesinde, sembole dönüşerek neticelenecektir.

RESİM KATALOG NO:656
RESMİN İSMİ:SIMMON BUSSY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 22X 15 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT ÜZERİNE KARAKALEM
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.138

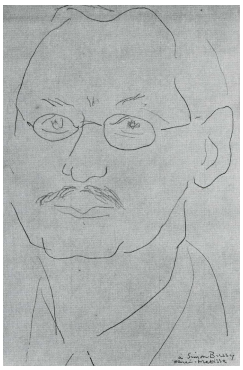

Simon Bussy, kurşunkalemle yapılmış portresinde ciddi pozda, gereksiz ayrıntılardan arındırılmış haldedir. İlineksel yüz hatlarıyla 82 yaşındaki bir adama benzemez. (1)Dermansız yaşı bertaraf edilmiştir.Bir kaç ustaca çizgiyle oluşturulmuş portre çalışması Matisse'in güçlü desen bilgisini ortaya koyar.

RESİM KATALOG NO:657
RESMİN İSMİ: TORUNLARIN RESİMLERİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.107

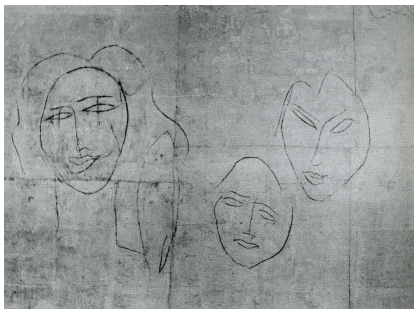

Ölümünden kısa bir süre önce Matisse uzun bir bambu değneğinin ucuna bir karakalem tutturarak odasının tavanına torunlarının gülen yüzlerini çizmiştir.Uykularının çok kötü olduğunu ve torunlarının resimlerini çizmenin ona iyi geldiğini 1952 yılında Nice 'da kendisini ziyaret eden Alman eleştirmen Gotthard Jedlicka' ya söylemiştir.(1)

3-Heykeller:

RESİM KATALOG NO:658
HEYKELİN İSMİ: PROFILE OF A WOMAN
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 92.4X33.7X31.4 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:PLASTER
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
HEYKELİN TARİHİ:1894
DİPNOTLAR:(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.108-109(2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.43

Matisse'e ilk heykelcilik dersini Georges Lorgeoux ,1892 yılında Gustavo Moreau'nun atölyesinde vermiştir. (1) Matisse'in ilk yaptığı heykel,alçak kabartma, Caroline Jabloud yüzünün bulunduğu bir çift madalyon olan "Profile of a Woman" dur. Joblaud'un yükseltilen görüntüsünde hareketsiz bir görüntü vardır. Caroline'in hemen hemen doğal büyüklüğüne yakın rölyef, madeni bir para ya da Rönesans madalyonlarının betimlemelerine benzemektedir. Caroline Jabloud ,sanatçının ilk çoçuğun annesidir.Eserin yapıldığı tarihte, ilk kızı Marquerite 'te doğmuş ve sanatçının yeni baba kimliğiyle yaptığı heykellerden biridir.(2)

RESİM KATALOG NO:659
HEYKELİN İSMİ: COPY AFTER BAYRE'S JAGUAR DEVOURİNG A HARE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:21.6X58.4X20.3 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1899 – 1901
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.100-105 (2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 69-71

On dokuzuncu yüzyılda akademik eğitimleri sırasında her öğrenci modellemek için Louvre'dan bir eser seçerken, Matisse' de Antonie-Louis Barye'nin" Jaguar Devouring a Hare "adlı eserini seçmiş ve sonrasında iki yılını bu esere adamıştır. Eser, Matisse'in heykeli sanatının bir parçası yapma konusunda kırılma noktası olmuştur .

Eğer ki 1901 yılında yapılan küçük bir at heykelini saymazsak bu eser sanatçının ilk hayvan modellemesi ve ilk vahşi bir sahneyi tasviridir. (2) Burada Jaguar 'ın ağzında avladığı tavşan yer alır fakat alt biçimin hareketli yüzeyiyle yukarı doğru çıktıkça düzleşen Jaguar'ın sırtı biçimle yumuşak bir ifadeye sahip olur.Heykel, orijinalinin canlılığını sanki özetlenmişçesine yakalanmıştır. Matisse 'in ilk heykellerinden sonra "Copy after Bayre's Jaguar Devouring A Hare"resmin amacının ötesinde bir tür gücü düşündürmektedir. Cézanne'in kine benzer bir amaca bütünsellik hissiyle hizmet etmiştir.(2)

RESİM KATALOG NO:660
HEYKELİN İSMİ: SERF
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 92.4X33.7X31.4 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM OF MODERN ART,SAN FRANCISO
HEYKELİN TARİHİ:1900-03
DİPNOTLAR.(1) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.108-109 (2) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183 (3) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 69-70(4) Alicia Leg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.9(5) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.106-113(6) Gowing,1993: 39-42.

Matisse' "Serf" adını verdiği heykeline , 1900 yılında kopya ettiği Barye'nin " Jaguar Devouring a Hare" heykel çalışmasından etkilenerek başlamıştır.Bu dönemde ideal öğretmen arayışına giren sanatçı, Rodin' in atölyesini ziyaret etmiş fakat sonra asistan Antonie Bourdelle'i tercih etmiştir.Bu verimli karşılaşma Matisse'in "Serf"'i şaşırtıcı bir şekilde bir oto portreye dönüştürmesine ve belirli bir primitivizim özgürlüğünün işaretini açığa vurmasına sebep olur.(1) Görünümü açısından Rodin'in "Walking Man" eserini anımsattığı aşikardır,fakat yapıtta insan figürünün ayrıntılı gözlem anlayışı egemendir.(2) Rodin'in kaslı bacakların sıkıca bedene tutturulduğu figür **"**Serf"'de olgunlaşmış, sanatçının fiziksel süjenin bütünlüğüne olan ilgisi burada ağır basmıştır. (3)Cezanne'in bütünsellik ilkesi Matisse'in asıl ilham kaynağıdır. Model kalıplanmadan önce kollar dirseklerin üstünden kesilmiş, bu da düşünceli bir şekilde öne eğilmiş kafaya ve çıkık karın yapısına daha fazla vurgu vermiştir.(4)

Heykelin, 1877 yılında Rodin'e "Walking Man" için poz veren model Bevilaqua ile yüzlerce oturuştan sonra tamamlandığı söylenir. Heykelin kolları kesilmeden önceki orijinal modelinin bir fotoğrafında, model yumruklarını sıkmıştır ki bu da Rodin'in diğer bir heykeli "Jean d'Aire" ile bağlantıda olduğunu gösterir. Fakat yüzey bakımından bu iki eser birbirlerinden farklıdırlar " Serf'i yeni bir tür ifade özgürlüğünü işaret eden hantal dalgalanmalarla modellenmiştir.(5)"Bu heykelde Matisse'in kendini adadığı, imgenin artan soyutluğu idealindeki destansı bir kulluk benzeri bir öğe vardır."(6) Matisse heykel çalışmalarını, figürü oluşturmada kendine yön veren bütünsel öğe çalışması olarak görmektedir ve " Serf"'heykelini çıplak erkek figürlerinde temel olarak kullanmıştır.

RESİM KATALOG NO:661
HEYKELİN İSMİ:HORSE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE,NICE
HEYKELİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.5

Matisse "Horse" adlı heykelinde atın arka ayaklarını dahil etmeyerek değişik bir form yaratmıştır.(1) Eksik olan ayaklar gözle tamamlanmaktadır.Modelleme gücünü yarım bırakılmış arka ayaklardan alır.Yüzeydeki hantal dalgalanma ön ayakların hizasında biterek , arkaya doğru düzleştirilmiştir.

RESİM KATALOG NO:662
HEYKELİN İSMİ:MADELEINE I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 54.6X19.4X17.2 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:ALÇI-BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,SAN FRANCISO
HEYKELİN TARİHİ:1901
DİPNOTLAR:(1) Alicia Leg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of Americ:,s.9-12(2) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183 (4) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 38-39

Matisse'in erken dönem heykel kompozisyonlarından biri olan "Madeleine I" 'in tasarımı özellikle insan vücuduna odaklanması şeklinde olup femine bir duruş biçimlenmede birincil husus olmuştur. Eser," Serf " ile aynı dönem içinde tamamlanmıştır. Başlangıç aşamasındaki ilk nü çizimin ritmik çizgisi geleneksel stüdyo pozlarının ötesinde kullanılmıştır. Göz ile ayaktan başa doğru kesiksiz bir kıvrım boyunca bağlantı kurulup, "kıvrım modelin durgun saygınlığını açığa çıkarır. "(1)"Madeleine I" Matisse 'in arabesk anlayışının heykel alanındaki tipik örneğidir.(2) Figür teknik olarak hareket etmese de sarmal bir ritimle hareketlendirilmiştir. Matisse bu heykelde, ağırlığı taşıyan sol bacağı vurgulamıştır. Vücut bir tarafa eğilmiş, ustaca dengelenmiş vücutsal değişiklikler ortaya çıkmıştır.

"Madeleine I"'de ve buna bağlı birkaç çalışmada sanatçı figürün kolları ile ilgili sanatsal bir probleme odaklanmıştır. "Madeleine I"' in belirgin ifade de ki vurgulu uyumu Matisse'in, belki Giovanni Bologna'nın bir heykelinin ya da zihninin gerilerindeki bir modelin abartılı bir prototipine sahip olduğu izlenimini uyandırır. Matisse'in, hayatı daha zarif yapmak için ihtiyacı olan iradenin insan doğasındaki zayıflığı hatta tükenişi olup olmadığı hep tartışılmıştır.(4)

RESİM KATALOG NO:663
HEYKELİN İSMİ: COPY AFTER PUGET'S ECORCHE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE NICE
HEYKELİN TARİHİ:1903
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.32

" Copy after Puget's Ecorche " Paul Cezanne 'in 1890 tarihli " Sketch After Puget' s Milo Of Craton" adlı deseninden esinlenerek oluşturulmuştur. Matisse ellerini kullanarak kil yöntemiyle bu küçük heykeli geliştirmiştir.(1) Derinin kaslar görünecek şekilde soyulduğu anatomik bu modelde insan vücudundaki kas gerilimlerinin biçim bozmalarla ifade edilişi,abartılmış formlar,tamamlanmayan kollar ve başın bir yumruya benzemesi dışavurumcu bir niteliği gündeme getirir.Başın aldığı biçimle kimliğini yitiren figür

RESİM KATALOG NO:664
HEYKELİN İSMİ: PROFILE OF A CHILD(MARQUERITE)
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MATİSSE ARŞİV
HEYKELİN TARİHİ:1903
DİPNOTLAR:

Rölyefte yer alan model ,Matisse'in Caroline Jackbould'tan olan kızı Marguerite'dir.1894 tarihli sanatçının ilk heykeli olarak kabul ettiğimiz "Profil Woman" da olduğu gibi madeni bir para ya da Rönesans madalyonlarının betimlemelerine benzer bir sunumdayken, dalgalı bir yüzeye sahip olmasıyla dikkat çeker.

RESİM KATALOG NO:665
HEYKELİN İSMİ: MADELEINE II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 59.5X18.5X20 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
HEYKELİN TARİHİ:1903
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.118

Matisse çok iyi bir ressam olarak bilinmesine rağmen onun kariyerinde seksen parça heykel çalışmasının da önemi yadsınamaz. Erken dönem heykel pozisyonlarının tasarımları özellikle insan vücuduna odaklanması sıklıkla femine duruşlar şeklinde olup, çizimlerinde ,resimlerinde,baskılarında birincil husus olmuştur." Madeline II" ressamın tipik erken dönem çalışmalarındandır. Heykelde modelin kıvrımlı duruşu vurgulanmış olup ,kesik, kuvvetli,işlenmemiş dalgalı yüzey görsel bir hareket yaratarak ışığı yakalar ve gözümüz heykelin etrafında dolaşır. Heykel , "Madeleine I" le aynı pozun düz modellenmesine zıt bir şekilde hareketli ve kıvrımlı yüzeyiyle hayat doludur. Heykelin hareketli yüzeyinde kollar göğsün üzerinde kenetlenmiştir.Rodin 'in 1885 tarihli " Meditation " eserinden izler taşır .(1) Başın kalkık sol omuza eğimi figürü naif kılar.

RESİM KATALOG NO:666
HEYKELİN İSMİ:SEATED NUDE WITH ARMS ON HEAD
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 34.9X16.2X18.1CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GATENA MATISSE FOUNDATION KOLEKSIYONU,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1904
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:266

1904 tarihli "Seated Nude with Arms on Head" heykel çalışmasında vurgu, havaya kalkık florans yapan kollarda ve biçimi boylu boyunca saran kaba dalgalanmaları bölen, sivri göğüslerdedir. Kalın boyun ve küçük belirtilerdeki baş ve yüzün hantal hatları vurguyu tamamlar. Modelin kıvrımlı duruşunda gözümüz dolaşırken heykel dalgalı yüzeyinde yer yer ışığı tutarak, hareket kazanır. "Seated Nude Wıth Arms On Head" 1951 yılında Matisse'in doğduğu yer olan Le Cateau'da hükümet tarafından açılan müzeye ailesi tarafından bağışlanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:667
HEYKELİN İSMİ: HEAD OF A CHILD
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: YÜKSEKLİK 13 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
HEYKELİN TARİHİ:1903-05
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.125

Matisse 1905 ile 1908 yılları arasında onunla aynı yolda ilerleyen sanatçı arkadaşlarının ailelerin portelerini çalışmıştır." Head of a Child" büst çalışması da ressam Henri Manguin'in genç oğlu Pierre Manguin'e aittir.(1)Büst belirgin dalgalanmalarıyla dikkat çeker. Aynı tarihte yapılan Matisse'in oğlu Pierre'in büstüyle benzer özelliklerdedir. Matisse iki büst arasında bir analoji ortaya koymuştur.

RESİM KATALOG NO:668
HEYKELİN İSMİ: HEAD OF A CHILD(PIERRE MATISSE)
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 16.4 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1904-05
DİPNOTLAR: (1) John Russell,(1999):*Matisse,Father&Son,* Harry N.Abrams,New york:s.9

" Head of a Child(Pierre Matisse)",Matisse'in 13 Haziran 1900 tarihinde, Bohain-en-Vermandois de doğan oğlu Pierre' in büstüdür.Büstte az bir dalgalanma dikkat çeker.İri başı,tebessümlü ince dudakları,dolgun yanaklarıyla duyguda ve anatomide dört-beş yaşlarındaki bir çocuğun dikkatli gözlemidir.(1) Matisse,ilk çocuğunun annesiyle Caroliena ile başlayan ve kızı Marquerite'yle devam eden heykel dizisinin üçüncüsüdür.

RESİM KATALOG NO:669
HEYKELİN İSMİ: WOMAN LEANING ON HER HANDS
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 12.4X23.8X16.2CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1905
DİPNOTLAR : (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.124

"Woman Leaning on Her Hands" Matisse ' in yalnızca iki tane ürettiği giysili heykellerinden birisidir.(1) Heykel genel olarak düz bir yüzeye sahipken ışın demeti gibi yayılan kollarında bir ritim vardır.Matisse heykeli 1904 yılının sonlarına doğru yapmaya başlamıştır.1904 yılının yazını Saint Tropez ' de " Luxe Calme et Volupte " nin taslak çalışmalarına başlarken figür arayışına girmiştir." Woman Leaning on her hands " figürü "Luxe Calme et Volupte" eserinde sol alt köşede yer alacaktır. Sanatçı kendini bir heykeltıraş olarak görmemekte, heykellerini,resmi tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak tanımlamaktadır.

RESİM KATALOG NO:670
HEYKELİN İSMİ: THORN EXTRACTOR
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 21.5X14.9X15.2CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ART GALLERY OF ONTARIO TORONTO
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.129

" Thorn Extractor " (1) Figür ,sanki sıkıntı içindeki ruh halinden kurtulma çabasında gibidir.Matisse'in yapıtlarındaki dingin ifadeyi barındırmaz.Sanat hayatının ilk yıllarında Matisse erkek figürlerinde bir gerilim,bir ızdırap yada düşük omuzlar sönmüş organlarla güçsüz bir dışavurum gerçekleştirirken ,nülerinde ise feminen kıvrımlarında izlenilmeye aldırmadan ya da baştan çıkarmayı düşünmeden bir sunumu tercih etmesi dikkat çekicidir.

RESİM KATALOG NO:671
HEYKELİN İSMİ:STANDING NUDE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 83.0X12.7X16.5CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.136

Matisse heykel de iki yana düşmüş kollar ve omuz , birleşmiş ayaklarla ,1901 yılında Paris'te yaptığı yağlı boya çalışması ,"Standing Nude "adlı eserindeki aynı duruşu tekrarlamıştır ve bu heykeli Collioure 'de yaptığı "Still Life with Plaster Figure" çalışmasında alçı olarak kullanmıştır. Heykel, biçim bozmalarının kol, boyun ve gövdedeki dik salıklığında alışılageldik feminen kıvrımlara sahip olmayıp,hareketsiz yüzeyiyle,ilk algıda cepheden bir sunumdadır. Abartılı ayaklar, hacmi kuvvetlendirir. Saç ayrı kavramsal bir yapı oluşturur.

RESİM KATALOG NO:672
HEYKELİN İSMİ:STANDING NUDE,ARMS ON HEAD
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 26.0X13.3X10.8CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: RAYMOND AND PATSY NASHER KOLEKSİYON,DALLAS
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New

Matisse'in "Standing Nude Arms on Head" adlı heykel çalışması gelişigüzel yaptığı akademik çalışmalarından türemişken ayrıca "Joy of Living" eserindeki genç güzel kadının gerinmesini anımsatmakta bunun yanısıra bu devasal figür Cezanne 'nın "Bathers" adlı eserinden ilhamını almıştı..(1) Figür, kolları başının üzerinde kenetli bir durumda, ayakta durmaktadır. Heykel yüzeyinde hantal dalgalanma ağırlıklı kol ve başta görülürken, aşağıya indikçe sert bir düzlüğe kavuşup, bacaklarda yumuşayarak , destek üzerinde ışığın yaptığı gezintiyle çoğalarak sonlanır. Vurgu florans yapan kol ve başta, fırlak göğüs ve kalçadadır. Heykelde arkaya alınmış sol ayak, arka cephede kesin bel kıvrımının sebebi, çıkık kalçanın ve fırlayan göğüslerin çıkış noktasını barındırır. Abartılı formlarla,vurgulu bir duruşa sahiptir.

RESİM KATALOG NO:673
HEYKELİN İSMİ: SEATED NUDE,ARMS ON HEAD
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 34.5X18X16.5CM
HEYKELİN MALZEMESİ:Bronz
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATİSSE FOUNDATION COLLECTION,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.149

"Seated Nude,Arms on Head" (1) adlı heykelde bir kadın figürü, dalgalı yüzeyiyle ,başı sola eğimli,florans yapan kollarıyla,naif bir şekilde bir kütlenin üzerine oturmaktadır.Üst gövde sanatçının "Joy of Living" adlı eserinde sağ planda ayakta duran figürde karşımıza çıkar.Sanatçının heykelleriyle tabloları aynı paralellikte devam etmektedir.

RESİM KATALOG NO:674
HEYKELİN İSMİ: MARGUERITE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 16X16.5X15.6CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:PHYLLIS HATTIS FINE ARTS,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.97

Matisse sıklıkla yapıtlarında aile üyelerine yer verir. Büst, kızı Marguerite'ye aittir. Modelleme de , Marquerite, ayrı kavramsal yapı ortaya koyan saç düzenlemesinde, oya gibi işlenmiş üst giysisiyle ve yalın yüz hatlarındaki naif tebessümüyle, bir çocuk imgesiyle karşımıza çıkar. Marquerite, burada 12 yaşındadır ve bir bebeğin gülümsemesiyle, gözlerindeki fark edilebilir tanımsızlıktadır.(1)Heykel , fonksiyonel olarak, "Marguerıte Reading-I-II" tablolarının taslak çalışmasıdır.Sanatçının heykelleriyle,tabloları aynı paralellikte devam eder. Matisse, kendini bir heykeltıraş olarak kabul etmemekte, heykeli resmi tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak görmektedir.

RESİM KATALOG NO:675
HEYKELİN İSMİ: RECLINING FIGURE WITH CHEMISE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 14.0X30.2X14.9 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.132-135 (3) Alastair Wright, (2004):*Matisse and the Subject of Modernism*, Prınceton Unıversty Press ,Italy:s.176(3) Wright, 2004:169.

"Reclining Figure with Chemise" heykeli Matisse'in çıplak olmayan iki heykelinden biri olması açısından dikkat çeker.(1) Heykel poz itibariyle "Joy of Living" merkezinde yer alan figüre benzer.Heykel de dalgalı ve oldukça pürüzlü yüzeyinin ışık haleleri gözü heykel etrafında dolaştırır.Sağ dirseğine dayanarak uzanan figürün özelikle sağ ayağı net bir biçimle ortaya konmuşken,vücudu saran elbise titreşimli görüntüsüyle Matisse'in sanatındaki arayışlarını kanıtıdır.Bunu yanı sıra figürün yüzündeki pürüzsüz alanlar, yatay bir biçimde düzenlenmiş kompozisyonu bütünler.Figür bir bakıma Cleopatra ya da "Blue Nude " la ilişkilendirilebilineceği gibi enerjisini hayali bir doğulu kadından veya Makedon soyundan almış olabilir.(2)Fakat heykel asıl çıkış noktasını 1906 tarihli "La Florentine" adlı bir fotoğraftan almıştır.(3)

RESİM KATALOG NO:676
HEYKELİN İSMİ:TORSO WITH HEAD (LA VIE)
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 23.3X10.2X7.6CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: METROPOLITAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.143

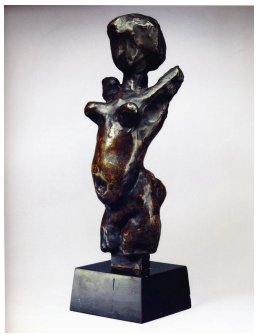

Matisse' in Kuzey Afrika gezisinin kalıntılarını "Torsa with Head "adlı eserinde açıkça görülmektedir.(1)Bronzla çalışılmış torsa, ayrıntılardan arındırılmış, dalgalı bir yüzeye sahip baş eklenmiştir. Heykel öne doğru fırlayan göğüsler,karın,kalça,yukarı kalkık kesilen kolların duruşunda modern sanatın cüretkarlığına fazlasıyla sahiptir.Simgeci ve yalınlaştırıcı kübist bir üsluptan çok üsluplaştırılmış ama daha doğalcı olan gerçekçi üsluptadır.

RESİM KATALOG NO:677
HEYKELİN İSMİ:HEAD WITH NECKLACE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 14.9X13.0X9.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: RAYMOND AND PATSY NASHER KOLEKSİYON,DALLAS
HEYKELİN TARİHİ:1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.192

Matisse'in erken dönem heykel çalışmalarından "Head with Necklace" kendiliğinden yapılan eğlenceli bir heykeldir.(1) Matisse'in müşfik modellemesinde küçücük yüz hatlarında "Small Head With Comb"'un ciddiyeti vardır.Her ikisinde vurgu masif saçlardadır.Büst biçimlerinin sıralı düzenlemesinde bütünlenir.Saçların birbirine tutturulan,enli kütlesi omuzlara kadar devam eder.Kolyenin eğrisi kaşın belirgin oyukluğunda devam eder.Heykelde parmak dokunuşları oldukça belirgindir.

RESİM KATALOG NO:678
HEYKELİN İSMİ: SMALL HEAD WITH UPSWEPT HAİR
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ:TERRA-COTTA
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:LE CATEAU CAMBRESİS,MUSEE MATİSSE
HEYKELİN TARİHİ:1907
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.73

" Small Head with Upswept Hair " de saçlar ayrı bir kavramsal yapı ortaya koymakta ve üzerindeki sıralı keski darbeleri, yüz hatlarının çizgisel belirlemeleriyle bütünselleşerek, büstün pürüzsüz yüzeyinde duru bir ifadeye sahiptir. Modelin,Matisse'in eşi Amelie olması muhtemeldir. Yanmaz tuğla çamurundan yapılmış bu baş katı kil gibi gözükmektedir.(1)

RESİM KATALOG NO:679
HEYKELİN İSMİ:SMALL HEAD WITH COMB
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:7.8X5.6X6.4CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1907
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.192

Matisse'in erken dönem heykel çalışmalarından" kendiliğinden yapılan eğlenceli bir heykeldir".(1) "Head With Necklace" yle aynı dönemde yapılmış olup büste küçücük yüz hatları ciddi bir pozda olup vurgu masif saçtadır.

RESİM KATALOG NO:680
HEYKELİN İSMİ: RECLING NUDE I-(AURORA)
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 33.2X50.2X27,9 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART ,CONE COLLECTİON
HEYKELİN TARİHİ: 1907

DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 72-73(2) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi,sayı:317,s.20 (3) Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23 (4) Isabelle Monod-Fontine,(y.y):*Matisse ceuvres de Henri Matisse(1869-1954)*Verve,Paris:s.146 (5) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.62.(6) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.109(7) Gowing,1993:72-73.(8) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.152-157 (9) Gowing,1993:72-73.

Matisse' in resimde biçimi koruma ve yakalama kaygısıyla yapılan heykel çalışmalarındaki kararlı buluşlar 1907 yılının yazında Collioure'da başlar (1) . Collioure'da kaldığı sıralarda heykel sanatçısı Maillol ile tanışıp (2) 1907 yılında "Recling Nude I(Aurora) heykelini yaparak bronza döker.(3) Matisse,"Recling Nude I(Aurora) " figürü üzerinde çalışırken heykel yere düşerek zarar görür. Heykele geri dönmeden önce sanatçı "Souvenir of Biskra-Blue Nude" adlı eserini buradan aldığı ilhamla oluşturur. Heykelin telafisi olarak haşin ve vurgulu bir biçimde tuvale yansıyan çalışmadan sonra , heykeli tekrar ele almıştır.(4)

"Recling Nude I(Aurora) Matisse' in heykelleri içinde netlik ,etkileyicilik ve duygu akıcılığı bakımından en göze çarpandır. Belli bir uzuva yaslanarak alınmış bu pozda, kol ya da bacak,öncelikle eklem vurgulanır, yeterli bir enerji ile bunun altı çizilip,özellikle uzuvları eklemlere bölmeyip organın içine dahil edilmiştir. (5) Figürün ölçüleri normal boyutların üzerinde olup, kaslıdır. Poz, muazzam sol kol üzerine uzanmıştır, bunu abartılı kalçalar ve destekleyici sağ kol ile süslü yapı tamamlar. Bu seçim Matisse'in 1905 yılında biçimlendirmeye yardım ettiği uyarlama Maillol'un" Le Méditerranée"'ın ilgili duruşuna bir şeyler borçludur.(6)

Aynı şekilde daha erken tarihli "Luxe, calme et volupte"de geliştirdiği poz üzerinde çalışmaktadır ve bu otuz yıl boyunca belirgin bir gelişme göstererek sanatçıyı ara ara meşgul edecektir.(7)' Matisse," Joy of Living" in temel desenleri ve "Figure with Chemise "figürlerinin genişletilmiş bir halinde olan bu çalışmadaki alt başlık

Aurora, Matisse'in Hellenistik imgelerden doğan peri kızları hakkında bilgi sahibi olduğunu gösterir.(8) "Reclining Figure with Chemise" ile kıyaslandığında "Reclining Nude I (Aurora) Michelangelo'nun çalışmalarında olduğu gibi ölçüde dramatik bir genişlik ve etkileyici bir güç sergiler. Matisse 1907 yılı yazının başlarında İtalya'ya gitmiştir ve aklında Rönesans fikri vardır ki 1901 tarihli "La coiffure"'da ki desenler arasındaki ilişki ve aşağı sarkan kolun ayırımı hayran olunan Michelengolu nun "Palestrina Pieta"nın uyumsuz bir izini taşımaktadır.(9)

Sanatçı heykellerindeki insan figürü şemasını daha sonra gerçekleştireceği bir çok resim,çizim baskılarında kullanarak, bu pozu bir çok "Odalisque" serisinde ve "Pink Nude" ilham kaynağı olarak almıştır.

RESİM KATALOG NO:681
HEYKELİN İSMİ: TWO NEGRESSES
HEYKELİN TARİHİ:1908
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 46.7X26.7X19.1 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: RAYMOND AND PATSY NASHER KOLEKSİYONU
HEYKELİN TARİHİ: 1907-1908

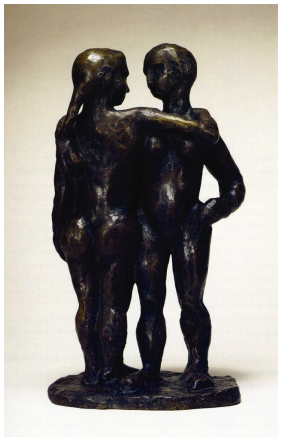

DİPNOTLAR: (1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.23(2) - Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 79-80(3) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.158-159 (4) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*, Dost kitabevi,Ankara:s.85(5) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.158

Matisse'in iki figürü bir araya getirdiği tek heykel olan"Two Negresses" de(1) iki güçlü yapılı nü, zıt yönlere bakan yüzleriyle, birinin kolu bir diğerinin omzunda yan yana durmaktadırlar. Figürlerden biri bedene yapışık kolu ve birbirine yaklaştırılmış bacaklarıyla sımsıkı kapalıdır, diğeri bacakları açık ve sol kolu kalçasında kompozisyonu geniş kılar. Figürlerin yan yana duruşu ve yüzlerin birbirine bakışı ile heykele iki ön cephe verilmiştir. Bu tür bir üç boyutlulukla izleyici heykelin tamamını görmek için heykelin çevresinde bir kez dönmelidir. Neredeyse simetrik olan , dikdörtgen düzenleme ,bütünleyici bir görüntüdedir.

Heykel, bir Fransız kültür dergisinde ki iki kızın çok bilinen bir fotoğrafından işlemiştir. (3) Sanatçı fotoğraftaki duyumsal ve sappho'cu imgeleri yumuşatmış,(4) kızların bacaklarını kısaltarak gövdelerini uzatıp, fotoğrafta yoksun oldukları heykelsi heybeti onlara vermiştir. Figürler, birbirlerinin aynadan yansıması gibi ayakta durmakta, kilitlenmiş bakışları ve birinin erkeksi kafa yapısıyla cinsel bir belirsizlik ortaya koymaktadır. Bu tarz bir ikilik Picasso'nun 1906 tarihli" Two Nudes" eserinde de görülür. (5)

. Resimdeki heykeli oluşturan mavi rengin modülasyonu gerçek bir mavilikten çıkmıştır. Mavi sadece bu kromatik zıtlıkta zıt bir renk değildir, aynı zamanda vücudun duruşunda kendini kişileştiren yine kendine özgü bir tavırdır. Bu, yayılan tek bir rengi yoğun anlam yüklü bir renk olarak ilk görüşümüzdür ve "Two Negresses" gibi resim

şeklini almış heykeller sayesinde Matisse vücut bütünlüğü ve imge bütünlüğü arasındaki benzerliği geliştirmiştir.

RESİM KATALOG NO:682
HEYKELİN İSMİ:SEATED FIGURE,RIGHT HAND ON GROUND
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
HEYKELİN TARİHİ:1908
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.3

Matissse bu süreçte oldukça istisnai bir üretim içindedir.Küçük elde taşınabilen objeler ve büyük kompozisyonlar yapmaktadır. (1) "Seated Figure,Rıght Hand on Ground" un çok küçük boyutlarda olması, bu heykelin başlıca özelliğidir.Matisse heykeli değişik formlarla meydana getirmiştir.Baş ve saçlar üç ayrı topağın birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.Sağ kol abartılı bir açılım yapar.

RESİM KATALOG NO:683
HEYKELİN İSMİ: SMALL CROUCHING TORSO WITHOUT ARMS OR HEAD- I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: DIRECTION DES MUSEES DE FRANCE
HEYKELİN TARİHİ:1908
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.4

İlk algıda bir kaya parçasına benzeyen(1)" Small Crouching Torso without Arms or Head- I" ritmik bir salınım hissi uyandırır.Heykel bir torsa eklenen belirgin bir bacakla oluşturulmuştur.

RESİM KATALOG NO:684
HEYKELİN İSMİ: SMALL CROUCHING TORSO WITHOUT ARMS OR HEAD -II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 12.7X6.1X9.2 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1908
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.23

" Small Crouchıng Torso without Arms or Head " da kadın figürü, güçlü duruştaki sağ ayağından aldığı destekle yere çökmüştür . Sağ kol omuzdan kesilmiş olup, gözümüzde tamamlanır.Yüz hatları,ayrıntılardan arındırılmış,yüzeyin tamamındaki dalgalanmalardan ayrı bir yapıdadır. Matisse Cezanne' dan aldığı ilhamla,fiziksel bütünlüğe önem vermekte ve tek parça ağır bir kütle olan ,yüz hatlarını çevreleyen, saçın gövdeyle girdiği ilişkide bütünselliği sağlanmıştır. Oldukça küçük bir heykel olup bu şeklin küçük olması esas gerekli olan formu düşündürmesi açısından avantajlıdır.(1)

RESİM KATALOG NO:685
HEYKELİN İSMİ: DECORATIVE FIGURE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 72.1X51.8X31.4 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: RAYMOND AND PATSY NASHER COLLECTION
HEYKELİN TARİHİ:1908
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.180

Matisse'in "Decorative Figure" adlı heykelinin, çıplak çömelen heykeller serisiyle ilişkisi çok tartışılmasa da ,sanatçının karmaşık içe dönük figür motifine keşfini hazırlamıştır.Matisse' in diğer heykellerine bakılırsa bu heykel diğerlerine göre devasal bir ölçektedir."Decorative Figür "de kesişen bağlantılardaki figürün etrafında olan ve baştan aşağı esen arabesk rüzgarı 3 boyutlu bir form sunmaktadır.(1) Heykelde pütürlü yüzey, ışık oyunlarıyla birleşerek figürü hareketlendirir. Feminen kıvrımlarındaki vücut, ayakların abartılı formuyla sonlanarak sabitlenir.

RESİM KATALOG NO:686
HEYKELİN İSMİ:TORSO WITHOUT ARMS OR HEAD
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 24.6X6.8X6.8 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
HEYKELİN TARİHİ 1909
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.169

" Torso without Arms or Head" heykelini "Serpetine" de bulunan sadelik anlayışını neşeli bir çizimle karşılaştırmak mümkündür.Bu bol verimli gösterişin kendince fiziksel ifadesini açığa kavuşturmak için Matisse" Torsa without Heads or Arms" yapmıştır. Burada sanatçının odaklandığı şey hareketli heykel gövdesidir. Her ne kadar Rodin ve Degas benzeşen heykellerinde gövdenin hareketlerine odaklanmayı izole etmek için heykeli yontmuşlar ise de Matisse bu yöntemi kullanmamıştır.(1) Heykel ,yüzeyindeki yer yer küçük dalgalanmalarla daha güçlü bir görsel hareket kazanır.Eksik bırakılmış bacak , kollar ve baş gözde tamamlanır.Sanatçının geçmişe bağlılık hissiyle bir tors uyarlaması olan" Torso without Arms or Head" modern sanatın cüretkarlığına fazlasıyla sahiptir.

RESİM KATALOG NO:687
HEYKELİN İSMİ:SERPENTINE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 54.6X29.2X19.1 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ 1909
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.168-179 (2) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.32 (3) Lynton,1982:32-33. (4) Lynton,1982:32-33.(5) - Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 86-88(6) Gowing,1993:86-88.

Matisse, 1909 senesinde "Dance" isimli resim üzerinde çalışırken aynı zamanda hareket halindeki dansçıların figürlerini heykelde modellemek için de birkaç çalışma yapmıştır. Bunların arasında en çok göze çarpanı "Serpentine"'dir. Heykel dansın düz ve ritmik hareketlerini destekler niteliktedir. " Serpentine" de ki poz Rönesans heykellerine benzer. Ayakta duran çıplak bir kadın bacaklarını ayak bilekleri üst üste gelecek şekilde kıvırmıştır, çenesini eliyle destekleyebilmek için dirseğini kıvırıp bir kütüğün üzerine dayamıştır. Diğer eli sırtına kıvrılmış ve kalçalar adeta vücudu sarmıştır.(1) Eser bize Afrika heykellerini de anımsatır ve sanatçı öne çıkan duruşla Rodin 'in buluşu olan bitmemiş figür anlayışını birleştirmiş,klasik geleneğe uygun büyük boyutlu bir figür ortaya koymayı başarmıştır. (2)

Matisse'e heykeli, kendi tabiriyle "biraz şişman,fakat biçim ve hareketi oldukça uyumlu"olan bir fotoğrafa bakarak yapmıştır.(3) Heykelde gövde ve kolları aşırı derecede incelterek bütün parçaların oranlarını değiştirip,hareketsiz olan bir biçime açıklık ve salınım kazandırmayı tercih etmiştir.Bu yüzden Matisse 'in figürü hareketsiz olmakla birlikte,figürün parçaları belli bir akıcılıkla gözü her yandan bakmayı ve heykeli çevreleyen boşluğu algılamaya çağırır gibidir.Burada bir çarpıtma değil,bir güçlülük duygusu ile karşı karşıyayızdır.(4) Bedenin ve uzuvların devamlılığı yumuşak ve şekli değişebilen bir borunun değişiklikleri olarak görünürler. Kollar bir elden diğerine kadar kıvrımlı bir çizgi ile kendilerine özgü bir bölgeyi yönetir ve anlatırlar. Boylu boyunca ışığı toplayan uyluğun keskinliği şişman, yuvarlağımsı bir şekil kadar çok anlam ifade eder.

” Hangi açıdan bakarsanız bakın baştan ayağa her bir çizgi bizim gördüğümüz belirtileri doğrulayan görünmez ve doğal bir yapının kusursuz derecede doyurucu kenarını çizer. Belli bir düzende yerleştirilmiş görsel hisler cinselliği ve karakteri olan kendine ait bir tür varlık ortaya çıkarır. Boşlukta canlı doğrusal bir eda üstlenir, hatta bu boşlukla alay eder gibi ve biraz işvelidir bu eda. Bu imge mükemmel ve zarif bir neticedir; Matisse ‘in söylediğine göre bu kendisinin ilgi alanıdır. “(5)

Bu figürle Matisse, orijinalliğin en kararlı ve en beklenmedik vuruşlarından birini yapmıştır. Matisse’in hayranlarından Henry McBride ve Roger Fry sanatçının atölyesini ziyaretlerinde “Serpentine” yi görünce nasıl da şaşkına döndüklerini anlatmıştır. (6)Aslında, bu şaşkınlık Matisse’in temasının bir parçasıydı. Cézanne’in eserlerinde yetersizlik gibi görünen şeylerin aslında birer güç olduklarını Matisse ,çok erken fark etmiştir. Geleneklere bağlı çalışarak , vücudun orantılı şeklini hissetmiş ve Cezanne’in hâkimiyet alanının belirtisini gururla taşımıştır.”Serpentine” hoş bir aldırmazlıkla, bir başka karmaşanın daha son bulduğunun işaretidir. Hiç şüphe yok ki hayatın kalıpları sanatın kalıcı eserleridir. Kendi başkalaşımlarının birer parçasıdırlar ve her tarz birbiriyle uyumlu birer anatomi ortaya çıkarır.

RESİM KATALOG NO:688
HEYKELİN İSMİ:BACK I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 190.5X116.8X16.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: FRANKLIN D. MURPHY SCULPTURE GARDEN,UNIVERSITY OF CALIFORNIA
HEYKELİN TARİHİ: 1909
DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 10

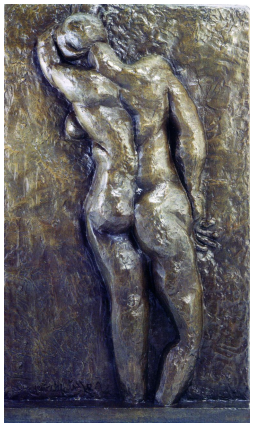

" Back I" dört rölyefli bir seri olan çalışmanın ilki olup heykel alanındaki Matisse'in başlıca eserlerindendir. Rölyefte, çıplak bir kadın duvara dayanmış ve bize arkası dönüktür, doğal olarak modellenen vücut sağ bacağın da çizgisiyle S şeklini almıştır. Baş, sağ bacağa doğru dönüktür ve bu durumda kadın ağırlığını arka tarafa doğru vermiş gibi görünür." Back I" de desen sanki bir baskı varmışçasına yüzeye sere serpe yayılan yuvarlaklığıyla , tam olarak üç boyutlu olarak şekillenmemiştir. Zemine zıt bir şekilde kabaran küme yapısıyla, kaslı bir görünüme sahiptir. Pürüzsüz yüzeyi de figürde parlaklık hissi yaratır. Düzenlemede, dekoratif bir figür gibi süslü kıvrımlar baş kısmından aşağı doğru akar, dirseği sarar ve omurga izinden aşağıya doğru ilerleyerek sağ dizin üzerinden kalçayı çevreler. Sarkan saçlar vücut eksenini oluştururken ,dolgun göğüsler gerçekte görünür olmayan figürü destekler biçimde gösterilir. Kıvrılmış sağ elin parmakları da bir yelpaze gibi duvara doğru uzatılmıştır.

Rölyefin pozu Cezanne'nin "Bathers" tablosunun etkisini taşımaktadır.Deseni meydana getirmek için oluşturulan köşeli arka plan ise Gauguin ile kesin bir benzerlik gösterir. Bunun yanı sıra,Gustove Courbet 'in 1853 tarihli " Bathers " adlı yağlı boya çalışmasında etkilenmeler de açıkça ortadadır.

"Back I" de modellemenin asıl gücü onun insan şekline yeni bir şekil kazandırmasıdır ve 1909 yılında Schukin'in için "Dance " adlı tablosunu oluştururken "Back I" deki rölyefler gibi imge beden tarafından şekillenen ilişkiyi çözümlemesine yardımcı olur.(1)

RESİM KATALOG NO:689
HEYKELİN İSMİ: SEATED NUDE (OLGA)
HEYKELİN TARİHİ: 1909-10
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:43x24,5x 33 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.183

Matisse, öğrencisi ,Rus ressam Olga Merson'un heykelini yaparken 1910 ile 1911 yıllarında yaptığı çömelen ya da oturan çıplak modellerini tekrar ele almıştır."Seated Nude Crouching Nudes" serisinin ve yakın ilişkisi olan "Seated figure ,Right hand on the Ground " in yankısıdır. (1)Heykel, Matisse'in ilk gizli aşk macerası olan Olga Merson'un sağ kolun dizle temasından geriye dönerek omzuna dokunduğu, ilgi ihtiyacını karşıladığı bir modellemededir. Kompozisyon üzerinde bıçakla çalışarak yüz hatları pürüzsüzleştirilmiştir. Sol el ve ayak ise hantal görüntüsünde destekleyici dolgu olup figürü zeminde sağlam kılarken ifadeyi güçlendirir. Saç ayrı bir kütleyle modellenmiş,"Seated Nude(Olga)" duyumsal bir cinselliği ve karakteri olan kendine ait bir tür varlık ortaya çıkarmıştır.

KATALOG NO :690
HEYKELİN İSMİ: JEANNETTE 1
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 33.0X23.4X25.7 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:HIRSHIRON MUSEUM ANAD SCULPTURE GARDEN
HEYKELİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 89-90(2) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.30-32

Matisse'in toparlanan ve yeniden çalışılan büyük öneme sahip şekillerinin arasından yeni bir heykel grubu doğar. Beş heykel serisinden oluşacak çalışmanın ilki," Jeannette I"büstü, sanatçının tıpkı resme ilk başladığı gibi bir portrenin Empresyonist tavırla modellenmesiyle yapılmıştır.(1) Matisse, ilk iki versiyon için doğrudan Jeanne Vaderin adındaki genç bir modelle çalışmıştır.(2) Uslupsal olarak seri, aşamalı olarak ,"Back" serisine benzeyen bir dönüşümle soyutlaşacak, üç boyutlu tasarımlarında bir meydan okumaya dönüşecektir.

Büst,güvenilir inançlı yüz hatlarında noktasal bir çene ,çıkık burun ve ağırlaşmış gözler ve ayırt edilebilir güçlü anlıyla yer alır. Saçların tepesi hacimlidir. "Jeannette" serisi büyük bir kahramanlığın aktarılmasına benzer bir modellemededir.

RESİM KATALOG NO:691
HEYKELİN İSMİ: JEANNETTE 1I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 26.7X30.5X27.9 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1910
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.198-199

Matisse, "Jeannette II"" de daha önceki kalıpla modellemiş olsa da ifadeyi gözle görülür biçimde değiştirmiştir. Kompozisyon üzerinde bıçakla çalışarak yüz hatlarını pürüzsüzleştirmiş ve basitleştirmiştir. Çenenin altını boyundan ayırmış, saçın topuzunu kesmiş ve başın sol arka kısmını oymuştur. Boyun kesilerek saç doruğa ulaşmıştır. Sol kulağı da ortadan kaldırmış ve sağ kulağı küçük yuvarlağımsı ilave bir parçayla yeniden şekillendirmiştir.(1) "Jeannette I" 'e göre daha şiddetli bir sunuma sahiptir.Bıçakla çalışarak yüz hatları düzleştirilmiş ve yalınlaştırılmıştır.

RESİM KATALOG NO:692
HEYKELİN İSMİ: JEANNETTE 1II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:59.7X30.5X30.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ -kil
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1911
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.198-207(2) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.30-32(3) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,* Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 89-90

" Jeannette" serisinden "Jeannette III" tamamen yeni bir konsept sunar. Matisse, bu heykeli kille ve tamamen özgür bir yaratıcılıkla modellemiştir. Matisse, kompozisyonu köşeli yapılarla yeniden yapılandırmıştır. Yüz hatları kabaca tasvir edilmiş fakat aynı zamanda abartılmıştır. Gözler irileştirilmiş ve kalın göz kapaklarının altından dışarı doğru biraz daha çıkıntı yapmıştır. Burun büyümüş ve gaga gibi kıvrılmıştır. Çene sivrilmiştir. Saç ,soğan şeklindeki küçük kütlelerle yeniden hayal edilerek modellenmiştir.(1) Böylelikle armut görünümlü yüz, gaga şeklinde bir burun ve kabarık saçlar "Jeannette III" de daha da belirginleştirilmiştir.(2) Yüz hatlarının ve saçların ayrı ayrı kavramsal yapılar olarak ortaya çıktığı üçüncü uyarlama böylelikle oldukça yeni türlere alternatif çözümler üreten iki paralel sonucun kaynağını oluşturmuştur. (3)

RESİM KATALOG NO:693
HEYKELİN İSMİ: DANCE
HEYKELİN TARİHİ: 1911
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:42.5X18.1X18.7 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: HIRSHHORN MUSEUM ANAD SCULPTRE GARDEN,SMITHSONIAN INSTİTUTİON,WASHİNGTON
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.169

"Dance" adlı eserinde Matisse yine figürü bir parça olarak model etmiştir. Ellerde ki ve ayaklarda ki dikkat dağıtıcı unsurları bir kenara bırakarak omuzların pozunda kalçalarda ,kollarda,büstte ve başında konsantre olmuştur.Bu heykelde ki akıcı hareketleri vurusları sanatçının aynı dönemde yaptığı stüdyodaki çalışmalarından bulabiliriz 1912 tarihli "Nasturtiums with Dance"örnek olarak verilebilinir.(1)Heykel dansın düz ve ritmik hareketlerini destekler niteliktedir. Matisse, bunu ,1909 "Dance" tablosu üzerinde çalışırken , hareket halindeki dansçıların figür arayışında gerçekleştirdiği heykeli,"Serpentine" den öğrenmiştir.

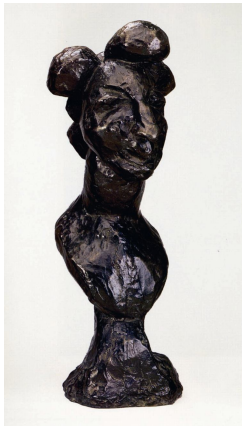

RESİM KATALOG NO:694
HEYKELİN İSMİ: JEANNETTE1V
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 61.2X22.5X28.1 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: HİRSHİRON MUSEUM AND SCULPTURE GARDEN
HEYKELİN TARİHİ: 1912
DİPNOTLAR:(1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.31

Matisse'in 1910 yılında başlayan "Jeanette" serisinin dördüncü uyarlaması detay farklılarıyla üçüncü uyarlamaya benzer.Bu uygulamada yüz daraltılmış, yanaklar oyuklarla şekillendirilmiş, burun ve saçın ön çıkıntısı vurgulanmış ve gözlerin çıkıklığı azaltılmıştır.(1)Ayrı kavramsal yapılar çok daha belirgin bir sunumdadır.

RESİM KATALOG NO:695
HEYKELİN İSMİ: JEANNETTEV
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 58.1X21.6X23.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1913
DİPNOTLAR:(1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.32(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 89-90(3) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.198-207(4) Gowing,1993:89-90.(5) John Russell,(1999):*Matisse,Father&Son,* Harry N.Abrams,New york:s.151-155

Jeannette serisinden "Jeannette V" de heykelin yapısı belirgin şekilde basitleştirilmiş ve böylece baş, varyasyonlar olarak ortaya çıkarılmıştır.(1) "Jeannette III"'ün kalıbıyla başlanan bu parçada Matisse saçların yumrulu kısımlarını yontmuş, göz çukurlarını derince oymuş böylece burnu ve alnı vurgulamıştır, soldaki göze düz bir şekil vermiştir. Matisse' de modellemenin fiziksel yapıyı ayrı bir canlılıkla anlatabilme kapasitesi 1909 tarihli "Serpentine"'de ortaya çıkar. Bu anlatımla birlikte bu yapılar , kendi uyumlarını sanatın anlaşılması zor bir canlılığı olarak kabul edilen ritmik bir tutarlılıkla bir araya gelirler.(2)

Heykelin kaba görünüşü Matisse'in büyük bir saygıyla ele aldığı Afrika figürlerini anımsatır, fakat bir yandan da Kübizmin deneysel ve liberal etkilerini taşır. Kübist bir heykel olmasa da ayrı ayrı fakat birbirine bağlı parçalardan oluşan serideki hacimin parçaları açısından Kübist etkileri gözler önüne serer.(3) Matisse 'in bu buluşu sonraki yirmi yılı oldukça etkileyerek otuzlu yıllarda yayılan biyomorfik soyutlama tarzı için kaynak olacaktır.(4)Pablo Picasso'un 1931 tarihli"Head of a Woman" adlı eseri "Jeannette V" den alınan ilhamla oluşturulmuştur.(5)

RESİM KATALOG NO:696
HEYKELİN İSMİ: BACK II
HEYKELİN TARİHİ: 1913
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:190.5X121.9X17.2 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: FRANKLIN D. MURPHY SCULPTURE GARDEN,UNİVERSİTY OF CALİFORNİA
DİPNOTLAR: (1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.25(2) Dorothy Kosınkı,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):Matisse painter as sculptor ,Yale Unıversty Pres,New Haven and London,s.160-165

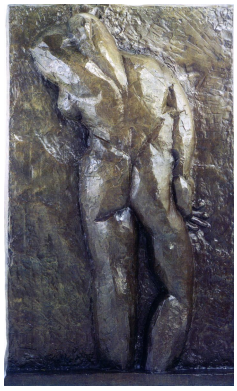

Oldukça doğal bir figür olarak başlayan " Back I'"den sonra modellenen "Back II" yalınlaştırılarak geometrik bir vücut yapısı ortaya çıkarır. Heykel, ilk versiyonda olduğu gibi figür merkezden kopuk yerleştirilmiştir. Fakat duruş daha kararlıdır. Ritmin akışı senkopludur ve modelleme Kübist kesmelere ve keyfi çizgilere sahiptir, bunu bel ve kalçalarda görebiliriz. Yuvarlak sol omuzda ve kıvrılmış sağ kolda birbirine aksi yönde bir hareket vardır. Saç ve boyun, sonraki evrelerde ortaya çıkacak sadeliği önceden bildircesine sırt çizgisine yayılan bir düzlem oluşturur.(1) "Back II " de vücudun S şekli daha az belirgindir. Baş, boyun ve omurga çizgileri belirsizleştirilmiştir. Matisse serinin bu iki parçasını "Bathers in the River"'ı resimlerken çalışmıştır.(2)Matisse, kendini bir heykeltıraş olarak kabul etmemekte,heykel çalışmalarını ,resmini tamamlayan bütünsel öğe çalışması olarak görmekteydi.

RESİM KATALOG NO:697
HEYKELİN İSMİ:BACK III
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 190.5X114.3X16.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: FRANKLIN D. MURPHY SCULPTURE GARDEN,UNIVERSİTY OF CALIFORNIA
HEYKELİN TARİHİ: 1916-1917
DİPNOTLAR:(1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States :s.27.

Matisse'in 1909 senesinde başladığı dörtlü bir rölyef olan "Back" 'in üçüncü uyarlamasında gövde, yapıyı dört ana bölüme ayıran uzun saç yardımıyla karelere bölünmüştür."Back-I" de ki kıvrımlı hatlar yerini doğrusal hatlara bırakmış olup kalçalar ve bacaklar, anatomik yapının izleri ile birleştirilmiştir.Yayvan yapılı parmaklar da kompozisyondan çıkarılmıştır.(1)Matisse "Back" serisinin ilk çıkış kaynağını Cezanne'ın "Bathers" adlı eserinden aldığı ilhamla oluşturmuştur.

RESİM KATALOG NO:698
HEYKELİN İSMİ: FIGURE WITH CUSHION
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 13.3X26.7X10.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1918
DİPNOTLAR: (1)Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.230

"Figüre with Cushion" ilk bakışta "Reclining Nude "serisini hatırlatsa da kalçanın abartılı formundan doğarak kıvrılan sol ayakta ve sağ elin dayandığı kütlede farklı ,iri hatlara sahip olmayan ,yalınlık arayışında,narin bir figürdür.Yüzeyde küçük girintiler ve yüz hatlarında belirginleşen kesilmiş yüzeyler vardır.Heykelde ışık yansımaları görsel bir hareket kazandırır.Matisse'in sanatında yalınlık, hocası Gustave Moreou'nun öğretilerinin izinde temel arayışıdır.

RESİM KATALOG NO:699
HEYKELİN İSMİ: SEATED NUDE CLASPING HER RIGHT LEG
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 22.9X21.9X15.2 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1918-19
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.182

Matisse ,sanatında temkinli bir deneycidir.Hiç bir şey rastlantısal ve kendiliğinden doğma değildir.İnce bir muhakemenin ürünüdür. 1918-19 tarihli "Seated Nude Clasping her Right Leg" heykeli,1909 tarihli "Study,Heads and a Figüre" desen çalışmasının uyarlamasıdır. Nüde sağ bacak kollarla sıkıca kavranmıştır.Ayrıntılardan arındırılmış kafa,yalınlık arayışında bir yol, deforme sol bacak ve inceltilmiş kollardan oluşan dalgalı yüzeyiyle heykel akademik çizgiden uzaklaşmaz. Heykel ,Matisse'in 1922 yılında yapacağı "Large Seated Nude" ortaya çıkana kadar, son yaptığı oturan çıplak figürdür. Öncesinde 1909 ve 1910 yıllarında "Seated Nude Olga" da da kolların uzun haliyle açık ve aydınlık bir heykel çalışması yapmıştı.(1)

RESİM KATALOG NO:700
HEYKELİN İSMİ: CROUCHING VENUS
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 26.4X24.0X14.3 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1918-19
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.220

" Crouching Venus "heykelinde dizlerinin üzerinde yere çökmüş figürün kafası bir yumruyu anımsatmaktadır.Yarım bırakılmış kollar da gözde tamamlanır.Heykelin bütününde hantal bir hareketlilik vardır.

RESİM KATALOG NO:701
HEYKELİN İSMİ: LARGE SEATED NUDE
HEYKELİN TARİHİ: 1922- 1929
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:77.5X80.3X34.6 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.216-226 (2) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America,s32-35 (3) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*, Dost kitabevi,Ankara:s.85

Yüksekliği 70 cm'den fazla olan "Large Seated Nude" Matisse'in en büyük ve en tutkulu heykelleri arasında sayılır. Matisse için şiddetli ve heybetli bir tarzda kendi yolunu çizmesi açısından katalizör görevi görmüştür.(1) Kolları başının arkasında kenetlenmiş ,geriye doğru keskince uzanan" Large Seated Nude"'un iri bedeni, sağ dizin alt arka kısmına sıkıştırılmış sol ayak ile, mimari bir sundurmaya benzer. Kalça ve bacakların, bedenle orantılanırsa, alışılmadık bir şekilde kısa olması bu heykelle ilgili en çekici noktalardan biridir. (2) 1925 yılında, Matisse üç taş baskı ve "Odalisque with a Tamburine" de bu figürü kullanır ama heykelde koltuğun yarattığı destek yoktur, bu da büyük bir gerilim ve denge yaratır.(3)Göğüslere doğru çekilen sağ bacak, Michelengelo'nun Tomb of Guiliono da ki "Night-Duke of Nemorous" figürünü hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:702
HEYKELİN İSMİ: SMALL NUDE IN AN ARMCHAIR
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 23.2X21.6X16.8CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: STEPHEN MAZOH
HEYKELİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.220

Matisse "Small Nude in an Armchaır" (1) heykelini "Large Seated Nude" in tersine çevrilmiş pozunda ayrık bir pozda şekillendirmiştir.Deformasyonlarla güçlenen modellemesinde, ince hatlar, kırılganlığın bir adım ötesindedir.Sağ bacak koltuktan sarkmakta,üst beden boşlukta asılı kalmaktadır."Large Seated Nude" tanrısal görkemi ,burada, ev ortamına ait bir yumuşaklığa sahiptir.

RESİM KATALOG NO:703
HEYKELİN İSMİ: HENRIETTE I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 29.5X23.0X18.0 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZE
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE DÉPARTEMENTAL MATISSE,LE CATEAU-CAMBRÉSIS
HEYKELİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.208-215

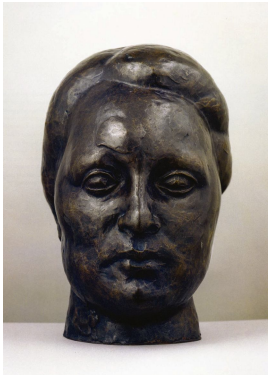

1925 tarihli bu büst Henriette Daricarrrere'e aittir."Large Seated Nude" üzerinde çalıştığı yedi senelik dönemde Matisse ,Henriette 'in üç büstünü yapmıştır.(1) Her biri karakter açısından birbirinden farklıdır. "Henriette I" , modelin neredeyse bire bir portresidir. Modelin güçlü ve yuvarlak hatları ile ifadedeki tanrısal sakinliği "Large Seated Nude"'dan ve 1920'ler de resimlediği çizim ve resimlerden bize tanıdıktır.

Matisse,Jacques Lipchitz 'in , 1920 tarihli,"Gertrude Stein" büstünden izler taşıyan heykel de özellikle burun ve dudakları büyük bir hassasiyetle modellenmiştir.Fakat bir bütün olarak kafanın şekillenmesinde bir genellik vardır. Saç azaltılmış , bir miğfer görünümü verilmiştir ve boyun çene çizgisinin hemen altından kesilmiştir.Bu kesiklik kafayı bedenden ayırmıştır. Bu heykelin en dikkat çekici öğelerinden birisi de alında, sağ kaşın üzerindeki anlamsız yumrudur. Matisse'in ailesinin anlattıklarına göre bu, baklava şekilli bir çeşit şekerlemedir.Sanatçının bitmiş bir bronza yumru ekleme nedenleri bilinmemektedir. Beklide bu yumru , Matisse'in alnının sağ bölümünde yer alan,yağ bezesine benzeyen çıkıntılardır.Matisse'in modeliyle özdeşleştiğinin kanıtıdır

RESİM KATALOG NO:704
HEYKELİN İSMİ: HENRIETTE II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 33.0X22.9X30.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
HEYKELİN TARİHİ:1927
DİPNOTLAR: (1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America :s.35-37

" Henriette II" de geniş ve çıkık alın ile dudakların kenarındaki kıvrımlar göze çarpar fakat "Henriette I"e göre profili ve burun yapısını tamamen değiştirmiştir. Saç, ilk heykelde olduğundan daha belirgindir. Matisse bu heykeli bir mermer ya da bir granit parçası üzerinde sergilemeyi düşünmüştür.(1)

RESİM KATALOG NO:705
HEYKELİN İSMİ: RECLINING NUDE III
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:18.7X47.0X14.8 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTİMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ:1927
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.226

Matisse bir kolu havada uzanan figür heykellerine Nice' ta da devam etmiştir. Nice'ta yapılmış "Reclining Nude III" ,"Reclining Nude II" heykeline göre düz hatlardan uzaklaştırılarak daha seksapel bir akış çizgisindedir.Karnında kural dışı iki tane derin iz vardır.(1)

RESİM KATALOG NO:706
HEYKELİN İSMİ: RECLINING NUDE II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 28.6X50.2X15.2CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MINNEAPOLIS INSTITUTE OF ARTS
HEYKELİN TARİHİ:1927
DİPNOTLAR: (1) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183-1184

Bu feminen kadın pozu 1917-1930 yılları boyunca Matisse'in erken dönem çalışmalarındaki temel figürlerinden biridir. Figür çoğunlukla çıplak ya da kısmen giydirilmiştir. 1927 yılı Matisse'in heykel yılıdır. Uzanmış odalık figürüne geri döndüğünde yirmili yaşlarında ilk keşfettiği 1907 tarihli "Reclining Nude" heykel çalışmasının tekrarıdır. Uzanan figür teması,Matisse' in heykellerinde ayrıntıların elenişi ve güçlü dokusal etkilerle dile getirilir.Tuncun olanaklı kıldığı pütürlü yüzey,bu alandaki hemen tüm yapıtlarının biçimsel yapılarına ilişkin en önemli özelliktir.(1)

Heykelin peş peşe gelen versiyonunda bronz döküm kullanır." Reclining Nude II" ilk uyarlamaya göre, daha cepheden kıvrımlı bir vücut ve ayak ucundan başına uzanan havaya kaldırılmış dirsek eğimiyle biçimlenmiştir. Çok daha sert hatlara sahipken önceki figür de ise çivi kesimi çok daha atılgan ve serttir. Heykel de,sert kıvrımlı hatlardaki kalçanın vurgusu, sağ üst baldırda kesilen boşluğun karanlığında çoğalır. Modelleme, tek bir kavramsal yapıdadır. Gözümüz biçimin modellemesi ve ışığın yansımasıyla boylu boyunca heykeli takip eder.

RESİM KATALOG:707
HEYKELİN İSMİ: HENRIETTE III
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:41.8X21.2X26.6 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: HIRSHORN MUSEUM AND SCULPTURE GARDEN
HEYKELİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.35-37 (2) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.208-210

1925 yılında başlanan Henriette büstlerinin,1929 tarihli üçüncü uygulamasında , Matisse'in yaklaşımını radikal bir değişim gösterir. Bu heykeller doğal boyutlarından büyüktür ve özellikle üçüncü versiyon mimari yapısıyla anıtsal bir görünüm sergiler. (1) "Henriette III" bir önceki modelin alçısı üzerinde şekillendirilmiştir. Bu yönüyle "Madeleine "ve" Back " serilerine benzer. "Henriette III" ün pürüzsüz yüzeyi bir mermerin soğukluğunu taşımaktadır. Bu heykel hatasız bir şekilde kil ile modellenmiştir. "Jeannette V"'te olduğu gibi Matisse yanakların ve çenenin bölümlerini keserek doğrudan yüzü oymuştur. Modelin derin alnı, burun kemerinin kestiği bir kabartma halini almıştır. Gözler, ressamın o dönemdeki çizimlerinde uyguladığı doğrusal tarzı yansıtan ince ve şematik hatlarla belirginleştirilmiştir. Darricarrere, Matisse modellik yapmayı iki yıl önce bırakmıştır, çünkü Matisse'in çalışmalarındaki özgünlüğünü engellemek istememiştir.(2)

RESİM KATALOG NO:708
HEYKELİN İSMİ: SMALL THIN TORSO
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 8CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATISSE,NICE
HEYKELİN TARİHİ:1929
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.234

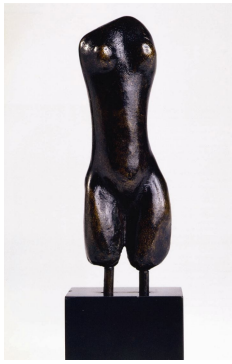

Matisse 1929 yılında stilize iki tors heykeli yapar. Tasarımda Roma torslarında ilham alınmıştır.(1)" Small Thin Torso" da torsun pürüzsüz yüzeyinde, omuz çıkıntıları yer almaz.İnce uzun gövdede butlar daha uzunca ve kalıncadır.Heykel de, estetik beğenimizde yalınlığın çarpıcılığı yer alırken,eksik uzuvları gözümüz tamamlar.Heykelin formu Matisse'in özgün tekniği kağıt kesmeleriyle yaptığı 1947 yılında basılan "Jazz" adlı kitabında mavi beyaz bir sunumla yer alacaktır.

RESİM KATALOG NO:709
HEYKELİN İSMİ: SMALL TORSO
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 9.8 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
HEYKELİN TARİHİ:1929
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.234

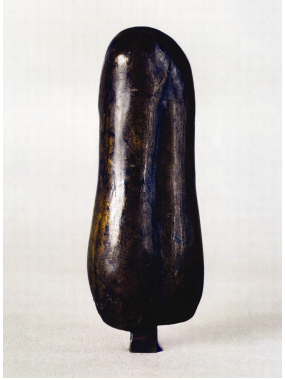

"Small Torso" Matisse 1929 yılında yaptığı iki stilize tors heykelimden biridir.Bu tasarımda da Roma torslarında ilham alınmıştır.(1) Kol ve bacağın küçük butları,yüzeyin pürüzsüzlüğüyle beraber yuvarlatılarak tek bir parçada sunulmuştur.Heykel,ayrıntılardan uzaklaşılarak soyut bir ifade alır.

RESİM KATALOG NO:710
HEYKELİN İSMİ: BACK IV
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ: 190.5X114.3X16.5 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: FRANKLIN D. MURPHY SCULPTURE GARDEN,UNIVERSITY OF CALIFORNIA
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR:(1) Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü,*Remzi kitabevi,İstanbul,s.210

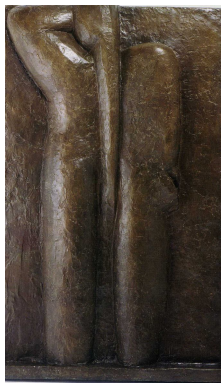

1930 yılına tarihlenen bir dizi kabartma heykelinin dördüncüsü olan, yaklaşık iki metre yüksekliğindeki "Back IV" de yalınlığın en uç noktaya ulaştığı görülür.(3) " Back IV" te vücut üç ana bölmeye ayrılmış, kolonlardan oluşan bir görüntü hakimdir. 1929 -1930 yılları arasında Nice'ta çalışılan (5) "Back IV" tıpkı üçüncü versiyon gibi merkeze yerleştirilmiş olup, sol göğüs artık görünür değildir. Başın üst kısmı, resim düzlemi gibi alçak kabartmanın geleneksel formatının dışına çıkarak panelin kenarından dışarı çıkıntı yapar.Kıvrık sol kolun son şeklinde dirsek artık rölyefin köşesi olarak görünmektedir. Kalın saç tutamı iki kolonun ayrılma noktasıdır, sağ kolon elin ortaya çıkarılabilmesi için çentiklenmiştir. Dizinin 1930 tarihli son yapıtında insan sırtı, ancak ,uzun stilize bir saç lülesi yoluyla anlaşılabilmektedir. Kabartma heykel,mimaride rastladığımız büyük boy figür geleneğin bir uzantısıdır ve Matisse 'in yapıtlarının klasik geleneğe bağlılığını açığa çıkarır.(1)

RESİM KATALOG NO:711
HEYKELİN İSMİ: TIARI
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:20.3X14.0X13.0 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER:RAYMOND AND PATSY NASHER KOLEKSİYONU,DALLAS
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.192-197

1930 tarihli " Tiari'i ,sanatçının aynı yıl Tahiti'ye yaptığı ilk ziyaret sırasında hayran kaldığı tropikal bir çiçekten esinlenerek bir dizi yuvarlak biçimden oluşur.(1) Sadeleştirilmiş baş, oval taç yaprağı ya da çiçek yaprağı gibi bir ağırlıkla anlatılmıştır.Heykel de,boynun arkasına destekleyici bir dolgu yerleştirilmiş olup Tiari'deki yumrulu kafa yapısı sanatçının ilk heykellerini hatırlatır. Heykelin yüzeyi Matisse için fazla pürüzsüzdür, Constantin Brancusi'in etkisini yansıtır.

RESİM KATALOG NO:712
HEYKELİN İSMİ: TIARI WITH NECKLACE
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:20.3X14.3X19.4 CM
HEYKELİN MALZEMESİ: BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.192-197

1930 tarihli " Tiari with Necklace" Matisse'in aynı yıl Tahiti'ye yaptığı ilk ziyaret sırasında hayran kaldığı tropikal bir çiçekten esinlenerek yapılmış bir dizi yuvarlak biçimden oluşur.(1) Sadeleştirilmiş baş, oval bir çiçek yaprağı gibi anlatılmıştır. "Tiari" de Matisse ilk heykellerindeki bildik ölçülere geri dönmüştür fakat şimdi saflığın doruğuna ulaşmıştır. Sanatçı heykele , sanki çiçeksi yapı ile insansı duygular arasındaki ve aynı zamanda soyutluk ve gerçeklik arasındaki oyunu vurgulamak istercesine ,kompozisyona yeni bir kavis kazandıran, gerçek bir kolye eklemiştir .Kolye, Matisse' in heykele eklediği gerçek ilk objedir. Heykelin yüzeyi Matisse için fazla pürüzsüzdür, Brancusi etkisini yansıtır.

RESİM KATALOG:713
HEYKELİN İSMİ: VENUS IN A SHELL I
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:30.6X17.8X20.3 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.244-253 (2)Norbert Lynton,(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü,*Remzi kitabevi,İstanbul,s.210

"Venus in a Shell I"'in pürüzsüz yüzeyi, kıvrımlı hacimleri ve genel olarak tanımlanan yapısı "Tiari "gibi eserlerle aynı biçimlendirilmiş duyarlığı ve resmiyeti yansıtır. Heykelin kompozisyonu ve pozu sanatçının aynı dönemde "Stephane Mallarme 'in "Poesies " isimli kitabı resimlemek için yaptığı hazırlık çizimlerine yansımıştır." Venus in a Shell" sanatçının," Bath" ve ""Woman Standing in a Tub " gibi Matise'in ilk yıkanan kadın çizimlerini hatırlatır.(1) Figür bir deniz kabuğunun içinde dizlerini kaldırarak kendini dengelemektedir . Matisse 'in yapıtlarının klasik gelenekle bağları vardır. Heykel evde bulundurulan kutsal eşya ve Helenistik dönem süs heykellerini anımsatırken,insan biçiminin şaşırtıcı derecede yalın bir betimlemesidir.(2)

RESİM KATALOG:714
HEYKELİN İSMİ: VENUS IN A SHELL II
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:34X17.5X23.2CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: RAYMOND AND PATSY NASHER KOLEKSİYON,DALLAS
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: .(1) Alicia Legg,(1972): The Sculpture of Matisse,The Museum of Modern Art,New york, United States of America:s.44-46

."Venüs in Shell"in 1932'deki ikinci versiyonu olan "Venüs a Shell II" daha durağan bir yapıda ve neredeyse Kübist bir yaklaşımla ele alınmıştır.(1) Heykelin kaba saba görüntüsü, oymalı yüzeyi, kaba bir gücü anımsatan büyük keskileri ,ilk uyarlamadaki tanrısallığı ulaşılabilir bir sevimlilikte yansıtır.

RESİM KATALOG:715
HEYKELİN İSMİ: SEATED NUDE,ARM RAISED
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:25.5X16X17CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: SKULPTURENMUSEUM GLASKASTEN MARL
HEYKELİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.272

"Seated Nude,Arm Raised "(1) heykelinin asıl gücü, kesik kollar ve dalgalı yüzdedir. Heykelin tamamına hantal bir dalgalanma hâkimdir. Kesik kolların vurgusunu artırmak için uzatılan gövde, izleyicinin algısını çoğaltır.

RESİM KATALOG:716
HEYKELİN İSMİ: STANDING NUDE (KATIA)
HEYKELİN ÖLÇÜLERİ:45.1X8.7X7.0 CM
HEYKELİN MALZEMESİ:BRONZ
HEYKELİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
HEYKELİN TARİHİ: 1950-51
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.254

Matisse "Standıng Nude (Katıa)" heykelini dik ve simetrik heykellerle ilgilendiği bir sırada tamamını kalay ve bronzla kaplayarak yapmıştır. Katia"ın modellemesinde, bundan 40 yıl önce gerçekleştirdiği "Standing Nude" ve "Standing Nude Arms on Head" simetrik figür çalışmalarına geri dönmüştür.(1)Heykeli tamamlama sürecinde kağıt kesmelerle yaptığı "Blue Nude-V" de aynı motifi tekrarlarken ,heykeli bir ağaç gibi yapmıştır.Form geleneksel bir amforaya ya da kouari' yi andırsada, heykel özenli ortaya konan insan vücudunda ve verdiği fiziksel enerjide geleneksel değildir.

RESİM KATALOG NO:717
RESMİN İSMİ: WATER STOUP
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER: VENCE ŞAPELİ
RESMİN TARİHİ: 1951-52
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

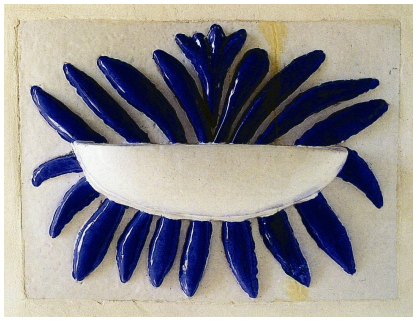

Matisse "Water Stoup" adlı seramik çalışmasında(1)e sevdiği renk kombinasyonu olan mavi ve beyazı kullanmış olup,kutsal kabın fışkıran suları balık biçimini andırır.

RESİM KATALOG NO:718
RESMİN İSMİ: CRUCIFIX AND CANDLESTICKS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TUNÇ
RESMİN BULUNDUĞU YER: VENCE ŞAPELİ
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR: (1)U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183

"Crucifix and Candlestıcks " Matisse'in Vence'şapeli için yaptığı ince ve küçük haç modelidir. Sanatçı çarmıha gerilmiş İsa heykelini basit bir atlar düzenlemesi içinde düşünmüştür. Bu heykelcik, aynı zamanda Matisse'in üç boyutlu yapıtları içinde en soyut olanıdır. Bu konuda sanatçının Grünawald'ın Hz. İsa figürü üstüne çalıştığı bilinmektedir, ancak gerçekleşen tasarım Tirol ve Pireneler'in tunçtan halk sanatı örneklerine de daha yakındır. Matisse'in yetkin biçim arayışı resimlerindeki uyum arayışı gibi tunç ve pişmiş topraktan ürettiği tüm heykellerine egemen olmuştur.(1)

4-TAŞBASKILAR

RESİM KATALOG NO:719
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT-XXVIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.103

Matisse , 1900 ve 1904 yılları arasında bakır üzerine oymalar yapmaya başlamıştır. İlk çalışması kendi portresidir ve Rembrant' ın anısına yapılmış olma ihtimali yüksektir.(1)Natüralist bir sunumda karşımıza çıkan Matisse'in ön plandaki elleri doğal olmayan bir ışık kaynağına sahiptir.

RESİM KATALOG NO:720
RESMİN İSMİ:LARGE NUDE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:44.9X34.0CM
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞ BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.35

Matisse'in dikkat çekici bir taşbaskı çalışması olan "Large Nude", kağıt üzerinden transfer edilmek yerine, direk olarak taş üzerine çizilmiştir.Bu Matisse'in alışıla gelmiş bir çalışma tarzıdır.Buradaki çizimin stili ise sıra dışı bir soğuklukta sanki düzlemsel bir yüzeyde, taş heykel gibidir.Matisse kolları başının arkasında arkaya doğru yaslanmış bu figürü , andıran bir modellemeyle 1922 -29 yılları arasına tarihlenen"Large Seated Nude" eserinde kullanacaktır.(1)Poz aynı zamanda "Large Woodcut" ön cephe görüntüsüdür. Modellemedeki yalınlığın vardığı uç nokta, sanatçının 1940'tan sonra ağırlık kazanan kâğıt kesmelerinden pek de farklı değildir. Figür, yinelenen sık çizgiler arasına, sırt ve kalçadan aşağıya inen kalın hatlı çizgilerle kâğıda çapraz konumlanarak, mürekkeple desteklenen koyu derinlikle sarmalanmıştır.

RESİM KATALOG NO:721
RESMİN İSMİ:FRONT OF NUDE,LOOKING DOWN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞ BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.36

"Seated Nude'la aynı yılda yapılan bu eserde Matisse farklı bir yaklaşım içersindedir.Modeli sadece dış hatlarıyla çizmiştir.(1) Figür ayrıntılardan uzaklaştırılarak yalınlaşmıştır.Algıda,alt dudak çizgisinin yer almaması ile duruştaki ana eğilim kuvvetlenir.Cinsel organın koyu hatlarının derinliği işlevde dudak çizgisiyle aynıdır.

RESİM KATALOG NO:722
RESMİN İSMİ:IDOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:44.7X22.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞ BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.335

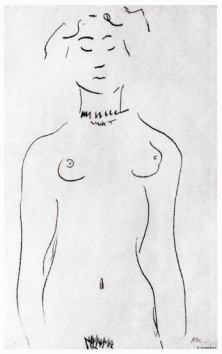

"Idol" adlı taşbaskı çalışmasında(1) çıplak kadın figürünün cinsel organı üzerindeki belirgin siyah tüyler, boyundaki süslemenin zigzaglarıyla bir yineleme oluşturur. Yüz hatları ve saç kıvrımlarının birkaç çizgiyle ifade buluşu, 1936 tarihli sanatçıya ait ,Minotaure dergisinin kapak çalışmasına zemin hazırlamıştır.Temkinli bir deneyci olan Matisse adımlarını, r önceki ve sonraki adımlarının uzun analizlerinden sonra atar."Idol" de çıplak kadın figürü cinsel bir dürtü uyandırmaz.Cinsel organın üzerinde yer alan tüyler,figürü güçlü ve tehditkâr kılarak, kadını yaşamda erkekle eşitleme kaygısındandır. 19 .yüzyılın ortalarında Sanayi devrimiyle başlayan iş gücü ihtiyacı, 19. yüzyıldan başlayarak kadına toplumda daha etkin bir rol gereğini doğurmuştur.

RESİM KATALOG NO:723
RESMİN İSMİ: HEAD TILTED SLIGHTLY TO LEFT
RESMİN ÖLÇÜLERİ:49X32.2CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞ BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1913
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.239

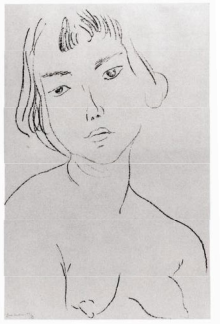

Sanat eleştirmeni Maurice Raynal' ın karısı Gelanine Rayna yarı çıplak vaziyette silik hatlarla resimde yer almaktadır.(1)Sert kıvrımlı hatlarla ifadesini bulmuş portrenin gövdesinde deformasyonlar göze çarparken ,yüzde ve saçlarda natüralist bir uslup vardır.

RESİM KATALOG NO:724
RESMİN İSMİ:DAY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:28X44CM
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1922
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.41

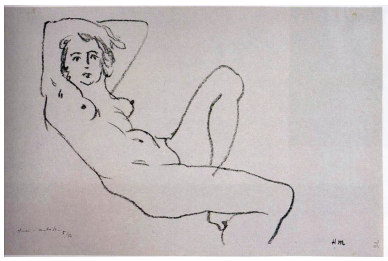

"Day" de çıplak figür kontur çizgileriyle resmedilmiştir..Matisse' in "Large Seated Nude" adlı eserinin başlangıç belirtisi olduğu söylenebilir.(1)Ayrıntılardan arındırılmış figürün düz sırt çizgisi yaslandığı tahmin edilen koltuktur. Gözümüz koltuğu tamamlar.Heykelde ise koltuğun yarattığı destek yoktur,bu da büyük bir gerilim yanı zamanda büyük bir denge yaratır.

RESİM KATALOG NO:725
RESMİN İSMİ: SELF PORTRAIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32,5X25,5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1923
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.204

Matisse 'in itinayla tamamlanmış "Self Portrait"(1) sert ve yumuşak çizgilerin bir araya gelmesiyle hacim kazanmıştır.Art arda gelen sürekli çizgilerin oluşturduğu siyah arka plan portreye derinlik katarken aynı zamanda , ışık yerine kullanılarak alın ve gözlerdeki vurguyu odaklar.

RESİM KATALOG NO:726
RESMİN İSMİ:NIGHT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26X43.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.41

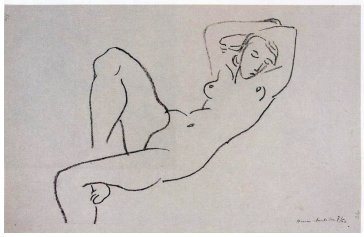

Desende kolları başının arkasında kenetlenmiş arkaya yaslanmış bir kadın figürü yer alır.Havaya kalkık sağ bacak , sol bacağın kıvrımına, ayakla kenetlenir. Poz,Michelangelo'nun Medici şapelindeki "Night" figüründen izler taşırken çalışmanın, sanatçının "Large Seated Nude" adlı eserinin başlangıç belirtisi olduğu söylenebilir.(1)

RESİM KATALOG NO:727
RESMİN İSMİ:NUDE WITH BLUE CUSHION
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 75.7X56.1CM
RESMİN TEKNİĞİ: CRAYON TRANSFER LITHOGRAPH
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1923-24
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.216

"Nude with Blue Cushion" Matisse in estetik bağımsızlığının çok iyi betimlendiği litografik büyük bir çalışmadır.Sanatçı grafik tasarımlarını kendi sanatsal çalışmaları gibi tasarlamıştır.Bu çalışmada ona genç dansçı Henriette Darricarrere'e model olmuştur.(1) Kolları havada kenetlenmiş koltukta oturan nü, akademik çizgide bir çalışmadır. Sık çizgilerle oluşturulan ışık gölgeyle, figürün kendi içindeki perspektifi hacimsel olarak vurgulanır. Yalın bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:728
RESMİN İSMİ:NUDE WITH BLUE CUSHION AT A FIREPLACE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:63.6X47.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.216

"Nude with Blue Cushion at a Fireplace" dekoratif bir düzenlemede yer alan yer alan çıplak model Henriette Darricare'dir.(1) Figür,1924 tarihli "Nude With Blue Cushion" ile aynı pozdadır. Farklı olarak, koltuğu örten dekoratif örtünün kıvrımları, arka plandaki şöminenin kıvrımlarıyla birlik oluşturarak tonda ve biçimde yoğun bir atmosfer ortaya koyar.Figür çıplak oluşuna aldırmadan ,umursamaz bir pozla izleyiciye bakmaktadır.

RESİM KATALOG NO:729
RESMİN İSMİ: ÇİZGİLİ PANTOLONLU BÜYÜK ODALIK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.102

Henriette Darricarrére yi betimlediği "Çizgili Pantolonlu Büyük Odalık" anlatım gücü ve kendine has tekniğiyle kuşkusuz en ünlü taş baskılarından biridir.(1) Ressamın desen konusundaki kabiliyetini gözler önüne seren eser ,sanatçının odalık çalışmalarının farklı bir teknikte sunumudur. Henriette , çizgili pantolonu üst kısmı çıplak olarak bir koltuğa rahat umursamaz bir tavır içinde oturmuştur.Direkt olarak izleyiciye bakan gözlerinde cinsel bir kışkırtıcılık barındırmaz.Yüzyıllardır,kadın zevk ve yaşam kaynağı olarak yücelttikleri ya da kötü ve günahkar olmakla suçladıkları pozlarda resmedilmiştir. Matisse 'in erotizminde ise batı geleneğinin klasik unsurlarına yeni bir kuvvet ve enerji kazandırılmış , pek çok sanatçı tarafından da benimsenen, yeni bir bakışı gündeme getirmiştir.Matisse' in çıplakları berrak ve neşeli bir duyumsallık taşımaktadır. (2)Halinden memnun ve tasasız bir biçimde utanmadan, aldatmayı ya da baştan çıkarmayı düşünmeksizin, sanki dünyaları yaşama sevincinin bozulmamış doğası ya da ressamın stüdyosunun ev hali gibidir.

RESİM KATALOG NO:730
RESMİN İSMİ:ARABESQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48.3X32CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATİONALE DE FRANCE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1924
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.202

"Arabesque" (1) de dekoratif iki boyutlu bir yüzeyde ,şeffaf işlemeli bluzuyla uzanmış bir kadın yer alır. Açık kompozisyon düzenlemesindeki yoğun motif örgüsü, Matisse'in kumaş tasarımlarına duyduğu ilgiyi yansıtır.

RESİM KATALOG NO:731
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE WITH ARMS OUTSTRETCHED
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 56X45.6CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADTISCHE GALERIE IM STADELSCHEN KUNSTINSTITUT,FRANKFURT am MAIN
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.206

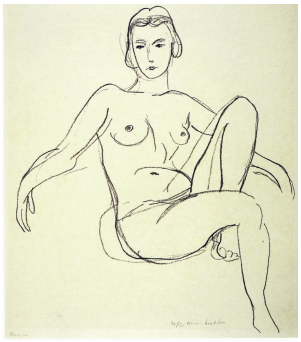

"Seated Nude with Arms Outstrectched" çıplak figür, arayış çizgileriyle bir devinim kazanmıştır.Ayrıntılardan arındırılmış oldukça yalın bu düzenlemede figür varsayılan bir koltuğun üzerinde kollarını iki yana sere serpe açmış ,izleniyor olmasına umursamaz bir tavırda, resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:732
RESMİN İSMİ:TURKISH BLOUSE,STUDY OF LEGS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1925
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.42

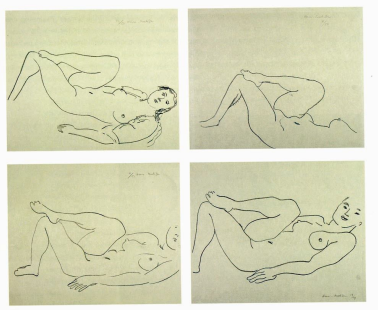

Aşamalı ilerleyen desen çalışmasında ,bacağın duruşu Matisse için çözülmesi gereken bir sorudur.Son desen çalışmasındaki havaya kaldırılmış bacak ve sol kolun göğüs ile birleşerek oluşturduğu ayrı parçalar,sanatçının 1940 'lı yıllardan sonra yoğunlaşacak kolaj çalışmalarının çıkış noktalarından biridir.Dört gruptan oluşan bu litografik çalışmada figür Henriette olup,Matisse eseri modelsiz meydana getirmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:733
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE LEFT ARM ON HEAD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1926
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.41

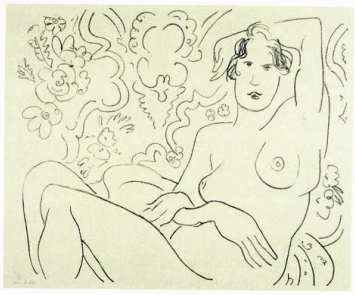

Dekoratif bir fonda yer alan nünün gövdesi kol ve bacaklarına kıyasla daha iricedir. Havaya kalkık sol kolun,omuz çıkıntısında gövde ile yaptığı florans,motif örgüsünün merkezinde yer alan stilize çiçeğe benzer bir form almıştır.Figür kıvrımlı hatlarıyla dekoratif arka planla özdeşleşir.Bu resim baskıya alınmadan önce Matisse' in stüdyosunda asılı duran karakalem resimlerden biridir. (1)

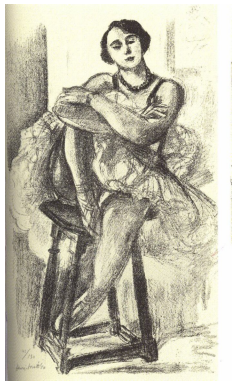

RESİM KATALOG NO:734
RESMİN İSMİ:BALERİN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.103

Diaghilev 'in Rus balesinden ilham alan bu taş baskı On Dansçı dizisinin bir parçasıdır. (1)Bale kostümüyle bir taburede oturan figür ışıklı gölgeli alanlara sahiptir.Saçları renk lekesine dönüşmüş,yüz hatları koyu tonlarla özetlenmişken kostümü uçuşan kalem dokunuşlarına sahiptir.

RESİM KATALOG NO:735
RESMİN İSMİ:TORSE A I'AIGUIERE 'DE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.103

" Torse a I'Aıguıére 'de " adlı eser 1927 yılında kağıt üzerine basılmış , 15 Mart 1994 tarihinde Finarte' de satılmıştır.Düzenlemesi sanatçının resimlerinden alınan dekoratif motiflerle zenginleştirilmiştir. Işık ve gölge oyunu daha güçlü ve kusursuz bir hal alarak yoğunluk ve derinlik kazanmıştır. Toplam elli baskı yapılmıştır.(1)Kolları havada çıplak figür izleniyor olmasına aldırmaksızın umursamaz bir pozdadır.Çevresini saran dekoratif kumaşlar itinayla çalışılmış olup vücut doğal olmayan güçlü bir ışık kaynağına sahiptir.Vücudun kıvrımları bu ışık altında erirken diri göğüsleri elle tutulacak kadarda gerçekçidir.

RESİM KATALOG NO:736
RESMİN İSMİ:SLEEPING FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.4X34.3CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1927
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.232

"Sleeping Figüre"(1) Nü,kolları arkasında kenetli sağa kıvrılan gövdeyi desteklercesine ayrıntılardan arındırılmış kıvrımlı çizgilerin bütünüdür.Uzandığı yumuşak dokulu nesnede de irili ufaklı kıvrımlar göğüs ve karın çıkıntısına paralel devam eder.Dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş,arkaya doğru büyüyen, aydınlık bir düzenlemededir.

RESİM KATALOG NO:737
RESMİN İSMİ:RESTING IN A CHAIR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:44.5X54.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: KUNSTHALLE BREMEN-KUPFERSTICHKABINETT-DER KUNSTVEREIN IN BREMEN
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.208

" Resting in a Chair" (1) de oryantel kostümüyle bir figür gondol koltukta uzanmaktadır. Kompozisyonun merkezinde güçlü ışık ve gölge kontrastıyla gövdenin üst kısmı yer alır. Figürün kostümünün kenar süsleri, iç bluzu,broşlu türbanı ve dekoratif arka plan en az figür kadar resmin konusudur.Bu yaklaşımın en güzel kanıtlarından biride damıtılarak verilmiş yüz hatlarıdır.

RESİM KATALOG NO:738
RESMİN İSMİ:REVERSED NUDE WITH STOVE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:56X46CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM FOLKWANG,ESSEN
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1)Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.212

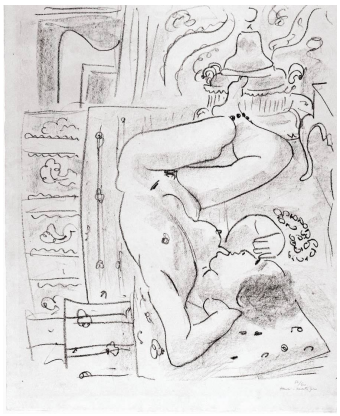

"Reversed Nude with Stove "(1) da çıplak figür, dekoratif iç mekandaki sarmal çizgileri devam ettiren bir pozdadır.İç mekanla bütünselleşen, adeta, bir objedir. Nü'nün feminen kıvrımları, Matisse'in potasında erir.Vurgu dış kontur çizgileriyle hacmini bulan,biçim bozmalarla resmedilmiş aydınlık bir alan doğuran, çıplak figürdedir.

RESİM KATALOG NO:739
RESMİN İSMİ:PORTARIT OF HENRY DE MONTHERLANT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 19.2X16.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATİONALEDE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1942
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.139

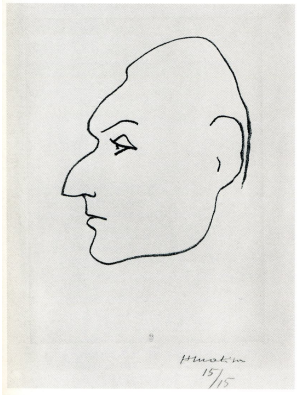

Matisse 'in 1942 yılında saygınlıkla yaptığı portrelerden biride roman ve oyun yazarı Henry De Montherlant'ın profilden bir portresidir.(1) Pasiphae'nin basımında etkin rol oynayan Montherlant'ın portresi basım sürecinde yaşanan tartışmaları yansıtan bir profil sergiler.Yazarın "Sur les femmes" adlı kitap kapağı için hazırlanmıştır." Portarit of Henry De Montherlant" de damıtılmış portre birkaç çizgiyle oluşturulmuş olup,Matisse'in sanatında sembolik bir manaya doğru ilerleyişini göstermesi açısından oldukça önemli ,başarılı bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:740
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XV
RESMİN ÖLÇÜLERİ:29X21CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.213

Matisse ,sanat hayatı boyunca bir çok otoportresini yapmıştır. Vence ' de II. Dünya Savaşı sürerken gerçekleştirilen "Self Portrait-XV"(1) de ise ,karikatürü andıran bu çalışmada, kısılan gözler ve sıkıca kapatılmış dudaklarda kurnaz,zeki,tenkit edici,yargılayıcı bir ifadedir.Yuvarlakımsı kafa bir yumurtayı andırırken , çatık kaşlar ve kısık gözlerin daha sivri elipsiyle kontrast oluşturarak vurguyu gözlere alır. Tamamiyle aydınlık alanda ışık gölge karşıtlıkları kullanılmamıştır.

RESİM KATALOG NO:741
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT"MASQUE"-I
RE RESMİN ÖLÇÜLERİ:22.2X15.7 CM
SMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR:(1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.214

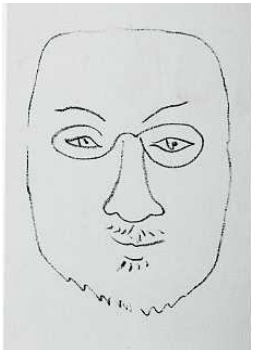

" Self Portrait"Masque"-I " (1)da sembolik olarak gerçekleştirilen yüz hatları bir maske gibidir.Dudaklarda hafif bir tebessüm ve gözlerde yaşamın gerçek pırıltısı vardır.Gözlerin pırıltısı sanatçının zekasını dışa vurur.

RESİM KATALOG NO:742
RESMİN İSMİ:GERARD MASKE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:32X24.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1945-46
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.326

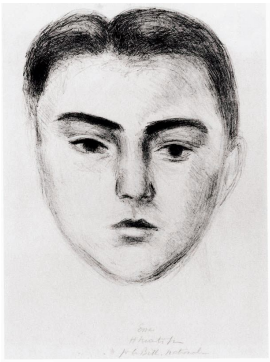

"Gerard Maske " (1) de portre çalışması ilk bakışta akademik çizgide görülse de sol yanaktaki natüralist olmayan şişkinlik ve bekleneni vermeyen gözde tamamlanan kulakla, oldukça etkileyici bir sunumdadır.Maskeyi andıran ifade desendeki güçlü açık koyu alanların kontrastıyla adeta bir heykelin soğukluğuna sahiptir.

RESİM KATALOG NO:743
RESMİN İSMİ:PAUL LEAUTAUD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:21.7X13.9CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.141

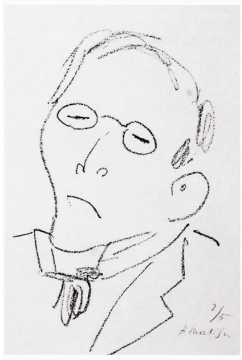

Portre bir gazeteci, bir deneme yazarı olan Paul Leautaud 'a aittir. Paris'teki ciddi gazetelerde sahne sanatlarıyla ilgili yazılar yazar. (1) Leautaud, bilinçli olarak asık bir yüzle resmedilmiştir. On iki tane yapılan litografinin tamamında, konuya yeterli bilgisi olmayan, zevksiz, dar düşünceli bir ifadede resmedilmiştir. Çalışma, bir yergi taşır. Taş baskı tekniğiyle yapılmış "Paul Leautaud" adlı portre çalışması bir karikatürü andırmaktadır. Bir kaç aceleyle çizilmiş çizgi, Matisse'in yergisini anlatmaya yetmiştir.Çalışma ,sanatının başından beri yalınlığı aran Matisse'in ne kadar güçlü bir desen bilgisi olduğunu ispatlaması yönünden önemlidir.

RESİM KATALOG NO:744
RESMİN İSMİ:SELF PORTRAIT-XXVIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ:31X21.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.217

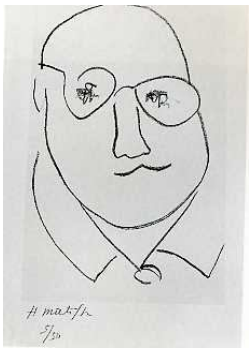

1950 'li li yıllara doğru Matisse 'nin deseninde gözler umursamaz bir karalama ile gerçekleştirilir.Ayrıntılardan arındırılmış yüz hatları,üst düzey bir yalınlığa,soyutlamaya gidişin habercisidir.Natüralist usluptan tamamiyle uzaklaşılmış portrede sanatçıyı tanımlamamızı sağlayan tek öğe gözlükleridir." Self Portrait-XXVIII" (1)de kafadaki deformasyonlar göze çarparken yaka dış kontur çizgileriyle natüralist bir usluptadır. İkili yaklaşımdaki bu çelişki , içinde yaşadığımız çağı besleyen bir olgudur.

5-Linolyum Baskı:

RESİM KATALOG NO:745
RESMİN İSMİ:BOWL WITH BEGONIAS I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 20.1X23CM
RESMİN TEKNİĞİ:LİNOLYUM BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.93

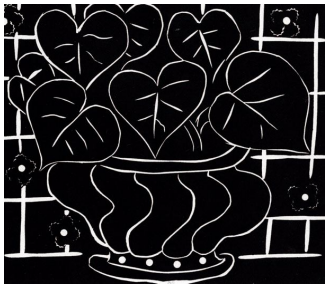

Matisse, 1938 yılının yazında linolyum kesimle ilgilenmeye başlamış ve 1941 yılının Ağustosu'nda da Rouveyre 'ye yazdığı mektupta, bu teknikte siyah ve beyazın son derece göz alıcı olduğunu gerçektende bir kristal yada buzlu pırlantaya benzediğini söylemiştir.(1)"Bowl with Begonıası" kendi başına bağımsızlık kazanabilecek biçimlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur.Düzenlemede kullanılan irili ufaklı yedi begonya yaprağı, iki yaprak sapı, iki yarım halka ve kuş gövdesini andıran beş şeklin bir araya getirilmesiyle oluşturulan saksı Matisse'in sanatında 1940 yıllardan sonra ağırlık kazanan kağıt kesmelerini hatırlatır.

RESİM KATALOG NO:746
RESMİN İSMİ: AFTERNOON NAP
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 25.8X30.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:LİNOLYUM BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.236

"Afternoon Nap" (1) da uzanan çıplak figürün gövdeden bağımsız duran abartılı sol kolun omuz çıkıntısında kafayla yaptığı keskin ayrılık Matisse'in sanatında özgün bir aşamayı oluşturacak kağıt kesmelerinin çıkış noktalarından biridir. Ayrıntılardan arındırılmış uzanan çıplak figüründe göğüslerin iki yana dışa çıkık formu "Back" rölyefini hatırlatırken,1952 tarihli,"Venüs" adlı kağıt kesmede de uygulanacaktır.1938 yılında tamamlanmış eser azda olsa sanatçının erken tamamlanmış bir eseri olarak kabul edilene bilinip, Vence şapelinde yapacağı seramik çalışmalarının evrensel kalitesine sahiptir.

RESİM KATALOG NO:747
RESMİN İSMİ:FRIGATE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:LİNOLYUM BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER: BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR:(1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.45

"Frigate" de ki poz Matisse'in erken dönem pozu "Blue Nude" hatırlatır.(1)Uzanan çıplak kadın ve kalkmış kol figürünün tekrarındaki çizimden farklı olarak daha saf damıtılmış bir çizimle canlı bir dışavurum gerçekleştirilmiştir.Linolyumun tahtadan daha kıvrak olması ve aletin baskılanmasına yol veren yapısı bu yaratımda çizgileri göz alıcı bir parlaklığa kavuşturur.

Matisse için deniz bir tutkudur. Gökyüzündeki havai fişekleriyle denizde tüm heybeti ile kadın figürü metoforik olarak gemiye dönüşmüştür.Kafa ve sol göğsün ayrı kavramsal yapılar ortaya koyması,adım adım Matisse ' i kolaj çalışmalarına götürmektedir.

6-GRAVÜRLER:

RESİM KATALOG NO:748
RESMİN İSMİ:LARGE WOODCUT(SEATED NUDE)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 48X38.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ALBERTINA,VIENNA
RESMİN TARİHİ: 1906
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.35

Matisse' in 1906 'dan beri yaptığı en büyük gravür olan bu eser sanatçının fov stiline dikkati çekmektedir.Sanatçı esere iki ayrı agrasif açıdan yaklaşmıştır.Birincisi kamış kaleminin sayfanın yüzeyinde heykeltras kalemi gibi gözükmesidir.Sanki blogu kesici bir aletle oyuyormuş havası verir .(1)Diğeri ise çıplak figürlerdeki keskin hatlı deformasyonlardır.Adeta arka plandaki çizgilerin hezeyanında tek potada erimiştir.

RESİM KATALOG NO:749
RESMİN İSMİ:MATTHEW PRICHARD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: INSTITUT NATONAL D'HISTOIRE DE I'ART,BİBLİOTHEQUE
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, London: Penguin Books,s:45-46.

Matisse'in arkadaşı İngiliz filozof Matthew Prichard'ın portresidir.Oxford'ta eğitim almış ve 1908'de Boston Museum of Fıne Arts'da oryantalizm üzerine uzmanlaşmıştır. 1954'de Matisse sürekli ziyaret eden Prichard , gölgeli ışıklı olanlardan kaçınılarak süreklilik taşımayan kesik çizgilerle dekoratif bir arka planda yer almaktadır.Günlük yaşamında iyi giyinen yakışıklı biridir.Portre kişiliğiyle örtüşür.(1)

RESİM KATALOG NO:750
RESMİN İSMİ:WALTER PACH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:16.1X6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.131

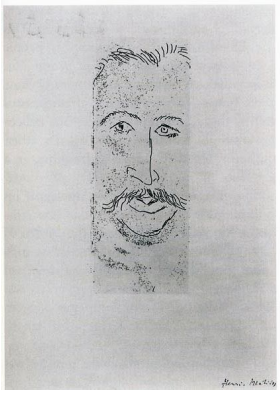

Amerikalı ressam Walter Pach Matisse'in gravür çalışmalarına oldukça önem vermiş ve onun üretimlerini yöntem ve tutumunu açıklamıştır. Walter Pach tutkulu ,hevesli bir Modern Avrupa sanatı taraftarıdır ve gerçekte New york,Montross Galerisinde Matisse'in her yıl takip eden sergilerini düzenlemiştir.(1)Matisse ,1914 yılında Pach'e ona kısa bir süre poz vermesini söylemiş ve küçük bir metal levhaya beş dakikada portresini yapmıştır(1)İlk olarak önemsemeden gelişi güzel yapmıştır. Sanatçıda bu kısa süreli çalışmaları eğlenceli bularak tercih etmiştir.Matisse daha sonra ilave levhalara Pach'in tasvirini daha özenli çalışmıştır.Bugün New york Modern Sanat Müzesinde yer alan bu gravür çalışmasında Matisse, Pach'i kibirsiz,sempatik bir ressam ya da yazar gibi tasvir etmiştir.Karakteristik olarak olarak Pach'in portreleri Matisse'in portrelerine benzer.Portre de tasvir belirgin bir dikey bir çerçeveyle bastırılarak şeklini almıştır.Sanki açılmış bir kapıdan bakan eğlenceli yüz hatlarına sahiptir.Yüzün ortalanmış çepheden tasvirinde gözler asimetrik ,burnu çizgi şeklinde,çalı gibi büyük bıyıkları vardır.Sıkıştırılmış yüzün detay görüntüsünde Matisse noktasal vuruşlarla hareket kazandırmıştır.

RESİM KATALOG NO:751
RESMİN İSMİ:MARQUERITE MATISSE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:17.8X12.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.131

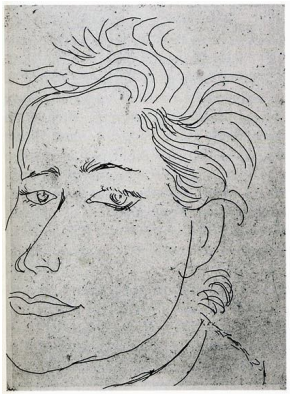

Portrede Matisse'e modellik yapan kişi kızı Marguerite 'dir. Marguerite altı yaşından beri boynundaki rahatsızlıktan dolayı bir dizi operasyon geçirmiştir.Boynunda izi saklamak içinde sürekli bir boyun bağı yada yüksek yakalı üst giysileri giymeyi tercih etmişti.Modeldeki boynu saran kurdeleden portrenin Marquerite'ye ait olduğu anlaşılmaktadır.(1)İzleyiciye dörte üç dönmüş portre, incelikli bir zekanın ürünü özetlenmiş çizgi bileşimlerinden oluşur.Normal boyutlarındaki yüz hatlarında uzamış bir suret yer almaktadır.Dekoratif bir tesir bırakan ,Matisse'in güçlü deseniyle oluşturulmuş başarılı bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:752
RESMİN İSMİ:YVONNE LANDSBERG-IV
RESMİN ÖLÇÜLERİ:20.1X11CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART NEWYORK
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.166

Brezilya'lı bir ailenin kız çocuğu olan Yvonne Landsberg , yirmi yaşındayken Matisse' e poz vermeye başlar.(1) Matisse, Yvonne' yi etrafa karşı soğuk bir tavırda, ikonaların ilgisizliğinde resmetmiştir.Arka planda dekoratif bir örgüyle çerçevelenmiştir.Boynun normal boyutlarından uzamış hali dikkat çekiçidir.Burnu iki yanındaki çizgisel gölgelendirmeler saçtada yinelenir.

RESİM KATALOG NO:753
RESMİN İSMİ:MASSIA WITH FLOWERD BACKGROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ:24.8X19.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.133

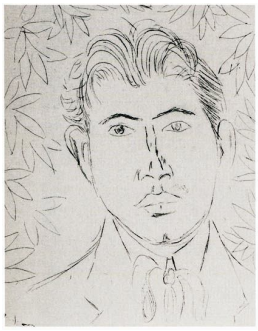

1914 yılında Birinci Dünya Savaş' ı sürerken Matisse, İspanyol kemancı Joan Massia'nın , oyma baskı üç portresini ve bir tane de monotip portre baskısını yapar.(1)" **"**Massia With Flowerd Background**"** bu çalışmalar arasında yer alan çizgisel uslubun başarıyla kullanıldığı bir çalışmadır. Gravür'de Massia'nın yüzünü ardışık hareketlerle düzenlenip dekoratif stilize yaprak kümelerinden oluşan bir çerçeveyle sınırlamıştır. Yüz hatları ince çizgileriyle, soyut bir maske gibidir.Saçları ayrıntıyla ele alınmış,boyun bağı silik hatlarla geçiştirilmiş ve yaprak kümelerinin tekrar eden biçiminde yüz hatları boşlukta kalarak etkileyici bir tesir bırakmıştır.

RESİM KATALOG NO:754
RESMİN İSMİ:MASSIA WITH ANELONGATED FATE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:13.6X10.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR : (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.212

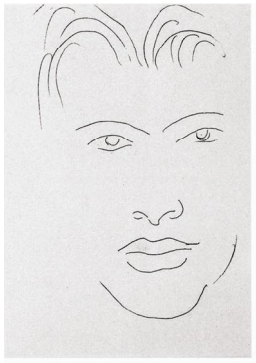

İspanyol kemancı Joan Massia , yüz hatlarının yakınlaşan detayında ,ayrıntılardan arındırılarak soyutlanmıştır.Yüz ifadesi bir maskenin soğukluğundadır.(1)İki yanak konturu ve kulaklar gözde tamamlanır.Bu yaklaşımıyla Matisse izleyiciyi aktif olarak resmin içine sokmuş olur.

RESİM KATALOG NO:755
RESMİN İSMİ:DOUBLE PORTRAIT OF JOSETTE GRIS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 13.1X18.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1915
DİPNOTLAR: (1)John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.135

Matisse, Josette Gris'in, çeşitli jestlerde oyma baskısını yapmıştır.(1) İkili çalışmada yarım bırakılan çizgiler gözde tamamlanır.Ön planda elini çenesine dayamış profil bir görüntüyle karşımızdayken arka planda bir bahçe sandalyesine oturmuş direkt olarak izleyiciye bakmaktadır.Acemice çizilmiş izlenimini veren deformasyonlar özellikle omuzlarda,kollarda belirgindir.Her iki portrede de saçlar geçiştirilmiş fakat birkaç çizgiyle hacmini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:756
RESMİN İSMİ:FIGURE SLEEPING BEFORE MOUCHARABIE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:25X17.9CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATİONALE DE FRANCE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.213

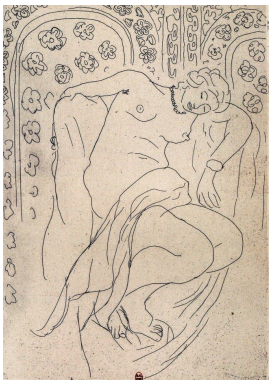

" Figüre Sleepıng before Moucharabıe" (1) de ön planda devasal bir figür arka planda ise dekoratif bir düzenleme yer alır.Motif örgüsünün kalabalıklığında dış kontur çizgileriyle hacmini bulan figür, aydınlık bir alanda ön plana itilmiştir.Matisse'in 1929 tarihli " Reserved Nude with Stove" adlı çalışmasına benzer bir yaklaşımdadır.Baş gövdeye nispeten küçük olup ,vücudun masif formu küçük bir ölçekte çalışılmasına rağmen devasal bir görüntü sergiler.

7-Monotip Baskı:

RESİM KATALOG NO:757
RESMİN İSMİ:SEATED NUDE WITH BRACELET II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 17.9X12.2 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MONOTİP
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATİONALE DE FRANCE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1914
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.160

" Seated Nude with Bracelet II" (1) açık komposizyon düzenlemesinde çıplak kadın figürünün kıvrımları bir motifi andırır.Koltuk altında ve cinsel organ üzerindeki tüyler itinayla işlenmiş,göğüs uçları bir çiçek motifine dönüşmüştür.Matisse için kadın bedeni resmin sunumunda sadece bir araçtır.Siyah ve beyazın son derece göz alıcı sunumunda bir kristale benzer.

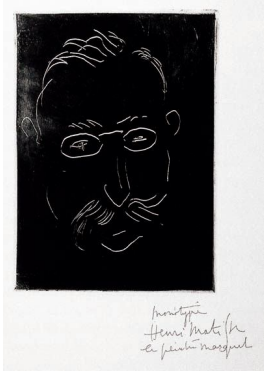

RESİM KATALOG NO:758
RESMİN İSMİ:PAINTER ALBERT MARQUET
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 14.5X10.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MONOTİP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1914-15
DİPNOTLAR: (1) Sarah Whitfield,(1996):*Fauvısm*,Thames and Hudson,2.Basım,London:s.14. (2) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.120

Portre çalışması Matisse'in konuşmadan anlaşmak olarak ilişkilerini tanımladığı yakın dostu,Fovizm'in kuruluşunda etkin rol oynayan Albert Marquet'e aittir.(1)Marquerite'in gözleri ileri derecede miyoptur ve Matisse'le birlikte pek çok seyahat yapmışlardır.Geleneksel dizgiden oldukça uzak bu portede(1) siyah arka planda Marquet'in yuvarlak gözlükleri,bıyığı,kaşları ,saçlarını betimlemeye pırlanta gibi parıldayan birkaç beyaz kesik çizgi yetmiştir.Yalınlık portrenin temel özelliğidir.

RESİM KATALOG NO:759
RESMİN İSMİ:STILL LIFE PLASTER FIGURE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 12.7X17.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:MONOTİP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.161

Matisse, yaptığı çalışmalarda sıklıkla heykellerine yer vermişti. Natürmortta sanatında işlemekten zevk aldığı bir konudur ve farklı tekniklerde natürmort çalışmaları yapmaktan da çekinmemekteydi.1916 tarihli "Still Life Plaster Figure"(1) azda olsa dekoratif bir düzenleme etkisi yaratır.Sanatçıya ait bir heykelde ön plandaki meyve tabağının hemen arkasında yer almaktadır.Siyah ve beyazın son derece göz alıcı sunumunda resimsel öğeler adeta bir kristale benzer.

RESİM KATALOG NO:760
RESMİN İSMİ:BITTER APPLES AND MOROCCAN PLATE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 17.9X13 CM
RESMİN TEKNİĞİ:MONOTİP
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1916
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.161

Matisse grafik üretim tekniklerini başarıyla kullanmıştır. "Bitter Apples and Moroccan Plate"(1) Matisse'in dekoratif öğelere duyduğu sevgiyi açığa çıkaran bir düzenlemededir ve tüm resimsel öğeler bir pırlantanın parlaklığına sahiptir.Ön planda dekoratif bir yaygının üzerindeki bir kavun ve balkabağı yer alır.Hemen ardında ayaklıklı bir meyve tabağının içindede meyveler görülürken arka plan yine dekoratif bir düzenlemeyle devam eder.

9- Aquatint:

RESİM KATALOG NO:761
RESMİN İSMİ:THREE FRIENDLY HEADS
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:AQUATINT
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1951-52
DİPNOTLAR: (1) John Klein,(2001): *Matisse Portraits,* Yale Unıversty Press, Singapore:s.143

"Three Friendly Heads" de ayrıntılardan arındırılmış maskeye benzeyen üç portre, uzun bir süre önce ölmüş olan Apollinaire , Rauveyre ve ölüme çok yaklaşmış Matisse'in fırçasında acıyla birleşmişlerdir. (1)Kaşla burun çizgisi birleşmiş ,portreler birkaç çizgiyle sembole dönüşmüştür.

9-Kağıt kesmeler:

RESİM KATALOG NO:762
RESMİN İSMİ: DANCER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 58.5X69.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1937
DİPNOTLAR:(1) Ferid,Edgü,(1995):*Matisse'nin kağıt kesmeleri*,Milliyet Sanat,sayı:362,s:32 (2) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değli,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi, sayı:317,s.22

Matisse altmış sekiz yaşındaydı ve Renoir gibi elleri fırça tutamaz hale gelmişti. İlk kez 1937 yılında guaşla boyadığı kağıtları kesip yapıştırmaya başladı(1)Kağıt kesmelerinde yaklaşık olarak resim kompozisyonlarının biçim ve renklerini kullandı.Onun kağıt kesmeleri,resimdeki ve boyamadaki,heykeldeki yeteneklerini birleşimi emsali olmayan bir sentez hediyesiydi.

Matisse,1937 yılında,koreografisini Massine'in yaptığı"Kırmızı ve Siyah" balesinin sahne ve kostüm düzenlemeleri görevini üstlenir.(2) "Dancer" "Kırmızı ve Siyah" balesi için oluşturulmuş bir taslaktır. Kompozisyonda kağıt kesmeler kalın bir kartona raptiyelerle tutturulmuştur. Alan düzenlemesi için kullanılan kurşun kalem izleri netlikle fark edilmektedir. Uygulama gerçek kimliğini, "Dancer" ,"Maquette For The Stage Curtain For The Ballet Rouge Et Noir - II" bulacaktır. Kompozisyonun merkezinde yer alan ,dans eden figürün biçim bozmalarla güçlendirilmiş pozu, guaş boyalarla renklendirilen canlı sarı ve mavinin yaydığı enerjide dansın coşkusunu hissettirir.Kafa bir yumruya dönüşmüş,sanki boşlukta uçar gibi dans etmektedir.

RESİM KATALOG NO:763
RESMİN İSMİ: SMALL DANCER ON RED GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 37X19.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1937-38
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.54

" Small Dancer on Red Ground"**(1)** da kırmızı arka fon farklı büyüklüklerdeki beş tane kağıt parçasından oluşmuş ve bu parçalar, siyah belirgin fırça darbeleriyle , farklı ton ve fırça vuruşlarıyla hareket kazanmıştır.Kompozisyonun merkezinde,pembe renkle boyanmış kağıt kesmelerin bir araya gelmesinden oluşan dans eden bir figür yer alır.Figürün kalçayla belinin arasına eklenen, sarı ve siyah karemsi kağıt parçaları, dans motifini güçlü kılan bir fonksiyondadır. Bunun yanı sıra, siyah kağıt, hem arka planla kurduğu ilişkide resmi bütünlerken,hem de etrafındaki renkleri daha canlı kılmaktadır.

RESİM KATALOG NO:764
RESMİN İSMİ:MAQUETTE FOR THE STAGE CURTAIN FOR THE BALLET ROUGE ET NOİR-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 80X64.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.56

Matisse'in 1938 yılında kağıt kesme ,grafit ve raptiyeler ile yaptığı" Maquette For The Stage Curtain For The Ballet Rouge Et Noir-I" adlı eserinde sanki bir buz pateni yapan ya da balet olan birinin figürlerinden esinlenmiştir(1) .Eserde iki dansçı figürü yer alır. Sol alt köşede yer alan siyah figürün gergin vücudu, sağ üst köşede beyaz ve canlı sarı kağıt kesmelerden oluşan dans eden figürün ritmik salınımını karşılar. Yakından bakıldığında eserin uygulanışındaki raptiye izlerini görmek mümkündür.

RESİM KATALOG NO:765
RESMİN İSMİ:MAQUETTE FOR THE STAGE CURTAIN FOR THE BALLET ROUGE ET NOIR-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.106

Massine 'in koregrafisini yaptığı "Kımızı ve Siyah" balesi için yapılan bu çalışmada,dans eden monokram figür ,biçim bozmalarla güçlü bir duruşta,dansın coşkusundadır. Alan, iç içe geçmiş siyah ve sarı kare , koyu mavi dikdörtgenle dört parçaya bölümlenmiştir. Alan düzenlemesinin statikliği, beyaz çoğunluklu spiral şeritlerle hareket kazanırken,beyaz şeritler dansı coşkusunu desteklemekte ve figürün sol kolunun altındaki sarı biçim, başın üstünde yer alan beyaz biçimi bir yap-bozun parçası gibi tamamlanmaktadır. Matisse, kağıt kesmeler kullanırken artan parçaları da kullanmaktadır. " Maquette for The Stage Curtain for The Ballet Rouge Et Noir-I" de sağ üst köşede canlı sarı ve beyaz kağıtlarla oluşturulmuş dans eden figür "Maquette for The Stage Curtain For The Ballet Rouge Et Noir-II " (1)de adeta renksel bir simgeyle alana dağılmıştır.

RESİM KATALOG NO:766
RESMİN İSMİ:STILL LIFE WITH MUSSEIS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60X82 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1941

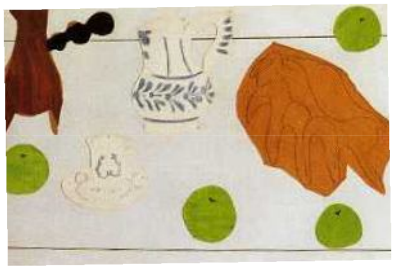

DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.399 (2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.109(3) Laurence Millet,(2002):*Matisse,*Flammarion,France:s.108-109 (4) Volkmar Essers(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:95

Matisse, 1941 yılında, Camoin'in ve kızı Marquerite' in ısrarlarıyla kızgın ve isteksiz bir şekilde Lyon'da bir hastaneye yatar ve ilk ciddi operasyonunu geçirir.(1) Ameliyattan sonra birkaç ayının kaldığını düşünülen Matisse kendisini yeniden doğmuş gibi hissederek resim yapmaya başlamıştır.(2) Courthion'a şöyle söyler: " Bu tekrardan bir doğum gibi, operasyondan önceki süreçte yaptıklarımı daha iyi gözlemlediğimden dolayı şimdi çok daha dengeliyim'.(3)demiştir.Matisse tekerlekli sandalye ya da yatakta çalışmalarına devam ederken,(4) sanatında bir dönüm noktası olan, bir makas yardımıyla kestiği kağıtları, isteği üzerine boyatmakta ve kağıt kesmelerle çalışmalar yapmaktadır.Kağıt kesmeler Matisse 'e renklerle resim yapma olanağını sunmuş ve yaklaşık olarak resim kompozisyonlarının biçim ve renklerinden oluşmuştur.

"Still Life with Musseis" un kompozisyon düzenlemesi; istiridye kabuğu, elmalar, oryantal bir kahve fincanı, dekoratif bir sürahiyle yağlı boya çalışmalarından pek de farklı değildir.

RESİM KATALOG NO:767
RESMİN İSMİ: FALL OF IKAROS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 42.2x26.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:VICTORIA AND ALBERT MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Volkmar Essers ,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s:95(2) Vural Yıldırım(2006): *Her Ressam Bir Sosyologtur*,Art &Life ,Mayıs –Haziran: s.52(3) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.119

"Fall of İkarus" u yapıldığı yıl, 1943'te Cimiez'e bir hava saldırısı olmuştur.(1) Bir sanatçı; içinde bulunduğu toplum yapısını nesne olarak kullanıp eserlerini üretir, her ressam bir sosyologdur.(2) Kompozisyonun merkezinde yer alan, Ikarus 'un beyaz gövdesinde -kalbi olarak ta kabul edebiliriz- uçak savar bombalarını simgeleyen kırmızı bir biçim, Matisse 'in bize yaşanan acıyı ve dehşeti şiddetli bir şekilde sunumudur. Düzenleme de arka plan siyah ve maviyle , diklemesine üç ana bölüme ayrılmış ve canlı sarı uçak savar bombaları, motif örgüsü gibi alana dağılıp,resmi hareketlendirmiştir.

1945 'te Verve dergisi tarafından yayınlanan bu eser Matisse'in sanatsal gelişiminde önemli bir yere sahiptir.Guvaşla boyanmış kağıtları keserek yaptığı ilk eserlerinden biri olan diğer çalışmalarının eskizlerinde kullanılmamış,kendi bağımsız değerindedir.(3) Bu çalışma ilerleyen yıllarda" Jazz "kitabı için bir prototip olur.

RESİM KATALOG NO:768
RESMİN İSMİ: DRAGON
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 42.5X65.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1)Ferid Edgü,(2008):*Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.50

Matisse, 80 yaşını geçtiğinde artık resim ve oyma baskı hazırlamak fazlasıyla ona zor ve yorucu gelmeye başlar. Bir makas yardımıyla kağıtları keserek, kompozisyonlar oluşturur. Böylece bir eksikliği , anlatım yolu olarak yeni bir tekniği keşfetmek ve denemek için bir fırsat olarak kullanır.En yakın öncüleri yirmilerden önce Kübistlerin ve Fütüristlerin kullandığı kolajlardır. Kullandıkları malzemeler benzer olsa da ortaya çıkan sonuçta belirgin farklılıklar ortaya çıkarır sanatçı. Matisse, önceki örnekler gibi basılı malzeme kullanmamakta, farklı olarak kağıtları kesip, guaş boya ile kendisi boyamaktadır.Düzenlemelerinde de yaklaşık olarak resim kompozisyonlarının biçim ve renklerini kullanır. Aragon dediği gibi " Matisse in birçok çizgisi ama bir tek üslubu var "(1) dır. Bunun en güzel örneklerinden biri olan " Dragon" da bir ejderha, kompozisyonun merkezinde, ustaca yerleştirilmiş kağıtların üç boyutlu tesirinde, derinliksiz gövdesiyle, Matisse'in Nice sürecince yaptığı Odalık serisinin iki boyutlu ve realistik sunumlarının tek potada eridiği çarpıcı eserlerini hatırlatır bir sunumdadır. Siyah bir lekeye dönmüş ejderha motifi, Tahiti hatırası pembe deniz yosunlarıyla bezeli olup mavi arka planın sağ üst bölümünde yer alan, açık tondaki kağıt parçalarıyla derinlikli bir atmosferdedir.

RESİM KATALOG NO:769
RESMİN İSMİ: DAISY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.5X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.94

Matisse'in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan, kağıt kesmelerindeki çarpıcı renk ve biçimleri "Daisy" (1)de kendi varlık tekrarının oluşturduğu bir motifte uygulamasını bulmuştur. İki boyutlu düzenlemede siyah yapraklar tabloya hâkim olan açık yeşil arka fonu daha canlı kılar.

RESİM KATALOG NO:770
RESMİN İSMİ: RED AND GOLD
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.2X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1945-46
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.73

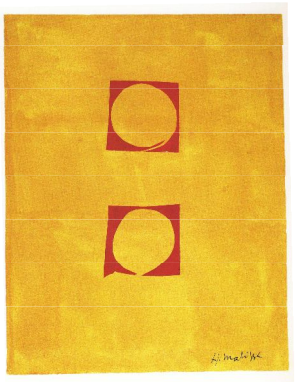

Matisse kağıt kesmelerinde sadece bir makas yardımıyla biçimleri oluşturmuş ve geri kalan kesik parçaları muhafaza edip kullanmıştır."Red and Gold" da turuncumsu sarı arka fonun üzerinde, kırmızı iki kare kağıttan kesilmiş dairelerin konturları alt alta dizilerek statik bir yalınlığa kavuşurken, sarı ve kırmızını titreşiminde enerjik bir dışavurum gerçekleşir. Tablo,düzenlemesiyle bireysel algı sürecinin tetikleyicisi ve ihtiyaç karşılayanıdır.Matisse'in kağıttan yaptığı iki boyutlu ürünler,grafik sanatının en parlak ürünleri arasında sayılabilir.Matisse' in tüm kağıt kesme işlemiyle yaptığı eserleri soyut değildir ve bu eseri sembolik olan bir anlatımın eşiğindedir.(1)

RESİM KATALOG NO:771
RESMİN İSMİ: POLYNESIE, THE SEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 195.8X314 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1946

DİPNOTLAR:(1) Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.123(3) Jean Cassou,(yy):*Henri Matisse,Carnet de Dessıns*,Huguette Berés,Paris:s.96 (4) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 185(5) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.79-80 (6)Cassuo,yy:96.(7) Essers,1993:79-80.

Matisse'in "Jazz "üzerindeki küçük çaplı çalışma deneyimi birçok problem için gözle görülür çözümler ortaya koymasına neden olur, bu yeni prensiplerini "Polynesia, The Sea " adlı eserlerinde uygular. Matisse, 1930 yılında Tahiti'ye gitmiş ve bütün güney denizi adalarını, Polinezya'yı görmüştü.(1)"Polynesie, The Sea" adlı bu büyük kompozisyon tamamında, Tahiti seyahat anılarından esinlenilmiş olup, Paris'te kaldığı evin bej renkli duvarlarında kesilip yapıştırılan kağıtlar kullanılarak oluşturulmuştur. Matisse,eser hakkında;"Tahiti'de yaşadıklarıma dair anılarım 15 yıl sonra bugün,obsesif betimler olarak kendini göstermeye başladı:Mercan,balık,kuşlar,denizanası ve sünger"(2) demiştir.

Düzenlemede, Ascher' den alınan büyük dekoratif emprime pano kullanılır. Alanı saran beyaz motifler kuş balık ya da çiçek şeklinde olup, düzgün karelere ayrılmış endüstriyel boya ile yeşil ve maviye boyanmış fona uygulanmıştır. Sonrasında ambalaj kağıtlarıyla kompoze edilip guaş boya ile kalınlaştırıldıktan sonra tual üstüne serigrafi tekniğiyle yansıtılmıştır.(3) Eser de basılı sarkıtlar gibi görünen motifler, Polynésie'nin gökyüzü ve denizlerindeki hava ve su boşluklarında yüzer, süzülür ve sürüklenirler sanki. Her yere yayılan duvar bezine tutunurlar, kendilerini daha önceki dekoratif sanattaki her şeyden farklı bir yere yerleştirirler. Brugel 'in bir resmindeki çocuklar gibi içgüdüsel bir incelikle hareket edebilmek için birbirlerine yer bırakırlar, şimdi bütün alan taze çiçekli bir duvar halısı kadar canlı ve uyumludur. "(4)

" Polynesie, The Sea" de yer alan desenlerin bir kısmı halı motifleri olarak da kullanılmış ve sergilenmiştir. Böylelikle kağıt kesmeler, Beauvais'in Goblen tezgahlarında, dokunan duvar halılarının tasarımları olarak 1946 yılında ortaya

çıkmıştır.(5) Eserlerin halıya dönüşümünde şablona sadık kalınmış olup,tek farklılık motiflerdeki guvaş kabarıklığıdır. (6)

Matisse'in yaşamının son günlerine değin sürdürdü bu kağıt kesip yapıştırma eylemi ,bize Türk sanatında "Kat'ı" adı verilen ve ender ama olağanüstü güzellikteki ,örnekleri Topkapı sarayı müzesinde bulunan eserleri anımsatır.(7)

RESİM KATALOG NO:772
RESMİN İSMİ: ASCHER SQUARE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 100X100 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.97

"Ascher Square"(1) da beyaz dikdörtgen kağıtlardan kesilen dil kulağı motifinden arta kalan dört parça ,çapraz konumlanmış karenin dört bir uçuna alt ve sağ köşesine karşılıklı olarak yerleştirilmiştir.Motifler varlığına alt zeminin yeşil renginde kavuşurken,kompozisyon koyu yeşil ve altın yaldızla boyanmış şeritlerle çerçevelenir. Altın sarısı çerçevenin uygulanışı varak çalışmalarını anımsatır.

RESİM KATALOG NO:773
RESMİN İSMİ: OCENIA,SKY
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 173X364 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1946,YAZ
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.169(2)Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi,sayı:317,s.22

" Ocenıa,Sky " Matisse'in kâğıt kesmelerin de aşina olduğumuz canlı renkleri barındırmayan devasal bir çalışmadır. 1930 yılındaki Büyük Okyanusa kısa ziyaretindeki belleğinde kalan anılarını bu kompozisyonunda kullanmıştır.(1) Düzenleme enerjisini motiflerin tekrarından alır.Eserde iki boyutlu bir dünyada biçimler bir arada kendi dillerinden konuşuyorlar gibidirler.Kağıt konturunun bir çizgi olarak değerlendirildiği deniz canlıları ve kuşların tekrarlarındaki ahenk ,kıvrımlı motiflerle çerçevelenmiş şaşırtıcı bir yalınlığa sahiptir. Algımızda ilk planda daha düz hatlara sahip olan uçuşan kuşlar yer alır."Ocanıa,Sky" Matisse'in sanatında;"soyutla doğa arasındaki esnek bağıntıların,akıl ve duygu eşliğinde geleceğe doğru uzanan sonsuz çözümüdür."(2)

RESİM KATALOG NO:774
RESMİN İSMİ: OCENIA,SEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 173.5X387.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1946,YAZ
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.70

"Ocenıa,Sea" yer alan motifler Matisse'in 1930 yılında yaptığı Tahiti ziyaretini çağrıştıran motiflerdir.(1) "Ocenıa,Sky" da yer alan motif örgüsünün dağılımına göre daha statik bir yapıdadır.Deniz canlıları,belli bir sırayı takip edercesine dikdörtgen alanı kaplamıştır.

RESİM KATALOG NO:775
RESMİN İSMİ: BIRD
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 26X18.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE,LE CATEAU-CAMBRESIS,FRANSA
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1) Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, London: Penguin Books,s:378.

Matisse, 1930'lu yılların sonlarında kuşlara ilgi duymaya başlamış ,çoğu zaman en az beş altı tane değişik kuş beslemeye başlamıştı.Kuşların renklerinden,şekillerinden,tüylerinden ve söyledikleri şarkılardan çok hoşlanıyordu.(1) "Bird"de görülen kuş figürü makasla verilen biçiminde,ayrıntılardan arındırılarak bir motife dönüşmüştür.Matisse'in kağıttan yaptığı iki boyutlu ürünler grafik sanatının en parlak ürünleri arasında sayılabilir.Kırmızı monokram arka planın önünde doğrusal kıvrımlı çizgilere sahip,tek bir parça kağıtta biçimlenmiş kuş, bir mücevher gibi parıldar.

RESİM KATALOG NO:776
RESMİN İSMİ:NEGRO BOXER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32.1X25.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: ARALIK, 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.99

"Negro Boxer"(1) da bir deniz bitkisi olan Lagoon, üst bölümde yer alan iki yaprağın çıkık şişkin formuyla bir boksörü andırmaktadır. Lagoon motifi, yeşil renge boyanmış arka fonla ve yeşille güçlü bir kontrast yapan, küçük kırmızı dikdörtgen üzerinde, ışığın yerine geçen siyah rengiyle,tuvali boylu boyunca kaplar.Kırmızı renk, siyahın kullanımıyla çok daha parlaklık kazanmıştır.Matisse kompozisyonu bir teknik ressam gibi düzenlemiştir.Deniz bitkisi bir motife dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:777
RESMİN İSMİ:PAPER CUTOUT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X26 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSSE PİCASSO,PARIS
RESMİN TARİHİ: ARALIK,1947
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.288

"Paper Cutout" (1)da beyaz katılarak etkisi azaltılan kırmızı alandaki siyah bitki motifi, "Negro Boxer" ın taslağı gibidir. Düzenlemede, siyahın ışık yerine geçen renklerle etkileşimi , beyazın işlevini azaltmaya yetmez.Deniz bitkisi simgesel olarak ele alınmıştır.

RESİM KATALOG NO:778
RESMİN İSMİ: VEGETAL ELEMENTS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 65.6X50 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:
NATIONALGALERIE,STAATLICHE MUSEEN ZU BERLIN
BERGGRUEN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.96

"Vegetal Elements",(1) canlı kırmızı alana yerleştirilmiş sarı, yeşil ve mavi bitki motiflerinin varyasyonlarından oluşmuştur. Düzenlemede,makasla kesilmiş biçimler, guvaş boyayla renklendirilerek görsel bir şölen oluşturur.Kompozisyonun merkezinde, göz alıcı canlı sarı rengiyle, neredeyse sembolleşmiş bitki motifi yer alır. Kırmızı alana serpiştirilen, küçük siyah kare biçimlerden çıkan daireler ve dış konturları eserin renklerini daha çarpıcı kılar.Düzenlemenin ahenginde de yinelemelerden yardım alınmış,böylelikle anlatım daha bir güçlülük kazanmıştır.Renklerin dili yaşama sevincinin simgesi olmuştur.

RESİM KATALOG NO:779
RESMİN İSMİ: PALMETTE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 71.1X53.3CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.98

"Palmette"(1) kıvrımlı ve doğrusal çizgilerin bütünüyle oluşan yalın konturlara sahip pembe renkli hurma yaprağı , turuncu bir arka planla sunulur.Hurma yaprağı neredeyse bir sembole dönüşmüştür.Pembe ve turuncunun psikoloji üzerindeki olumlu tesirini keyifle kullandığı neşeli çalışmalarından biridir.Desenin yalın görünümü Matisse'in öteden beri bağlandığı estetik yönelişleri ifade etmektedir. Sanatçının kağıttan yaptığı iki boyutlu ürünler,grafik sanatının en parlak ürünleri arasında yer alır.

RESİM KATALOG NO:780
RESMİN İSMİ: ALGEA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 24.8X14.6CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:PIERRE AND MARIA GAETANA MATISSE
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.169

Matisse "Algea" yı ,1930 yılında ki Büyük Okyanusa kısa ziyaretinden, belleğinde kalan anılarını kullanarak oluşturmuştur.(1) Eserde makasla oluşturulan desen, kahverengimsi siyaha boyanarak yeşil fonda yüzeysel bir düzenlemededir. Matisse'nin alışılageldik canlı renklerini barındırmaz.Deniz bitkisi motifi sembolik bir yaklaşımla ele alınmıştır.

RESİM KATALOG NO:781
RESMİN İSMİ: ESKIMO
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X86CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:DANISH MUSEUM OF DECORATİVE ART
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.116

"Eskimo"(1)un düzenlemesinde, dikdörtgen alan beş parçaya üç renkte bölümlenmiştir. Siyah alandaki bitki motifi ,tablonun ortasında, sağında ve solunda benzer şekilde tekrarlarken ,Eskimo motifi, üç yeşil iki mor kâğıdın birleşiminden oluşmuştur.Bu nesnel yaklaşımda artık figür birey olmaktan çıkmış bir motife dönüşmüştür.Beyaz kâğıttan oluşturulmuş baş, tabloda boşluk alanı doğurarak , gözümüzü bitki motiflerinden ayırıp kendisine çeker.

RESİM KATALOG NO:782
RESMİN İSMİ: MASK SIGN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 110X53 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:DANISH MUSEUM OF DECORATIVE ART
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.117

Bir yapıtta renkler artıkça organizasyon güçlenir. Eserde armoni dediğimiz şey sıcak ve soğuk renklerin bir arada bütünlük sağlamasıdır.”Mask Sign”(1) bu bütünlüğü sağlamış bir eser olup, Matisse’in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan kağıt kesmeleriyle renk ve desendeki yeteneklerini birleşimidir.Matisse’in dekoratif süslemelere, motiflere merakı ve makası tıpkı bir fırça gibi kullanma kabiliyeti , çocukluğunun tekstil atölyelerinde geçmesinden ve atalarının kuşaklardır tekstilci olmasından gelir.“Mask Sıgn” farklı renkte dört dikdörtgen ve iki kare alana bölümlenip üst kısımda renkli kâğıt parçalarıyla bezenmiş ejderha motifinden oluşur. Bitki motifleri mavi, kahve, beyaz renkten oluşturulmuştur. Sol üst köşedeki beyaz motif kahverengi kâğıt parçalarıyla hareket kazanmıştır.Matisse bu süreçte Çin sanatına ilgi duymuştur.

RESİM KATALOG NO:783
RESMİN İSMİ: VIOLET AND BLUE COMPOSITION
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.5X52CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:DANISH MUSEUM OF DECORATİVE ART
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.118

" Violet and Blue Composıtıon "(1) düzenlemesinde iki renk alanı yer alır. Sol taraftaki mavi ton, sanatçının kağıt kesmelerindeki opak guaş renkleri barındırmaz. Görmeye alışık olmadığımız belirgin fırça vuruşlarına sahiptir. Yeşil deniz bitkisi de sulandırılmış boyanın süngerle noktasal vuruşlarından oluşur. Sağ tarafta yer alan,"Black and Red Compasation"da tekrar kullanılacak olan, bitki motifinin sol üst bölümü profil bir başa dönüşürken,gövdesi kuş gibidir.

RESİM KATALOG NO:784
RESMİN İSMİ: BLACK AND RED COMPOSITION
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 40.6X52.7CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:DAVIS MUSEUM AND CULTUREL CENTER,WELLESLEY
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.119

"Black and Red Composıtıon" (1)düzenleme iki ana bölüme ayrılmıştır. Aynı tarihli"Violet and Blue Compasation" yer alan motiflerin benzer tekrarlarıyla daha hareketli bir yüzey etkisi verir. Matisse ,kağıt kesmelerinde sadece bir makas kullanmış ve geri kalan kesik parçaları da düzenlemelerinde kullanmıştır.Bu uygulamanın en net görüldüğü çalışmalardan biridir.Biçimler bir yap boz'un parçası gibi,tamamlanmayı beklemektedirler.Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırma,resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmektir.

RESİM KATALOG NO:785
RESMİN İSMİ: WHITE ALGA ON RED AND GREEN GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52.5X40.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:FONDATION BEYELER,RIEHEN/BASLE
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.120

"White Alga on Red and Green Ground"(1) kırmızı ve yeşil zeminde yer alan beyaz alga motifi sistematik yerleştirilen geometrik kırmızı kağıt parçalarıyla hareketlenmiştir. Yeşil ve kırmızının kontrastında şiddetli ve ritmik bir düzenlemedir.Geometrik ve kıvrımlı hatların parlak kırmızı sunumunda göz alıcı bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:786
RESMİN İSMİ: TWO MASKS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 47.7X52 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ,
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZELKOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.121

"Two Masks"(1) geometrik şekillerin ve deniz bitkisi motifinin biçim ve renk tekrarında gözü yoran dağınık bir çalışmadır.

RESİM KATALOG NO:787
RESMİN İSMİ: COMPOSITION ON A GREEN GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 104X39.2CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MENIL COLLECTION,HOUSTON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.122

Matisse'in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan kağıt kesme metoduyla yapılmış,motif yinelemeleriyle anlatımda güçlülük kazanmış "Composotion on a Green Ground" (1)un dikdörtgen alandaki düzenlemesi Çin sanatından esintiler taşır.Eserde yeşil zemin renk tonu ve fırça vuruşlarıyla iki ana bölüme ayrılmış olup üzerindeki mavi ,siyah,beyaz deniz canlılarıyla görsel bir şölen sunar.Zikzaklı sarı biçimler ise" İkarus " eserindeki uçaksavar patlamalarını anımsatırken fonksiyonda eserin devinimidir.Sanki bu şekiller boşlukta yüzüyor gibidirler.Açık yeşil zeminde sprial kıvrımıyla bir salyangozu andıran beyaz motif kompozisyonun merkezindedir.

RESİM KATALOG NO:788
RESMİN İSMİ: COMPOSITION ON WITH RED CROSS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 74.1X52.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1)) Ferid Edgü,(2008 *Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.129):50

" Composıtıon on with Red Cross" da ki dekoratif düzenleme, resimde organizasyonunun güç olduğu sıcak ve soğuk renklerin bir arada bütünlük sağlamasıyla oluşturulmuştur. Deniz bitkileri bir motife dönüşerek üst üste sıralı mavi kağıt kesmelerin üzerine yapıştırılmıştır. Tablonun üst ve alt bölümünde yer alan dekoratif çerçevedeki mavi dioganal hatlar dalgaları anımsatır. Matisse'in sanat dehasını ortaya koyan bu çalışma renklerin şiddetinde ve motif örgüsünün kalabalıklığında, yalın bir çalışmadır.Düzenlemede izlenilen yol,sanatçının yağlı boya eserlerini anımsatır.Aragon 'un dediği gibi" Matisse'in bir çok çizgisi ama tek bir uslubu vardır."(1)

Matisse belki tüm ressam yaşamı boyunca aradığı desenle rengin bütünlüğüne ve yalınlığına bu kesme yapıştırma kağıtlarla ulaşmıştır.

RESİM KATALOG NO:789
RESMİN İSMİ: COMPOSITION (VELVETS)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 51.5X217.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:KUNSTMUSEUM,BASLE
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.127

İyi bir düzenlemede aranan birliğin elde edildiği "Composotion(Velvets)(1) de bitki motiflerinin yinelemelerden yardım alınmıştır.Tabloda ki ahenk ise sıcak ve soğuk renklerin bir arada ustaca kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Düzenlemedeki parlak renkler ve desenin yalın görünümü ise sanatçının öteden beri bağlandığı estetik yönelişleri ifade etmektedir.

RESİM KATALOG NO:790
RESMİN İSMİ: HEAVENLY JERUSALEM –SAGA OF CHAPEL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 270X130 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.110

Vence şapelinde yer alacak ikiz pencere için yapılan vitray çalışmasının ilk taslağıdır.(1) Tümüyle soyut bir yapı oluşturan renkli kağıt parçalarının renk skalasına göre düzenlemelerinden oluşmuştur.Kompozisyon düzenlemesinde sarı, yeşil, mavi, pembe, turuncu renkli kare ve dikdörtgen biçimler birbirini yamamıştır. İkiz pencere düzenlemesi Matisse'nin en soyut çalışmalarından biri olup sol pencerede yer alan kırmızı biçim "Souvenir of Biskra"ın çıkış noktasını oluşturur.

RESİM KATALOG NO:791
RESMİN İSMİ:LE FLEUVE DE VIE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.293

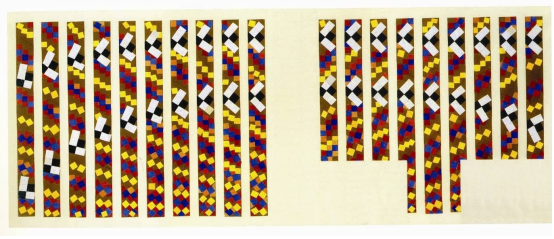

Vence'deki Rosaire şapeli içi yapılan vitray çalışmasının taslağıdır. Hazırlık tasarımı olan bu çalışmada ,uyum içinde sıralanan motiflerin sağ taraftaki bölümü yeterli görülüp rahibeler tarafından durdurulmuştur.Bu tasarım Lydia Delectorskaya 'nın yardımlarıyla hazırlanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:792
RESMİN İSMİ: ACROBATIC DANCER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 52X40 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA-GAETANA MATİSSE FOUNDATION KOLEKSİYONU,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.101

Matisse "Acrobatic Dancer" (1)da birbirine benzeyen motifleri simgesel bir anlam içersinde kullanmıştır. Soluk turuncu zeminde siyah ve beyaz motifler,bir dansçı figürü gibi dansın ritmik coşkusunu hissettirir.

RESİM KATALOG NO:793
RESMİN İSMİ: LIGHT BLUE GLASS WINDOW
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 509.8X252.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1)Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s:64

1947 yılında tüberküloz hastaları için bir dinlenme evi olan ve Dominikanlar tarafından işletilen Vence şapeli, bir yangın sırasında hasar görür. Yeniden inşa edilmesi için çalışmalara başlanır.Matisse'in 1941 yılında geçirdiği hastalık sırasında hemşirelik yapan Rahibe Jacques,sanata olan eğilimlerinden ötürü şapelin vitray tasarımlarını üstlenir.Çizdiği eskizleri,görüşlerini almak için o sıralarda Vence 'te oturan Matisse'e gösterir.Bu ziyaretler sonucunda projeye ilgi duymaya başlayan Matisse(1),hemşiresine gönül borcunu ödemek için, Rahibe Jacques'in ricasını kıramayarak projeyi üstlenir.Şapelin ikiz pencerelerine uygulanacak vitray için, bitki motiflerini kullanarak kağıt kesmelerle taslaklar oluşturur." Lıght Blue Glass Wındow " bu süreçte ortaya çıkmış oldukça renkli çarpıcı bir çalışmadır.Yaşamı ve sanat hayatı boyunca temkinli adımlar atan Matisse, vitray tasarımını daha yalın bir düzenlemede sonlandıracaktır.Bitki motifleri geometrik renkli parçaların üst üste yerleştirdiği alan düzenlemesine hareket katar.Renkler parlak ve göz alıcıdır.

RESİM KATALOG NO:794
RESMİN İSMİ: TREE OF LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 515X252 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: VATICAN MUSEUM,VATICAN CITY
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev.Dusinberre Deke) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams,s:143

"Tree of Life " bir Dominiken manastırına ait Vence'de ki Rosaire şapelinin , ikiz pencereler için yapılacak olan vitray çalışmasının, kağıt kesmelerle yapılmış final taslağıdır.(1)Safir mavisi fon üzerinde yer alan çimen yeşili ve altın sarısı yapraklar içeren bu kompozisyonda hayat ağacının yaprakları bir araya getirilmiştir.Duvar boşluklarına uzanıyor gibi görününen düzenlemde , duvar boşlukları ağaç gövdesi rolünü üstlenir.Dekoratif bezeme pencerenin önünde asılı duran bir dokuma etkisi verir.

RESİM KATALOG NO:795
RESMİN İSMİ: MIMOSA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 148X98CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: IKEDA MUSEUM OF 20 TH CENTURY ART,ITOH,JAPAN
RESMİN TARİHİ: 1949-51
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.141

"Mimosa"(1) da makasla kesilen motifler , guaj boyayla renklendirilerek, istiflenmiş bir görüntüde, farklı yönde fırça vuruşlarıyla ayrılan kahve ve turuncu renk skalasında yer alırlar.

RESİM KATALOG NO:796
RESMİN İSMİ: CREOLE DANSCISI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 205X120 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEE MATİSSE,NİCE
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR : (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.78

Matisse'e ,1941 yılından sonra geçirdiği rahatsızlıklar ve yaşı nedeniyle, resim ve ,oymabaskı yapmak zor gelmeye başlar.Sanatçı bu süreçte,bir eksikliği yeni bir tekniği denemek için bir fırsat olarak kullanıp guaş boyalarla renklendirilen kağıt kesmelere yönelir. 1950 tarihli "Creole Dansçısı" kağıt kesmelerin en güzel örneklerinden biridir. Dansçı figürü parlak renkli geometrik bir arka planın üzerine yerleştirilmiştir. Yeşil rengi, yapraklara benzeyen kol ve bacakları ve değişik bir egzotik meyveye benzeyen yüzüyle tam bir bitki gibidir. Bu nesnel yaklaşımda , artık figür bir birey olmaktan çıkmış yüzey üzerinde tek bir renk kullanarak,en genel çizgileriyle ifade edilen bir biçim çalışmasına araç haline gelmiştir. Saf renk ustası Matisse, arka planda kırmızı, mavi, sarı, turuncu ve vişne çürüğü renginin karşılıklı kontrastlarını kullanarak yeşille girdikleri ilişki de dansçı motifini ön plana çıkarmıştır.Matisse eserini her ne kadar cam üzerine aktarabileceğini, oğlu Pierre yazdığı mektupta belirtse de, kağıt kesme yöntemiyle hayata geçirmiştir.(1)

RESİM KATALOG NO:797
RESMİN İSMİ:JAPANESE MASK
RESMİN ÖLÇÜLERİ:79.5X49.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.147

1950''ün başlarında yapılmış bu çalışma, soyut bir düzenlemedir. "Japanese Mask"(1) da beyaz ve mavi kağıtların makasla kesilmiş iç konturları çizgi olarak değerlendirilerek, katı spiral geçişlerde bütünsellik oluşturur.

RESİM KATALOG NO:798
RESMİN İSMİ:ZULMA
RESMİN ÖLÇÜLERİ:238.1X133 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:STANTES MUSEUM FOR KUNST,KOPENHAG
RESMİN TARİHİ: 1950
DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 189(2) Ferid Edgü,(2008 *Biçimler,Renkler,Sözcükler*,Sel Yayıncılık,İstanbul:s.129):50 (3)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.90 (4) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183

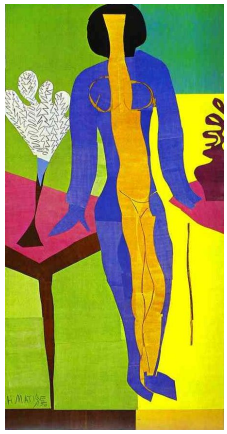

1950'yılında Matisse , guaj dekupelerini ansızın kendi kendine yeten bir resim anlayışına ve kırk yıl boyunca değerini yitirmeyen bir içerikle yakından ilişkili bir tarza dönüştürmüştür."Zumla"'da ki ayakta duran Faslı cariye buna örnektir. (1) Aragon 'un söylediği gibi, " Matisse in birçok çizgisi ama bir tek üslubu vardır"(2) "Zumla" bir yağlı boya gibi yapılmıştır ve perspektif hissi uyandırır.(3) Buradaki yeşil bir çok nüansa sahiptir. Ustaca düzenlenmiş renk alanlarında maviyle oluşturulmuş figürü boylu buyunca kesen sarı renk alanı,arka plandaki farklı tonlardaki sarı ve yeşilin nüansının toplamı gibi oluşturulmuştur. Renge çizgiye dekoratif nitelikler kazandırılmış, ayrıca geleneksel perspektif anlayışıyla İran Minyatürlerinde izlenen düz mekan anlayışı birlikte kullanılmıştır.(4)

RESİM KATALOG NO:799
RESMİN İSMİ:COMPOSOTION ON A BLUE GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ:80X50 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.123

"Composotıon on a Blue Ground "(1) da fırça vuruşlarının fark edildiği mavi zemin üzerindeki siyah lagoon kompozisyonun merkezinde yer alır. Açık kompozisyon düzenlemesinde kirli beyaz motiflerle sarılmış, düzenlemedeki vurgusu güçlenmiştir.Siyah lagonu çerçeveleyen beyaz stilize motifler resme devinim katar.

RESİM KATALOG NO:800
RESMİN İSMİ:YÜZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.132

"Yüz" adlı bu eser, 3 Kasım 1993 tarihinde New york' ta Sotheby's 'de 12.5000.000 USD'ye satılmıştır. (1).Grafik tasarımının en güzel örneklerinden olan çalışmada geometrik hatlar ,dekoratif motifler , sıcak ve soğuk renklerin bir arada olduğu ulaşılmazı güç bir ahenk taşır.

RESİM KATALOG NO:801
RESMİN İSMİ: CHINESE FISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 192X91.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1951
DİP NOTLAR: (1) Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 190(3) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.122-132(4) John Berger,(çev.Yurdanur Salman),(2003):*Picasso'un başarı ve Başarısızlığı,*Metis Yayınları, 4.Basım,İstanbul:s.18.

Matissse 1951 yılında ,Rosary Şapeli'ni bitirdiği zaman 81 yaşındaydı ve Çin sanatından, Çin yazılarından esinlenerek yeni bir işe başlamıştı.(1) Bu , Çin oyun kartları geleneğiyle yeniden yaratılan ve mozaik bir cam için tasarlanan "Chinese Fısh" adlı eseriydi.(2) Tabloda kolayca fark edilen bir dupong ve üstünde alg biçiminde bir hayvan görülür,etrafındakiler ise begonyalardır ve bu eser 7 Kasım 1995 tarihinde New york'ta Christie's'de satılmış, 5.800.000 USD alıcı bulmuştur.(3)Çünkü; 20. yüzyılda giderek güç kazanan burjuva dünyası her şeyi, bu arada sanatı da metaya dönüştürmüştür. (4)

RESİM KATALOG NO:802
RESMİN İSMİ: BELL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 122X48.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.146

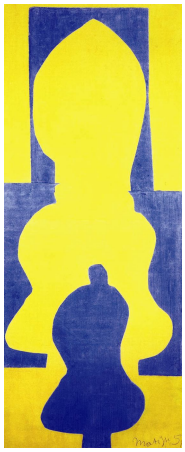

"Bell "(1)de mavi çan parlak sarı bir zemin üzerinde yer alır. Soluk mavi çanın biçimi , sarı zeminde , dış konturlarıyla bazilikal bir kilise planını hatırlatan mavi kağıt parçasının iç konturlarında yinelenir.

RESİM KATALOG NO:803
RESMİN İSMİ:CHRISTMAS EVE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 322.6X135.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:THE MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1952,BAŞINDA
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.317

Matisse'in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan kağıt kesmeler başarısını, resimde organizasyonu oldukça güç olan sıcak ve soğuk renklerin bir arada bütünlük sağlamasından alır." Chrıstmas Eve "(1) bunun en güzel örneklerinden biridir.Yuvarlak kemerli bir pencerenin vitray çalışmasına taslak olan düzenleme, stilize motiflerin sıralı düzenlemesiyle geleneksel Çin Sanatını anımsatır.

RESİM KATALOG NO:804
RESMİN İSMİ:CHRISTMAS EVE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 332.5X139 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:THE MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1952,YAZ-SONBAHAR
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.317

1952 yılının sonlarına tarihlenen "Christmas Eve-II" (1)adlı kâğıt kesmelerle taslağını oluşturduğu yuvarlak kemerli bir penceredeki vitray çalışmasıdır. Düzenlemede, deniz canlıları renkli geometrik biçimlerin içine simetrik bir düzenlemeyle yerleştirilmiştir. Deniz canlıları canlı renkleriyle görsel bir şölen oluşturur.Yuvarlak kemerin üzerindeki beyaz yıldızlar,kompozisyonun merkezinde yer alan iç içe geçmiş ve parçalara ayrılmış parlak sarı yıldızla, kağıt kesmedeki baskın öğedir.Aşağıya doğru deniz bitkileri akışkan kıvrımlarla süre gider.

RESİM KATALOG NO:805
RESMİN İSMİ: BLACK PAGE ON A GREEN GROUND
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 60X39CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MENIL COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.124

1952 tarihli, " Black Page on a Green Ground " (1)yalın bir üslupla ortaya konmuştur. Bitki motifinin işlenişi ve renk seçimi 1947 tarihli "Algae" eserini anımsatır.

RESİM KATALOG NO:806
RESMİN İSMİ:NEGRESS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 453.9X623.3 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATİONAL GALLERY OF ART,WASHİNGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.96

Hotel Regina'ın duvarlarında şekillenmiş bu resim, mermer zeminli odada güneşle aydınlanan ana koridorda çalışılmıştır.(1)Düzenleme de kağıdın konturları bir çizgi olarak değerlendirilip, renkli guaş boyalarla renklendirildikten sonra Matisse' in direktifleriyle asistanları tarafından raptiyelerle tıpkı yağlı boya bir tablo düzenlemesi gibi dikdörtgen alana yayılmıştır. Zenci kadın yedi farklı siyah biçimin kombinasyonuyla oluşturulmuştur. Figür, ayakların eş üçgenlerinde alt ve üst bacakların kavisli makas darbeleriyle göbek ve başın tekrarlayan ovalinde kolların ve bacakların biçim tekrarının ikili bölümlenmesiyle bir kuklaya benzer. Turuncu eteklik, mavi, yeşil, sarı, kırmızı fırça sürüşünü belli etmeyen begonyalar resme dansın coşkusunu verir. Kompozisyon, renk ve biçim düzenlemesiyle, dengededir. 83 yaşındaki Matisse'in, asistanlarının yardımıyla gerçekleştirdiği kompozisyon, yaşamı boyunca aradığı huzur ve sakinliğin coşkulu bir dışavurumudur.

RESİM KATALOG NO:807
RESMİN İSMİ: PARAKEET AND MERMAID
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 337X768.5CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STEDELIJK MUSEUM,AMSTERDAM
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.108 (2) Ferid,Edgü,(1995):*Matisse'nin kağıt kesmeleri*,Milliyet Sanat,sayı:362,s:33

Matisse yürüyemediği dönemlerinde bir makas yardımıyla kendi elinden küçük parçalar çıkartırken büyük boyutlu ve anlam yoğunluğu çok yüksek kompozisyonlardan da korkmamaktadır. "Parakeet and Mermaıd" Hotel Regina ,Nice'ta düzenlenmiş devasal bir kompozisyondur.(1) Düzenlemenin merkezinde yer alan, deniz kızı motifini sanatçı aynı tarihli seramik çalışması olan "Swimming Pool" da da severek kullanacaktır. " Parakeet and Mermaıd" de yaşlı ve hasta Matisse tekerlekli sandalyesinde elinde ucuna fırça bağlanmış bir çubukla 1930'lu yıllarda yaptığı Tahiti yolculuğundan arda kalan anılarını yansıtmıştır. Rengarenk biçim tekrarlarında elde edilen yalın ifade oldukça şaşırtıcıdır."İki boyutlu bir dünyada renk ve biçim bir arada kendi dillerinden konuşuyorlar ama göz dikkatlice dinlediğinde görüyor ki,tam bir uyum içindeler ve aynı dilden konuşuyorlar" (2)

Matisse belki tüm ressam yaşamı boyunca aradığı desenle rengin bütünlüğüne ve yalınlığına bu kesme yapıştırma kağıtlarla ulaşmıştır.

RESİM KATALOG NO:808
RESMİN İSMİ: SCULPTURE OF HENRI MATISSE-POSTER DESIGN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 82X57.4CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATONALGALERIE,STAATLICHE MUSEEN ZU BERLIN BERGGRUEN
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.148

Matisse'in 1952 yılındaki heykel sergisi afişinin kağıt kesme taslağı olan bu çalışmada(1), portreyi çevreleyen sarı kırmızı mavi begonyalar ve alt bölümde yer alan iç içe geçmiş turuncu siyah begonyanın yuvarlak hatları, portrenin keskin yüz hatlarını yumuşatır. Ilımlı havanın güçlendirilmesi için figürün vurgulu uzun boynunun iki yanına kıvrımlı çizgiler konumlandırılmıştır. Yalınlaştırmanın en üst noktaya bu nesnel yaklaşımda artık figür bir birey olmaktan çıkmış motife dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:809
RESMİN İSMİ: SORROW OF THE KING
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 292X386 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEÉ NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) (Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.99 (2) E ,Erhan Karaesmen,(1993):*Yüzyılımızın kilometre taşları*,Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi, sayı:153,s.104 (3) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.43

"Sorrow of King" de Matisse sanatının en gözde temalarından birini kullanır. Bu tabloda müzik ve müzisyenler çiçeklerle birlikte kompozisyonun en temel tamamlayanları konumundadır. Düzenlemenin merkezinde yalın biçimde ortaya konmuş gitar çalan bir müzisyen bulunmaktadır. Matisse'in diğer bir tutkusu da dans temasıdır. Sol tarafta yer alan dansözün kavisli bölümleri siyah kağıtlarla yapılmıştır. Matisse dikkati dansöze çekmek istemiştir. Bunun içinde içini boşaltıp, çevresini daha yoğun süslemelerle bezer. Kadının topukları bize Delacroix'in "Cezayirli Kadınlar" adlı eserinde dans eden kadının topuklarını hatırlatır. Ressam yaptığı motif desenlerini genellikle Okyanus ya da Polonez tarzı renk ve biçimlerle çerçevelemiş, dansözün baş örtüsü ve kalçalarında uygulamıştır. Resme yaklaştıkça biçimlerin parçalandığı devamlılığın kaybolduğu ve farklı görünümlerin ortaya çıktığı fark edilir. Makas darbeleri guaş izleri kurşun kalemle yapılan ve kapatılmamış çizikler, raptiye delikleri ortaya çıkar.

"Sorrow of King" te renk olarak toplam yedi pigment seçilmiştir ve bunlarla müzikal bir renklik ve çokluk elde edilir. Sanatçının müziğe olan sevgisi çok büyüktür.Müzikle resmin benzer yollar geçtiğini söyleyip,yedi notayla bir beste yapmak mümkünse bunun resim içinde geçerli olduğunu söylemiştir.(1) Düzenlemede,yeşil bir çok nüans'a sahip olup,renkler canlı bir kontrast yapacak şekilde kullanılır.Yeşil ve lal kontrastı, mavi ve sarı kontrastı,siyah ve beyazın aşırı kontrastı,sarı ve siyah,açık yeşil ve koyu mavi,beyaz ve koyu mavi kontrastları güçlü

bir etki yaratır. Bu eserinin isminin “Hüzünlü Kral” olması dikkat çekicidir. Uzun gömlek, çimenler ve çiçekler Kral Süleyman’ı hatırlatabilir. Beklide Roma’nın acımasız krallarından biride olabilir. Yaşamının son üç yılında ise tekerlekli sandalyeye mahkum olan Matisse gitar çalan figürle de örtüşebilir. (2)Matisse’ in önemli kağıt kesme çalışmaları arasında yer alan bu eser abartılı renklerin yoğun bir şekilde kullanılmasıyla ve tematik düşüncesinin olgunlaşmasıyla daha ileriye gitmiştir.(1)Aynı zamanda gitar çalan figure,bir patlıcana benzemektedir.Patlıcan Çin’de mutluluğun sembolüdür.

RESİM KATALOG NO:810
RESMİN İSMİ:BLUE NUE 1
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 106X78 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: FONDATION BEYELER,RIEHEN/BASEL
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Taluy Özdeş,(2005):*Henri Matisse'de insan figürü*,Antik Dekor,Antik yayınları,sayı:86,s.78

1952 tarihli ve sanatçının ölümsüz eserlerinden dörtlü bir seri olan Blue Nude'un ilk uygulamasında, Matisse kadın figürünü birey olmaktan çıkarmış, yüzey üzerinde tek bir renk kullanarak en genel çizgileriyle ifade edilen bir biçim çalışmasına araç haline getirmiştir. (1)Sanatçı kağıt kesmeleri renklendirirken kırmızıdan da çok sevdiği mavi rengi kullanmıştır. Makasla kesilip maviye boyanan sekiz kâğıt parçasının beyaz fonda birleşiminden oluşan kadın vücudunun keskin kıvrılmış sağ dizi,kolların ince uzun kıvrımlı dönüşümleriyle yumuşar.Biçim bozmalarda ve tek renk uygulamasında yinede naif bir kadındır bu.

RESİM KATALOG NO:811
RESMİN İSMİ:BLUE NUE 2
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 116.2X88.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.102

Makasla kesilip maviye boyanan on kâğıt parçasının beyaz fonda birleşiminden oluşan kadın vücudu, Matisse' in en nadide çalışmalarından biri olan Blue Nude serisinin ikincisidir. Kadın figürünün ayrıntılardan arındırılmış uygulamasında ve biçim bozmalarında güçlü duruş vurgulanır. Abartılı deformasyonlar, izleyiciyi figürün duruşundan uzaklaştırmaz. Eserin başarısının temel noktası ,budur. Figür sol kolun abartılı ince uzun biçiminde gövdeden ayrı bir parça halinde doğup iri bir kavis yapan bacağın ayak bileğini doğru kolunu uzatmıştır.Sağ kol ise bacağa zıt dar bir dönüşle başın arkasında sonlanır. 1962 yılında "Blue Nude I" ve "Blue Nude II" pul olarak basılmıştır. Pierre Grandan tarafından yapılan düzenleme , bugün Museé de la Poste, Paris'te yer alır. (1)

RESİM KATALOG NO:812
RESMİN İSMİ:BLUE NUE 3
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 112X73.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.205-206

Matisse dörtlü bir seri olan Blue Nude ‘da özgür bir şekilde vücudun parçalarını kağıt kesmeleriyle yeniden düzenlemiştir.(1)Serinin üçüncüsü olan “Blue Nude III” te ilk varyasyonlardaki duruş tekrarlanır. Figürün havaya kalkık sağ kolu başının üzerinde, sol kolu ayak bileğine uzanmaktadır. Serinin diğer tablolarına nazaran kadın daha iri resmedilmiş ve sekiz parça kağıttan düzenlenmiştir. İlk uyarlamalara göre belirgin kopuk hatlara sahiptir. Matisse kadın figürünü birey olmaktan çıkarmış, yüzey üzerinde tek bir renk kullanarak en genel çizgileriyle ifade edilen bir biçim çalışmasına araç haline getirmiştir.

RESİM KATALOG NO:813
RESMİN İSMİ:BLUE NUE 4
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 102.8X77.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Taluy Özdeş,(2005):*Henri Matisse'de insan figürü*,Antik Dekor,Antik yayınları,sayı:86,s.80 . (2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse,*Portland house,New york:s.136. (2) Gerard,1989:136.

Matisse yaşamının sonuna kadar aldığı hukuk eğitiminin de etkisiyle analitik düşünce biçimine sahip olan bir sanatçıydı.(1) Düzen ve açıklık ilkesi onun için son derece önemliydi. Matisse için resim yapmak her şeyden önce zihinsel bir alıştırmaydı, resmin duygusal yanını ise renklerle ifade etmekti. Figürlerini ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ayıklamakta ve özde yatan,asıl biçime doğru arayışını sanat yaşamı boyunca sürdürmekteydi .

Matisse' in kötüye giden sağlık koşullarına rağmen sanat yaşamındaki son yılları çok verimli geçer. Büyük bir tutkuyla ortaya koyduğu kağıt kesmeler arasında bir dizi mavi çıplak serisi oluşturur. Genel etkinin sunumunda sabit duruşlu bir kadın vücudu sol bacak kıvrımı sağ ayak bileğinden tutulan ayak neredeyse boyuna değecek şekilde katlanmış kol ne çok ne de az yatırılmış bir başla karşımıza çıkar. Bacakların konumu "Decorative Figüre on an Ornamental Background"de ki konumdan doksan derecelik bir dönüşü gösterir. Bu serinin son varyasyonu olan " Blue Nude IV" biçimsel dolgunluğundan olduğu kadar benzer tek rengin kullanılmasıyla guaj çalışmaları içinde özel bir yere sahiptir. "Blue Nude IV" de kadın figürü tek tip mavi renkten yapılmamıştır, üç farklı tonda sunulur. Uygulamada beyaz renge önem verilmiş, özellikle kollardaki eklemlerin esnek görüntüsü ortaya çıkarılmıştır. Görüntü iki boyutlu kalmasına rağmen bir heykelden farksız olarak parçaların sürekli uyumu ve hareketi Matisse 'e represantasyon ile doğrudan çalışma olanağı sağlamıştır. Bir teknik ressamın , bir heykeltıraşın ,bir renk uzmanının ve bir tasarımcının fiziksel ve entellektüel deneyimlerinin bir araya getirildiği tam bir sanat çalışması olan "Blue Nude" serisi Matisse'in kariyerindeki son yılların başarısını ortaya koyar. Düzenleme şüphe götürmez asaletiyle muazzam bir etki yaratır, "resmin gücü sınırsızdır,ölçülemez."(2)

"Blue Nude IV" uzun denemeler silsilesinin bir sonucudur,fotoğraflar ve sayısız karakalem çalışması buna en iyi kanıtdır. (3) "Blue Nude IV" yaklaşırsak parçaların ilave edilmesi ve bitiştirme ile elde edildiğini kolaylıkla fark edebiliriz.

RESİM KATALOG NO:814
RESMİN İSMİ: BLUE NUDE,SKIPPING
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 145X98 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATIONALGALERIE,STAATLICHE MUSEEN ZU BERLIN BERGGRUEN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.143

" Blue Nude,Skıppıng " (1)da kadın figürünün makasla oluşturulmuş deseni, iki farklı mavi tonun verdiği bir hareketliliğe sahiptir.İp atlayan kadının yengeç kıskacını anımsatan bir elle sonlanan sağ kolu, açık mavi kağıt parçasıyla hareketlendirilen havaya kalkık sağ bacağını keser.Aynı mavi ton üst bacağın alt baldırında da kullanılarak hacim kazanan figürde ,ip atlama hareketi güçlendirilir.Aynı zamanda ipin makasla oluşturulmuş desenindeki diyagonel hatlar devinimi daha da artırır.

RESİM KATALOG NO:815
RESMİN İSMİ: VENUS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 101.2X76.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATIONAL GALLERY OF ART,WASHINGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.42

"Venüs" Matisse 'in kağıt kesme eserleri arasında en radikallerinden biridir.(1) Arka fonu beyaz bir şekilde düzenlenmiş olup , bundan dolayı üretim süresince makas ve kağıtla yapabilecek bir çok form vardır .Örneğin her pozitif form için, bir negatif form vardır. "Venüs" biçimini, tek renk maviye boyanmış kağıttan çıkarılan bir torsun modern sanatın cüretkarlığına fazlasıyla sahip desenin arta kalan kağıtında bulur. Göğüslerin iki yana çıkık görüntüsü "Back" rölyefini hatırlatırken Matisse'in 1947 tarihli desen çalışması " Female Torso"nun farklı bir varyasyonudur.

RESİM KATALOG NO:816
RESMİN İSMİ:BLUE NUDE -V
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 112.7x73.7 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: PIERRE AND MARIA GAETANA MATISSE COLLECTION, METROPOLITAN MUSEUM OF ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.259

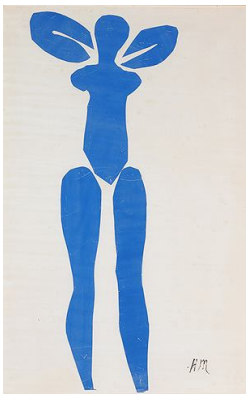

"Blue Nue-V" (1)te ki kadın figürü, kollarını yüzünün arkasına saklamış göğüslerini yandan tasarlayarak basit ama etkili bir düzenlemeyle altı ayrı mavi parça kağıdın birleşimiyle boşluğa asılmış gibidir. Matisse'in 1952 yılında bir kaç ayda oluşturduğu periyotların değişik bir versiyonudur .Düzenlemede iyi nitelikli çizim ve boyamanın aynı anda sentezi yapılmıştır. Matisse'in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan kağıt kesme deneyimi ilk olarak 1931'de Barnes Vakfi için yaptığı" Dance" adlı büyük kompozisyonu oluştururken ortaya çıkmıştır. Hayatının sonlarına doğru sol tarafi yatalak hasta iken gerçekte kendisini ifade etme yolunu bulmuş ,eksilmemiş yaratıcılığını ortaya çıkarmıştır.

RESİM KATALOG NO:817
RESMİN İSMİ:DALGALAR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR:(1) Jean Cassou,(y.y):*Henri Matisse,Carnet de Dessıns*,Huguette Berés,Paris:s.12

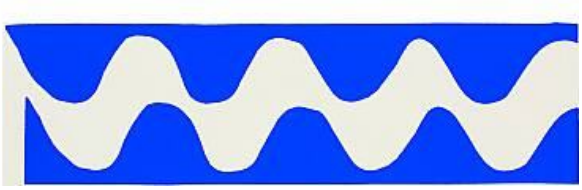

"Dalgalar" Matisse'in mükemmeliyetçiliğinin kanıtlar bir edada karşımızdadır. Çizginin bir renk lekesine dönüştüğü eserde de itinayla yapılmış bir düzenleme vardır. Çalışmada, mavi fon üzerinde yer alan dalgaların, ince bir zekanın ürünü olan ,farklı diyagonel salınımları , Matisse'den başka hiçbir sanatçıya ait olamayacağını düşündürür. Bu durum, ünlü iki ressam Apelle ve Prologene'in hikayesini hatırlatır. Apelle ,Progene' yi ziyarete gider ancak bulamaz ve atölyesine çok basit bir çizgi çizer.Ama bu çizgi öylesine incedir ki öylesine mükemmel,arkadaşı döndüğünde bunu Apelle'in tarzı olduğunu hemen anlayıp,onu ziyarete geldiğini anlayacaktır.(1)

RESİM KATALOG NO:818
RESMİN İSMİ:SWIMMING POOL-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 230X847 CM SOL-230X796 CM SAĞ
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.70

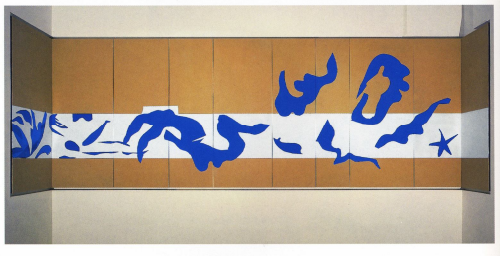

"Swimming Pool" seramik duvar şeklinde düzenlenilmiş olup,Matisse'in en büyük kağıt kesmesidir.(1)Düzenleme de, eşit ölçülerde ki on adet taba renkli dikdörtgen panelin yan yana getirilmesiyle oluşturulmuş arka fonda yer alan ve paneli yatay bölen beyaz dikdörtgenin üzerinden salınım kazanan mavi deniz canlıları yer alır.Eserde iki boyutlu yüzen deniz canlıların kıvrımları, rengin çizgiselliyle alçalıp yükselen ritmik bir uyum içindedir.Balıklar,alglar ve duponglar lekesel bir figür oluşturur.

RESİM KATALOG NO:819
RESMİN İSMİ:SWIMMING POOL-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 230X796 CM SAĞ
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER: ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952

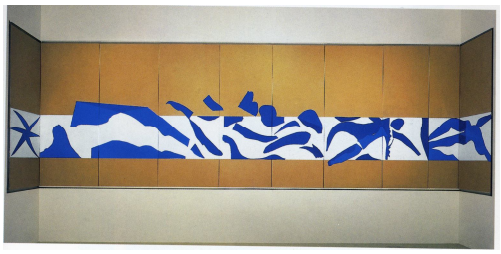

DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.70

Matisse kağıt kesmelerle "Blue Nude" serisini yaptığı sırada en büyük kağıt kesmelerinden biri olan duvar seramiği şeklinde düzenlenmiş, "Swimming Pool-II" yı yapar.(1) Matisse burada Swımmıng Pool'un ilk düzenlemesine nazaran deniz canlılarını belirsiz motiflerin keskin hatlarıyla soyut sanata yaklaşır sunumda ortaya koyarken,yüzen lekesel figürlerde dikkat çeker. İlk düzenlemedeki iki boyutlu yüzen deniz canlıların kıvrımları, rengin çizgiselliyle alçalıp yükselen ritmik bir uyum içindeyken ,bu kompozisyonda ki statik yaklaşım ,durağan bir etki bırakır.Resimsel öğeler doğrusal çizgilerle ifadesini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:820
RESMİN İSMİ:SOUVENIR OF OCCANIA
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 284.4X286.4 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1952-53
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.126 (2) Gérard Durozoi,(çev.John Greaves),(1989):*Matisse*,Portland house,New york,s:138 (3) Gerard,1989:138.

" Souvenir of Oceania" ,detayları hakkında pek çok yorumun yapılmış olduğu belirsiz bir resimdir.(1) Düzenlemede, şematik bölümlerle biçimsiz unsurlar beyaz zemin üzerinde birleştirilmiştir. Buna rağmen biz hala kompozisyonun sağ tarafında bir kanonun ön tarafını ve bir palmiye ağacının tipik kıvrımını görebiliriz. Soldaki sarı kağıt kesmeler bitki örtüsüne, (2) sağ üst köşedeki şekil bir muz hevengine de benzetilebilinir. Tabloda bir arka plan yoktur ve temel olarak renklerin bir araya dikkatli düzenlemeyle getirilmesinden oluşmuştur. Öylesine dikkatli düzenlenmiştir ki yüzeydeki en ufak bir yer değişikliği bile çalışmanın uyumunu bozabilir.

Resimden aynı anda fışkırıyor gibi görünen beyaz bile en az diğer renkler kadar aktiftir. Kariyerinin sonlarına doğru Matisse, tasarımında görsel ve duygusal açılımın başarısını ve izleyiciyi coşturup sakinleştirmenin olanağını ortaya koymuştur. Resimlerini oluşturulan dünya fırtınadan sonraki hava kadar sakindir, beklenmedik güneş ışıklarıyla aydınlanır.

" Souvenir of Oceania" da canlandıran yapraklar , dalgalar, çiçekler Okyanusya 'da ki bir plajın anısının yirmi yılı aşkın bir meditasyonla arıtılmış ve başkalaştırılmış, soyutluğu üzerine çerçevelenir. (3)

RESİM KATALOG NO:821
RESMİN İSMİ:SALYANGOZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 287X288 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:TATE MODERN ,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1952-53
DİPNOTLAR:(1) U.Tükel ,(1997): *Henri Matisse* , Eczacıbaşı Sanat Ansklopedisi,YEM yayın evi,Cilt:2, s.1183

”Salyangoz” tümüyle soyut bir yapı oluşturan renkli kağıt parçalarının renk skalasına göre düzenlemelerinden oluşmuş , guaj yöntemiyle bir dizi düzenlemedir. (1)Sanat yaşamının en soyut düzenlemelerinden biri olan bu yapıt Matisse’in renk dengesi arayışlarını gözler önüne serer.

RESİM KATALOG NO:822
RESMİN İSMİ: IVY IN FLOWER
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 284.2X286.1 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF FINE ARTS,DALLAS
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.72

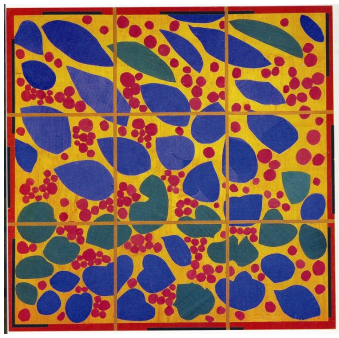

Matisse’in sanatında özgün bir aşamayı oluşturan iki boyutlu kağıt kesmeleri grafik sanatının en parlak ürünleri arasında sayılabilir. Sanatçı ,”Ivy ın Flower” desen ve renkteki yeteneklerini birleştirmiştir.Kare alan, sarı ince şeritlerle eşit altı kareye bölünmüştür.Şeritlerin rengiyle yinelenen arka planda mavi yeşil sarmaşık çiçeği yapraklarının dağınık yerleşiminde elde edilmesi güç bir ahenk taşımaktadır.Alana serpiştirilen irili ufaklı kırmızı daireler resme bir devinim katar. Albert d. Lasker’in anıt mezarı için yapılan bu çalışmada ,çicekler ve sarmaşık yapraklarından çok resimdeki çizgiler dikkati çekmektedir.(1)

RESİM KATALOG NO:823
RESMİN İSMİ:LARGE COMPOSOTION WITH MASKS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 353.6X997 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATIONAL GALLERY OF ART,WASHINGTON D.C
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.72-84

"Large Composotion with Masks" **s**eramik bir duvar için kağıt kesmelerden yapılmış bir taslaktır. Sakin bir açıklıkta rengarenk motifler tek başına bütünselleşerek yekpare bir parça oluşturmuştur.Siyah çizgilerle altı eşit parçaya bölünmüş kare tuvaldeki tekrarlayan çiçek motifleri, kargaşa duygusu yaratmaz. İncelikli renk seçimi ve biçim tekrarlarıyla ahenkli bir düzenlemedir. İki yanda yer alan Matisse'in çok sevdiği renk maviyle yapılmış yivli sütunlar ,sanatçının geçmişe duyduğu saygının bir göstergesi ve motif örgüsünü toparlayıcı fonksiyondadır.İki insan yüzünün çizgisel olarak betimlenmesi de ayrı bir anlam yaratırken ,bu resimde iki ayrı kaygı vardır.Birincisi resmi dekoratif olarak ele almak,ikinciside bunu yaparken resimde anlatılmak istenen şeyi doğru bir şekilde sunabilmektir.(1)

RESİM KATALOG NO:824
RESMİN İSMİ:SHEAF
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 294X350CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: UNIVERSTY OF CALIFORNIA LOS ANGELES ART MUSEUM
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR:(1) Jack Flam,(2003) :*Matisse,Picasso:The Story of Their Rivalry and Friendship*,Icon Editions Westview Press,United States of America:s.207

"Sheaf" de Kağıt kesmedeki deniz bitkilerinden oluşan demetin konusu Matisse in gençlik yıllarında okuduğu,Henri Bergson'un,Creative Evolution adlı eserinden alınmıştır.Bergson için demet yaşamın gücünü ifade eder.Matisse demetleri büyüterek hayatın gücünü yakalamaya çalışmıştır .

RESİM KATALOG NO:825
RESMİN İSMİ: AMFORADA'Kİ KADIN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR: (1) Mine Haydaroğlu,(1992):*Henri Matisse'in doğallığı*,Arredamento dekorasyon dergisi ,Boyut Yayıncılık,sayı:43,s:142

"Amforada'ki Kadın"'da nesne ile insan figürünün içeçeliği, yeni bir el elelik, soyut ama çok kolay tanınabilir bir yeniden şekillendirme söz konusudur(1)Mavi fon üzerindeki beyaz figür doğrusal çizgilerle biçimlendirilmiş olup,amforayla kadın arasında bir benzeşim kurulmuştur.

RESİM KATALOG NO:826
RESMİN İSMİ: FLOWERS AND FRUIT
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 410X870 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:MUSEE MATİSSE NICE
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR: (1)Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln,s:42-43.

"Flowers and Fruit" de makasla kesilmiş çizimlerin bir araya gelerek oluşturduğu mavi, pembe, turuncu, yeşil begonyalar bir motif örgüsü oluşturur. Kompozisyonun merkezinde , limonların oluşturduğu boşluk alanının gözü rahatlatmasıyla çapraz sıralanmış, Matisse'le özdeşleşen(1) turuncu renkteki begonyalar yer alır.Tablo, iki yanda yivli sütunlarla sınırlanmış ve sütun başlığı bağımsız bırakılmıştır. Sütunlar, limonlu alan ile mavi begonya dizisinde gidip gelen göz hareketimizi karşılayıp motif örgüsü üzerinde ileri geri hareket ettirir. Sakin bir açıklıkta rengarenk motifler tek başına bütünselleşerek yekpare bir parça oluşturmuştur.

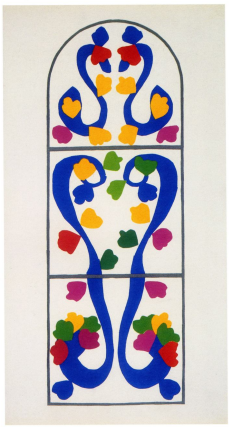

RESİM KATALOG NO:827
RESMİN İSMİ: VINE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 265X92 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.280

"Vine" ,(1) yuvarlak kemerli ,yatay üç bölüme ayrılmış pencereye benzer alanda, asmanın kıvrımlı dalları ve yaprakları Vence'de ki Rosaire Şapeli için tasarlanan,kutsal lambayı anımsatır. Dekoratif görüntü, Art Nouveou'un kıvrım ve çiçeklerine sahiptir.Canlı renkleriyle göz alıcıdır.

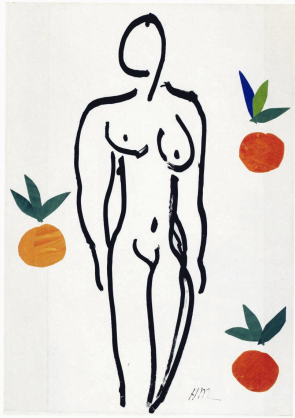

RESİM KATALOG NO:828
RESMİN İSMİ: NUDE WITH ORANGES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 155X108 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATİONAL D'ART MODERNE,PARİS
RESMİN TARİHİ: 1953
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.72

Matisse,"Nude with Oranges" adlı eserinde renkli desenli motiflerden ayrıca kara kalemle tek bir vücuda hayat katmayı tercih etmiştir.(1).Aynı zamanda Matisse eserde, hacim arayışındadır. Sağdaki portakal, makasla kesilmiş iki ayrı desenin iki ayrı ton ve fırça vuruşuyla boyanmış şekliyle oluşturulmuştur. Aynı tutum, yapraklarda, üçlü kombinasyondadır. Nü'nün başında ve sol göğsünde tekrarlanan yuvarlak formlar, portakallarla tekrarlar. Sol üstte yer alan mavi portakal yaprağı tabloya açıklık vererek sol omuz ve göğsün vurgusunu güçlendirir.

10-KİTAP VE DERGİ TASARIMI:

RESİM KATALOG NO:829
RESMİN İSMİ: FLORENT FELS ,HENRI MATISSE KATALOG KAPAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1929
DİPNOTLAR: (1) John Klein;(2001): *Matisse Portraits,* Singapore: Yale Unıversty Press,s:205

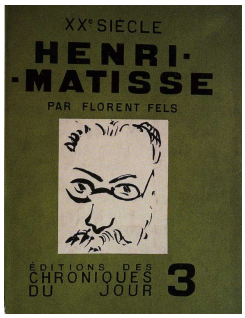

Matisse ' in ayrıntılardan arındırılmış yüz hatları Florent Fels, Roger Fry,Gotthard,Cially' e ait sanatçının tanıtım kitabın ön kapak çalışmasıdır.(1) Yakınlaştırılmış detay görüntüde Matisse ,kendisini ciddi, keskin bir yüz ifadesi ile resimlemiştir.Birkaç fırça vuruşu ile portre hacmini bulmuştur.

RESİM KATALOG NO:830
RESMİN İSMİ: GALERIEN THANNHAUSER,HENRI MATISSE KATALOG KAPAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1930
DİPNOTLAR: (1) John Klein;(2001): *Matisse Portraits,* Singapore: Yale Unıversty Press,s:206-207

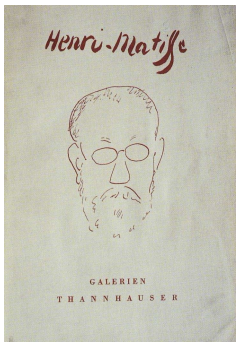

Thannhauser galerisinde Henri Matisse sergisinin katalog kapağı olan bu çalışmada portre ayrıntılardan arındırılmıştır.Saç ,bıyık ve sakallar kesik küçük çizgilerle hareketli bir sunumla karşımızdayken ,gözlükler ve burun net konturlara sahiptir.Sanatçı gözlerini simgesel olarak sadece gözlük çerçevesiyle belirtmiştir.Portrenin üzerinde Henri Matisse yazısının net ve koyu çizgileri dikkat çeker.Sanatçı bu dönemde tanıtımının yapıldığı bir çok kitap kapağında otoportresini resmedecektir.(1)

RESİM KATALOG NO:831
RESMİN İSMİ: STEPHANE MALLARME 'İN "POÉSİE" KİTABI
RESMİN ÖLÇÜLERİ :
RESMİN TEKNİĞİ: GRAVÜR VE TİPO BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER :MUSEE MATISSE,NICE
RESMİN TARİHİ: 1932

DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.118. (2) Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.211

Matisse ,1932 yılında Stéphane Mallermé' nin şiir kitabı, "Poésie" için 52 tane oyma baskı yapar. İçlerinden 29 tanesi seçilerek ,genç ve girişimci bir kitap sever olan Albert Skira tarafından 1928 yılında Lozan da kurulan, Skira'nın adını taşıyan matbada ,Matisse'in üretimin her aşamasını aşırı titizlikle kontrol ederek basımı gerçekleştirilir.(1) Matisse'in tasarımını yaptığı ve resimlediği ilk kitap Mallermé 'nin şiirleridir.Desenler,sayfayı eşsiz bir güzellikle kaplamakta ve gölgesiz gravür çizgileri kitaba aydınlık katmaktadır.(2) Geleneksel bir illüstrasyonla bu eserleri ortaya koymamış bir mimar gibi metne ve görsel öğelerine oldukça önem vermiştir. Üstün bir çizgi mimarisi ve zengin bir ışık düzeni sayesinde kısa zamanda hakimiyetini ilan edeceği grafik alanındaki ilk denemeleridir.Sağda yer alan çıplak kadın figürü aydınlık alanda dış kontur çizgileriyle resimlenmiştir.Ayrı kavramsal parçaların bütünü olan bir sunumda biçim bozmalarla dikkat çeker.Saçları adeta rüzgarda uçuşmaktadır.

RESİM KATALOG NO:832
RESMİN İSMİ: STEPHANE MALLARME 'İN "POÉSİE" KİTABI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 33.5X25 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GRAVÜR VE TİPO BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER : ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1932
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.28

Matisse, Mallermé'nin şiirlerini kezzaplı baskı kalıpları kullanarak resimler, üstün bir çizgi mimarisi ve zengin bir ışık düzeni sayesinde kısa zamanda hakimiyetini ilan edeceği grafik alanındaki ilk denemeleridir. Matisse bu eserini, şair Stephanie Mallarme 'in bir şiirinden esinlenerek yapmıştır.Bu eser icin bir çok ön hazırlık yapan sanatçı , süslemeden çok üç boyutlu bir form olarak yaratmıştır (1)Düzenlemede kağıda çapraz bir şekilde yerleştirilmiş kadının yüzü ve dağılan saçları sağ alt köşedeki küçük figürle noktalanıp dağılarak devam eder.Desende saçlar devam eden notalar,kadının yüz hatları da müzikteki duraktır.Matisse hiçbir zaman kontrolsuz duyguları ifade etmeyi sevmez ,onun için yapıt bir akıl işidir.

RESİM KATALOG NO:833
RESMİN İSMİ: STEPHANE MALLARME 'İN "POÉSİE" KİTAP İLLÜSTRASYONU,LA PITRE CHATIE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: GRAVÜR VE TİPO BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER : BALTIMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1930-32
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara,s.118.

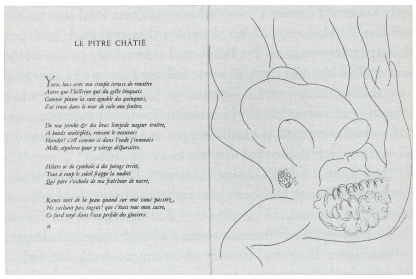

Matisse'in üretimin her aşamasını aşırı titizlikle kontrol ettiği Stéphane Mallermé' nin şiir kitabı "Poésie" de yer alan 29 çizimden bir tanesidir.(1)Yalın hatlarıyla kadın figürü biçim bozmalarıyla oldukça dikkat çekici bir sunumdadır.Üstün bir çizgi mimarisi ve zengin bir ışık düzeni sayesinde Matisse'in kısa zamanda hakimiyetini ilan edeceği grafik alanındaki ilk denemeleridir.

RESİM KATALOG NO:834
RESMİN İSMİ: STEPHANE MALLARME 'İN "POÉSİE" KİTAP İLLÜSTRASYONU,BRİSE MARİNE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: GRAVÜR VE TİPO BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER : BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ: 1932
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.296

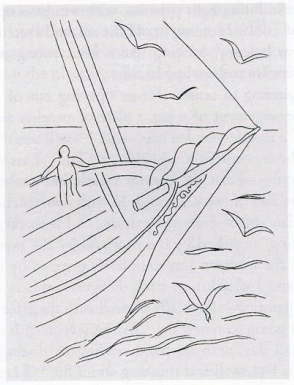

Çizgisel yalın bir üslubla ortaya konmuş düzenleme, Tahiti'de geçer.(1)Geminin uçunda bir figür yer alır.Çizgisel uslupta martılar ve dalgalar bir salınım gerçekleştirirken,tek bir çizgiyle belirlenmiş ufuk çizgisini aşarak resmi kilitler.Doğrusal ve kıvrımlı çizgilerin oluşturduğu resimsel öğeler ışıklı bir ambiyans yaratır. Matisse Mallerme'nin şiir kitabını resimlerken geleneksel bir illüstrasyonla bu eserleri ortaya koymamış bir mimar gibi metne ve görsel öğelerine oldukça önem vermiştir.

RESİM KATALOG NO:835
RESMİN İSMİ: STEPHANE MALLARME 'İN "POÉSİE" KİTABI "NYMPH AND FAUN"
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: GRAVÜR VE TİPO BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1932
DİPNOTLAR:(:1) Norbert Lynton(çev. Cevat Çapan,Sadi Öziş)(1982):*Modern Sanatın Öyküsü*,Remzi kitabevi,İstanbul:s.211

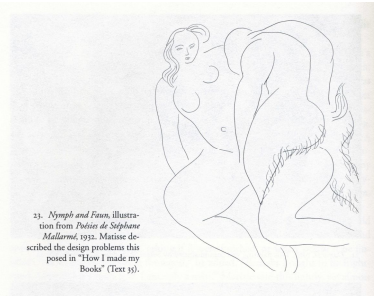
23. *Nymph and Faun*, illustration from *Poésies de Stéphane Mallarmé*, 1932. Matisse described the design problems this posed in "How I made my Books" (Text 35).

Matisse'in tasarımını yaptığı ve resimlediği ilk kitap Mallermé 'nin şiirleridir.Desenler,sayfayı eşsiz bir güzellikle kaplamakta ve gölgesiz gravür çizgileri kitaba aydınlık katmaktadır.(2) Sanatçı Yunan mitolojisinden alınan "Nymph ve Faun" figüründe seksüel şiddeti ılımlı bir havada yansıtmayı tercih etmiştir. Matisse'in yapıtlarında en sevdiği tema yaşama sevincidir.

RESİM KATALOG NO:836
RESMİN İSMİ:NUDE FOR CLEVELAND
RESMİN ÖLÇÜLERİ:36.7X28.8CM
RESMİN TEKNİĞİ:GRAVÜR
RESMİN BULUNDUĞU YER: BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1932
DİPNOTLAR: (1) Pia Müller -Tamm(ed.), (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Hatje Cantz Verlag,Germany:s.217

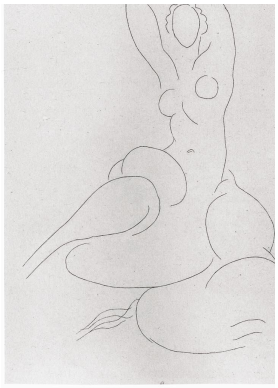

Nü, Matisse'nin 1930 tarihli "Venüs in a Shell I" adlı heykel çalışmasının Mallarmé'nin kitabında yalınlaştırılmış formudur. Birbirinden bağımsız formların bir araya getirilmesiyle oluşan figür, Matisse'nin kolaj çalışmalarına taslaktır.Stephane Mallarme'in şiir kitabında yer almıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:837
RESMİN İSMİ:ROGER FRY ,HENRİ MATİSSE KİTAP KAPAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:
RESMİN TARİHİ: 1935
DİPNOTLAR: (1) John Klein;(2001): *Matisse Portraits,* Singapore: Yale Unıversty Press,s:206-207

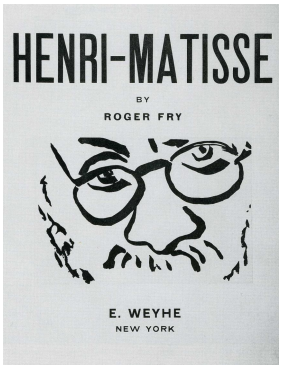

1935 yılına ait otoportre, sanatçının ,tanıtımın yapıldığı Roger Fry ' ın kitap kapağında yer almaktadır.(1)Yakınlaştırılmış detay görüntüde,sağa eğimli gözlük çerçevesinin ifadede ki tesiri Matisse' i kendinden emin,tenkit etmeye hazır kılar.Gölgesiz çizimi kitaba bir aydınlık katmaktadır.

RESİM KATALOG NO:838
RESMİN İSMİ:MINOTAURE DERGİSİ KİTAP KAPAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: MÜREKKEP BOYA
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 9 EKİM 1936
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.25

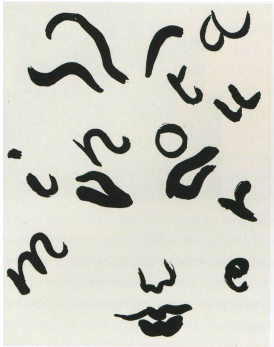

Minotuare Dergisi'nin 9 Ekim 1936 tarihli sayısının kitap kapağı olan bu çalışmada (1)Matisse, Minotuare yazısını kıvrımlı çizgilerle bir kadının yüz hatlarına serpiştirerek başarılı bir çalışma gerçekleştirmiş, çizgilerin gücünü kullanmıştır.

RESİM KATALOG NO:839
RESMİN İSMİ:CAHIERS D'ART 3-5 KAPAK DİZAYNI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32.8X54 CM
RESMİN TEKNİĞİ: GUAJ BOYAMA ,KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :
NATIONALGALERIE,STATLICHE MUSEEN ZU BERLIN BERGGRUEN COLLECTION
RESMİN TARİHİ: 1936
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.61

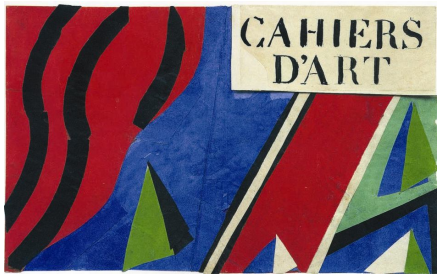

Cahiers D'Art kapak dizaynında(1) kırmızı yeşil kontrastının güçlü etkisi, mavinin soğukluğuyla dengededir. Geometrik ve diyagonel hatlı renkli düzenlemede vurguyu boşluk alanı sol üst köşedeki "Cahiers d'art" yazısı belirler.Bu grafik tasarım,Matisse'in soyut resme yaklaştığı çalışmalarından biridir.

RESİM KATALOG NO:840
RESMİN İSMİ: VERVE 1
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : COVER FOR VERVE 1
RESMİN TARİHİ: ARALIK, 1937
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.26

Verve 1 dergisi Aralık sayısı kapak dizaynı olan bu çalışma(1) iki yatay ve üç dikey renk düzlemine ayrılmıştır. Kompozisyonun merkezinde yer alan akıcı çizgilerle oluşturulmuş kadın figürünün ritmik düzenlemesi, mavi ve siyah yatay alanların üzerine serpiştirilmiş etkisi veren beyaz çizgilerin ritmiyle devam ettirilir. Kompozisyon gücünü yinelemelerden alır. Girift düzenlemenin sol köşesinde yer alan Verve yazısı da, beyaz zemin üzerinde siyah düz çizgilerle , gözün boşluk alanını oluşturup kompozisyonun vurgusunu sağlar.

RESİM KATALOG NO:841
RESMİN İSMİ:DANCE –III -VERVE 4
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1938
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.26

Verve dergisi,1938 yılı Kasım sayısı için yapılmış bu çalışma,(1) Matisse'in 1909 yılında Schukin için yaptığı "Dance-I" adlı çalışmanın bir uyarlamasıdır. Canlı renklerle oluşturulmuş tabloda parlak renklerin ışığı ,siyahla etkileşiminde daha canlı kılınır.1909'da ki çalışmadan farklı olarak dans eden vücut halkası daha parlak bir renge sahip olup, siyah gök ve yeşil çimenlerle mavi konturlu tuvalle sınırlandırılmıştır. Tuvalin ortasında, yukarıdan aşağıya uzanan çapraz ikili mavi şerit, arka fonun parlak sarı ve siyah yatay düzlemini böler.

RESİM KATALOG NO:842
RESMİN İSMİ: LA LANCE
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 80.5X64.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: VERVE 4
RESMİN TARİHİ: KASIM, 1938
DİPNOTLAR: (1) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değli,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi, sayı:317,s.21

Matisse "La Lance" ın iki boyutlu düzenlemesinde iki renk kullanarak çizgiyi bir renk lekesine dönüştürmüştür. Biçimin aldığı ritmik akış sanatçının öteden beri aradığı yalınlığın sunumundadır. "La Lance ,"Matisse'in sanatında soyutla doğa arasındaki esnek bağıntıların, akıl ve duygu eşliğinde geleceğe uzanan sonsuz çözümüdür."(1)

RESİM KATALOG NO:843
RESMİN İSMİ: CHROMATIC SYMPHONY
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: VERVE 8
RESMİN TARİHİ: HAZİRAN,1940
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.27

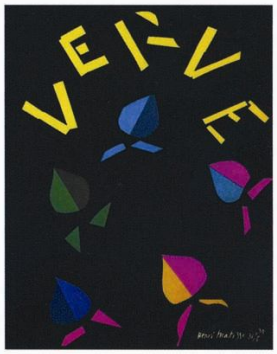

Matisse'in Verve dergisi için farklı yaratıcı sunumuyla fakat hala "Jazz'ı" hatırlatan figürlerle oluşturduğu bu eserin 1939 yılında basımı düşünülürken ,1940 yılının yaz ayında basılmıştır .Bu eserinde herkesçe klişe olarak nitelendirelecek cisimleri farklı bir şekilde sunduğu için başarıyı yakalamıştır.(1)"Chromatic Symphony" mavi , sarının tonları, yeşil pembe ve ışık yerine kullanılan siyah arka fonla oluşturulmuştur. Balık motifine dönüşmüş beş biçiminin akış yönü gözümüzü "Verve" yazısına götürür.Düzenlemede Matisse'in bir kaygısı vardır.Renklerin desteklediği biçimlerin akış yönüyle bir ritim oluşturmak istemektedir.Canlı sarı kağıt parçalarından oluşan "Verve "yazısı rengin titreşimiyle, statik biçimlere az da olsa bir ritim ,akışkanlık katar.

RESİM KATALOG NO:844
RESMİN İSMİ:"JAZZ"-CIRCUS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943

DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.118 (2) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.26(3) Nazan,İpşiroğlu,(1994):*Resimde Müziğin Etkisi*,Remzi Kitabevi,İstanbul:s.40-41(4) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 184-185(5) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi,sayı:317,s.21

Vollard'ın kendisine yakışır ardılları olan iki yayımcı Skira ve Tériade'in yaratıcılığı sayesinde 1940 'lar da baskı tekniğindeki gelişmelere ve resimlenmiş kitapların yükselişine şahit olunur. Matisse' de bu konuya ilgi göstererek üretimin her aşamasını aşırı titizlikle kontrol edip ,temel figürlerden biri haline gelir.(1) Sanatçı 1944 yılından 1947' ye kadar içinde kendi el yazısıyla yazılmış bir metinle kesilmiş büyük renkli kağıtlarla hazırladığı süslü resimler içeren "Jazz" adlı bir kitap üzerine çalışır . 1947' de Paris'te Tériade tarafından yayınlanan "Jazz" Matisse' in giriş yazısıyla beraber 152 sayfa metin ve 20 renkli illüstrasyondan oluşmaktadır ."Circus" da "Clown" le birlikte Jazz'ın ilk iki sayfasını oluşturur.(2) Sanatçı kitaba "Jazz" adını metin ve resimler arasındaki ritmik bağıntıyı vurgulamak için vermiştir."(3) Matisse 'in müzikle bağıntısı "Jazz" adlı kitabında bambaşka bir biçimde dile gelirken , el yazısı metin resimleri taşıyan ve özelliklerinin korunmasını sağlayan bir tınısal mekan oluşturmaktadır.Metnin tek bir konusu yoktur ve betimlerle doğrudan bağlantılı değildir. Sanatçının sanata ve yaşama ilişkin düşüncelerini kapsar.(4)Müziğe ve çizime olan sevgisini, hayat bakışını yansıtan çiçekleri ve renkleri, geleceğe ait umutlarını ve korkularını dile getirdiği şiirsel metinlerdir. Serigrafi tekniğiyle üretilen resimler de Matisse, yolculuklarından, masallardan ve sirkten anılarını konu alarak işler.

"Jazz"da yöntem olarak kesilmiş ve yapıştırılmış kağıtlar mumlama işlemiyle yeniden üretilmiştir.Bu teknik kendine özgü birer değeri olan o muhteşem kompozisyonlardaki kadar kayıtsız ama bir o kadar da ciddi kalabilmiş, yirminci yüzyılın tümüyle yeni ve ressamına ait bir türüdür.Matisse kitaba daha sonra yeni

tekniğinin gerekçesini özetleyen bir metin de eklemiştir".Jazz" da Makasla Çizim başlığı altında şu satırları yazmıştır:"doğrudan doğruya renkli kağıdı kesmek bana taşı oyan heykelcinin dolaysız eyleminin hatırlatıyor."(5) Matisse'in yaşamının son günlerine değin sürdürdü bu kağıt kesip yapıştırma eylemini Türk sanatında Kat'ı adı verilen eserleri hatırlatmaktadır.

"Circus" un düzenlemesinde köşeli şekillerin içinde sağda sembolik oluşumlu Circus yazısı ,solda siyah boyanmış ustalıklı deseniyle strapletzci bir kız neredeyse simetrik bir konumlanışıyla resmin vurgusunu oluşturur.Sol bölüm daha yalın hatlara sahipken sağ bölüm akar döner Lagünlerle daha hareketlidir.

RESİM KATALOG NO:845
RESMİN İSMİ:JAZZ- CLOWN
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.26

"Clown", "Circus" la birlikte Jazz'ın ilk iki sayfasını oluşturmaktadır.(1) Matisse bu çalışmasında makasla kesilmiş kâğıt parçalarını fovist canlı renklere boyayıp, siyahı ışık yerine kullanmıştır. Düzenlemede bir mimar gibi yazı karakterine ve görsel öğelere oldukça önem vermiş alanı üç renkle dört ana bölüme ayırmıştır. "Clown" da kompozisyonun merkezinde yer alan beyaz palyaço figürü, üzerindeki kırmızı uçaksavar bezemeleriyle , şiddetli bir acıyı dışa vururken sağ tarafta yer alan sarı zemin üzerindeki akar döner siyah lagün motifi sirk yaşamının sihrini,eğlencesini oluşturur.Alt ve üst alanda yer alan mavi zemindeki sıralı ince beyaz şeritler ise sirkteki kafesleri anımsatır. Lagün motifi palyaçonun gerginlik veren ruh halini dengelemekte ve "Circus" da sanatçı sirk yaşamının, beklide hayatın tezatlıklarını eleştirmektedir.

RESİM KATALOG NO:846
RESMİN İSMİ:JAZZ- MONSIEUR LOYAL(III)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:GUAŞ KESME YÖNTEMİ,
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 185

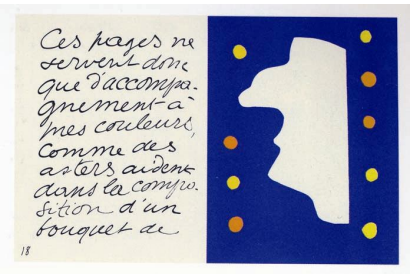

Matisse "Jazz" ın portfölyelerinden olan "Monsieur Loyal" da kağıdın konturunu, bir çizgi olarak değerlendirilip ,doğal bir ilişki içinde, II. Dünya Savaşı sırasında Özgür Fransa Hareketi' nin önderi olan ,Fransa'da V. Cumhuriyet'in kurucusu ve ilk devlet başkanı olan, Generel de Gaulle'nin portresi haline dönüştürmüştür.(1)

RESİM KATALOG NO:847
RESMİN İSMİ: NIGHTMARE OF THE WHITE ELEPHANT-JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.169-170

Matisse'in ,basımı 1947 yılında gerçekleşmiş olan "Jazz" adlı kitabının konusu, mitoloji, sirk ve halk biliminden alınmıştır.Basımında 20 farklı renkte baskı kalıbı kullanılarak ,sanatçının orjinal kompozisyonlarının renkleri yakalanmıştır.(1) "Jazz" ın portfölyelerinden olan " Nightmare of the White Elephant" adlı bu eserde tek bir makas kesişiyle oluşturulmuş yuvarlak bir biçim üzerinde duran filin üzerindeki kırmızı renk şeritleri psikolojik tesirinde şiddetli bir gerilim yaratır.Etrafındaki kıvrımlı deniz bitkileri ise bir motife dönüşerek onu coşkuyla sarmalar.Siyah lagünler sembolik olarak sirkteki filin gösterisini izleyen seyirciler olabilir.Kompozisyonda biçimsel ve renksel düzenleme fili birincil konuma getirir.

RESİM KATALOG NO:848
RESMİN İSMİ: THE HORSE,RIDER AND CLOWN(V)-JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.36

"Horse,Rıder and Clown"(1) göz alıcı derecede parlak olan şekil oyunlarıyla bezenmiş Matisse'in dekoratif sanat sevgisi devam ettiren bir üsluba sahiptir.Kağıt kesmeler sanatçıya kariyeri boyunca denediği bütün teknikleri katalize eden yeni bir ifade yöntemi kazandırmıştır." Horse ,Rıder and Clown" düzenlemesinde Jazz 'ın diğer levhalarındaki şiddetli gerilimi hissedemeyiz.Açık kompozisyon düzenlemesinde atın biçim ve renk düzenlemesindeki yumuşak form ve ton, üzerindeki sol üst köşede yer alan binicinin eteğinin ritmik süslemeleri ve alanın bütününe yayılan canlı sarı kıvrımlı biçimler yaşama sevincini hissettirmektedir.

RESİM KATALOG NO:849
RESMİN İSMİ: WOLF-JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.36

"Wolf"(1) da düzenlemenin merkezinde yer alan profil kurt kafası stilize edilmiş sert hatlı biçimsel sunumunda bir vahşilik içindedir. Kırmızı bir renk lekesine ,damlaya dönüşmüş gözü ifadeyi daha da güçlendirir.Sanatçı arka plandaki farklı büyüklükteki,mavi ve mor , dikey renk alanlarında daha önce de dekoratif unsur olarak kullanılmış olduğu doğaya ait formları bir araya getirmiştir.Düzenleme,solda ve sağda ,yeşil ve turuncu,ince renk şeritleriyle sonlanır.

RESİM KATALOG NO:850
RESMİN İSMİ: HEART(VII)-JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.169-170

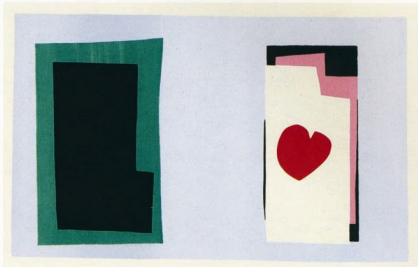

"Heart" iç içe geçmiş benzer geometrik biçimlerin renk çeşitliliğinde iki bölüme ayrılır. Düzenlemede sanatçı soyut sanata yaklaşmıştır. Sol taraftaki kalp titreşimi yoğun olan kırmızı rengiyle esere adını verir.1947 yılında basımı gerçekleştirilmiş "Jazz" levhalarında Matisse'in kompozisyonlarının orijinal renklerini verebilmek için 20 farklı renkte baskı kalıbıyla çalışılmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:851
RESMİN İSMİ: -ICARUS-II- JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 43.4x34.1CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE,PARIS
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.37

Matisse' in 1943'te ki kağıt kesmelerle yaptığı Yunan mitolojisi kahramanı "Icarus-I" Jazz'ın levhalarındaki figürlere prototip olur."Jazz" ın sekizinci sayfasında yer alan(1) bu lekesel figür bir kuş kanadını andıran kollarının salınımı , sağ taraftaki Matisse'e ait metnin yazı karakterinin salınımdadır.Etrafında parlak sarı renkli, uçaksavar patlamaları yer alır.

RESİM KATALOG NO:852
RESMİN İSMİ: PIERROT'S FUNERAL
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.38

Matisse , guaj boyalı kağıt kesmeleriyle kariyeri boyunca denediği bütün teknikleri katalize eden yeni bir ifade yöntemi kazanmıştır. " Pıerrot's Funeral"(1) yalın hatlara sahip atlar – ki bu durum atın arka ayağının grafik tasarımının en iyi örneklerinden biri olan üçlü düzenlemesiyle ifade bulmuştur- dekoratif bir süslemeye dönmüş arabanın penceresi, üç farklı büyüklük ve renkteki dikdörtgeni çerçeveleyen motif örgüsüyle Matisse'in sanatında yıllarca görmeye aşina olduğumuz unsurları içinde barındırır."Pıerrot's Funeral" renksel düzlemlere dayalı süslemeci bir örnektir ve sanatçının dekoratif sanat sevgisini devam ettirir.

RESİM KATALOG NO:853
RESMİN İSMİ: CODOMAS(XI)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.121

"Codomas" da göz alıcı derecede parlak olan ve şekil oyunlarıyla bezenmiş pozitif ve negatif denge Matisse'in sanatında kullandığı yeni bir tarzdır.Diğer resimler sembolik bir anlam taşımakta ve kitabın sonunda da yazdığı gibi: "onlar kristaleşmiş anılar,masallar ve yolculuklardır"(1) Burada Kübizm'in geometrik sadeleştirmeleri ile daha önce de dekoratif unsur olarak kullanılmış olduğu doğaya ait formları bir araya getirir.

RESİM KATALOG NO:854
RESMİN İSMİ: SWIMMER IN THE TANK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.39

"Swimmer in the Tank"(1) de ki beyaz yüzücü motifi ,neredeyse yatay bir hatla boylu boyunca yeşil,siyah ,mavi geometrik renk alanını böler. Bu lekesel figür, Matisse'in desen hâkimiyetini sergilerken , doğrusal çizgiler tasvir için yeterli gelmiştir.Bu zor sunumda yüzücü hareket halinde olup , "Swımmer in the Tank" oldukça enerjik bir çalışmadır. Burada Kübizm'in geometrik sadeleştirmeleri ile daha önce de dekoratif unsur olarak kullanılmış olduğu doğaya ait formları bir araya getirir.

RESİM KATALOG NO:855
RESMİN İSMİ: SWORD SWALLOWER(XIII)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,* Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 184

"Jazz" da yer alan başa aşağı kılıç yutan adam bir sirk müdürünü andırır.(1) Dudak konturlarındaki kesik çizgisel hatlar bilinçli olarak üç kılıcın üzerinde yer alan motiflerdeki keskinliğin devamındadır.Arka plan kırmızı,mavi ,mor siyah geometrik şekillerle oluşturulmuştur. Sağ tarafta yer alan metnin yazı karakteri bir müziğin tınısını hissettirir.

RESİM KATALOG NO:856
RESMİN İSMİ: COWBOY(XIV)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.132

"Cowboy(XIV) "de yeşil, mavi, beyaz, sarı rengin alanı dikey kesen farklı ebatların oluşturduğu arka fonun yalınlığında yer alan, kovboy motifi ve kemendin kıvrımına takılmış at, soyutlanmış biçimin en üst noktasında başarıyla resmedilmiştir. Eser, kusursuz icrasıyla grafik tasarımının en güzel örneklerindendir.

Matisse' in portfolyo dizisinin ticari olarak en başarılısı şüphesiz "Jazz" dır.Büyük müzayedelerde sürekli görülen tamamı yirmi kalıptan oluşan bu eser baskısına ve korunuşuna göre değişen fiyatlarla 100.000-500.000 USD arasında satılmaktadır.(1) Bu rakamlar ilk duyuşta insanı şaşırtabilirken, yüzyılımızda kanıksanır bir hale gelmiştir. Giderek güç kazanan burjuva dünyasının her şeyi,bu arada sanatı da meta 'ya dönüştürmüştür.

RESİM KATALOG NO:857
RESMİN İSMİ: KNIFE THROWER-XV
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.266

"Knife Throwe" da "Jazz" ın levhalarında sıklıkla kullandığı sirk hayatından bir sahne, bıçak atıcısı, dekoratif bir düzenlemeyle karşımızdadır. Matisse düzenlemede kadın figürünü ön plana almak istemiş , bunun içinde alanı lagün motifleriyle bezeyerek figürü yalın hatlarla resimlemiştir.Bu lekesel figür aynı zamanda bir amforayı da andırır. Bıçak atıcısı ise pembe rengin kıvrımlı hatlarında bıçak atma eylemini ustalıklı bir düzenlemeyle aksettirmekte, kıvrımlarının yönüyle kadın figürünü işaret etmektedir."Knife Throwe" sanatçının grafik tasarımındaki başarısını ortaya koyar.Sembolik yaklaşım renklerle desteklenerek hayat bulur ve sunum da Matisse' in renklere duyarlılığıyla, cazın rahatsız edici uyumu ve akordu benzeşir.(1)

RESİM KATALOG NO:858
RESMİN İSMİ: DESTINY-XIV
RESMİN ÖLÇÜLERİ:45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943-44
DİPNOTLAR: (1) Jack Flam, (1995):*Matisse on Art*, Unıversty of Calıfornia Press, London,England : s.201

Yapımına 1943 yılında başlanmış ve basımı 1947 yılında gerçekleşen "Jazz" adlı kitapta, Matisse'in orijinal kompozisyonlarının renkleri 20 farklı renkte baskı kalıbı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.(1) "Jazz" da yer alan "Destıny-XIV" de Matisse ,soyut sanata yaklaşmıştır.Renklerin oluşturduğu çizgisel dil ifadeyi güçlü kılar.Doğrusal çizgiler levhaya hakimdir. Burada Kübizm'in geometrik sadeleştirmeleri ile daha önce de dekoratif unsur olarak kullanılmış olduğu doğaya ait formları bir araya getirir.

RESİM KATALOG NO:859
RESMİN İSMİ: LAGOONS-XVII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ,
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.32 *(2)* Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.121

" Lagoons" adlı eserini 3 levhadan oluşturan Matisse, burada Büyük Okyanustan seçtiği sabit bir cismi sade bir formla anlatmıştır.Arabesk ve süsleme teknikleri Lagoon' un 3 levhasında da sade bir formla ortaya konulmuştur.(1)Düzenleme "Jazz" ın diğer levhaları gibi gerçeklikle bağlantılı değil sembolik bir anlam taşımaktadır. Matisse'in kitabın sonunda da yazdığı gibi onlar;" kristalleşmiş anılar,masallar ve yolculuklardır"(1) Matisse, Yürek, Kader ve Lagün başlığı altındaki gibi diğer betimlemelerinde Tahiti yolculuğunun anılarıyla soyut sanata yaklaşır.Burada Kübizm'in geometrik sadeleştirmeleri ile daha önce de dekoratif unsur olarak kullanılmış olduğu doğaya ait formları bir araya getirir.

RESİM KATALOG NO:860
RESMİN İSMİ: LAGOONS-XVIII
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT amMAIN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munich:s.42

Matisse, düzenlemede Büyük Okyanus'tan seçtiği sabit bir cismi sade bir formla anlatmıştır.Arabesk ve süsleme teknikleri sade bir formla ortaya konulmuştur.(1) "Lagoons XVIII" de siyah lagon motifinin kıvrımlı ritmik süre giden biçimi kompozisyonun rahatlaması sorununu getirir. Bunun için Matisse, Lagon motiflerini soyutlayarak dış kontur çizgilerinde renk lekesine hapseder.

RESİM KATALOG NO:861
RESMİN İSMİ: LAGOONS-XIX
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.43

"Lagoons-XIX" da Matisse, büyük okyanustan seçtiği sabit bir cismi sade bir formla anlatmıştır.(1)İrili ufaklı tek renkli deniz bitkisi motifleri alanı kaplar. Kompozisyonun merkezinde en küçük ölçüye sahip olan yeşil motif yer alır.Etrafı titreşimi çok yoğun olan kırmızı, statik bir etki bırakan mavi ve yanındaki rengi daha canlı kılan siyah irice bitki motifleriyle sarılmıştır.Mavinin kırmızıyla ,siyahın yeşille girdiği ilişkide kompozisyonun merkezini belirlenir.Matisse şüphesiz ki saf rengin ustasıdır."Lagoons-XIX" de bunun en güzel örneklerinden biridir.

RESİM KATALOG NO:862
RESMİN İSMİ:TOBOGGAN-XX-
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 45X67 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER:STADELSCHER MUSEUMS-VEREIN,FRANKFURT AMMAIN
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.43

"Toboggan-XX"(1) de kompozisyonun merkezinde yer alan mavi lekesel figür, yüzey üzerinde en genel çizgileriyle ifade edilerek, bir biçim çalışmasına araç haline gelmiştir.Üstte ve altta yinelenen,beyaz,pembe, yeşil diyoganel şeritlerin ritmik akışı,sol tarafta yer alan metin yazısının kıvrımlarıyla bütünselleşir Matisse "Jazz" ın levhalarını belirlerken bir mimar gibi görsel düzenlemeye ve metne önem vermiştir.

RESİM KATALOG NO:863
RESMİN İSMİ:VERVE IV-COVER DESIGN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:36.5X55.5 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1943
DİPNOTLAR:(1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.55

1943 tarihli eser Verve dergisinin kapak dizaynıdır.(1) Düzenlemede sağ tarafta Matisse'in kendisine ait özgü lekesel figürü yer alırken "Jazz "a prototip oluşturan 1943 tarihli "İkarus" figürünün yıldızları alanı sarar. Derginin adını resimsel bir dille çözmeye çalışmış aynı karakteristiklik özelikleri gruplandırmıştır.

RESİM KATALOG NO:864
RESMİN İSMİ:PASİPHAE-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: LİNOLYUM KESİM
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.93 (2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.118

Şubat 1943'de Henri de Montherland Pasiphae kitabı için Matisse'den beş litografi çalışması yapması için teklifte bulunur ve ilk başta baştan savma bir yanıt alır. İkna olduğunda ise çalışma gerilimli bir ortamda , tartışmalar ve belirsizliklerle süre gider. Basım tekniklerinde Matisse'in istekleri oldukça farklıdır. Resimden ve diğer gravür biçimlerinden farklı bir üslup geliştirmesi gerektiğinin farkında olan sanatçı yeni bir teknik deneyecektir ve yayıncılar ve basım editörleri buna itaat etmek zorundadırlar(1).Böylelikle 1944 yılında on sekiz lino-baskı ve kitap kapağıyla basımı gerçekleşir.(2)"Pasiphane" in kitap kapağı olan bu çalışmada siyah ve beyaz çizgiler son derece göz alıcı bir kristal parçası gibidir.

RESİM KATALOG NO:865
RESMİN İSMİ:PASİPHAE-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: LİNOLYUM KESİM
RESMİN BULUNDUĞU YER : BEINECKE RARE BOOK AND MANUSCRIPT LIBRARY,YALE UNIVERSTY,NEW HAVEN
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.418

"Pasiphae –II"(1) resimden ve diğer gravür biçimlerinden farklı bir uslubla gerçekleştirilmiş, sanatçının kendisine özgü çizim kalitesinde bir pırıltıya sahiptir.

RESİM KATALOG NO:866
RESMİN İSMİ: PASİPHAE-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1944
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.28

Matisse'in sanatında son yıllara doğru renk duyarlılığı kadar çizgi öğesi de önemli bir yer almaya başlamıştır. Pasiphae'e çizdiği desenler bu sürecin en güzel örneklerindendir.Matisse'in desen kabiliyetini ortaya seren "Pasiphae-III" de kristal parlaklığına sahip yıldızlarla çevrili iki figür birbirine adeta kenetlenmiştir.Doğrusal kıvrımlı ,dış kontur çizgileriyle oluşturulmuş bu çalışmada,Matisse illüstrasyon yöntemini kullanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:867
RESMİN İSMİ:COVER OF VERVE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ,
RESMİN BULUNDUĞU YER : VERVE 13
RESMİN TARİHİ: KASIM,1945
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.27

Verve dergisi için 1945 yılının Nisan ayında basılmış bu çalışma, Jazz'ın "Circus "ve "Icarus" levhalarıyla doğrudan bağlantılıdır.Bu resimde görülen yazıların ve desenlerin başarılı uyumu resimdeki renklerin kontrastından ve çizim tekniklerinden kaynaklanır.(1)Bu kapak dizaynında,yeşil bir fon üzerinde dans eden bir figür yer alır. Ressam izleyicinin gözünün tabloda dolaşmasını, adeta dans etmesini istemiştir. Bunun için 1943 yılında İkarüs figüründe kullandığı uçak savar bombalarını iki parçadan oluşan Verve yazısıyla ritmik bir ahenkte yaymıştır. Çalışmadaki ritmik gerilim ve hareket arka fonda kullanılan açık yeşil rengin bilinçli kullanımıyla dengelenmiştir.Matisse tasarımında en sevdiği temalardan biri olan dans figürüyle savaşın acımasızlığını ve bu süreçte yaşadığı aile sorunları adeta bir coşkuyla izole etme çabasındadır.

RESİM KATALOG NO:868
RESMİN İSMİ:MARİANA ALCOFORADO,PORTUGUESE LETTERS COVER,PAGES 13,89, 139
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.5X21 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1946

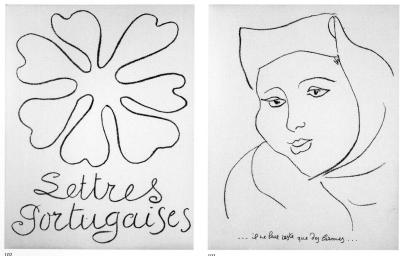

DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.95

1946 yılında basımı gerçekleştirilecek olan Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabının kapak dizaynıdır.Matisse'nin çizimleri, 1946 yılı Ekim ayında, Andre Teriade tarafından, "Letters Portugaises" adıyla yayımlanmıştır.(1) Letter Portugaise yazısı ,alanın alt kısmında, stlize çiçek motifiyle uyumlu bir kıvrımdadır. Matisse'in 1942 yılında yaptığı , "Themes et Variations" adı altında yayımlanan bir dizi desen çalışmasını anımsatır. Fakata burada, dekoratif baş örtüsü, yüz hatlarıyla bütünleşen bir yalınlıktadır. Kitabın on üçüncü sayfasında yer alır.

RESİM KATALOG NO:869
RESMİN İSMİ: MARIANA ALCOFORADO ,PORTUGUESE LETTERS COVER,PAGES 13,89, 139
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.5X21 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1946

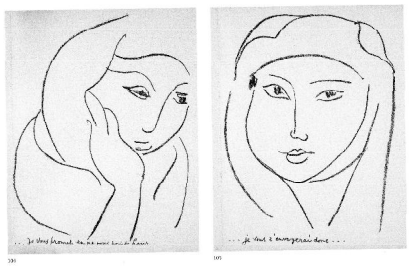

DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.95

1946 yılında basımı gerçekleştirilmiş , Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabının(1) seksen dokuzuncu sayfasında yer alan bu çalışmada portrenin baş örtüsü, çenesine yaslı eli, kaşın belirgin kıvrımı, burnun sol kaşla yaptığı birleşim, kusursuz bir bütünselliktedir. El üstünün bombesi, yanağın çıkıntısını gözde tamamlar.Doğrusal kıvrımlı çizgilerle,aydınlık alandaki bu portrenin sunumu,sol tarafta yer alan portrede aynı yaklaşımla ele alınmışken,figür direkt olarak izleyiciye bakar.Normal ölçülerinden şişkin sağ yanak oldukça dikkat çekicidir.

RESİM KATALOG NO:870
RESMİN İSMİ:PORTUGUESE LETTERS COVER,PAGES 18 - 19
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27.5X21 CM
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSÉE MATİSSE ,LE CATEAU-CAMBRESİS
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.95

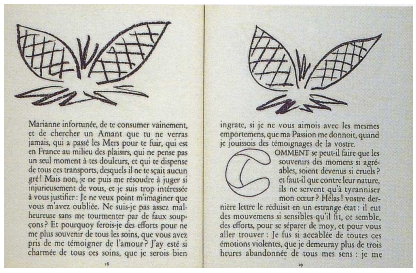
Marianne infortunée, de te consumer vainement, et de chercher un Amant que tu ne verras jamais, qui a passé les Mers pour te fuir, qui est en France au milieu des plaisirs, qui ne pense pas un seul moment à tes douleurs, et qui se dispense de tous ces transports, desquels il ne te sçait aucun gré! Mais non, je ne puis me résoudre à juger si injurieusement de vous, et je suis trop intéressée à vous justifier. Je ne vous peint m'imaginer que vous m'avez oubliée. Ne suis-je pas assez malheureuse sans me tourmenter par de faux soupçons? Et pourquoy feroit-je des efforts pour ne me plus souvenir de tous les soins, que vous avez pris de me témoigner de l'amour? J'ay esté si charmée de tous ces soins, que je serois bien ingrate, si je ne vous aimois avec les mesmes emportemens, que ma Passion me donnoit, quand je jouissois des témoignages de la vostre.
COMMENT se peut-il faire que les souvenirs des momens si agréables, soient devenus si cruels? et faut-il que contre leur nature, ils ne servent qu'à tyranniser mon cœur? Hélas! vostre dernière lettre le réduisit en un estrange état : il eut des mouvemens si sensibles qu'il fit, ce semble, des efforts, pour se séparer de moy, et pour vous aller trouver : Je fus si accablée de toutes ces émotions violentes, que je demeuray plus de trois heures abandonnée de tous mes sens : je me

1946 yılında basımı gerçekleştirilmiş , Marianna Alcaforado'nun "Portekiz Mektupları" adlı kitabında yer alan Matisse'e ait bu çalışma(1) sembolik sunumdaki yapraklar,üzerindeki çapraz çizgilerle bir gerilim doğurur.Bir kelebeği de andırmaktadır.Portekizli rahibe Marianna Alcaforado'un, karşılıksız bir aşkın ekseninde,kadın erkek ilişkilerinin ele alındığı bu kitapta,konsepte uygun bir tasarımdır.

RESİM KATALOG NO:871
RESMİN İSMİ:VİSAGES
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞ BASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1946
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.105

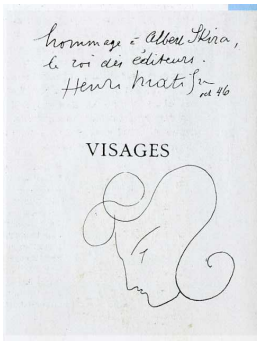

Matisse 1946 yılında editörlerin kralı Albert Skira'ya ithaf olanağı bulur. Pierre Reverdy'in on dört taşbaskıyla resimlenen Visages adlı kitabı buna olanak tanır.(1)Kadın figürü Matisse'in kendine özgü resimsel yeteneğinde bir motife dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:872
RESMİN İSMİ:FORMS-JAZZ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 42.2X65.1CM
RESMİN TEKNİĞİ: GUAŞ KAĞIT KESME
RESMİN BULUNDUĞU YER : BALTİMORE MUSEUM OF ART
RESMİN TARİHİ:1947
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.38

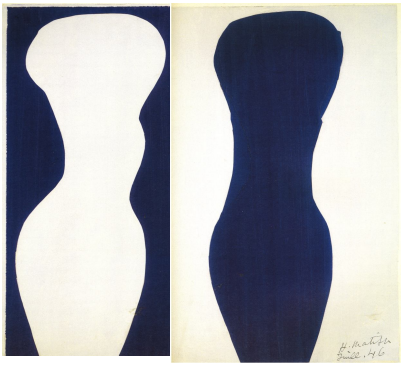

Jazz'ın levhalarından biri olan "Forms"(1) alana mavi ve beyaz renkle düzenlenmiş ikili kombinasyonla sunulan kadın biçiminden oluşur.1929 tarihli Matisse'in heykel çalışmalarından biri olan "Small Thin Torso" un cepheden ve yandan görüntüsüdür.Butlar iki çizgide birleşir.Beyaz tors yandan,mavi tors cepheden biçimlendirilmiştir.Sanatçının desen bilgisinin ağırlığının hissedildiği eser, az sözle çok şey anlatmayı başarmıştır.

RESİM KATALOG NO:873
RESMİN İSMİ" FLOWERS OF EVIL,CHARLES BAUDELAİRE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1947
DİPNOTLAR: (1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.119

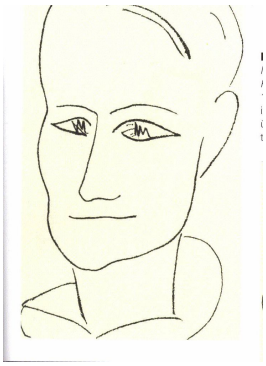

Matisse ,Baudelaire'in "Flowers of Evil" kitabını 1947 yılında resimlemek için 33 orijinal taşbaskı üzerinde çalışır ama teknik bir problem yüzünden çizimler kullanılamaz.Şans eseri bir oymabaskı ve 69 ağaç baskı gravürle beraber foto-taşbaskı kopyaların yapılması mümkün olur.(1)Sanatçının son yıllarında renk duyarlılığı kadar çizgi öğesinin de öneminin artığını gösteren portre çalışması Baudelaire'ye aittir.Dış kontur çizgileriyle aydınlık bir alanda gösterilmiştir.

RESİM KATALOG NO:874
RESMİN İSMİ:FLOWERS OF EVIL,CHARLES BAUDELAİRE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER : MUSÉE MATISSE ,LE CATEAU-CAMBRESIS
RESMİN TARİHİ: 1947

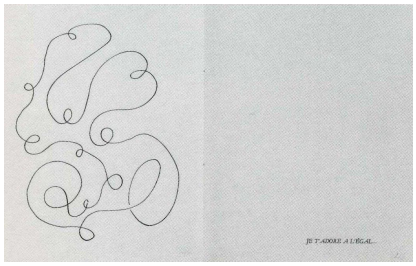

DİPNOTLAR: (1)Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.105

Baudelaire'in "Flowers of Evil" kitabının onsekizinci ve ondokuzuncu sayfasında yer alan çalışmada bitki motifi bir kelebeği andırır.(1)

RESİM KATALOG NO:875
RESMİN İSMİ:RONSARD'IN AŞK ŞİİRLERİ DERLEMESİ-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: TAŞBASKI
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1948

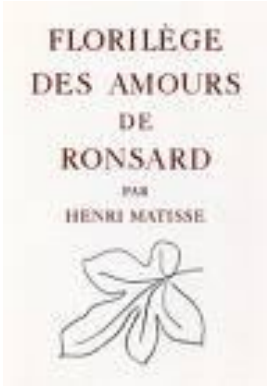

DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,,Dost kitabevi,Ankara:s.119

İllüstrasyonlarını Matisse'in yaptığı karmaşık ve zorlu kitaplardan biri de yedi yıl hazırlık döneminden sonra 126 taşbaskı, kapak ve metindeki diğer dekoratif detaylarla,1948 de Skira'nın yayınladığı Ronsard'ın Aşk şiirleri derlemesi'dir ki savaşın getirdiği sıkıntıların yanı sıra sık sık ruhsal sorunlar yaşayan ressam,kitap da ki betimlemeleri ve karakterleri değiştirmiştir.Yayıncısı olan Mourlot kardeşler sanatçıya her alanda yardımcı olmuşlardır.(1)Kitap kapağında Matisse, dış kontur çizgileriyle,aydınlık bir alanda hacmini bulmuş bir yaprak resmetmiştir.

RESİM KATALOG NO:876
RESMİN İSMİ:RONSARD'IN AŞK ŞİİRLERİ DERLEMESİ-II
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1946-48
DİPNOTLAR: :(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.119

Mallerme'nin şiirlerinden sonra Matisse tarafından resimlenen önemli Skira basımı yayın 1948'de 126 orijinal taş baskıyla resimlenen Ronsard'ın Aşk Şiirleri Derlemesidir.Akıcı çizgisel bir uslupla yalın hatlarıyla dikkat çekiçidir.

RESİM KATALOG NO:877
RESMİN İSMİ:RONSARD'IN AŞK ŞİİRLERİ DERLEMESİ-III
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.28

Matisse'in illüstrasyonlarını yaptığı "Ronsard'ın Aşk Şiirleri" derlemesi "Pasiphae" aynı tarihte yayınlanmasına rağmen tamamen farklıdır .Bu resim aydınlık bir plan üzerine koyu dalgalı desenlerle çizilmiştir.Az sözle çok şey anlatmayı seven Matisse ,ustaca çıkmış ellerinden, üç çizgiyle dengeli bir kompozisyon kurmayı başarmış ve desende kadın figürü ihtişamıyla karşımızdadır.

RESİM KATALOG NO:878
RESMİN İSMİ:"RONSARDIN AŞK ŞİİRLERİ DERLEMESİ"-
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: LİTOGRAFİ RENKLİ BASIM
RESMİN BULUNDUĞU YER :BEINECKE RARE BOOK AND MANUSCRIPT LIBRARY,YALE UNIVERSTY,NEW HAVEN
RESMİN TARİHİ: 1948
DİPNOTLAR: (1)Hilary Spurling,(2006) :*Matisse The Master*, Penguin Books, 2.Basım,London: s.410

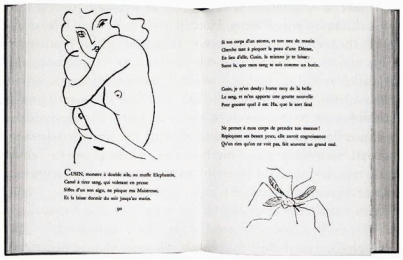

Matisse'in Ronsard'ın şiir kitabı için yaptığı çalışmalardır.Bir sayfada Matisse'nin önemli modellerinden Türk prenses Nezy-Hamide Chawkat,diğer sayfada,bu dönemde yatağına bağımlı durumda başına dert olan sivrisineklerden esinlenerek yaptığı bir sivrisinek yer almaktadır.İki figürde ,aydınlık alanda,dış kontur çizgileriyle resmedilmiştir.

RESİM KATALOG NO:879
RESMİN İSMİ:DERGİ KAPAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER :
RESMİN TARİHİ:
DİPNOTLAR:(1) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.105

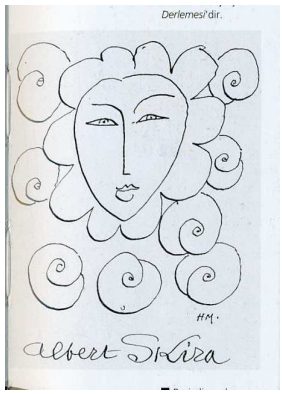

Matisse 1948 yılında Skira yayınevinin 20. yıldönümü için, derginin sembolü haline gelecek olan bu kapak tasarımını yapmıştır.(1)Kadının yüzü sarmal çizgilerin dışa yansımasında bir çiçek motifine dönüşmüştür.

RESİM KATALOG NO:880
RESMİN İSMİ:FAUVES-KİTAP KAPAĞI DİZAYNI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 32.3X50.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1949
DİPNOTLAR : (1)Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.60

"Fauves" (1)Matisse'in kağıt kesmelerle yaptığı bir kitap kapağı tasarımıdır. Matisse,düzenlemede, beyaz arka fonu renkli geometrik şekillerle hareketlendirir. Kitabın ön kapağını çapraz bölen pembe şeritteki stilize "Les Fauves" yazısı, ritimsel düzenlemesiyle algıda ön plandadır.

RESİM KATALOG NO:881
RESMİN İSMİ:MATISSE,HIS ART AND HIS PUBLIC-KİTAP KAPAĞI DİZAYNI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27X42.9 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.62

Güncelliğini hala koruyan bir kitap olan çalışma da Matisse sarı arka planda mavi,turuncu ,siyah geometrik biçimler motif örgüsü gibi alanı kaplar. Kitap başlığı "H. Matisse" bütüne zıt, ince, hassas fırça darbelerinden oluşan yapısıyla dikkat çeker.

RESİM KATALOG NO:882
RESMİN İSMİ:EXHIBITION H MATISSE BOOK-COVER DESIGN)
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 27X40 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER : MUSEUM OF MODERN ART,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.63

Yaşamının sonlarında Matisse ,çoğunlukla torunlarının resimlerini çizmekten hoşlanır. Exhıbıtıon H Matısse Book-(Cover Desıgn)(1) adlı kitap kapağının sağ üst köşesinde yer alan siyah renk lekesiyle oluşturulmuş gözlerin torunu Jackie'ye ait olması muhtemeldir. Alan düzenlemesinde sıkça karşılaştığımız ayrı renkli dik düzlemler, boş alandaki gözleri vurgulamaksızın konumlandırılmıştır. Düzenlemede vurgu, gözün boşluk alanı olan, çapraz ince bir dikdörtgenle tamamlanır. Sol tarafta kitap isminin yükselen ritmik çizimi, dikey çizgilerin durağanlığını kırar.

RESİM KATALOG NO:883
RESMİN İSMİ:GRAVURES RECENTES BOOK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 21.6X11.6 CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.65

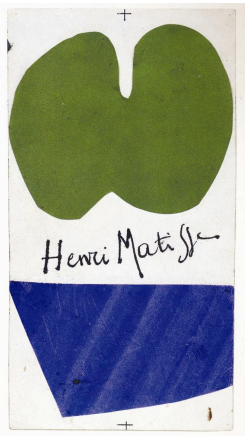

"Gravures Recentes Book "(1) Kitap kapağı dizaynında Matisse yaşamı boyunca aradığı yalınlığa ulaşarak soyut sanata yaklaşmıştır. Geometrik düzlemi Kübizm'le eşleştirmek büyük bir hata olur.

RESİM KATALOG NO:884
RESMİN İSMİ:LIVRES ILLUSTRéS ESTAMPES SCULPTURES
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 20.7X14.5CM
RESMİN TEKNİĞİ:KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER :ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.64

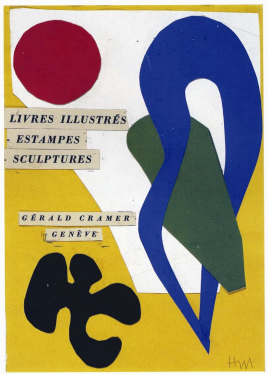

" Livres Illustrés Estampes Sculptures"(1) Matisse'in özgün tekniği kağıt kesmelerle oluşturulmuş , Fovist canlı renklerin sunumunda , motifler yalınlaşarak soyut sanata yaklaşılmıştır.

11-Seramik Panolar:

RESİM KATALOG NO:885
RESMİN İSMİ: NYMPH AND SATYR
RESMİN ÖLÇÜLERİ:58.5X39.9,56.5X67,57X38
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER: KARL ERNST OSTHAUS-MUSEUM DER STADT HAGEN,GERMANY
RESMİN TARİHİ: BAHAR,1907

DİPNOTLAR: (1)Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65.
(2)Alastair Wright, (2004):*Matisse and the subject of modernısm*, Italy:Prınceton Unıversty Press,s:156

Fovizm'in kurucusu Matisse 1907-1909 yıllarında sanat taciri Vollard'ın teşviki ve yönlendirmesiyle seramikçi Andre Metthey'in atölyesinde çalışır. Bu dönemde Matisse'in ortaya koyduğu seramik eserler içinde en önemlisi Henry Van de Velde tarafından yapılan Karl Ernst Osthaus evi için tasarlanan üç parçalı çini panodur.(1) "Nymph ve Satry" adını taşıyan bu pano Correggio'nun Louvre Müzesi'nde bulunan "Jüpiter ve Antiope" isimli yağlı boya tablosundan esinlenerek yapılmıştır. Matisse 1907 yılının bahar aylarında tamamlandığı bu triptikte (1)seksüel şiddeti farklı bir görüş açısıyla resmetmiştir. İki dönen kadın figürü sağ ve sol panelde yer alırken ortada seksüel libidosuyla Satyr figürü, uyuyan Nymph figürünün etrafında tehdit edici bir şekilde dolaşmaktadır. Figürlerin yüz hatları ayrıntılardan arındırılmış,vücud hatlarında abartılı formlara yer verilirken sık sıralı çizgili gölgelendirmelerle kompozisyon daha güçlü bir ifade kazanmıştır.

RESİM KATALOG NO:886
RESMİN İSMİ: SAINT DOMINIQUE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER: NOTRE-DAME'DE TOUTE GRACE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR: (1) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s:63.(3) Kaya Özsezgin,(1979):"*25.ölüm yılında,Matisse'in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil,mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir*",Milliyet Sanat Dergisi, ,sayı:317,s:21.

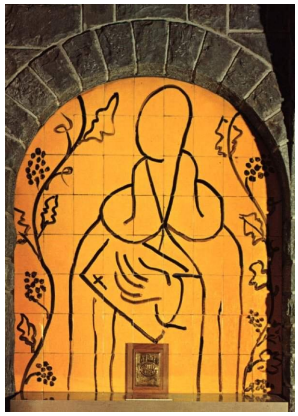

Dominik kilisesi rahibi Couturier İkinci Dünya Savaşını izleyen coşkunluk evresinde kutsal sanat kavramına inanmakta ve bu amaç etrafında sanatçıları toplamak için projeler geliştirmiştir. (1) Assy 'deki Notre-Dame de Toute-Grace kilisesinde yer alan "Saint Dominique" panosu Couturier' in amacın hayata geçirilmiş örneğidir.

Matisse dini inancı olmayan bir kişidir ve kilisenin dini görüşlerine bakmaksızın1948-51 yılları arasında oluşturduğu bu seramik panoda "Saint Dominique" adını verdiği yapıtı üzerine çalışmıştır.(2) Seramik panoda Aziz Dominik'in tasvirini, kirli beyaz sırlı çini üzerinde siyah konturlarla gerçekleştirmiştir.Yalın hatlarıyla figür boş yüzüyle evrenselleştirilmiş , iki yanında boylu boyunca uzanan bitkisel öğelerle dekoratif bir görünüm içindedir.Matisse'in ilk dini eseri olan bu pano kilisenin güney geçidinin sonunda Bonnard'ın tablosunun karşısında yer almaktadır.

RESİM KATALOG NO:887
RESMİN İSMİ: VIRGIN AND CHILD
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 640x304 CM
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER:ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR: (1) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s.65(2) Çil,2001:64-65.

Güney Fransa'nın Vence kentindeki bir Dominiken manastırına ait Vence 'deki Rosaire Şapeli'nde yer alan " Virgin and Child" adlı seramik pano şapelin kuzey cephesinin sağ tarafında el yazısına benzeyen siyah ve beyaz renklerle dekore edilip fırçayla oluşturulan çizgilerle yapılmış ve ifadesi en az izle belirtilmiş bir çalışmadır.

Eser de Meryem Ana çiçek desenlerinin arasında bir çiçek gibi görünür , son derece sakindir.Komposizyon da Meryem ananın ve İsa'nın yüzünü anonim ovallere dönüştüren Matisse böylece onların evrenselliğini vurgulayıp,kilisede ziyaretçilerin ruhlarının aydınlanmasını amaçlar. Bu dekorların tinsel ve estetik yönden iki ayrı anlamı vardır.Birbirine benzeyen motif ve figürler simgesel bir anlamı içermekte,renk ve desenin yalın görünümü ise Matisse'in öteden beri bağlandığı estetik yönelişleri ifade etmektedir. Matisse'in altı eskiz sonucunda ulaştığı yedinci tasarımda Virgin yorumu izleyiciler tarafından olumlu karşılanmış , yaşlı bir kadın şu sözleriyle hislerini dile getirmiştir."Kutsal Bakire'nin yüzünün hatlarının belli olmaması çok daha iyi.Böylece herkes onu dilediği biçimde görebilir" (1)Matisse aynı yorumu Notre-dame de Toute Grace deki rosaire şapelindeki St.Dominik manastırında da kullanmıştır.

Picasso her ne kadar Matisse'in dini bir projede yer almasına muhalif olsa da sanatçıya duyduğu saygı ve sevgi ile seramik panonun yapımında yardımcı olmak isteyip bu çalışma için kendi çalıştığı atölye Madoura'yı önermiş ve bu atölyenin olanaklarının böyle bir çalışma için yetersiz olduğu görülünce, seramik karonun yapımı ve ilk pişirimi Madoura'nın denetiminde Marsilya yakınındaki Aubagne'de bulunan

seramikçi Bourdillon'un atölyesinde gerçekleştirilmiş ve buradan resimlenmek üzere Matisse'in Regina'daki stüdyosuna nakledilip, elektrikli fırında pişirilir. Matisse bu panoların eskizlerini stüdyosunun duvarlarının elverişli olması nedeniyle gerçek boyutlarda defalarca çalışır sonuçta bir çubuğun ucuna taktığı fırça sayesinde tüm karoları bir arada iken, neredeyse gözü kapalı diyebileceğimiz bir şekilde ,seramik boyalarıyla resimlemiştir.(5)

RESİM KATALOG NO:888
RESMİN İSMİ: STATION OF THE CROSS
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 533x304 CM
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s.62-65

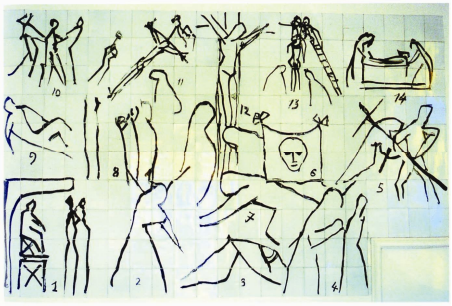

”Station of the Cross” adlı seramik pano Rosaire Şapeli’nin doğu çephesinde yer almaktadır ve sol alt köşede den “Christ before pilate” adlı sahneyle başlayıp,sağ üst köşede”en-tombment-”adlı sahne ile son bulan bu parça 14 ayrı sahnesiyle adeta bir resimli roman gibidir. (1)İsa’nın çarmıha gerilişi ,kompozisyonun merkezinde olup,tüm figürler siyah dış kontur çizgileriyle aydınlık bir alanda resmedilmiştir.Şapelin vitray pencerelerinden yansıyan ışıkla tınısal bir atmosfer yaratırlar.

RESİM KATALOG NO:889
RESMİN İSMİ: ST.DOMINIK
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 472X
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK PANO
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s.63

Vence’deki Roasire Şapeli’nin , kuzey çephesinin sol tarafında yer alan beyaz seramik karolara ,siyah çizgilerle dekore edilmiş St.Dominik figürünü için Peder Couturier’in Matisse modellik yaptığı söylenir. (1) St.Dominik ,çizgisel yalın bir üslubla, sakinlik ifadesiyle resmedilmiş devasal bir sunumdadır. Vitraylardan süzülen ışık demetleriyle birleşip tınısal bir haz verir.Yalınlık arayışında yüzü boş bırakılmış ve bu sunum figüre ,evrensel bir yönde katmıştır.Tümüyle aydınlık alanda ,dış kontur çizgileriyle resmedilmiş rahibin cübbesi altında figürün hacmi hissedilir.

RESİM KATALOG NO:890
RESMİN İSMİ:VENCE' DEKİ ROSAİRE ŞAPELİ İÇİN ÇALIŞMA TASLAĞI
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 149CM
RESMİN TEKNİĞİ: SERAMİK
RESMİN BULUNDUĞU YER :ÖZEL KOLEKSİYON
RESMİN TARİHİ: 1952
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.124

[141]

Matisse,Rosaire Şapeli için tasarladığı üç büyük seramik panonun yanı sıra, kilisenin dış kısmı içinde iki küçük çini kompozisyon tasarlamıştır. Batı kısmındaki ikiz pencerenin üzerindeki daire şeklindeki kompozisyonda ,Virgin ve Çocuk teması işlenmiştir. Kompozisyon çatıyı süsleyen mavi-beyaz sırlı Roman kiremitleri ile uyum içindedir.Çalışmayı karton üzerine öncelikli çalışırken hint mürekkebi ve guaş boya kullanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:891
RESMİN İSMİ:VIRGIN AND CHILD
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER : ROSAİRE ŞAPELİ, VENCE
RESMİN TARİHİ: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.157

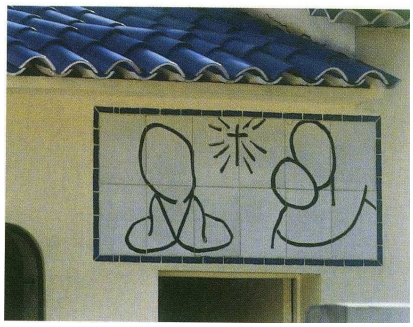

Matisse Rosaire Şapelinin dışında yer alan ve "Virgin ve çocuk"temasının işlendiği iki küçük çini komposizyon yapmıştır.Bu komposizyonun ikincisi ise dikdörtgen biçiminde olup St.Dominik,Virgin ve çocuktan oluşan üçlü bir kompozisyondur. Her iki kompozisyonda çatıyı süsleyen mavi-beyaz sırlı Roman kiremitleri ile uyum içindedir.

12-Vitray:

RESİM KATALOG NO:892
RESMİN İSMİ: NEAR THE ENTRANCE IS A WINDOW WITH THE CHIRISTIAN SYMBOL OF A FISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 41X19.8 CM
RESMİN TEKNİĞİ: VİTRAY
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.176

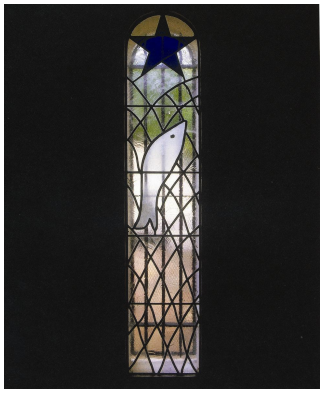

Matisse'in Vence'de ki Rosaire Şapeli'in girişinde yer alan yuvarlak kemerli pencereye yapılmış vitray çalışmadır.(1)Damıtılmış balık figürünün üzerinde, mavi bir yıldız yer alır..Balık, daha ilk Hristiyanlar tarafından kullanılan , kesişen iki yay parçası ile betimlenmiş ,gizli bir semboldür.Bereketin sembolu olarakta kabul edilir.

RESİM KATALOG NO:893
RESMİN İSMİ: L'ARBRE DE VI
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: VİTRAY
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln:s.87-89(4) (2) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s:62-65(3) Çil,2001:64-65.

Güney Fransa'nın Vence kentindeki bir Dominiken manastırına ait Roasire Şapeli' nde yer alan bu vitray çalışmasında ışık kendi bütünlüğünde dolaysız bir şekilde ele alınabilmiştir.Güney cephesindeki pencerelerde yer alan bu vitray çalışması üç belirgin renkle meydana getirilmiş, lacivert ,koyu yeşil ve limon sarısı , devetabanı desenini hatırlatır.(1) Yapıda büyük bir ahenkle ışık dansı yapan vitraylar Parisli sanatçı Paul Bony tarafından gerçekleştirilmiştir . (2) Vitraylardan süzülen ışık demetlerinin atmosferinde "Şapelime gelenlerin kendilerini huzurlu ve tüm sıkıntılarından arınmış hissetmelerini istiyorum""(3) diyen Matisse amacına ulaşmıştır.

RESİM KATALOG NO:894
RESMİN İSMİ: TREE OF LIFE
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: VİTRAY
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Sakine Çil,(2001):Rosaire Şapeli ,Antik&Dekor dergisi,sayı:65,s.62-65(2) Volkmar Essers,(1993):*Henri Matisse 1869-1954 Master of Colour*,Benedikt Taschen,Köln,s.87-89(3) Laurence Millet,(2002):*Matisse*,Flammarion,France:s.36-38

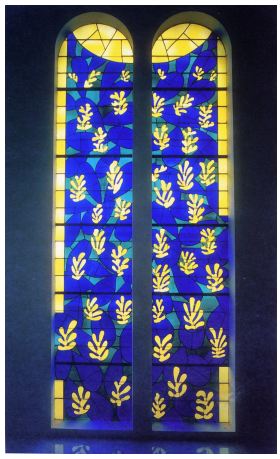

Düzenleme, Güney Fransa'nın Vence kentindeki bir Dominiken manastırına ait Rosaire şapelinde, altarın arkasında bulunan, "Tree of Life" isimli vitray çalışmasıdır.İkiz pencerede safir mavisi ve çimen yeşili fon üzerinde yer alan altın sarısı yapraklar Matisse'in sanat yaşamın son yıllarında çok kullandığı kesme kağıtlarını anımsatır. (1) Düzenlemede sembolik olarak hayat ağacının yaprakları bir araya getirilmiştir. Biçimler ağaç gövdesi rolünü üstlenen duvar boşluklarından uzanıyor gibi görünürler . Kimi zaman zirveye kimi zaman dibe değen çiçekler bazen sarı bazen mavi dalgalara yerleşirler,dalgalar sonsuzluğu sembolize ederler. Hayat ağacının motifi bütün alanı kaplamaz, bunun yerine kavisli kemerlerden yarım daire şeklini almıştır, desen sanki köşelere tutturularak asılmış bir kumaş parçasının üzerindeymiş gibi pencerenin önünde asılı duran bir dokuma etkisi verir.(2) Vitraydaki benzer formlardaki ağaç yaprağının asıl kaynağı bu yörede yetişen bir iğneyle kaplanmış sarı kırmızı çicekler açan atlas çiceği adında bir kaktüstür. (3)

RESİM KATALOG NO:895
RESMİN İSMİ: CHINESE FISH
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: STAINED-GLASS INDOW
RESMİN BULUNDUĞU YER: VILLA NATACHA,SAINT-JEAN-CAP-FERRAT,FRANCE
RESMİN TARİHİ: 1951
DİPNOTLAR:(1) Gönül Akın,(1984):"*Ölümünün otuzuncu yılında Matisse* ",AnkaraSanat Dergisi, sayı: 223, s.23(2) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse*,Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 190

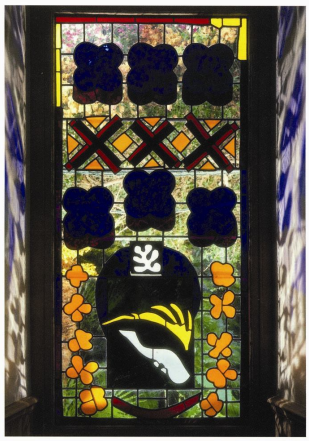

Matissse 1951 yılında ,Rosaire Şapeli'ni bitirdiği zaman 81 yaşındaydı ve Çin sanatından, Çin yazılarından esinlenerek yeni bir işe başlamıştı.(1) Bu , Çin oyun kartları geleneğiyle yeniden yaratılan ve mozaik bir cam için tasarlanan "Chinese Fısh" adlı eserini(2) öncelikli olarak kağıt kesmelerle çalışıp,sonradan cama aktarmıştı. Vitrayda kolayca fark edilen bir dupong ve üstünde alg biçiminde bir hayvan görülür,etrafındakiler ise begonyalardır . Alt bölümde yer alan deniz canlılarının bombe yapan biçiminde, etrafını saran sarı begonya motiflerinin tek kıvrımlı dizilişi bağlayıcı kırmızı bir şeritle toparlanır.

13-Tekstil Ürünleri:

RESİM KATALOG NO:896
RESMİN İSMİ: LE ROSSİGNOL BALESİ KOSTÜMÜ,MANDARİN
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: İPEK,KETEN,METALİK KUMAŞ,MÜREKKEB,BAKALİT
RESMİN BULUNDUĞU YER: NATIONAL GALLERY OF AUSTRALIA,CANBERRA
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR:

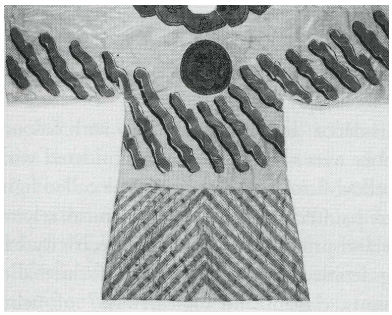

Matisse'in Çin imparatorluğunu konu alan Rossignol Balesi için tasarladığı kostümdür.(1)

RESİM KATALOG NO:897
RESMİN İSMİ: COSTUME FOR A MOURNER INLE CHANT DU ROSSIGNOL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER:VICTORIA AND ALBERT MUSEUM,LONDON
RESMİN TARİHİ: 1920
DİPNOTLAR: (1) Olivier Berggruen,Max Holein,(2006):*Henri Matisse,Drawing with Sıcssors*,Prestel,2.Basım,Munıch:s.69 (2) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.12

Matisse'in 1919 yılında "Le chant du Rossignol "adlı sahne gösterisi için yaptığı bir tasarımdır. Rossignol Balesi' nde bir mahkeme sahnesinde kullanılmak üzere tasarlanmış bu kostüm,ipek üzerine kesme tekniğiyle yapılmıştır.(1)Sanatçı, bu çalışmayı ,sanki bir resim yapıyormuş gibi tek yapması gereken şeyin renkleri kostüme transfer etmek olduğunu söylemiştir.(1)Matisse'in erken tamamlanmış bu tasarımında, beyaz ipek üzerinde siyah geometrik formlar,görsel bir şölen oluşturur.

RESİM KATALOG NO:898
RESMİN İSMİ: RAHİP GİYSİSİ-I
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: MUSEUM OF MODERN ART ,NEW YORK
RESMİN TARİHİ: 1950-52
DİPNOTLAR:(1) Lawrence Gowing,(1993):*Matisse,*Thames and Hudson,2.Basım,Paris:s. 183-184(2) Gabriele Crepaldi,(çev.Beyza Sümer),(2001):*Saf rengin ustası,Matisse*,Dost kitabevi,Ankara:s.129 (3) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.12

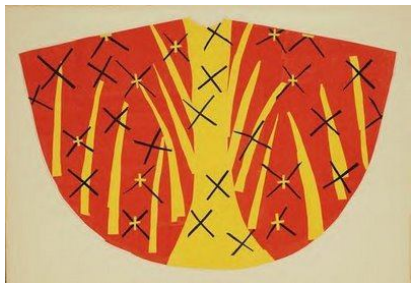

Kâğıt dekupe tasarımı otuzlu yılların başından itibaren Matisse'in hayatında dönem dönem değişmez bir biçimde ortaya çıkmaktadır.(1) Vence' deki Rosaire şapelinde Matisse kağıt dekupe tasarımıyla rahiplerin tören cüppelerini de tasarlamıştır.İpek üzerine Bizans örneklerini baz alarak kesme tekniğiyle yapılmış 22 tane rahip cüppesinden bir tanesidir.(2) Kırmızı,sarı ve siyahtan oluşan düzenleme de haç motifi dekoratif bir bezeme gibi alanı sarar. Cübbenin sırt kısmı, yanlara çıkmalar yapan canlı sarı rengiyle düzenlemenin merkezini oluşturur. Matisse ,1919 ve 1920 yılları arasında da Serge Diaghilev'in sahne gösterileri içinde bu türden tasarımlar yapmıştı. Bu çalışmayı yaparken aklında hep tiyatrel bir gelenek vardı.(3)

RESİM KATALOG NO:899
RESMİN İSMİ: RAHİP GİYSİSİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130X200 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.255

Vence'deki Rosaire Şapeli'nin rahipleri için yapılan cübbenin alan düzenlemesinde ,siyah karelerden kesilen begonyalar ve sarı sık zigzaglı yuvarlaklaşan motifler, çevreledikleri beyaz haçı ön plana alırlar.Düzenlemede kağıt kesmeler kullanılmıştır.Sanatçının 1950-52 yılları arasında Hotel Regina 'da yaptığı taslak çizimleri Helene Adant tarafından fotoğraflanmıştır.(1)

RESİM KATALOG NO:900
RESMİN İSMİ: RAHİP GİYSİSİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130X200 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.12 (2) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.255

Matisse' in dekoratif olarak ele aldığı bu rahip cübbesi,Vence 'de ki Dominik manastırı için yapılmıştır.1948' den 1952 yılına kadar süren çalışma kağıt kesme ve yapıştırma yöntemiyle yapılmıştır.(1)Sanatçının Hotel Regina'da yaptığı taslak çizimleri Helene Adant tarafından fotoğraflanmıştır. (2)Bu tören cübbesi , diğer cübbeler gibi , üç renkle tasarlanmıştır.Alanın kurgulamasında haç motifi yine ön plandadır.Haç motiflerinin statik düzenlemesi hafifçe dalgalanan kalın sarı şeritler ile hareketlenir.

RESİM KATALOG NO:901
RESMİN İSMİ: RAHİP GİYSİSİ
RESMİN ÖLÇÜLERİ: 130X200 CM
RESMİN TEKNİĞİ: KAĞIT KESME YÖNTEMİ
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-1951
DİPNOTLAR: (1) Dorothy Kosinki,Jay Mckean Fisher,Steven Nash,(2007):*Matisse,Painter as Sculptor* ,Yale Unıversty Press,New Haven : s.12

Matisse 'in Vence 'de ki Dominik rahibleri için yaptığı dört tören cübbesinden bir tanesidir.Sanatçı, daha önceleri, 1919 ve 1920 yılları arasında Serge Diaghilev' in sahne gösterisi içinde kostüm tasarımları yapmıştır.Bu çalışmayı yaparken aklında hep tiyatral bir gelenek vardı.(1) İpek cübbe, pembe zemin üzerine mavi karelerin üzerindeki deniz canlılarıyla hareketlenmiştir. Cübbenin sırt kısmındaki beyaz haç, mavi beyaz çıkmalarla ışıklandırılmıştır.

14-Aksesuarlar:

RESİM KATALOG NO:902
RESMİN İSMİ: SANCTUARY LAMP
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-51
DİPNOTLAR:(1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.259

Matisse Vence şapelinde tüm dekoratif ve mimari unsurları müthiş bir titizlikle çalışmıştır.(1)Vence şapeli için tasarlanmış lamba, Art Nouove'nin ince kıvrımlarına sahiptir. Şapelin dış çevresinde yer alan haç da aynı üslupla ele alınır ve bu yolla da kıvrık dallar, en tepede, çiçek gibi açılır.

RESİM KATALOG NO:903
RESMİN İSMİ: CARVED WOODEN DOOR TO CONFESSIONAL
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ: 1948-51
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.190

Vence 'deki Rosaire Şapeli'ninde yer alan, günah çıkarma kapısına oyulan Seden bizzat Matisse tarafından tasarlanmıştır.Dekoratif öğelerle süslüdür.(1)

RESİM KATALOG NO:904
RESMİN İSMİ:
RESMİN ÖLÇÜLERİ:
RESMİN TEKNİĞİ:
RESMİN BULUNDUĞU YER: ROSAİRE ŞAPELİ,VENCE
RESMİN TARİHİ:1948-51
DİPNOTLAR: (1) Rene Percheron,Christian Brouder, (çev. Deke Dusinberre), (2004): *Matisse: From Color to Architecture*, Harry N. Abrams ,New york :s.167

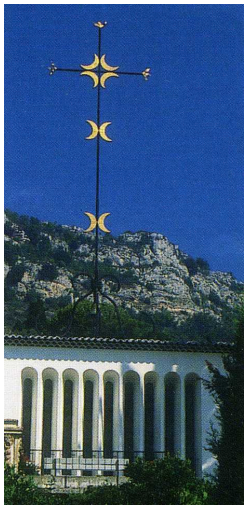

Vence'de ki Rosaire şapelinin çan kulesidir.Matisse tarafından tasarlanmış, basit -estetik bir şekilde sırla kaplanmış şekillerden ve demirlerden yapılmıştır.Bu bölgedeki ilk çan kulesidir. Matisse, demirden yapılan çan külesinde yukarıya doğru ışıklı bir duman yükselmesini umut etmiştir. (1)

G-SONUÇ:

20. yüzyıl sanat hareketleri içinde ilk devrimci faz olan Fovizm, sanat tarihinde artistiklik bir kişilik olan Henri Matisse' liderliğinde ortaya konmuş deneysel ve spükaltif bir yaklaşımdır. Geçmişe muhaliflik ortamında doğsa da kökenini, Cezanne,Van gogh,Seurat,Gauguin gibi sanat tarihinde ki artistiklik kişiliklere borçludur. Fovlar,Avrupa sanatında yüzyıllardır süre giden gerçeklik olgusunu yıkarak ,subjektif bir natüralizm olan Empresyonizm'e bir karşı çıkışla tavırlarını ortaya koymuşlardır. Doğanın gösterdiğinden farklı resimsel öğeleri,tüpten çıktığı gibi boyalarla renklendirip,renk kavramını kökten değiştirerek, rengi güçlü kılan siyah konturların içinde ,Empresyonizm'in uçuşan soluk renklerini , bir bakıma natüralizmi, hapsetmişlerdir. Fovlar,19 .yy 'da özgürlüğünü arayan ve bulan insanı,Birinci Dünya savaşının hemen öncesinde,adeta tahrik ederek ,müthiş bir yaratıcılık dünyasına sürüklemiştir.Bu sanatsal dönüşüm sürecinin sosyal değişim süreciyle,eş zamanlı olduğu dikkat çekmektedir.

Fovizm'e estetik ve entellektüel temelini veren Henri Matisse,1869 yılında Bohain'de, tekstilin merkezinde doğmuş,çocukluğunu tekstil atölyelerini,dokuma tezgahlarını gözlemleyerek geçirmiştir. 1895 yılında hukuk eğitimini yarım bırakarak,Gustave Moreau'nun yönetiminde ki Ecole-Beaux-Arts' da rengi imgeleştiren,yalınlık arayışında ,Louvre 'dan kopyaların yapıldığı demokratik bir eğitim almıştır.1905 yılında Salon d 'Automme'de Ecole Beaux Arts'da ki arkadaşlarıyla birlikte açtığı sergide,Fransızca "yabanil hayvanlar" anlamına gelen fauve adını kazanmışlardır.Sergide skandalın merkezi olan "Green Stripe "eseri, modern sanatın ilk ve net ifadesini ortaya koymuş, ondan sonra gelen modern sanat akımlarının tetikleyicisi olmuştur.Henri Matisse'in dediği gibi "Fovizm her şey değil ama her şeyin temelidir".

Fovlar fikir birliğine varmış, homojen bir grup değillerdir. 1908 yılında her biri farklı akımlara dağılmadan önce Henri Matisse "Le Luxe-I" eseriyle Fovların Kralı ilan edilmiş ve sanat hayatı boyunca, fov tavırda eserler ortaya koyarak, fov kimliğini evrenselleştirmiştir.1908 yılında sonra Doğu sanatın etkisiyle çocukluğundan aşina

olduğu dekoratif öğeler kıvrımlı hatlarıyla sanatında ağırlık kazanmıştır.Resimlerinde konuları,natürmortlar,iç mekanlar,dekoratif kumaşlar,kadınlar,müzik ve danstır. Hiç bir modern ressam çalışmalarında ,halı ve kumaşa bu kadar temel rol vermemiştir.Aynı mekan tasarımıyla ele aldığı oyun, dans ve müzik gibi temalarını insanlığın ortak ve zamana bağlı olmayan iç güdüleri olarak işlemiştir. İç mekanlarında sıklıkla yer verdiği sandalyeler de canlı rengin sevmediği derinliği yok sayarak, geçmişe sunulan bir saygı gibidir.Renkleri tüpten çıktığı gibi geniş alanlarda kullanmış,resimsel öğelerdeki biçim bozmalarla,yalınlık arayışında ,bir teknik ressam edasıyla ,eserler ortaya koymuştur. Ağırlıklı Cezanne'ın alan düzenlemelerinin hissedildiği eserlerinde, realist ve iki boyutlu sunumların bir arada kullanımıyla hissedilen gerilim ,sanatçının çağını aşan durumunda, içinde yaşadığımız çağa uygun paradoksları içinde barındırır.Çağı içinde yapıtlarındaki sırrın çözülmeye çalışıldığı Matisse, çarpıcı renklerle, özetle bir haykırışı resmetmiştir. Bu yüzden olsa gerek,günlük yaşamında mülayim ve uyumlu olan bu adam ,Fransızca'da yabanil hayvanlar anlamına gelen fauve kelimesini severek benimsemiştir.

1914 yılına gelindiğinde ise Birinci Dünya savaşının etkisiyle modern yaşama duyduğu inanç sarsılmış, canlı renklerini bir süreliğine kenara bırakmıştır.Savaşın tesirini üzerinden atmak için 1921 yılında Nice yerleşmiş,canlı renklerle,sıradan bir dizi odalık resimleri yapmıştır.Son Oryantalistler arasında yer alan Matisse, iki boyutlu dekoratif düzlemlerde, reailistik sunumlu figürleriyle yarattığı gerilimde,resmi batılı kılma çabasındadır.Çıplak kadın figürleri doğrudan izleyiciye bakarak, izleniyor oluşuna aldırmadan doğal ve aldırmaz bir edayla poz vermektedir.Matisse bu yaklaşımıyla, Manet'le başlayan ,o günkü toplumsal normların bütünüyle dışına çıkan insan ilişkileri şemasını da ortaya koymuştur.

1930 'lu yıllara gelindiğinde ise sanatçının erken tamamlanmış eserim olarak tabir ettiği, renk bilgisi kadar çizgisinde ne kadar kuvvetli olduğunu gösteren,1909 tarihli "Dance" adlı tablosunun temasını ele aldığı, "Merion Dance" da Fovizm'in ona kazandırdıklarını tekrardan ortaya koymuştur.Canlı renklerle doğrusal çizgilerin sanatına hakim olduğu bu yıllarda resimlerinde dekoratif öğeler devam ederken, baştan çıkarıcı bir sunumda sadece gözlere değil zekaya ve düşünceye de cevap veren renklerde kesin sonuca ulaşmıştır.Hocası Gustave Moreau'un izinde resminde gereksiz

olanı çıkarmış,ayrıntılardan arınan tablolarında figürlerin yüzleri karakteristik olarak "boş yüzler"e dönüşmüştür.Boş yüzler , sanatçının yapıtlarına evrensel bir nitelik kazandırmıştır. Bir şey hem her şey,her şey de bir şey olmuştur.Matisse'in bu yaklaşımı içinde yaşadığımız çağa uygun bir paradoksdur.Toplumsal dönüşüm sürecinde görsel imgenin başatlığı göz önüne alındığında ,Matisse' yapıtlarıyla çağımızın varlık durumunu beslemiştir. 1941 yılında geçirdiği ilk ciddi rahatsızlık sonucunda da fiziksel gücünün iyice azalmasıyla,bir eksikliği, bir yenilikle tamamlamak için kendisine has yöntemi kağıt kesmelerle, fov tavrın başarıyla aktarıldığı, grafik boyutunun en çağdaş halini resmine yerleştirmiştir.

Yaşamı boyunca hiçbir şekilde politikayla ilgilenmeyen Matisse 'e İkinci Dünya savaşı sürecinde yaşı ve sağlık durumu göz önünde bulundurularak rahatça çalışma izni verilmiştir. Duchamp 'ın sanata hayır dediği, yaratıcı dahiye artık gerek kalmadığı bu zamanların üzerine ,görsel imgenin us'ta bıraktığı başat tesirde , savaşa karşı sanat yapmaya devam ederek ,çağın varlık durumuna uygun renklerin sessiz senfonisine dalmıştır.Aslında parçalanmış bir dünyaya çare ararken, onu tek bir bütün olarak inşa etmek üzere ümit bağlanan tek yönlü nominalist bir tutumdadır Savaş biter bitmez,savaşa karşı sanatın ilk ortak başarısı olarak Londra'da Picasso'yla beraber bir ortak sergi düzenlenmiştir.

Matisse sanat hayatı boyunca ortaya koyduğu bir çok teknikte ve ebattaki yapıtlarında aynı üslubla karşımıza çıkmaktadır. Aragon'un dediği gibi Matisse'in bir çok çizgisi ama tek bir üslubu vardır.Yaşamı boyunca depresif duygular altında olan Matisse'in bu ruhsal baskıyı sanatına yansıtmadığı görülmektedir.Yapıtlarında, kişiliğiyle örtüşen tek şey,mükemmeliyetçiliği olacaktır. Matisse, mutluğun ressamı olarak adlandırılsa da biçimsel olarak birkaç tane ekspresyonist eser ortaya koymuştur.İlki 1901 tarihli kızı Marguirete portresi, direnen genç bir ruhun resmiyken ,diğerleri ise 1941 yılında ilk ciddi rahatsızlığında ,kırmızı tebeşir boyasıyla yaptığı otoportreleridir.Çizimler beynin kendini yok etme komutundan bir adım öndedir.

1948-52 yıllarında, yaşamın sonlarına doğru rengi kullanışı kadar çizgisinde güçlülüğünü gösteren Rosaire Şapeli'in tasarımlarında aktif olarak yer almış, bir bakıma hastalık süresince ona bakan rahibeye gönül borcunu ödemiştir.
Fiziksel gücünün iyice azaldığı bu süreçte yapabildiği birkaç yağlı boya tabloda kırmızı rengi ağırlıklı kullanımı dikkat çekmektedir. Ağırlıklı olarak kullanılan Venedik kırmızısı rengi, sanatçının ihtiyaç duyduğu enerjinin dışavurumudur. Son yıllarında tamamiyle gerek çizgide gerek renkte, ışığın peşinden koşmuştur. Bir sanat eserinin sadece dış dünyayı yansıtan bir ayna olmadığı,aynı zamanda sanatçıya da dönük olduğu gerçekliliğiyle ,Matisse'in bu tutumu aslında , çocukluğunun geçtiği kuzeyin kasvetli havasından yaşamı boyunca süren bir kaçıştır. 3 Kasım 1954 tarihinde, geçirdiği enfarktüsün ardından ,85 yaşında pırılıtılı ışığından vazgeçemediği Nice'da ki odasında ölmüş ve üniversal kimliğiyle fov tavrın sağlıklı bir kalıcılığa kavuşmasını sağlamıştır.

Matisse' in yarattığı sanat dili ölümünden sonra da canlılığını ve güncelliğini korumuş,bu yüzyılın başat figürlerinden biri olarak tanımlamış ve sanatçının pek çok resmi pekişerek kolektif kültüre dahil olmuştur.Yenilikçi resmin geçirdiği tüm aşamalara,ulaştığı bireşimlerle doğrudan ya da dolaylı etki ederek,zira dönemlerinde ve sonrasında birçok sanatçıya gelenekleri aşması konusunda aşmaları konusunda öncülük etmişlerdir.Onlarca yıl süren çalışmaları büyük özel koleksiyonların, en önemli müzelerin parçası olmuş ve neredeyse her yıl geniş çapta ya da yaratıcı kimliğinin pek çok unsuruna değinen retrospektifler düzenlenmiştir.20 yy.da giderek güç kazanan burjuva dünyası her şeyi bu arada sanata metaya dönüştürdüğü için eserleri yüksek bedellere satılmıştır.Çalışmalarının en belirgin özelliği olan renk yaklaşımı ve çizimin dekoratif bir unsur olarak kullanımı, son yıllarda ilgi çekmek, sezgi ve hayal gücüyle iletişim kurmak isteyen Pop Art'çılar ve grafiti sanatçılarınca uygulanmıştır. 20 yüzyılın etkin sanatçılarından bir olan David Hockney , Richard Hamilton üzerinde yarattığı sanatsal dilin etkinliği göze çarparken,ülkemizde de yansımasını Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun eserlerinde bulmuştur.Kimileri de primitif sanata dönüşünden, doğrudan ya da dolaylı olarak Doğu'dan esinlendiği çalışmalarından, odalıklarının duyumsallığından ya da natürmortlarının zarafetinden, heykellerinin dingilliğinden ya da kağıt kesmelerinin canlılığından ilham almışlardır.

H-KAYNAKÇA

(Aşağıdaki bibliyografya bu konudaki yayınların çok fazla oluşundan dolayı seçme bibliyografya olarak düzenlenmiştir.)

Akay, Bahattin. (1963): *Resim Sanatı*, Ankara: Doğuş Matbaası.

Akın, Gönül. (1984): "Ölümünün otuzuncu yılında Matisse ", *Ankara Sanat Dergisi*, sayı: 223, s. 22-23.

Alp, Özlem. (1996): "Kircer-Matisse Karşılaştırılması", *Arredamento dekorasyon dergisi*, sayı:85, s. 126-129.

Antonova, Irina. (2002): *Old masters, Impressionists and Moderns*, New Haven, London: Yale Unıversty, The Museum of Fine Arts, 231-239.

Arel, Selma.(1967):"Henri Matisse",*Ankara Sanat Dergisi*, sayı:17, s.10.

Aykut, Mazhar.(1973):"Renk Üstüne*" Ankara Sanat Dergisi*, sayı:83, s.10-11.

Aykut, Mazhar.(1976):"Resimde düzenleme" *Ankara Sanat Dergisi*, sayı:122, s.11.

Barr, Alfred H. (1951):*Matisse, His Art and His Public*, New york: The Museum of Modern Art.

Basler, Adolphe. (1924): *Henri Matisse,* Leipzing: Verlog von Kilinkhardt and Biermann.

Beksaç, Engin.(2000): *Avrupa Sanatına Giriş,* İstanbul: Engin Yayıncılık, 2. basım.

Berger, John. (çev.SalmanYurdanur) (2003): *Picasso'un Başarı ve Başarısızlığı*, İstanbul: Metis Yayınları, 4. Basım.

Berger, John. (çev. Yurdanur Salman) (2006): *Görme Biçimleri,* İstanbul: Metis Yayınları, 12. Basım.

Berggruen, O. Hollein M. (2006): *Henri Matisse, Drawing with Scıssors*, Munich: Prestel, 2. Basım.

Berkman, Bülent.(1990):"Doğu ile Batının on iki yıllık işbirliğinin ürünü, Afrikalı Henri Matisse", *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 240/15, s. 32-33.

Bessonava, M. Williams W. J. (1986): *Impressıonnısten und Postımpressıonısten*, Leningrad: Aurora-Kunstverlag, s. 298-312.

Bigalı, Şeref. (1999): *Resim Sanatı*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bois, Yve-Alain. (1998): *Matisse and Picasso* ,Paris: Flammarion, Kimbell Art Museum

Bougault, Valerié. (çev. E. Firüze Sezgin), (2007): ”Ambrosie Vollard” *Genç Sanat Dergisi*, sayı: Temmuz, Ağustos, s. 44-49.

Boyer,M. France. (2004): *Matisse at Vila Le Réve 1943-1948,* London: Thames and Hudson.

Bozkurt, Nejat. (2004): *Sanat ve Estetik Kuramları*, Bursa: Asa Yayıncılık, 4. Basım.

Cassou, Jean. (y.y): *Henri Matisse, Carnet de Dessıns*, Paris: Huguette Berés

Carr, Edward Hallet. (2006): *Tarih nedir?* İstanbul: İletişim Yayınları, 9. Baskı.

Claudon, Francis. (çev. İnce, Özdemir; Usmanbaş, İlhan) (1988): *Romantizm Sanat Ansiklopedisi,* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Crepaldi, Gabriele. (çev. Sümer Beyza) (2001): *Art Book Matisse: Saf Rengin Ustası,Matisse,* Ankara: Dost Kitabevi.

Cowart, Jack; Fourcade, Dominique. (1986): *Henri Matisse: The Early Years Nice*, Washington, D.C.: National Gallery of Art

Çağlarca, Sadettin. (1993): *Renk ve Armoni Kuralları,* Ankara: Inkılap Kitabevi.

Çil, Sakine. (2001): ”Rosaire Şapeli”, *Antik & Dekor Dergisi*, sayı: 65, s. 62-65.

Dempsey, Amy. (çev. Akınhay, Osman) (2007): *Üsluplar, Ekoller, Hareketler,* İstanbul: Akbank Sanat, s.66-69.

Dumas, Spurling, Flam, Labrusse,Szymusiak.(2004): *Matisse, his art and his Textiles: the Fabric of Dreams,* London: Royal Academy of Arts.

Durozoi, Gérard (çev. Greaves John),(1989):*Matisse,* Portland house, New York

Duthuit, George (1950): *The fauvist painters*, New york: Wittenborn,Schultz

Edgü, Ferid. (2008): *Biçimler, Renkler, Sözcükler*, İstanbul: Sel Yayıncılık

Edgü, Ferid. (1995):”Matisse’in Kesme Kağıtları”, *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 362, s. 32-34.

Edgü, Ferid. (1979):”Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(1)Batının kendi birikimi kadar başka kültürlerden de yararlandığını ortaya koyan üç önemli sergi”, *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:334, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):”Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(2)Çağımız sanatına yön veren iki nitelik:”Kuşku” ve “Karşı olmak”, *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:335, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):”Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(3)Çağın Değişimi, sanatçıları yeni bir sanat dilini yaratmaya yöneltti”, *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:336, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):”Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(4) Dadacılık bir kan değişimi getirdi, gerçeküstücülük ise yeni boyutlar”, *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:337, s. 18-29.

Edgü, Ferid. (1979):"Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(5) Yeni Nesneciler: Acımasız eleştiri Bauhaus: Sanat-teknik birliği", *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:338, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):"Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(6) "Amaç: Dünyayı değiştirmek Maddesel olanaklar: Malzeme-doku", *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:339, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):"Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(7) "Soyut sanatın altın yılları, yeni gerçeklik akımı ve doların önemi" *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı:340, s. 18-21.

Edgü, Ferid. (1979):"Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(8)Çağdaş sanat yolunu karşıtlıklar içinde arıyor, aşırılıklara yöneliyor*" Milliyet Sanat Dergisi*, sayı:341, s. 18-20.

Edgü, Ferid. (1979):"Çağdaş sanatın 80 Yıllık Serüveni(9)Batı sanatıyla alışverişimiz, yakın bir geçmişe kadar tek yönlüdür" *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 342, s. 18-21.

Elderfield, John. (1993): *Henri Matisse: a retrospective: Museum Of Art(,September 24,1992 – January 12,1993),* New York: The Museum of Modern Art.

Elderfield, John.(1984):*The drawings of Henri Matisse*, New York: Museum of Modern Art.

Erbil, Devrim. ( ):"Sanat, Renk ve Yaşam" *Art&Life Dergisi*, sayı:10.

Ercan, Deniz, C. (1982):"Paris-Paris 1937-1957"*Ankara Sanat Dergisi,* sayı:189, 18-20.

Elderfield, John. (1976): *The "wild beasts":Fauvism and its affinities,* New York: The Museum of Modern Art, Oxford University Pres.

Eroğlu, Özkan.(1997): Resim Sanatı, Tarihsel Anahatlar, Terminoloji, Sanatçıları, Bursa: F.Özsan Matbaacılık, s.76-79.

Eroğlu, Özkan. (1999): *Gözlemden Eleştiriye*, Bursa: Simurg Yayıncılık, s.38-44.

Essers, Volkmar. (çev. Micheal Hulse).(1993): *Henri Matisse,1869-1954: Master of* Colour, Köln: Benedikt Taschen.

Essers, Volkmarr (1996): *Henri Matisse*, Köln: Evergreen

Ferrier, Jean-Louis(1992): *Fauvismus: die wilden in Paris*, Paris: Terrail

Flam, Jack. (1995):*Matisse on Art*, London: Unıversty of Calıfornia Press .

Flam, Jack. (2003): *Matisse, Picasso: The Story of their Rivalry and Friend ship*, New York: Icon Editions Westview Pres .

Franck, Dan. (çev. Liebow, C. H.) (2001): *Bohemian Paris, Picasso, Modigliani, Matisse, and The Birth of Modern Art,* New York: Grove Pres .

Gerez, J. H. (1981): "Renklerin Dili" *Ankara Sanat Dergisi,* sayı:180, 20-21.

Giray, Kıymet.(2006):"Modern sanatın doğuşunda Cezanne", *Antik Dekor Dergisi* sayı: 96, s. 90-100.

Greenberg, Clement. (1953): *Henri Matisse (1869-)*, New York: Harry N.Abrams .

Gombrıch, Ernst. H. (çev. Cemal Ahmet).( ): *Sanat ve Yanılsama*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gombrich, E. H. (Çev. Cömert Bedrettin) (1986): *Sanatın Öyküsü*, İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Gowing, Lawrence. (1966): *Henri Matisse 64 paintings*, New York: The Museum of Modern Art.

Gowing, Lawrence. (1993): *Matisse*, Paris: Thames and Hudson,2.Basım.

Gürsu, Demirbağ, Nevbet. (1996): "Modern ressamların esin kaynağı, yağlıboya ve desenleriyle Londra'da Paul Cezanne ve resimleri", *Art Decor Dergisi*, sayı; 36, 176-179.

Gürsel, Nedim.(1979): "Fransa'da önemli bir sergi ya da 20. yüzyıl sanatının eksenlerinden biri: "Paris-Moskova" *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 343, s. 10-13.

Güvemli, Zahir. (1960): *Başlangıçtan Bugüne-Türk ve Dünya Sanat Tarihi,* İstanbul: Varlık Yayınevi.153-159.

Güvemli, Zahir. (1964): *Büyük Ressam ve heykeltıraşlar*, Ankara: Varlık Yayınları.166-173.

Hadjınıcolaou, Nıcos. (1998): *Sanat Tarihi ve Sınıf Mücadelesi*, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2.Basım.

Hauser, A. (çev. Gölönü,Y) (1984). Sanatın Toplumsal Tarihi.. İstanbul: Remzi Kitap Evi Yayınları.

Haydaroğlu, Mine.(1992): "Henri Matisse'in doğallığı", *Arredamento dekorasyon dergisi*,sayı: 43, 142-146.

Haydaroğlu, Mine. (2004): *Sanat Kitabı,* İstanbul: 2.basım.

İnal, Berke. (2003). "Modern Sanatın Klasikleri Üzerine" *Türkiye'de Sanat Dergisi*, sayı: 61, 32-39 .

İpşiroğlu, Nazan-Mazhar. (1993): *Sanatta Devrim*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 3.basım

İpşiroğlu, Nazan. (1994): *Resimde Müziğin Etkisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi

İslimyeli, Nüzhet. (1981): "Ünlü koleksiyoncular, Schuhkın ve Morosov" *Ankara Sanat Dergisi,* sayı:185,22-23.

İslimyeli, Nüzhet.(1982):"Desen"*Ankara Sanat Dergisi,* sayı:198,8-10.

Kaptan, Arif. (1970): ”Henri Matisse’in yüzüncü doğum yılı” *Ankara Sanat Dergisi*, sayı: 51, 6-7.

Karaesmen, Erhan. (1993): ”Yüzyılımızın kilometre taşları*”*, *Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi,* sayı:153,s.100-104.

Kayhan, Kerim.(1971):*Sanat Eleştirisinde Kural ve Ölçüler*, Bursa: Üstünel Matbası.

Kınay, Cahid. (1993): *Sanat Tarihi Rönesans’tan Yüzyılımıza -Geleneksel’den Modern’e,* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Klein, John .(2001): *Matisse Portraits,* Singapore: Yale Unıversty Press .

Kosınkı, Dorothy; Fisher, J. Mckean; Steven Nash, (2007): *Matisse painter as sculptor*, New Haven and London: Yale Unıversty Press .

Kostenevich, Albert.(1999):*French Art at the Hermitage,*London:Booth-Clibborn.

Kostrezewa, Tessa. (Çev. Rona, Z.) (2000): ”Yüzyıl Başında Bir Renk Devrimi Fovizm,” *P Dünya Sanatı Dergisi*, Sayı:16, 78-92

Krausse, Anna C. (1995): The Story of Painting from the Renaıssance to the present, Köln: Könemann, 84-85.

Legg, Alicia. (1972): *The Sculpture of Matisse*, New York: The Museum of Modern Art.

Leymarie, Jean. (çev. Ronald A.) (1978): *Henri Matisse: The Great Artısts a Lıbrary of their lives,times and painting,* New York: Funk & Wagnalls

Lynton, Norbert. (çev.Çapan ,C., Öziş.S) (1982): *Modern Sanatın Öyküsü*, İstanbul, Remzi Kitabevi

McAllister, Jane .(1998): *A garden for art: outdoor sculpture at the Hirshhorn Museum,* Washington: Thames and Hudson. .

McNeill, W.H. (1989): *Dünya Tarihi*, Ankara: V yayınları: 2, basım, 367-474.

Millet, Laurence. (2002): *Matisse,* France: Flammarion.

Monod-F. Isabelle .(y.y): *Matisse ceuvres de Henri Matisse (1869-1954),* Paris: Verve

Mourlot, Fernand. (1959): *Les affiches originates des maitres de I’ecole de: Paris: Braque, Chagall, Dufy, Leger, Matisse, Miro, Picasso*, Paris: Andre Sauret.

Muller, J. E. (1967): *Fauvism*, Londra: Thames and Hudson.

Nadir, Rengin .(1975): ”Leningrad Notları” *Ankara Sanat Dergisi*, sayı:107, s.26-27.

Negri, Renata. (1975): *Matisse and Fauves,* Newyork: Lamplight, 3.Basım.

Neret, Gilles. (çev. Josephine Bacon). (1996): *Henri Matisse*, Köln: Taschen.

Gilles,Neret (çev. Josephine Bacon). (1996): *Henri Matisse*, Köln: Taschen.

Özdeş, Taluy.(2005): ”Henri Matisse’de insan figürü”, *Antik Dekor Dergisi,* sayı: 86, 78-82.

Özpınar, Ceren.(2007): ”Matisse: Tasarımcı, Dokumacı, Terzi*”*, *P.Dünya Sanatı Dergisi*, sayı:44, 128-137.

Özsezgin, Kaya. (1978): ”Fovizm’in kurucularından Vlaminck, Trajik doğa görünümlerini renkçi bir anlayışla yansıtır” *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 290, 18-21.

Özsezgin, Kaya. (1979): ”25. ölüm yılında, Matisse’in sanatı soru ve kuşkuların aynası değil, mutlu ve tasasız bir dünyanın özlemidir”,*Milliyet Sanat Dergisi*, sayı:317,18-23.

Özsezgin, Kaya.(1979):”Klasik modernizme yönelmiş, kübizmin öncülerinden olmuş bir usta: Andre Derain”, *Milliyet Sanat Dergisi,* sayı: 343, 18-20.

Özsezgin, Kaya.(1989): ”Paris’te Gauguin Perspektifi”Yitik Cennet’in Peşinde”*Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 212, 32-34.

Özyürek, Suat. (1970): ”Matisse’in bir çağa vurduğu damga”, *Ankara Sanat dergisi*, sayı: 55, 14-16.

Özyürek, Suat .(1973): ”Rusya’daki sanat hazinesi” *Ankara Sanat Dergisi,* sayı: 85, 12-14.

Read, Herbert. (1997): *A concise history of Modern Painting*, Singapore: Thames and Hudson, 3. Basım, 33-49.

Percheron, René; Brouder, Christian. (çev.Dusinberre ,D.) (2004): *Matisse: From color to architecture*, France: Harry N. Abrams.

Raynal, Maurice. (1958): *Peinture Moderne*, Geneve: Albert Skira, 65-85.

Rendall, Julian. (1989): *The Art of Matisse*, Washington: Thames and Hudson

Rhodes, Colin.(1994): *Primitizm and Modern Art*, London:Thames and Hudson

Richard, Lionel. (çev.Marda, B.; Gürsoy, S.; Usmanbaş, İ.). (1991): *Ekspreyonizm Sanat Ansiklopedisi,* İstanbul: Remzi Kitabevi, 2.basım.

Roethel, Hans K.(1971): *The Blue Rider,* New York: Praeger Publishers.

Rubin, William. (1994): *Primitivism’in 20th Century art 1: affinity of the tribal and the modern,* New York: The Museum of Modern Art, 5.basım.

Ruhrberg, Karl. (2005):*Art of the 20 th Century*, India: Taschen, 37-48.

Russell, John. (1999): *Matisse: Father & son*, New York: Harry N.Abrams.

Schneider, Pierrre.(1984):*Matisse*, München: Prestel.

Spurling, Hilary. (2000):*The Unknown Matisse*, China: Penguin Books, 2.Basım.

Spurling, Hilary. (2006): *Matisse The Master*, London: Penguin Books, 2.Basım .

Selz, Peter. (1957): *German Expressionist Painting*, Berkeley: University of California.

Sezer ,Tansuğ.(1993):*Resim Sanatını Tarihi*, Remzi Kitabevi, 2.Basım, İstanbul: s.241

Tansuğ, Sezer. (1993): *Resim Sanatının Tarihi,* İstanbul: Remzi Kitabevi, 2. basım.

Smıth, Edward Lucıe. (çev. E. Kılıç, B. Kovulmaz, O. Akınhay) (2004): *20. yy'da Görsel Sanatlar*, Akbank Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 60-236.

Tanilli, Server. (1989): Fransız Devrimini Düşünmek, Milliyet Sanat Dergisi, sayı: 208,2-7.

Tamm-Pia Müler. (ed.) (2005): *Figüre Color Space, Henri Matisse*, Germany: Hatje Cantz Verlag .

Taşçıoğlu, Muharrem. (1973): "Gauguin'in hayatı ve ilk sanat çabaları" *Ankara Sanat Dergisi,* sayı: 92, 10-12.

Timuçin, Afşar. (1992): *Düşünce Tarihi,* İstanbul: BDS Yayınları,1.basım.

Toynbee, Arnold J. (2004): *Uygarlık Yargılanıyor*, İstanbul: Örgün Yayınevi.

Tunalı, İsmail. (1989): *Estetik*, İstanbul: Remzi Kitapevi, 3.basım.

Tunalı, İsmail .(1983):*Felsefenin Işığında Modern Resim*, Remzi Kitabevi.

Turani, Adnan. (2000): *Dünya Sanat Tarihi,* İstanbul: 8.basım.

Turani, Adnan. (1974): *Çağdaş Sanat Felsefesi,* İstanbul: Varlık Yayınevi.

Turgut, N. Sabit. (1973): "Schuhkın ve Morosov" *Ankara Sanat Dergisi,* sayı:90, 44.

Tükel, U. (1997): *Henri Matisse*, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, YEM Yayınevi, Cilt: 2, s.1183.

Vivien, Hamilton.(2002): *Millet to Matisse Nineteenth-and Twentieth-Century French Painting from Kelvingrove Art Gallery*, New Haven, London: Yale Universty, s.122-125.

Watkins, Nicholas. (1994): *Bonnard*, London: Phadion, s.82-189.

Whitford, Frank. (1970): *Expressionnism*, London: Hamlyn.

Whitfield, Sarah. (1996): Fauvism, London: Thames and Hudson, 2.basım.

Wilson, Sarah. (1992): *Matisse*, New York: Rizzoli.

Wright, Alastair. (2004):*Matisse and the subject of modernısm*, Italy:Prınceton Unıversty Pres.

Yazgaç, Muhsin. (1981): ”Soyut yapıtlar karşısında”, *Ankara Sanat Dergisi*, sayı: 186, s. 8-9.

Yazgaç, Muhsin. (1982): ”Garip Bir Sanatçı: VanGogh”,*Ankara Sanat Dergisi*, sayı:190, s. 8-9.

Zuffi, Stefano.; Castria, Francesca. (çev. Huw, E. Christopher.) (1998): *Modern painting: the impressionists - and the avant-garde of the twentieth century*, New York: Barron’s, 272-279.

Yıldırım, Vural. (2006): “Her Ressam Bir Sosyologtur”, *Art & Life Dergisi*, sayı: Mayıs Haziran: 52-53.

I-RESİMLER LİSTESİ:

a-Henri Matisse'in Özel Hayatı Resim Listesi:

Resim1- Le Cateau, Matisse ' in doğduğu yer.
Resim 2- Henri Matisse' in doğumundan sonra , 3 Ocak 1870 tarihinde Cateau – Cambresis belediyesine kayıt belgesi
Resim3- Henri Matisse 'in annesi ve babası
Resim4- Henri Matisse ve annesi 1887
Resim 5- Henri Matisse ve Amélie Parayre 'in evlendikleri dönem,1898
Resim 6- Villa de la Rocca ,Henri Matisse'in eşiyle birlikte balayını geçirdiği yer.
Resim 7 – Henri Matisse ' in kızı Marquerite ve oğlu Pierre halaları Berthe ile Perpignan'da,1905
Resim 8 – Henri Matisse tarafından çekilen Collioure manzarası,1905
Resim 9 - 1907 Collioure,Henri Matisse,eşi Amelie ve kızı ,Marguerite
Resim 10 - Henri Matisse ,Michael ve Sarah Stein' in evinde ,Allan Stein ve Hans Purmannn, ile birlikte, 1907
Resim 11 - Clamart'taki bahçede,Henri Matisse,oğlu Pierre ve annesi, 1909
Resim 12– Henri Matisse çocuklarıyla birlikte:Soldan itibaren Marquerite,Pierre,Henri Matisse ve Jean,1909
Resim 13 - Matisse'in Issy'deki evi ve stüdyosu,1911
Resim 14- Sergei Schukin'in Moskova'daki evinde Matisse ' adanmış oda,1912
Resim 15 –Henri ve Pierre Matisse, sanatçının "Piona Lesson" u yaptığı yıl, Marsilya 1916
Resim 16- Matisse ve Renoir Cagnes'de ,1918
Resim 17 - Henri Matisse ve modeli, Henriette Darricarrére,Nice ,1921
Resim 18 - Henri ve Amélie Matisse,Nice,1926
Resim 19 –Matisse'in Place Charles-Felix' teki stüdyosu ,Nice 1926
Resim 20 - Henri Matisse, Lac d'Annecy ,1928
Resim 21 – Henri Matisse ' in oğlu Pierre ' e yazdığı mektup, Mayıs 1941
Resim 22 - Henri Matisse'in Cimiez'deki stüdyosu, 1942
Resim 23 - Hotel Régina,Cimiez, 1942
Resim 24 - Lydia Delectorskaya, Henri Matisse' e poz verirken,1943-44

Resim 25 – Matisse, kuşlarının eskizini yaparken, Vence 1943-44
Resim 26 – Henri Matisse, kağıt kesmeleri ile çalışırken,1947
Resim 27 - Hotel Régina' daki stüdyosu ,Nice-Cimiez 1950
Resim 28 - Henri Matisse,Hotel Regina ,15 Nisan 1950
Resim 29 - Paule Martin ve Matisse,Hotel RéginaNice ,1952
Resim 30 – Matisse,tekerlekli sandalyede kağıtlara şekil verirken, Hotel Regina,Nice, 1952
Resim 31 - Matisse'in cenaze töreni;Solan sağa,Georges Duthuit,Pierre Matisse,Jean Matisse,Marguerite Duthuit,Marie Matisses,Kasım 1954
Resim 32 - Henri Matisse ' in Cimiez' deki mezarı

b-Henri Matisse'in Özel Hayatı:

Resim1- Le Cateau, Matisse ' in doğduğu yer.

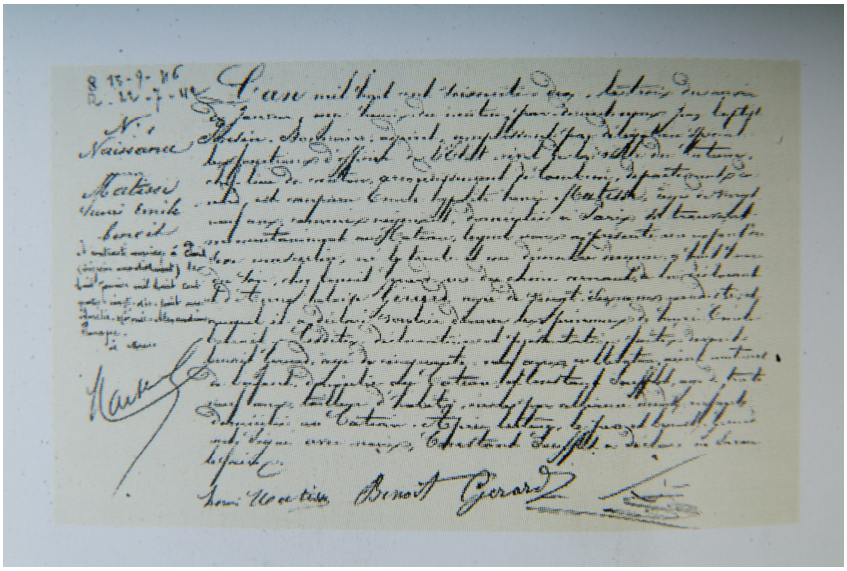

Resim 2- Henri Matisse' in doğumundan sonra , 3 Ocak 1870 tarihinde Cateau – Cambresis belediyesine kayıt belgesi

Resim3- Henri Matisse ‘in annesi ve babası

Resim4- Henri Matisse ve annesi 1887

Resim 5- Henri Matisse ve Amélie Parayre ‘in evlendikleri dönem,1898

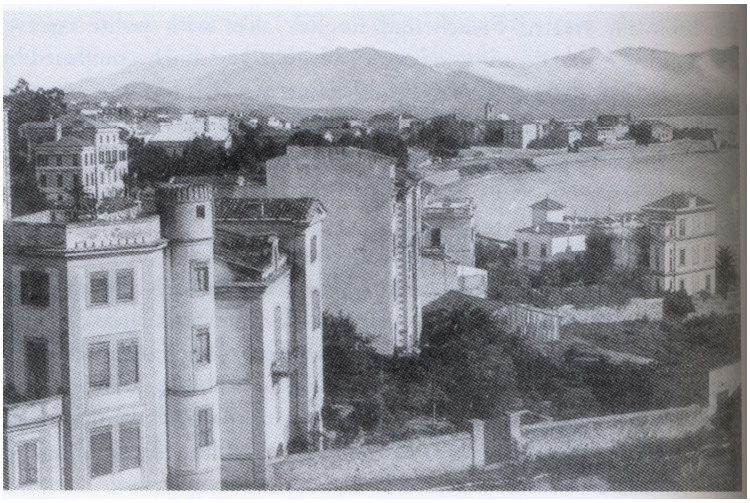

Resim 6- Villa de la Rocca ,Henri Matisse’in eşiyle birlikte balayını geçirdiği yer.

Resim 7 – Henri Matisse ‘ in kızı Marquerite ve oğlu Pierre halaları Berthe ile Perpignan’da,1905

Resim 8 – Henri Matisse tarafından çekilen Collioure manzarası,1905

Resim 9 - 1907 Collioure,Henri Matisse,eşi Amelie ve kızı ,Marguerite

Resim 10 - Henri Matisse ,Michael ve Sarah Stein' in evinde ,Allan Stein ve Hans Purmannn, ile birlikte, 1907

Resim 11 - Clamart'taki bahçede,Henri Matisse,oğlu Pierre ve annesi, 1909

Resim 12– Henri Matisse çocuklarıyla birlikte:Soldan itibaren Marquerite,Pierre,Henri Matisse ve Jean,1909

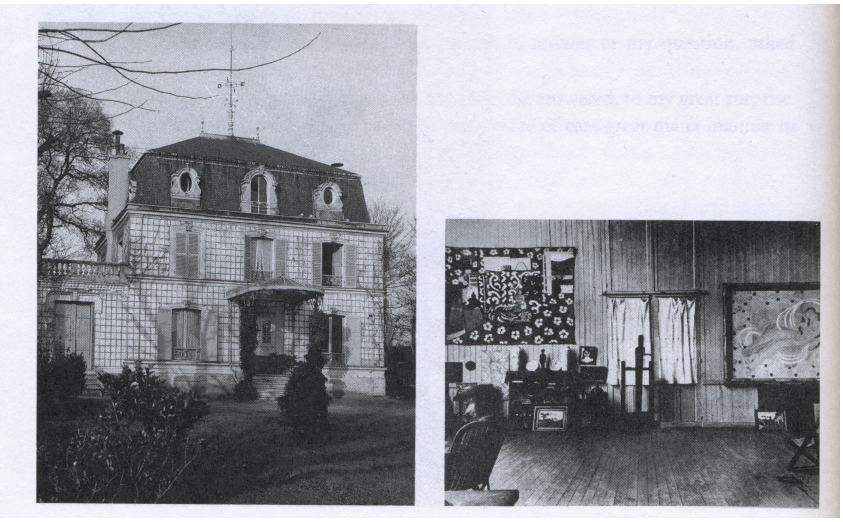

Resim 13 - Matisse'in Issy'deki evi ve stüdyosu,1911

Resim 14- Sergei Schukin'in Moskova'daki evinde Matisse 'e adanmış oda,1912

Resim 15 –Henri ve Pierre Matisse, sanatçının “Piona Lesson” u yaptığı yıl, Marsilya 1916

Resim 16- Matisse ve Renoir Cagnes’de ,1918

Resim 17 - Henri Matisse ve modeli, Henriette Darricarrére,Nice ,1921

Resim 18 - Henri ve Amélie Matisse,Nice,1926

Resim 19 –Matisse'in Place Charles-Felix' teki stüdyosu ,Nice 1926

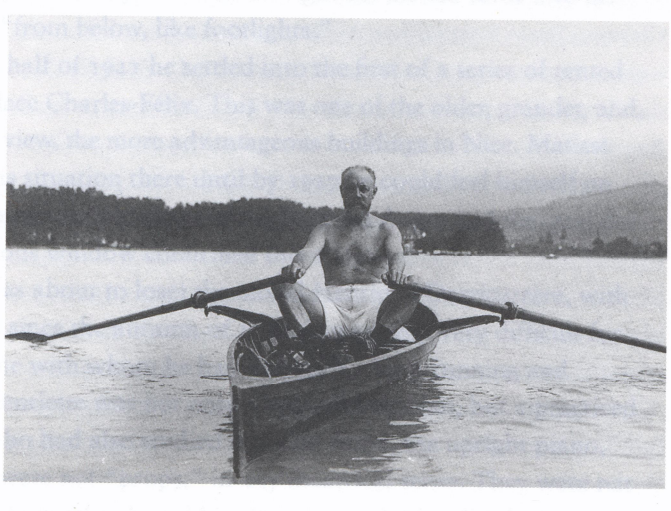

Resim 20 - Henri Matisse, Lac d'Annecy ,1928

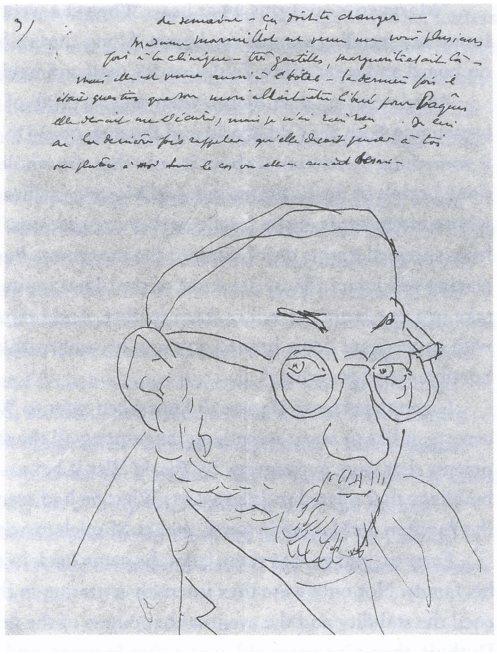

Resim 21 – Henri Matisse ‘ in oğlu Pierre ‘ e yazdığı mektup, Mayıs 1941

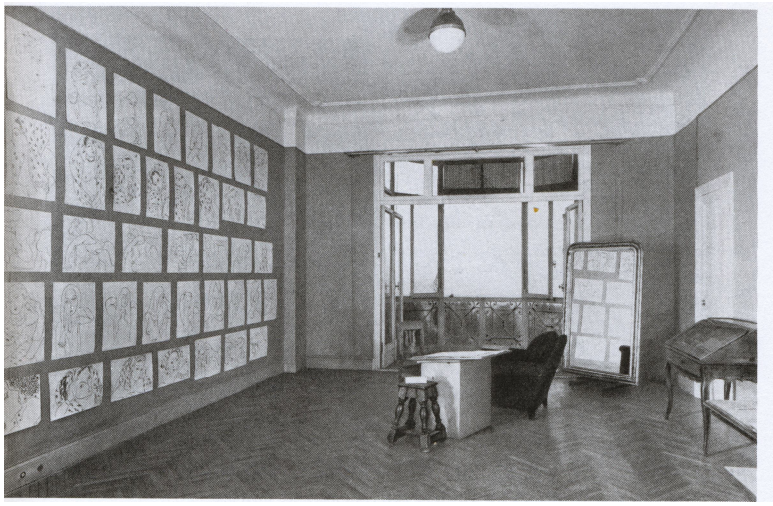

Resim 22 - Henri Matisse’in Cimiez’deki stüdyosu, 1942

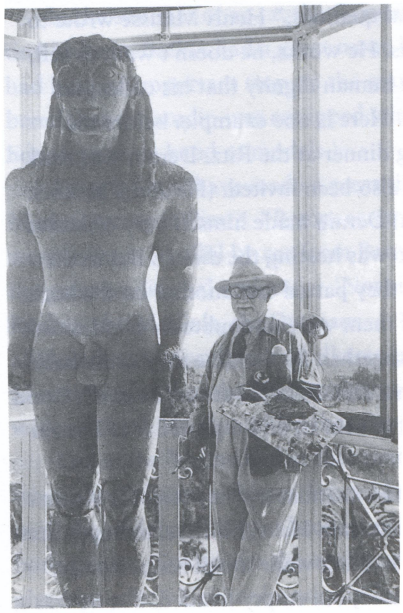

Resim 23 - Hotel Régina,Cimiez, 1942

Resim 24 - Lydia Delectorskaya, Henri Matisse' e poz verirken,1943-44

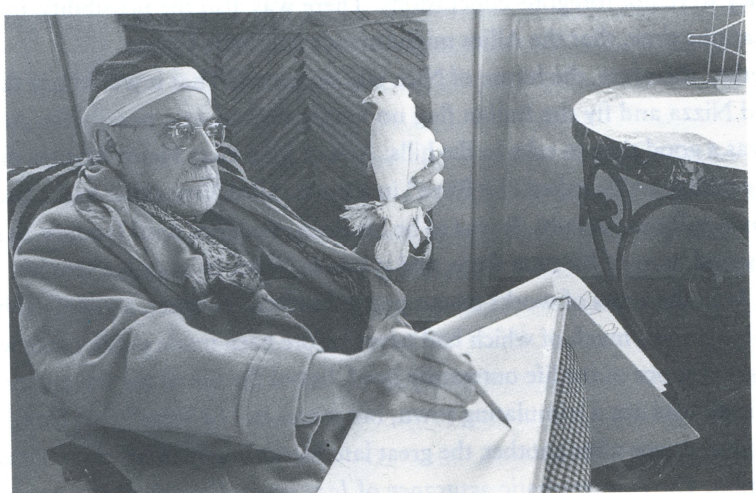

Resim 25 – Matisse, kuşlarının eskizini yaparken, Vence 1943-44

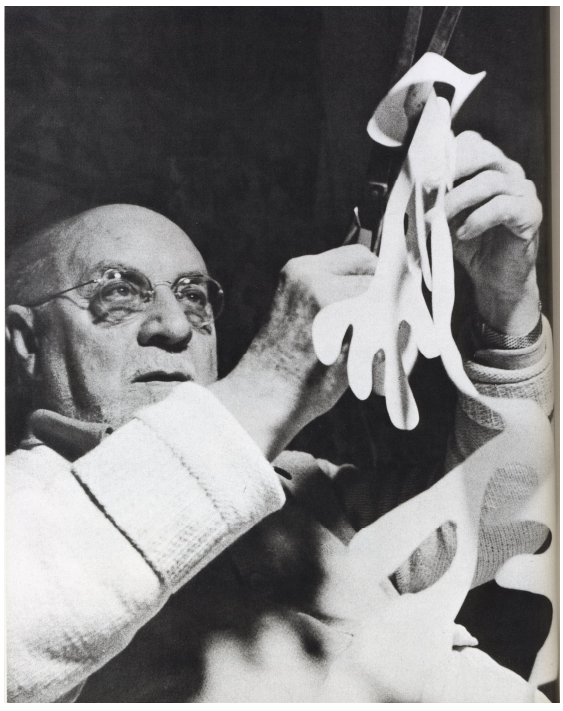

Resim 26 – Henri Matisse, kağıt kesmeleri ile çalışırken,1947

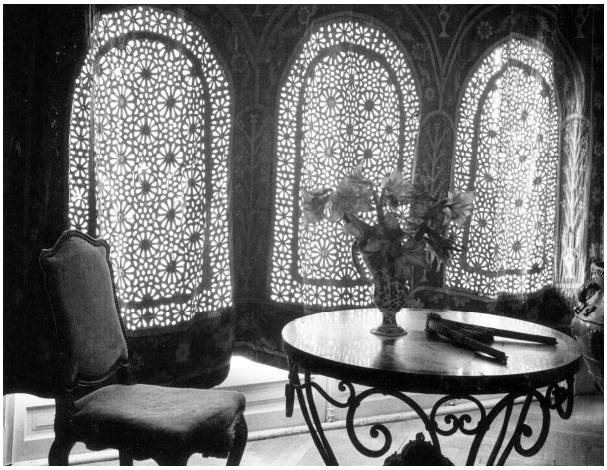

Resim 27 - Hotel Régina' daki stüdyosu ,Nice-Cimiez 1950

Resim 28 - Henri Matisse,Hotel Regina ,15 Nisan 1950

Resim 29 - Paule Martin ve Matisse,Hotel RéginaNice ,1952

Resim 30 – Matisse,tekerlekli sandalyede kağıtlara şekil verirken, Hotel Regina,Nice, 1952

Resim 31 - Matisse'in cenaze töreni;Solan sağa,Georges Duthuit,Pierre Matisse,Jean Matisse,Marguerite Duthuit,Marie Matisses,Kasım 1954

Resim 32 - Henri Matisse ' in Cimiez' deki mezarı